

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega projekta

Zadnja sprememba: 24. 06. 2022 12:14:36

A. Podatki o raziskovalnem projektu

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra in naziv	V4-1812 - Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev
Vodja	17034 - Nike Krajnc
Naziv težišča v okviru CRP	
Obseg učinkovitih ur raziskovalnega dela	721
Cenovna kategorija	B
Obdobje trajanja	od 1. 11. 2018 do 31. 10. 2021
Nosilna raziskovalna organizacija	404 - Gozdarski inštitut Slovenije
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	481 - Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	4 - Biotehnika 4.01 - Gozdarstvo, lesarstvo in papirništvo 4.01.01 - Gozd - gozdarstvo
Družbeno-ekonomski cilj	02 - Okolje
Raziskovalno področje po šifrantu FORD	4 - Kmetijske vede 4.01 - Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo

2. Sofinancerji

Naziv, naslov in pooblaščen predstavnik sofinancerja(Name, address and beneficiary-authorized representative)

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehra

Matična številka(Co. reg. no.)

Dunajska 22, 1000 Ljubljana

DODAJ

B. Rezultati in dosežki raziskovalnega projekta

3. Povzetek raziskovalnega projekta

SLO

S potekom koncesij za gospodarjenje v državnih gozdovih se je število, struktura in organiziranost gozdarskih podjetij spremenila pod vplivom novih tržnih zakonitosti, ki jih je uvedel Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije (ZGGLRS, 2016). Na omenjenem področju je zato ključna presoja obstoječih podatkovnih virov, ki so podlaga za oblikovanje novih politik, ukrepanje ob veliko površinskih motnjah, zmanjševanje obsega sive ekonomije ter približevanje še večji profesionalizaciji del v gozdarstvu. Starejše raziskave (Medved (2000), Robek in sod. (2005)) kažejo na to, da večino del v gozdovih opravijo lastniki sami ali v okviru medsosedske pomoči. To potrjujejo tudi nekatere novejšje študije (SURS, 2016). Z anketo, ki smo jo izvedli v okviru projekta pa smo dokazali, da skoraj 60 % del v gozdovih opravijo lastniki sami. V prihodnosti pa je nemogoče pričakovati, da bodo vsi lastniki gozdov aktivno izvajali dela v svojem gozdu ali še pomembneje, da bi bili vsi ustrezno opremljeni in usposobljeni za delo, ki bi bilo v prvi vrsti varno in zdravju neškodljivo ter v drugi vrsti tudi ekonomsko učinkovito. Zato predvidevamo, da se bo trg gozdarskih storitev v prihodnosti še razvijal in širil, kar pa zahteva prenovo sistema spremljanja stanja in prilagoditve v politikah spodbud in podpor. Z vidika izvajanja politike je pomemben podatek, koliko del so opravili registrirani izvajalci v zasebnih gozdovih. Ukrepi za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Republiki Sloveniji v okviru PRP so podprli naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa z namenom izboljšanja gozdno-lesne vrednostne verige v projektu smo analizirali prejemnike teh sredstev ter zbrali predloge za prihodnje razpise. Glavni cilj projekta je bil povečanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja z izboljšanjem načina spremljanja stanja na področju izvajanja del v gozdovih ter vrednotenja ukrepov programa razvoja podeželja (PRP). Cilj smo dosegli za temeljito analizo izvajanja del v zasebnih gozdovih, analizo ukrepov PRP ter izdelavo in objavo podatkov v obliki kazalnikov gospodarjenja z gozdovi. Opis kazalnikov gospodarjenja z gozdovi je največja in najbolj obsežna zbirka podatkov na področju izvajanja del in sistematično in pregledno podaja stanje v primerjavi z cilji zastavljenimi v različnih politikah. Kazalnike bomo letno obnavljali in nadgrajevali.

4. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela oz. ciljev raziskovalnega projekta

Glavni cilj projekta je bil povečanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja z izboljšanjem načina spremljanja stanja na področju izvajanja del v gozdovih ter vrednotenja ukrepov programa razvoja podeželja (PRP).
DS1: Koordinacija projekta in diseminacija rezultatov
V okviru DS 1 smo pripravili podroben časovni plan izvajanja projekta in podpisali pogodbo o delitvi sredstev med partnerji. Za potrebe tekočega izvajanja projekta smo organizirali šest sestankov projektnih partnerjev.
DS2: Zbiranje podatkov o stanju na področju izvajanja del v gozdovih: V prvem letu trajanja projekta smo v okviru aktivnosti 2.1 pripravili dokument, v

katerem je podan pregled različnih podatkovnih virov in načinov zbiranja podatkov o izvajanju del v gozdovih pri nas in v izbranih državah (rezultat 2.1). V naslednjem koraku smo pripravili anketni vprašalnik za telefonsko anketiranje lastnikov gozdov po sistemu ugotavljanja javnega mnenja. Izdelan je bil dokument z naslovom »Analiza izvajanja gozdarskih del v zasebnih gozdovih«, ki je rezultat D2.2. Rezultati ankete so bili v letu 2021 objavljeni v reviji Acta Silvae et Ligni. Zaradi podobnih si aktivnosti na nalogah 2.3. in 3.3. ter uporabi enakih podatkovnih virov za izvedbo nalog, smo se odločili za združitve teh dveh rezultatov.

DS3: Izvajalci del v gozdovih: V okviru naloge 3.1 smo pripravili anketni vprašalnik za člane strojnih krožkov. Anketni vprašalnik je bil testiran v sklopu diplomske naloge. Na primeru stojnega krožka v Bači – Strojni krožek Gorjan. Rezultati diplome so uporabljeni pri rezultatu D3.1. Izvedli smo anketiranje strojnih krožkov na področju celotne Slovenije. Namen vprašalnika je bil ugotoviti: (i) katere in koliko gozdarskih storitev opravijo člani strojnih krožkov, (ii) katero mehanizacijo uporabljajo za izvedbo gozdarskih storitev. Razširjeno anketiranje smo izvedli v sklopu letnih občnih zborov strojnih krožkov po celotni Sloveniji. Skupno smo razdelili 654 vprašalnikov aktivnim članom strojnih krožkov. Za celosten vpogled v številčnost in značilnosti izvajalcev gozdarskih storitev smo za zbiranje podatkov o številčnosti in opremljenosti izvajalcev del v gozdovih nadaljevali z delom, ki smo ga pričeli v okviru projekta »Sistem ocenjevanja kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu«. V sklopu naloge 3.1 smo pripravili znanstveno objavo v »Croatian Journal of Forest Engineering«. V sklopu prispevka predstavljamo možnosti številčenja in osnovnih značilnosti na podlagi podatkovnih virov MojGozdar in predlagamo nekaj osnovnih indikatorjev, ki jih je možno izpeljati iz omenjenih podatkovnih virov. Nekatere manjkajoče informacije smo zbrali na podlagi izvedene ankete izvajalcev gozdarskih storitev v Sloveniji in tako podatkovno zbirko dopolnili. Zbiranje podatkov smo v zadnjem letu projekta nadaljevali preko telefonskih klicev in tako skupno zbrali odzive 254 slovenskih izvajalcev gozdarskih storitev. Glavne ugotovitve anketiranja strojnih krožkov in izvajalcev storitev so predstavljene v poročilu D3.1 Poročilo o značilnostih (številčnosti, organiziranosti, opremljenosti) subjektov, ki opravljajo gozdarske storitve.

V okviru naloge 3.2 smo izdelali pregledno poročilo v katerem so opredeljene trenutno zakonodajno podprte možnosti za poslovno organiziranje lastnikov gozdov in drugih zainteresiranih posameznikov. Pri povezovanju lastnikov gozdov je do leta 2019 nastalo okoli 30 društev. Žal pa je poslovnega povezovanja lastnikov tako kot v preteklem obdobju zanemarljivo malo, čeprav je to eden izmed pomembnih ciljev v društvenih statutih. V poročilu 3.2 podajamo najprimernejše organizacijske oblike poslovnega povezovanja lastnikov gozda. Predlog je oblikovan na podlagi SWOT analize in predstavlja pravni primerne organizacijski vidik možnega delovanja lastnikov gozdov.

V okviru naloge 3.3 smo v sodelovanju z DS2.3 in DS3 izdelali metodologijo dolgoročnega spremljanja 18 kazalnikov gospodarjenja z gozdovi. Kazalniki gospodarjenja z gozdovi napovedujejo in nakazujejo stanje ter nakazujejo razvoj gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji. Vsi predstavljeni kazalniki temeljijo na obstoječih podatkih in podatkovnih bazah, ki kažejo stanje, lastnosti ali razvoj določenega pojava oziroma aktivnosti. Podatki se spreminjajo v določenih časovnih periodah, zato se bodo tudi kazalniki dopolnjevali in nadgrajevali z različnimi časovnimi periodami. S tem želimo informacije in razumevanje kazalnikov približati končnim uporabnikom. Kazalniki so objavljeni na: <https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/kazalniki/>.

- DS4: Ukrepi Programa razvoja podeželja

V okviru delovnega sklopa 4 smo najprej pregledali razpisno dokumentacijo za pridobitev sredstev PRP v preteklem (2007-2013) in aktualnem (2014-2020) obdobju. V decembru 2019 je bila v okviru naloge 4.1 izdelana analiza podatkov o prejemnikih sredstev (rezultat 4.1). Več rezultatov analize podatkov PRP 2007-2013 je bilo objavljenih v Gozdarskem vestniku letnik. V okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020 je za podukrep M08.6 do 31. decembra 2020 prispelo 1.492 vlog, v katerih so vlagatelji zaprosili za skoraj 58 milijonov €. Več rezultatov analize podatkov PRP 2014-2020 je bilo objavljenih v Gozdarskem vestniku letnik 79, št. 4, str. 180-189. V okviru naloge 4.2 smo želeli ugotoviti vpliv oz. uspešnost ukrepov PRP na profesionalizacijo gozdarskih del in ponudbe gozdarskih storitev ter varnost pri delu v gozdu. Za potrebo te raziskave smo pripravili dva anketna vprašalnika. Prvi je bil namenjen prejemnikom sredstev PRP za ugotavljanje njihove dejavnosti v lastnem gozdu. Narejena je bila analiza podatkov in pripravljeno poročilo (rezultat 4.2). Z anketo smo ugotovili, da so po mnenju prejemnikov sredstev v okviru PRP 2014-2020, ukrepi pripomogli k posodobitvi gozdarske mehanizacije in izboljšanju gospodarjenja z gozdom. V okviru naloge 4.3 smo pregledali obstoječa poročila o vrednotenju doseganja ciljev in spremljanju uspešnosti ukrepov PRP za obdobje 2007-2013 in 2014-2020. Pripravljeno je bilo poročilo (rezultat 4.3). Za spremljanje ukrepov PRP tudi v prihodnje smo pripravili kazalnike (Kazalniki gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji – skupni rezultat nalog 2.3, 3.3 in 4.3), ki se bodo po enotni metodologiji posodabljali v prihodnjih letih glede na razpoložljive podatke. Kazalniki so trenutno vezani na razpoložljive podatke o podprtih investicijah, ki se za obdobje PRP 2007-2013 nanašajo na stanje do 31.12.2015, za obdobje PRP 2014-2020 pa na stanje do 31.12.2020. V okviru naloge 4.4 je bil najprej narejen pregled ukrepov PRP v aktualnem obdobju. Osredotočili smo se na ukrep M8 - za ta ukrep smo iz strani prejemnikov sredstev PRP zbrali mnenje o pomanjkljivosti ukrepa (v okviru anketiranja za nalogo 4.2), v nadaljevanju pa tudi predloge, kako bi lahko v prihodnje izboljšali izvajanje ukrepov PRP. Za ta namen je bilo v prvi fazi razposlano vprašanje vsem udeležencem zaključne konference projekta, v drugi fazi pa je bila pripravljena kratka spletna anketa, ki je bila poslana deležnikom gozdno-lesne verige, ki smo jih skozi trajanje projekta zajeli v našo bazo kontaktov. Z anketo smo zbrali poglede na PRP ter pridobili mnenja, kako bi lahko izboljšali učinkovitost ukrepov PRP v prihodnje. Narejena je bila analiza podatkov in pripravljeno poročilo (rezultat 4.4).

DS5: Prenos znanja in (eksterna) komunikacija z javnostmi: Glavni cilj delovnega sklopa 5 je bil prenos rezultatov projekta in aktivno vključevanje deležnikov. Na začetku projekta smo izdelali spletno stran namenjeno vsebinam projekta, njegovemu poteku, objavljanju rezultatov in informacij za širšo javnost. Povezava do spletne strani: <http://mehan.gozdis.si/>. Z vzpostavitvijo nove spletne strani Gozdarskega inštituta Slovenije pa smo izdelali novo podstran namenjeno projektu. Povezava do spletne strani: <https://www.gozdis.si/projekti/razvoj-kazalcev-in-metodologije-spremljanja-ponudbe-gozdarskih-storitev/>.

Na tej strani smo objavili 10 novic. Na facebook strani Oddelka za gozdno tehniko in ekonomiko GIS (www.facebook.com/gisgte) smo objavili več novic povezanih s projektom:

V prvem polletju smo pripravili Mrežo potencialnih deležnikov za aktivno sodelovanje pri vrednotenju rezultatov (D 5.1). Deležnike iz baze smo vključevali v različne aktivnosti projekta in jih na koncu vključili tudi v vrednotenje rezultatov na zaključni konferenci.

V sklopu projekta smo objavili 10 strokovnih člankov, članki so bili večinoma objavljenih v strokovnih publikacijah ter na portalu WCM/InfoGOZD, vsi so javno dostopni in jih zato ne dodajamo posebej kot priloگو. V sklopu projekta smo organizirali dve participativni delavnici za deležnike, katerih namen je bil predstavitev rezultatov, pridobitev povratnih informacij ter izdelava SWOT analize. Ker zaradi epidemije COVID-19 izvajanje delavnic v živo ni bilo mogoče, smo delavnice izvedli kot on-line delavnice, preko Zooma.

V sklopu naloge 5.4 smo izdelali predstavitveni letak. Na koncu projekta smo pripravili bilten, ki vsebuje glavne rezultate projekta, ki so predstavljeni v obliki krajših prispevkov. Ob zaključku projekta smo 13. 10. 2021 organizirali posvet, katerega glavni namen je bil predstaviti različne izzive z izvajanjem del tako v državnih kot v zasebnih gozdovih. Dogodka, ki je potekal v hibridni obliki, se je udeležilo več kot 190 udeležencev. Med udeleženci so bili predstavniki vseh gozdarskih institucij, lastniki gozdov, predstavniki gozdarskih podjetij, predstavniki odločevalcev ter študenti gozdarstva.

5. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev

Iz zgornjega opisa vseh aktivnosti je razvidno, da smo dosegli vse predvidene rezultate. Pri izvedbi projekta je sicer prišlo do manjših sprememb, ki pa niso bistveno vplivale na izvedbo samega projekta in doseganje zastavljenih ciljev projekta. Med njimi je na primer združitve treh predvidenih rezultatov v smiselno celoto, ki se sedaj izraža v obsežni spletni platformi na kateri je predstavljeno stanje 18 kazalnikov gospodarjenja z gozdovi, ki napovedujejo in nakazujejo stanje ter nakazuje razvoj gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji.

Na začetku projekta smo si zastavili naslednje cilje:

- Priprava pregleda obstoječih metodologij zbiranja podatkov o izvajanju del v gozdovih pri nas in v izbranih državah
- Analiza stanja na področju izvajanja del v zasebnih gozdovih (Kdo izvaja dela v gozdovih?) - preučitev izvajalcev, ki izvajajo dela v gozdovih
- Trajnostna raba proizvodnih potencialov in zagotavljanje s kmetijstvom, gozdarstvom in ribištvom povezanih javnih dobrin
- Analiza ukrepov Programa razvoja podeželja (PRP) 2007-2013 na področju oblikovanja ponudbe gozdarskih storitev
- Analiza vpliva ukrepov PRP na profesionalizacijo izvajanja gozdarskih del, ponudbo gozdarskih storitev in varnost del v gozdovih

Z doseženimi rezultati in našimi aktivnostmi v času trajanja projekta smo dosegli zastavljene cilje. Izvedene analize, anketiranje deležnikov, zbiranje podatkov kažejo stanje, nakazujejo možnosti izboljšave in dajejo odločevalcem in strokovnjakom usmeritve za ukrepanje. Trajnost naših rezultatov bo tako dosežena z stalnim obnavljanjem in nadgradnjo razvite platforme »Kazalniki gospodarjenja z gozdovi«, ki bo tako ostala informacijsko spletišče (<https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/kazalniki/>) za vse, ki jih področje zanima predvsem pa bo v podporo odločevalcem.

6. Spremembe programa dela raziskovalnega projekta oziroma spremembe sestave projektne skupine

Epidemija COVID-19 je delno vplivala na potek aktivnosti v projektu. Predvsem je vplivala na tiste aktivnosti kjer smo predvideli participativne delavnice. Zaradi omejitev druženja delavnic nismo organizirali v načrtovani obliki, saj zahteva aktivna participacija udeležencev fizično prisotnost. Zaradi nastalih razmer smo dve delavnici sicer izvedli vendar sta bili organizirani preko ZOOM platforme na daljavo. Zato v okviru teh delavnic nismo izvedli participativnih aktivnosti (metode aktivne participacije) ampak smo udeležence predvsem obvestili o naših aktivnostih, predstavili rezultate in naše nadaljnje korake. Tak način izvedbe je vplival na eno izmed aktivnosti, kjer smo predvideli s SWOT analizo. Ta sprememba pa ni imela kritičnega vpliva na predvidene rezultate projekta.

V času trajanja projekta se je projektna skupina nekoliko spremenila, saj je nekaj sodelavcev zamenjalo službo. Vse spremembe smo redno sporočali na ARRS in te spremembe niso imele vpliva na samo izvedbo projekta in kakovost rezultatov.

7. Najpomembnejši dosežki projektne skupine na raziskovalnem področju

Naslov (Title) SLO

Značilnosti opravljanja sečnje in spravila v zasebnih gozdovih v Sloveniji

Naslov (Title) EN

Characterisation of felling and skidding in private forests in Slovenia

Opis (Description) SLO

V raziskavi, opravljeni leta 2019, je bilo zajetih 544 naključno izbranih gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd. Več kot polovica anketiranih ima v lasti gozdno posest, veliko od 1 do 4,99 ha. Za 62 % anketiranih je glavni namen gospodarjenja z gozdom uporaba lesa za lastne potrebe. V obdobju 2015-2019 je sečnjo in spravilo opravljalo 71 % anketiranih, ki so v tem času skupaj posekali nekaj manj kot 50.000 m³ lesa (24 m³ /ha ali 141 m³ na gospodinjstvo). Intenziteta sečnje je bila najvišja pri zasebnih lastnikih z malimi gozdnimi posestmi (do 0,99 ha), in sicer v povprečju 41,4 m³ /ha. Analiza je pokazala, da obstajajo statistično značilne razlike med velikostjo gozdne posesti in intenziteto sečnje. V anketi je bilo ugotovljeno, da so za 41 % sečnje in spravila poskrbeli poklicni izvajalci del. Z raziskavo smo potrdili značilen vpliv velikosti zasebne gozdne posesti na način izvedbe sečnje in spravila. Rezultati so pokazali, da je največji delež zasebnih lastnikov, ki vsa dela opravijo s pomočjo najetih izvajalcev, v velikostnem razredu gozdne posesti od 5 do 9,99 ha. Z raziskavo nismo potrdili statistično značilnih razlik v intenziteti sečnje med spoloma zasebnih lastnikov gozdov

Opis (Description) EN

A survey conducted in 2019 covered 544 randomly selected forest owners. More than half of the forest owners own a forest estate ranging from 1 to 4.99 ha. For 62 % of respondents, the primary purpose of forest management is to harvest wood for their own needs. In 2015-2019, 71 % of respondents carried out felling and skidding in their forests. In total, approximately 50,000 m³ of wood was felled (24 m³ /ha or 141 m³ per holding). The largest volumes were felled by private owners with small forest holdings (up to 0.99 ha), on average 41.4 m³ /ha. There were statistically significant differences between the size of the forest holding and the average volume of annual felling. Furthermore, there were no statistically significant differences in felling intensity between male and female forest owners. The survey found that professional contractors carried out 41 % of felling and harvesting. Furthermore, there were significant differences between the size of the private forest estate and the method of performing forest operations. The results showed that the largest share of private owners who carry out all felling and skidding with the help of hired contractors is in the size class of forest holdings from 5 to 9.99 ha. The study did not confirm statistically significant differences in the intensity of felling between male and female private forest owners.

Objavljeno v (Published in)

Gozdarski inštitut Slovenije, založba Silva Slovenica; Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire; Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo; Acta Silvae et Ligni; 2021; [Št.] 125; str. 25-38; Avtorji/Authors: Ščap Špela, Stare Darja, Krajnc Nike, Triplat Matevž;

COBISS ID
73227011

Leto
2021

Tipologija (Tipology)
1.01 - Izvirni znanstveni članek (Original Scientific Article)

Naslov (Title) SLO

Sodelovanje zasebnih lastnikov gozdov v strojnih krožkih

Naslov (Title) EN

Private forest owner's cooperation in the machinery ring

Opis (Description) SLO

Zakonodaja in oblikovalci politike so sodelovanje zasebnih lastnikov gozdov v strojnih krožkih prepoznali kot instrument za podporo mobilizaciji lesa iz gozdov. Študija analizira sodelovanje zasebnih lastnikov gozdov v strojnih krožkih v Sloveniji in ugotavlja, ali to sodelovanje prispeva k mobilizaciji lesa iz zasebnih gozdov. Raziskava je potekala v dveh fazah. V prvi fazi je bila anketa izvedena med člani strojnih krožkov na njihovih letnih skupščinah (v raziskavi je sodelovalo 24 strojnih krožkov kar predstavlja 64,9 % skupnega števila strojnih krožkov). Vprašalnik je bil razdeljen vsem članom, ki so bili prisotni na letnih skupščinah (n=529), vendar so vprašalnik izpolnili le tisti, ki so bili lastniki gozdov ali opravljajo storitve v v gozdovih (n=438). V drugi fazi smo primerjali podatke o obsegu storitev članov strojnega krožka s količino poseka v zasebnih gozdovih za leto 2019, da bi dobili vpogled v obseg gozdarskih del (sečnja lesa), ki se izvajajo v zasebnih gozdovih v okviru med sosedске pomoči. Rezultati kažejo, da so člani strojnih krožkov pretežno moški, v povprečju stari 50 let, večinoma s srednjo izobrazbo in poklicem v kmetijstvu, ki imajo v povprečju 15,2 ha gozda. Ne glede na gozdnogospodarsko dejavnost člani strojnega krožka opravljajo gozdnogospodarske dejavnosti v svojem gozdu sami ali s pomočjo drušinskih članov.

Opis (Description) EN

Legislation and policy makers have recognized private forest owners cooperation in machinery ring as an instrument to support wood mobilization through efficient use of machinery. The study analyzes private forest owner's cooperation in the machinery ring in Slovenia and determines whether this cooperation contributes to wood mobilization from small-scale private forests. The research was conducted in two phases. In the first phase, the survey was conducted among the members of machinery rings at their annual general meetings (24 machinery rings participated in the survey, representing 64.9% of the total number of machinery rings). The questionnaire was distributed to all members present at the annual general meetings (n=529) and only those who were private forest owner or provided services within machinery rings were eligible to complete the questionnaire (n=438). In the second phase, data on the amount of service provided by machinery ring members were compared with the amount of felling in private forests for 2019 to gain insight into the extend of forestry work (timber harvesting) carried out in a private forest under neighbourhood assistance. The results show that machinery rings members are predominantly male, on average 50 years old, mainly with high school education and occupation in agriculture, owning on average 15.2 ha of forest. Regardless of forest management activities, machinery ring members perform forest management activities in their forest by themselves or...

Objavljeno v (Published in)

Forestry Faculty of Zagreb University; Croatian Forests; Croatian Chamber of Forestry and Wood Technology Engineers; FORMEC; Croatian journal of forest engineering; 2022; Vol. 43, iss. 2; 16 str.; Impact Factor: 2.088; Srednja vrednost revije / Medium Category Impact Factor: 1.973; Avtorji/Authors: Pezdevšek Malovrh Špela, Krajnc Nike, Triplat Matevž;

COBISS ID
105837571

Leto
2022

Tipologija (Tipology)
1.01 - Izvirni znanstveni članek (Original Scientific Article)

Naslov (Title) SLO

Dejavniki, ki vplivajo na pripravljenost zasebnih lastnikov gozdov za opravljanje storitev gospodarjenja z gozdovi v okviru strojnih krožkov

Naslov (Title) EN

Factors influencing private forest owners% readiness to perform forest management services within a machinery ring

Opis (Description) SLO

Sodelovanje zasebnih lastnikov gozdov je bilo v številnih evropskih državah, tudi v Sloveniji, prepoznano kot ključni instrument gozdne politike za podporo trajnostnemu gospodarjenju z zasebnimi gozdovi in uresničevanje ciljev politike. V Sloveniji imajo zasebni lastniki gozdov možnost sodelovanja v strojnih krožkih (organizirana oblika med sosedске pomoči kot združenje kmetov in zasebnih lastnikov gozdov) za reševanje problemov gospodarjenja z gozdovi in učinkovitejšo uporabo mehanizacije. Namen študije je ugotoviti pripravljenost zasebnih lastnikov gozda za opravljanje gozdarskih storitev v strojnih krožkih in razumeti, kako lastnosti lastnine, gozdnogospodarske dejavnosti in socio-demografske značilnosti lastnikov vplivajo na njihove odločitve. V letu 2020 je bila izvedena anketa med člani strojnih zadrug (n=438), v kateri je sodelovalo 24 strojnih krožkov, kar predstavlja 64,9 % celotnega števila krožkov, ki trenutno delujejo v Sloveniji. Rezultati kažejo, da le 18,3 % članov strojnih krožkov opravlja storitve gospodarjenja z gozdovi znotraj strojnega krožka. Rezultati naključnega uporabnega modela so pokazali, da na pripravljenost zasebnih lastnikov gozdov za opravljanje storitev gospodarjenja z gozdovi v strojnem krožku vplivata velikost gozdne posesti in starost lastnikov. Za motiviranje zasebnih lastnikov gozdov za pogostejše izvajanje gozdnogospodarske dejavnosti v strojnem krožku je pomembno identificirati profil lastnikov, ki so pripravljeni opravljati dela.

Opis (Description) EN

The cooperation of private forest owners has been recognized in many European countries, including Slovenia, as a key forest policy instrument to support sustainable management of private forests and implement policy objectives. In Slovenia, private forest owners have the opportunity to cooperate in machinery rings (an organised form of neighbourhood assistance as an association of farmers and private forest owners) to solve forest management related problems and more efficiently use of mechanization. The aim of this study is to determine the readiness of private forest owner to perform forest management services within machinery rings and to understand how property characteristics, forest management activities and owners% socio-demographic characteristics influence their decisions. In 2020, a survey of machinery rings members (n=%438) was conducted in which 24 machinery rings participated, representing 64,9% of the total number of machinery rings currently operating in Slovenia. The results show that only 18,3% of the machinery ring member perform forest management services within the machinery ring. A random utility model results showed that the readiness of private forest owners to perform forest management services within a machinery ring is influenced by forest property size and owners age. To motivate private forest owners to perform a forest management activity within a machinery ring more frequently, it is important to identify the profile of owners ready to perform...

Objavljeno v (Published in)

Springer; Small-scale forestry; 2022; Vol. 21, iss. ; 19 str.; Impact Factor: 1.778; Srednja vrednost revije / Medium Category Impact Factor: 1.973; WoS: KA ; Avtorji/Authors: Pezdevšek Malovrh Špela, Krajnc Nike, Triplat Matevž;

COBISS ID

108213251

Leto

2022

Tipologija (Tipology)

1.01 - Izvirni znanstveni članek (Original Scientific Article)

Naslov (Title) SLO

Sistem za oceno kakovosti izvajalcev del v gozdovih

Naslov (Title) EN

A system for quality assessment of forestry contractors

Opis (Description) SLO

Uposobljeni izvajalci so potrebni za varno, uspešno in učinkovito pridobivanje lesa, katerega povpraševanje se v zadnjih letih povečuje. Struktura gozdarske dejavnosti se je močno spremenila in današnje razmere dajejo prednost manjšim izvajalcem, ki so bolj prilagodljivi hitrim spremembam na trgu. Uposobljeni, motivirani in dobro informirani izvajalci gozdarskih del so osnova za stroškovno učinkovito in okolju prijazno gospodarjenje z gozdovi. Izvajalci gozdarskih del morajo spoštovati zakonodajo in okoljske vidike dela v gozdu, po drugi strani pa je večina odgovornosti na lastniku gozda. Namen tega prispevka je predstaviti smernice za ocenjevanje gozdarskih izvajalcev po načelih trajnosti in predstaviti spletni sistem MojGozdar. MojGozdar uporabnikom nudi podporo pri iskanju gozdarskih storitev, kot so sečnja z motorno žago, spravilo s traktorjem, gojitvena dela, žičniško spravilo, strojna sečnja, izdelava lesnih sekancev (sekalnik) in gozdno gradbeništvo. Sistem MojGozdar zajema tristopenjsko ocenjevanje izvajalcev na enostaven, pregleden in objektivni način. V prvi stopnji vsi vključeni izvajalci dobijo pravno formalno oceno ustreznosti po načelu semaforja. Drugo stopnjo ocenjevanja predstavlja neodvisna strokovna ocena s strani strokovno usposobljenega presojevalca. Glavno načelo neodvisne strokovne ocene bo trajnostno gospodarjenje z gozdovi z doseganjem nadstandarda pri socialnih, ekonomskih in okoljskih vidikih izvedbe del. V drugo stopnjo ocenjevanja se lahko vključijo izvajalci, ki pravno formalno ustrezajo osnovnim pogojem, torej so v prvi stopnji ocenjevanja ocenjeni kot ustrezni. Tretja stopnja ocenjevanja je namenjena naročnikom storitev, da predstavijo izkušnje ali mnenje o kakovosti opravljenih storitev. Poleg zahtev glede strokovne usposobljenosti in zakonodajnih obveznosti spletni sistem upošteva številne dodatne zahteve, kot so družbena odgovornost podjetij, sodelovanje v lokalni skupnosti in večja okoljska odgovornost. Spletni sistem MojGozdar služi kot komunikacijsko orodje med strokovnimi ocenjevalci in izvajalci gozdarskih storitev ter lastnikom gozdov zagotavlja nove možnosti neposrednega stika z izvajalci. i Uporabnik spletnega sistema ima pravico do dostopanja do profila posameznih izvajalcev in z njim povezanih podatkov. Uporabnik lahko tudi pošilja povpraševanja za posamezne gozdarske storitve različnim izvajalcem, ki so včlanjeni v sistem MojGozdar. V sistemu MojGozdar je do sedaj registriranih 1584 izvajalcev gozdarskih storitev, od tega jih 67 % opravlja storitev sečnje in spravila, 8 % storitev spravila lesa, 7 % prevoz okroglega lesa, 5 % žičničarske storitve in 4 % strojno sečnjo. Do junija 2020 je postopek ocenjevanja kakovosti opravilo 142 gozdarskih izvajalcev.

Opis (Description) EN

Skilled contractors are needed to meet the increased demand for wood and to maintain a competitive edge in forestry. The structure of the forest industry has changed significantly. Today's situation favours smaller contractors that are more flexible. Worldwide contractors are important for forest operations, but there is often limited knowledge about how well they fulfil demands about resource efficiency, social responsibility and environmental protection. The aim of this paper is to present the guidelines for the assessment of forestry contractors following sustainability principles and to present a recently developed system. In addition to the requirements for professional competences and legislative obligations, the system proposes a number of additional requirements such as corporate social responsibility, participation in the local community and greater environmental responsibility. The forestry contractor and the certification body sign a cooperation agreement to obtain the expert assessment. The expert assessment is performed by an evaluator authorised by a certification body. A web service has been introduced with the purpose of serving as a communication tool between professional evaluators and forestry contractors, as well as providing a new possibility for forest owners to get direct contact with forestry contractors. The system enables its users to exert influence on the assessment of forestry contractors by assessing the quality of their services. Private...

Objavljeno v (Published in)

Croatian Forests;Forestry Faculty of Zagreb University;Forest Research Institute; Croatian journal of forest engineering; 2021; Vol. 42, iss. 1; str. 77-90; Impact Factor: 2.088; Srednja vrednost revije / Medium Category Impact Factor: 1.973; WoS: KA ; Avtorji/Authors: Triplat Matevž, Krajnc Nike;

COBISS ID

48524547

Leto

2021

Tipologija (Tipology)

1.02 - Pregledni znanstveni članek (Review Article)

8. Najpomembnejši dosežek projektne skupine na področju gospodarstva, družbenih in kulturnih dejavnost

Naslov (Title) SLO

Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru Programa razvoja podeželja 2007-2013 za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z zasebnimi

gozdovi

Naslov (Title) EN

Analysis of the recipients of the nonrefundable funding in the framework of the program for rural development 2007-2013 for the improvement of private forests management efficiency.

Opis (Description) SLO

Splošno sprejeto stališče je, da s sonaravnim gospodarjenjem zmanjšujemo tveganja pri gospodarjenju z gozdovi. Za potrditev tega stališča obstajajo dobri zgledi gospodarjenja in posredni dokazi, primanjkuje pa znanstvenih študij, ki bi na podlagi kvantitativnih analiz to potrjevale. V Sloveniji smo potrdili pozitivne povezave med ohranjeno drevesno sestavo, rednim gospodarjenjem in manj sanitarnimi sečnjami. V dobi izrazitih okoljskih sprememb je smiselno spodbujati redno gospodarjenje z gozdovi. V prihodnosti bo zaradi socialno-ekonomskih sprememb še bolj izraženo opuščanje gospodarjenja. V članku razpravljamo o številnih prednostih rednega gospodarjenja. V prihodnje bo treba poleg vloge rednega gospodarjenja za preskrbo lesnoprredelovalne verige večji poudarek nameniti pomenu dejavnega gospodarjenja za prilagajanje gozda na okoljske spremembe in za zdravje gozda.

Opis (Description) EN

The generally adopted standpoint is that we reduce the risks in forest management through close-to-nature management. There are good examples of management and indirect proofs confirming this standpoint, however, there is a lack of scientific studies confirming it based on quantitative analyses. In Slovenia, we confirmed positive links between the preserved tree structure, regular management, and fewer sanitary fellings. In a time of distinct environmental changes, it is reasonable to encourage regular forest management. Due to social and economic changes, abandoning the management will be even more distinct in the future. In addition to the role of the regular management for the wood processing chain supply, major stress will have to be given to the significance of the active management for adapting the forest to the environmental changes and forest health in the future.

Objavljeno v (Published in)

Zveza gozdarskih društev Slovenije; Gozdarski vestnik; 2021; Letn. 79, št. 2; str. 33-40; Avtorji/Authors: Stare Darja, Krajnc Nike;

Šifra

COBISS ID
59616003

Leto
2021

Tipologija (Tipology)
1.04 - Strokovni članek (Professional Article)

Naslov (Title) SLO

Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru podukrepa M08.6 programa razvoja podeželja 2014-2020

Naslov (Title) EN

Analysis of recipients of the nonrefundable funding under the Rural Development Programme 2014-2020 submeasure M08.6.

Opis (Description) SLO

Trenutno aktualen Program razvoja podeželja (2014-2020) je Evropska komisija za Slovenijo potrdila februarja 2015. Za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi je v okviru ukrepa M08 ključen podukrep M08.6, ki prek spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije, mobilizacijo in predindustrijsko predelavo lesa, krepi gozdno-lesne verige, povečuje dodano vrednost lesa in spodbuja večjo profesionalizacijo ter varnost dela v gozdovih. Za omenjeni podukrep je do 31. decembra 2020, ločeno za dve operaciji, ki potekata v okviru podukrepa, prispelo 1.492 vlog, v katerih so vlagatelji zaprosili za skoraj 57,8 milijona %. Več kot polovica (57 %) vseh prispelih vlog v skupni vrednosti 30,8 milijona % je bilo odobrenih. Več vlog (73 %) je prispelo na razpis za operacijo Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa (t.i. operacija A). Vlagatelji zasebni lastniki gozdov, katerim je bila vloga odobrena (403), imajo skupaj v lasti 18,6 tisoč ha gozdov. Največ zasebnih lastnikov (44 %) ima v lasti gozdne posesti velikosti od 10 do 29,99 ha. Izmed mehanizacije in opreme v okviru operacije A je bilo kupljenih največ vitlov in dodatne opreme za vitle, povečal se je nakup gozdarskih prikolice ter kompletov strojev za strojno sečnjo.

Opis (Description) EN

The European Commission ratified the current Rural Development Programme (2014-2020) in February 2015. To improve the efficiency of private forests management, the key submeasure in the framework of the M08 measure is the M08.6 submeasure that strengthens forest-wood chains, increases the added value of the wood, and encourages professionalization and safety of forest work through the promotion of investments into the forest technologies, mobilization, and pre-industrial wood processing. For the mentioned submeasure, until December 31, 2020, separately for two operations taking place in the framework of the submeasure, 1,492 applications in which the applicants applied for almost 57.8 million %. Over half (57 %) of all received applications in the total value of 30.8 million % were approved. The majority of applications (73 %) arrived at the call for applications for the operation %Investments in the purchase of new mechanization and equipment for felling and harvesting wood% (operation A). The applicants % private forest owners whose applications were approved (403) own a total of 18.6 thousand ha of forests. The majority of private owners (44 %) owns forest estates sized 10 to 29.99 ha. Among the mechanization and equipment in the framework of operation A, the most winches and accessories for winches were purchased, the purchase of forestry trailers and sets of mechanized felling machines increased.

Objavljeno v (Published in)

Zveza gozdarskih društev Slovenije; Gozdarski vestnik; 2021; Letn. 79, št. 4; str. 180-189; Avtorji/Authors: Stare Darja, Krajnc Nike;

Šifra

COBISS ID
69376259

Leto
2021

Tipologija (Tipology)
1.04 - Strokovni članek (Professional Article)

9. Drugi pomembni rezultati projektne skupine

V obsežni monografiji: Kazalniki gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji, so bili objavljeni vsi kazalniki.

Monografija je izšla v sklopu Studia forestalia Slovenica, ISSN 2784-7004, 183. TRIPLAT, Matevž (ur.). Elektronska izd. (pdf). Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica. 2022, str. [220]. <https://dirros.openscience.si/lzpisGradiva.php?id=15114>, doi: 10.20315/SFS.183. [COBISS.SI-ID 109261315]

Kazalniki pa so objavljeni na <https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/kazalniki/>. Gre za obsežno in sistematično prikazano zbirko podatkov o gospodarjenju z gozdovi, ki je javno dostopna. Naš cilj je, da bomo podatke za posamezne kazalnike obnavljali periodično in tako omogočali odločevalcem in drugim deležnikom vzdolž gozdno lesnih verig vpogled v razpoložljive podatke.

10. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine

10.1. Pomen za razvoj znanosti

SLO

S projektom smo naredili temeljit pregled in razvili ustrezno metodologijo za spremljanje stanja na področju izvajanja gozdarskih del in prav tako na področju zasebnih lastnikov gozdov, ki dela v gozdu izvajajo sami ali v sklopu medsosedske pomoči. S tem smo pridobili informacije o delu

izvajalcev gozdarskih del in lastnikov gozdov ter zagotovili preglednost nad stanjem v Sloveniji tudi v prihodnje. Podatki, ki smo jih pridobili bodo lahko služili tudi nadaljnjim raziskavam omenjenega področja. S projektom smo želeli prispevati k profesionalizaciji del v gozdovih, kar naj bi prispevalo večji konkurenčnosti gozdarskega sektorja. Prav tako želimo prispevati k zniževanju sive ekonomije na področju izvajanja del v gozdovih in tako doprinesiti k razvoju usposobljenih in ustrezno opremljenih izvajalcev del. Z večanjem profesionalizacije del v gozdovih bomo pripomogli tudi k večji varnosti in zdravju pri delu v gozdovih in posredno k zmanjšanju števila nezgod pri delu v gozdu. Z boljšim vpogledom v področje izvajanja del (predvsem v zasebnih gozdovih) bomo omogočili odločevalcem in načrtovalcem novih in bolj učinkovitih ukrepov za nadaljnje izboljšanje stanja. Tekom projekta smo pregledali obstoječe načine zbiranja podatkov ter manjkajoče informacije dopolnili z neodvisnimi anketami. Tak vpogled v obstoječe statistike pa prispeva k možnim dopolnitvam načina zbiranja podatkov v prihodnosti, kar koristi tako SURS kot tudi ostalim uporabnikom podatkov. V projektu smo si prizadevali za bolj urejen in pregleden sistem spremljanja izvajanja del v gozdovih, tako v državni kot zasebni lasti. Poznavanje organiziranosti, opremljenosti in izobraženosti izvajalcev del (tudi tistih, ki izvajajo dela v okviru različnih oblik medsosedske pomoči) je ključen za oblikovanje nadaljnje politike in ukrepov v prihodnjih perspektivah PRP. Z boljšim poznavanjem področja izvedbe gozdarskih del lahko posredno in dolgoročno prispevali tudi k večji kakovosti izvedenih del, hkrati pa prispevali k trajnosti, sonaravnosti in več namenskosti gospodarjenja z gozdovi, k čemur stremi slovensko gozdarstvo in je utemeljeno v Zakonu o gozdovih. Projekt je pomemben za razvoj stroke predvsem z vidika celovitega vpogleda v stanje na področju izvajanja del v gozdovih.

ANG

With the project, we carried out a thorough review and developed an appropriate methodology to monitor the situation in the area of forestry works and also in the area of private forest owners who carry out works in the forest themselves. In this way, we obtained information about the work of forest contractors and forest owners and also provided transparency about the situation in Slovenia in the future. The data obtained will also be able to serve further research in this area. With the project we wanted to contribute to the professionalization of work in the forest, which should contribute to greater competitiveness of the forest sector. We contributed to the reduction of the gray economy in the field of forestry work, thus contributing to the development of qualified and well-equipped contractors. By increasing the professionalization of forest work, we also contributed to greater safety and health at work in the forest and indirectly to reducing the number of occupational accidents in the forest. With better insight into how work is performed (especially in private forests), we will enable decision-makers and planners to take new and more effective measures to further improve the situation. As part of the project, we reviewed existing data collection methods and supplemented the missing information with independent surveys. Such insight into existing statistics helps to ensure that the method of data collection can be supplemented in the future, benefiting both SORS and other data users. As part of the project, we sought to establish a more orderly and transparent system for monitoring the conduct of work in forests owned by both government and private entities. Knowledge of the organization, equipment, and training of contractors (including those performing work under various forms of neighborhood assistance) is key to formulating further policies and actions in the future perspectives of the RDP. With a better knowledge of the field of forestry work, we can contribute directly and in the long term to a higher quality of work performed, while contributing to sustainability, sustainability and more purposeful forest management, which the Slovenian forestry sector strives for and is based on the Forestry Act. The project is important for the development of the profession, especially from the point of view of a comprehensive insight into the situation in the field of forestry work.

10.2. Pomen za razvoj Slovenije

SLO

Odločevalci in lastniki gozdov potrebujejo ustrezne in ažurne informacije o tem, kakšne storitve so na razpolago in kdo jih ponuja. Rezultati projekta služijo tudi kot podpora SURS pri nadgradnjah sistemov zbiranja podatkov in raziskav za uradne namene. Uradni viri so najbolj objektivni za presojo ukrepov politik (v prvi vrsti PRP, pa tudi drugih). Izboljšani podatki o dejanskih značilnostih izvajalcev gozdarskih del in trga storitev gozdarskih del lahko pripomorejo k izboljšavam v ekonomskih računih za gozdarstvo (ERG), ki so pomemben kazalec za pomen sektorja gozdarstva v nacionalni ekonomiji. Poleg tega smo z analizo vpliva ukrepov PRP na področje oblikovanja gozdarskih storitev in profesionalizacijo ponudbe ter varnosti pri delu v gozdovih pridobili vpogled v moč vpliva ukrepov PRP kar pomaga oblikovati predloge ukrepov za novo programsko obdobje PRP. Implementacija projekta prispeva k transparentnosti slovenskega gozdarstva in dela v gozdovih. Informacije o poteku dela, izvajalcih in sečnji je pomembna za ozaveščanje javnosti o nujnosti del, ki morajo biti strokovno opravljena. Če bi javnost uspeli izobraziti, da naj dela v gozdu opravi strokovno usposobljeni delavec bi bil to že velik korak k večjemu nadzoru nad izvajanjem del in k zmanjšanju pogostosti nezgod pri delu. Zavodu za gozdove Slovenije bodo rezultati glede izvajanja del v zasebnih gozdovih in značilnostih izvajalcev gozdarskih del služili za še bolj ciljno usmerjanje aktivnosti na področju varnosti in zdravja pri delu. Objavljeni kazalniki izvajanja del v gozdovih so bogata zbirka aktualnih podatkov, namenjena vsem, ki jih področje zanima.

ANG

Decision makers and forest owners need relevant and up-to-date information on what services are available and who is providing them. The results of the project will also be used to help SORS improve data collection and research systems for official purposes. Official sources are the most objective for evaluating policies (primarily the Rural Development Program, but others as well). Improved data on the actual characteristics of forest entrepreneurs and the market for forestry services can help improve the forestry accounts (ERG), which are an important indicator of the importance of the forestry sector in the national economy. In addition, by analyzing the impact of RDP measures on the design of forestry services and the professionalization of supply and workplace safety in forests, we have gained insight into the strength of the impact of RDP measures, which helps in formulating proposals for measures for the new RDP programming period. The implementation of the project contributes to the transparency of Slovenian forestry and forest work. Information about the process of work, contractors and logging is important to raise public awareness about the urgency of work that needs to be done professionally. If the public could be made aware of the work being done in the forest by a professionally trained employee, it would go a long way toward improving control over how the work is done and reducing the incidence of workplace accidents. For the Slovenian Forest Service, the results regarding the performance of work in private forests and the characteristics of forest contractors will serve to better target occupational safety and health activities. The published indicators for the performance of work in the forest are a rich collection of up-to-date data for anyone interested in this area.

11. Vpetost raziskovalnih rezultatov projektna skupine

11.1. Vpetost raziskave v domače okolje

Kje obstaja verjetnost, da bodo vaša znanstvena spoznanja deležna zaznavnega odziva?

☒ v domačih znanstvenih krogih ☒ pri domačih uporabnikih

Kdo (poleg sofinancerjev) že izraža interes po vaših spoznanjih oziroma rezultatih?

Podatki zbrani pri opisih kazalnikov so v pomoč tako MKGP kot tudi drugim deležnikom, ki potrebujejo podatke o gospodarjenju z gozdovi v Sloveniji. Za podatke se zanimajo tudi novinarji, ki pripravljajo različne prispevk o aktualnih razmerah v gozdarstvu. Aktualnost rezultatov potrjuje udeležba na zaključni konferenci (več kot 180 udeležencev) iz vseh pomembnejših organizacij na področju gozdarstva. Podatki so uporabni za pripravo strateških gozdnogospodarskih načrtov, ki jih pripravlja ZGS.

11.2. Vpetost raziskave v tuje okolje

Kje obstaja verjetnost, da bodo vaša znanstvena spoznanja deležna zaznavnega odziva?

☒ v mednarodnih znanstvenih krogih ☐ pri mednarodnih uporabnikih

Navedite število in obliko formalnega raziskovalnega sodelovanja s tujimi raziskovalnimi institucijami:

V času trajanja projekta in neposredno po zaključku smo z tujimi partnerji prijavi 4 H2020 projektov

Kateri so rezultati tovrstnega sodelovanja:

Na rezultate razpisov še čakamo. Je pa tako sodelovanje nujno za izmenjavo znanj in izkušenj.

12. Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj
F.01 Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin
Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE
Rezultat Dosežen
Uporaba rezultatov V celoti
F.02 Pridobitev novih znanstvenih spoznanj
Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE
Rezultat Dosežen bo v naslednjih 3 letih
Uporaba rezultatov Delno
F.03 Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja
Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE
Rezultat Dosežen
Uporaba rezultatov V celoti
F.04 Dvig tehnološke ravni
Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
Rezultat Ni dosežen
Uporaba rezultatov Ni uporabljen
F.05 Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja
Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
Rezultat Ni dosežen
Uporaba rezultatov Ni uporabljen
F.06 Razvoj novega izdelka
Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
Rezultat Ni dosežen
Uporaba rezultatov Ni uporabljen
F.07 Izboljšanje obstoječega izdelka
Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
Rezultat Ni dosežen
Uporaba rezultatov Ni uporabljen
F.08 Razvoj in izdelava prototipa
Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
Rezultat Ni dosežen
Uporaba rezultatov Ni uporabljen
F.09 Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije

Cilj

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.10 Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.11 Razvoj nove storitve

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.12 Izboljšanje obstoječe storitve

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.13 Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.14 Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.15 Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz

Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.16 Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz

Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.17 Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat

Uporaba rezultatov

F.18 Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi,

Cilj

Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE

Rezultat Dosežen

Uporaba rezultatov Ni uporabljen

F.19 Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat Ni dosežen

Uporaba rezultatov Ni uporabljen

F.20 Ustanovitev novega podjetja ("spin off")

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat Ni dosežen

Uporaba rezultatov Ni uporabljen

F.21 Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat Ni dosežen

Uporaba rezultatov Ni uporabljen

F.22 Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat Ni dosežen

Uporaba rezultatov Ni uporabljen

F.23 Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev

Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE

Rezultat Dosežen

Uporaba rezultatov Delno

F.24 Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat Ni dosežen

Uporaba rezultatov Ni uporabljen

F.25 Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat Ni dosežen

Uporaba rezultatov Ni uporabljen

F.26 Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev

Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE

Rezultat Ni dosežen

Uporaba rezultatov Ni uporabljen

F.27 Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine

Cilj	
Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
Rezultat	Ni dosežen
Uporaba rezultatov	Ni uporabljen
F.28 Priprava/organizacija razstave	
Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
Rezultat	Ni dosežen
Uporaba rezultatov	Ni uporabljen
F.29 Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
Rezultat	Ni dosežen
Uporaba rezultatov	Ni uporabljen
F.30 Strokovna ocena stanja	
Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
Rezultat	Dosežen
Uporaba rezultatov	V celoti
F.31 Razvoj standardov	
Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
Rezultat	Ni dosežen
Uporaba rezultatov	Ni uporabljen
F.32 Mednarodni patent	
Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
Rezultat	Ni dosežen
Uporaba rezultatov	Ni uporabljen
F.33 Patent v Sloveniji	
Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
Rezultat	Ni dosežen
Uporaba rezultatov	Ni uporabljen
F.34 Svetovalna dejavnost	
Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
Rezultat	Ni dosežen
Uporaba rezultatov	Ni uporabljen
F.35 Drugo	
Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
Rezultat	Ni dosežen
Uporaba rezultatov	Ni uporabljen
Komentar	

13. Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

Vpliv		
G.01.	Razvoj visokošolskega izobraževanja	
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.01.03.	Drugo	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.	Gospodarski razvoj	
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☒ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☒ Velik vpliv
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☒ Velik vpliv
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.08.	Povečanje dobička	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☒ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.02.12.	Drugo	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.03.	Tehnološki razvoj	
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐ Ni vpliva ☒ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☒ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.03.04.	Drugo	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.04.	Družbeni razvoj	
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☒ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.04.06.	Drugo	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☒ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.07.	Razvoj družbene infrastrukture	
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv

Vpliv		
G.07.04.	Drugo	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☒ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv
G.09.	Drugo	☐ Ni vpliva ☐ Majhen vpliv ☐ Srednji vpliv ☐ Velik vpliv

Komentar

14. Naslov spletne strani za projekte, odobrene na podlagi Javnih razpisov za sofinanciranje ciljnih raziskovalnih projektov za leta 2017, 2018 in 2019

Na začetku projekta smo izdelali spletno stran namenjeno vsebinam projekta, njegovemu poteku, objavljanju rezultatov in informacij za širšo javnost. Povezava do spletne strani: <http://mehan.gozdis.si/>. Z vzpostavitvijo nove spletne strani Gozdarskega inštituta Slovenije pa smo izdelali novo podstran namenjeno projektu. Povezava do spletne strani: <https://www.gozdis.si/projekti/razvoj-kazalcev-in-metodologije-spremljanja-ponudbe-gozdarskih-storitev/>.

C. Izjave

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni;
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja in obdelavo teh podatkov za evidence ARRS;
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki (v primeru, da poročilo ne bo oddano z digitalnima podpisoma);
- so z vsebino poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta;
- bomo sofinancerjem istočasno z zaključnim poročilom predložili tudi elaborat, ki ga bomo posredovali v digitalni obliki ali po pošti, skladno z zahtevami sofinancerjev.

☒ Potrjujemo zgoraj navedene izjave.

Podpisa:

Zastopnik oz. pooblaščen oseba

in

Vodja programa/projekta

Primož Simončič

Digitalno podpisano

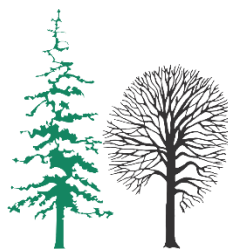
Nike Krajnc

Digitalno podpisano

ŽIG

Datum: 24. 06. 2022

Oznaka obrazca: 1gng-9cnf-cqov-ndoa-8lco-fjb4-e

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Ciljni raziskovalni projekt
Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe
gozdarskih storitev (V4-1812)

Kazalo prilog

- 2.1 Obstoječe metodologije zbiranja podatkov
- 2.2 Izvajanje del v zasebnih gozdovih sep2020
- 3.1 Poročilo o značilnostih subjektov, ki opravljajo gozdarske storitve
- 3.2 Možnosti poslovnega organiziranja lastnikov gozdov in drugih zainteresiranih posameznikov
- 3.3 Kazalniki gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji
- 4.1 Analiza podatkov o prejemnikih sredstev PRP
- 4.2 Analiza anketirancev prejemnikov PRP
- 4.3 Analiza spremljanja uspešnosti
- 4.4 Vrednotenje ukrepov PRP in predlogi za naprej
- 5.1 Mreža potencialnih deležnikov
- 5.2 Objave
- 5.3 Poročilo participativnih delavnic za deležnike
- 5.4.1 Letak projekta CRP Kazalci
- 5.4.2 Bilten projekta CRP Kazalci
- 5.5 Poročilo zaključnega strokovnega srečanja CRP Kazalci

CRP: Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

DS2: Zbiranja podatkov o stanju na področju izvajanja del v gozdovih

D2.1: Pregled obstoječih metodologij zbiranja podatkov o izvajanju del v gozdovih pri nas in v izbranih državah

Avtorja: Špela Ščap in dr. Nike Krajnc

Za potrebe izvajanja CRP projekta »Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev« smo v začetku leta 2019 pripravili pregled obstoječih načinov zbiranja. V nadaljevanju predstavljamo zbrano in analizirano gradivo, ki smo ga razdelili na domače ter tuje primere. Med tujimi primeri smo našli zgolj nekaj primerov v Italiji, Nemčiji in Češki republiki. Pri bolj podrobno analizo tujih primerov pa smo naleteli predvsem na jezikovne ovire, saj so to večinoma podatki in analize v nacionalnih jezikih in ne v angleščini.

SLOVENIJA

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo

Že sam 19 člen »Zakona o gozdovih« skupaj s »Pravilnikom o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih« opredeljuje kdo in pod kakšnimi pogoji lahko izvaja dela v gozdovih. Tako lahko dela opravlja:

1. lastnik gozda, pri tem pa mu lahko pomagajo njegovi zakoniti dediči ter njihovi zakonci in druge fizične osebe v obliki medsosedske pomoči;
2. registrirana fizična ali pravna oseba - izvajalci, ki izpolnjujejo predpisane minimalne pogoje.

Med tem, ko lastnike gozdov in ostale navedene pod točko ena »Pravilnik« ne zajema morajo ostali izvajalci izpolnjevati minimalne pogoje. Minimalni pogoji za izpolnjevanje del v gozdovih zajemajo tako strokovno usposobljenost kot tudi pogoje, ki jih za varno delo določajo predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu.

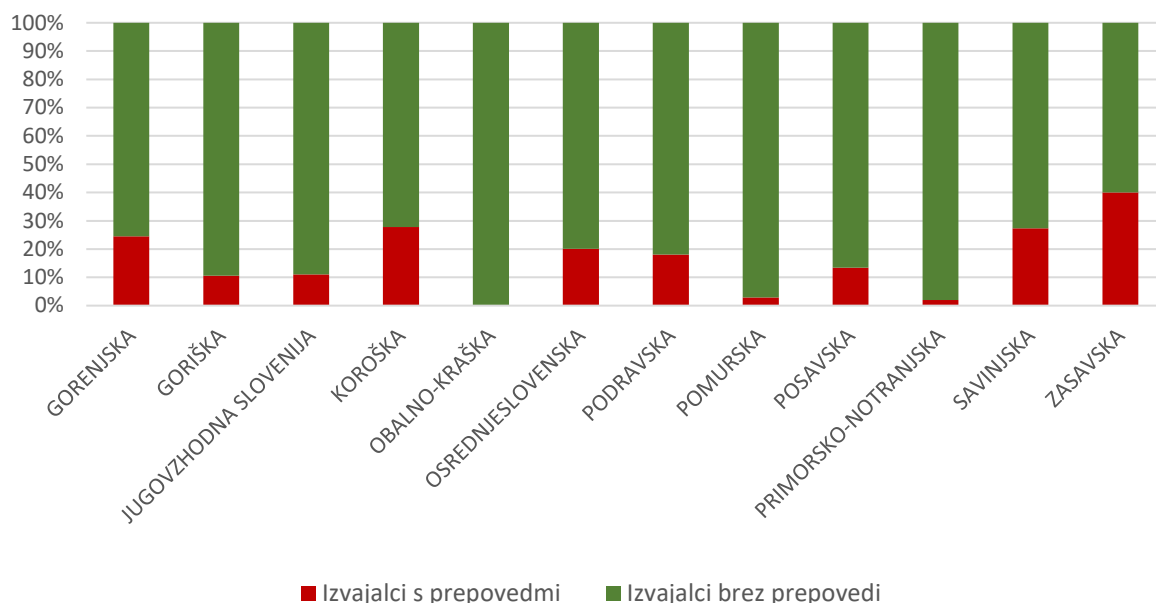
Seznam izvajalcev del v gozdovih, ki so ob inšpekcijskem pregledu ustrezali predpisanim pogojem

Subj ID	Zavezanec	Matična št.	Upravna enota	Občina	Sečnja z mot. žago	Spravilo s traktorjem	Gojenje	Žičniško spravilo	Strojna sečnja
---------	-----------	-------------	---------------	--------	--------------------	-----------------------	---------	-------------------	----------------

Seznam izvajalcev del v gozdovih, ki jim je bilo z odločbo prepovedano opravljati dela v gozdovih

Subj ID	Zavezanec	Matična št.	Upravna enota	Občina	Prepoved dejavnosti	Prepoved spravila	Prepoved sečnje	Prepoved gojenja	Prepoved žičniškega spravila
---------	-----------	-------------	---------------	--------	---------------------	-------------------	-----------------	------------------	------------------------------

Primer analize:

Slika 1: Delež izvajalcev del v gozdovih, ki jim je bilo z odločbo prepovedano opravljati dela v gozdovih (vir: IRSKGLR, 2019; obdelava GIS-GTE)

SURS – vprašalnik Gozdarska dejavnost (GOZD–MEHAN: Mehanizacija in poraba energije v gozdarstvu)

Namen vprašalnika: Z letnim statističnim raziskovanjem o gozdarski dejavnosti v Sloveniji je želja in namen zagotoviti podatke o aktivnostih podjetij, registriranih za gozdarsko dejavnost, o opremljenosti z mehanizacijo, o opravljenih gozdnih delih ter o porabi energije.

V raziskovanje Gozdarska dejavnost (GOZD-MEHAN) so z metodo polnega zajema vključeni tisti poslovni subjekti, ki so po Standardni klasifikaciji dejavnosti iz leta 2008 (SKD 2008) razvrščeni v področje dejavnosti Gozdarstvo (A), in sicer v podpodročja: A02.1 gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti; A02.2 sečnja; A02.4 storitve za gozdarstvo ter nekatere ključne enote, ki sicer po svoji glavni dejavnosti ne spadajo v gozdarstvo, vendar so pomembne za to raziskovanje (npr. podjetja, ki imajo kot glavno dejavnost registrirano dejavnost v oddelku C16 - Obdelava in predelava lesa; proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva. Dopolnilna dejavnost na kmetiji ni zajeta v to raziskovanje.

V raziskovanje je vključenih od 450 do 500 opazovanih enot (glede na število na novo ustanovljenih in ukinjenih poslovnih subjektov na letni ravni v Poslovnem registru Slovenije). Na SURS-u ocenjujejo, da je okrog 80 % poročevalskih enot z obliko zaposlitve s.p., ki imajo večinoma 0 zaposlenih v svojem podjetju.

Izvedeni podatki iz vprašalnika GOZD-MEHAN so koristni in uporabni ter dodajajo vrednost razpoložljivi statistiki podatkov, vezanih na proizvodnjo in prodajo lesa iz gozdov. Je pa iz Standardnih poročil o kakovosti večletnih raziskav Gozdarska dejavnost razvidno, da je stopnja neodgovora na vprašalnik od leta 2012 naprej precej visoka in znaša čez 40 %. Na primer za leto 2017 je bila stopnja neodgovora 45 %, kljub temu, da je poročanje na podlagi določil Zakona o državni statistiki in Letnega programa statističnih raziskovanj obvezno. Vendar na SURS-u ocenjujejo, da večje opazovane enote v

večini poročajo svoje podatke. V primeru neodgovora na določeno posamezno vprašanje v vprašalniku na SURS-u uporabljajo določen postopek vstavljanja podatkov, ki se imenuje imputacija. V primeru neposlanega vprašalnika pa uporabijo postopek, ki se imenuje uteževanje.

S pomočjo podatkov iz vprašalnika GOZD-MEHAN lahko dobimo ocenjene informacije o gozdarskih podjetjih, ki opravljajo gozdarske storitve v gozdovih (ne ločeno za državne in zasebne gozdove) in o razpoložljivi mehanizaciji, ki jo imajo ta podjetja. Preko tega vprašalnika pa ne izvemo informacij o delu v zasebnih gozdovih, katerega opravljajo zasebni lastniki sami.

Sledi struktura vprašalnika Gozdarska dejavnost (GOZD-MEHAN):

Sklop A: Sečnja, spravilo in prevoz gozdnih lesnih sortimentov, neto m³

Vrsta aktivnosti	Sečnja	Spravilo	Prevoz lesa
Dela, opravljena v svojem imenu in za svoj račun			
Dela, opravljena kot storitev			

Upoštewane so samo tiste sečnje in spravila, ki so jih anketiranci opravili sami s svojimi delavci, torej brez podizvajalcev.

Sklop E: Mehanizacija

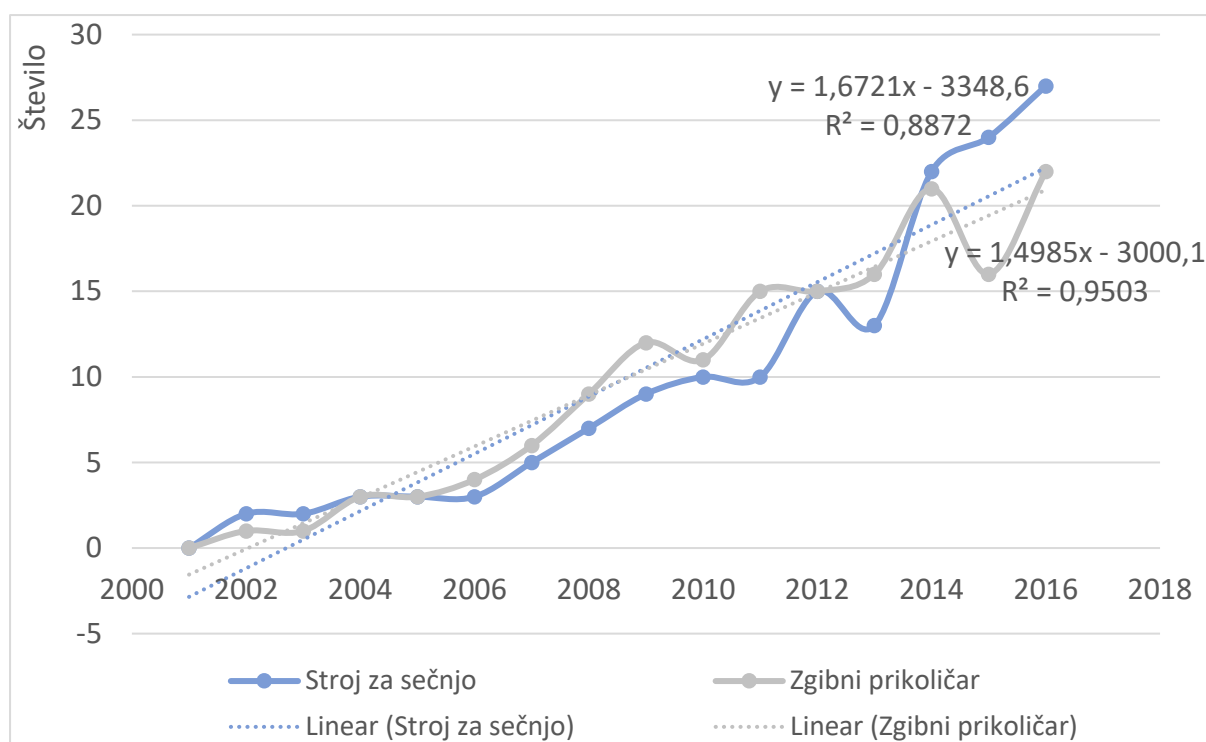
- Število vseh strojev: podatki se nanašajo na stanje ob koncu določenega leta.
- Število novih strojev: podatki se nanašajo na število novih strojev, ki jih je anketiranec nabavil v preteklem letu.
- Skupna vrednost novih strojev: nabavna vrednost je seštevek vseh stroškov skupaj (to je nakupna cena povečana za morebitne davke, stroške prevzema in druge neposredne stroške) brez DDV-ja (razen pri osebnih avtomobilih in kombijih). Pri bruto investicijah v osnovna sredstva se upošteva tudi vrednost (najetega) lizinga, ki so ga podjetja najela.
- Količina – učinki skupaj: vpišejo se podatki o količini proizvodnje (poseka, spravila ...), ki se nanašajo na skupino strojev v predpisani merski enoti (m³).
- Obračunane delovne ure: vpiše se število obračunanih delovnih ur za skupine strojev, ki se nanašajo na količine prikazane proizvodnje, in se razdelijo glede na to, ali je anketiranec dela opravil v svojem imenu in za svoj račun, ali kot storitev.
- Podatki o osebni avtomobilih in kombijih se nanašajo na potrebe gozdarske proizvodnje.

Vrsta mehanizacije	Št.vseh strojev	Št. novih strojev	Skupna vrednost novih strojev (EUR)	Količina – učinki po skupinah strojev	Obračunane delovne ure skupaj	
					dela, opravljena v svojem imenu in za svoj račun	dela, opravljena kot storitev
Motorne žage						
Motorne čistilke/Motorne kose						
Traktorji prilag. kolesniki						

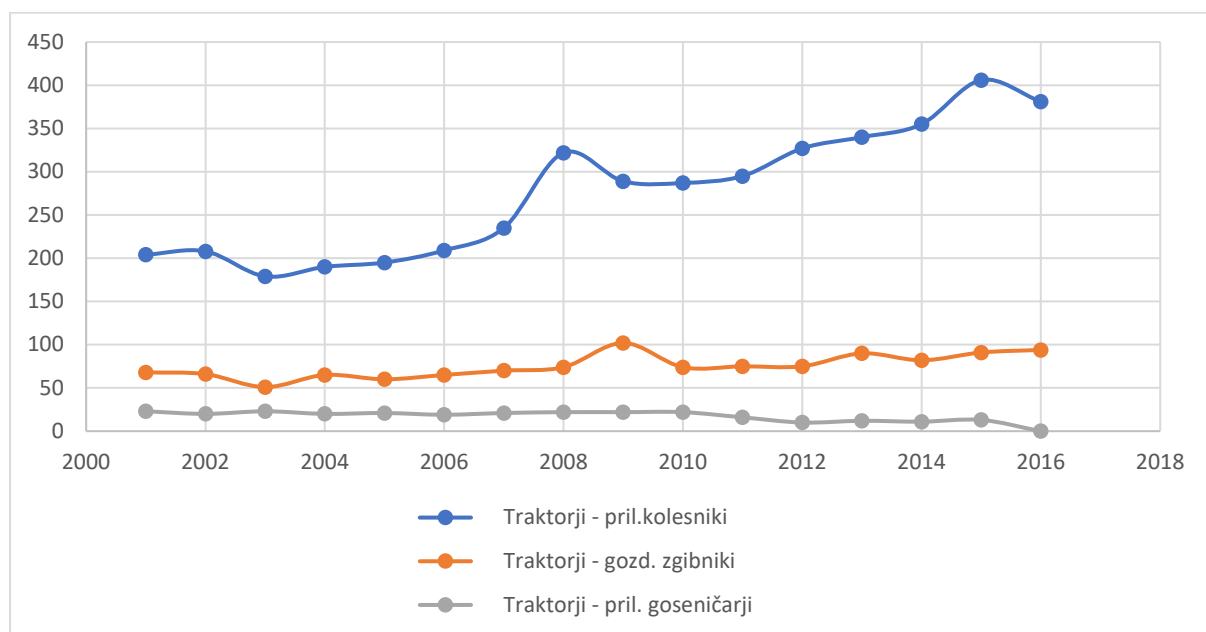
Traktorji gozd. zglobniki						
Traktorji prilag. goseničarji						
Traktorji za pogon trakt. priključkov						
Kamioni z gozd. nadgradnjo in nakladalno napravo						
Kamionske gozd. prikolicе						
Kamionske gozd. polprikolicе						
Kamioni polpriklonniki (vlačilci)						
Nakladalniki in druge nakladalne naprave						
Žični žerjavi traktorski priključki s stolpi						
Žični žerjavi samostojni s stolpi						
Žični žerjavi na kamionih s stolpi						
Žični žerjavi brez stolpa, klasični						
Kamioni za gradnjo (prekucniki)						
Stroji za gradnjo (bagri, rovokopači, buldožerji, kompresorji, valjarji, grederji,..)						
Sekalniki na kamionih						
Sekalniki samostojni						
Traktorski priključki, sekalniki						

Traktorski priključki, priključni vitli						
Traktorski priključki, gozd. trakt. prikolice z nakladalno napravo						
Trakt. priključki, druge trakt. prikolice oz. priklopniki za razsute tovore ali prevoz lesa						
Traktorski priključki cepilci, rezalno cepilni stroji						
Drugi traktorski priključki (drobilci, snežni plugi,...)						
Osebni avtomobili						
Kombiji						
Stroji za sečnjo in izdelavo sortimentov (»Harvester«)						
Procesorski agregati na drugih strojih (žičnice idr.)						
Zgibni polprikoličarji (»Forwarder«)						
Kombinirani stroji za sečnjo in spravilo						

Primer analize podatkov iz omenjenega vprašalnika:

Slika 2: Analiza podatkov o številu strojev za sečnjo in zgibnih prikoličarjih (vir: SURS; obdelava GIS-GTE)

Slika 3: Število traktorjev po letih v obdobju od 2001 do 2016 (vir: SURS; obdelava GIS-GTE)

SURS – vprašalnik Gozdarstvo na kmetijskih gospodarstvih (GOZD–KME)

Namen tega raziskovanja je spremljanje stanja gozdarske dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji in zagotovitev nekaterih podatkov za izračune v sistemu gozdnih računov ter vrednotenje okoljskega pomena gozdov in gozdnih virov.

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je kmetijsko gospodarstvo na ozemlju Republike Slovenije, ki izvaja kmetijsko proizvodnjo nad določenim pragom in poseduje gozd.

Pomembnejši lastnosti kmetijskega gospodarstva, ki je opazovan, sta obseg poseka lesa po namenu porabe in število opravljenih delovnih ur v gozdarstvu na kmetijskem gospodarstvu.

Vzorčni okvir za izbor enot opazovanja je Statistični register kmetijskih gospodarstev, ki ga vodi Statistični urad RS. V vzorec je bilo v raziskavi za leto 2016 izbranih 4.000 enot oz. 7 % enot vzorčnega okvirja. Pri določitvi vzorčnega okvirja so bile upoštevane naslednje značilnosti:

- kmetijska gospodarstva, ki imajo tudi gozd;
- kmetijska gospodarstva, ki izvajajo kmetijsko proizvodnjo nad določenim pragom;
- aktivna kmetijska gospodarstva.

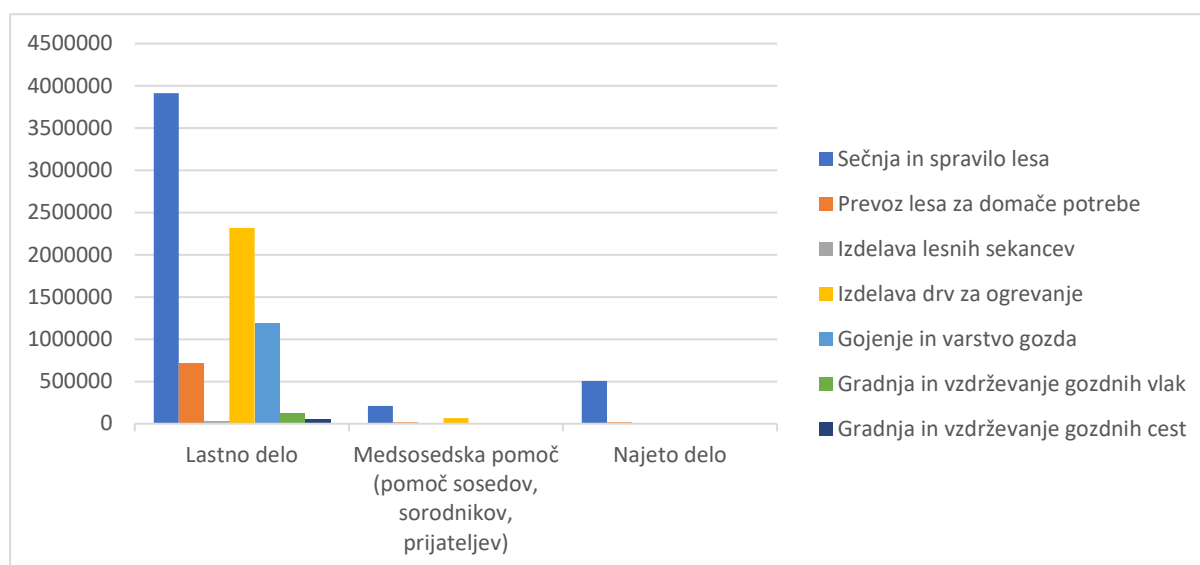
Vzorec raziskovanja je bil stratificiran sistematični naključni vzorec.

S pomočjo podatkov iz vprašalnika GOZD-KME lahko torej dobimo ocenjene informacije kolikšen delež zasebnih lastnikov gozdov opravlja sečnjo in spravilo lesa ter izdelavo sortimentov sam, brez najetih delavcev za plačilo.

Npr. eden od vprašanj, katerega odgovori se navezujejo na zgornji stavek, v vprašalniku GOZD-KME je: Kdo je opravil sečnjo, izdelavo sortimentov in spravilo lesa?

- a. Vi ali vaši družinski člani
- b. Sorodniki, prijatelji, sosedje (medsosedska pomoč)
- c. Najeti delavci za plačilo

Primer analize podatkov iz omenjenega vprašalnika:

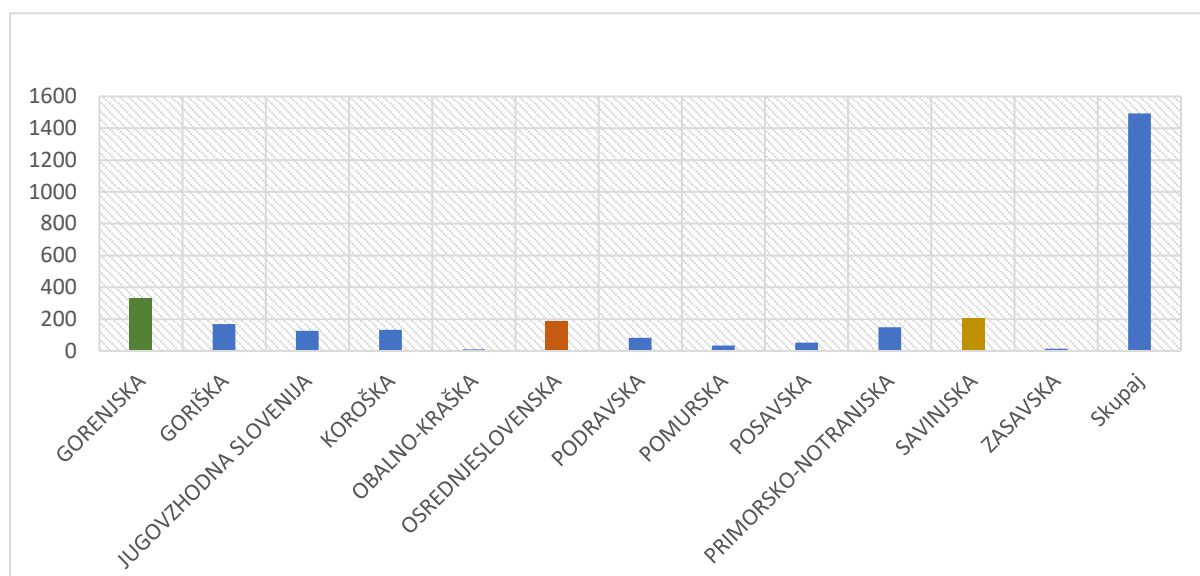
Slika 4: Število opravljenih delovnih ur v gozdarstvu na kmetijskih gospodarstvih v letu 2016 (vir: SURS; obdelava podatkov GIS-GTE)

GIS – Spletni informacijski sistem MojGozdar.si

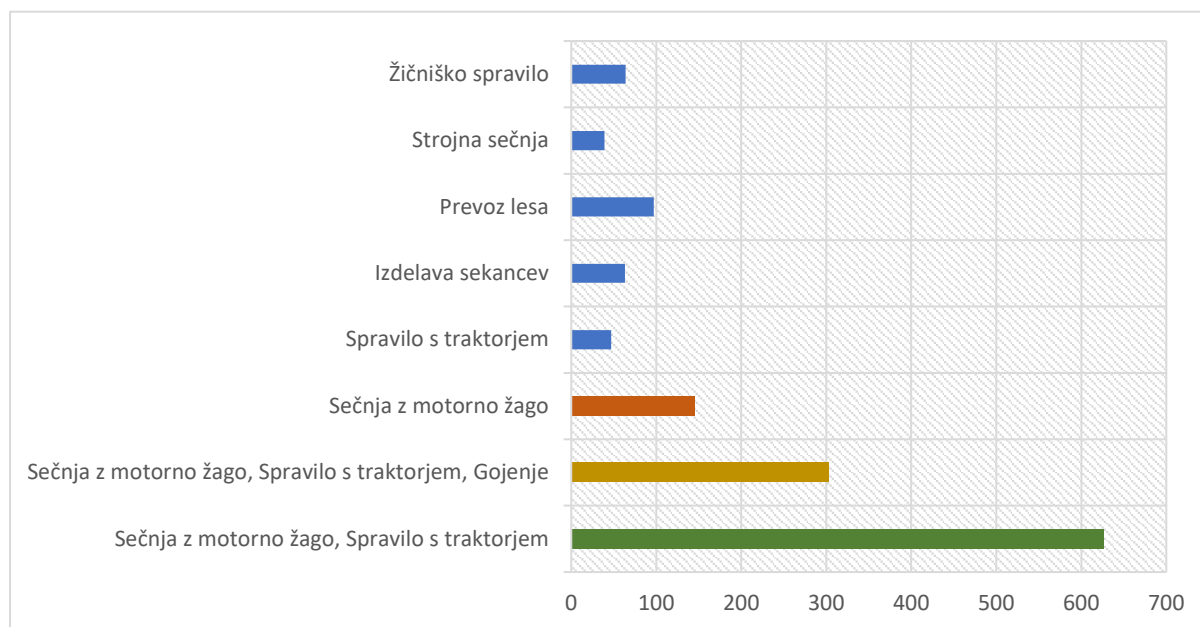
Spletni informacijski sistem MojGozdar je namenjen ocenjevanju kakovosti izvajanja del v gozdarstvu. Z obširnimi seznamom z več kot 1000 ponudnikov gozdarskih del v Sloveniji, nudi podporo pri iskanju gozdarskih storitev, kot so sečnja z motorno žago, spravilo s traktorjem, gojitvena dela, žičniško spravilo, strojna sečnja, izdelava lesnih sekancev (sekalnik) in gozdno gradbeništvo. Sistem MojGozdar

zajema tristopenjsko ocenjevanje izvajalcev na enostaven, pregleden in objektiven način. V prvi stopnji vsi vključeni izvajalci dobijo pravno formalno oceno ustreznosti po načelu semaforja na podlagi podatkovnih baz Agencije RS za javnopravne evidence in storitve (AJPEŠ), Finančne uprave RS (FURS) in Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IKGLR). Drugo stopnjo ocenjevanja predstavlja neodvisna strokovna ocena s strani strokovno usposobljenega presojevalca. V drugo stopnjo ocenjevanja se lahko vključijo izvajalci, ki so v prvi stopnji ocenjevanja ocenjeni kot ustrezni. Glavno načelo neodvisne strokovne ocene je izpolnjevanje meril trajnostnega gospodarjenja z gozdovi z doseganjem nadstandarda pri družbenih, ekonomskih in okoljskih vidikih izvedbe del. Tretja stopnja ocenjevanja je namenjena naročnikom storitev, da predstavijo izkušnje ali mnenje o kakovosti opravljenih storitev.

Primer analiz podatkov iz spletnega sistema MojGozdar.si

Slika 5: Število ponudnikov gozdarskih del, ki so vključeni v sistem MojGozdar.si po regijah (vir: GIS)

Slika 6: Število ponudnikov gozdarskih del, ki v sistemu MojGozdar ponujajo izbrane storitve (vir: GIS)

IZBRANI PRIMERI IZ TUJINE

PRIMER 1 – gozdarska izvajalska podjetja v italijanskih Alpah

Spinelli, R. et al. 2013. Logging companies in the European mountains: an example from the Italian Alps

Register gozdarskih podjetij, v katerega se podjetja vključijo prostovoljno. Ta podjetja, ki se v register prijavijo, so upravičena do pridobitve subvencij ali dela v državnih gozdovih. Gozdarska podjetja, ki niso vključena v ta register, ne morejo zaprositi za pridobitev nepovratnih sredstev in ne se ne morejo prijaviti na razpise za izvajanje del v javnih gozdovih, ki je na splošno najbolj privlačno za tamkajšnje izvajalce. Posledično ti registri vključujejo skoraj vsa gozdarska podjetja, tudi zelo majhna. Prijava je prostovoljna, brezplačna in dostopna za vse, vendar je ob prijavi potrebno predložiti dokazila, da je podjetje aktivno ter usposobljeno za delo. Glavna dokazila so prijavljena delovna sila, letni posek in razpoložljiva mehanizacija posameznega podjetja. Gozdarska podjetja vključena v prostovoljni register pogosto obiščejo inšpekcijski organi, ki preverjajo skladnost njihovih dokazil. Pri tem nastane podatkovna baza s precej podrobnimi podatki o gozdarskih podjetjih in sicer na regionalni ravni. Podatkovne baze se med regijami nekoliko razlikujejo, vse pa vsebujejo temeljne informacije o posameznih podjetjih.

Gozdna površina in zasebna gozdarska podjetja v italijanskih Alpah

	Posamezne regije
Skupna površina	
Skupna površina gozda	
Delež gozda	
Delež gorovij in hribov	
Število gozdarskih podjetij	
Število zaposlenih v gozd. podjetjih	
Letni posek	
Motorne žage	
Traktorji goseničarji	
Pril. kmet. traktorji	
Vitli	
Gozd. prikolice	
Nakladalne naprave	
Specializiran gozdarski traktor - zgibnik	
Zgibni polprikoličarji («Forwarder«)	
Žični žerjavi	
Žični žerjavi s stolpi	
Stroji za sečnjo	
Sekalniki	
Kamioni	
Osebna prevozna sredstva v podjetju	
Trenutna vrednost opreme	
Trenutna vrednost opreme na podjetje	
Produktivnost na podjetje (m3/leto)	
Produktivnost na delavca (m3/leto)	

Vozni park prilagojenih kmetijskih traktorjev in gozdarskih prikolic v posamezni regiji

	Posamezne regije	
	Goseničar	Kolesnik
Prilagojen kmet. traktor	Število	Število
	Delež	Delež
	Moč	Moč
	Starost	Starost
	Deleži po znamkah strojev	Deleži po znamkah strojev
Gozdarske prikolice	Število	Število
	Prikolic na traktor (razmerje)	Prikolic na traktor (razmerje)
	Povprečna teža tovora [t]	Povprečna teža tovora [t]
	Starost	Starost

Vozni park, kapaciteta in karakteristike gozdarskih žičnic

	Posamezne regije
Št. žičnih žerjavov	
Št. žičnih žerjavov s stolpi	
Delež žičnih žerjavov s stolpi	
Kapaciteta žičnih žerjavov [v % podjetij glede na skupno število podjetij]	
Starost (sleds)	
Starost stolpov	
Dolžina vrvnih linij (pri sleds)	
Dolžina vrvnih linij (pri stolpih)	

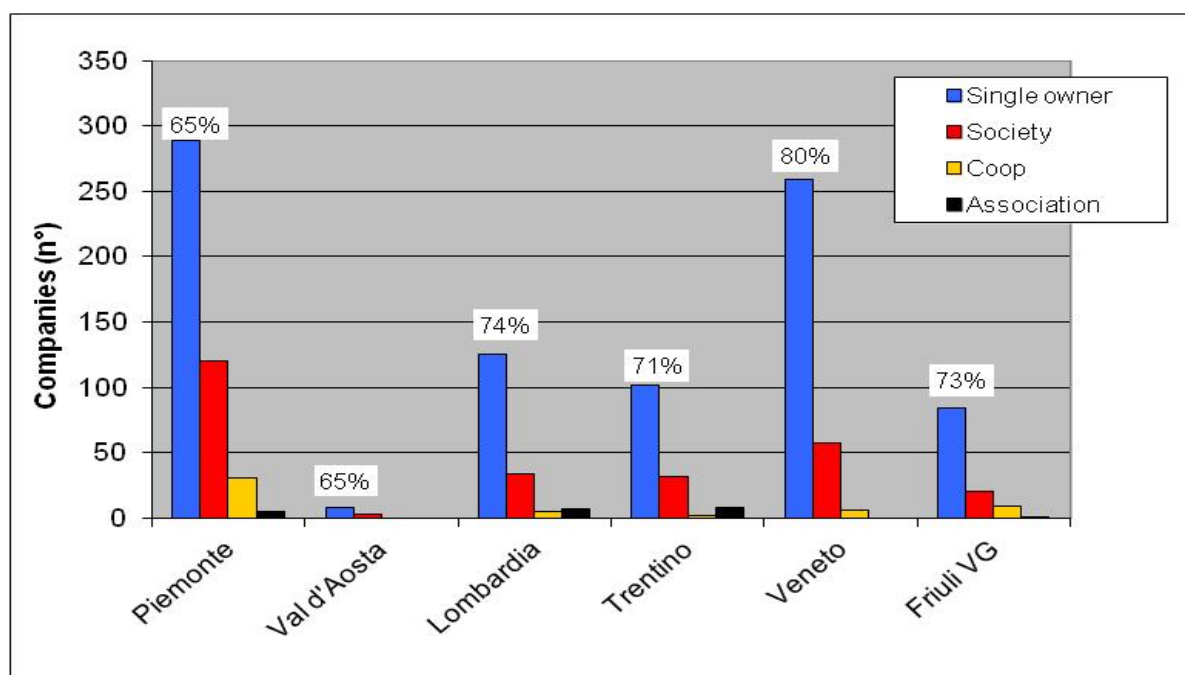
PRIMER 1A – gozdarska izvajalska podjetja v italijanskih Alpah

Spinelli, R. et al. 2017. Perspectives and challenges of logging enterprises in the Italian Alps.

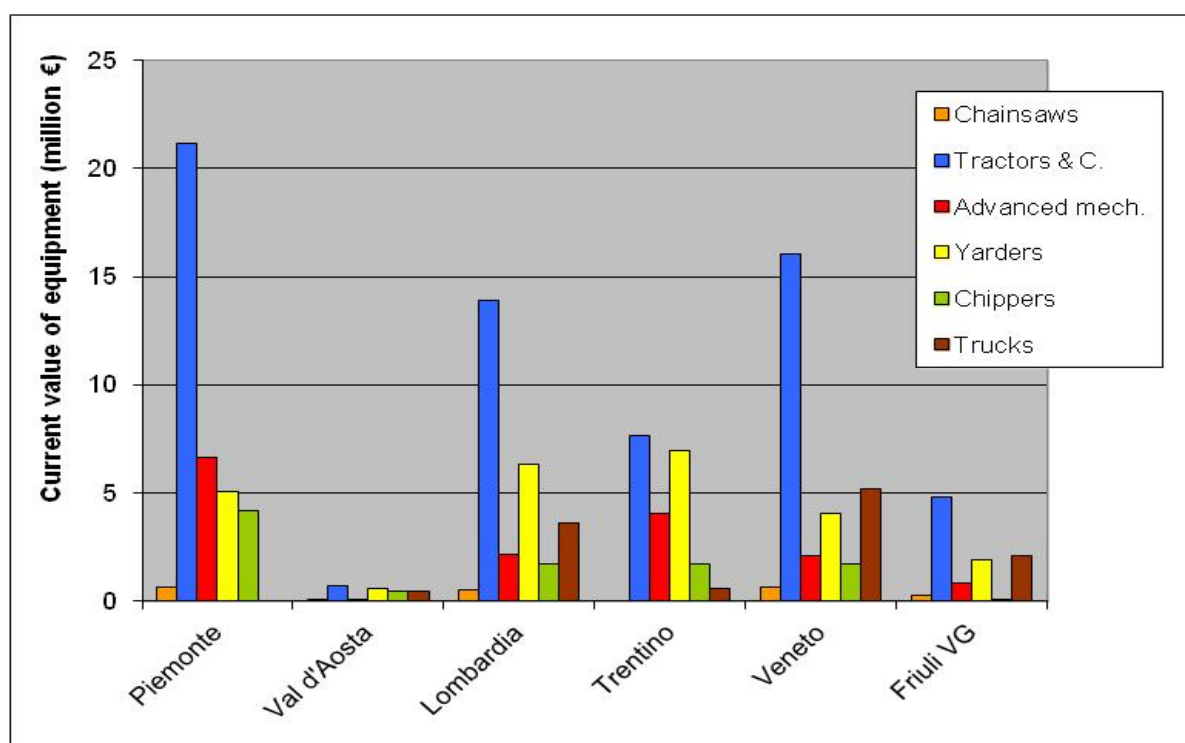
Telefonski intervjuji na 322 gozdarskih podjetjih; kazalci so:

1. Finančna uspešnost podjetja in načrti za prihodnost
 - o finančna uspešnost (dobiček/izguba),
 - o načrti za prihodnost poslovanja podjetja (razširitev/zmanjšanje/prenehanje poslovanja)
 - o predvideni čas poslovanja podjetja
2. Sposobnost zamenjave mehanizacije/opreme v podjetju
 - o da/ne in razlogi zakaj (npr. zmanjšanje rentabilnosti podjetja, davki in predpisi, stroški pri nakupu mehanizacije/opreme, plačilna sposobnost,...)
3. Ključni dejavniki uspeha poslovanja podjetja (npr. oprema, strokovnost in kompetentnost, trdo delo, kakovostno delo, trajen vir financiranja – kapital, organizacija v podjetju)
 - ... in ovire (npr. povečanje stroškov, davki in predpisi, nelojalna konkurenca, plačilna sposobnost, trg, težave z zaposlenimi, teren)
4. Zgodovina podjetja in kontinuiteta (npr. družinska tradicija)
5. Letni obseg dela - učinek (npr. do 1000 m³/leto, 1000 - 5000 m³/leto in več kot 5000 m³/leto)
6. Poslovni model podjetja (npr. »contracting« - podjetje opravlja storitev sečnje in spravila in zaračuna stroške storitve in »trading« - podjetje les odkupi na panju (in izvede sečnjo in spravilo na svoje stroške), lastnik prejme kupnino za les po ceni lesa na panju)
7. Vrsta tehnologije (npr. klasična sečnja ter strojna sečnja in spravilo lesa; način spravila: spravilo lesa po tleh/spravilo lesa po zraku - žičnica)

Nekateri rezultati iz omenjene študije:

Slika 7: Število gozdarskih podjetij po pokrajinah v severni Italiji (vir: Spinelli et al.)

Slika 8: Vrednost gozdarske opreme in strojev po pokrajinah v severni Italiji (vir: Spinelli et al.)

PRIMER 2: Ekonomski položaj gozdarskih izvajalskih podjetij na Bavarskem

Borchert, H. and Benker, K. 2015. The economic situation of forest contractors in Bavaria

Nekaj informacij o gozdarskih izvajalskih podjetjih na Bavarskem se lahko dobi iz statističnih podatkov o prometnem davku, ki jih zbira Bavarski statistični urad. Pomanjkljivost teh podatkov je v tem, da v bazi niso ločena podjetja, ki ponujajo tehnične storitve in podjetja, ki ponujajo svetovanje, vrednotenje in monitoring. Poleg tega ti statistični podatki vključujejo le tista izvajalska podjetja, ki se z gozdarskimi storitvami ukvarjajo le kot z glavno dejavnostjo. Pogosto pa podjetja na Bavarskem opravljajo gozdarske storitve kot stransko dejavnost. Pomanjkljivost tega vira podatkov je tudi ta, da ti statistični podatki vključujejo le podjetja, ki ustvarijo več kot 17.500 eur letnega prometa. Zaradi vseh teh razlogov ti statistični podatki ne beležijo oz. vključujejo vseh gozdarskih izvajalskih podjetij na Bavarskem. V tej bazi statističnih podatkov so vključeni tudi lastniki gozdov, ampak samo tisti, ki plačujejo prometni davek, dejansko pa bolj malo število lastnikov gozdov v Nemčiji plačuje prometni davek.

Prometni davek: davek, ki se obračunava od prodaje obdavčenih vrst blaga in storitev praviloma kot pribitek na prodajno ceno.

Zaradi vseh zgoraj navedenih dejstev, študija temelji na podatkih o obveznem nezgodnem zavarovanju izvajalcev gozdov (SVLFG) in na rezultatih telefonske ankete. Gozdarski izvajalci so obvezno zavarovani pri SVLFG in teh je bilo v letu 2013 2.779. Tako so preko te podatkovne baze dostopni podatki o skupnem številu gozdnih izvajalcev na Bavarskem, o regionalni porazdelitvi teh podjetij, številu delovnih dni podjetij in plačah. Kontaktne podatke za telefonsko anketiranje pa so dobili od družbe Bavarski državni gozdovi in sicer za 1.310 izvajalcev gozdarskih del, ki gospodarijo v državnih gozdovih.

Telefonski intervjuji na 212 gozdarskih podjetjih, kazalci so:

1. Letna bruto plača vseh zaposlenih v podjetju izplačana v EUR (razdeljena po razredih).
2. Število zaposlenih v podjetju, ki imajo pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) za delo v gozdarstvu.
3. Oblika delovanja in zaposlovanja podjetja
npr.:
50 % gozdarskih podjetij opravlja dela izključno z lastnimi zaposlenimi in lastnimi stroji;
15 % gozdarskih podjetij opravlja dela z lastnimi zaposlenimi in lastnimi stroji ali kot podizvajalec;
13 % gozdarskih podjetij zaposluje podizvajalce in tudi sami delajo kot podizvajalci;
23 % gozdarskih podjetij pa nudi storitve in zaposluje le podizvajalce (večinoma večja gozdarska podjetja).
4. Storitve, ki jih nudi gozdarsko podjetje
(sečnja, spravilo, arboristika, nega mlajših gozdov, sadnja, proizvodnja drv, izdelava sekancev, upravljanje s krajino, varstvo gozdov, beljenje lubja, vzdrževanje gozdnih cest, gradnja gozdnih cest, prevoz gozdarske mehanizacije, žičniško spravilo).
5. Letni obseg dela.
6. Površina obsega dela (npr. znotraj radija 20 km, znotraj radija 50 – 100 km).
7. Način financiranja lastne opreme in mehanizacije (nakup, lizing).
8. Starost lastnikov gozdarskih izvajalskih podjetij in njihova vizija o razvoju podjetja.

PRIMER 3: Ocena gozdarskih podjetij v Češki Republiki s poudarkom na rentabilnosti
Leva, M. et al. 2016. The assessment of forestry companies in the Czech Republic with focus on profitability

Podatkovna baza Amadeus je zbirka podatkov o gospodarskih in finančnih informacijah vseh podjetij na Češkem, saj so v skladu s češkimi pravnimi predpisi dolžni predložiti letna finančna poročila. Vir podatkov o bilanci stanja podjetja, letna poročila podjetij je tudi javno dostopen »nacionalne javno pravne evidence in »nacionalni trgovinski bilten«.

V raziskavo so zajeta gozdarska podjetja, ki imajo gozdarsko storitev registrirano kot glavno dejavnost. Vzorec raziskave obsega 55 gozdarskih podjetij.

Finančni kazalniki uspešnosti podjetja:

1. Dobiček iz poslovanja ali izguba (ta vrsta dobička/izgube omogoča mednarodno primerjavo, saj tu še niso vključene davčne obremenitve, ki so sicer po posameznih državah različne).
2. Donosnost kapitala - ROE (brez vpliva davka na dohodek; z vplivom davka na dohodek).
3. Donos na vloženi kapital (pred davkom na dohodek; z vplivom davka na dohodek).
4. Donosnost sredstev (ROA).

Ciljni raziskovalni program
»Zagotovimo.si hrano za jutri« v letu 2018

Naslov projekta:
Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

Delovni sklop 2
Analiza izvajanja gozdarskih del v zasebnih gozdovih

Avtorji: Špela Ščap, Darja Stare, dr. Nike Krajnc

September 2020

Vsebina

1	Uvod	2
2	Splošne značilnosti anketiranih gospodinjstev	2
3	Vprašalnik za gospodinjstva, ki imajo v lasti gozd.....	6
4	Ujme v obdobju 2015–2019.....	13
5	Najem gozdarskih storitev za sečnjo in spravilo	15
6	Izvajalec del v gozdu je lastnik sam oz. z družinskimi člani ali uporablja medsoseseško pomoč.....	17
7	Intenzivnost gospodarjenja glede na različne lastnosti gospodinjstev.....	20
8	Razprava.....	22
9	Viri	23

1 Uvod

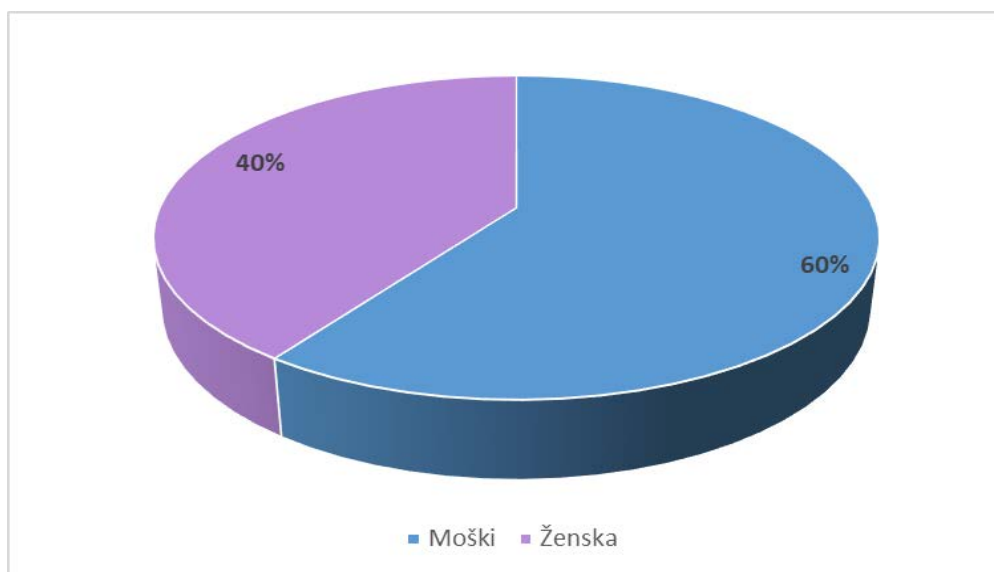
Površina zasebnih gozdov se je v zadnjih desetletjih povečala, število zasebnih lastnikov gozdov pa je narastlo. Delež zasebnih gozdov je leta 1996 znašal 66,1 %, leta 2018 pa kar 79,2 % (Poročilo..., 2019). Starejše raziskave (Medved (2000), Robek in sod. (2005)) kažejo na to, da večino del v gozdovih opravijo lastniki sami ali v okviru midsosedske pomoči. To potrjujejo tudi nekatere novejšje študije (SURS, 2016). Dandanes je nemogoče pričakovati, da bodo vsi lastniki gozdov aktivno izvajali dela v svojem gozdu ali še pomembneje, da bi bili vsi ustrezno opremljeni in usposobljeni za delo, ki bi bilo v prvi vrsti varno in zdravju neškodljivo ter v drugi vrsti tudi ekonomsko učinkovito. V Sloveniji je po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije posek v zasebnih gozdovih znatno nižji od načrtovanega, za kar je največkrat vzrok premajhna ekonomičnost pridobivanja lesa (Poročilo..., 2019).

Z namenom ugotoviti stanje na področju izvajanja poseka in spravila v zasebnih gozdovih, smo na Gozdarskem inštitutu Slovenije, v okviru CRP projekta »Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev«, v septembru 2019 izvedli obširno anketiranje med naključnimi gospodinjstvi na področju celotne Slovenije. Raziskavo je preko telefonskega anketiranja izvedel zunanji izvajalec, podjetje Ipsos d.o.o. Vzorec raziskave so predstavljala gospodinjstva, ki imajo v lasti gozd. Znotraj gospodinjstva je na vprašalnik odgovarjala oseba, ki z gozdom gospodari.

S pomočjo rezultatov želimo dobiti boljši vpogled v dejansko stanje izvajanja del v zasebnih gozdovih v Sloveniji ter oceniti obseg pokritja uradnih podatkov glede izvajanja del v gozdovih (delež števila in obsega dejavnosti poslovnih subjektov vključenih v redno zbiranje podatkov glede na ocenjen dejanski obseg dejavnosti).

2 Splošne značilnosti anketiranih gospodinjstev

V anketi namenjeni ugotavljanju stanja na področju izvajanja poseka in spravila v zasebnih gozdovih v Sloveniji, je sodelovalo skupaj 2.883 gospodinjstev. Izmed anketiranih gospodinjstev ima le 19 % oziroma 544 gospodinjstev v lasti gozd. Od 544 gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd, je 60 % lastnikov moških (grafikon 1) in ti imajo v lasti 75 % površin gozdov vseh anketiranih. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije pa je med zasebnimi lastniki gozdov delež moških nižji in sicer 52 %, vendar imajo v lasti 62 % površin zasebnih gozdov. Nekoliko nižji delež moških med anketiranimi (55 %) smo dobili v anketi, ki smo jo na Gozdarskem inštitutu Slovenije med lastniki gozdov izvedli leta 2011 (v nadaljevanju Anketa 2011).

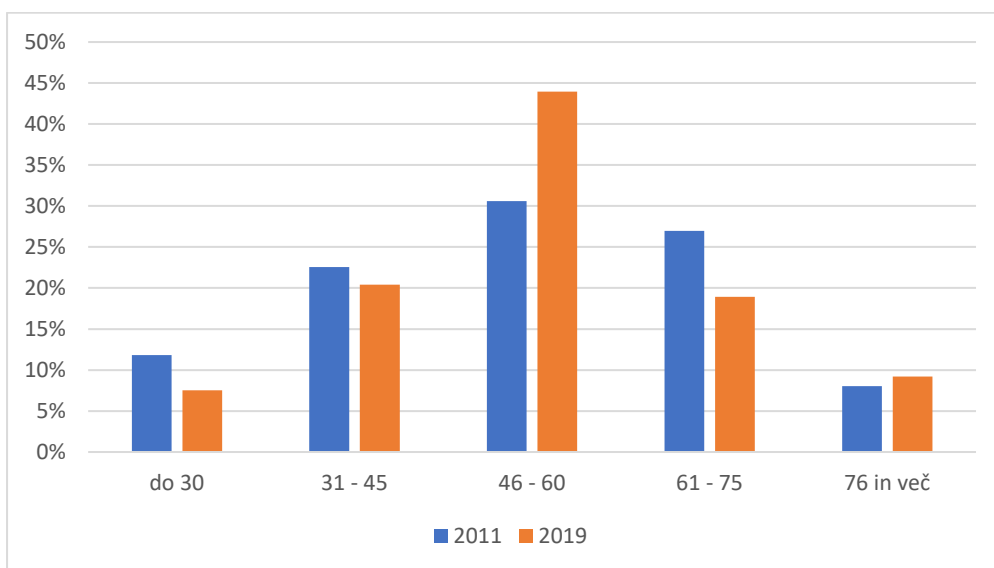

Grafikon 1: Spolna struktura anketirancev, ki so lastniki gozdov

Povprečna starost anketiranih lastnikov gozdov je bila 54 let. Glede na starost lastnikov zasebnih gozdov je s 44 % prevladoval starostni razred od 46 do 60 let (preglednica 1), najmanj pa je lastnikov gozdov, ki so sodelovali v anketi, v starostnem razredu do 30 let. Starostna struktura anketiranih lastnikov gozdov je bila v letu 2011, ko smo izvajali podobno anketo, zelo podobna, s tem da je bilo zajetih nekoliko več mlajših lastnikov gozdov.

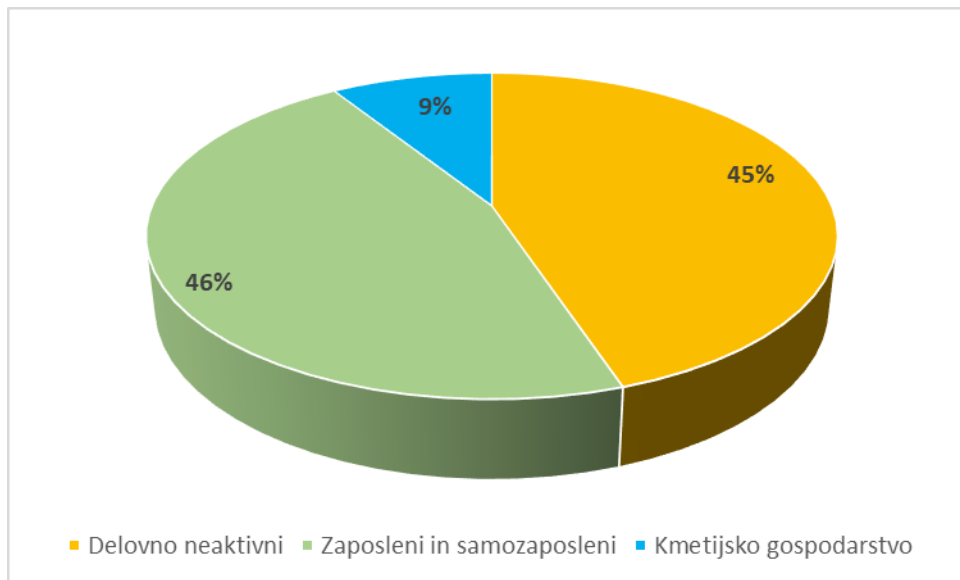
Preglednica 1: Starostna struktura gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd

Starostni razredi [leta]	Število gospodinjstev	Delež gospodinjstev
DO 30	41	7,5
31 - 45	111	20,4
46 - 60	239	43,9
61 - 75	103	18,9
76 IN VEČ	50	9,2
SKUPAJ	544	100,0

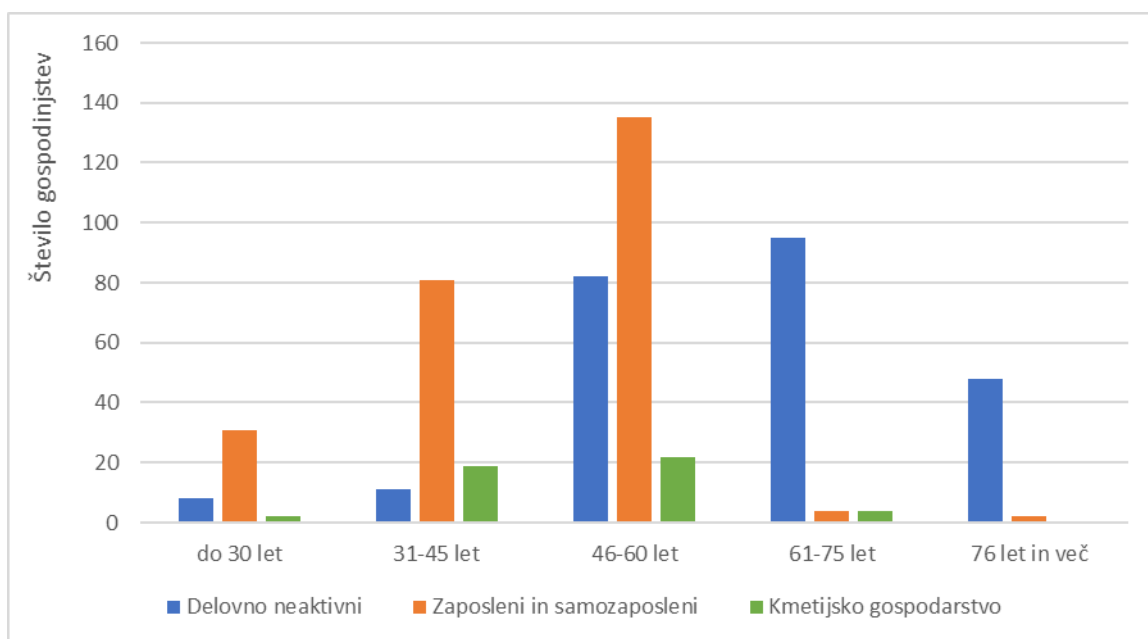

Grafikon 2: Starostna struktura gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd, v letu 2011 in 2019

Med anketiranimi lastniki gozdov, je delež delovno neaktivnih in zaposlenih skoraj povsem enak (grafikon 3), kar je primerljivo z rezultati ankete izvedene v letu 2011. V letu 2011 je bilo med 630 anketiranimi lastniki gozdov 53 % delovno neaktivnih. Tako razmerje med aktivnimi in neaktivnimi pa je posledica starostne strukture anketiranih. Kmetijska gospodarstva pa predstavljajo 9 % vseh anketiranih gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd.

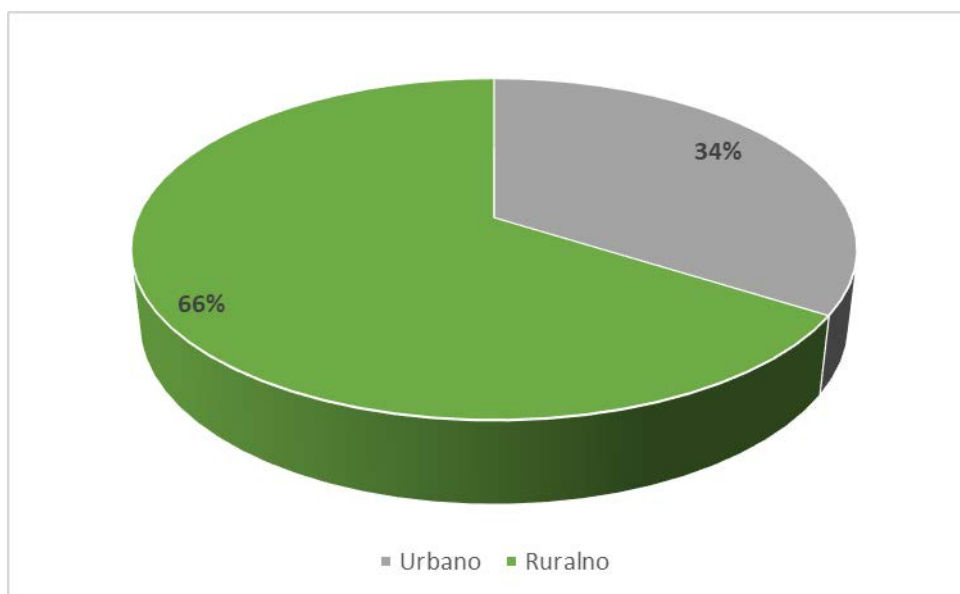
Grafikon 3: Delovni status anketirancev, ki so lastniki gozdov (leto 2019)

Grafikon 4: Starostna struktura in delovna aktivnost anketirancev v letu 2019

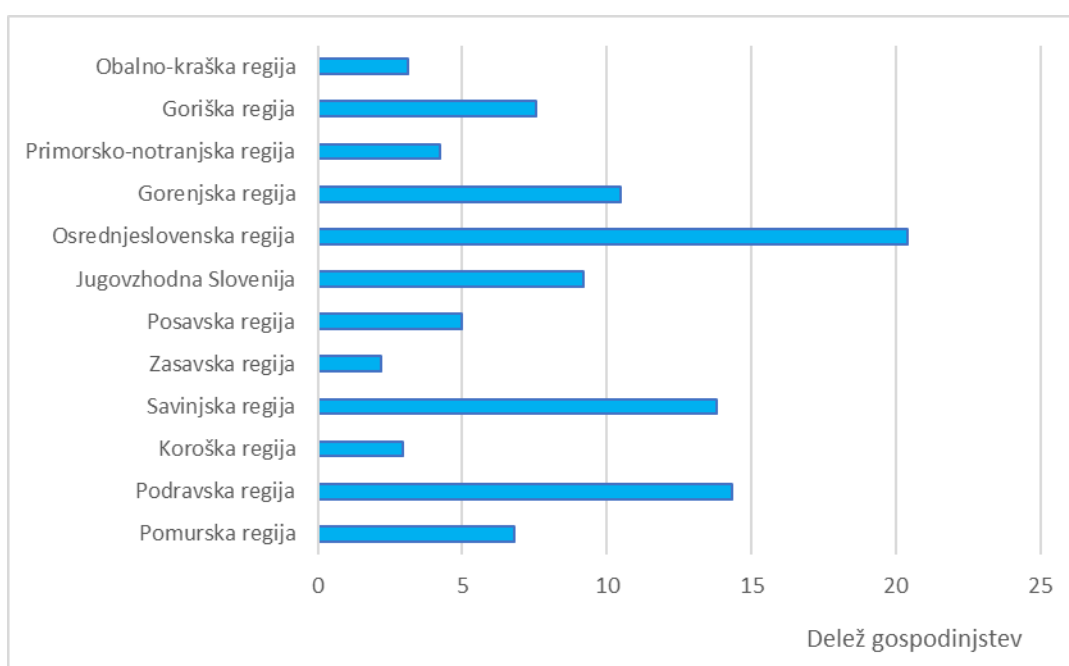
Polovica vseh 2.883 gospodinjstev, ki so sodelovala v anketi, prihaja iz urbanih območij Slovenije, ostala polovica anketirancev pa prihaja iz ruralnih predelov države.

Gospodinjstva, ki imajo v lasti gozd, so večinoma (66 %) iz ruralnih območij (grafikon 5).

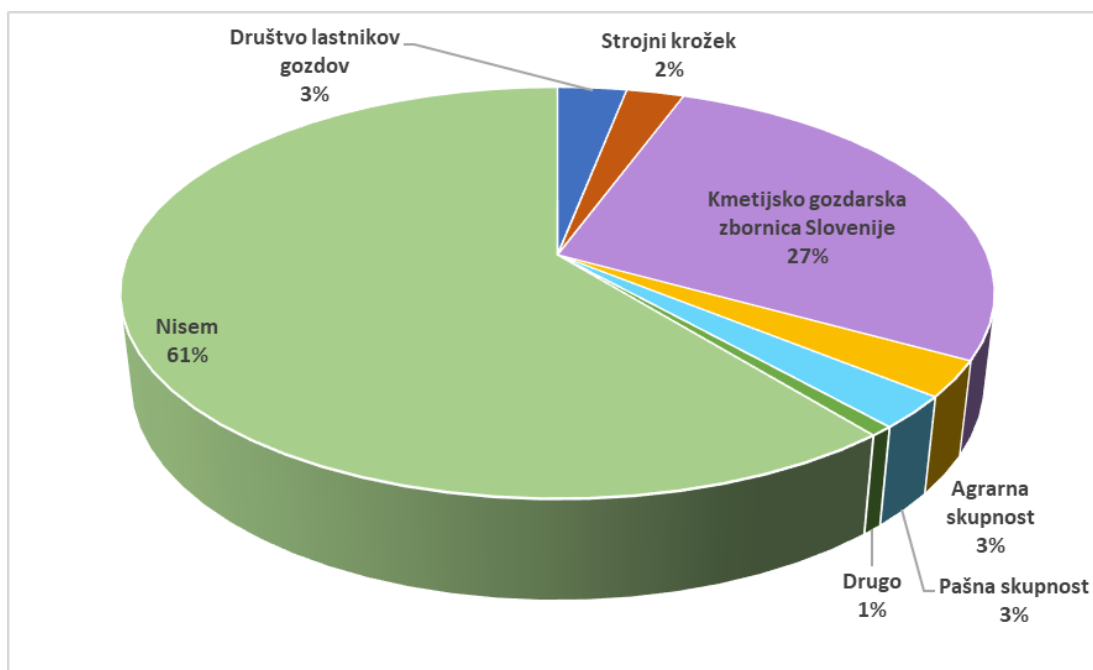
Grafikon 5: Delež anketiranih gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd, glede na tip naselja kjer živijo

Največ anketirancev, ki so lastniki gozda, prihaja iz Osrednjeslovenske regije (20 %). S 14 % sledita Podravska in Savinjska regija. Najmanj gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd, je bilo anketiranih iz Obalno-kraške regije (3 %), Koroške regije (3 %) in Zasavske regije (2 %) (grafikon 6).

Grafikon 6: Delež anketiranih gospodinjstev, ki so bili tudi lastniki gozdov, po posameznih regijah

Na vprašanje o tem, ali je lastnik gozda, ki je v obdobju 2015–2019 aktivno gospodaril v lastnem gozdu, član katere od organizacij s področja gozdarstva in kmetijstva, je odgovorilo 365 gospodinjstev. Pri tem je bilo možnih več odgovorov, zato je bilo odgovorov na to vprašanje skupno 390. Pričakovano, jih večina (61 %) ni včlanjenih v nobeni organizaciji (grafikon 7), sledi članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) z 28 %. Manjši delež anketirancev pa je članov naslednjih organizacij: društva lastnikov gozdov, strojnih krožkov, agrarne in pašne skupnosti ter drugih organizacij.

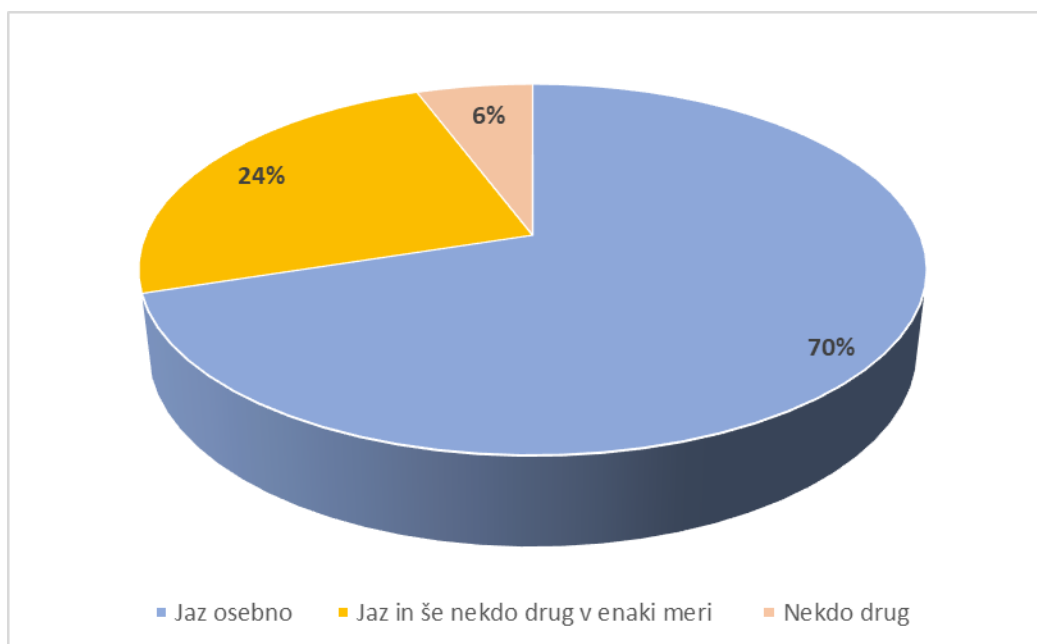

Grafikon 7: Članstvo gospodinjstev, ki so v obdobju 2015–2019 izvajala sečnjo oz. spravilo v lastnem gozdu, v organizacijah

3 Vprašalnik za gospodinjstva, ki imajo v lasti gozd

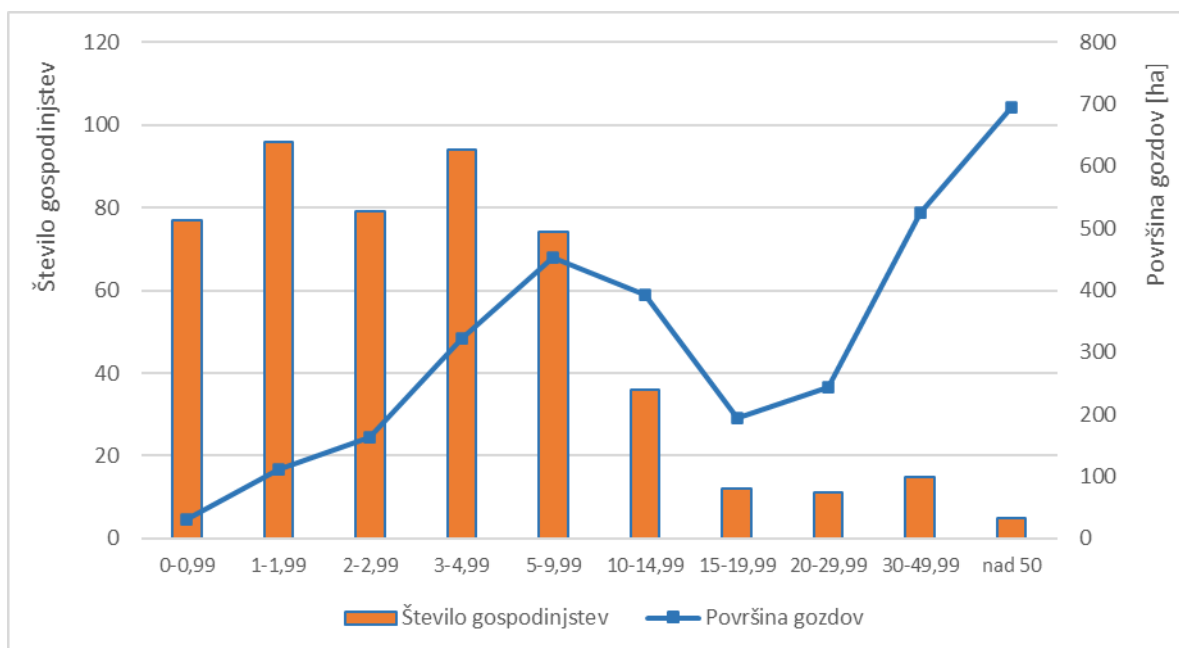
Drugi del vprašalnika je bil namenjen izključno gospodinjstvom, ki imajo v lasti gozd, kar zajema 544 anketirancev. Med njimi smo želeli ugotoviti, kdo in na kakšen način je v obdobju zadnjih petih let (2015-2019) gospodaril z gozdom oziroma opravil posek in spravilo.

Na prvo vprašanje »Kdo v vašem gospodinjstvu gospodari z gozdom?« je večina anketirancev (70 %) odgovorilo, da oni sami. Najmanj, 6 %, pa jih je odgovorilo, da z gozdom, ki ga ima gospodinjstvo v lasti, gospodari nekdo drug.

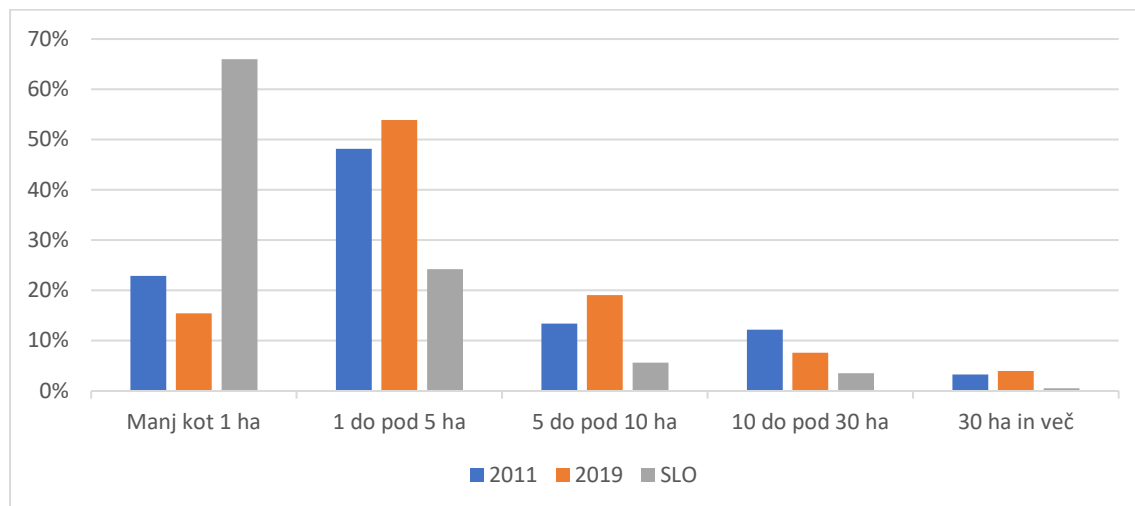
Grafikon 8: Prikaz gospodarjenja z gozdom, ki ga imajo gospodinjstva v lasti.

Na naslednje vprašanje »Koliko hektarjev gozdov ima vaše gospodinjstvo v lasti ali solasti?« je odgovorilo 513 anketirancev. To so tisti, ki so na prejšnje vprašanje glede gospodarjenja v lastnem gozdu odgovorili bodisi »jaz osebno« ali »jaz in še nekdo drug v enaki meri«. Izmed 513 gospodinjstev jih ima 67 % v lasti parcele velikosti do 4,99 ha (grafikon 9). Gospodinjstva, ki imajo v lasti velike gozdne posesti (nad 30 ha) predstavljajo 4 %, od tega je 1 % takšnih, ki imajo v lasti gozdne parcele velikosti 50 ha ali več. Skoraj 3 % anketiranih, to je kar 14 gospodinjstev, pa ne ve, kako veliko gozdno posest imajo v lasti.

Grafikon 9: Število gospodinjstev in skupna površina gozdov (v ha), ki jih imajo anketirana gospodinjstva v lasti, glede na velikostne razrede gozdnih parcel.

Primerjava med podatki pridobljenimi v okviru anket med lastniki gozdov v letih 2011 in 2019 ter podatki o strukturi lastnikov gozdov, ki jih vodi Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), kaže, da so v obeh anketah prevladovali lastniki z gozdno posestvijo velikosti 1–4,99 ha, medtem ko po podatkih ZGS v Sloveniji sicer močno prevladujejo majhni lastniki gozdov z velikostjo posesti manj kot 1 ha (grafikon 10).

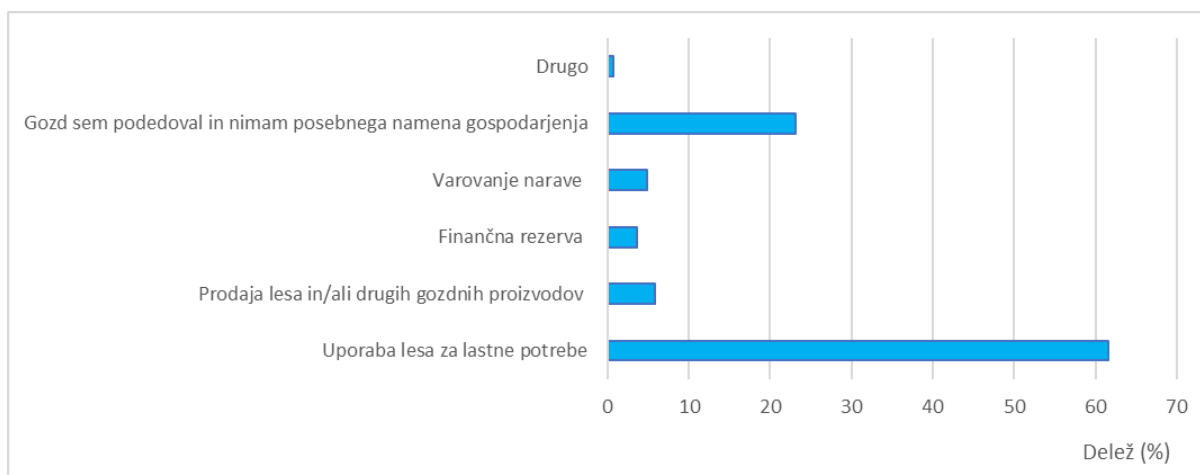
Grafikon 10: Struktura anketiranih gospodinjstev (2011 in 2019), ki imajo v lasti gozd, razvrščenih po velikostnih razredih posesti v primerjavi s strukturo lastnikov v Sloveniji (podatki ZGS)

Poleg velikosti gozda, ki ga ima gospodinjstvo v lasti, nas je zanimalo, ali je gozdna posest prostorsko razdrobljena ali prostorsko zaključena celota. Na to vprašanje je enako kot na prejšnje, odgovarjalo 513 gospodinjstev. Nekaj več kot polovica anketiranih (52 %), ima v lasti razdrobljeno gozdno posest (preglednica 2), eno izmed sodelujočih gospodinjstev pa na to vprašanje ni znalo odgovoriti.

Preglednica 2: Število in delež gospodinjstev glede na prostorske lastnosti gozdnih parcel.

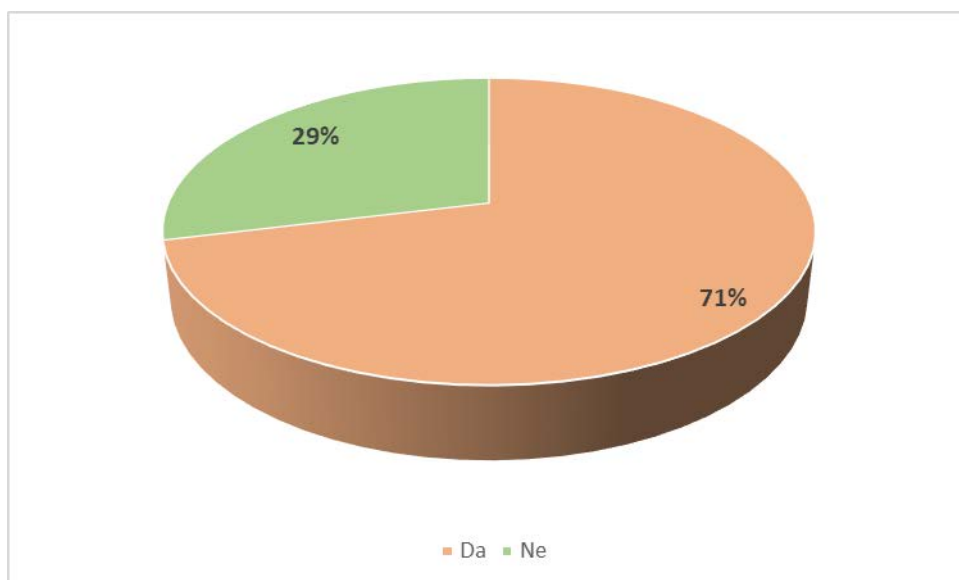
	Število gospodinjstev	Delež gospodinjstev (%)
Razdrobljena posest	266	52
Prostorsko zaključena celota	246	48
Ne vem	1	0,2
SKUPAJ	513	100

Tudi na vprašanje »Kakšen je vaš glavni namen gospodarjenja z gozdom?«, je enako kot na prejšnje, odgovarjalo 513 gospodinjstev. Za 62 % anketiranih je glavni namen gospodarjenja z gozdom uporaba lesa za lastne potrebe (grafikon 11). To je za več kot 10 % manj kot v letu 2011, ko je kar 73 % anketirani izjavilo, da imajo gozd v lasti zaradi uporabe lesa za lastne potrebe. S 23 % sledijo gospodinjstva, ki so gozd podedovala in nimajo posebnega namena gospodariti z njim. Zanimiva je primerjava s podobnim vprašanjem v letu 2011 ko smo jih spraševali ali imajo gozd v lasti zaradi dedovanja, saj je več kot 80 % anketiranih odgovorilo, da imajo gozd v lasti zaradi dedovanja. Le 6 % vprašanih gospodinjstev gospodari z gozdom z namenom trženja lastnega lesa in/ali drugih gozdnih proizvodov, v letu 2011 je bil ta delež višji in sicer 17 %. Vendar je na tem mestu potrebno poudariti, da se je ta sklop vprašanj med letom 2019 in 2011 razlikoval, saj je bilo v letu 2011 možnih več odgovorov, v letu 2019 pa je anketirani izbral le glavni namen gospodarjenja z gozdom.

Grafikon 11: Delež anketiranih gospodinjstev glede na njihov glavni namen gospodarjenja z lastnim gozdom

Na vprašanje »Ali se je v vašem gozdu v obdobju zadnjih 5 let izvajala sečnja oz. spravilo lesa?« so odgovarjali lastniki gozdov, ki gospodarijo z lastnim gozdom (513 gospodinjstev). 365 gospodinjstev oz. 71 % od vprašanih jih je v obdobju 2015–2019 izvajalo posek in spravilo lesa (grafikon 12).

Grafikon 12: Delež anketiranih gospodinjstev glede na aktivnost gospodarjenja z lastnimi gozdovi v obdobju 2015–2019

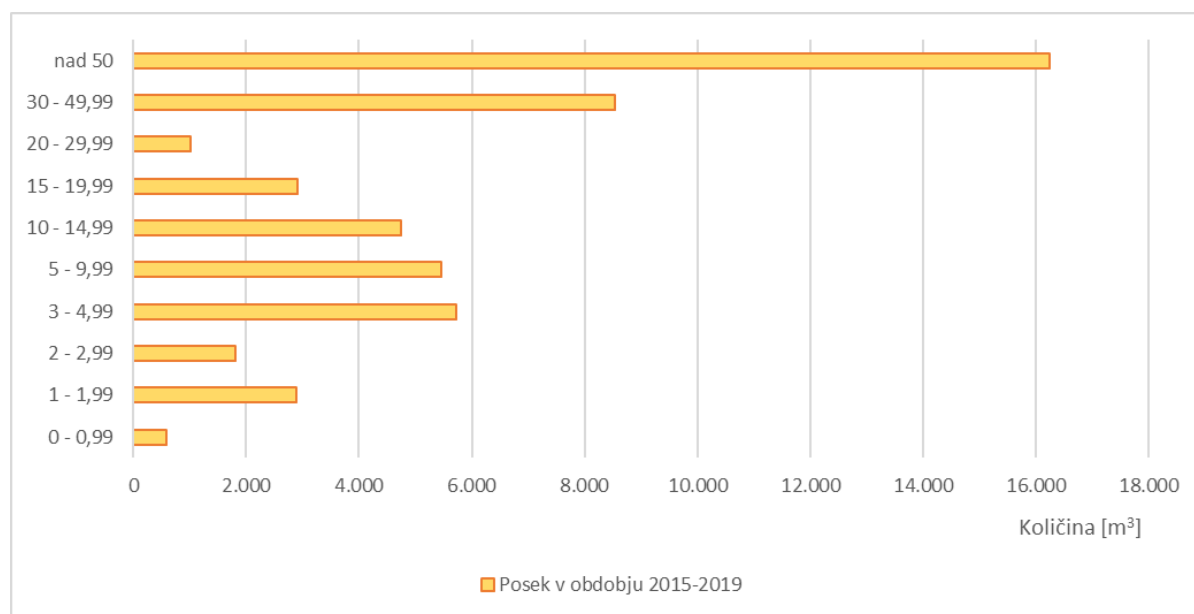
Glede prodaje lesa je 67 % gospodinjstev, ki so v obdobju 2015–2019 aktivno gospodarila z lastnim gozdom, odgovorilo, da svojega lesa ne prodaja. 23 % anketiranih prodaja izdelane gozdne lesne sortimente na kamionski cesti, 10 % pa prodaja svoj les na panju.

Gospodinjstva, ki so v obdobju 2015–2019 izvajala posek in spravilo lesa v lastnih gozdovih, so v tem času skupaj posekala nekaj manj kot 50.000 m³ lesa, kar predstavlja v povprečju 19 m³/ha ter 137 m³ na gospodinjstvo (preglednica 3). Pri tem je potrebno upoštevati, da 10 gospodinjstev ni znalo oceniti količine poseka in spravila v obravnavanem obdobju. Absolutno gledano, so največ količin posekala gospodinjstva z velikimi gozdnimi posestmi (nad 30 ha). Glede na površino gozda, pa so največje količine lesa posekala gospodinjstva z gozdno posestvijo velikosti 1–1,99 ha, sledijo gospodinjstva z

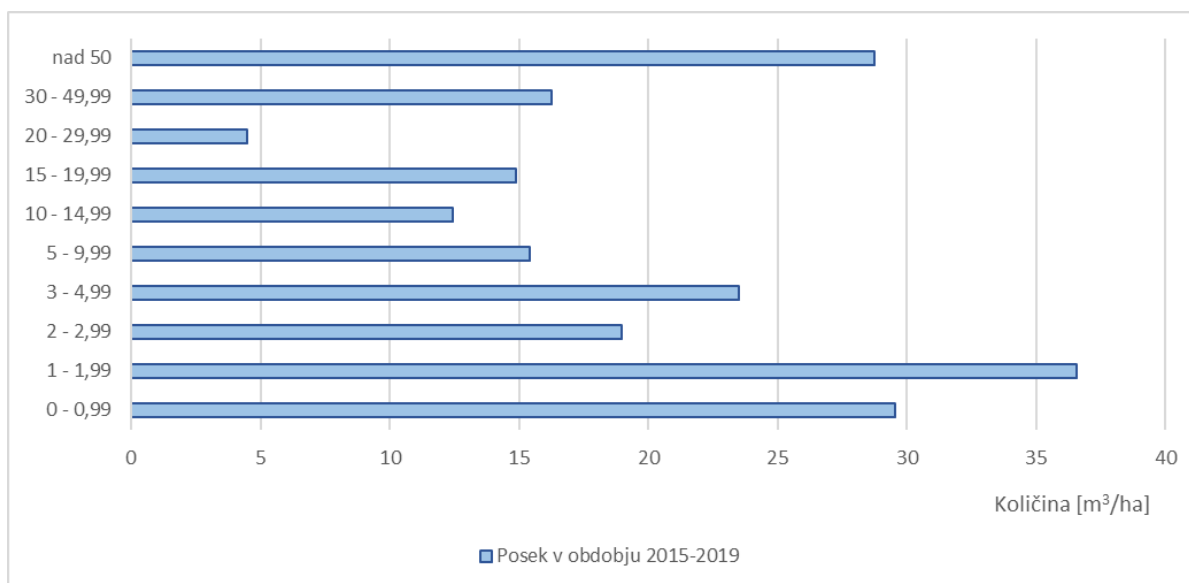
gozdno posestviyo v razredu 0,1–0,99 ha in veliki gozdni posestniki z velikostjo posesti 50 ha ali več (grafikon 15).

Preglednica 3: Število gospodinjstev, ki so v obdobju 2015–2019 izvajala posek in spravilo v lastnem gozdu ter količina posekanega lesa v enakem obdobju

Razredi [ha]	Število gospodinjstev	Posek in spravilo v zadnjih 5 let-ih (m ³)	Posek (m ³ /ha)	Posek (m ³ /gospodinjstvo)
0 - 0,99	44	585	30	13
1 - 1,99	68	2.879	37	42
2 - 2,99	46	1.818	19	40
3 - 4,99	69	5.721	23	83
5 - 9,99	58	5.452	15	94
10 - 14,99	35	4.745	12	136
15 - 19,99	12	2.900	15	242
20 - 29,99	10	1.005	4	101
30 - 49,99	15	8.540	16	569
NAD 50	4	16.250	29	4.063
NE VEM	4	70		18
SKUPAJ	365	49.965	19	137

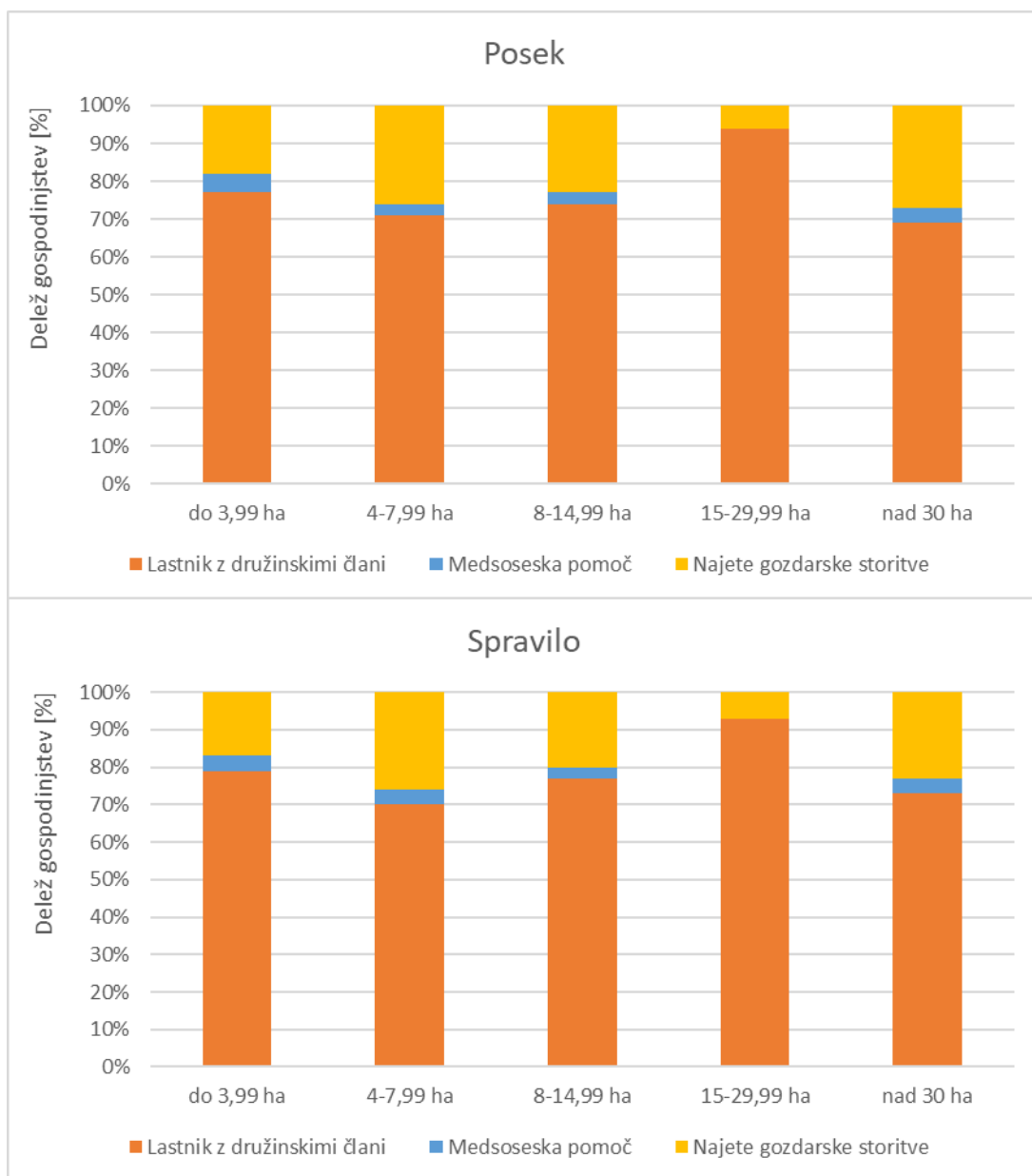
Grafikon 13: Količina poseka (v m³) po velikostnih razredih gozdnih posesti

Grafikon 14: Količina poseka (v m³/ha) po velikostnih razredih gozdnih posesti

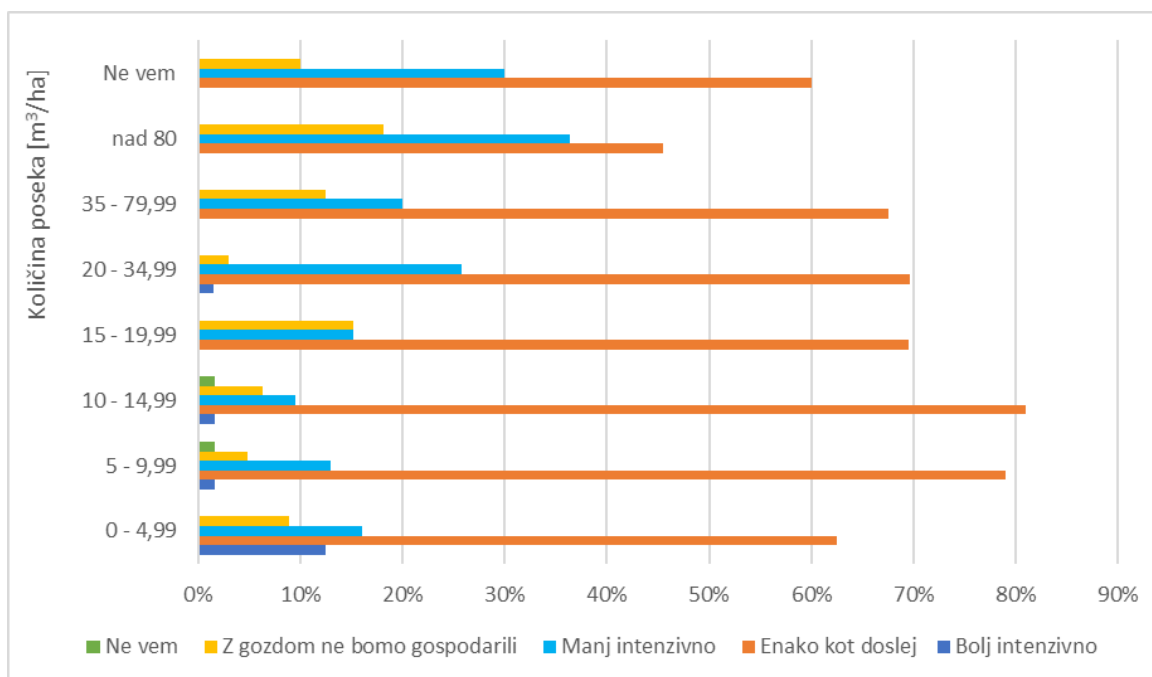
Glede na način izvajanja poseka in spravila v gozdovih anketirancev oz. kdo je v obdobju 2015–2019 izvajal dela v gozdu, pri vseh lastnikih gozda (manjši, srednji, večji), prevladuje lastno delo v gozdovih oziroma delo s pomočjo družinskih članov (grafikon 15). Ta delež pri gospodinjstvih, ki imajo v lasti 0,01-3,99 ha, v povprečju znaša 78 %, pri gospodinjstvih, ki imajo v lasti 4-7,99 ha gozda znaša delež poseka in spravila, ki so ga lastniki izvedli sami oz. s pomočjo družinskih članov, v povprečju 71 %. Gospodinjstva, ki imajo v lasti 8-14,99 ha gozda so v povprečju sama izvajala posek in spravilo v 76 %, za gospodinjstva, ki imajo v lasti 15-29,99 ha gozda ta delež v povprečju znaša 94 % ter pri gospodinjstvih, ki imajo v lasti 30 ha gozda ali več pa delež poseka in spravila, ki ga izvedejo lastniki sami oz. z družinskimi člani, znaša v povprečju 71 %.

Medsoseseško pomoč pri izvajanju poseka in spravila v gozdovih so anketirani lastniki gozdov v omenjenem obdobju uporabili le malokrat (v povprečju 3 % glede na celotni delež načinov izvajanja sečnje in spravila). 22 gospodinjstev oz. 100 %, ki imajo v lasti gozd z 15–29,99 ha pa medsoseseško pomoč za izvedbo poseka in spravila v zadnjih petih letih niso uporabili nikoli. Največji delež najemanja gozdarskih storitev za posek in spravilo se poslužujejo veliki lastniki gozdov, ki imajo v lasti 30 ha ali več (v povprečju 25 % glede na celotni delež načinov izvajanja poseka in spravila v obravnavanem obdobju) in gospodinjstva, ki imajo v lasti 4–7,99 ha (v povprečju 26 % glede na celotni delež načinov izvajanja poseka in spravila). Najmanjši delež najetih gozdarskih storitev je pri zasebnih lastnikih gozdov s površino 15–29,99 ha (6 %) in pri lastnikih z majhnimi gozdnimi posestmi v velikostnem razredu 0,01–3,99 ha (18 % glede na celotni delež načinov izvajanja poseka in spravila v obravnavanem obdobju).

Grafikon 15: Povprečni deleži načina izvajanja poseka in spravila glede na velikost

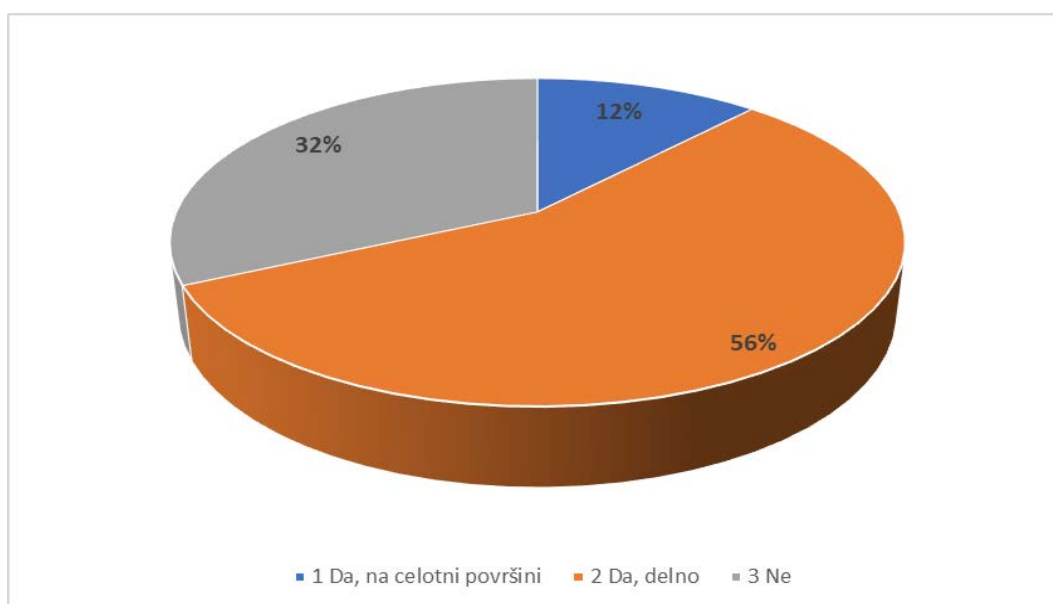
Na vprašanje »Kako nameravate gospodariti z vašim gozdom v prihodnje?« so lastniki gozdov, ne glede na velikost gozdne posesti, v večini mnenja, da bodo v prihodnje z lastnimi gozdovi gospodarili enako kot doslej (grafikon 16). Naslednji največkrat izbran odgovor je bil manj intenzivno, predvsem pri gospodinjstvih, ki so v zadnjih petih letih posekala 20 m³/ha ali več. Pri gospodinjstvih, ki so v zadnjih petih letih posekala 80 m³/ha ali več, jih je več kot 35 % odgovorilo, da bodo v prihodnje sekali manj intenzivno, skoraj 20 % pa jih je odgovorilo, da z gozdom ne bodo gospodarili. Bolj intenzivno gospodarjenje z gozdom se glede na odgovore pričakuje v gozdovih, kjer so lastniki v preteklih letih posekali najmanj, torej do 4,99 m³/ha.

Grafikon 16: Deleži gospodinjstev glede na količino poseka v lastnih gozdovih v obdobju 2015–2019 (v m³/ha)

4 Ujme v obdobju 2015–2019

V raziskavi nas je zanimalo tudi, ali so imela gospodinjstva v zadnjih petih letih gozdove poškodovane zaradi ujm. Na to vprašanje je odgovarjalo skupaj 365 gospodinjstev, to so lastniki gozdov, ki so v obdobju 2015–2019 aktivno gospodarili z lastnimi gozdovi oziroma so izvajali posek in/ali spravilo. Od tega jih je kar 68 % v zadnjih petih letih imelo poškodovane gozdove zaradi naravnih motenj; 56 % na delni površini lastnega gozda in 12 % na celotni površini lastnega gozda. 32 % gospodinjstev pa v zadnjih petih letih ni imelo poškodovanih gozdov (grafikon 17).

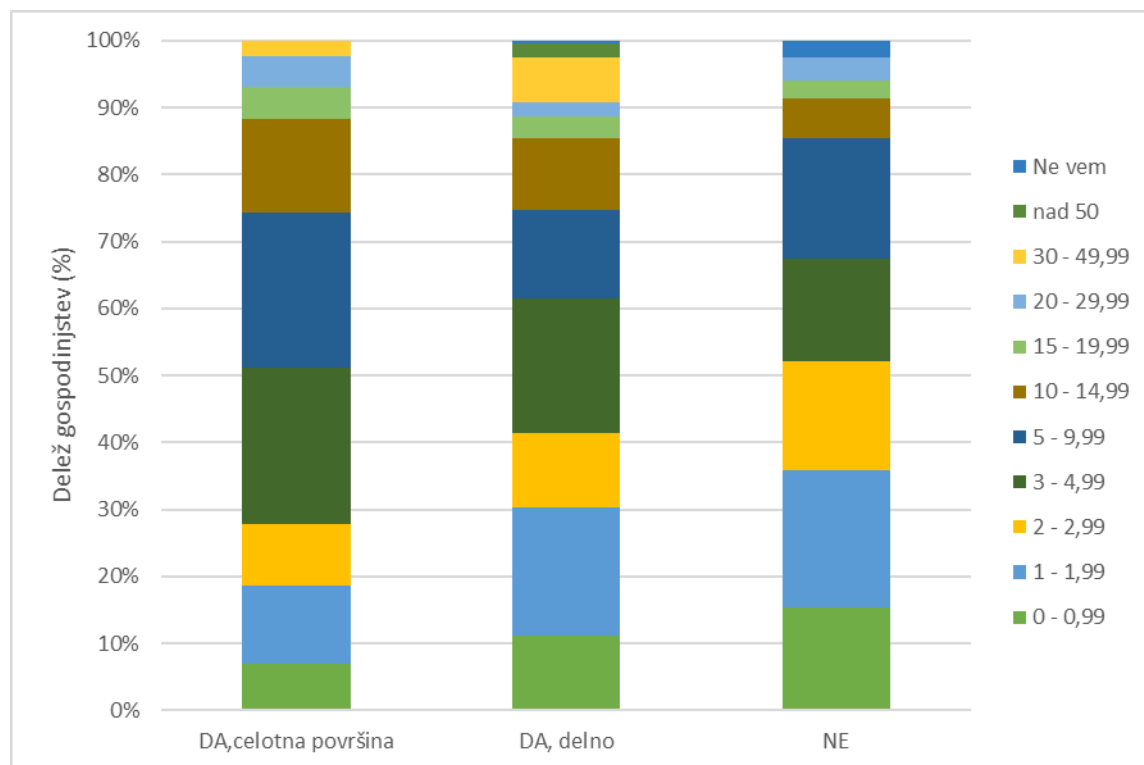

Grafikon 17: Delež gospodinjstev, pri katerih se je v lastnem gozdu v obdobju zadnjih petih let izvajala sečnja oz. spravilo lesa

Največ delno poškodovanih gozdov zaradi ujm so imela gospodinjstva, ki imajo v lasti gozdne posesti velikosti 1–1,99 ha (19 %) in 3–4,99 ha (20 %). Najmanj delno poškodovanih gozdov zaradi ujm pa so imela gospodinjstva, ki imajo v lasti gozdne posesti velikosti 20–29,99 ha (2 %) in nad 50 ha (2 %) (grafikon 18).

Največ poškodovanih gozdov na celotni površini so zaradi ujm imela gospodinjstva, ki imajo v lasti gozdne posesti velikosti 3–10 ha (47 %). Najmanj poškodovanih gozdov na celotni površini pa so zaradi ujm imela gospodinjstva, ki imajo v lasti gozdne posesti velikosti nad 30 ha (2 %).

Največ gospodinjstev, ki v zadnjih petih letih niso imela poškodovanih gozdov zaradi ujm, imajo v lasti gozdne posesti velikosti 1–1,99 ha (21 %) in 5–9,99 ha (18 %).

Grafikon 18: Prikaz poškodovanosti gozdov zaradi ujm v lasti gospodinjstev, ki so v obdobju 2015–2019 gospodarila z lastnimi gozdovi, razporejena po velikostnih razredih gozdnih posesti

Gospodinjstev, ki imajo v lasti gozdne parcele v velikosti do 2,99 ha in so ujme poškodovale njihove gozdove na celotni površini parcele, je dokaj malo (preglednica 4). Pri majhnih lastnikih gozdov z gozdno posestvijo do 2,99 ha je tudi velik delež takšnih (od 35 do 41 %), katerih gozdovi sploh niso bili poškodovani. Delež gospodinjstev, ki imajo delno poškodovane površine gozdov, prevladuje pri vseh velikostnih razredih gozdnih parcel. Vsa gospodinjstva, ki so večji lastniki gozdov (nad 30 ha) so imela v obdobju 2015–2019 poškodovane gozdove zaradi ujm.

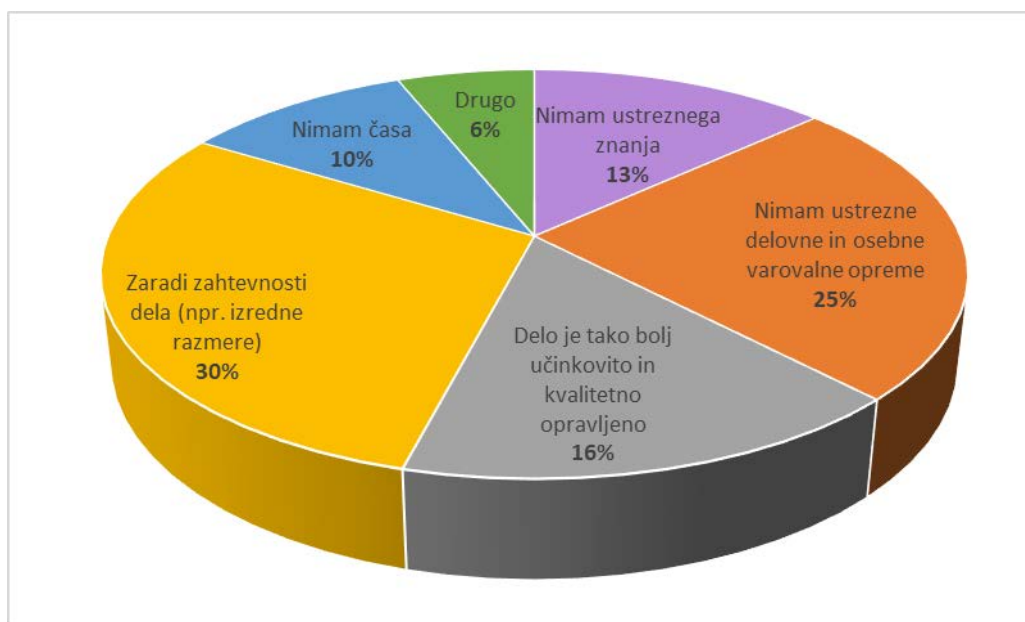
Preglednica 4: Število in delež gospodinjstev, ki so v obdobju 2015–2019 gospodarila z lastnimi gozdovi, razporejena po velikostnih razredih gozdnih posesti in poškodovanost njihovih gozdov zaradi ujm

Razredi [ha]	Poškodbe v gozdu zaradi ujm (št. gospodinjstev)				Poškodbe v gozdu zaradi ujm (% gospodinjstev)			
	DA, celotna površina	DA, delno	NE	Skupaj	DA, celotna površina [%]	DA, delno [%]	NE [%]	Skupaj
0 - 0,99	3	23	18	44	6,8	52,3	40,9	100,0
1 - 1,99	5	39	24	68	7,4	57,4	35,3	100,0
2 - 2,99	4	23	19	46	8,7	50,0	41,3	100,0
3 - 4,99	10	41	18	69	14,5	59,4	26,1	100,0
5 - 9,99	10	27	21	58	17,2	46,6	36,2	100,0
10 - 14,99	6	22	7	35	17,1	62,9	20,0	100,0
15 - 19,99	2	7	3	12	16,7	58,3	25,0	100,0
20 - 29,99	2	4	4	10	20,0	40,0	40,0	100,0
30 - 49,99	1	14	0	15	6,7	93,3	0,0	100,0
NAD 50	0	4	0	4	0,0	100,0	0,0	100,0
NE VEM	0	1	3	4	0,0	25,0	75,0	100,0

5 Najem gozdarskih storitev za sečnjo in spravilo

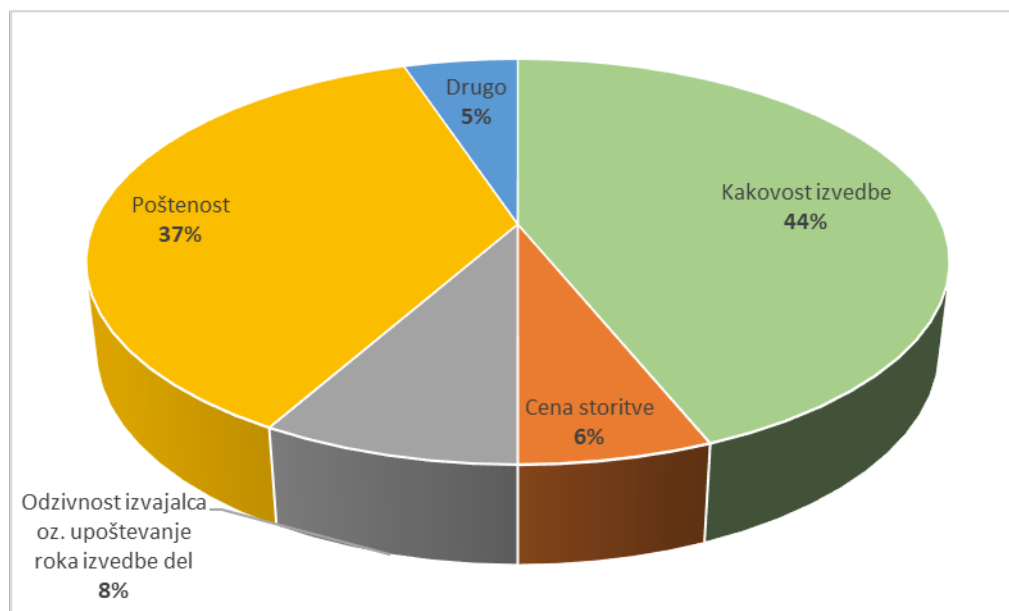
Na sklop vprašanj, ki se je nanašal na najem gozdarskih storitev za posek in spravilo, so odgovarjala gospodinjstva, ki so v obdobju 2015–2019 za izvedbo poseka in spravila v lastnem gozdu, najela izvajalsko podjetje ali strojni krožek. Od 365 gospodinjstev, ki so v omenjem obdobju aktivno gospodarila z gozdom, jih je 98 (oz. 27 %) takšnih, ki so za izvedbo poseka in spravila najela profesionalne gozdarske delavce.

Kot glavni razlog za najem izvajalca za delo (posek in spravilo) v lastnem gozdu so gospodinjstva navedla zahtevnost dela (npr. izredne razmere), sledi pomanjkanje ustrezne delovne in osebne varovalne opreme in kot tretje, da je delo tako bolj učinkovito in kvalitetno opravljeno (grafikon 19).

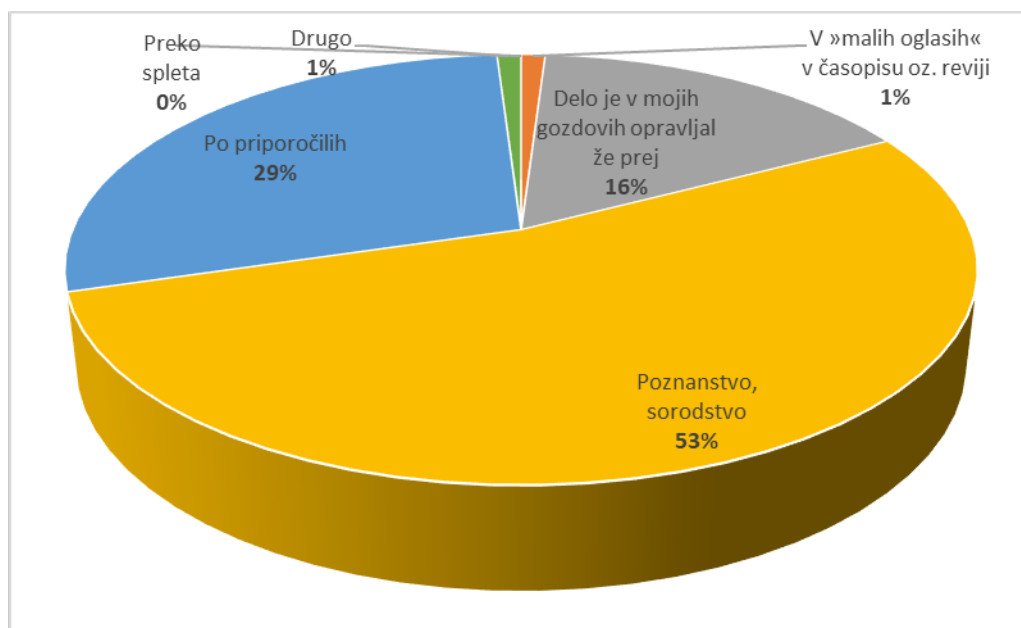
Grafikon 19: Razlogi za najem izvajalca za delo (posek in spravilo) v lastnem gozdu, v primeru da so gospodinjstva v zadnjih petih letih najela storitev

Pri izbiri izvajalca del (poseka in spravila) je gospodinjstvom najbolj (kar v 44 %) pomembna kakovost izvedbe del, čemur tudi v dokaj visokem deležu (37 %) sledi poštenost (grafikon 20). Najmanj sodelujočih je izbralo odgovor drugo, kamor so dodatno zapisali, da jim je pomembna bližina in poznanstvo z izvajalcem del.

Grafikon 20: Najbolj pomembni dejavniki pri izbiri izvajalca gozdarskih storitev

Kljub temu, da je le majhen delež gospodinjstev navedlo, da jim je pri izbiri izvajalca pomembno poznanstvo, velik delež (53 %) gospodinjstev poišče in izbere izvajalca, ki opravlja posek in spravilo v njihovem gozdu, na podlagi poznanstva in sorodstva (grafikon 21). Z 29 % sledi izbor izvajalca po priporočilih. V enem primeru pa članom gospodinjstva ni bilo potrebno iskati izvajalca, saj je ta sam dal ponudbo za izvedbo del.

Grafikon 21: Načini, kako gospodinjstva najdejo in izberejo izvajalca, ki opravlja posek in spravilo v njihovem gozdu

6 Izvajalec del v gozdu je lastnik sam oz. z družinskimi člani ali uporablja medsosedske pomoči

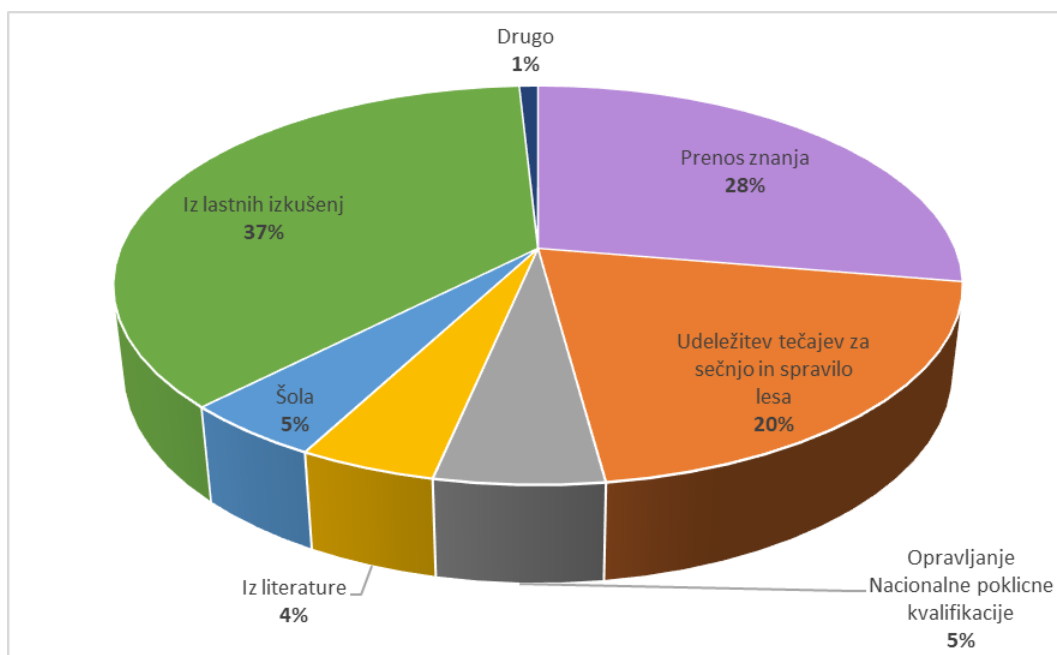
Na ta sklop vprašanj so odgovarjala gospodinjstva, ki so v obdobju 2015–2019 posek in spravilo v lastnem gozdu opravljala sama ali z uporabo medsosedske pomoči. Od 365 gospodinjstev, ki so v omenjenem obdobju aktivno gospodarila z gozdom, jih je 317 (oz. 87 %) takšnih, ki so posek in spravilo opravili lastniki sami oz. z družinskimi člani ali z uporabo medsosedske pomoči.

Znotraj enega gospodinjstva je delo v gozdu opravljal do 6 oseb (preglednica 5). V največ primerih sta bili pri delu v gozdu prisotni dve ali tri osebe. Povprečna starost je najnižja, kadar delo opravljajo vsaj tri osebe, kadar pa v gozdu delo opravlja samo ena ali dve osebi, je povprečna starost višja.

Preglednica 5: Število in starost oseb, ki so opravljajo posek in spravilo lesa v lastnem gozdu

Število oseb	Število gospodinjstev	Povprečna starost	Minimalna starost	Maksimalna starost
1	40	51	18	88
2	130	48	13	86
3	101	41	14	83
4	37	42	15	74
5	6	43	24	60
6	3	45	35	58

Člani gospodinjstva, ki opravljajo delo v gozdu, so se poseka in spravila največkrat (37 %) naučili iz lastnih izkušenj (grafikon 22). Z 28 % sledi prenos znanja, šele na tretjem mestu z 20 % pa so znanje pridobili s pomočjo tečajev za sečnjo in spravilo lesa. Anketa je med člani gospodinjstev zajela 5 % takšnih, ki imajo opravljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo za gozdarskega sekača.

Grafikon 22: Vir znanja za delo v gozdu med člani gospodinjstev, ki opravljajo delo v gozdu

Glede na velikostne razrede posesti, ki jih imajo v lasti anketiranci, rezultati kažejo, da se je nekaj manj kot polovica lastnikov, ki imajo v lasti 1–2,99 ha gozdov, naučila opravljati sečnjo in spravilo lesa iz lastnih izkušenj (preglednica 6). Prenos znanja prevladuje pri najmanjših lastnikih gozdov (0,01–0,99 ha gozdov) ter pri lastnikih z gozdo posestvijske velikosti 15–19,99 ha. Za opravljanje tečajev se najbolj odločajo lastniki gozdov z velikostjo posesti 10 – 29,99 ha, največji lastniki gozdov (nad 50 ha posesti) pa so se v 30 % naučili opravljati sečnjo in spravilo lesa preko prenosa znanja.

Preglednica 6: Načini učenja opravljanja poseka in spravila glede na velikostni razred gozdne posesti, ki je v lasti posameznega anketiranega gospodinjstva

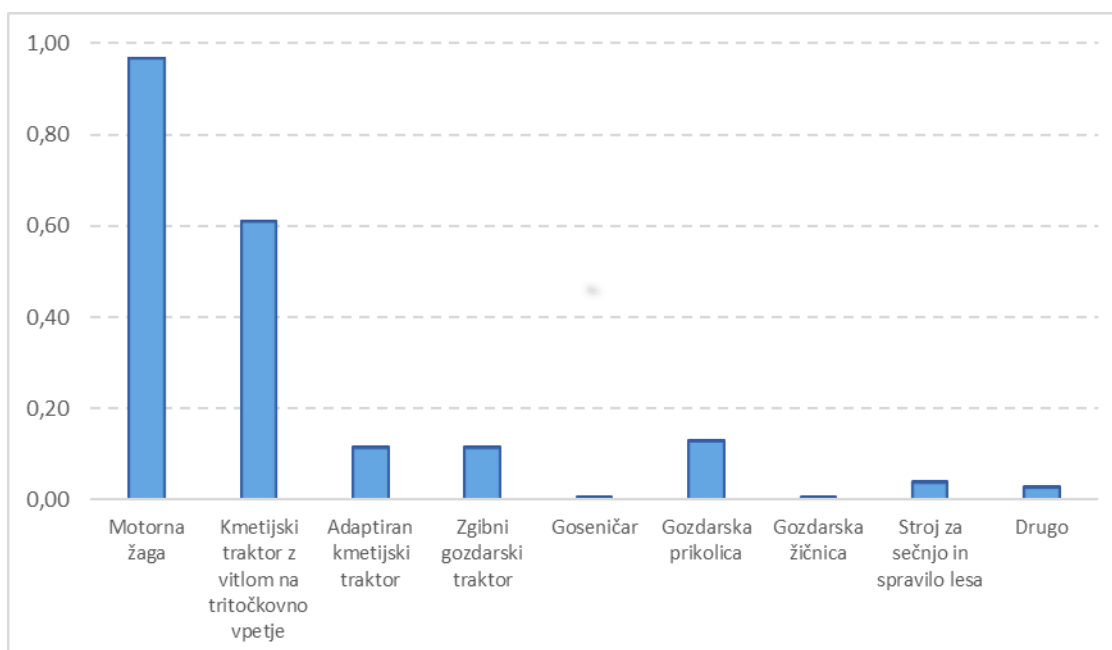
Delež gospodinjstev (%)							
Razredi [ha]	Prenos znanja	Tečaji	NPK	Literatura	Šola	Lastne izkušnje	Drugo
0 - 0,99	39,5	13,6	3,7	6,1	3,7	33,3	0,0
1 - 1,99	26,3	17,9	6,3	1,1	3,2	44,2	1,1
2 - 2,99	23,4	20,3	4,7	3,1	3,1	45,3	0,0
3 - 4,99	24,6	21,8	4,6	4,6	6,4	35,5	2,7
5 - 9,99	31,0	20,2	2,4	6,0	6,0	33,3	1,2
10 - 14,99	23,0	26,2	4,9	4,9	3,3	37,7	0,0
15 - 19,99	34,6	26,9	7,7	0,0	3,9	26,9	0,0
20 - 29,99	16,7	27,8	16,7	0,0	5,6	33,3	0,0
30 - 49,99	23,5	17,7	8,8	11,8	5,9	32,4	0,0
NAD 50	30,0	20,0	10,0	10,0	10,0	20,0	0,0
NE VEM	16,7	16,7	16,7	0,0	0,0	50,0	0,0

Na vprašanje, ali pri delu v gozdu uporabljajo osebno varovalno opremo, jih je kar 96 % odgovorilo pozitivno. Izmed varovalne opreme za posek in spravilo lesa, 97 % gospodinjstev ki uporablja varovalno opremo v gozdu, uporablja zaščitne rokavice (grafikon 23). Z 91 % sledi uporaba čelade ter z 82 % protivrezne hlače. Najmanj, vendar še vedno skoraj v 70 %, se uporabljajo glušniki.

Grafikon 23: Uporaba osebne varovalne opreme med člani gospodinjstva, ki opravljajo delo v gozdu in hkrati uporabljajo osebno varovalno opremo.

V sklopu opravljanja dela v gozdu v okviru gospodinjstva ali medsosedske pomoči, nas je še zanimalo, s katerimi delovnimi stroji, ki so v njihovi lasti, izvajajo posek in spravilo lesa. Na vprašanje je odgovorilo 317 anketiranih, ki v največ primerih uporabljajo lastno motorno žago (grafikon 24). Temu pa z 61 % sledi uporaba kmetijskega traktorja z vitlom. Med ponujenimi odgovori sta bila najmanjkrat izbrana goseničar in gozdarska žičnica. Pod drugo pa so anketirani navedli cepilni stroj, sekiro, avtomobilsko prikolico in cepin.

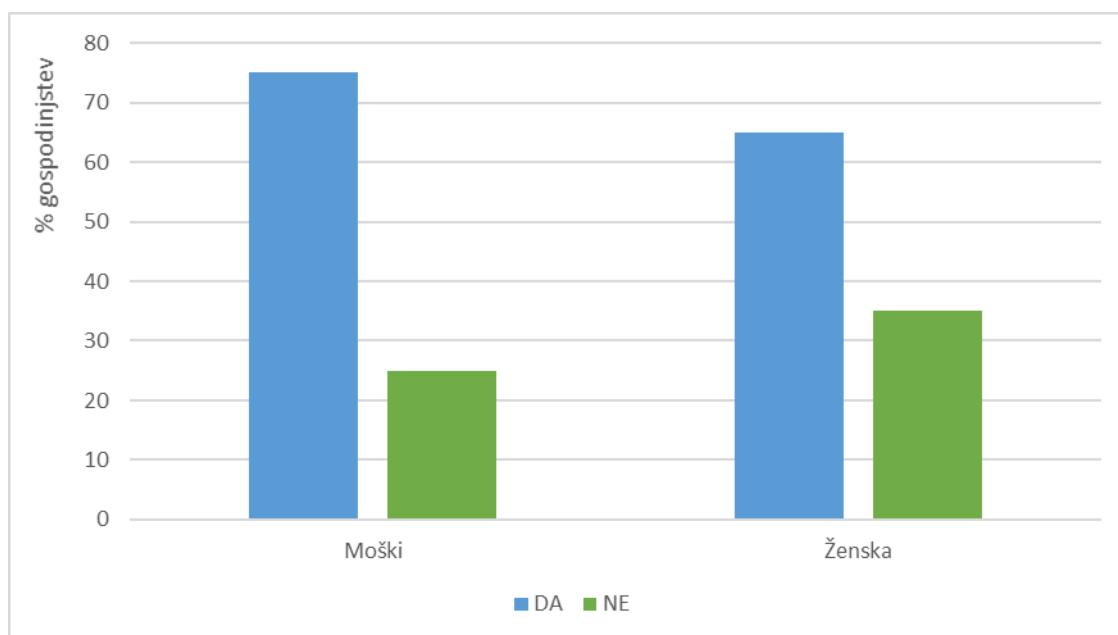

Grafikon 24: Uporaba lastnih delovnih strojev za izvajanje poseka in spravila lesa v gozdu.

7 Intenzivnost gospodarjenja glede na različne lastnosti gospodinjstev

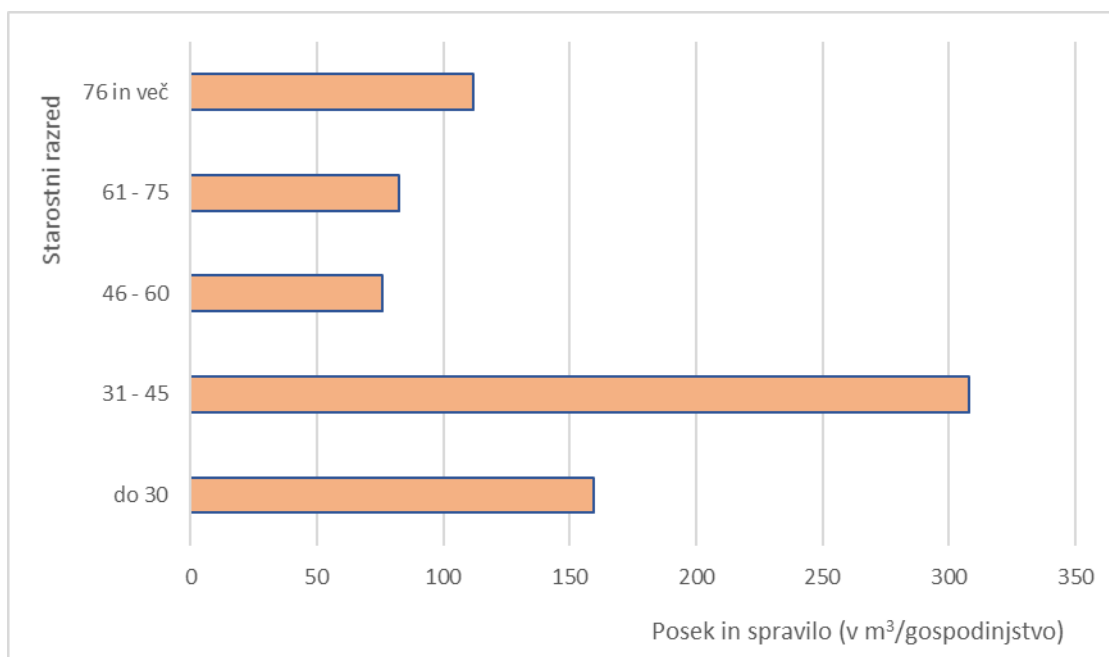
Za 365 gospodinjstev, ki so v obdobju 2015–2019 izvajala posek in spravilo lesa v lastnem gozdu, smo njihove socioekonomske lastnosti primerjali z intenzivnostjo gospodarjenja.

Izmed 513 anketiranih lastnikov gozdov jih je 365 gospodarilo z njimi v obdobju zadnjih petih let. Med moškimi lastniki jih je v zadnjem pet letnem obdobju z gozdom gospodarilo 75 %, med ženskami pa je delež nižji in znaša 65 % (grafikon 25). Glede na skupno količino poseka, so gospodinjstva, kjer je moški lastnik gozda, posekala znatno več lesa, in sicer kar 85 % od celotne količine vseh gospodinjstev, ki so v obdobju 2015–2019 izvajala posek in spravilo, ki znaša nekaj manj kot 50.000 m³ lesa.

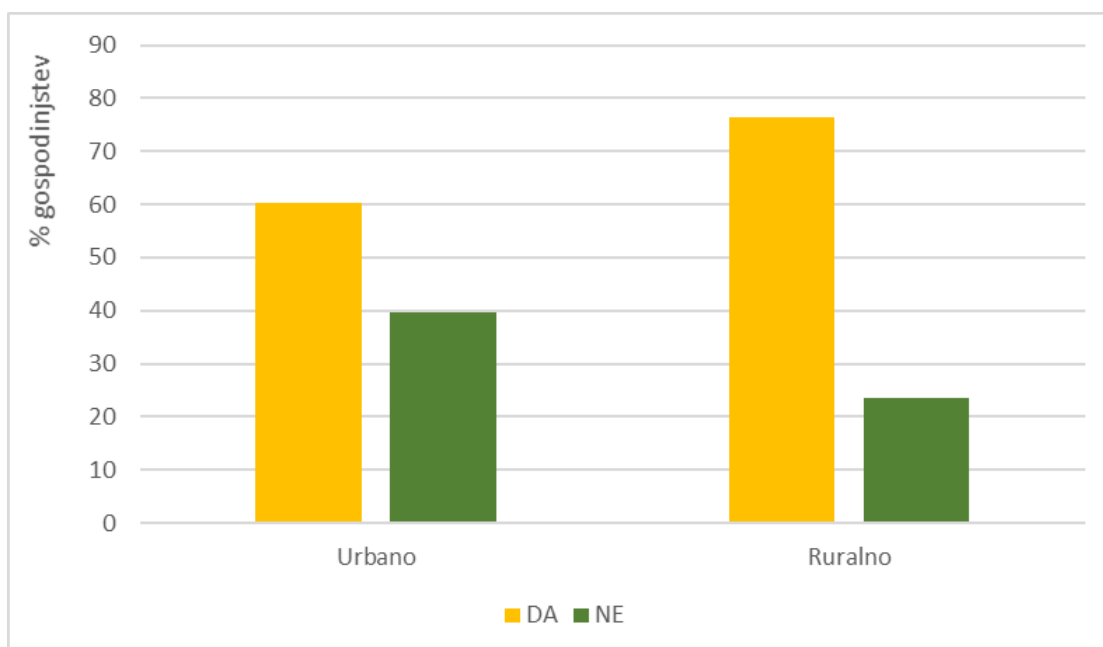
Grafikon 25: Gospodarjenje v gozdovih v obdobju 2015–2019 glede na spol anketiranih gospodinjstev.

Če primerjamo posek, ki so ga gospodinjstva opravila v obdobju 2015–2019, glede na starost anketirancev, ugotovimo, da so največ lesa posekali lastniki iz starostne skupine 31 do 45 let, in sicer več kot 300 m³/gospodinjstvo (grafikon 26). V starostni strukturi lastnikov, ki so gospodarili z gozdom, ta razred predstavlja 22 % lastnikov. Največ lastnikov gozdov med temi, ki so v zadnjem obdobju gospodarili z lastnimi gozdovi, je v starostni skupini 46–60 let, in ti so v zadnjem pet letnem obdobju posekali 76 m³/gospodinjstvo.

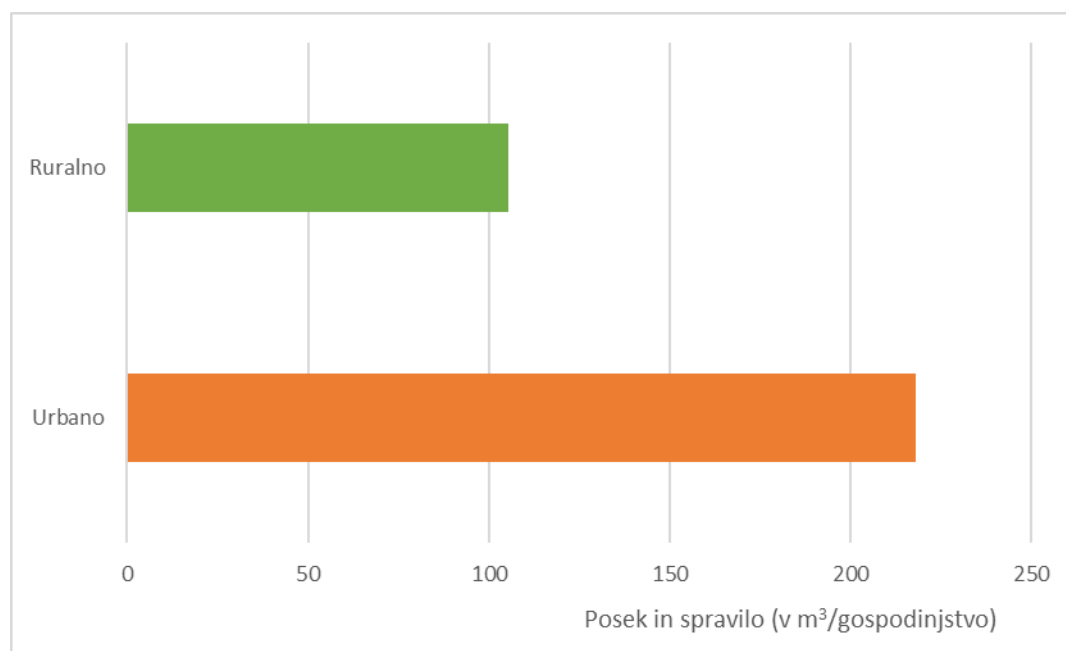
Grafikon 26: Količina poseka (v m³) v obdobju 2015–2019 na gospodinjstvo glede na starost anketiranca.

V raziskavo je bilo vključenih več gospodinjstev iz ruralnega območja (72 %), ki so v obdobju 2015–2019 gospodarila s svojim gozdom. Med gospodinjstvi iz urbanega območja je v zadnjem pet letnem obdobju gospodarilo 60 % gospodinjstev, iz ruralnega območja pa je ta delež višji, saj je z gozdom gospodarilo kar 76 % gospodinjstev (grafikon 27).

Grafikon 27: Gospodarjenje v gozdovih v obdobju 2015–2019 glede na tip naselja, kjer živijo anketirana gospodinjstva

Gospodinjstva, ki živijo v urbanih naseljih države so v obdobju 2015–2019 količinsko posekala manj kubikov lesa (dobrih 22.000 m³) kot gospodinjstva iz ruralnih območij Slovenije (slabih 28.000 m³). Preračunano na enoto gospodinjstva pa so lastniki gozdov iz urbanih območij v enakem obdobju posekali več lesa kot lastniki iz ruralnih predelov (grafikon 28). Preračunano na površino gozda so lastniki gozdov iz ruralnega območja posekali v povprečju 24,4 m³/ha, lastniki gozdov iz urbanega območja pa povprečno 23,9 m³/ha.

Grafikon 28: Količina poseka in spravila lesa v obdobju 2015–2019 (v m³) na gospodinjstvo glede na tip naselja, kjer prebiva anketiranec

8 Razprava

Z raziskavo, v katero smo zajeli 544 naključno izbranih gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd, smo ugotovili, da kar 70 % gospodinjstev samih gospodarji z gozdom, 24 % lastnikov gospodarji skupaj še z nekom drugim, v preostalih 6 %, pa z gozdom, gospodarji izključno nekdo drug. V prvih dveh skupinah gospodinjstev je 71 % takšnih, ki so v obdobju zadnjih petih let (2015–2019) opravila posek in spravilo lesa. Skupaj so posekali nekaj manj kot 50.000 m³ lesa (oz. povprečno 19 m³/ha), ki v večini (73 %) ne vstopi na trg, ampak se porabi za pokrivanje lastnih potreb. Ugotovili smo, da so gospodinjstva z manjšo gozdno posestvijo (do 2,99 ha) ter veliki gozdni posestniki z gozdno posestvijo nad 50 ha v zadnjih petih letih posekala več lesa na hektar, kot gospodinjstva s srednje veliko do veliko gozdno posestvijo in posledično nameravajo gospodinjstva, ki so posekala več, v naslednjih letih manj intenzivno, ali pa v enakem obsegu, gospodariti s svojim gozdom.

Ker so naravne motnje v gozdovih vedno bolj pogoste, smo naključni vzorec lastnikov gozdov povprašali tudi o poškodovanosti njihovih gozdov zaradi ujm. Ugotovili smo, da je 68 % lastnikov, ki so v obdobju 2015–2019 aktivno gospodarili z gozdovi, v enakem obdobju imelo poškodovani gozd zaradi ujme. Največ gospodinjstev, ki v zadnjih petih letih niso imela poškodovanih gozdov zaradi ujme, imajo v lasti gozdne posesti velikosti 1–1,99 ha in 5–9,99 ha, večji lastniki gozdov (nad 30 ha) pa so vsi poročali o poškodovanosti gozdov zaradi ujme v zadnjem obdobju.

Glede izvajanja poseka in spravila lesa, v povprečju kar 76 % gospodinjstev sama opravijo delo, to vključuje lastno delo in pomoč družinskih članov. V povprečju 4 % gospodinjstev za delo v lastnem gozdu uporabi medsosedske pomoč, delež gospodinjstev, ki za posek in spravilo lesa najame profesionalne izvajalce za delo v gozdu pa v tej raziskavi v povprečju znaša 20 %. Največkrat so to lastniki večjih posesti (30 ha in več) ali gospodinjstva, ki imajo v lasti med 4 in 8 ha gozda.

Če podatke o opravljanju poseka in spravila primerjamo z raziskavo na Solčavskem (Robek in sod., 2005), ugotovimo, da je podoben delež gospodinjstev (90 %), ki sama ali z medsosedske pomočjo opravijo delo v gozdu. Vendar so na Solčavskem v veliko večjem deležu (40 %) opravili posek in spravilo v okviru medsosedske pomoči. Primer je specifičen, saj je bila povprečna površina gozdov v lasti kmetij 60,4 ha. Podoben rezultat so dobili tudi v raziskavi o gozdarstvu na kmetijskih gospodarstvih za referenčno leto 2016, ki jo je v letu 2017 izvedel Statistični urad Republike Slovenije. Raziskava je zajela proizvodnjo 1,85 milijona m³ gozdnih lesnih sortimentov (GLS), ki je bila izvedena pri 42.000 kmetijskih gospodarstvih. Podatki o porabljenih delovnih urah za izvajanje gozdarskih del kažejo, da je bilo večino poseka in spravila v letu 2016 opravljeno s strani kmetijskih gospodarstev (86 %), najetega dela pa je bilo glede na poročane delovne ure 11 %; ostalo predstavljajo različne oblike pomoči drugih.

Na podlagi analize podatkov neodvisne raziskave v letu 2011 (Gozdarski inštitut Slovenije, neobjavljeno; anketo je izvajal zunanji izvajalec) so se na ravni Slovenije nakazovali nekoliko drugačni rezultati. Nad 50 % gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd, je izjavilo, da dela izvedejo sami, 20 % gospodinjstev dela delno izvajajo sami in delno s pomočjo drugih, 25% gospodinjstev pa pri sečnji in spravilu najame izključno zunanje izvajalce.

Ugotavljamo, da zasebni lastniki gozdov v veliki meri opravljajo delo v gozdu sami in s pomočjo družinskih članov ter tudi v okviru medsosedske pomoči. Delež medsosedske pomoči je odvisen predvsem od velikosti gozdne posesti, ki jo imajo v lasti preučevana gospodinjstva. Delež najetih profesionalnih izvajalcev del pa se je glede na pretekle raziskave nekoliko dvignil; glavni razlog za najem izvajalca za delo je po poročanju anketiranih zahtevnost dela v gozdu. Profesionalne izvajalce gozdarskih del lastniki gozdov največkrat poiščejo preko poznanstev ali sorodstvenih vezi, pri izbiri izvajalca pa je najbolj pomemben dejavnik kakovost izvedbe del.

Lastniki gozdov, ki dela v gozdu opravljajo sami oziroma s pomočjo družinskih članov, so se naučili opravljati posek in spravilo največkrat iz lastnih izkušenj; le 25 % gospodinjstev je za delo v gozdu opravilo tečaje ali Nacionalno poklicno kvalifikacijo. 96 % lastnikov za delo v gozdu uporablja osebno varovalno opremo, med katero prevladujejo rokavice in čelada. Skoraj vsi lastniki (97 %), ki sami opravljajo posek in spravilo, imajo v lasti in uporabi motorno žago, 61 % pa je takšnih, ki imajo v lasti in hkrati uporabljajo kmetijski traktor z vitlom na tritočkovno vpetje. Adaptiran kmetijski traktor ima v lasti 12 % lastnikov gozdov in ga hkrati tudi uporabljajo.

9 Viri

Poročilo Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za leto 2018. 2019. Zavod za gozdove Slovenije. 88 str.

Robek R., Bogataj N., Klun J., Krajnc N., Mavsar R., Ogris N., Piškur M., Medved M. 2005. FOREST OPERATION IMPROVEMENTS IN FARM FORESTRY IN SLOVENIA Encouragement of advanced operation methods among forest owners in local community. FAO, Rim.

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«

Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

Št. projekta: V4 1812

MOŽNOSTI POSLOVNEGA ORGANIZIRANJA LASTNIKOV GOZDOV IN DRUGIH ZAINTERESIRANIH POSAMEZNIKOV (D3.2)

Avtorji: Janez Zafran, Matevž Triplat, Marjan Dolenšek, Nike Krajnc

Ljubljana, 2021

Kazalo

1	Stanje in opredelitev problema	4
2	Možne oblike poslovnega povezovanja lastnikov gozdov	6
2.1	Samostojni podjetnik (s. p.)	7
2.2	Družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.)	8
2.3	Družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.)	9
2.4	Komanditna družba (k.d.)	10
2.5	Delniška družba (d.d.)	11
2.6	Zadruga	14
2.7	Zavod	16
2.8	Društvo	18
2.8.1	Strojni krožek	19
2.9	Gospodarsko interesno združenje (GIZ)	21
3	Zaključki	23
4	Literatura	24

Kazalo preglednic

<i>Preglednica 1: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Samostojni podjetnik (s. p.)« po opravljeni analizi.....</i>	<i>8</i>
<i>Preglednica 2: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.)« po opravljeni analizi</i>	<i>9</i>
<i>Preglednica 3: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.)« po opravljeni analizi</i>	<i>10</i>
<i>Preglednica 4: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »komanditna družba« po opravljeni analizi.....</i>	<i>11</i>
<i>Preglednica 5: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Gospodarsko interesno združenje (GIZ) po opravljeni analizi</i>	<i>13</i>
<i>Preglednica 6: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Zadruga« po opravljeni analizi</i>	<i>15</i>
<i>Preglednica 7: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Zavod« po opravljeni analizi.....</i>	<i>17</i>
<i>Preglednica 8: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Društvo« po opravljeni analizi</i>	<i>19</i>
<i>Preglednica 9: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Strojni krožek« po opravljeni analizi</i>	<i>20</i>
<i>Preglednica 10: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Gospodarsko interesno združenje (GIZ) po opravljeni analizi</i>	<i>22</i>

1 Stanje in opredelitev problema

Večina ključnih problemov pri gospodarjenju z gozdovi, med katere sodi tudi nezadovoljivo izpolnjevanje gozdnogospodarskih načrtov, izhaja iz razdrobljene gozdne posesti, ki je v lasti nepregledne množice nepovezanih lastnikov gozdov. Zato je njihovo povezovanje ključno za bolj učinkovito gospodarjenje z gozdovi. Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (ReNGP) iz leta 2007 med dejavnike, ki zmanjšujejo gospodarske učinke gozdov, uvršča:

- razdrobljenost gozdne posesti - gozdna posest v Republiki Sloveniji je zelo razdrobljena, v povprečju meri komaj 2,6 ha/lastnika, če pri tem ne upoštevamo solastnikov, solastništvo pa je pogosto otežujoč dejavnik pri gospodarjenju z gozdovi; ob tem je gozdna posest praviloma razdeljena še na več površinsko ločenih parcel, kar dodatno otežuje gospodarjenje z gozdovi in tudi njegovo strokovno usmerjanje;
- nepovezanost lastnikov gozdov pri izvedbi del v gozdovih in pri prodaji lesa - dela v gozdovih bi bilo mogoče izvesti veliko racionalneje, če bi jih izvedli hkrati na večjih površinah; v razmerah razdrobljene posesti je mogoče to zagotoviti samo s povezovanjem lastnikov gozdov. Nepovezani lastniki gozdov so z majhnimi količinami gozdnolesnih sortimentov pri prodaji lesa zelo neučinkoviti, še posebej težko prodajo manj kakovostne sortimente. Tudi ta problem lahko učinkovito reši le povezanost lastnikov gozdov;
- nezadovoljiva tehnična opremljenost lastnikov gozdov za delo v gozdu - zaradi majhnih gozdnih posesti so lastniki gozdov praviloma zelo slabo opremljeni za delo v gozdu, saj se jim zaradi majhnega obsega del v gozdovih ne zdi smotrno veliko investirati v opremo; to se odraža v manjših učinkih in več nesrečah v gozdovih. Problem lahko učinkovito reši le povezanost lastnikov gozdov;
- nezadostna usposobljenost lastnikov gozdov za dela v gozdu - zaradi majhnega obsega del v gozdovih kot posledica majhne gozdne posesti so lastniki za dela v gozdu slabo usposobljeni, kar se prav tako odraža v manjših učinkih in več nesrečah pri delu. Tudi ta problem lahko učinkovito reši le povezanost lastnikov gozdov;

V poročilu o izvajanju Resolucije o nacionalnem gozdnem programu do leta 2014 je podana naslednja ugotovitev:

»Nezanimanje lastnikov gozdov za dejavno sodelovanje pri pripravi načrtov za gospodarjenje z gozdovi in poslovno povezovanje Lastniki gozdov se žal ne vključujejo dejavneje v načrtovanje razvoja gozdov. Obseg in vsebina strokovnega, načrtnega in dejavnejšega spodbujanja lastnikov gozdov za gospodarjenje in poslovno povezovanje ne dosejata zelenih rezultatov, saj tovrstnega sodelovanja praktično ni. Napredek bi bil lahko dosežen s pomočjo podpor organizacijam proizvajalcev na področju gozdarstva iz naslova ukrepov Programa razvoja podeželja 2014–2020.«

Tudi v kasnejšem obdobju na tem področju ni bilo zaznati bistvenih premikov. V drugem poročilu o izvajanju ReNGP za obdobje 2015–2019 je navedeno:

»Pri povezovanju lastnikov gozdov je do leta 2019 nastalo okoli 30 društev. Društva so organizirana tudi na državni ravni, kjer jih zastopa Zveza lastnikov gozdov Slovenije (ZLGS). Lastniki se združujejo z različnimi nameni, na primer finančnimi (pomoč pri pridobivanju

sredstev PRP), izobraževalnimi (organizacija tečajev in strokovnih izletov ...) in socialnimi (druženje ...). Žal pa je poslovnega povezovanja lastnikov tako kot v preteklem obdobju zanemarljivo malo, čeprav je to eden izmed pomembnih ciljev v društvenih statutih. Tu prihaja do zakonskih omejitev, saj je društvo oblika neprofitne organiziranosti, pri kateri je pridobitna dejavnost močno omejena in je v skladu z zadevnim pravilnikom lahko namenjena le izboljšanju osnovne dejavnosti in namenu društva. Društva bi se zato morala profesionalizirati in prestrukturirati z ustanovitvijo hčerinske družbe z omejeno odgovornostjo ali zadrugo. Društveno delovanje sta do zdaj s profesionalizacijo nadgradili zgolj dve društvi lastnikov gozdov. Na poslovnem področju je ZLGS skupaj z Društvom lastnikov gozdov Mislinjske doline in Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS) najodmevneje dejavna z dražbo vrednejših sortimentov lesa, ki so jo leta 2019 v Slovenj Gradcu priredili že trinajstič zapored.«

Poleg društev lastnikov gozdov pa so na poslovnem področju dejavni predvsem strojni krožki. V Sloveniji je trenutno kar nekaj uspešnih primerov organiziranja izvajanja del v zasebnih gozdovih, ki jih člani izvajajo za druge lastnike gozdov. En strojni krožek pa je ustanovil hčerinsko d.o.o. in s te močno razširil obseg in vrsto dejavnosti za svoje člane, predvsem z izvajanjem storitev za pravne osebe delujoče na področju gozdarstva, pa tudi z klasičnimi dejavnostmi odkupa in prodaje lesa.

2 Možne oblike poslovnega povezovanja lastnikov gozdov

Za skupno nastopanje lastnikov gozdov ali drugih zainteresiranih posameznikov obstaja na trgu več možnosti povezovanja. Izbira oblike povezovanja je odvisna predvsem od tega ali gre za povezovanje fizičnih ali pravnih oseb ter kakšna je njena glavna funkcija. Prav tako sama izbira ene izmed poslovnih oblik v nadaljevanju vpliva na način ustanovitve, obliko odgovornosti za poslovne obveznosti, način vodenja poslovnih dokumentov, plačevanja davkov in prispevkov in način izplačevanja dobička. Možnih je več oblik opravljanja dejavnosti, ki se lahko pogojno tudi združujejo in povezujejo:

- samostojni podjetnik (s.p.),
- družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.),
- družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.),
- komanditna družba (k.d.),
- delniška družba (d.d.),
- gospodarsko interesno združenje (GIZ),
- zadruga,
- zavod,
- društvo.

Enostavno obliko podjetja se lahko ustanovi preko portala e-vem ali na VEM točki, za ustanovitev kompleksnejših oblik podjetij, kjer je družbenikov več in so razmerja med njimi bolj zapletena, pa je potrebna pomoč notarja. Zakonodajni okvir, ki opredeljuje posamezne oblike je sledeč:

- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) (Uradni list RS, št. 65/09, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US in 82/13),
- Zakonu o zadrukah (ZZad) (Uradni list RS, št. 97/09),
- Zakon o društvih (ZDru-1) (Uradni list RS, št. 64/11),
- Zakon o zavodih (ZZ) (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 - ZPDZC in 127/06 - ZJZP). Delovanje društev s področja gozdarstva in kmetijstva pa opredeljuje še:
- Zakon o gozdovih (ZG) (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16),
- Zakon o kmetijstvu (ZKme-1) (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US in 123/21).

V nadaljevanju predstavljamo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti naštetih oblik povezovanja.

2.1 Samostojni podjetnik (s. p.)

Samostojni podjetnik je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja. Registracija s. p. je preprosta in brezplačna, ustanovitveni kapital ni potreben. Status samostojnega podjetnika se pridobi z vpisom v Poslovni register Slovenije pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). Po prejetju sklepa o registraciji je potrebno na izbrani poslovni banki odpreti transakcijski račun, ki se uporablja samo za namene opravljanja dejavnosti. Potrebno je pridobiti dovoljenje za opravljanje dejavnosti (če se to zahteva) in urediti obvezna socialna zavarovanja. Pristojni davčni urad je potrebno obvestiti o izbranem sistemu vodenja poslovnih knjig (norminirano, enostavno knjigovodstvo ali dvostavno knjigovodstvo). Vključitev v sistem DDV je obvezna v kolikor vrednost opravljenega prometa blaga oziroma storitev v obdobju zadnjih 12 mesecev preseže oz. je verjetno, da bodo presegle 50.000 EUR. Potrebno je poskrbeti tudi za varnost in zdravje pri delu, kar se stori skozi oceno tveganja z izjavo o varnosti, ki jo lahko samostojni podjetnik oceni sam (če ni tveganj, to napiše v izjavi).

Samostojni podjetnik ni pravna oseba, zato lahko obdrži ves dobiček, razen davka. Razlika med prihodki in odhodki je plača podjetnika in se prišteje morebitnim ostalim prihodkom fizične osebe. Vsota (osnova za obdavčitev) se obdavči po dohodninski lestvici (16%, 27%, 41%, 50%) ali nominalno (20%). Z denarjem na računu samostojni podjetnik prosto razpolaga, dovoljena je precejšnja svoboda vendar za obveznosti iz poslovanja odgovarja s celotnim premoženjem, tudi z osebnim.

Združevanje znotraj enega s. p. med več fizičnimi osebami ni mogoče, saj je status s. p. vedno vezan na fizično osebo. Lahko pa s. p. zaposluje druge fizične osebe.

Posebnih zakonskih določb glede upravljanja poslovanja s. p. ni, zahteva se le vodenje osnovnih računovodskih evidenc. Podjetnik sam sprejema odločitve in zastopa svojo dejavnost, lahko pa zastopanje za posamezne posle poveri drugi osebi.

Preglednica 1: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Samostojni podjetnik (s. p.)« po opravljeni analizi

Prednosti	• enostavna ustanovitev oziroma registracija brez bistvenih stroškov in potrebnega osnovnega kapitala • enostavno upravljanje brez posebnega glasovanja in morebitnega zaviranja pri sprejemanju odločitev • enostavnejše knjigovodstvo • nižja stopnja obdavčitve v primeru manjšega obsega prihodkov •
Slabosti	• osnovni kapital je v celoti odvisen od samostojnega podjetnika • težja pridobitev kredita pri banki in prijava na razpise (omejeno zunanje financiranje) • za obveznosti iz poslovanja odgovarja s celotnim premoženjem, tudi z osebnim • visoko stopnja obdavčitve v primerih večjega obsega prihodkov • ni možno združevanje več fizičnih oseb znotraj enega s. p. • ne gre za združevanje več lastnikov, ker s.p. opravlja vse posle sam – v svojem imenu in za svoj račun • oblika s.p. ni namenjena združevanju manjših lastnikov in skupnemu nastopu na trgu ali skupnemu gospodarjenju z gozdovi
Priložnosti	• popolna svoboda podjetniškega poslovanja
Nevarnosti	• v primeru nesreče ali bolezni ima hujše gospodarske posledice zaradi nenadne prekinitve dela • celotno tveganje poslovanja nosi sam • visoko tveganje v primerih poslovanja, ki zahteva velika vlaganja

2.2 Družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.)

Družba z omejeno odgovornostjo je pravna oseba, katere lastnik je lahko ena ali več oseb. V primeru, da so izpolnjeni vsi ustanovitveni pogoji je ustanovitev brezplačna, v kolikor pogoji niso izpolnjeni pa je potreben obisk notarja. Registracija se izvede s pripravo akta o ustanovitvi s katerim se na banki odpre začasni/ustanovni/depozitni račun, na katerega se položi ustanovni kapital, ki znaša najmanj 7.500 EUR in je podjetju od ustanovitve naprej na voljo za poslovanje. Osnovni kapital se lahko vplača v denarju ali stvarnem vložku, to je v nepremičninah, premičninah, pravicah, ipd.

Po prejemu sklepu o registraciji, je potrebno začasni račun spremeniti v navadni poslovni račun. Maksimalno število družbenikov je 50, minimalni posamični vložek pa znaša 50 EUR. Dobiček je obdavčen po davčni stopnji za Davek od dohodkov pravnih oseb (17% (v letu 2013)). Vodenje poslovnih knjig zahteva dvostavno knjigovodstvo. Možnost razpolaganja z denarjem na računu je precej omejena. Lastniki za poslovanje ne odgovarjajo z osebnim premoženjem.

Vsekakor je ta oblika potrebna ob poslovanju v tveganih in visoko kapitalsko intenzivnih panogah ali pri načrtovanem visokem dobičku. Pravice, ki jih imajo družbeniki pri upravljanju d.o.o. se uredijo z družbeno pogodbo, v nasprotnem primeru veljajo določila Zakona o gospodarskih družbah. Družbeniki lahko tako sami uredijo način odločanja pri posameznih vprašanjih vodenja in upravljanja družbe. Praviloma velja, da se število glasov porazdeli med

družbenike sorazmerno, glede na višino njihovega deleža osnovnega kapitala. Svoje sklepe družbeniki praviloma sprejemajo na skupščini – organu, ki ga sestavljajo vsi družbeniki, ne glede na svoj delež. Družbena pogodba se lahko spremeni, pri čemer je potrebna tričetrtinska večina vseh družbenikov.

Preglednica 2: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.)« po opravljeni analizi

Prednosti	• velika stopnja avtonomije glede notranjih razmerij med družbeniki, upravljanja in zastopanja družbe • poenostavljena ustanovitve in vodenje v primeru enoosebne d. o. o. • družbeniki za obveznosti družbe ne odgovarjajo • lažje dobi kredit pri banki kot s. p. • večja stopnja varnosti za družbenike, ki za morebiten poslovni neuspek jamčijo zgolj do višine osnovnega kapitala • primerna oblika za prijavo na razpise
Slabosti	• družbenik z denarnimi sredstvi ne more prosto razpolagati, saj vsa sredstva predstavljajo premoženje družbe • potreben je osnovni kapital v višini 7.500 EUR • izplačevanje dobička je visoko obdavčeno • višji stroški poslovanja
Priložnosti	• možnost naknadnega vstopa družbenikov (a postopek je lahko zahteven, če je družbenikov veliko) • ugled in zaupanje na trgu
Nevarnosti	• družbenik težje proda poslovni delež in izstopi iz družbe

2.3 Družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.)

Družba z neomejeno odgovornostjo je osebna družba dveh ali več oseb, ki za obveznosti družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem. Ustanovi se s pogodbo med družbeniki (družbena pogodba). Družba v pravnem prometu nastopa kot pravna oseba. Ustanoviti jo morata vsaj dve fizični oziroma pravni osebi, ki se odločata skupaj opravljati gospodarsko dejavnost. Za obveznosti družbe so z vsem svojim premoženjem odgovorni vsi družbeniki, zato je potrebno, da si med seboj zaupajo. Za ustanovitev ni predpisan najmanjši osnovni kapital, kar pomeni, da se lahko družba registrira brez vplačila premoženja. Kljub temu v praksi družbeniki ob ustanovitvi vplačajo vložke, ki so med seboj enaki, če ni drugače dogovorjeno. Vložek je lahko izražen v denarju, stvareh, pravicah ali storitvah, ki jih opravi posamezen družbenik. Vrednost nedenarnega vložka družbeniku sporazumno ocenijo v denarju.

Družba z neomejeno odgovornostjo je davčni zavezanec davka od dohodkov pravnih oseb, tako da je njen dobiček obdavčen 17 %. Od dobička pripada vsakemu družbeniku najprej delež v višini 5 % njegovega kapitalskega deleža. Če ni toliko ustvarjenega dobička, se deleži ustrezno znižajo. Preostanek dobička se razdeli med družbenike po enakih delih. Po enakem načelu se poravna izguba. Izračunani delež družbenika pri izgubi in denar, ki ga je dvignil med poslovnim letom, se od njegovega kapitalskega deleža odpiseta. Posle družbe so upravičeni in dolžni voditi

vsi družbeniki. Če je vodenje poslov z družbeno pogodbo preneseno na enega ali več družbenikov, jih drugi družbeniki ne smejo voditi. Do zastopanja družbe je upravičen vsak družbenik. Družbena pogodba lahko določa, da družbo zastopajo vsi ali nekateri družbeniki skupno.

Preglednica 3: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.)« po opravljeni analizi

Prednosti	• vsi družbeniki imajo možnost nadzora nad poslovanjem • ustanovitev mogoča brez osnovnega kapitala; • večja posojilna sposobnost kot pri statusu samostojnega podjetnika • družbenik lahko vplača svoj osnovni vložek tudi v storitvah • enakopravnost družbenikov, razmeroma velika svoboda pri urejanju poslovanja in zastopanja • možnost dogovora o delitvi dela
Slabosti	• močna vezanost družbenikov na družbo in medsebojna odvisnost • če družbenik želi prodati svoj delež tretji osebi, mora imeti soglasje ostalih družbenikov še prej pa mora ponuditi svoj delež ostalim družbenikom • zahteva veliko stopnjo zaupanja med družbeniki, kar je pri združevanju lastnikov gozdov z namenom skupnega nastopa na trgu ali skupnega gospodarjenja z gozdovi težko doseči
Priložnosti	• možnost naknadnega vstopa družbenikov (a postopek je lahko zahteven, če je družbenikov veliko) • šteje se kot izjemno učinkovita organizacija, ker jo odlikuje enostavno upravljanje, saj imajo lastniki en sam cilj in sicer dobičkonosnost kapitala in posledično čim višje izplačilo v dobička/dividend • vlagatelji lahko svoj denar vlagajo v različna podjetja, zaradi česar so manj občutljivi na nihanje donosnosti
Nevarnosti	• osebna in solidarna odgovornost • družbeniki odgovarjajo za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem

2.4 Komanditna družba (k.d.)

Komanditna družba je družba dveh ali več oseb, v kateri najmanj en družbenik odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem (komplementar), najmanj en družbenik pa za obveznosti družbe ne odgovarja (komandist) oziroma odgovarja za obveznosti samo s svojim vložkom.

Ustanoviti jo morata vsaj dve domači ali tuji fizični ali pravni osebi, ki se odločita skupaj opravljati gospodarsko dejavnost. Komanditna družba se ustanovi z družbeno pogodbo. Najmanjši osnovni kapital pri k.d. ni predpisan. Komanditist lahko v k.d. vложи denar, stvari, pa tudi premoženjske pravice in storitve, ki se lahko ovrednotijo. Vložek komanditista je potrebno izraziti v denarnem znesku, saj se ta vpiše v sodni register in tako pomeni znesek, s katerim

odgovarja komanditist za obveznosti k.d.. Dobiček se komanditistu pripisuje do višine njegovega vložka, pri izgubi pa sodeluje le do višine svojega kapitalskega deleža.

Pravna razmerja med družbeniki se urejajo z družbeno pogodbo. Komanditist ni upravičen do zastopanja družbe, lahko je le prokurist. Za pravna razmerja med družbeniki velja pogodbeni svoboda, razen teh omejitev, ki jih z družbeno pogodbo ni mogoče spreminjati: komanditist ni upravičen voditi poslov družbe in ne sme nasprotovati odločitvam komplementarjev, ki se nanašajo na redno poslovanje komplementarjev.

Posle družbe morajo voditi in zastopati komplementarji. Komanditist je iz zastopanja izključen, lahko pa se mu podeli prokura ali posebno pooblastilo.

Preglednica 4: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »komanditna družba« po opravljeni analizi

Prednosti	• ni predpisan najmanjši osnovni kapital • omogoča oblikovanje družbe, v katero nekateri družbeniki prispevajo samo kapital (komanditist), nekateri pa samo delo (komplementar) • možnost naknadnega vstopa družbenikov v katerokoli od vlog (a postopek je lahko zahteven, če je družbenikov veliko) • Komanditist ni odgovoren s svojim premoženjem
Slabosti	• komplementar odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem • potencialno nasprotje interesov med posameznimi vrstami družbenikov • pri povezovanju lastnikov gozdov je manj verjetno, da bo eden izmed lastnikov pripravljen s svojim premoženjem jamčiti za obveznosti družbe
Priložnosti	• komanditist lahko vplača svoj osnovni vložek tudi v storitvah •
Nevarnosti	• Komanditist lahko le omenjeno nadzoruje poslovanje družbe v katero je vložil svoj kapital • Večja tveganja kot v primeru d.o.o.

2.5 Delniška družba (d.d.)

Delniška družba je družba, v kateri je osnovni kapital razdeljen na delnice. Delničarji (imelniki delnic) niso lastniki družbe, temveč na podlagi vplačanega deleža (delnic) v osnovnem kapitalu le uresničujejo svoje članske in premoženjske pravice. Delniška družba ima določen osnovni kapital. Delničarji niso odgovorni za obveznosti družbe.

Ustanovi jo lahko ena ali več domačih ali tujih fizičnih ali pravnih oseb, ki sprejmejo statut (ustanovitveni akt), ki mora biti pripravljen v obliki notarskega zapisa. Obstajata dva načina ustanovitve: sočasna (simultana) ustanovitev ali postopna (sukcesivna) ustanovitev. Sočasna oziroma simultana ustanovitev delniške družbe pomeni, da vsi ustanovitelji sprejmejo in

podpišejo statut ter sami prevzamejo delnice. Družba je ustanovljena, ko ustanovitelji prevzamejo vse delnice. Ustanovitelji imenujejo prvi nadzorni svet družbe in finančnega revizorja. Člane prve uprave imenuje nadzorni svet. Ustanovitelji morajo sestaviti ustanovitveno poročilo, člani uprave in nadzornega sveta pa morajo preveriti potek ustanovitve družbe. Postopna oziroma sukcesivna ustanovitev delniške družbe se izvede z javnim vpisom delnic (prospekt) na podlagi oglasa. Delniška družba se ustanovi pri notarju. Ustanovitelji sprejmejo statut, objavijo prospekt in prevzamejo del delnic. Vpisovanje delnic in denarna vplačila zanje se opravljajo samo pri bankah. Vpis je lahko neuspešen, če se vse ponujene delnice ne vpišejo in pravilno vplačajo in jih tudi ustanovitelji ne prevzamejo.

Delnice se glede na pravice deli na navadne (redne) in prednostne (ugodnostne). Navadne delnice dajo imetniku pravico do udeležbe pri upravljanju družbe, dela dobička (dividenda) in ustreznega dela preostalega premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe. Prednostne delnice zagotavljajo poleg tega še določene prednostne pravice pri izplačilu vnaprej določenih zneskov ali odstotkov od nominalne vrednosti delnic ali od dobička, pri izplačilu ob likvidaciji družb i. d.. Vsaka delnica zagotavlja glasovalno pravico.

Najnižji znesek osnovnega kapitala je 25.000 EUR, najnižji nominalni znesek delnice je 1 EUR€. Višji nominalni zneski se morajo glasiti na večkratnik 1 EUR. Delnice se lahko vplačujejo v denarju ali s stvarnimi vložki ali pa s stvarnim prevzemom, vendar morajo mora biti vsaj tretjina osnovnega kapitala plačana v denarju.

Delničarji za obveznosti družbe ne odgovarjajo s svojim premoženjem, temveč zanje odgovarja družba z vsem svojim premoženjem do višine lastnega premoženja.

Organi vodenja ali nadzora so uprava, upravni odbor in nadzorni svet. Družba lahko izbere dvotirni sistem upravljanja družbe z upravo in nadzornim svetom ali enotirni sistem upravljanja družbe z upravnim odborom.

Vloga nadzornega sveta je nadzor nad vodenjem poslov družbe. Nadzorni svet mora imeti vsaj tri člane. Ti člani so dveh vrst, in sicer ena skupina članov nadzornega sveta zastopa interese delničarjev, druga skupina pa so predstavniki.

Uprava je nosilec dveh funkcij, to sta poslovodstvo in zastopanje d. d. Uprava je lahko individualni ali kolektivni organ, član uprave pa je lahko vsaka fizična oseba, tudi če ni delničar. Člane uprave (direktorje) imenuje nadzorni svet za obdobje, ki je določeno v statutu in ni daljše od 6 let, imajo pa možnost ponovnega imenovanja.

V delniški družbi, ki pozna le enotirni sistem upravljanja, pa poleg skupščine obstaja upravni odbor, ki ima podobne funkcije kot nadzorni svet v dvotirnem sistemu. Upravni odbor vodi družbo, nadzoruje opravljanje njenih poslov, ter jo zastopa in predstavlja. Upravni odbor delniške družbe lahko imenuje tudi enega ali več izvršnih direktorjev, ki so lahko hkrati tudi člani upravnega odbora. Vsako imenovanje in obseg upravičenja za zastopanje izvršnega direktorja mora upravni odbor vpisati v register. Izvršni direktorji lahko prevzamejo naloge vodenja tekočih poslov, skrb za vodenje poslovnih knjig, sestavo letnega poročila ipd.

Vsaka delniška družba ima organ, ki se imenuje skupščina. V tem organu delničarji uresničujejo svoje pravice in odločajo o sprejetju letnega poročila, uporabi bilančnega dobička, imenovanju oziroma odpoklicu članov nadzornega sveta ali upravnega odbora, spremembi statuta, imenovanju revizorja itd. Vsak skupščinski sklep potrdi notar v notarskem zapisniku.

Preglednica 5: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Gospodarsko interesno združenje (GIZ) po opravljeni analizi

Prednosti	• družbeniki ne odgovarjajo za obveznosti družbe • možnost sklepanja pravnih poslov med družbo in njenimi družbeniki • delovanje na borzi, delnica je prenosljiva • velika svoboda in možnosti glede prenosa deležev lastništva
Slabosti	• dolžnost vplačila (visokega) osnovnega kapitala • izplačevanje dobička je visoko davčno obremenjeno • zahtevnejši postopek ustanovitve • zapletenejše opravljanje in višji stroški poslovanja • težavnejši pristop novih delničarjev v smislu vsakokratnega povečevanja osnovnega kapitala • večje nezaupanje lastnikov gozdov (družabniki) do uprave in njenih poslovnih potez
Priložnosti	• z velikim številom razmeroma majhnih zneskov pridemo do velikih kapitalskih sredstev • omogoča združevanje poljubnega števila lastnikov gozdov z namenom skupnega nastopa na trgu ali skupnega gospodarjenja z gozdovi • šteje se kot izjemno učinkovita organizacija, ker jo odlikuje enostavno upravljanje, saj imajo lastniki en sam cilj in sicer dobičkonosnost kapitala in posledično čim višje izplačilo v dividend
Nevarnosti	• ni povezave med delničarji in upravo (vodstvom) podjetja • možni so nasprotni interesi med delničarji in upravo • zaradi bolj kompleksnega načina upravljanja je manj privlačna oblika za lastnike gozdov

2.6 Zadruga

Zadruga je organizacija vnaprej nedoločenega števila članov, ki ima namen pospeševati gospodarske koristi in razvijati gospodarske ali družbene dejavnosti svojih članov ter temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov.

Po Zakonu o zadrugah lahko zadrugo ustanovijo najmanj trije ustanovitelji (fizične oziroma pravne osebe). Zadruga se ustanovi s sprejetjem akta o ustanovitvi, katerega obvezni sestavni del so zadružna pravila. Z vpisom akta o ustanovitvi v sodni register pridobi zadruga pravno in poslovno sposobnost. Vloga za registracijo oziroma vpis zadruga v sodni register se izvede pri okrožnem sodišču, na območju katerega ima zadruga sedež.

V ustanovljeno zadrugo se lahko pod pogoji, določenimi v zadružnih pravilih, včlanijo fizične in pravne osebe. Podlaga za sprejem v članstvo je datirana pisna pristopna izjava, iz katere izhaja, da se podpisnik strinja s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določajo zadružna pravila. Član mora ob vpisu v zadrugo prispevati določen (obvezni) delež.

Zadruga morajo voditi poslovne knjige in sestaviti letno poročilo. Poslovne knjige morajo biti vodene po sistemu dvostavnega knjigovodstva. Najmanj 5% doseženega letnega presežka mora zadruga nameniti za obvezne rezerve. Preostanek presežka se lahko razdeli med člane, po kriteriju, ki ga zadruga s svojimi pravili določi sama.

Za svoje obveznosti odgovarja zadruga z vsem svojim premoženjem. Za odgovornost zadruga člani ne odgovarjajo, razen če je z zadružnimi pravili določeno drugače. Zadruga ima občni zbor in predsednika zadruga ter nadzorni odbor ali najmanj enega preglednika. Zadruga, ki ima deset oziroma več članov, ima tudi upravni odbor. Če zadružna pravila tako določajo, ima zadruga lahko tudi direktorja in druge organe. Občni zbor, ki ga sestavljajo vsi člani in je hkrati tudi najvišji organ zadruga, sprejema najpomembnejše odločitve (zadružna pravila, letni obračun, voli člane drugih organov...). Način odločanja lahko zadruga določi sama – vsak član ima lahko en sam glas, lahko pa je število glasov pogojeno z npr. velikostjo vložka. Zadruga se pri upravljanju lahko soočajo s številnimi izzivi, ko zasledujejo cilje ekonomske uspešnosti in hkrati poskušajo ostati zveste svojim vrednotam in ustanovnim načelom.

Preglednica 6: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Zadruga« po opravljeni analizi

Prednosti	• osnovni namen je neposredno zadovoljevanje potreb članov • omogoča prihranke/višje donose zaradi večjega obsega proizvodnje oziroma poslovanja, ki jih člani s samostojnim nastopom na trgu ne bi mogli doseči ali pa bi jih dosegli v manjšem obsegu • ni zakonsko določenega minimalnega ustanovitvenega kapitala • združuje fizične ali pravne osebe • zagotavlja članom demokratično upravljanje z družbo • zadruga lahko za svoje člane opravlja dejavnosti, ki niso neposredno pridobitne, kot je podpora, pomoč, promocijske dejavnosti, zastopanje skupnih interesov in podobno • zadruga je organizacija spremenljivega števila članov, zato je vedno možen vstop novih članov • članstvo v zadrugi je prostovoljno • član lahko iz zadruge tudi izstopi • člani praviloma ne odgovarjajo za obveznosti zadruge • prispevajo k pravičnejši razdelitvi dobička • članom se ni potrebno samostojno ukvarjati s pogajanjem pri prodaji ali pri iskanju najprimernejšega izvajalca storitev • zadruga članom zagotavlja izobraževanje in usposabljanje, s pomočjo katerega ti prispevajo k razvoju zadruge
Slabosti	• zadruga sama praviloma ne opravlja pridobitne dejavnosti na račun svojih članov, temveč izvaja podporne dejavnosti, ki služijo pospeševanju dejavnosti samih članov • ekonomska udeležba članov brez zunanjih vlagateljev • postopek odločanja • zadruga potrebuje močnega podjetnika, ki bi nenehno zagotavljal napredek, vendar pa lahko omejeni donosi, ki si jih je moč obetati v zadrugi organizaciji, mnogokrat predstavljajo pomanjkljivost za podjetniško naravnane posameznike
Priložnosti	• zadruga je tesno povezana s svojimi člani in v primerjavi z drugimi pravno - organizacijskimi oblikami • člani zadruge sodelujejo pri dodani vrednosti, ki bi sicer pripadala drugi osebi (posredniku) • člani zadruge sodelujejo pri prodaji in imajo s tem boljše nabavne pogoje • skupen nastop na trgu omogoča možnost optimizacije proizvodnje • vzpostavitev ustrezne skupne informacijske tehnologije omogoča ustrezno sodobno, transparento poslovanje in organiziranost na področju pospeševanja prodaje • zadruga lahko najbolj učinkovito služi svojim članom in se krepijo tako, da se povezujejo z drugimi zadrugami na lokalni, regionalni, državni in mednarodni ravni. • Večja odpornost na gospodarske krize v primerjavi z drugimi gospodarskimi subjekti

Nevarnosti	• sezonski vpliv na poslovanje • zunanji pritiski združne organizacije silijo k zmanjševanju stroškov ter nižanju kakovosti, plač in števila delovnih mest • zadruga kot institucionalni odgovor na razmere pomanjkanja, ki prizadenejo in ogrožajo določeno skupino ljudi • velike zadruga, ki se razvijejo v velika podjetja se začnejo obnašati kot običajna podjetja z omejeno odgovornostjo in nato podjetja v lasti investorjev. • tesna povezanost s članstvom lahko onemogoča hitro prilagajanje trgu • parcialni interesi članov, ki izkoriščajo zadrugo za prodajo lesa slabše kakovosti, medtem ko vrednejše sortimente samostojno prodajajo na trgu in s tem slabijo delovanje zadruga • visoka stopnja nezaupanja zaradi vloge, ki so jo zadruga igrale v obdobju po 2. svetovni vojni
------------	---

2.7 Zavod

Zavod je pravna oseba, ki se ustanovi za opravljanje dejavnosti vzgoje, izobraževanja, znanosti, kulture, športa, zdravstva, socialne ali drugih dejavnosti, če cilj opravljanja dejavnosti ni pridobivanje dobička. Temeljna značilnost zavoda je prav njegova neprofitnost. To pomeni, da se morebitni dobiček pri poslovanju ne more deliti med ustanovitelje kot pri gospodarskih subjektih, ne pomeni pa, da se zavod ne more ukvarjati s pridobitnimi dejavnostmi. Taki dohodki se morajo uporabiti za osnovne dejavnosti zavoda.

Zavod pridobiva sredstva za delo iz sredstev ustanovitelja, s plačili za storitve, s prodajo blaga in storitev na trgu in iz drugih virov na način in pod pogoji, določenimi z zakonom in aktom o ustanovitvi. Presežek prihodkov nad odhodki sme zavod uporabiti le za opravljanje in razvoj dejavnosti, če ni z aktom o ustanovitvi drugače določeno. Zavod je odgovoren za svoje obveznosti s sredstvi, s katerimi lahko razpolaga.

Zavode lahko pri notarju ustanovijo fizične in pravne osebe, če niso za posamezne dejavnosti ali posamezne vrste zavodov z zakonom zahtevana drugačna določila. Najmanjši osnovni kapital ni predpisan. Ustanovi se lahko, če so zagotovljena sredstva za ustanovitev in začetek dela zavoda ter če so izpolnjeni drugi pogoji, določeni z zakonom. Ob vpisu v register pristojno sodišče presodi, ali vložena sredstva zadoščajo za ustanovitev in opravljanje dejavnosti zavoda.

Akt o ustanovitvi zasebnega zavoda je temeljni akt zavoda, ki ureja njegovo poslovanje ter razmerja med ustanovitelji. Pri pripravi akta o ustanovitvi je potrebno opredeliti predvsem:

- dejavnosti zavoda,
- način razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki (v aktu o ustanovitvi je potrebno izrecno določiti, da se lahko presežek prihodkov nad odhodki uporabi tudi za druge namene, kot sta opravljanje in razvoj dejavnosti),
- odgovornost ustanovitelja glede obveznosti zavoda (v aktu o ustanovitvi je treba izrecno določiti, da ustanovitelji ne odgovarjajo za obveznosti zavoda),

Določbe o možnosti odsvojitve poslovnih deležev (odsvojitve poslovnega deleža ustanovitelja je mogoča samo, če je to izrecno navedeno v aktu o ustanovitvi).

Poslovodni organ zasebnega zavoda je direktor, ki organizira in vodi delo ter poslovanje, predstavlja in zastopa zavod ter je odgovoren za zakonitost dela zavoda. Direktorja imenujejo in razrešujejo ustanovitelji zavoda, njegov mandat pa traja 4 leta (če ni v aktu o ustanovitvi določen krajši mandat).

Glede davka na dodano vrednost (DDV) in obdavčitve osebnih prejemkov se za zavod uporabljajo enaka pravila kot za druge pravne osebe, ki so ustanovljene za opravljanje gospodarske dejavnosti. Nekaj posebnosti, povezanih z nepridobitnim namenom ustanovitve, je pri davku od dohodkov pravnih oseb (v nadaljevanju: DDPO). Zavod ne plača DDPO, če je ustanovljen za opravljanje nepridobitne dejavnosti ter dejansko posluje skladno z namenom ustanovitve in delovanja. Ne glede na to določbo pa zavod plača DDPO iz opravljanja pridobitne dejavnosti. V obračunu DDPO je torej treba celotno dejavnost zavoda razdeliti na nepridobitno in pridobitno dejavnost, pri čemer se DDPO plača izključno od opravljanja pridobitne dejavnosti.

Preglednica 7: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Zavod« po opravljeni analizi

Prednosti	• ni predpisan najmanjši osnovni kapital, potrebna so le določena sredstva za pričetek dela, ki pa so po sodni praksi lahko dokaj nizka • ustanovitelji ne odgovarjajo za obveznosti zavoda (kar je treba izrecno opredeliti v aktu o ustanovitvi) • dobiček iz opravljanja nepridobitne dejavnosti se ne obdavči • dokaj velika avtonomija glede notranje ureditve razmerja med organi in njihovimi pristojnostmi
Slabosti	• število dejavnosti, za katere se lahko ustanovi zavod, je omejeno • treba je izkazati nepridobitni namen ustanovitve, oblika pravne osebe ni primerna niti mišljena za izključno izvajanje pridobitne dejavnosti lahko pa izvaja druge dejavnosti (izobraževanje, osveščanje in podobno) • ustanovitev in spremembe so možne le pri notarju • ne omogoča delitve dobička
Priložnosti	• osnovni namen je uresničevanje vizije zavoda, dobiček se vloga v dejavnost zavoda
Nevarnosti	• treba je izkazati nepridobitni namen ustanovitve, oblika pravne osebe ni primerna niti mišljena za izključno izvajanje pridobitne dejavnosti lahko pa izvaja druge dejavnosti (izobraževanje, osveščanje in podobno)

2.8 Društvo

Društvo je prostovoljno, samostojno in nepridobitno združenje, ki ga ustanoviteljice oziroma ustanovitelji, skladno z Zakonom o društvih, ustanovijo zaradi uresničevanja skupnih interesov, cilj opravljanja dejavnosti ni pridobivanje dobička. Društvo lahko ustanovijo najmanj tri poslovno sposobne fizične osebe oziroma pravne osebe. Gospodarska družba ne more ustanoviti društva, ki ima v temeljnem aktu določeno dejavnost, katero gospodarska družba opravlja kot svojo dejavnost. Članstvo v društvu je prostovoljno, ni pa pravica in se ne deduje.

Najmanjši osnovni kapital ni predpisan. Ustanovi se lahko, če so zagotovljena sredstva za ustanovitev in začetek dela društva ter če so izpolnjeni drugi pogoji, določeni z zakonom. Ustanovitelji na ustanovnem zboru sprejmejo sklep o ustanovitvi in temeljni akt društva ter izvolijo zastopnika društva. Vlogo za registracijo društva poda zastopnik društva pri upravni enoti, na območju katere ima društvo sedež. Poleg ustanoviteljev se lahko v društvu združujejo tudi osebe, ki se pridružijo – včlanijo kasneje, ob izpolnjevanju pogojev za članstvu, ki so bili določeni v statutu ob ustanovitvi društva. Zakon posebej določa, da so člani društva med seboj enakopravni in ne loči med članom, ki je bil med ustanovitelji in članom, ki se je včlanil kasneje.

Zakon izrecno ne določa, kateri so organi društva, potreben pa je organ, ki izvaja nadzor nad delom društva in nad njegovim poslovanjem, organ vseh članov, kot najvišji organ, ki sprejema najpomembnejše odločitve v društvu (npr. spremembe statuta) in zastopnik (predsednik) društva. Razmerja med organi društva, podrobnosti njihove pristojnosti in način delovanja so v veliki meri prepuščene društvu samemu, da jih uredi v svojem statutu.

Društvo je nepridobitna organizacija, kar pomeni, da presežka prihodkov nad odhodki ne more deliti med svoje člane, temveč ga mora porabiti za doseganje svojega namena, ki ga samo določi ob ustanovitvi. Ni potrebno, da je v društvu kdo zaposlen, vendar lahko društvo tudi zaposluje, če se pojavi potreba. Poleg tega društvo za svoja dejanja odgovarja samo s svojim premoženjem, ne pa s premoženjem članov.

Preglednica 8: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Društvo«) po opravljeni analizi

Prednosti	• članska organizacija, ki je namenjena sledenju interesov svojih članov (člani so lahko fizične ali pravne osebe, torej gospodarska družba ni potrebna) • enostavna in poceni ustanovitev • zelo velika stopnja avtonomije pri ureditvi vodenja in poslovanja • društvo za svoja dejanja odgovarja samo s svojim premoženjem, ne pa s premoženjem članov
Slabosti	• oblika pravne osebe ni možna za izključno izvajanje pridobitne dejavnosti, lahko pa izvaja druge dejavnosti (izobraževanje, osveščanje in podobno) • ne omogoča delitve dobička • oblika pravne osebe ni primerna niti mišljena za izključno izvajanje pridobitne dejavnosti • ne omogoča skupnega nastopa na trgu ali skupnega gospodarjenja z gozdovi
Priložnosti	• Zakon o gozdovih opredeljuje formalno podporo združevanja lastnikov gozdov v društva, z namenom povečanja učinkovitosti gospodarjenja z gozdovi in trženja gozdnih proizvodov ter lesne biomase.
Nevarnosti	• Izrazito povečanje obsega pridobitve dejavnosti ni skladno z namenom ustanovitve društva

2.8.1 Strojni krožek

Temeljna značilnost društva je njegova nepridobitnost in neprofitnost, kar pomeni, da svojega morebitnega ustvarjenega presežka prihodkov nad odhodki (dobička) ne delite med svoje člane, temveč ga porabite izključno za izvajanje svoje osnove dejavnosti. Določeno izjemo glede pridobitne dejavnosti v okviru društva predstavljajo strojni krožki. Delovanje in namen strojnih krožkov določa Zakon o kmetijstvu, delno tudi Zakon o gozdovih.

Člani strojnega krožka so fizične osebe, nosilci ali pa člani kmetijskih gospodarstev z namenom učinkovitejše rabe kmetijske in gozdarske mehanizacije ter opreme, delovne sile in drugih proizvodnih zmogljivosti. Strojni krožek skrbi za informiranje članov in organizacijo opravljanja storitev, same storitve pa v pravnem, davčnem in finančnem smislu potekajo neposredno med naročnikom in izvajalcem storitve.

Opravljanje storitev med kmetijskimi gospodarstvi je po Zakonu o dohodnini (Zdoh-2, Uradni list RS, št. 117/06) in pod pogoji ustreznega pravilnika oproščeno plačevanja dohodnine. Oprostitev velja za opravljanje kmetijskih in gozdarskih storitev (po standardni klasifikaciji dejavnosti), ko se opravlja za drugo kmetijsko gospodarstvo.

Prejemki iz naslova medsosedske pomoči med kmetijskimi gospodarstvi v okviru strojnih krožkov so oproščeni plačila dohodnine pod naslednjimi pogoji:

- prejemke prejmejo le člani kmečkega gospodinjstva,

- prejemke prejmejo za kmetijske in gozdarske storitve, ki jih opravijo v okviru strojnega krožka,
- storitve opravijo z lastnim delom in lastno mehanizacijo,
- storitve zaračunavajo po cenah, ki ne presegajo cen, določenih za medsosedske pomoč v okviru strojnih krožkov v katalogu stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije,
- za opravljeno storitev naročniku izstavijo račun

Oprostitev velja do višine 420 EUR/ha kmetijske zemlje (največ do 20 ha) in 85 EUR/ha kmetijskega zemljišča (največ do 30 ha) v uporabi članov kmečkega gospodinjstva, ki izvajajo storitve. Podrobno te pogoje določa »Pravilnik o pogojih za oprostitev plačila dohodnine od prejemkov iz medsosedske pomoči med kmetijskimi gospodarstvi v okviru strojnih krožkov« (Uradni list RS, št. 141/06).

Cene storitev se oblikujejo na trgu, ne smejo pa presegati cen določenih v »Pravilniku o seznamu kmetijske in gozdarske mehanizacije ter katalogu stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije (Uradni list RS, št. 7/16, 31/19 in 157/21)«.

Preglednica 9: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Strojni krožek« po opravljeni analizi

Prednosti	• članska organizacija, ki je namenjena sledenju interesov svojih članov na področju kmetijstva in gozdarstva • enostavna in poceni ustanovitev • zakonske izjeme oziroma možnost opravljanja pridobitne dejavnosti • vse sodelovanje in plačila potekajo neposredno med člani krožka
Slabosti	• višina oprostitve plačila dohodnine od prejemkov je omejeno in odvisno od obsega kmetijskih zemljišč in gozdov, ki ga imajo člani kmetijskega gospodarstva v uporabi. • Člani z večjim obsegom zemljišč in s tem mogočim večjim obsegom izvajanja storitev, imajo zaradi velikega obsega dela na lastnem gospodarstvu, manj časa za izvajanje storitev
Priložnosti	• organizirano izvajanje storitev in širitev trga storitev, • boljša izkoriščenost mehanizacije kmetijskega gospodarstva in s tem zmanjšanje stroškov nakupa le te, • pridobivanje dodatnega dohodka kmetijskega gospodarstva • pomoč/storitev z delovno silo v primeru nesreč in bolezni na kmetijskem gospodarstvu
Nevarnosti	• pre(velika) pričakovanja za organiziranje storitev, • pre(majhna) aktivnost vodstva, • nespoštovanje dogovorjenih načinov izvajanje storitev, • pre(velika) pozornost pridobitni dejavnosti in izguba pozornosti na osnovni namen združevanja • nesposobnost ločevanja osnovne in pridobitne dejavnosti

2.9 Gospodarsko interesno združenje (GIZ)

Cilj gospodarskega interesnega združenja je olajševati in pospeševati pridobitno dejavnost njegovih članov, izboljševati in povečevati rezultate te dejavnosti, ne pa ustvarjati lastnega dobička. Dejavnost GIZ mora biti v povezavi z gospodarskimi dejavnostmi članov in je lahko v razmerju do teh dejavnosti le pomožne narave.

Gospodarsko interesno združenje lahko ustanovita vsaj dve družbi oziroma podjetnika. GIZ se lahko ustanovi brez osnovnega kapitala. Člani so odgovorni za obveznosti GIZ z vsem svojim premoženjem. Član, ki pristopi po ustanovitvi GIZ, je lahko v skladu s pogodbo oproščen odgovornosti za obveznosti, ki so nastale pred njegovim pristopom, pri čemer pa mora biti taka oprostitve objavljena. Če ni s tretjim sopogodbениkom drugače dogovorjeno, je odgovornost članov solidarna.

Za sestavo in podpis listin pri notarju je potrebna osebna prisotnost ustanoviteljev (fizične osebe oziroma zakoniti zastopniki pravnih oseb). Notar sestavi in vloži predlog za vpis v sodni register o katerem odloči registrsko sodišče. Na podlagi odločitve registrskega sodišča o vpisu ustanovitve subjekta vpisa v sodni register, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES) temu subjektu določi šifro glavne dejavnosti in matično številko. Same pogoje za članstvo in način sprejemanja članov določijo ustanovitelji sami v pogodbi o ustanovitvi. K združenju lahko pristopijo tudi osebe, ki opravljajo poklic, urejen s posebnimi predpisi.

Najvišji organ združenja je skupščina, ki jo sestavljajo vsi člani. Način odločanja se določi v pogodbi o ustanovitvi. Poslovni organ si združenje določi samo, lahko gre za eno ali več oseb. Nadzor nad delovanjem mora biti sicer poverjen revizorju, ni pa nobene ovire, da nima združenje tudi svojega nadzornega organa.

Preglednica 10: Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti organizacijske oblike »Gospodarsko interesno združenje (GIZ) po opravljeni analizi

Prednosti	• ni potreben osnovni kapital • omogoča vsakemu članu, da se sam odloči katera oblika gospodarske družbe mu odgovarja • vsak član obdrži svojo samostojnost in neodvisnost pri poslovanju, določene skupne stvari, ki niso pridobitna dejavnost sama, kot je nastopanje na trgu, iskanje odjemalcev, oglaševanje in druge podporne dejavnosti pa lahko člani opravljajo skupaj preko združenja • dokaj svobodna ureditev upravljanja in vodenja združenja • možnost kasnejšega pristopa je enostavna
Slabosti	• združenje samo ne izvaja pridobitne dejavnosti, pospešuje pa pridobitno dejavnost svojih članov • potrebno je že imeti ustanovljeno drugo gospodarsko družbo oziroma delovati kot samostojni podjetnik • člani odgovarjajo za obveznosti združenja
Priložnosti	• Prenos in oblikovanje dobrih praks med člani
Nevarnosti	• Zahteve po enotnem nastopanju na trgu ter oblikovanju cen in s tem zmanjšanje konkurenčnosti med člani in ponudbe na trgu

3 Zaključki

Zagotavljanje izvajanja vseh potrebnih del v zasebnih gozdovih, vključno s sečnjo in ponudbo lesa na trgu, je eden od ključnih izzivov gozdarstva v celotni Evropi. Delež zasebnih gozdov v Evropi je visok in znaša 47%, v državah EU pa je še višji in dosega 61% (SoEF 2020). Doseganje okoljskih, socialnih in gospodarskih ciljev pri gospodarjenju z gozdovi je nemogoče doseči brez ustreznega aktiviranja zasebnih lastnikov gozdov. Z večanjem pomena in rabe lesa, se povečujejo tudi aktivnosti za mobilizacijo gozdne proizvodnje v zasebnih gozdovih. Aktivnosti lahko zasledimo praktično v vseh evropskih državah ali posameznih regijah, praviloma pa so dejanski rezultati slabši od pričakovanih (Lawrence, 2018). Čeprav gre pri gospodarjenju z gozdovi, z vidika lastnika, v največji meri za gospodarsko dejavnost pa njihove odločitve o intenzivnosti gospodarjenja s svojo gozdno posestjo ne temeljijo zgolj na ekonomskih predpostavkah ali pa imajo drugi dejavniki celo večji vpliv. Osebni odnos do gozda, lokalni socialni ali družbeni vidiki so pogosto bolj pomemben dejavnik aktivacije, kot pa neposredne finančne pobude.

V nadaljevanju podajamo najprimernejše organizacijske oblike povezovanja lastnikov gozda ali za delo v gozdu zainteresiranih posameznikov. Predlog je oblikovan na podlagi SWOT analize in predstavlja pravni oziroma organizacijski vidik možnega delovanja lastnikov gozdov. Dejanski izbor oblike formalnega povezovanja pa je odvisen predvsem od namena in ciljev posameznikov ali podjetji, ki bi se želeli povezati. Izbor formalne oblike povezovanja je odvisen tudi od tega ali se želijo povezati fizične osebe ali že obstoječe pravne osebe.

V primeru povezovanja fizičnih oseb ocenjujemo, da je najprimernejša ustanovitev:

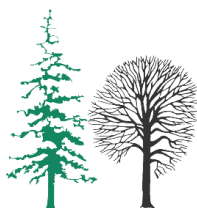
1. zadruge - v primeru ko poleg izvajanja del v gozdovih zasledujemo tudi cilj skupnega trženje gozdno lesnih sortimentov;
2. društva - ko gre predvsem za povezovanje lastnikov gozdov s skupnim interesom (izmenjava informacij, znanj ali izkušenj);
3. društva in delovanje preko strojnih krožkov – v primeru, ko gre predvsem za izvajanje različnih del v gozdovih.

V primeru povezovanja obstoječih pravnih oseb pa predlagamo ustanovitev:

1. Gospodarskega interesnega združenja, saj omogoča povezovanje obstoječih subjektov in njihov enotnejši nastop na trgu.

4 Literatura

- Lawrence, A. (2018). Do interventions to mobilize wood lead to wood mobilization? A critical review of the links between policy aims and private forest owners' behaviour. *Forestry*, 91(4), 401-418.
- e-vem Portal za podjetja in podjetnike, URL: <http://evem.gov.si/evem/drzavljeni/zacetna.evem>
- SPOT, Slovenska poslovna točka, URL: <https://spot.gov.si/sl/poslovanje/pravnoorganizacijske-oblike-in-nacini-opravljanja-dejavnosti/>
- State of Europe's Forests 2020 (SoEF 2020). Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe - FOREST EUROPE, Liaison Unit Bratislava.
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) (Uradni list RS, št. 65/09, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US in 82/13).
- Zakonu o zadrugah (ZZad) (Uradni list RS, št. 97/09).
- Zakon o društvih (ZDru-1) (Uradni list RS, št. 64/11).
- Zakon o zavodih (ZZ) (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 - ZPDZC in 127/06 - ZIZP).
- Zakon o gozdovih (ZG) (Uradnilist RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16).
- Zakon o kmetijstvu (ZKme-1) (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US in 123/21).
- Pravilnik o pogojih za oprostitev plačila dohodnine od prejemkov iz medsosedske pomoči med kmetijskimi gospodarstvi v okviru strojnih krožkov (Uradni list RS, št. 141/06)

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«

Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

Št. projekta: V4 1812

Kazalniki gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji

D2.3: Ocena obstoječih podatkovnih virov in metodologija s predlogi dopolnitev

D3.3: Predlog metodologije zbiranja podatkov o izvajanju del z naborom minimalnih kazalnikov

D4.3 Predlog metodologije spremljanja učinkovitosti ukrepov PRP

Avtorji: Matevž Triplat, Domen Arnič Marjan Dolenšek, Tina Jemec, Janez Krč, Špela Malovrh
Pezdevšek, Peter Prislan, Darja Stare, Jaša Saražin, Špela Ščap, Janez Zafran, Urban Žitko,
Nike Krajnc

Ljubljana, 2021

Kazalo vsebine

1	Uvod.....	10
2	Razlaga strukture dokumenta	14
3	Predlog kazalnikov po delovnih sklopih	15
4	Predloga za opis kazalnikov.....	19
5	Kazalnik 1: Lastništvo gozdov in posestna struktura	22
6	Kazalnik 2: Socio-ekonomske/demografske značilnosti zasebnih lastnikov gozdov v Sloveniji	30
7	Kazalnik 3: Gospodarjenje z državnimi gozdovi.....	38
8	Kazalnik 4: Tokovi okroglega lesa	48
9	Kazalnik 5: Odkup lesa iz zasebnih gozdov	59
10	Kazalnik 6: Certificiranje gozdov	68
11	Kazalnik 7: Gospodarjenje na kmetijskih gospodarstvih	77
12	Kazalnik 8: Zaposleni v gozdarstvu	88
13	Kazalnik 9: Izvajalci gozdarskih storitev.....	96
14	Kazalnik 10: Gozdarska mehanizacija	106
16	Kazalnik 11: Gozdarsko izobraževanje	118
17	Kazalnik 12: Varnost in zdravje pri delu v gozdu	131
18	Kazalnik 13: Gospodarska aktivnost gozdno-lesnega sektorja	142
19	Kazalnik 14: Učinki ukrepov PRP na razvoj gozdarskega sektorja	151
20	Kazalnik 15: Primarna odprtost gozdov	161
21	Kazalnik 16: Pred industrijska predelava lesa v okviru PRP	167
22	Kazalnik 17: Podprti projekti v okviru PRP	178

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Seznam izbranih kazalnikov	18
<i>Preglednica 2: Predloga preglednice</i>	<i>19</i>
<i>Preglednica 3: Struktura gozdov v zasebni lasti (Vir: ZGS; Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019)</i>	<i>24</i>
<i>Preglednica 4: Starostna struktura lastnikov gozdov v Sloveniji – fizične osebe, za leto 2014 (Vir: GIS 2015; Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa do 2014</i>	<i>31</i>
<i>Preglednica 5: Starostna struktura lastnikov gozdov v Sloveniji – fizične osebe za leto 2020 (Vir: ZGS 2021; Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019)</i>	<i>31</i>
<i>Preglednica 6: Spolna struktura lastnikov gozdov v Sloveniji – fizične osebe, za leto 2020 (Vir: ZGS 2020, Podatki o gozdnih posestih).....</i>	<i>31</i>
Preglednica 7: Seznam opreme in strojev, nabavljenih v okviru ukrepa 122 – naložbe B, razpis PRP 2007-2013, in izplačanih v obdobju 2008-2015 (vir podatkov: MKGP, 2019).....	109
Preglednica 8: Preglednica 2: Seznam mehanizacije in opreme, katerih nakup je bil odobren v okviru podukrepa M08.6 – operacija A, razpis PRP 2014–2020 (vir podatkov: MKGP, 2021).....	110
Preglednica 9: Stanje vpisa na gozdarske izobraževalne programe 2021/22 (Vir: Prijave na vpis v prvi letnik in Razpis za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe, UL).....	120
Preglednica 10: Vrsta in število tečajev s številom udeležencev v obdobju 2014-2018 (Stoklas, 2019)	126
Preglednica 11: Število nezgod s smrtnim izidom med nepoklicnimi delavci pri delu v gozdu ter količina posekanega lesa na enega mrtvega 1998 – 2019 (vir: ZGS).	132
<i>Preglednica 12: Zanimanje lastnikov gozdov za izobraževanje in usposabljanje o varnem delu v gozdu (vir: ZGS, Poročilo o delu 2015 – 2019; obdelava GIS).</i>	<i>134</i>
<i>Preglednica 13: Izobraževanje in usposabljanje lastnikov gozdov o varnem delu v gozdu, število dogodkov in udeležba (vir: ZGS, Poročilo o delu 2015 – 2019; obdelava GIS).</i>	<i>134</i>
<i>Preglednica 14: Pregled prispelih in odobrenih vlog po vrsti naložbe v obdobju 2007-2013 (na dan 31.12.2015) (vir podatkov: MKGP, 2019).</i>	<i>152</i>
<i>Preglednica 15: Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev po statusu vlagatelja in ločeno za naložbe A in B v okviru ukrepa 122, PRP 2007-2013 (vir podatkov: MKGP, 2019; preračun GIS, 2021)</i>	<i>153</i>
<i>Preglednica 16: Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev ter vrednost odobrenih sredstev in izplačil po statusu vlagatelja in ločeno za operacije A in B v okviru podukrepa M08.6, PRP 2014–2020 na dan 31.12.2020 (vir podatkov: MKGP, preračun GIS, 2021)</i>	<i>154</i>
<i>Preglednica 17: Primarna odprtost gozdov</i>	<i>162</i>
<i>Preglednica 18: Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev ter vrednost odobrenih sredstev in izplačil po statusu vlagatelja za operacijo B v okviru podukrepa M08.6, PRP 2014–2020 na dan 31.12.2020)</i>	<i>168</i>

<i>Preglednica 19: Seznam mehanizacije in opreme, katerih nakup je bil odobren v okviru podukrepa M08.6 – operacija B, razpis PRP 2014–2020</i>	<i>168</i>
<i>Preglednica 20: Število in delež investicij, ki omogočajo večfaznost proizvodnega procesa...170</i>	
<i>Preglednica 21: Število odobrenih prošenj za subjekte z registrirano dopolnilno dejavnostjo na kmetiji glede na vrsto registrirane dopolnilne dejavnosti.171</i>	
<i>Preglednica 22: Število in vrsta strojev odobrena za sofinanciranje za subjekte z registrirano dopolnilno dejavnostjo na kmetiji.....172</i>	

Kazalo slik

<i>Slika 1: Glavni gradniki, ki sestavljajo kazalnike gospodarjenja z gozdovi.....</i>	<i>10</i>
<i>Slika 2: Kazalniki s področja družbe in gospodarstva so razdeljeni v šest tematskih poglavij...11</i>	<i>11</i>
<i>Slika 3: Enotna predstavitev kazalnikov.....</i>	<i>14</i>
<i>Slika 4: Predloga slike</i>	<i>19</i>
<i>Slika 5: Spreminjanje lastniške strukture glede na površino gozdov (Vir: Poročila o gozdovih 2004-2019, ZGS).....</i>	<i>23</i>
<i>Slika 6: Struktura gozdne posesti v Sloveniji (Vir: ZGS; http://www.zgs.si/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/lastnistvo_gozdov/index.html) ..</i>	<i>24</i>
<i>Slika 7: Spreminjanje deleža gozdov v zasebni lasti v nekaterih evropskih državah v obdobju od 1990 do 2015 (Vir: FRA, 2020).....</i>	<i>25</i>
<i>Slika 8: Struktura lastnikov gozdov glede na tip naselja v katerem prebiva in velikost posesti (Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019)</i>	<i>32</i>
<i>Slika 9: Struktura lastnikov gozdov glede na spol in glavni namen gospodarjenja z gozdom (Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019)</i>	<i>32</i>
<i>Slika 10: Starostna struktura in delovna aktivnost anketiranih lastnikov gozdov (Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019).....</i>	<i>33</i>
<i>Slika 11: Gozdovi v lasti RS (Vir: SiDG)</i>	<i>39</i>
<i>Slika 12: Pridobitve gozdov v last RS in odtujitve (Vir: SiDG).....</i>	<i>39</i>
<i>Slika 13: Sprememba površin gozdov v lasti RS (v ha) (Vir: SiDG)</i>	<i>40</i>
<i>Slika 14: Obseg letne gozdne proizvodnje (Vir: SiDG)</i>	<i>40</i>
<i>Slika 15: Vrsta poseka v državnih gozdovih (Vir: SiDG)</i>	<i>41</i>
<i>Slika 16: Proizvodni stroški v €/m³ (Proizvodni stroški: sečnja, spravilo, vlaganja v gozdove, gradnja gozdne infrastrukture Vir: SiDG).....</i>	<i>41</i>
<i>Slika 17: Obseg lastne gozdne proizvodnje in najetih zunanjih izvajalcev (Vir: SiDG)</i>	<i>42</i>
<i>Slika 18: Poslovni izid družbe SiDG (v EUR) (vir: SiDG)</i>	<i>42</i>
<i>Slika 19: : Proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 1994–2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Statistični urad RS (SUR)).....</i>	<i>50</i>
<i>Slika 20: Izvoz, uvoz in zunanjetrgovinska bilanca gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Statistični urad RS (SUR))</i>	<i>50</i>
<i>Slika 21: Zunanjetrgovinska bilanca (izvoz-uvoz) posameznih kategorij gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 2002 – 2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Statistični urad RS (SUR))</i>	<i>51</i>
<i>Slika 22: Izvoz posameznih kategorij gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Statistični urad RS (SUR))</i>	<i>51</i>

<i>Slika 23: Uvoz posameznih kategorij gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Statistični urad RS (SURS))</i>	52
<i>Slika 24: Poraba okroglega industrijskega lesa v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni). Podatki zajemajo naslednje kategorije: hlodi za žago in furnir, les za celulozo in plošče ter drug okrogel industrijski les. (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Statistični urad RS (SURS))</i>	52
<i>Slika 25: Poraba posameznih kategorij okroglega lesa v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni). (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Statistični urad RS (SURS))</i>	53
<i>Slika 26: Poraba slovenskega lesa hlodovine iglavcev v Sloveniji v obdobju 2002–2020 v primerjavi s celotno porabo tega lesa (podatki za leto 2020 so začasni). (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Statistični urad RS (SURS))</i>	53
<i>Slika 27: Vrednost in količine odkupa hlodov za žago in furnir iglavcev iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2020 (vrednost je prikazana v EUR brez DDV) (Vir: Statistični urad RS (SURS))</i>	60
<i>Slika 28: Vrednost in količine odkupa hlodov za žago in furnir bukve ter hrasta iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2020 (vrednost je prikazana v EUR brez DDV) Vir: Statistični urad RS (SURS)</i>	61
<i>Slika 29: Vrednost in količine odkupa lesa za celulozo in plošče iglavcev in listavcev iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2020 (vrednost je prikazana v EUR brez DDV) (Vir: Statistični urad RS (SURS))</i>	61
<i>Slika 30: Mesečne količine odkupa hlodovine iglavcev iz zasebnih gozdov v letih 2020, 2019 ter v povprečju obdobja 2017–2019 (osnovni vir: S, obdelave GIS-GTE) (Vir: Statistični urad RS (SURS); obdelave: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS))</i>	62
<i>Slika 31: Odkupne količine in cene posameznih skupin gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2020 (količine odkupa so prikazane v stolpcih, odkupne cene pa z linijami). (Vir: Statistični urad RS (SURS); preračuni GIS)</i>	62
<i>Slika 32: Minimalna, maksimalna in srednja vrednost (mediana) odkupnih cen hlodov smreke kakovostnega razreda C iz zasebnih gozdov v obdobju 2017–2021 v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti (na ordinatni osi so z rimskimi številkami označena četrletja znotraj leta) (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) - http://wcm.gozdis.si/cene-okroglega-lesa)</i>	63
<i>Slika 33: PEFC certificirani gozdovi v izbranih državah (Vir: PEFC Global Statistics, Marec 2021 in Forest information system for Europe)</i>	71
<i>Slika 34: Število lastnikov gozdov vključenih v PEFC certifikacijsko shemo ((Vir: Poročila o izvajanju regijske certifikacije gozdov PEFC, KGZS)</i>	72
<i>Slika 35: Površina gozdov z FSC ali PEFC certifikatom</i>	72
<i>Slika 36: : Zemljišča v lasti kmetijskih gospodarstev v obdobju 2000 – 2016 (vrednost je prikazana ha) (Vir: Statistični urad RS (2016))</i>	79
<i>Slika 37: Število kmetijskih gospodarstev, ki je v obdobju 2000 – 2016 imelo v lasti kmetijska zemljišča in gozd (Vir: Statistični urad RS (SURS))</i>	79
<i>Slika 38: Povprečna velikost posesti na kmetijskih gospodarstvih (Vir: Statistični urad RS (SURS))</i>	80

<i>Slika 39: Delež gozdov na kmetijskih gospodarstvih v EU državah (Vir EUROSTAT (2016))</i>	80
<i>Slika 40: Delež velikih (površina nad 50 ha) in majhnih (površina pod 5 ha) kmetijskih gospodarstev v EU državah (Vir EUROSTAT (2016))</i>	81
<i>Slika 41: Struktura poseka na kmetijskih gospodarstvih (v 2016) (Vir: Statistični urad RS (SURS))</i>	81
<i>Slika 42: Struktura porabe časa za aktivnosti povezane z gozdom (v 2016) (Vir: Statistični urad RS (SURS))</i>	82
<i>Slika 43: Število opravljenih delovnih ur v gozdarstvu na kmetijskih gospodarstvih po vrsti aktivnosti in načinu izvedbe (Vir: Statistični urad RS (2016))</i>	82
<i>Slika 44: Število kmetijskih gospodarstev, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost Opomba: Trgovina z lesom je od 2010 dalje vključena v kategorijo: Gozdarstvo (Vir: SURS (2016))</i>	83
<i>Slika 45: Zaposlenost v gozdarstvu merjena v polnovrednih delovnih močeh [tisoč PDM] po: ZAPOSLENOST V GOZDARSTVU, [PDM], LETO. (Vir: Statistični urad RS; dostopano: 22.6.2021)</i>	89
<i>Slika 46: Indeks števila zaposlenih v gozdarstvu (leto 2010 je 100 %) (Vir: Statistični urad RS; dostopno: 22.6.2021, preračun GIS)</i>	90
<i>Slika 47: Število PDM na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji povezano z delom v gozdu (Vir: SURS, 2016)</i>	90
<i>Slika 48: Število PDM na 1000 m³ posekanega lesa na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji povezano z delom v gozdu</i>	90
<i>Slika 49: Število zaposlenih v gozdarstvu na 1000 ha gozda po državah članicah EU (VIR: EUROSTAT (online data, 2021))</i>	91
<i>Slika 50: Število zaposlenih v gozdarstvu na 1000 m³ posekanega lesa po državah članicah EU VIR: EUROSTAT (online dat , 2021)</i>	91
<i>Slika 51: Število izvajalcev po organizacijskih oblikah (Vir: MojGozdar.si)</i>	99
<i>Slika 52: Število izvajalcev glede na storitve (Vir: MojGozdar.si)</i>	100
<i>Slika 53: Dopolnilne dejavnosti povezane z gozdom na kmetijskih gospodarstvih (Opomba: Trgovina z lesom je od 2010 dalje vključena v kategorijo: Gozdarstvo Vir: SURS (2016))</i>	100
<i>Slika 54: Število ustreznih izvajalcev po občinah (glede na sedež poslovnega subjekta)</i>	101
<i>Slika 55: Število ustreznih izvajalcev glede lokacijo, kjer je registriran sedež poslovnega subjekta. Stolpični grafikon predstavlja število glavnih storitev</i>	101
<i>Slika 56: Število motornih žag v lasti podjetij, ki so vključena v raziskovanje gozdarske dejavnosti (Vir: SURS, GOZD-MEHAN/L)</i>	107
<i>Slika 57: Število traktorjev, ki so v lasti podjetij, ki so vključena v raziskovanje gozdarske dejavnosti (Vir: SURS, GOZD-MEHAN/L)</i>	107
<i>Slika 58: : Število gozdarskih prikolic, ki so v lasti podjetij vključenih v raziskovanje gozdarske dejavnosti (Vir: SURS, GOZD-MEHAN/L)</i>	108
<i>Slika 59: Število strojev za izvajanje strojne sečnje, ki so v lasti podjetij, vključenih v raziskovanje gozdarske dejavnosti (Vir: SURS, GOZD-MEHAN/L)</i>	108

<i>Slika 60: Število sekalnikov po statističnih regijah (Vir: GIS - popisi sekalnikov 2008, 2011, 2015, 2018)</i>	<i>109</i>
<i>Slika 61: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju. (Vir podatkov: MKGP, 2019 in MZI, 2019)</i>	<i>110</i>
<i>Slika 62: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju, za stanje na dan 31.12.2018 (vir podatkov: MKGP, 2019)</i>	<i>111</i>
<i>Slika 63: Število novo registriranih traktorjev v Sloveniji po letih od leta 1991 naprej (vir podatkov: MZI, 2021; obdelava GIS).</i>	<i>112</i>
<i>Slika 64: Opremljenost lastnikov gozdov z ustrezno mehanizacijo po velikostnih kategorijah posesti (Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov, 2019)</i>	<i>112</i>
<i>Slika 65: Število dijakov, ki so z zaključnim izpitom ali poklicno maturo zaključili izobraževanje v SLŠ Maribor (2016-2021)..... Vir: Mateja Kišek (SLŠ Maribor)</i>	<i>121</i>
<i>Slika 66: Število dijakov, ki so z zaključnim izpitom ali poklicno maturo zaključili izobraževanje v SGLŠ Postojna (2011-2021) Vir: tajništvo SGLŠ Postojna</i>	<i>121</i>
<i>Slika 67: Število diplomatov na višji strokovni ravni gozdarskega izobraževanja – inženir gozdarstva in lovstva (Vir: Šolski center Postojna, Višja strokovna šola)</i>	<i>122</i>
<i>Slika 68: Število diplomatov na visokošolski in univerzitetni ravni gozdarskega izobraževanja (Vir: Poročilo Biotehniške fakultete za leto 2020)</i>	<i>122</i>
<i>Slika 69: Starostna struktura zaposlenih na Zavodu za gozdove Slovenije (Vir: Poročilo o delu ZGS za leto 2019).....</i>	<i>123</i>
<i>Slika 70: Število zaposlenih na Zavodu za gozdove Slovenije po izobrazbeni stopnji (Vir: tajništvo ZGS)</i>	<i>123</i>
<i>Slika 71: Zaposleni v gozdarstvu kot plačana in neplačana delovna sila v letih 2010-2019 (Vir: Sistat (https://pxweb.stat.si/SiStat/sl)).....</i>	<i>124</i>
<i>Slika 72: Strokovna izpopolnjevanja in število udeležencev zaposlenih na Zavodu za gozdove Slovenije v letu 2019 (Vir: Poročilo o delu ZGS za leto 2019)</i>	<i>124</i>
<i>Slika 73: Tečaji za zasebne lastnike gozdov in število udeležencev v letu 2019 (Vir: Poročilo o delu ZGS za leto 2019).....</i>	<i>125</i>
<i>Slika 74: Število in struktura prejemnikov NPK na SGLŠ Postojna (Vir: Poslovno poročilo ali Letno poročilo SGLŠ Postojna)</i>	<i>127</i>
<i>Slika 75: Število nezgod s smrtnim izidom med nepoklicnimi delavci pri delu v gozdu 1998 – 2019 (vir: ZGS).</i>	<i>133</i>
<i>Slika 76: Delež nezgod s smrtnim izidom med nepoklicnimi delavci pri delu v gozdu v primerjavi z letoma ko jih je bilo največ (2011 in 2014) (vir: ZGS, GIS).</i>	<i>133</i>
<i>Slika 77: Število nezgod pri poklicnem delu v gozdarstvu. Vir: NIJZ; obdelava GIS.</i>	<i>134</i>
<i>Slika 78: Dodana vrednost v stalnih cenah (referenčno leto 2010) v gozdno lesnem sektorju med letom 2012 in letom 2019 (Vir: SURS, 2020a)</i>	<i>143</i>

<i>Slika 79: Vrednost proizvodnje v stalnih cenah (referenčno leto 2010) v dejavnostih združenih v gozdno lesni sektor med leti 2012 in 2019 (Vir: SURS, 2020a)</i>	<i>144</i>
<i>Slika 80: Zastopanost dodane vrednosti gozdno lesnega sektorja v bruto domačem proizvodu (BDP) med leti 2012 in 2019 (Vir: SURS, 2020a)</i>	<i>144</i>
<i>Slika 81: Struktura zaposlenosti gozdno lesnega sektorja v dejavnostih Gozdarstva, Lesarstva, Papirništva in Pohištvene industrije (Vir: SURS, 2020b)</i>	<i>145</i>
<i>Slika 82: Zaposlenost v gozdno-lesnem sektorju (2015=100) v EU-27 v obdobju 2000-2019 (Vir: Eurostat (online data 2020).....</i>	<i>145</i>
<i>Slika 83: Bruto dodana vrednost v gozdarstvu na hektar gozda po državah članicah EU (Vir: Eurostat: Economic aggregates of forestry. 2021)</i>	<i>146</i>
<i>Slika 84: Sprememba (stopnja rasti) bruto dodane vrednosti gozdarskih gospodarstev vlagateljev za dodelitev sredstev iz PRP 2007-2013 (Vir podatkov: MKGP, 2019).....</i>	<i>154</i>
<i>Slika 85: Število vlagateljev v okviru podukrepa M08.6 glede na status vlagatelja po statističnih regijah (Vir podatkov: MKGP, preračun GIS, 2021)</i>	<i>155</i>
<i>Slika 86: Primarna odprtost gozdov (Vir: ZGS, prikaz GIS)</i>	<i>162</i>
<i>Slika 87: Število in odobrena vrednost investicij v pred industrijsko predelavo lesa, opremo za prekladanje in proizvodnjo lesnih goriv. (vir podatkov: MKGP, 2021)</i>	<i>170</i>
<i>Slika 88: Ustvarjena delovna mesta v okviru predindustrijske predelave lesa. Šteje se pravne osebe (gospodarske družbe, zadruga) in s.p. (vir podatkov: MKGP, 2021).....</i>	<i>170</i>
<i>Slika 89: Število družinskih kmetij, ki se ukvarja s predelavo lesa med leti 2000 in 2016. (Vir: SURS)</i>	<i>171</i>

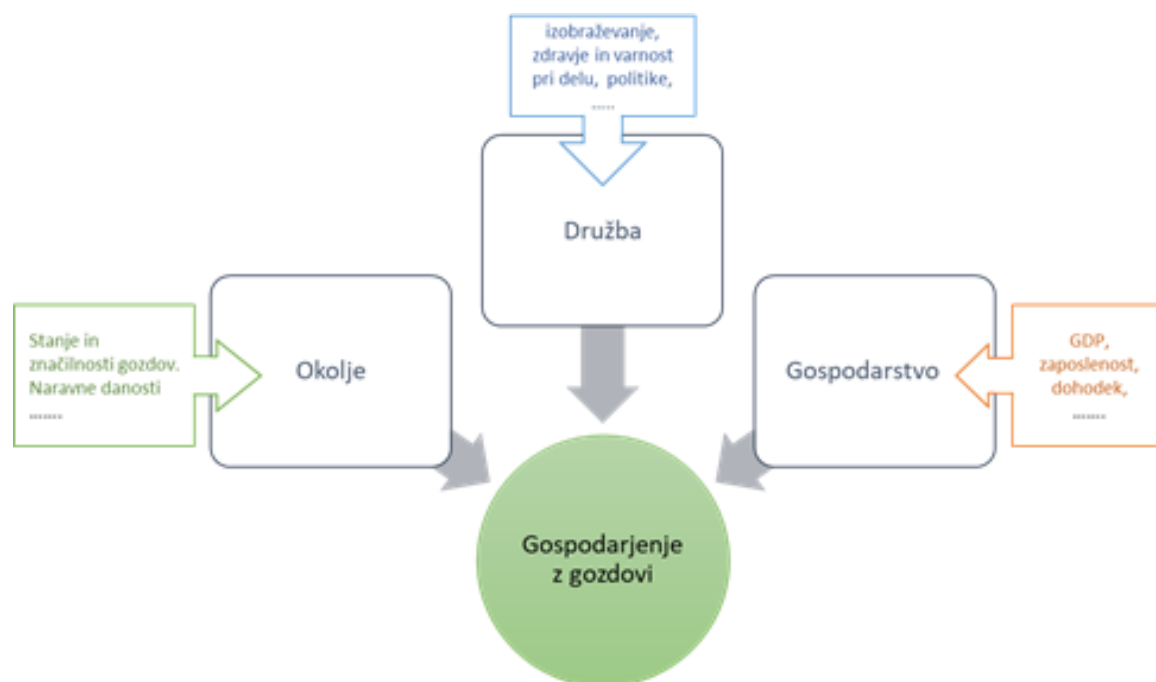
1 Uvod

Kazalniki gospodarjenja z gozdovi napoveduje in kažejo stanje ter nakazuje razvoj gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji. Kazalniki so predvsem številčni podatki, ki kažejo stanje ali nakazuje razvoj in so tako lahko pomembno orodje pri oblikovanju politik na tem področju. Predstavljajo nov stebrov poročanja o gozdovih in gozdarstvu v Sloveniji, saj vključujejo številne kazalnike, ki nakazujejo na gospodarske učinke gospodarjenja z gozdovi (Kriterij 3: Ohranjanje in spodbujanje proizvodnih funkcij gozdov v Nacionalnem gozdnem programu).

Spletišče je dinamično in se bo v prihodnosti nadgrajevalo. Vsi predstavljeni kazalniki temeljijo na obstoječih podatkih in podatkovnih bazah, ki kažejo stanje, lastnosti ali razvoj določenega pojava oziroma aktivnosti. Podatki se spreminjajo v določenih časovnih periodah, zato se bodo tudi kazalniki dopolnjevali in nadgrajevali z različnimi časovnimi periodami.

Priprava metodologije, izbor ter opis kazalnikov je rezultat nacionalnega projekta **“Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev (V4-1812)”** ki poteka v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Zagotovimo si hrano za jutri« in ga sofinancirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS. Glavni cilj projekta je povečanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja z izboljšanjem načina spremljanja stanja na področju izvajanja del v gozdovih ter vrednotenja ukrepov programa razvoja podeželja (več o projektu je na: <http://mehan.gozdis.si/>).

Na gospodarjenje z gozdovi gledamo iz različnih zornih kotov, zajeti so tako okoljski kot socialni in ekonomski vidiki.

Slika 1: Glavni gradniki, ki sestavljajo kazalnike gospodarjenja z gozdovi

Pri pripravi metodologije za izbor in prikaz kazalnikov gospodarjenja z gozdovi smo se zgledovali po kazalnikih okolja ki jih pripravlja in objavlja Agencija za okolje R Slovenije (ARSO OKOLJE, <http://kazalci.arso.gov.si>). Kazalniki se ne podvajajo ampak se dopolnjujejo. Pri izbiri kazalnikov

smo prav tako sledili priporočilom Evropske agencije za okolje (EEA), ki pravi, da je ustrezen kazalnik tisti, ki je izmerljiv, ima znanstveno podlago in je politično relevanten.

Na področju gospodarjenja z gozdovi smo v prvem koraku izbrali 17 kazalnikov, ki pa jih bomo v nadaljevanju dopolnili z kazalniki biogospodarstva v Sloveniji. Metodologija zbiranja podatkov in opis kazalnikov biogospodarstva v Sloveniji je bila razvita v okviru Javne gozdarske službe, ki jo izvaja Gozdarski inštitut Slovenije.

Za boljšo preglednost pa smo kazalnike dodatno razdelili v 6 kategorij.

Slika 2: Kazalniki s področja družbe in gospodarstva so razdeljeni v šest tematskih poglavij

Kazalniki, ki se navezujejo predvsem na okoljske vidike so v večji meri vključeni v že prej navedene kazalce okolja in jih zato v tej fazi nismo ponovno vključevali.

1.1 Obstoječi podatkovni viri o izvajanju del v gozdovih in načini zbiranja podatkov v državi

Že sam 19 člen »Zakona o gozdovih« skupaj s »Pravilnikom o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih« opredeljuje kdo in pod kakšnimi pogoji lahko izvaja dela v gozdovih. Tako lahko dela opravlja: (a) lastnik gozda, pri tem pa mu lahko pomagajo njegovi zakoniti dediči ter njihovi zakonci in druge fizične osebe v obliki medsosedske pomoči in (b) registrirana fizična ali pravna oseba - izvajalci, ki izpolnjujejo predpisane minimalne pogoje. Med tem, ko lastnike gozdov in ostale navedene pod točko a »Pravilnik« ne zajema morajo ostali izvajalci izpolnjevati minimalne pogoje. Minimalni pogoji za izpolnjevanje del v gozdovih zajemajo tako strokovno usposobljenost kot tudi pogoje, ki jih za varno delo določajo predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu. Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo vodi dva seznama izvajalcev del v gozdovih: tistih, ki so ob inšpekcijskem pregledu ustrezali predpisanim pogojem ter tistih, ki jim je bilo z odločbo prepovedano opravljati dela v gozdovih.

Namen letnega statističnega raziskovanja Gozdarska dejavnost (GOZD-MEHAN) je zagotoviti podatke o aktivnostih podjetij, registriranih za gozdarsko dejavnost, o opremljenosti z

mehanizacijo, o opravljenih gozdnih delih ter o porabi energije. Ima pa to raziskovanje, ki ga izvaja Statistični urad RS, določene pomanjkljivosti; dve najbolj pomembni sta nepopolno zajetje poslovnih subjektov, ki se ukvarjajo z gozdarsko dejavnostjo ter dokaj visoka stopnja neodgovora (povprečno 45 %) poročevalskih enot. Kljub temu so podatki iz vprašalnika GOZD-MEHAN koristni in uporabni ter dodajajo vrednost razpoložljivi statistiki podatkov, vezanih na proizvodnjo in prodajo lesa iz gozdov.

Spremljanje stanja gozdarske dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji in zagotovitev nekaterih podatkov za izračune v sistemu gozdnih računov ter vrednotenje okoljskega pomena gozdov in gozdnih virov omogoča raziskovanje Gozdarstvo na kmetijskih gospodarstvih (GOZD–KME), ki ga periodično izvaja Statistični urad RS. Vzorčni okvir za izbor enot opazovanja je Statistični register kmetijskih gospodarstev, ki ga vodi Statistični urad RS. V vzorec je bilo npr. v raziskavi za leto 2016 izbranih 4.000 enot oz. 7 % enot vzorčnega okvirja. S pomočjo podatkov iz vprašalnika GOZD-KME lahko dobimo tudi ocenjene informacije, kolikšen delež zasebnih lastnikov gozdov opravlja sečnjo in spravilo lesa ter izdelavo sortimentov sam, brez najetih delavcev za plačilo.

Spletni informacijski sistem MojGozdar je namenjen ocenjevanju kakovosti izvajanja del v gozdarstvu. Z obširnimi seznamom z več kot 1.600 ponudnikov gozdarskih del v Sloveniji, nudi podporo pri iskanju gozdarskih storitev, kot so sečnja z motorno žago, spravilo s traktorjem, gojitvena dela, žičniško spravilo, strojna sečnja, izdelava lesnih sekancev (sekalnik) in gozdno gradbeništvo. Sistem MojGozdar zajema tristopenjsko ocenjevanje izvajalcev na enostaven, pregleden in objektiven način. Na portalu so na voljo tudi vzorčne pogodbe, ki jih lastniki gozdov lahko podpišejo z izvajalci del in si zagotovijo transparentnost in dokazljivost opravljenih storitev. Poleg tega lahko uporabniki storitev na enoten način ocenijo izvedbo del.

1.2 Vpliv ukrepov Programa razvoja podeželja na gospodarjenje z gozdovi

Vstop Slovenije v Evropsko unijo je omogočil črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru ukrepov Programa razvoja podeželja (PRP). Zasebni lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih so med pomembnimi prejemniki nepovratnih sredstev ukrepov PRP. Ukrepi PRP za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Sloveniji so v zadnjem desetletju podprli naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa z namenom izboljšanja gozdno-lesne vrednostne verige in povečanja učinkovitosti delovanja in konkurenčnosti zasebnih lastnikov gozdov, kmetijskih gospodarstev in gozdarskih podjetij.

Za izboljšanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja je bil v okviru PRP 2007–2013 financiran ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov, ki je podprl (A) naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak in (B) naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa.

Trenutno aktualen Program razvoja podeželja 2014–2020 je Evropska komisija za Slovenijo potrdila februarja 2015. Zaradi zamika reforme skupne kmetijske politike se programsko obdobje 2014–2020 podaljšuje za dve leti, tako da bo Slovenija v letih 2021 in 2022 prejela še dodatna sredstva. Sofinanciranje razvoja podeželja se bo po tem obdobju nadaljevalo v okviru Skupne kmetijske politike 2023–2027, ki bo z znanjem, inovacijami in vlaganji podpirala kmetijski, živilski in gozdarski sektor.

Za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z gozdovi je v trenutno aktualnem programu ključni ukrep M08: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje.

V okviru ukrepa M08 najbolj neposredno vpliva na intenziviranje gospodarjenja z gozdovi in izboljšanje ponudbe lesa na trgu podukrep M08.6, kjer se izvajata dve operaciji: (A) naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter (B) naložbe v pred industrijsko predelavo lesa. Podukrep M08.6 prek spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije, mobilizacijo in predindustrijsko predelavo lesa, krepi gozdno-lesne verige, povečuje dodano vrednost lesa in spodbuja večjo profesionalizacijo ter varnost dela v gozdovih.

Analiza ukrepov PRP zajema razpoložljive podatke o podprtih investicijah, ki se za obdobje PRP 2007-2013 nanašajo na stanje do 31.12.2015, za obdobje PRP 2014-2020 pa na stanje do 31.12.2020. Podatki so vključeni v kazalnike: (10) Gozdarska mehanizacija, (15) Učinki ukrepov PRP na razvoj gozdarskega sektorja, (17) Pred industrijska predelava lesa v okviru PRP, (18) Podprti projekti v okviru PRP. Takšen način spremljanja podatkov tudi v prihodnje pomembno prikaže stanje posodabljanja opremljenosti z gozdarsko mehanizacijo in opremo ter kaže pomen ukrepov PRP v gozdarstvu.

2 Razlaga strukture dokumenta

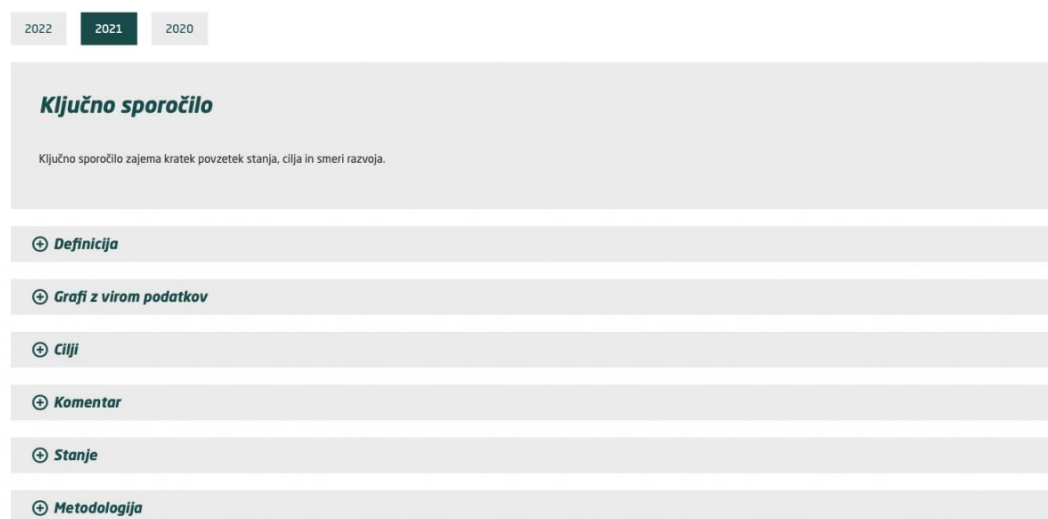
Spletišče je dinamično in se bo v prihodnosti nadgrajevalo. Vsi predstavljeni kazalniki temeljijo na obstoječih podatkih in podatkovnih bazah, ki kažejo stanje, lastnosti ali razvoj določenega pojava oziroma aktivnosti. Podatki se spreminjajo v določenih časovnih periodah, zato se bodo tudi kazalniki dopolnjevali in nadgrajevali z različnimi časovnimi periodami.

Vse kazalnike gospodarjenja z gozdovi predstavljamo na enak način. S tem želimo informacije in razumevanje kazalnikov približati končnim uporabnikom. Posamezen kazalnik je opredeljen:

- s ključnim sporočilom, ki zajema kratek povzetek stanja, cilja in smeri razvoja,
- z definicijo, ki podaja temeljne informacije o načinu merjenja in prikaza kazalnika,
- v razdelku »Graf z virom podatkov« so predstavljene količinske vrednosti kazalnika, ki so največkrat izražene v letnih vrednostih za večletno obdobje, če je bilo to le mogoče in prikazane z grafi ali preglednicami, v nekaterih primerih tudi s kartami,
- dodan je komentar, ki obrazloži izkazan razvoj in domnevne vzroke zanj ter izvajane in načrtovane ukrepe za izboljšanje ali ohranjanje dobrega stanja.
- K razumevanju predstavljenih informacij pripomore poglavje, ki opisuje metodo spremljanja izbranih kazalnikov. Ta podrobno definira nabor uporabljenih podatkovnih virov in hkrati poda vse metodološke razlage in druge pomembne opombe. Hkrati opredeli strokovne in zakonodajne podlage, na katerih je določena ciljna količinska ali kakovostna vrednost kazalnika.

Podatki > Kazalniki > Profesionalizacija del > Kazalnik (Vzorec)

Kazalnik (Vzorec)

Slika 3: Enotna predstavitev kazalnikov

Osnova za vsak kazalnik je ustrezna zbirka podatkov. Temu sledijo izbira ustrezne metode obdelave podatkov in priprava metodoloških pojasnil. Strukturiranje podatkov omogoča pripravo ustrezne interpretacije gibanja pojava. To je osnova za oceno stanja obravnavanega kazalnika. Pri izdelavi oceno se običajno nagibamo k uporabi kombiniranja različnih podatkovnih virov. Na takšen način ustvarjamo novo znanje in pripomoremo k boljšemu razumevanju že predstavljenih podatkov.

3 Predlog kazalnikov po delovnih sklopih

3.1 DS2: Zbiranje podatkov o stanju na področju izvajanja del v gozdovih

1. Lastništvo gozdov in posestna struktura (vir: ZGS, NGP, CRP-Kovač)
2. Socio-ekonomske/demografske značilnosti zasebnih lastnikov gozdov v Sloveniji (vir: periodična zbiranja podatkov prek anket)
3. Gospodarjenje z državnimi gozdovi
 - a. posek v bruto m³
 - b. skupni posek, posek po IGL/LIST, posek po vrstah sečnje;
4. Vlaganja v gozdove – vir: ZGS
5. Tokovi okroglega lesa
 - a. proizvodnja v neto m³,
 - b. zunanja trgovina,
 - c. poraba GLS; vir: GIS, SURS)
6. Odkup lesa iz zasebnih gozdov
 - a. količine (m³), vrednost (EUR) in cena (EUR/m³) (vir: SURS)
7. Certificiranje gozdov (vir: KGZS, Bureau Veritas)
8. Gospodarjenje na kmetijskih gospodarstvih
 - a. Posek lesa na kmetijskih gospodarstvih po namenu uporabe (vir: SURS)
 - b. Število opravljenih delovnih ur v gozdarstvu na kmetijskih gospodarstvih (lastnik, medsosedska pomoč, izvajalec) (vir: SURS)

3.2 DS3: Izvajalci del v gozdovih

9. Zaposleni v gozdarstvu:
 - a. zaposlenost v gozdarstvu v polnovrednih delovnih močeh)
 - b. delitvijo po spolu
10. Izvajalci gozdarskih storitev:
 - a. Organizacijske oblike pri izvedbi gozdarskih storitev (s.p., d.o.o.)
 - b. Število ustreznih izvajalcev gozdarskih del (sečnja in spravilo) po storitvah
 - c. Število izvajalcev, ki imajo prepovedi (?)
11. Gozdarska mehanizacija
 - a. Število gozdarske mehanizacije v letu (število strojev na zadnji dan obravnavanega leta)
 - b. Količina – učinki po skupinah strojev (m³)
 - c. Poraba energije:
 - i. (bencin in dizel) za sečnjo, opravljeno v svojem imenu in za svoj račun (v litrih)
 - ii. (bencin in dizel) za sečnjo, opravljeno v svojem imenu in za svoj račun (v litrih na leto)
 - iii. (bencin in dizel) za spravilo, opravljeno v svojem imenu in za svoj račun (v litrih na leto)
 - iv. za sečnjo, opravljeno kot storitev (v litrih na leto)
 - v. za spravilo, opravljeno kot storitev (v litrih na leto)
 - d. Mehanizacija in oprema sofinancirana v okviru PRP

12. Izvedba gozdarskih storitev:
 - a. Opravljena gozdarska dela (sečnja, spravilo, prevoz) v svojem imenu in za svoj račun (neto m³, obračunane delovne ure in število poročevalskih enot)
 - b. Opravljena gozdarska dela (sečnja, spravilo, prevoz) kot storitev (neto m³, obračunane delovne ure in število poročevalskih enot)
 - c. Izvajanje del v zasebnem sektorju (vezano na CRP-Kazalniki, SURS in anketa)
13. Gozdarsko izobraževanje (NPK, SGLŠ, BF...) – št. usposobljenih:
 - a. Število izvedenih usposabljanj za sečnjo in spravilo v okviru PRP in število udeležencev usposabljanj
 - b. Število dijakov na različnih programih srednješolskega gozdarskega izobraževanja
 - c. Število študentov na različnih programih gozdarskega izobraževanja
14. Varnost in zdravje pri delu
 - a. Število nezgod s smrtnim izidom med nepoklicnimi delavci pri delu v gozdu
 - b. Število nezgod pri poklicnem delu v gozdarstvu
15. Ekonomski kazalniki lesnega sektorja:
 - a. Prispevek gozdarstva k BDP (NGP)
 - b. Faktorski dohodek
 - c. Dodana vrednost oziroma vloga gozdarstva v biogospodarstvu

3.3 DS4: Ukrepi Programa razvoja podeželja

16. Učinki ukrepov PRP na razvoj gozdarskega sektorja
 - a. Vloge, vlagatelji in sredstva v okviru PRP (Število vloženih, odobrenih in izplačanih vlog, število vlagateljev ter odobrena in izplačana sredstva v okviru PRP ločeno po ukrepih in podukrepih, povezanih z gozdarstvom ter ločeno glede na status vlagatelja (na zadnji dan obravnavanega leta))
 - b. Naložbe v okviru PRP (Število vloženih, odobrenih in izplačanih zahtevkov za naložbe v okviru PRP ločeno po ukrepih in podukrepih, povezanih z gozdarstvom (na zadnji dan obravnavanega leta))
 - c. Število novo ustanovljenih skupin in organizacij ter skupni znesek sredstev namenjenih organizirani prodaji in skupnemu nastopu na trgu
 - d. Število zasebnih lastnikov gozdov, ki so pridobili sredstva v okviru PRP ter velikost njihovih gozdnih posesti, ločeno po ukrepih in podukrepih, povezanih z gozdarstvom
 - e. Število novo ustvarjenih delovnih mest (ločeno po spolu), povezanih s pridobitvijo sredstev v okviru PRP ločeno po ukrepih in podukrepih, povezanih z gozdarstvom
17. Gozdne ceste in vlake
 - a. Odprtost gozdov
 - b. Število podprtih naložb v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest ter gradnjo, rekonstrukcijo in pripravo gozdnih vlak ločeno glede na status vlagatelja
18. Nekmetijske dejavnosti v okviru PRP
 - a. Število podprtih naložb v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vezanih na področji: a) dodajanje vrednosti lesu in b) proizvodnjo električne in

toplotne energije iz obnovljenih virov (kot so lesna masa, gnoj, voda, veter, sonce))

b. Vloge, vlagatelji in sredstva v okviru PRP

19. Podprti projekti v okviru PRP

a. Število podprtih pilotnih in EIP projektov za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij

b. skupni znesek sredstev namenjenih projektom; delež podprtih projektov povezanih z gozdarstvom/število in tip vključenih partnerjev)

Preglednica 1: Seznam izbranih kazalnikov

Zap.št.	Naziv kazalnika	Odgovorna oseba	Sodelujoči
1	Lastništvo gozdov in posestna struktura	Darja Stare	Nike Krajnc
2	Socio-ekonomske/demografske značilnosti zasebnih lastnikov gozdov v Sloveniji	Darja Stare	Nike Krajnc
3	Gospodarjenje z državnimi gozdovi	Janez Zafran	Nike Krajnc
4	Tokovi okroglega lesa	Špela Ščap	
5	Odkup lesa iz zasebnih gozdov	Špela Ščap	
6	Certificiranje gozdov	Tina Jemec	Janez Zafran, Špela Ščap
7	Gospodarjenje na kmetijskih gospodarstvih	Nike Krajnc	Špela Ščap
8	Zaposleni v gozdarstvu	Darja Stare	Matevž Triplat
9	Izvajalci gozdarskih storitev	Matevž Triplat	Nike Krajnc
10	Gozdarska mehanizacija (Mehanizacija in oprema sofinancirana v okviru PRP)	Nike Krajnc	Matevž Triplat, Darja Stare
11	Gozdarsko izobraževanje	Janez Krč, Špela Malovrh Pezdevšek	Matevž Triplat
12	Varnost in zdravje pri delu v gozdu	Urban Žitko	Marjan Dolenšek
13	Gospodarska aktivnost gozdno lesnega sektorja	Domen Arnič	Nike Krajnc
14	Učinki ukrepov PRP na razvoj gozdarskega sektorja (Vloge in naložbe v okviru PRP)	Darja Stare	Marjan Dolenšek Nike Krajnc
15	Gozdne ceste in vlake (Vloge in naložbe v okviru PRP)	Jaša Saražin	
16	Pred industrijska predelava lesa v okviru PRP (Vloge in naložbe v okviru PRP)	Peter Prislan	Darja Stare
17	Podprti projekti v okviru PRP	Tina Jemec	

4 Predloga za opis kazalnikov

4.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☐ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

4.2 Ključno sporočilo

Kratek povzetek stanja, cilja in smeri razvoja.

Slika 4: Predloga slike

Preglednica 2: Predloga preglednice

4.3 Definicija

Opredeliti katere informacije opredeljujejo kazalnik.

4.4 Grafi z virom podatkov

Predstavi se kazalnik, če je mogoče v časovni frekvenci in na podlagi grafa ali karte.

4.5 Cilj

Opredeliti optimalno ciljno stanje, kjer je mogoče

4.6 Komentar

Razširjen opis s problemom, stanjem in komentarjem grafikonov oz. predstavljenih podatkov.

4.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika napreduje v smeri cilja	Opredelitev kaj je izboljšanje oz. kdaj se kazalnik premika s pozitivnim trendom proti zastavljenim ciljem. V primeru, da gre za kvantitativno opredelitev se priporoča še opredelitev mejnih vrednosti.

 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	
 - Stanje kazalnika nazaduje oz. se odmika od cilja	

4.8 Metodologija

Opiše se vse podrobnosti kako smo opredelili:

- 4.8.1 Cilj so povzeti po:
- 4.8.2 Druge zakonodajne podlage:
- 4.8.3 Izvor baze podatkov:
- 4.8.4 Skrbnik podatkov:
- 4.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov
- 4.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik
- 4.8.7 Metodologija obdelave podatkov
- 4.8.8 Informacije o kakovosti:
 - o Prednosti in slabosti kazalnika:

Kazalnik se na enak način zbira že dobro desetletje. Podatki o krčitvah so toliko zanesljivi, da trende lahko ugotavljamo. Težje je slediti manjšim nelegalnim krčitvam, ki so razpršene v okolici urbanih območij. Te se največkrat odkrijejo ob obnovah načrtov gozdnogospodarskih enot, ko se izdela nov zaris gozdnega roba.

- o Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki): Podatki so predvsem za večje posege zanesljivi, njihova zanesljivost pa bi se povečala ob rednejšem aerofoto snemanju. Zanesljivost starejših podatkov je primerljiva z novejšimi.
 - Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije): Projekcije v kazalnik niso vključene.
- o Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*):
 - Relevantnost *1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno*:
 - Točnost *(1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki)*:
 - Časovna primerljivost *(1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov)*:

- Prostorska primerljivost (*1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni*):

4.8.9 Druge opombe:

4.8.10 Literatura oz. reference

4.9 Avtorji

Se navede glavne kontakte osebe skrbnikov kazalnika

5 Kazalnik 1: Lastništvo gozdov in posestna struktura

5.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☐ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☒ **Lastništvo gozdov**
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

5.2 Ključno sporočilo

V letu 2020 je bilo v Sloveniji 75,3 % gozdov v zasebni lasti, 20,5 % gozdov v lasti države in 4,2 % gozdov v lasti lokalnih skupnosti (ZGS, 2020). Največji zasebni lastnik gozda je Rimskokatoliška cerkev. Zaradi procesa denacionalizacije se je delež gozdov v lasti države zmanjšal s 34 % v letu 1996 na 20,5 % v letu 2020, zaradi česar je Slovenija ena izmed evropskih držav z najnižjim deležem državnih gozdov.

5.3 Definicija

Kazalnik prikazuje lastništvo gozdov in posestno strukturo gozdov v Sloveniji. Podatki so prikazani za obdobje 2004-2019.

Lastništvo gozda (Kovač in sod., 2019): Lastništvo se v splošnem nanaša na zakonsko določeno lastninsko pravico prostega in izključnega uživanja, razpolaganja, prenosa ali drugačne koristi od gozda. Lastništvo se v tem primeru razume kot lastništvo dreves, ki rastejo na gozdnih zemljiščih, ne glede na to, ali lastništvo dreves sovpada z lastništvom zemljišča, na katerem rastejo drevesa.

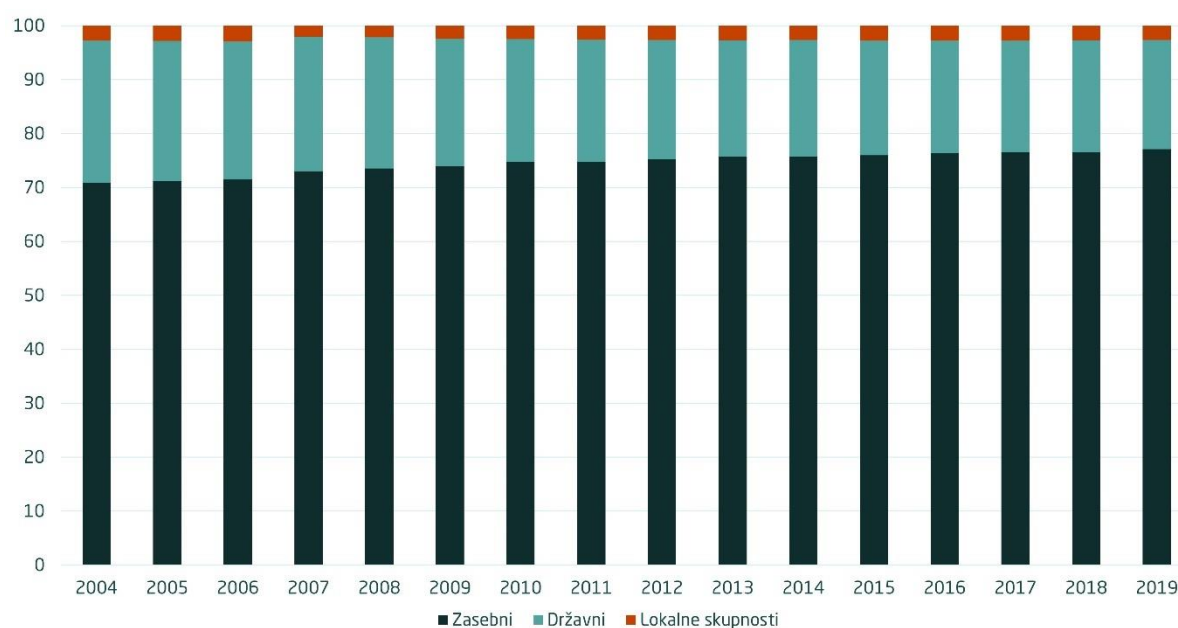
- Državno lastništvo: Gozd v lasti države, enot javne uprave ali institucij ali korporacij v lasti javne uprave. Javno lastništvo vključuje vse hierarhične ravni javne uprave v državi, npr. država, pokrajine in občine. Vključuje delničarske družbe, ki so deloma v državni lasti, če ima država večinski delež.
- Zasebno lastništvo: Gozdovi v lasti posameznikov, družin, skupnosti, zasebnih zadrug, družb in drugih poslovnih subjektov, zasebnih verskih in izobraževalnih ustanov, pokojninskih ali investicijskih skladov, nevladnih organizacij, združenj za ohranjanje narave in drugih zasebnih ustanov.
- Druge oblike lastništva / neznano: Druge oblike lastništva, ki niso vključene v državno ali zasebno lastništvo ali površina gozda, kjer lastništvo ni znano. Vključuje površine, kjer je lastništvo nejasno ali sporno.

V Zakonu o gozdovih (ZG) (Uradni list RS, št. 30/93 in spremembe) je lastnik gozda opredeljen kot pravna oziroma fizična oseba. Lastninska pravica na gozdovih se izvršuje tako, da je zagotovljena njihova ekološka, socialna in proizvodna funkcija (ZG, 5. člen). Lastnik gozda zato mora:

- gospodariti z gozdovi v skladu s predpisi, z načrti za gospodarjenje in upravnimi akti, izdanimi po ZG;
- dopustiti v svojem gozdu prost dostop, razen za primere pridobitne turistične oziroma pridobitne rekreativne dejavnosti;
- dopustiti v svojem gozdu čebelarjenje ter lov in rekreativno nabiranje plodov, zelnatih rastlin, gob in prosto živečih živali v skladu s predpisi.

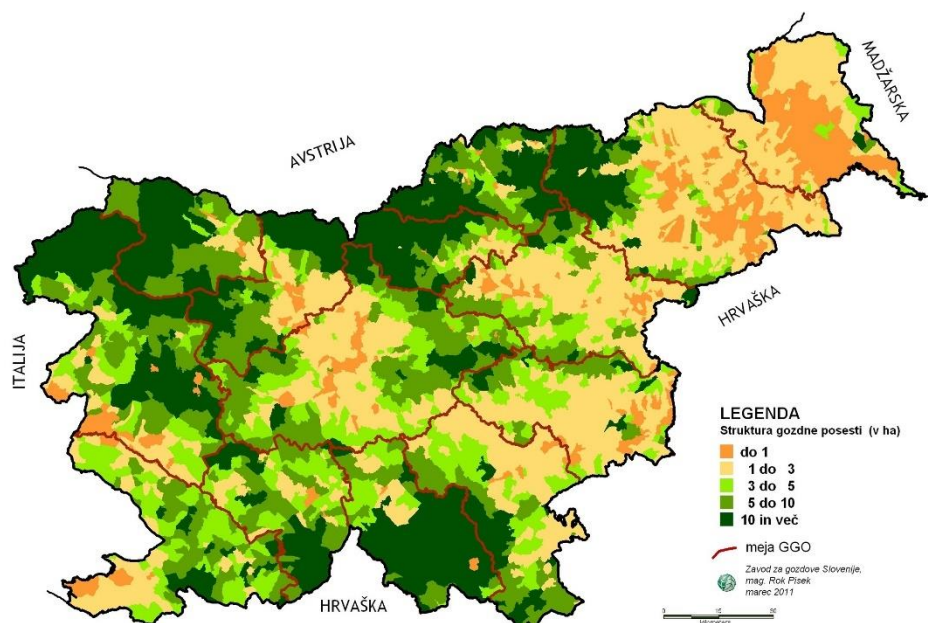
Lastniki gozdov imajo pravico sodelovati v postopku priprave in sprejemanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi. Njihove potrebe, predlogi in zahteve se v največji možni meri upoštevajo skladno z ekosistemskimi in zakonskimi omejitvami. Republika Slovenija mora v gozdovih v svoji lasti omogočiti praktični pouk kot del izobraževalnega procesa v gozdarstvu.

5.4 Grafi z virom podatkov

Vir: Poročila o gozdovih 2004-2019, ZGS

Slika 5: Spreminjanje lastniške strukture glede na površino gozdov (Vir: Poročila o gozdovih 2004-2019, ZGS)

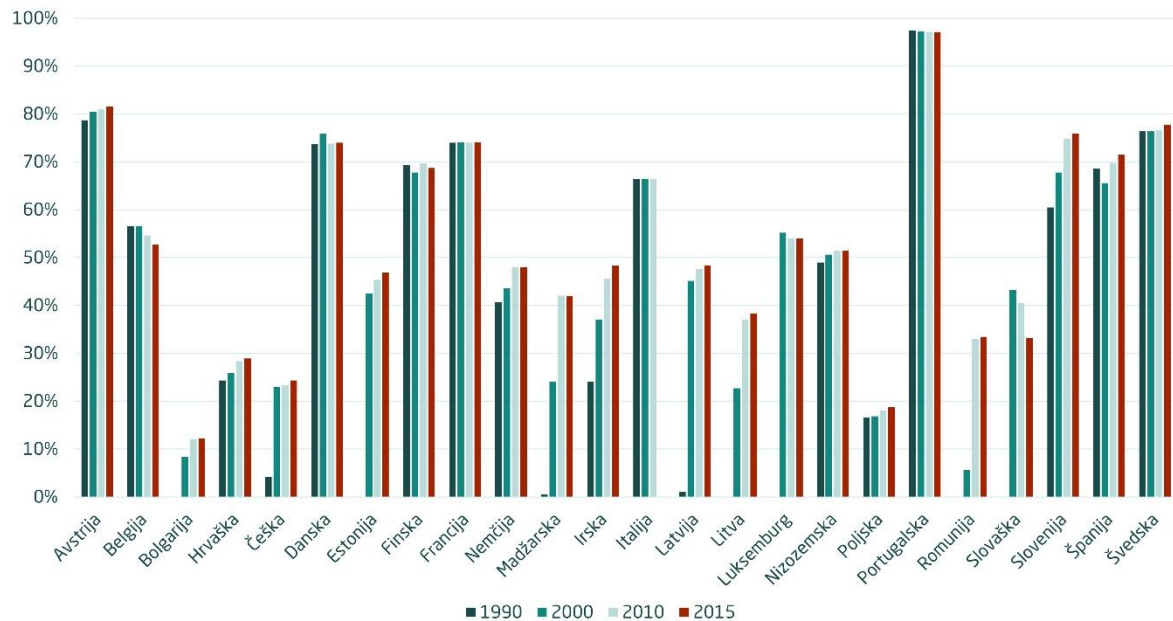

Vir: ZGS; http://www.zgs.si/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/lastnistvo_gozdov/index.html

Slika 6: Struktura gozdne posesti v Sloveniji (Vir: ZGS;
http://www.zgs.si/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/lastnistvo_gozdov/index.html)

Preglednica 3: Struktura gozdov v zasebni lasti (Vir: ZGS; Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019)

	Posestniki		Posesti		
Razred	N	Število (%)	N	Površina (%)	Površina v letu 2010 (%)
do 0,99 ha	266.934	65,3	156.138	5,2	9,0
1,00 do 4,99 ha	98.753	24,1	84.768	22,1	27,8
5,00 do 9,99 ha	24.391	6,0	23.115	18,0	19,7
10,00 do 29,99 ha	15.996	3,9	15.529	27,4	27,0
30,00 do 99,99 ha	2.675	0,7	2.569	13,2	11,4
nad 100 ha	289	0,1	382	14,0	5,2
SKUPAJ	409.038	100	282.501	100	100

Vir: FRA, 2020

Slika 7: Spreminjanje deleža gozdov v zasebni lasti v nekaterih evropskih državah v obdobju od 1990 do 2015 (Vir: FRA, 2020)

5.5 Cilj

- Povečati delež državnih gozdov
- Izboljšati zemljiško in parcelno strukturo državnih gozdov (oblikovati večje strnjene komplekse državnih gozdov in zmanjšati delež državnih gozdov v solastnini)
- **Zaustaviti nadaljnje drobljenje gozdne posesti.** Izboljšati zemljiško in parcelno strukturo zasebnih gozdov (povečati povprečno velikost in zmanjšati delež gozdov v solastnini)

5.6 Komentar

Pred drugo svetovno vojno so bili slovenski gozdovi pretežno kmečki in veleposestniški. V petdesetih letih se je struktura spremenila: obsežni gozdovi so bili nacionalizirani. Obstajala je zasebna lastnina za kmete in posameznike: kmetije so lahko imele v lasti do 45 ha, posamezniki pa 5 ha gozdne posesti. Kljub temu so bila v socialistični Sloveniji, za razliko od drugih vzhodnoevropskih držav, kmetijska zemljišča in gozdovi večinoma v zasebni lasti (Kumer, 2017).

Leta 1991 je bila po osamosvojitvi Slovenije sprejeta zakonodaja o denacionalizaciji. Zakon o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91 in spremembe 31/1993, 65/1998, 66/2000) je dovoljeval vrnitev premoženja, ki je bilo po vojni odvzeto kmetom in drugim zasebnim lastnikom gozdov, agrarnim skupnostim, lastnikom zemljišč, in cerkvi. Posledično je postalo zasebno lastništvo gozdov bolj raznoliko, povečal se je delež površine zasebnih gozdov, pogostejša so solastniška razmerja zaradi prenosa lastninske pravice na vse dediče. Zaradi procesa denacionalizacije se je delež javnih gozdov zmanjšal s 34 % v letu 1996 na 21 % v letu 2018, zaradi česar je Slovenija ena izmed evropskih držav z najnižjim deležem državnih gozdov (Poročilo Zavoda, 2019). V letu 2020 je bilo 75,3 % gozdov v Sloveniji v zasebni lasti, 20,5 % gozdov je javnih (v lasti države) in 4,2 % gozdov v lasti lokalnih skupnosti. Največji zasebni lastnik gozda je Rimskokatoliška cerkev (ZGS, 2020).

Povprečna zasebna gozdna posest je majhna in pogosto še razdrobljena na več ločenih parcel. Od začetka do konca 20. stoletja se je povprečna velikost zasebne gozdne posesti v Sloveniji zmanjšala za 50 %. Od leta 1990 se povprečna velikost gozdne posesti ni bistveno spremenila. Znašala je 2,8 ha in je ostala približno enaka vse do danes, kljub vračanju velikih državnih posesti zasebnikom. Danes je povprečna posest velika 3,2 ha, povprečno pa ima vsak gozdni posestnik v lasti 2,3 ha (2,9 ha oz. 2,1 ha v letu 2010) (Poročilo o..., 2021). Le 14 % zasebnih lastnikov v Sloveniji (brez zadrug in cerkve) ima v lasti gozd večji od 5 ha. Ti veliki lastniki gozdov upravljajo polovico gozdnih zemljišč v zasebni lasti (ZGS, 2020) in zanje gozdovi predstavljajo pomemben vir dohodka. Preostalih 86 % zasebnih lastnikov ima v lasti gozdna posestva manjša od 5 ha, in zaradi majhnosti ne predstavljajo ekonomskega interesa (ZGS, 2020). Zasebno lastništvo gozdov v povprečju sestavljajo tri prostorsko ločene posesti, tretjina zasebnih gozdnih posesti pa je v lasti dveh ali več lastnikov. Poleg tega imajo manjša posestva v povprečju več lastnikov kot večja. Velikost gozdnih posesti se v procesu dedovanja še vedno zmanjšuje. Za veliko večino teh posesti gozdovi niso gospodarskega pomena. To otežuje gospodarjenje z zasebnimi gozdovi in zmanjšuje interes lastnikov za gospodarjenje z gozdovi. V gozdovih drobne posesti pogosto prihaja do izostanka nege mlajših razvojnih faz ter s tem vzgoje stabilnega in kakovostnega gozda.

Zasebni lastniki gozdov, ne glede na to ali z gozdom gospodarijo ali ne, imajo do svojega gozda določene dolžnosti in pravice. Biti lastnik gozda poleg lastninskih pravic pomeni tudi spoštovati obveznosti. Temeljni okvir za gospodarjenje je podan v Zakonu o gozdovih ter v uredbah in pravilnikih povezanih z gozdovi in gozdarstvom (Sever in Simčič, 2019).

Zakon o gozdovih v 47. členu določa nekatere izjeme pri prometu z gozdovi, v ostalih primerih se pri prometu uporabljajo določbe Zakona o kmetijskih zemljiščih. Določba z namenom povečevanja deleža gozdov v lasti Republike Slovenije in lokalnih skupnosti (javni gozdovi):

1. Republika Slovenija predkupno pravico pri nakupu gozdov, razen če je ta v interesu lokalne skupnosti.
2. Lokalna skupnost, na območju katere ležijo gozdovi, ki se prodajajo, predkupno pravico pri nakupu gozdov, če je izjemna poudarjenost funkcije, zaradi katere so gozdovi razglašeni za gozdove s posebnim namenom, v interesu lokalne skupnosti. Če lokalna skupnost predkupne pravice ne uveljavi, jo ima lastnik, katerega zemljišče meji na gozd, ki se prodaja.
3. Republika Slovenija oziroma pravna oseba, ki gospodari z gozdovi v lasti Republike Slovenije, predkupno pravico pri nakupu gozdov v kompleksu, večjem od 30 hektarjev.

Določba Zakon o gozdovih (47. člen) s katero se preprečuje nadaljnje drobljenje gozdnih parcel:

1. Zemljiške parcele, ki so gozd in so manjše od 5 hektarjev, se lahko deli samo, če:
 - ni v prostorskih aktih na taki zemljiški parceli ali njenem delu določena namenska raba gozd ali
 - je to potrebno zaradi gradnje javne infrastrukture ali
 - so v solastnini z Republiko Slovenijo ali lokalno skupnostjo.

Določba Zakon o gozdovih (47. člen) s katero se izboljšuje zemljiška in parcelna struktura:

1. Lastnik, katerega zemljišče meji na gozd, ki se prodaja, ima prednostno pravico pri nakupu tega gozda. Če ta prednostne pravice ne uveljavi, ima prednostno pravico drug lastnik, katerega gozd je najbližje gozdu, ki se prodaja.

Na podlagi sklenjenih kupoprodajnih pogodb in izvedenih zapuščinskih postopkov (kaducitete in omejitve dedovanja) ter upošteva je prodajo in neodplačni prenos zemljišč je Republika Slovenija v letu 2019 povečala površino državnih gozdov za skupaj 1.412 hektarjev. Republika Slovenija je imela v letu 2020 v lasti 236.400 hektarjev gozda in gozdnih površin. Družba SiDG je v času delovanja, od julija 2016 do konca leta 2019, v imenu ter za račun Republike Slovenije kot lastnika gozdov, skupaj pridobila 2.103 ha gozdov (Letno poročilo ..., 2020).

5.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	V zadnjih desetih letih se je povečala povprečna velikost gozdne posesti. V letu 2010 je bila povprečna posest velika 2,9 ha, povprečno pa je imel vsak gozdni posestnik v lasti 2,1 ha. Danes je povprečna posest velika 3,2 ha, povprečno pa ima vsak gozdni posestnik v lasti 2,3 ha. Zaradi večanja povprečne velikosti zasebnih gozdnih posesti kazalnik napreduje v smeri cilja. Delež zasebnih gozdov se zadnjih 30 let povečuje. Najhitrejša rast deleža zasebnih gozdov je bila v prvih desetih letih po osamosvojitvi Slovenije, ko je bila sprejeta zakonodaja o denacionalizaciji. Naslednjih 20 let pa je delež naraščal počasneje. Zaradi večanja deleža zasebnih gozdov se kazalnik odmika od cilja. V zadnjih letih se je nekoliko povečala površina državnih gozdov. Družba SiDG je od julija 2016 do konca leta 2019 v imenu ter za račun Republike Slovenije kot lastnika gozdov, pridobila 2.103 ha gozdov. Zaradi večanja površin državnih gozdov kazalnik napreduje v smeri cilja.

5.8 Metodologija

5.8.1 Cilj so povzeti po:

Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

5.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije – ZGGLRS (Uradni list RS, št. 9/16)

5.8.3 Izvor baze podatkov:

- Poročila o gozdovih 2004-2019, Zavod za gozdove Slovenije
- Podatki o lastništvu, 2020, Zavod za gozdove Slovenije
- FRA - Forest Resources Assessment, 2020, Food and Agriculture Organization (FAO)

5.8.4 Skrbnik podatkov:

Zavod za gozdove Slovenije

Food and Agriculture Organization

5.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

15.6.2021

5.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Podatki so posodobljeni vsako leto v Poročilu o gozdovih, ki ga pripravi Zavod za gozdove Slovenije. Podatki o lastništvu gozdov so neposredno povezani s podatki o površini gozda v Sloveniji. Ta podatek pa je posodobljen vsako leto ob inventuri gozdnogospodarskih enot za potrebe izdelave 10-letnih gozdnogospodarskih načrtov. Vsako leto se tako obnovijo podatki za približno desetino slovenskih gozdov. Vse legalne spremembe površin zaradi človekove dejavnosti (krčitve, infrastruktura) v času veljavnosti načrta se prav tako evidentirajo.

5.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Uporabljeni podatki o lastništvu gozdov so predstavljeni v odstotkih in prikazani za posamezno leto od leta 2004 naprej.

5.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Kazalnik se na enak način zbira že od leta 2004. Podatki so toliko zanesljivi, da lahko ugotavljamo trende.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):
Zanesljivost starejših podatkov je primerljiva z novejšimi.
 - Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):
Projekcije v kazalnik niso vključene.
- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 1
 - Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 2

- Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 2
- Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 1
- Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): 3

5.8.9 Druge opombe:

5.8.10 Literatura oz. Reference

- FRA - Forest Resources Assessment. 2020. Food and Agriculture Organization (FAO). <https://fra-data.fao.org/EU/fra2020/forestOwnership/> (24.6.2021)
- Kovač, M., Ficko, A., Ščap, Š., Piškur, M., Japelj, A., Westergren, M., Božič, G. 2019. Katalog harmoniziranih kazalnikov za spremljanje nacionalnega programa gozdov in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi v Republiki Sloveniji. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije
- Kumer P. 2017. Vpliv družbenogeografskih dejavnikov na gospodarjenje z majhnimi zasebnimi gozdnimi posestmi. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta: 122 str.
- Letno poročilo o doseganju ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi za leto 2019. Poročilo družbe Slovenski državni gozdovi, d.o.o., Državnemu zboru RS. 2020. Slovenski državni gozdovi, d. o. o.
- Poročila o gozdovih 2004-2019, Zavod za gozdove Slovenije
- Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019. 2021. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- Resolucija o nacionalnem gozdnem programu, Uradni list RS, št. 111/07
- Sever K., Simčič A. 2019. Dolžnosti in pravice lastnikov gozdov. WoodChainManager, 17.3.2019. <http://wcm.gozdis.si/slo/dolznosti-in-pravice-lastnikov-gozdov> (18.6.2021)
- Zavod za gozdove Slovenije. Podatki o gozdnih posestih, 2020
- Zakon o gozdovih, Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16

5.9 Avtorji

Darja Stare, Gozdarski inštitut Slovenije

Dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

6 Kazalnik 2: Socio-ekonomske/demografske značilnosti zasebnih lastnikov gozdov v Sloveniji

6.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☐ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☒ **Lastništvo gozdov**
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

6.2 Ključno sporočilo

Število zasebnih lastnikov gozdov je po letu 1991 narastlo, kot tudi njihova raznolikost. Ta se kaže v njihovem odnosu do gozda in ciljih gospodarjenja z gozdom. Predvsem pridobivanje lesa izgublja pomen v primerjavi z drugimi cilji gospodarjenja z gozdom. Pomembno orodje za razlago raznolikosti zasebnih lastnikov gozdov so tipologije – razvrščanje posameznikov v kategorije glede na to, kako podobni so si med seboj v svojem vedenju in socio-ekonomskih in demografskih lastnostih (Ficko in sod., 2017).

6.3 Definicija

Kazalnik prikazuje nekatere ključne socialno-ekonomske in predvsem demografske značilnosti zasebnih lastnikov gozdov, ki vplivajo tudi na gospodarjenje z gozdovi.

Zasebni gozdovi so gozdovi v lasti posameznikov, družin, skupnosti, zasebnih zadrug, družb in drugih poslovnih subjektov, zasebnih verskih in izobraževalnih ustanov, pokojninskih ali investicijskih skladov, nevladnih organizacij, združenj za ohranjanje narave in drugih zasebnih ustanov (Kovač in sod., 2019).

Socialno-ekonomske značilnosti vključujejo socialne in ekonomske značilnosti zasebnih lastnikov gozdov: starost, spol, izobrazba, poklic, zaposlitev, dohodek, kraj bivanja... Socio-ekonomske značilnosti določajo posamezen tip lastnikov gozdov. Najbolj pogoste so tipologije, kjer so zasebni lastniki gozdov razdeljeni v tri do štiri skupine, so si pa različne tipologije med seboj precej podobne. Zasebne lastnike gozdov v Sloveniji, na podlagi njihovih značilnosti, najpogosteje uvrščamo v 5 skupin (Kumer, 2017):

- Lastniki z raznolikimi motivi: Lastniki gozdov, ki enakovredno vrednotijo proizvodno, okoljsko in socialno funkcijo gozda.
- Pasivni lastniki: Lastniki gozdov, ki z gozdom manj gospodarijo, pomemben jim je status, da so lastniki gozda. Gozd razumejo kot dediščino, ki jo bodo predali naslednikom.

- Lastniki rekreativci: Lastniki gozdov, ki poudarjajo neproizvodne, okoljske in doživljajske funkcije gozda. Gozd jim večinoma ne predstavlja vira dohodka.
- Proizvodno usmerjeni lastniki: Lastniki gozdov, katerih glavna motivacija za gospodarjenje je finančna korist, saj v svojem gozdu vidijo naložbo, vir dohodka ali celo priložnost za zaposlitev.
- Okoljsko usmerjeni lastniki: Lastniki gozdov, ki v gozdu vidijo predvsem dragocen ekosistem, v katerega naj bi človek čim manj posegal. Menijo, da je gozd potrebno varovati zaradi okoljskih storitev, ki jih ta zagotavlja ljudem, in ker predstavlja življenjski prostor živalim in rastlinam.

6.4 Grafi z virom podatkov

Preglednica 4: Starostna struktura lastnikov gozdov v Sloveniji – fizične osebe, za leto 2014 (Vir: GIS 2015; Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa do 2014)

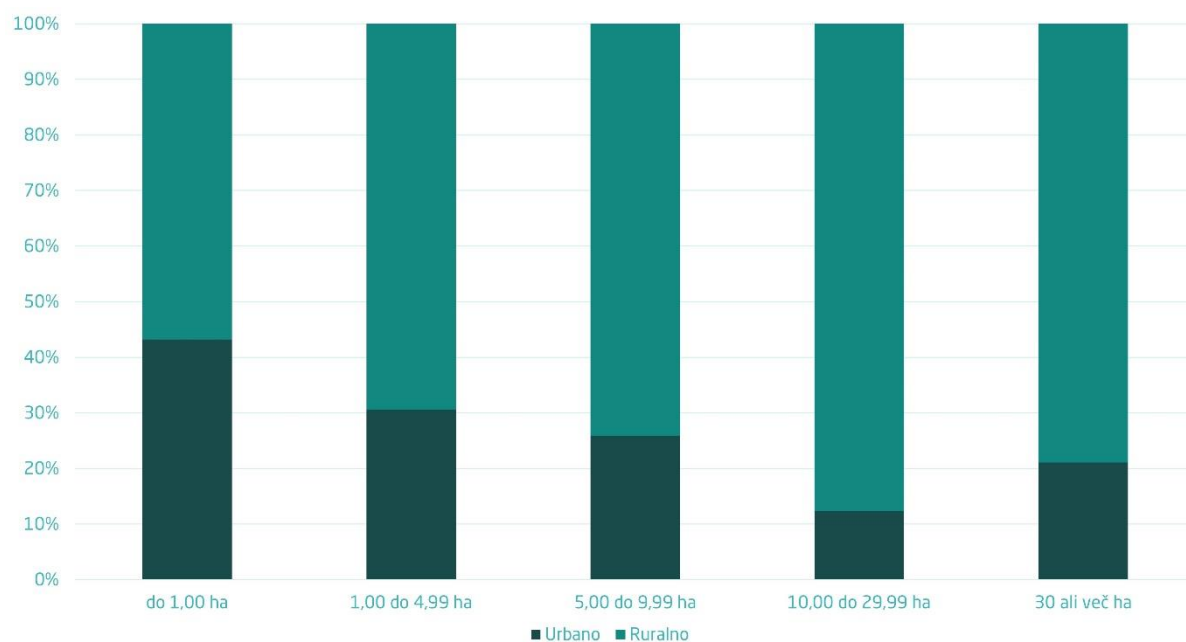
Starostni razredi	Št. lastnikov (%)	Površina gozda (%)
do 20 let	0,3	0,1
20 – 39 let	6,1	5,5
40 – 59 let	33,6	35,2
60 – 79 let	42,1	41,2
nad 80 let	17,9	17,9

Preglednica 5: Starostna struktura lastnikov gozdov v Sloveniji – fizične osebe za leto 2020 (Vir: ZGS 2021; Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019)

Starostni razredi	Št. lastnikov (%)	Površina gozda (%)
do 29,9 let	1,7	1,5
od 30 do 44,9 let	11,2	11,2
od 45 do 59,9 let	29,3	31,3
od 60 do 74,9 let	35,8	35,7
nad 75 let	21,9	20,4

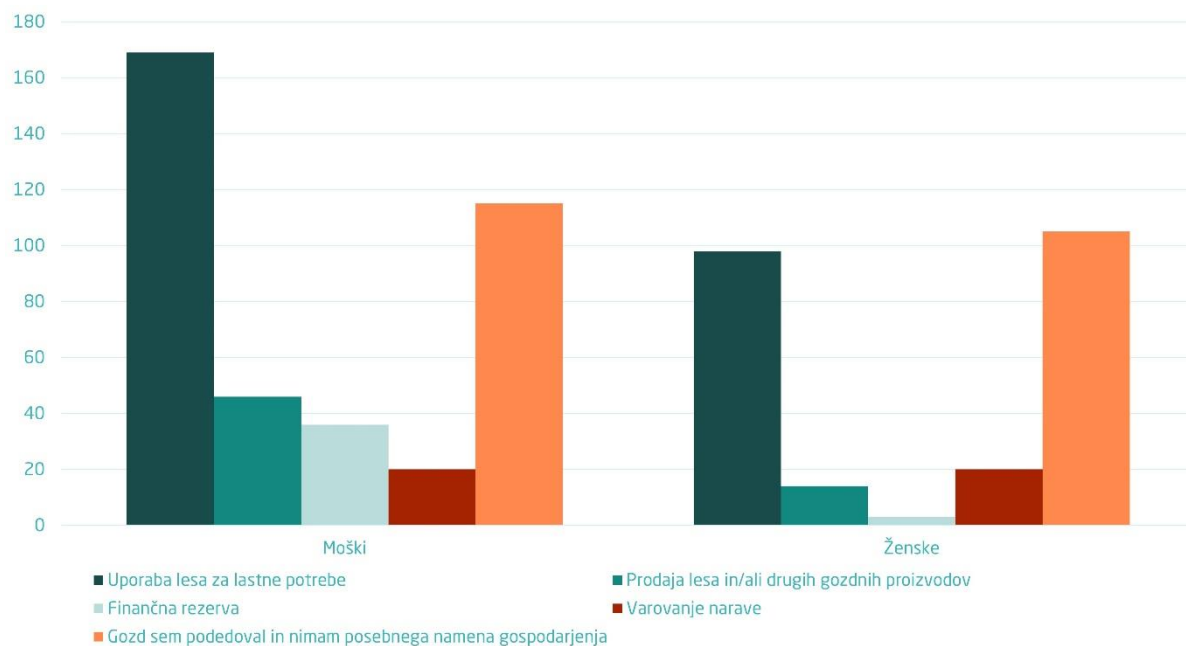
Preglednica 6: Spolna struktura lastnikov gozdov v Sloveniji – fizične osebe, za leto 2020 (Vir: ZGS 2020, Podatki o gozdnih posestih)

	Št. lastnikov (%)	Površina gozda (%)
moški	49,8	60,5
ženske	41,3	34,9
Pogrešani, tujci, umrli	9,0	4,6

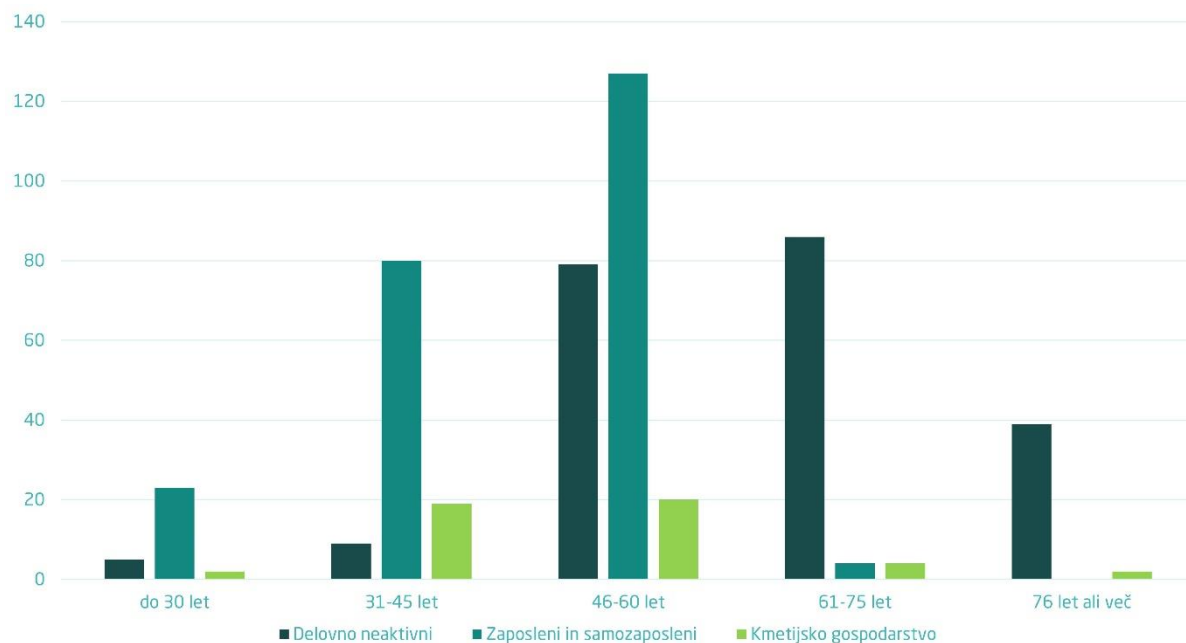
Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019

Slika 8: Struktura lastnikov gozdov glede na tip naselja v katerem prebiva in velikost posesti (Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019)

Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019

Slika 9: Struktura lastnikov gozdov glede na spol in glavni namen gospodarjenja z gozdom (Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019)

Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019

Slika 10: Starostna struktura in delovna aktivnost anketiranih lastnikov gozdov (Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov 2019)

6.5 Cilj

- Trajnostno gospodarjenje z majhno zasebno gozdno posestjo, in sicer predvsem tako, da se poveča vključenost lastnikov majhnih posesti v gospodarjenje.
- Pospeševati sodobne oblike organiziranosti zasebnih lastnikov gozdov na področju pridobivanja lesa.
- Ohraniti kmetije in podeželje v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja.

6.6 Komentar

Vse večja heterogenost zasebnih lastnikov gozdov se v splošnem odraža v odnosu do gospodarjenja z gozdom, ki pa se zaradi različnih dejavnikov nenehno spreminja (Pezdevšek Malovrh in sod., 2015; Kumer in Pezdevšek Malovrh, 2019). Vendar se socio-ekonomske in demografske lastnosti zasebnih lastnikov gozdov ne odražajo nujno v njihovem dojemanju gospodarjenja z gozdom (Ficko, 2019). Lastništvo gozdov se je v zadnjih letih spreminjalo predvsem zaradi denacionalizacijskih postopkov, ki so povečali predvsem zasebno posest nekmečkih lastnikov gozdov. Poleg tega se tudi zasebni lastnik gozda skozi čas spreminja, zato se spreminjajo tudi njegove odločitve (Kilham in sod., 2019). Še več, v mnogih državah se lastništvo gozdov spreminja na račun večjega deleža ženskih lastnic gozdov, lastnikov, ki živijo v mestu in lastnikov brez kakršnegakoli gozdarskega znanja (Andersson in H. Keskitalo, 2019).

V Sloveniji je več kot polovica (57,7 %) zasebnih lastnikov gozdov starejših od 60 let, ki gospodarijo s 56 % površin gozdov. Zasebni lastniki gozdov so po svojih družbenogospodarskih in demografskih značilnostih podobni splošni populaciji Slovenije, zato je za njih, prav tako kot za splošno populacijo, značilna neugodna starostna sestava. To je sicer tudi posledica pozne predaje posesti (Kumer, 2017).

Slovenija ima zelo visok delež ženskih lastnic gozdov (41 %), delež je celo eden največjih v evropskem merilu. Imajo pa ženske v povprečju manjše posesti in manj gozdnih površin kot moški, le 35 %. Veliko lastnikov je tudi v tujini živiečih, neznanih ali mrtvih (9 %), ki pa imajo v lasti 5 % površin gozdov, ki so v zasebni lasti – brez upoštevanja cerkvenih gozdov.

6.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	Kljub veliki podpori je skupnega nastopa na trgu ali skupnih aktivnosti pri pridobivanju lesa med lastniki izredno malo. Imamo samo osamljene primere organizacije lastnikov gozdov v obliki zadruga ali podjetja.

6.8 Metodologija

6.8.1 Cilj so povzeti po:

Kumer P. 2017. Vpliv družbenogeografskih dejavnikov na gospodarjenje z majhnimi zasebnimi gozdnimi posestmi. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta: 122 str.

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

6.8.2 Druge zakonodajne podlage:

/

6.8.3 Izvor baze podatkov:

Gozdarski inštitut Slovenije (GIS), anketa med lastniki gozdov, 2019

Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019. 2021. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa do 2014. 2016. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Zavod za gozdove Slovenije. Podatki o gozdnih posestih, 2020

6.8.4 Skrbnik podatkov:

Zavod za gozdove Slovenije

Gozdarski inštitut Slovenije

6.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

GIS, anketa med lastniki gozdov: september 2019

GIS, Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa do 2014: 2016

ZGS, Podatki o gozdnih posestih: 2020

ZGS, Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019: 2021

6.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Gozdarski inštitut Slovenije občasno, v okviru različnih raziskovalnih projektov, izvede anketiranje lastnikov gozdov. Anketiranje se izvaja po enaki metodologiji in s primerljivi vprašanji. Predhodna anketa je bila izvedena v letu 2011. Zadnje anketiranje z namenom ugotoviti stanje na področju izvajanja sečnje in spravila lesa v zasebnih gozdovih, je bilo izvedeno v letu 2019. Raziskava je potekala s pomočjo računalniško podprtega telefonskega anketiranja (CATI) med naključnimi gospodinjstvi na področju celotne Slovenije. Glede na način vzorčenja, je osnovo vzorca predstavljal bruto vzorec, to so bila vsa gospodinjstva, ne glede na lastništvo gozda, za katerega se je zagotavljala reprezentativnost s kvotami po regiji in tipu naselja. Dodatno so bile postavljene tudi t.i. mehke kvote glede na starost anketirancev, s čimer je bilo zagotovljeno, da v vzorec niso bila zajeta zgolj starejša gospodinjstva, kar je pri telefonskih raziskavah precej običajno. Vzorec raziskave so predstavljala gospodinjstva, ki imajo v lasti gozd. Znotraj gospodinjstva je na vprašalnik odgovarjal lastnik gozda, ki z njim gospodari.

Zavod za gozdove Slovenije podatke o lastništvu gozdov posodablja vsako leto in jih periodično objavlja za potrebe nacionalnega poročanja. V letu 2021 je bilo izvedeno drugo poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa, za katerega sta podatke pripravila Zavod za gozdove Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije.

6.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Uporabljeni podatki so predstavljeni v odstotkih. Podatki o starostni in spolni strukturi zasebnih lastnikov gozdov v Sloveniji so prikazani za leti 2014 in 2020. Podatki so prikazani neposredno, brez dodatnih obdelav.

Podatki anketiranja so prikazani za leto 2019. V anketi je sodelovalo 2.883 gospodinjstev. Neto vzorec, torej gospodinjstva, ki imajo v lasti gozd in so hkrati bila pripravljena sodelovati pri telefonskem vprašalniku, je obsegal 544 gospodinjstev oz. lastnikov gozdov, od tega jih je 499 podalo vse odgovore, potrebne za izvedbo analiz. V pridobljeni podatkovni bazi so bile izvedene opisne statistike.

6.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Slabost kazalnika je neperiodični zajem podatkov v okviru anketiranja in neprimerljivost lastnikov gozdov, saj je skupina lastnikov gozdov zajeta v anketiranje vedno naključna in posledično vedno različna.

Zavod za gozdove Slovenije podatke na enak način zbira že od leta 2004. Podatki so toliko zanesljivi, da lahko ugotavljamo trende. Slabost je, da za prikazovanje niso uporabljene iste skupine (starostni razredi), kar onemogoča neposredno primerjavo in ugotavljanje časovnih trendov.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):
Zanesljivost starejših podatkov je primerljiva z novejšimi. Slabost je zgolj v oblikovanju skupin/razredov, kar onemogoča neposredno primerjavo podatkov.
 - Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):
Projekcije v kazalnik niso vključene.
- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 1
 - Relevantnost (*1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno*): 2
 - Točnost (*1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki*): 2
 - Časovna primerljivost (*1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov*): 1
 - Prostorska primerljivost (*1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni*): 3

6.8.9 Druge opombe:

6.8.10 Literatura oz. reference

Ficko A., Lidestav G., Ní Dhubháin A., Karppinen H., Zivojinovic I., Westin K. 2017. European private forest owner typologies: A review of methods and use. *Forest Policy and Economics* 99: 21-31.

Kumer P. 2017. Vpliv družbenogeografskih dejavnikov na gospodarjenje z majhnimi zasebnimi gozdnimi posestmi. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta: 122 str.

Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019. 2021. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa do 2014. 2016. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Ščap Š., Stare D., Krajnc N. 2020. Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev: delovni sklop 2: Analiza izvajanja gozdarskih del v zasebnih gozdovih. Gozdarski inštitut Slovenije, Ljubljana, 24. str.
<http://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=13672>

Zavod za gozdove Slovenije. Podatki o gozdnih posestih, 2020

6.9 Avtorji

Darja Stare, Gozdarski inštitut Slovenije

Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

7 Kazalnik 3: Gospodarjenje z državnimi gozdovi

7.1 Področja

- ☒ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

7.2 Ključno sporočilo

Republika Slovenija je z ustanovitvijo družbe Slovenski državni gozdovi d.o.o. (SiDG) v njeno gospodarjenje prenesla 234.986 ha gozdov v lasti Republike Slovenije, kar predstavlja skoraj 12 % površine države oziroma 20 % vseh gozdov. Družba SiDG je začela z delovanjem 1. 7. 2016. Družba je pri gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije je zavezana k izvajanju načrtov za gospodarjenje z gozdovi na enak način, kot vsi drugi lastniki gozdov v Republiki Sloveniji. Pri gospodarjenju mora uresničevati še cilje, ki jih določa Zakon o gospodarjenju z gozdov v lasti Republike Slovenije.

7.3 Definicija

Kazalnik prikazuje gospodarjenje z gozdovi v lasti RS v obdobju po ustanovitvi družbe Slovenski državni gozdovi, d.o.o..

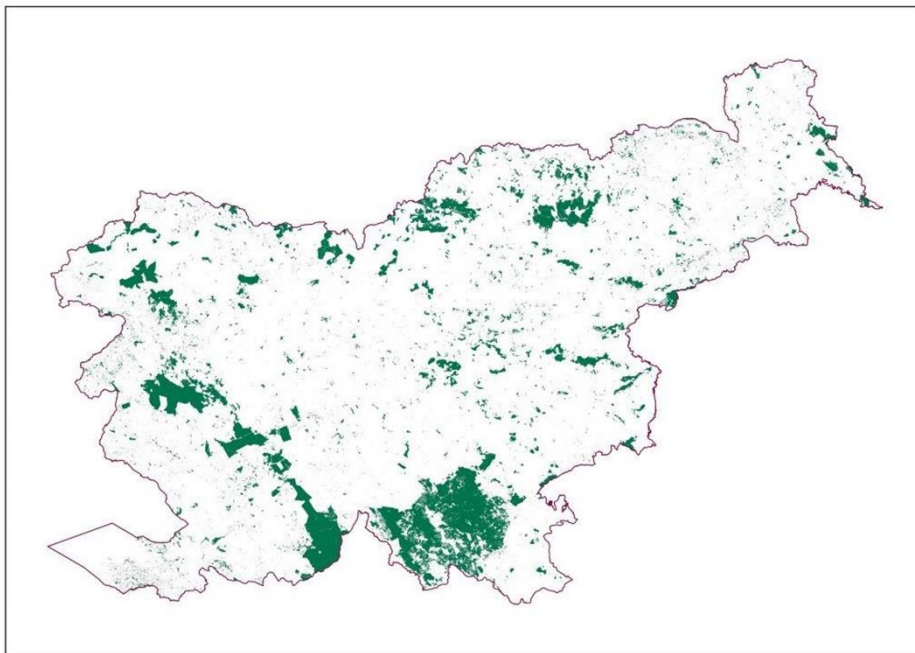
Na podlagi ZGGLRS gospodarjenje z gozdovi zajema njihovo upravljanje in razpolaganje ter pridobivanje gozdov.

Upravljanje z državnimi gozdovi pomeni izvajanje ali oddajo in nadzor nad izvajanjem sečnje in spravila lesa, prevoza gozdnih lesnih sortimentov, opravljanja varstvenih in gojitvenih del ter vseh drugih del, ki so potrebna za zagotavljanje socialnih in ekoloških funkcij državnih gozdov, pridobivanja in prodaje gozdnih dobrin, gradnje in vzdrževanja gozdne infrastrukture, razen vzdrževanja gozdnih cest, ter prodajo lesa in gozdnih lesnih sortimentov ter oddajanje državnih gozdov v najem.

Razpolaganje z državnimi gozdovi pomeni njihovo prodajo, odsvojitve na podlagi menjave ali drug način odplačne ali neodplačne odsvojitve, ustanovitev služnosti, pravice stvarnega bremena in stavbne pravice na državnih gozdovih ter skrb za pravno urejenost.

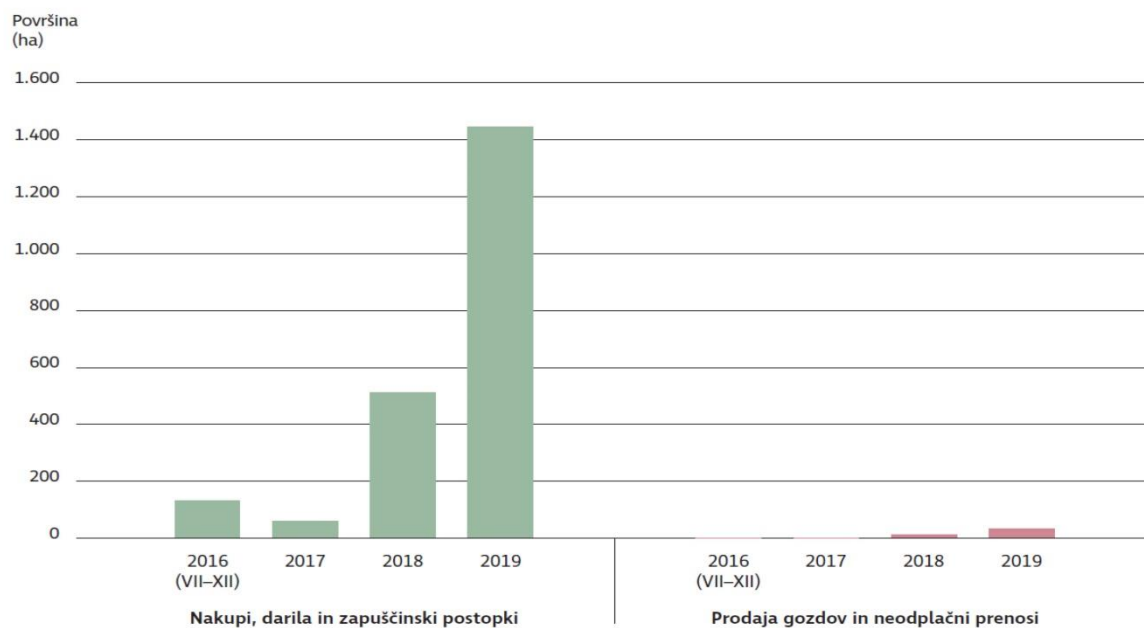
Pridobivanje gozdov pa pomeni vsak prenos lastninske pravice na gozdovih na Republiko Slovenijo.

7.4 Grafi z virom podatkov

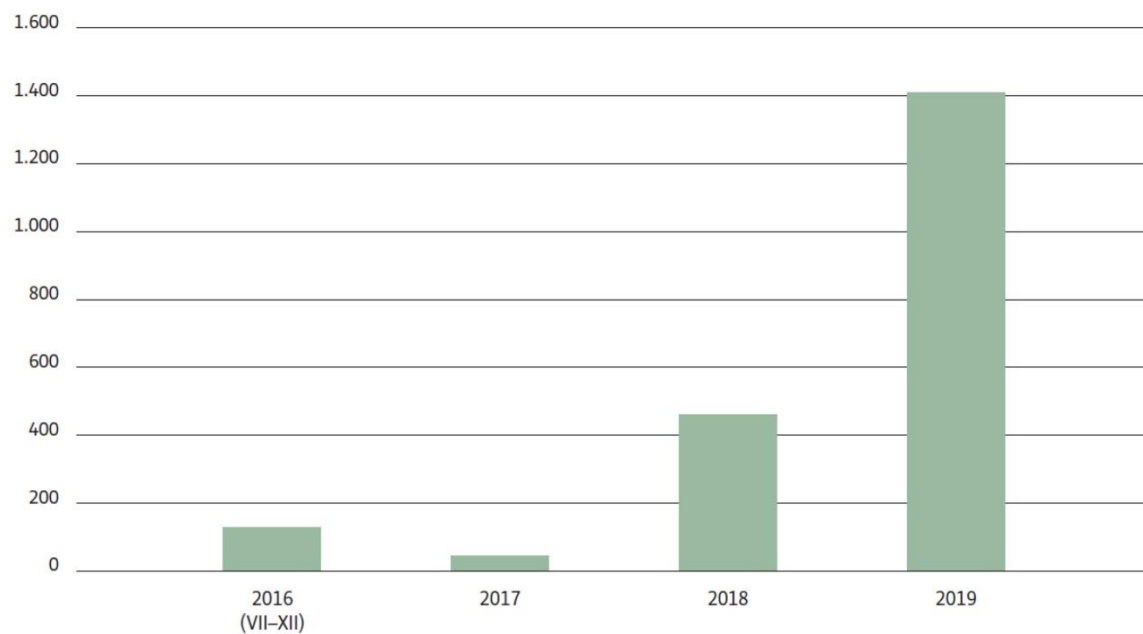
Vir: SiDG

Slika 11: Gozdovi v lasti RS (Vir: SiDG)

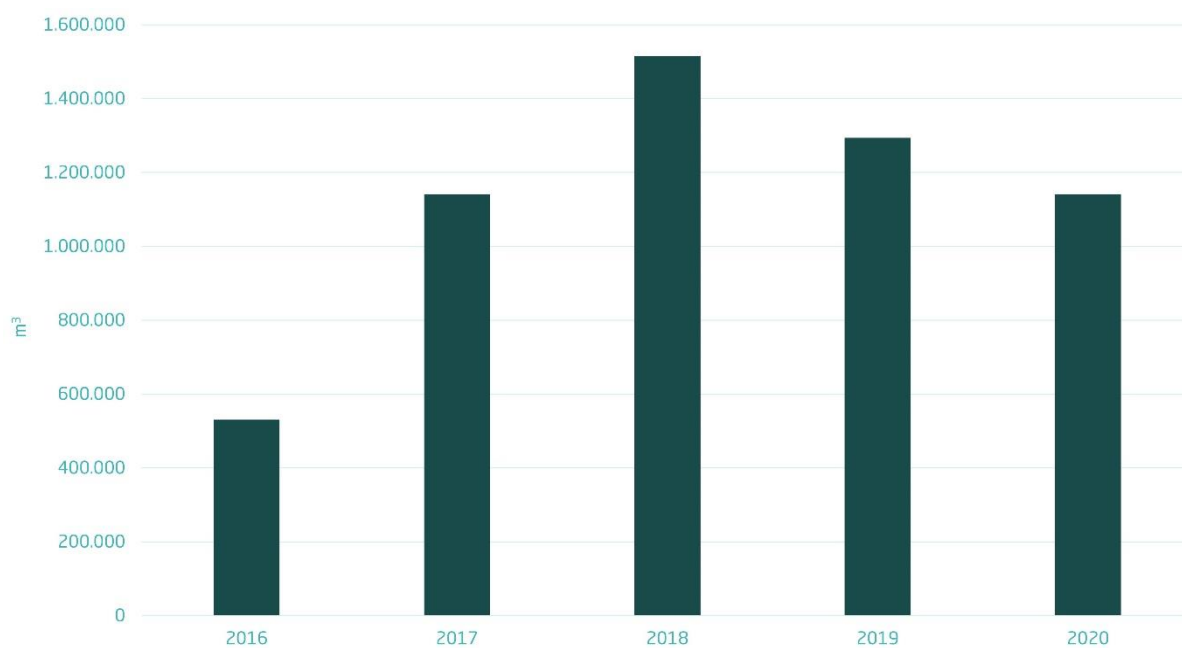
Vir: SiDG

Slika 12: Pridobitve gozdov v last RS in odtujitve (Vir: SiDG)

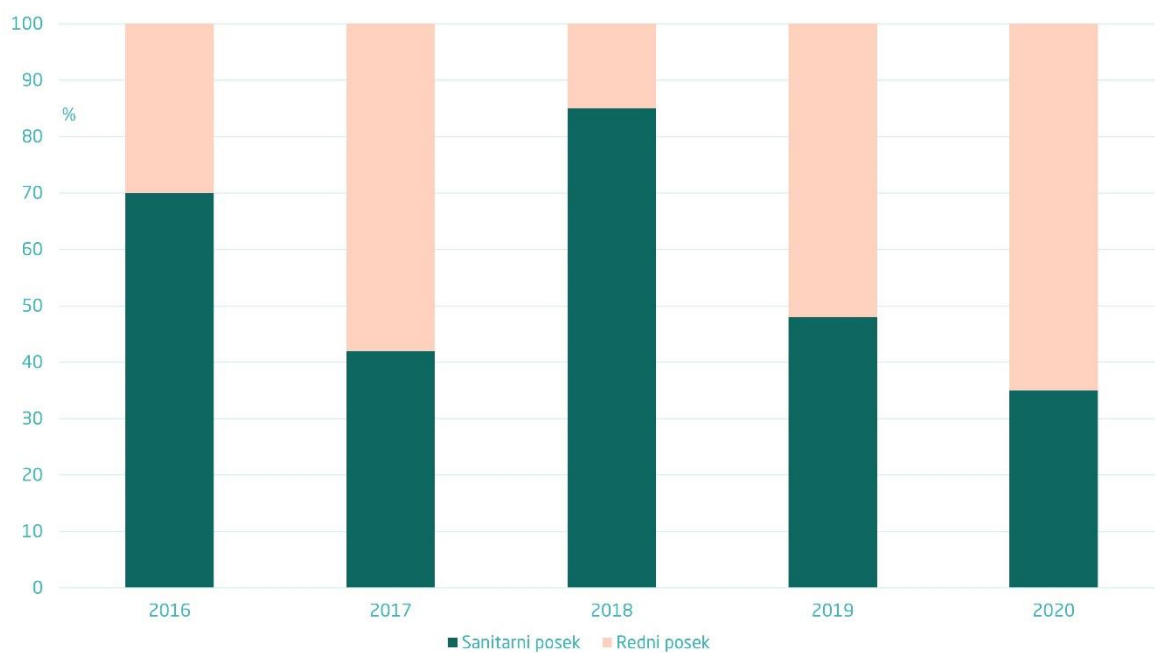
Vir: SiDG

Slika 13: Sprememba površin gozdov v lasti RS (v ha) (Vir: SiDG)

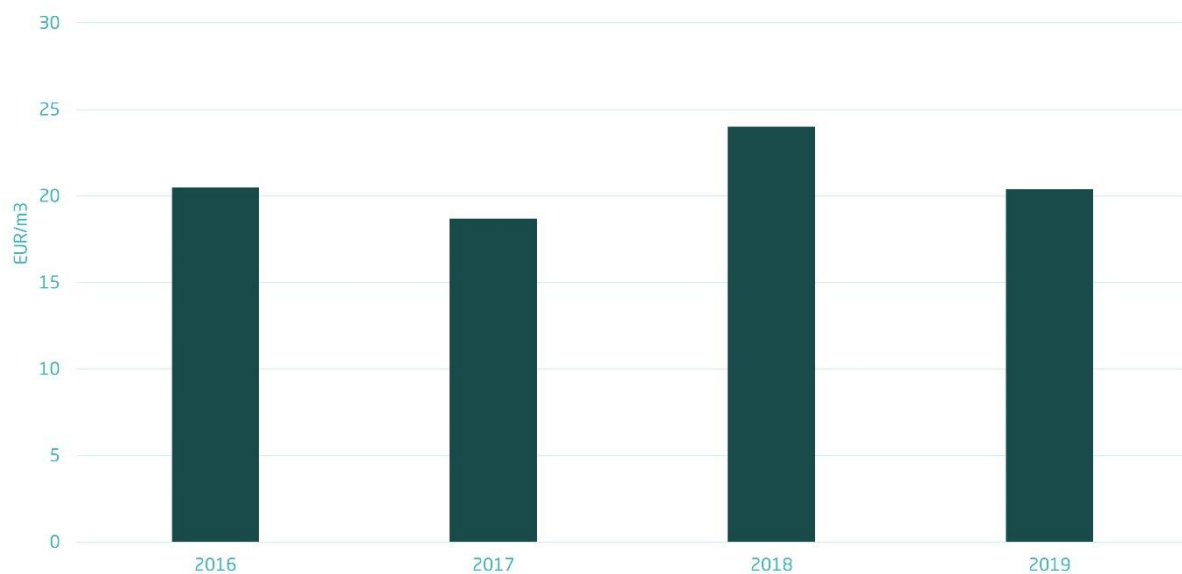
Vir: SiDG

Slika 14: Obseg letne gozdne proizvodnje (Vir: SiDG)

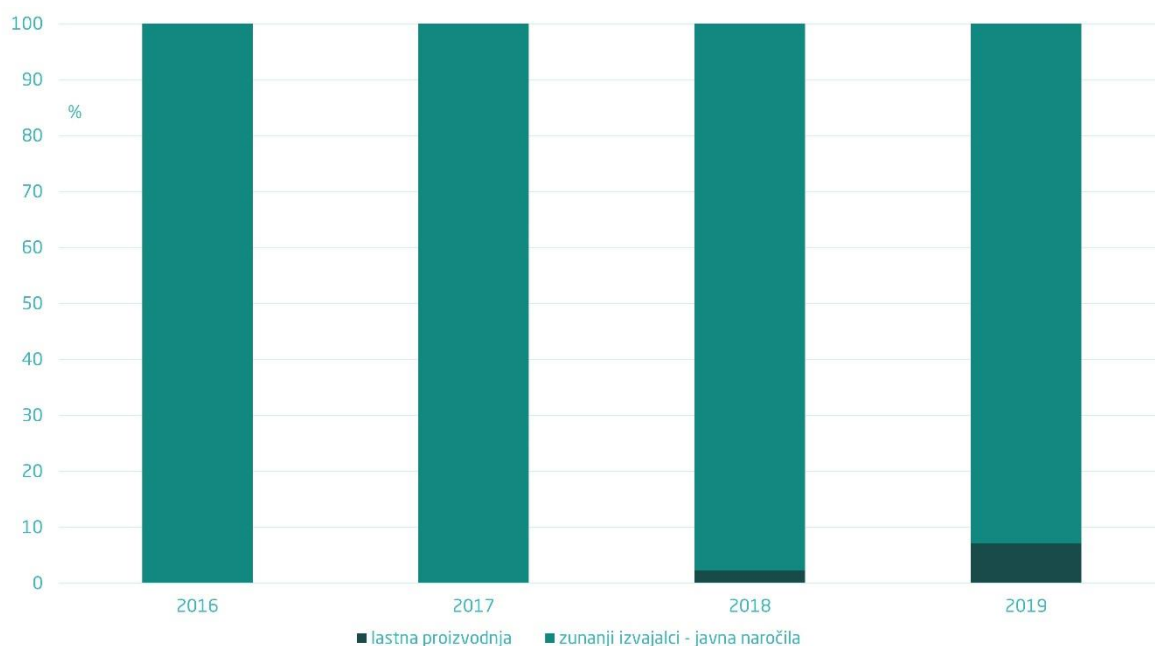
Vir: SiDG

Slika 15: Vrsta poseka v državnih gozdovih (Vir: SiDG)

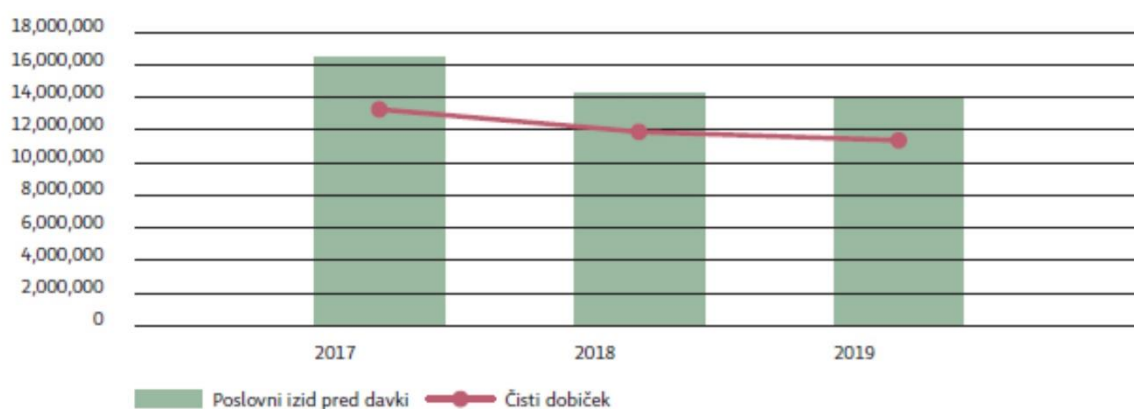
Vir: SiDG

Slika 16: Proizvodni stroški v €/m³ (Proizvodni stroški: sečnja, spravilo, vlaganja v gozdove, gradnja gozdne infrastrukture Vir: SiDG)

Vir: SiDG

Slika 17: Obseg lastne gozdne proizvodnje in najetih zunanjih izvajalcev (Vir: SiDG)

Vir: SiDG

Slika 18: Poslovni izid družbe SiDG (v EUR) (vir: SiDG)

7.5 Cilj

Cilje gospodarjenja z državnimi gozdovi določa že ZGGLRS. ZGGLRS določa način gospodarjenja z državnimi gozdovi z namenom doseganja gospodarskih in razvojnih ciljev ter ciljev javnega interesa pri gospodarjenju gozdovi ter ustvarjanje pogojev za razvoj gozdno-lesnih verig, kot nosilcev trajnostnega razvoja in oblikovalcev zelenih delovnih mest.

Cilji gospodarjenja z državnimi gozdovi so naslednji:

1. ob upoštevanju načel trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja z državnimi gozdovi dosegati čim višji donos in kakovost gozdnih lesnih sortimentov;
2. prispevati k vzpostavitvi in razvoju gozdno-lesnih verig, promociji lesa in lesnih proizvodov ter oblikovanju zelenih delovnih mest;
3. dolgoročno povečevati površino državnih gozdov;
4. prispevati k doseganju ciljev razvoja podeželja, zlasti ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja;
5. prispevati k doseganju ciljev ohranjanja narave, zlasti k doseganju ciljev območij Natura 2000 in zavarovanih območij;
6. na področju gozdov, gozdarstva in lesarstva omogočati usposabljanje strokovnega osebja ter podpirati izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo;
7. izvajati prodajo lesa na panju v minimalnem obsegu.

7.6 Komentar

Iztekanje trajanja koncesijskih pogodb sredi leta 2016 je privedlo do spremembe modela upravljanja z državnimi gozdovi. Na podlagi Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije (ZGGLRS - Ur. list RS, št. 9/2016), je bila ustanovljena družba Slovenski državni gozdovi, d.o.o. (SiDG). Na družbo SiDG se je 1. julija 2016 preneslo gospodarjenje z gozdovi v lasti Republike Slovenije s katerimi je do tedaj gospodaril Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, samo izkoriščanje gozdov pa je potekalo v okviru koncesijskih pogodb. Poleg koncesij, podeljenih nekdanjim gozdnim gospodarstvom, je bilo po letu 1996 na podlagi javnih razpisov podeljenih še deset posamičnih koncesij v skupni površini 850 hektarjev gozdov. Večina koncesijskih razmerij je poteklo 30. 6. 2016, v letu 2021 je aktivnih še 9 manjših koncesij, ki so bile sklenjene v letu 2012, 2013 in 2014.

Republika Slovenija je z ustanovitvijo družbe SiDG v njeno gospodarjenje prenesla 234.986 ha gozdov, kar predstavlja skoraj 12 % površine države oziroma 20 % vseh gozdov.

Družba SiDG je vzpostavila takšno organizacijo na področju gozdarstva, da pokriva celotno področje gozdov v lasti RS ter da pokriva vse glavne dejavnosti na področju gozdarstva (poleg vodenja storitev in odpreme GLS tudi gozdno gradbeništvo, gozdno proizvodnjo, certificiranje). Večino storitev za dela v državnih gozdovih je družba SiDG naroča v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje. Naročanje storitev je družba izvajala preko dvostopenjskega postopka in sicer v prvi stopnji družba SiDG s ponudniki, ki jim je priznala sposobnost, sklene okvirni sporazum ter v drugi stopnji preko odpiranja konkurence z najugodnejšim ponudnikom sklepa pogodbo za samo izvedbo del.

Družba SiDG je za izvajanje aktivnosti v zvezi z upravljanjem z gozdovi z Vlado Republike Slovenije sklenila Pogodbo o upravljanju gozdov v lasti Republike Slovenije. Pogodba podrobneje določa:

- pripravo letnega načrta upravljanja državnih gozdov, v katerem so količinsko in vrednostno opredeljeni podatki o sečnji in spravilu lesa, o potrebnih gojitvenih in varstvenih delih, delih za krepitev ekoloških in socialnih funkcij ter gradnji in vzdrževanju gozdne infrastrukture;
- obračun in način plačevanja letnega nadomestila Republiki Sloveniji za upravljanje gozdov, ki znaša 20 % prihodkov od zaračunane prodaje lesa iz državnih gozdov;
- naloge v zvezi z izvajanjem preostalih koncesijskih razmerij (družba SiDG ima v tej zvezi podeljeno javno pooblastilo);
- naloge poročanje in nadzor pri izvajanju upravljanja z gozdovi v lasti Republike Slovenije.

Družba je pri gospodarjenju z državnimi gozdovi zavezana k uresničevanju načrtov za gospodarjenje z gozdovi na enak način, kot vsi drugi lastniki gozdov v Republiki Sloveniji. Soočano je zavezana k izpolnjevanju ciljev, ki jih določa ZGGLRS:

1. ob upoštevanju načel trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja z državnimi gozdovi dosegati čim višji donos in kakovost gozdnih lesnih sortimentov;
2. prispevati k vzpostavitvi in razvoju gozdno-lesnih verig, promociji lesa in lesnih proizvodov ter oblikovanju zelenih delovnih mest;
3. dolgoročno povečevati površino državnih gozdov;
4. prispevati k doseganju ciljev razvoja podeželja, zlasti ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja;
5. prispevati k doseganju ciljev ohranjanja narave, zlasti k doseganju ciljev območij Natura 2000 in zavarovanih območij;
6. na področju gozdov, gozdarstva in lesarstva omogočati usposabljanje strokovnega osebja ter podpirati izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo;
7. izvajati prodajo lesa na panju v minimalnem obsegu.

Upravljanje z državnimi gozdovi obsega poleg izvajanja sečnje in spravila tudi vlaganja v gozdove, ki so v obliki gozdnogojitvenih in varstvenih del ter del na področju gozdne infrastrukture. Vlaganja v gozdnogojitvena in varstvena dela se izvajajo na podlagi usmeritev iz gozdnogospodarskih načrtov in sicer se letno opravi obseg, kot je predpisan z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti. Vlaganja v gozdno infrastrukturo obsegajo vsa dela novogradenj in rekonstrukcij ter popravil obstoječe infrastrukture. Vlaganja v infrastrukturi se izvajajo na področju gozdnih cest, gozdnih vlak ter ostalih infrastrukturnih objektih.

Družba SiDG je vzpostavila takšno organizacijo na področju gozdarstva, da pokriva celotno področje gozdov v lasti RS ter da pokriva vse glavne dejavnosti na področju gozdarstva (poleg vodenja storitev in odpreme GLS tudi gozdno gradbeništvo, gozdno proizvodnjo, certificiranje).

Delo na področju gozdarstva je bilo od ustanovitve zaznamovano predvsem s sanacijo v ujmah poškodovanih gozdov. Šele v letu 2020 je delež sanitarne sečnje v strukturi celotnega poseka dosegel bistveno nižjo vrednost. Poleg žledoloma leta 2014 so tudi gozdove v lasti RS zaznamovale gradacije podlubnikov ter dva vetroloma iz decembra leta 2017 ter oktobra 2018. V prvi polovici leta 2019 je sanacija gozdov imela bistveno manjši vpliv na obseg in strukturo sečenj, saj se je že v prvih dveh mesecih zaključila sanacija vetroloma iz decembra 2017. Vse ujme in gradacije podlubnikov so imele za posledico povečan obseg sanitarnih

sečenj, manjši obseg rednih sečenj ter spremenjeno strukturo gozdnih lesnih sortimentov s slabšo kvaliteto. Zaradi izjemnega povečanja obsega sanitarnih sečenj je bilo potrebno prilagoditi tudi ostala vlaganja, ki so bila v obliki gozdnogojitvenih in varstvenih del ter del na področju gozdne infrastrukture. Z upadanjem obsega sanacijskih sečenj so se v letu 2020 začela bistveno povečevati vlaganja v gozdove, ki se bodo verjetno nadaljevala še v prihodnjih letih.

Družba SiDG zavezana k javnemu naročanju storitev na trgu. V prvih letih delovanja je bil celoten obseg del v gozdovih izveden skoraj izključno z zunanjimi izvajalci. Družba SiDG je naročala storitve sečnje in spravila, gozdnogojitvenih in varstvenih del, del gozdnega gradbeništva ter del transporta GLS na podlagi pravil, ki jih je sprejela Vlada Republike Slovenije. Vse navedene storitve je družba SiDG naročala na podlagi dvofaznega postopka in sicer je z izbranimi ponudniki, katerim je priznala sposobnost, sklenila okvirni sporazum ter v nadaljevanju med njimi odpirala konkurenco. Z javnim naročanje storitev je družba SiDG dosegla nižje cene za opravljene storitve, kot jih je pričakovala oziroma kot kažejo sami normativi (tudi normativi, uporabljeni za potrebe obračunavanja koncesijske dajatve). Večji problem je bilo javno naročanje storitev v času izvajanja sanacijskih del v gozdovih in s tem povezanih problemov pri pravočasni izvedbi upravnih odločb.

Družba SiDG od ustanovitve posluje pozitivno. Poslovni izid in čisti dobiček sicer nakazujeta padajoči trend, ki pa je bil v veliki meri odvisen od obsega sanitarnega poseka ter obsega celotnega poseka, ki je predviden z načrti za gospodarjenje z gozdovi. Večino poslovnih prihodkov družbe namreč predstavlja prodaja gozdno lesnih sortimentov.

7.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika napreduje v smeri cilja	Vse zakonske cilje gospodarjenja z državnimi gozdovi je težko kvantificirati. Kljub temu ocenjujemo, da gospodarjenje z državnimi gozdovi napreduje v smislu doseganja vse sedmih ciljev. Pomembno je tudi dejstvo, da se obseg gozdne proizvodnje in vsa vlaganja v gozdove določajo na podlagi gozdnogospodarskih načrtov in ni v celoti odvisna od poslovnih odločitev upravljavca državnih gozdov.

7.8 Metodologija

7.8.1 Cilj so povzeti po:

Cilje gospodarjenja z državnimi gozdovi določa že ZGGLRS. ZGGLRS določa način gospodarjenja z državnimi gozdovi z namenom doseganja gospodarskih in razvojnih ciljev ter ciljev javnega interesa pri gospodarjenju gozdovi ter ustvarjanje pogojev za razvoj gozdno-lesnih verig, kot nosilcev trajnostnega razvoja in oblikovalcev zelenih delovnih mest.

Družba SiDG enkrat letno Državnemu zboru pošlje letno poročilo o poslovanju v preteklem letu, ki temelji na prikazu doseganja ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi, kot jih določa ZGGLRS.

7.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)

Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 9/16 in 36/21 – ZZIRDKG)

7.8.3 Izvor baze podatkov:

Letna poročila o doseganju ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi.

7.8.4 Skrbnik podatkov:

SiDG

7.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov:

Avgust 2020 - podatki za poslovno leto 2019

7.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik:

Podatki pridobljeni na podlagi poslovnih poročil družbe. Poročila se pripravljajo letno.

7.8.7 Metodologija obdelave podatkov:

Podatki so uporabljeni neposredno. Izračunani so deleži.

7.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Prednost kazalnika je v enotnem načinu zbiranja podatkov od ustanovitve družbe SiDG (1.7.2016) in njihovi vsakoletni objavi v okviru poročanja.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:

Podatki so objavljeni po opravljeni reviziji letnega poslovnega poročila družbe (skladno z Zakonom o gospodarskih družbah).

- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

Podatki so zanesljivi. Težje pa so primerljivi za obdobje pred 2016. V obdobju koncesij je podatke o gospodarjenju z državnimi gozdovi objavljal Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS.

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):

Projekcije v kazalnik niso vključene.

- Skupna ocena ((1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)): 1

- Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 3
- Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 2
- Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 3
- Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): 1

7.8.9 Druge opombe:

7.8.10 Literatura oz. Reference

Letno poročilo o poslovanju v letu 2016, ki temelji na prikazu doseganja ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi. SiDG, Kočevje, 23.10.2017.

Letno poročilo o poslovanju v letu 2017, ki temelji na prikazu doseganja ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi. SiDG, Kočevje, 26.10.2018.

Letno poročilo o doseganju ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi za leto 2018. SiDG, Kočevje, julij 2019.

Letno poročilo o doseganju ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi za leto 2019. SiDG, Kočevje, avgust 2020.

7.9 Avtorji

Janez Zafran, Gozdarski inštitut Slovenije

8 Kazalnik 4: Tokovi okroglega lesa

8.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☐ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☒ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☒ Trg lesa in lesnih proizvodov

8.2 Ključno sporočilo

Proizvodnja GLS je bila najvišja v času obsežnih naravnih motenj v gozdovih (2014–2019), ko je bila močno povečana sanitarna sečnja. Pred naravnimi motnjami je (2004–2013) povprečna proizvodnja GLS znašala 3,05 milijonov m³. Proizvodnja GLS je v letu 2016 dosegla rekordno vrednost (5,5 milijonov m³). V letu 2020 se je predvsem zaradi manjšega obsega sanitarnih sečenj proizvodnja GLS zmanjšala (za 16 % v primerjavi z letom 2019).

Izvoz GLS sledi proizvodnji z rekordom v letu 2016, ko je bil več kot 3 milijone m³. Po tem letu izvoz okroglega lesa pada, največji padec je bil zabeležen v letu 2019, ko se je izvoz glede na predhodno leto zmanjšal za 28 %.

Poraba okroglega lesa med leti niha in je odvisna od obsega letne proizvodnje ter zunanjetrgovinske bilance lesa. Od leta 2018 naprej je poraba okroglega lesa znašala čez 3 milijone m³, od tega je bilo porabe slovenskega lesa v povprečju okrog 80 %.

8.3 Definicija

Kazalnik prikazuje proizvodnjo gozdnih lesnih sortimentov, zunanjo trgovino ter porabo le-teh. Podatki so prikazani za obdobje 1999–2020. Podatki za leto 2020 so začasni, končni bodo na voljo jeseni 2021.

Gozdni lesni sortimenti so posekan les gozdnih drevesnih vrst, in sicer s skorjo ali brez nje, in obsegajo: les v okrogli obliki, razcepljen ali v drugi obliki (veje, korenine, panji in tvorbe), ter lesne sekance iz lesa, pridobljenega neposredno v gozdu.

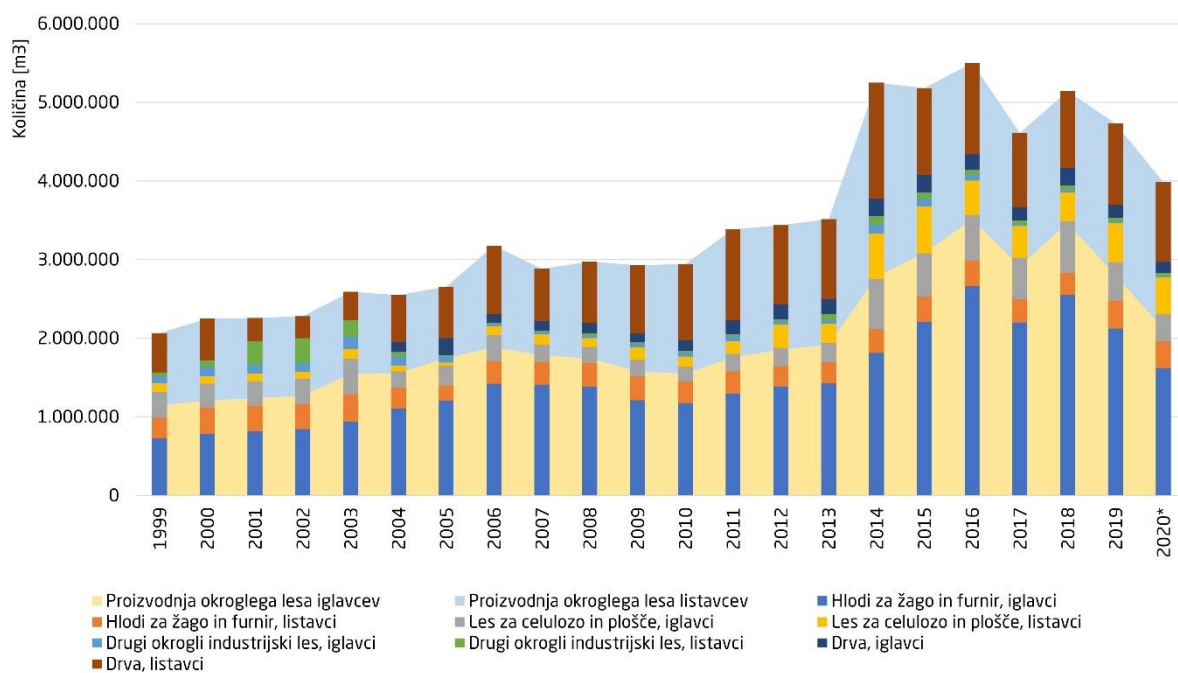
Gozdni lesni sortimenti se delijo glede na namen rabe. V nadaljevanju navajamo osnovno delitev z definicijami, ki so povzete po vprašalniku Joint Forest Sector Questionnaire, s katerim se v mednarodnih statistikah zbirajo podatki za potrebe organizacij FAO, UNECE, Eurostat in ITTO. Okrogli les se na prvem nivoju deli na industrijski (tehnični) okrogli les in les za kurjavo. Podrobnejša delitev s prevodom definicij je naslednja:

- Okrogli les je les, ki je bil posekan ali kako drugače pridobljen ali odstranjen. Obsega ves les pridobljen iz sečenj, npr. količine posekane v gozdovih in količine dreves izven gozda, vključno naravne izgube, izgube pri sečnji in spravilu v določenem obdobju, koledarskem letu ali gozdarskem letu. Vključuje ves les ki je bil pridobljen z ali brez

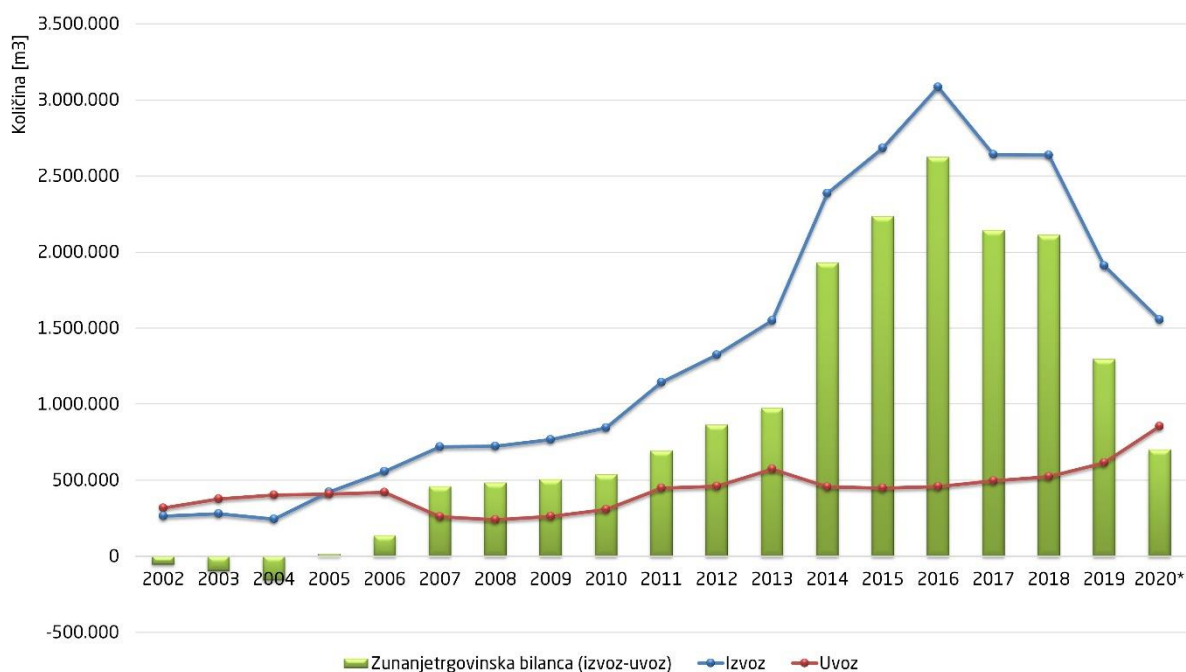
skorje, in sicer les v okrogli obliki, razcepljen, grobo prizmiran ali v drugi obliki (npr. veje, korenine, panji in tvorbe) in les, ki je grobo oblikovan ali priostren. Je celota, ki vključuje les za kurjavo, les za oglje in industrijski (tehnični) okrogli les.

- Les za kurjavo (vključuje tudi les za oglje) je okrogli les, ki bo uporabljen kot gorivo za namene kot so kuhanje, ogrevanje, proizvodnja toplote in/ali proizvodnja energije. Vključuje les pridobljen iz debel, vej ali drugih delov drevesa (če so pridobljeni za gorivo) in les, ki bo uporabljen za proizvodnjo oglja (n.pr. v kopah ali mobilnih pečeh). Volumen okroglega lesa, ki se uporablja pri proizvodnji oglja, je ocenjen z uporabo faktorja 6,0 za pretvorbo teže 1t oglja v volumen uporabljenega okroglega lesa (izražen v m³). Les za kurjavo zajema tudi lesne sekance, ki se uporabljajo kot gorivo, če so bili proizvedeni neposredno (npr. v gozdu) iz okroglega lesa. Ne zajema pa lesnega oglja.
- Okrogli industrijski les zajema ves okrogel les razen lesa za kurjavo. Deli se v tri skupine in sicer:
 - Hlodi za žago in furnir so okrogli les, ki bo razžagan (ali skobljan) po dolžini, namenjen za izdelavo žaganega lesa ali železniških pragov ali uporabljen pri proizvodnji furnirja (običajno z luščenjem in rezanjem). Zajema okrogli les (ne glede na to ali je oz. ni grobo prizmiran), ki bo uporabljen tudi za naslednje namene: za izdelavo dog in skodel, in druge posebne tipe okroglega lesa (npr. izrastki in korenine) za proizvodnjo furnirja. Poroča se v kubičnih metrih brez skorje. Dodatna razlaga: v to kategorijo spada okrogli les za proizvodnjo žaganih ali skobljanih tramov in "embalažni" les, če bo razžagan.
 - Les za celulozo in plošče je okrogli les, ki bo uporabljen v proizvodnji celuloze, ivernih plošč ali vlaknenih plošč. Zajema okrogel les (z ali brez skorje), ki bo uporabljen za te namene v obli ali razcepljeni obliki ali v obliki lesnih sekancev, ki so narejeni neposredno iz okroglega lesa. Poroča se v kubičnih metrih brez skorje. Dodatna razlaga: v to kategorijo spada tudi brusni les.
 - Drug okrogli industrijski les je okrogel les (neobdelan les), ki ne spada med hlode za žago, hlode za furnir in/ali les za celulozo in plošče. Zajema okrogli les, ki bo uporabljen za drogove, pilote, stebre, ograje, jamske opornike ("jamski les"), za pridobivanje tanina in destilacijo ter druge namene. Poroča se v kubičnih metrih brez skorje. Dodatna razlaga: v to kategorijo spadajo tudi druge oblike lesa drobnejših sortimentov, ki ne spadajo v zgornji kategoriji.

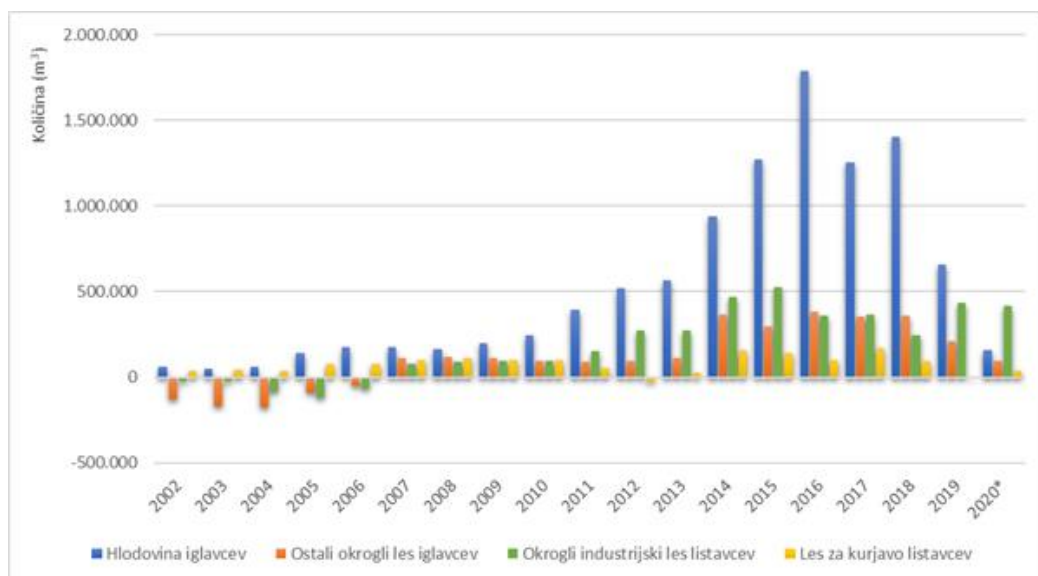
8.4 Grafi z virom podatkov

Slika 19: : Proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 1994–2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Statistični urad RS (SURS))

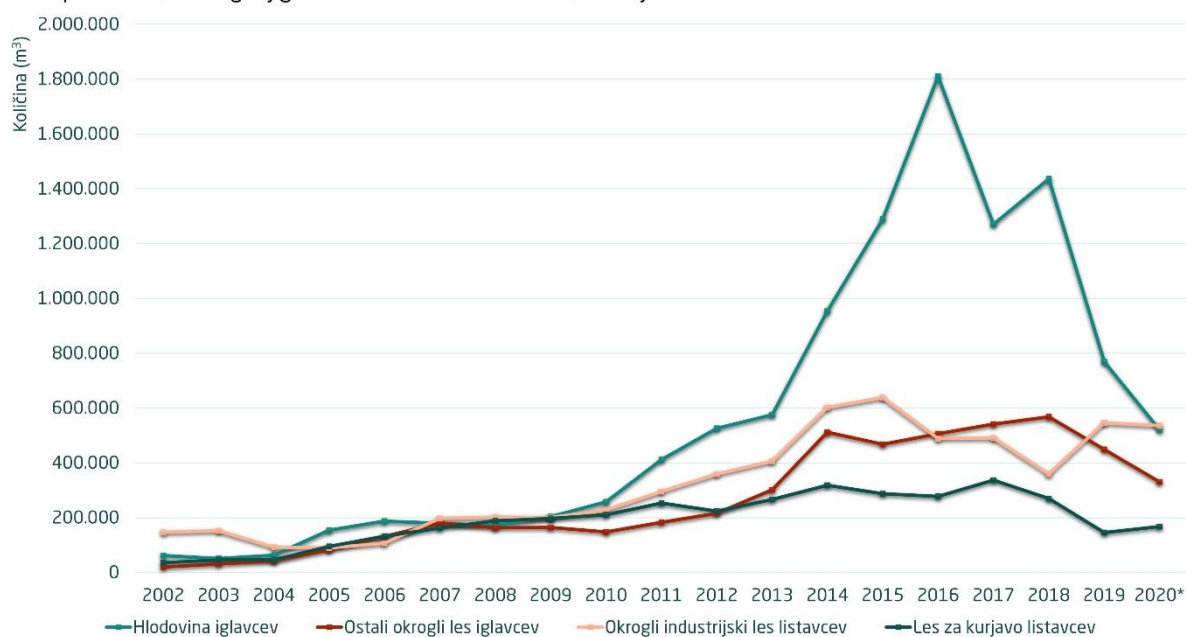

Slika 20: Izvoz, uvoz in zunanjetrgovinska bilanca gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Statistični urad RS (SURS))

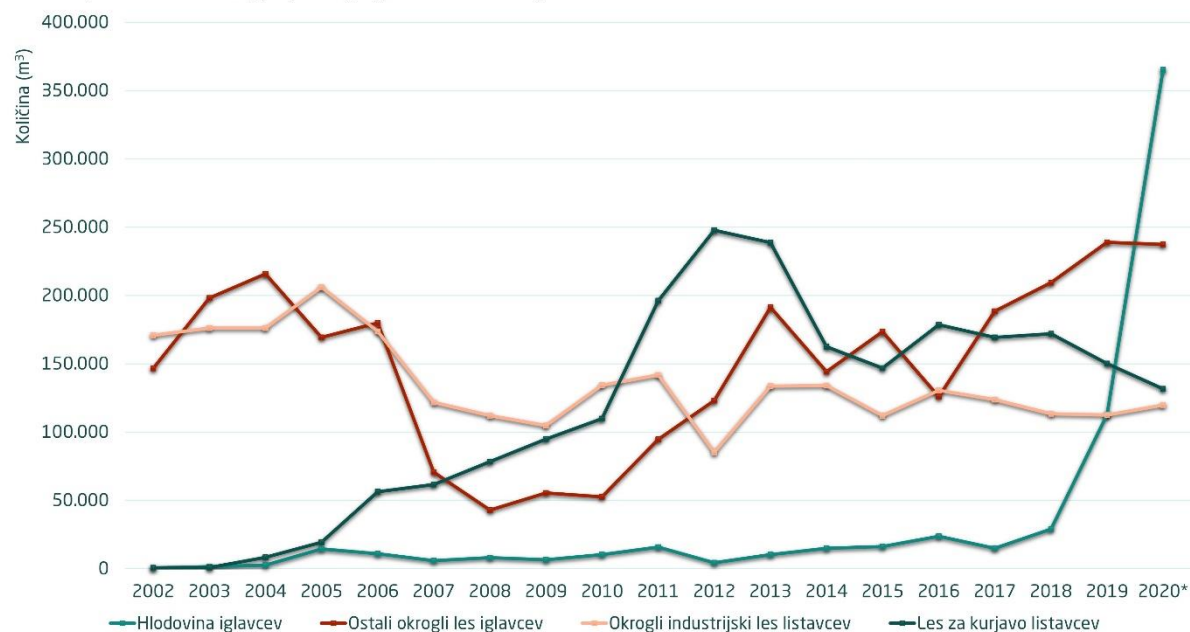
Slika 21: Zunanjetrgovinska bilanca (izvoz-uvoz) posameznih kategorij gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 2002 – 2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Statistični urad RS (SURS))

Izvoz posameznih kategorij gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji

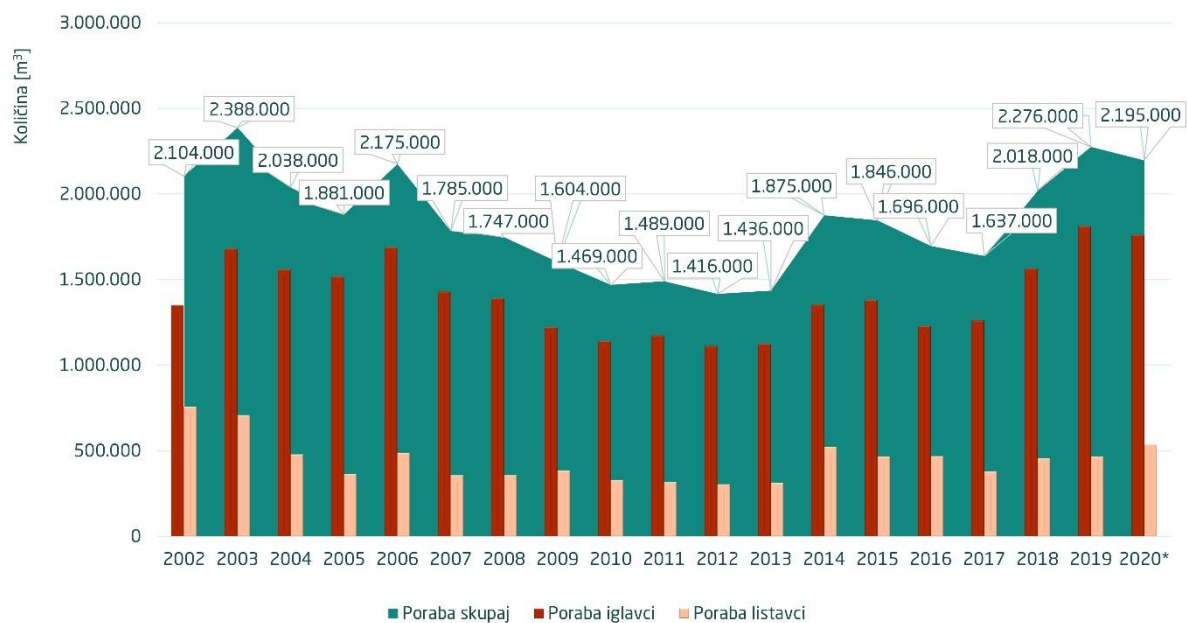
Slika 22: Izvoz posameznih kategorij gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Statistični urad RS (SURS))

Poraba posameznih kategorij okroglega lesa v Sloveniji

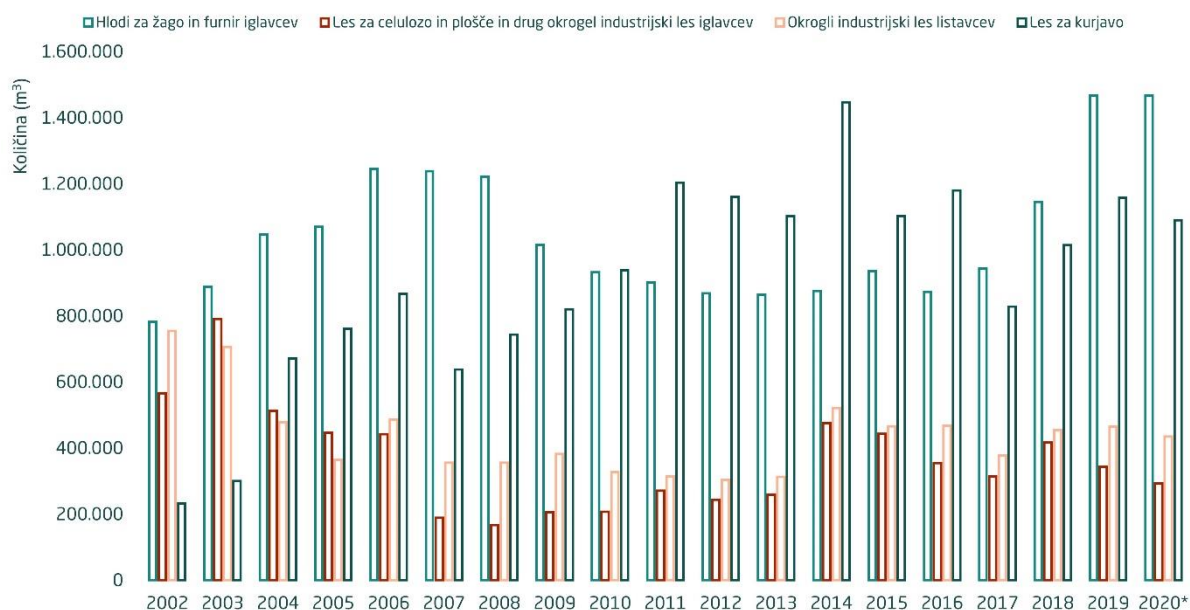
Slika 23: Uvoz posameznih kategorij gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni) (Vir: Statistični urad RS (SURS))

Poraba posameznih kategorij okroglega lesa v Sloveniji

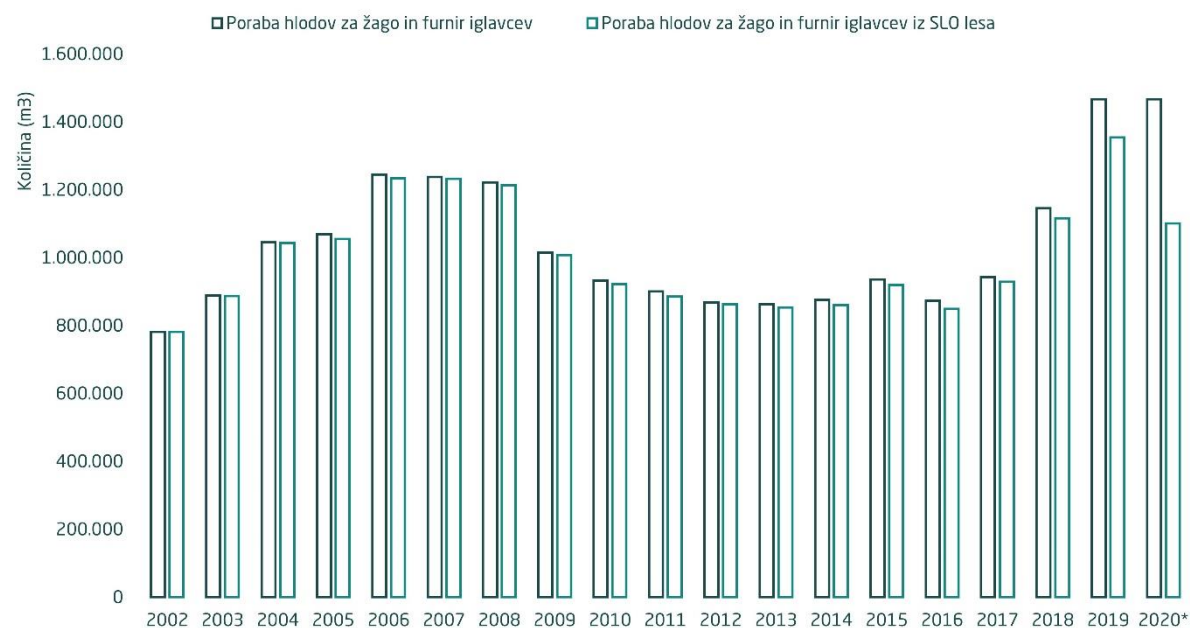
Slika 24: Poraba okroglega industrijskega lesa v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni). Podatki zajemajo naslednje kategorije: hlodi za žago in furnir, les za celulozo in plošče ter drug okrogel industrijski les. (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Statistični urad RS (SURS))

Poraba posameznih kategorij okroglega lesa v Sloveniji

Slika 25: Poraba posameznih kategorij okroglega lesa v Sloveniji v obdobju 2002–2020 (podatki za leto 2020 so začasni). (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Statistični urad RS (SURS))

Poraba slovenskega lesa hlodovine iglavcev v Sloveniji v primerjavi s celotno porabo tega lesa

Slika 26: Poraba slovenskega lesa hlodovine iglavcev v Sloveniji v obdobju 2002–2020 v primerjavi s celotno porabo tega lesa (podatki za leto 2020 so začasni). (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Statistični urad RS (SURS))

8.5 Cilj

- Povečati izkoriščenost proizvodnega potenciala gozdnih rastišč. Z nego gozdov in pravočasnim obnavljanjem gozdnih sestojev povečati kakovost gozdnih lesnih sortimentov.

- Povečati rabo lesa in lesnih izdelkov v gradbeništvu in bivalnem okolju. Les in izdelki iz lesa naj postanejo vodilni material.
- Izboljšati organiziranost lastnikov gozdov; pospeševati kapitalsko povezovanje lastnikov gozdov za pridobivanje in predelavo lesa.
- Nadaljnje povečanje rabe lesa kot materiala in energenta.

8.6 Komentar

Proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov (GLS) iz slovenskih gozdov sledi trendom poseka. Proizvodnja GLS je bila najvišja v času obsežnih naravnih motenj v gozdovih, ko je bila močno povečana sanitarna sečnja, in sicer v obdobju 2014–2019. Pred naravnimi motnjami je za obdobje npr. 2004–2013 povprečna proizvodnja GLS znašala 3,05 milijonov m³, od tega so s 57 %-deležem prevladovali iglavci. Proizvodnja GLS je v letu 2016 dosegla rekordno vrednost, nad 5,5 milijonov m³. V letu 2020 se je predvsem zaradi manjšega obsega sanitarnih sečenj proizvodnja GLS zmanjšala in sicer po začasnih podatkih za 16 % v primerjavi z letom 2019. V strukturi proizvodnje GLS iglavcev prevladuje kategorija hlodi za žago in furnir (v zadnjih petih letih s 75 %-deležem), pri listavcih pa s povprečno 56 % v zadnjih petih letih prevladuje les za kurjavo oz. drva. Glede na lastništvo gozdov prevladuje proizvodnja GLS iz zasebnih gozdov in sicer v obdobju 2016–2020 s povprečno 73 %.

Izvoz okroglega lesa se med leti precej spreminja; največ količin smo izvozili v času največjih naravnih motenj v gozdovih v zadnjem desetletju, z rekordnim izvozom v letu 2016, ko je bil več kot 3 milijone m³. Po tem letu izvoz okroglega lesa pada, največji padec je bil zabeležen v letu 2019, ko se je izvoz glede na predhodno leto zmanjšal za 28 % in je znašal manj kot 2 milijona m³. V letu 2020 je izvoz okroglega lesa znašal dobrih 1,55 milijonov m³, kar je najmanj vse od leta 2014 naprej. Drugače je z uvozom, ki je med leti bolj stabilen, s trendom povečevanja v zadnjih letih (854.000 m³ v letu 2020), še posebej pri hlodovini iglavcev (+224 % v 2020 v primerjavi z letom 2019). Značilnosti zunanje trgovine okroglega lesa najbolje prikazuje neto zunanja trgovina, ki se izračuna bilančno (izvoz-uvoz). Rekorden zunanjetrgovinski presežek je bil leta 2016, ko je znašal 2,63 milijonov m³. V letih 2019 in 2020 se je zunanjetrgovinski presežek okroglega lesa izrazito zmanjšal. Največji zunanjetrgovinski presežek je že skoraj dve desetletji pri kategoriji hlodi za žago in furnir iglavcev z izjemo leta 2020, ko je zunanjetrgovinski presežek tega lesa prvič po letu 2005 znašal manj kot 160.000 m³. Glavni izvozni trg nepredelanega okroglega lesa iz Slovenije sta Avstrija in Italija. V prvo izvažamo predvsem hlodovino iglavcev, v drugo okrogli industrijski les listavcev. Glavni uvozni trg okroglega lesa v Slovenijo so bile v letu 2020 Hrvaška, Češka republika, Italija in Avstrija. Iz Hrvaške smo uvažali predvsem okrogli industrijski les listavcev, iz Češke republike in Italije hlodovino iglavcev, iz Avstrije pa celulozni les iglavcev.

Poraba okroglega lesa med leti niha in je odvisna od obsega letne proizvodnje ter zunanjetrgovinske bilance lesa. Od leta 2018 naprej je poraba okroglega lesa znašala čez 3 milijone m³, od tega je bilo porabe slovenskega lesa v povprečju okrog 80 %. V strukturi porabe nepredelanega okroglega lesa prevladuje poraba industrijskega lesa (tj. hlodi za žago in furnir, les za celulozo in plošč ter drug okrogel industrijski les) in sicer s povprečno 67 % v zadnjih letih. Ta delež je bil nižji (povprečno 57 %) v obdobju 2011–2016, ko je bila rekordno visoka poraba lesa za kurjavo in sicer v povprečju 1,20 milijonov m³. V strukturi porabe okroglega industrijskega lesa v obdobju 2002–2020 prevladuje poraba hlodov za žago in furnir iglavcev in sicer v celotnem obdobju s povprečno 57 %-deležem, s povprečno 24 %

sledi poraba okroglega industrijskega lesa listavcev. Glede na skupino drevesnih vrst, v strukturi porabe okroglega industrijskega lesa prevladujejo iglavci (v obdobju 2011–2020 z 77 %-deležem). V Sloveniji je bila vse do leta 2019 celotna letna predelava hlodovine iglavcev izključno ali skoraj v celoti iz slovenskega lesa. V zadnjih dveh letih pa se poraba slovenske hlodovine iglavcev v skupni porabi tega lesa zmanjšuje; to lahko pojasnimo z pomanjkanjem tega lesa še posebej v lanskem letu, zaradi katerega so žagarski obrati začeli uvažati ta les iz tujine. Drugače kot s hlodovino iglavcev je z celuloznim lesom iglavcev, kjer poraba slovenskega lesa predstavlja v zadnjih dveh letih le povprečno 27 % skupne porabe tega lesa. V obdobjih 2002–2011 ter 2014–2016 je bilo stanje precej drugačno, saj smo večji predelali z lesom iz slovenskih gozdov. Poraba slovenskega okroglega industrijskega lesa listavcev, ki se predela v žagarskih obratih, furnirnicah, industriji lesnih plošč in drugih kompozitov, industriji mehanske celuloze in kemikalij, predstavlja v obdobju 2002–2020 povprečno 71 % celotne porabe tega lesa, z izjemo let 2005, 2010 in 2011 ko je bil ta delež nekoliko nižji.

Največ okroglega lesa v Sloveniji predelajo podjetja v industriji žaganega lesa (v letih 2019 in 2020 nad 1,6 milijonov m³), od tega z več kot 80 % prevladuje predelava iglavcev. Sledijo industrije lesnih kompozitov, mehanske celuloze in kemikalij, ki skupno predelajo okrog pol milijona m³ od tega s povprečno več kot 50 % prevladuje les iglavcev. Velik porabnik okroglega lesa so gospodinjstva, ki porabijo nad milijon m³ lesa za kurjavo letno, vendar del tega izvira tudi iz negozdnih virov.

8.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	Obseg proizvodnje GLS iz zasebnih gozdov je še vedno premajhen glede na razpoložljive količine in je povečan le v letih obsežnih sanitarnih sečenj. Delež izvoza okroglega industrijskega lesa glede na proizvodnjo se v zadnjih dveh letih počasi zmanjšuje, vendar še vedno predstavlja polovico proizvodnje tega lesa (kjer upoštevamo, da del izvoza izvira tudi iz uvoza). Vrednost koeficienta poraba/proizvodnja okroglega industrijskega lesa se od leta 2016 naprej povečuje in po prvih ocenah v letu 2020 znaša 0,77, kar pomeni, da je kljub povečanju predelave še vedno poraba manjša od proizvodnje in hkrati je prisoten zunanjetrgovinski presežek. Za primer, v obdobju 2002–2005 je ta koeficient znašal nad 1,00. Trenutna vrednost koeficienta Slovenijo uvršča na rep evropskih držav, saj povprečna vrednost koeficienta ostalih evropskih držav znaša 1,30. V kolikor v Sloveniji ne bo večjih ujmov, v prihodnje zaenkrat ni pričakovati povečanja pridobivanja lesa ter zaradi omejenih kapacitet obratov primarnih predelovalcev lesa prav tako ni pričakovati drastičnega povečanja porabe okroglega lesa.

8.8 Metodologija

8.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o Nacionalnem gozdnem programu. 2007. Ur. l. RS, št. 111/2007

Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020 »Les je lep«.

8.8.2 Druge zakonodajne podlage:

8.8.3 Izvor baze podatkov:

Podatki so zbrani iz različnih virov: SURS, individualna podjetja - večji predelovalci lesa, ZGS, SiDG.

8.8.4 Skrbnik podatkov:

Gozdarski inštitut Slovenije (GIS)

Statistični urad RS (SURS)

8.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

20. 5. 2021

8.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Podatki so posodobljeni vsako leto, ko so na voljo končni podatki o strukturi proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov ter zunanji trgovini okroglega lesa.

8.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov (GLS) je eden ključnih podatkov za spremljanje gospodarjenja z gozdovi. Struktura proizvodnje GLS se vodi v neto kubičnih metrih (medtem ko se posek v bruto m³), kjer so upoštevani tržni (komercialni) volumni GLS, brez upoštevanja nadmer pri dolžinah. Količina je pri nekaterih GLS izražena s skorjo, pri nekaterih pa brez skorje. Glavni viri za izračunavanje strukture proizvodnje GLS so: družba SiDG d. o. o., ZGS, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS (SKZGRS – za podatke pred 2016), SURS in podjetja v lesnopredelovalni industriji.

Dinamika gibanj v zunanji trgovini je pomemben kazalnik stanja predelave in rabe lesa in posledično dodajanja dodane vrednosti domači obnovljivi surovini. Statistika zunanje trgovine zajema podatke o izvozu in uvozu blaga, to so podatki o blagu, ki ga Slovenija izvaža v druge države, in o blagu, ki ga uvaža iz drugih držav. Statistiko uvoza in izvoza blaga spremlja Statistični urad RS (SURS), podatke pa zbira Finančna uprava RS, natančneje Carinski urad RS (CURS). Od vstopa Slovenije v EU se podatki o blagovni menjavi Slovenije s tujino pridobivajo iz dveh ločenih sistemov: iz Ekstrastata ali statistike blagovne menjave z državami nečlaniciami in iz Intrastata ali statistike blagovne menjave med državami članicami. V statistično raziskovanje Intrastat so vključena podjetja, ki v posamezni smeri trgovanja presežejo določen vrednostni prag. Poročanje o izvozu in uvozu blaga z državami nečlaniciami EU temelji

na carinskih deklaracijah, ki jih vodi FURS. V statistični zbirki Si-STAT so podatki o zunanji trgovini okroglega lesa na voljo po posameznih šifrah Kombinirane nomenklature (KN). Osnovni podatki so prikazani v merski enoti tona (torej govorimo o masi lesa), ki se preko pretvorbenih faktorjev lahko preračunajo v kubične metre (torej v volumen okroglega lesa).

Poraba okroglega lesa je deloma izračunana bilančno (proizvodnja + uvoz – izvoz) deloma pa so podatki pridobljeni s strani predelovalcev tega lesa. Analiza porabe okroglega lesa opisuje indikator stanja v primarni lesnopredelovalni industriji.

8.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Kazalnik se na enak način zbira že dobro desetletje. Podatki o proizvodnji GLS so za državne gozdove povsem zanesljivi, za zasebne gozdove pa bi za natančne izračune potrebovali periodična in natančna zbiranja podatkov s strani žagarskih obratov, kmetijskih gospodarstev ter izvedbo popisa rabe lesa za kurjavo (drv) v Sloveniji. Pomanjkljivost kazalnika je tudi neupoštevanje pridobljenih količin na zunaj gozdnih površinah. Podatki o zunanji trgovini so natančni, saj jih prek ustaljenega sistema zbira Carinski urad RS, statistiko pa spremlja SURS. Poraba okroglega lesa se delno izračunava bilančno in sicer $\text{poraba} = \text{proizvodnja} - \text{izvoz} + \text{uvoz}$. Pri interpretaciji podatkov o porabi/predelavi okroglega lesa je potrebna previdnost, kajti del izvoza tega lesa izvira tudi iz uvoza.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:

- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

Podatki so za spremljanje trenda tokov lesa zanesljivi, njihova zanesljivost pa bi se povečala ob rednejših in natančnih popisih predvsem pridobivanja in rabe okroglega lesa v gozdovih v zasebni lasti.

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):

Projekcije v kazalnik niso vključene.

- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 2

- Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 2
- Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 1
- Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 1
- Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): ni prostorskih podatkov

8.8.9 Druge opombe:

8.8.10 Literatura oz. reference

- KOVAČ, Marko, FICKO, Andrej, ŠČAP, Špela, PIŠKUR, Mitja, JAPELJ, Anže, WESTERGREN, Marjana, BOŽIČ, Gregor. Katalog harmoniziranih kazalnikov za spremljanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in nacionalnega gozdnega programa v Republiki Sloveniji. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, 2019. 86 str.
<http://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=10368>. [COBISS.SI-ID 5519526]
- KRAJNC, Nike, PIŠKUR, Mitja. 2006. Tokovi okroglega lesa in lesnih ostankov v Sloveniji = Roundwood and wood waste flow analysis for Slovenia. Zbornik gozdarstva in lesarstva, št. 80, 31–54.
- PIŠKUR, Mitja. 2010. Proizvodnja, izvoz in uvoz okroglega lesa = Roundwood production, export and import. Gozdarski vestnik, letn. 68, št. 9, 442–445.
- PIŠKUR, Mitja. 2012. Poraba industrijskega okroglega lesa v Sloveniji = Industrial roundwood consumption in Slovenia. Gozdarski vestnik, letn. 70, št. 4, 179–182.
- ŠČAP, Špela. Zunanja trgovina z okroglim lesom v Sloveniji. Spletni portal WoodChainManager. 2019. ISSN 2591-2127. <http://wcm.gozdis.si/zunanja-trgovina-z-okroglim-lesom-v-sloveniji>. [COBISS.SI-ID 5460390]
- ŠČAP, Špela, PIŠKUR, Mitja. Izvoz in uvoz okroglega lesa. Korenina : [interno glasilo družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o.]. [Tiskana izd.]. dec. 2020, št. 14, str. 12-13, ilustr. ISSN 2670-4234. <https://sidg.si/index.php/menu-za-download-javnost?view=download&id=1699>. [COBISS.SI-ID 43678211]
- ŠČAP, Špela. Tokovi okroglega lesa v letu 2019. Spletni portal WoodChainManager. 2020. <http://wcm.gozdis.si/slo/tokovi-okroglega-lesa-v-letu-2019>.
- TRAVNIKAR, Tanja, BEDRAČ, Matej, BELE, Sara, KOŽAR, Maja, MOLJK, Ben, BREČKO, Jure, PINTAR, Marjeta, ZAGORC, Barbara, ŠČAP, Špela (sodelavec pri raziskavi), et al., TRAVNIKAR, Tanja (urednik). Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2020. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Kmetijski inštitut Slovenije, 2021. Še NEOBJAVLJENO.

8.9 Avtorji

Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije

9 Kazalnik 5: Odkup lesa iz zasebnih gozdov

9.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☒ Trg lesa in lesnih proizvodov

9.2 Ključno sporočilo

Odkup gozdnih lesnih sortimentov (GLS) med leti niha in je odvisen predvsem od obsega poseka v gozdovih v zasebni lasti. Najvišji odkup je bil v obdobju 2015–2018, z rekordnimi zabeleženimi količinami 1,31 milijonov m³ leta 2016. Kljub temu, da se v zadnjih letih delež odkupa hlodovine iglavcev zmanjšuje, ta še vedno predstavlja več kot polovico vsega letnega odkupa GLS. V zadnjih letih se v skupnem odkupu lesa iz zasebnih gozdov povečuje delež odkupa hlodovine listavcev ter lesa za plošče listavcev. Pri interpretaciji podatkov o količinah odkupa GLS iz zasebnih gozdov, ki jih spremlja Statistični urad RS (SURS), je potrebna previdnost, saj raziskava zajame le okrog polovico količin okroglega lesa, ki v enem letu vstopi na trg.

Odkupne cene GLS na kamionski cesti iz zasebnih gozdov na mesečni ravni spremljata SURS in sicer za glavne skupine sortimentov, ter na vsako četrletje Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) za 38 sortimentov razvrščenih v kakovostne razrede. Po podatkih SURS so se povprečne letne odkupne cene hlodovine iglavcev v zadnjem desetletju gibale med 57,41 EUR/m³ brez DDV (leto 2020) in 73,25 EUR/m³ brez DDV (leto 2013). Cene hlodovine iglavcev so v zadnjih dveh letih najnižje vse od leta 2010 naprej. Drugače je s hlodovino listavcev, ki v zadnjih letih narašča, najbolj izrazit dvig je opaziti pri hlodovini hrasta, katerega cena narašča že od leta 2012 naprej. V letu 2021 so se cene pri večini GLS tako v Sloveniji kot širše po svetu zvišale, najbolj izrazito pri hlodovini iglavcev. Po podatkih GIS so se cene GLS v maju 2021 v primerjavi z majem 2020 zvišale pri vseh 38 spremljanih GLS, najbolj pri hlodih smreke kakovostnega razreda C in D2, hlodih rdečega bora kakovostnega razreda B ter pri hlodih hrasta prsnega premera nad 50 cm kakovostnih razredov C in D.

9.3 Definicija

Kazalnik prikazuje količine, cene ter vrednosti odkupa gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov na kamionski cesti. Podatki so prikazani za obdobje 2011–2020.

Gozdni lesni sortimenti so posekan les gozdnih drevesnih vrst, in sicer s skorjo ali brez nje, in obsegajo: les v okrogli obliki, razcepljen ali v drugi obliki (veje, korenine, panji in tvorbe), ter lesne sekance iz lesa, pridobljenega neposredno v gozdu.

Gozdni lesni sortimenti se delijo glede na namen rabe. V nadaljevanju navajamo osnovno delitev z definicijami, ki so povzete po metodološkem pojasnilu Odkup lesa, katerega avtor je Statistični urad RS (SURS).

Hlodi se uporabljajo pri proizvodnji žaganega lesa (vključno z železniškimi pragovi) in pri proizvodnji furnirja.

Les za celulozo in plošče je ves les (razen hlodov), ki se uporabi za proizvodnjo celuloze, ivernih plošč in vlaknenih plošč.

Drugi okrogli industrijski (tehnični) les zajema okrogli les, ki bo uporabljen za drogeve, pilote, stebre, ograje, jamske opornike (jamski les), za pridobivanje tanina, destilacijo in vžigalice.

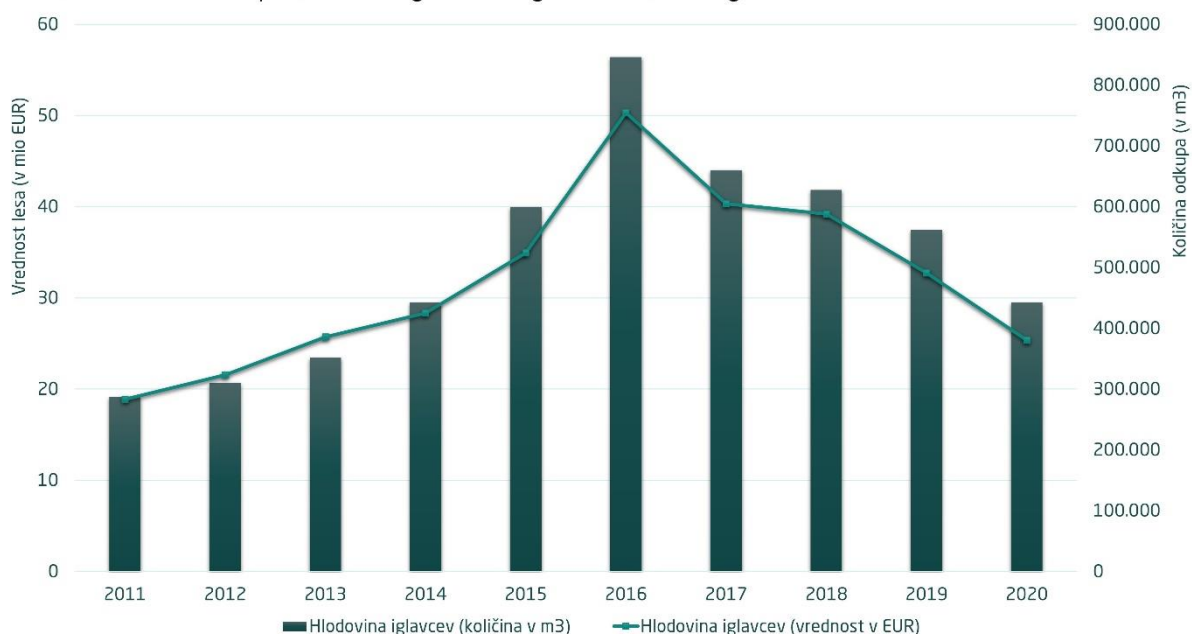
Les za kurjavo je neobdelan les (iz debla in vej), ki se uporabi kot gorivo npr. za kuhanje, ogrevanje in proizvodnjo energije.

Vrednost odkupljenega lesa je obračunana vrednost prevzetega lesa po odkupni ceni na kamionski cesti. Stroški organizacije v zvezi s prevzemom, prevozom do skladišča, hrambo ali uskladiščenjem ne spadajo v vrednost odkupljenega blaga. Vrednost blaga ne vključuje DDV.

Povprečna **cena odkupljenega lesa** je izračunana na podlagi podatkov o vrednosti in količini odkupljenega lesa (povprečna vrednost na enoto).

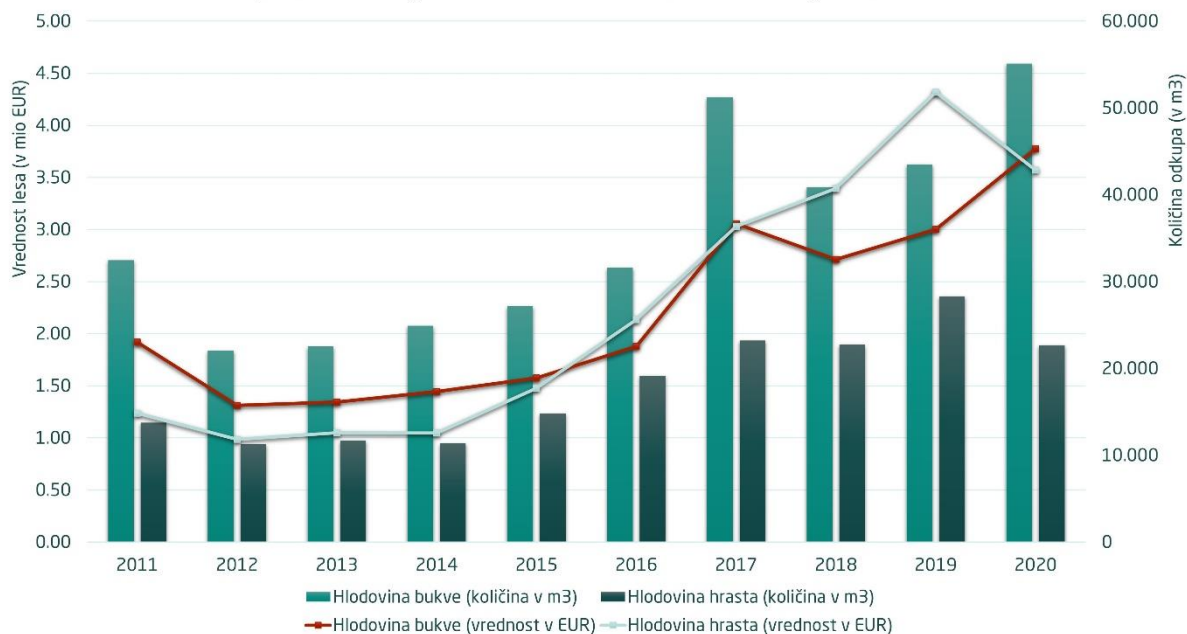
9.4 Grafi z virom podatkov

Vrednost in količine odkupa hlodov za žago in furnir iglavcev iz zasebnih gozdov

Slika 27: Vrednost in količine odkupa hlodov za žago in furnir iglavcev iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2020 (vrednost je prikazana v EUR brez DDV) (Vir: Statistični urad RS (SURS))

Vrednost in količine odkupa hlodov za žago in furnir bukve ter hrasta iz zasebnih gozdov

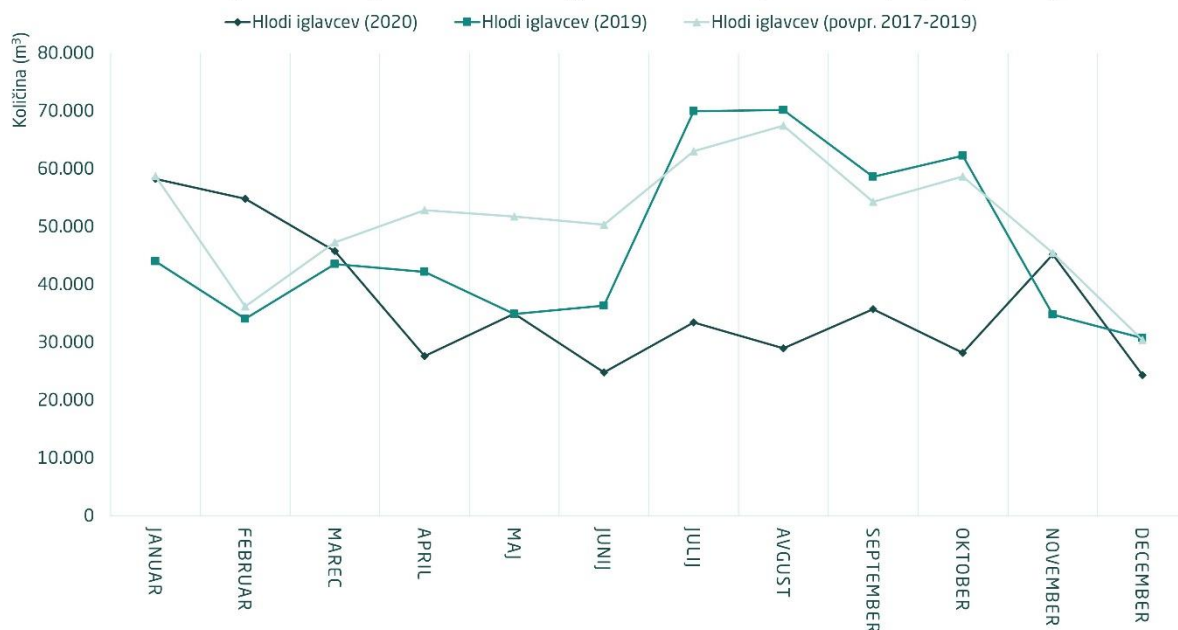
Slika 28: Vrednost in količine odkupa hlodov za žago in furnir bukve ter hrasta iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2020 (vrednost je prikazana v EUR brez DDV) Vir: Statistični urad RS (SURS)

Vrednost in količine odkupa hlodov za žago in furnir iglavcev iz zasebnih gozdov

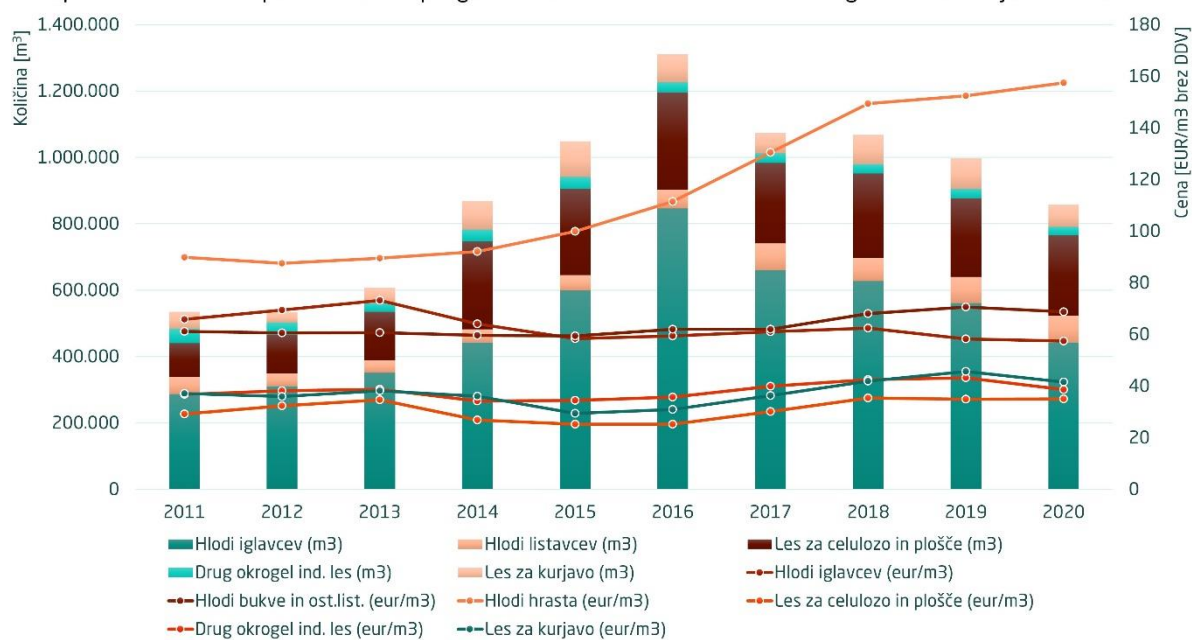
Slika 29: Vrednost in količine odkupa lesa za celulozo in plošče iglavcev in listavcev iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2020 (vrednost je prikazana v EUR brez DDV) (Vir: Statistični urad RS (SURS))

Mesečne količine odkupa hlodovine iglavcev iz zasebnih gozdov v letih 2020, 2019 ter v povprečju obdobja 2017-2019

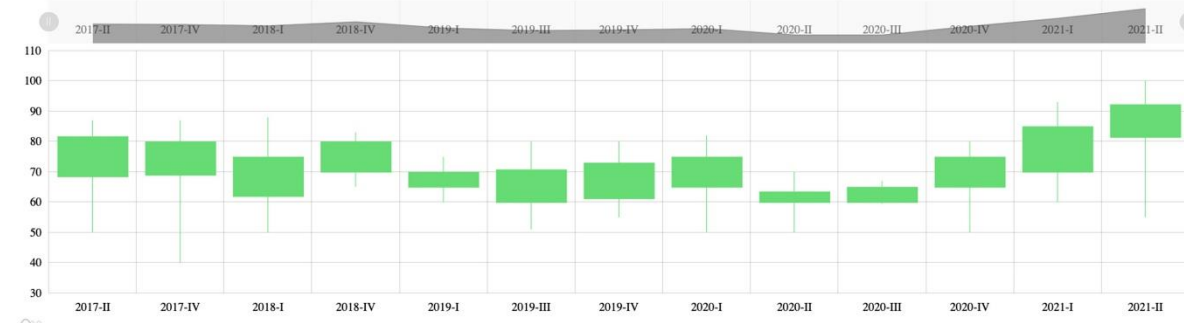
Slika 30: Mesečne količine odkupa hlodovine iglavcev iz zasebnih gozdov v letih 2020, 2019 ter v povprečju obdobja 2017–2019 (osnovni vir: S, obdelave GIS-GTE) (Vir: Statistični urad RS (SURS); obdelave: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS))

Odkupne količine in cene posameznih skupin gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov v obdobju 2011-2020

Slika 31: Odkupne količine in cene posameznih skupin gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2020 (količine odkupa so prikazane v stolpcih, odkupne cene pa z linijami). (Vir: Statistični urad RS (SURS); preračuni GIS)

Grafikon prikazuje cene sortimentov v EUR/m³ za drevesno vrsto **Smreka** v kakovostnem razredu **C**.

Slika 32: Minimalna, maksimalna in srednja vrednost (mediana) odkupnih cen hlodov smreke kakovostnega razreda C iz zasebnih gozdov v obdobju 2017–2021 v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti (na ordinatni osi so z rimskimi številkami označena četrtletja znotraj leta) (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) - <http://wcm.gozdis.si/cene-okroglega-lesa>)

9.5 Cilj

- Razvit trg gozdnih lesnih sortimentov v Republiki Sloveniji.
- Izboljšati organiziranost lastnikov gozdov. Pospeševati kapitalsko povezovanje lastnikov gozdov za pridobivanje in predelavo lesa.
- Izboljšati trženje gozdnih lesnih proizvodov.

9.6 Komentar

Količine odkupa gozdnih lesnih sortimentov (GLS) iz zasebnih gozdov med leti nihajo in so odvisne predvsem od obsega poseka v gozdovih v zasebni lasti. Vrednost odkupljenega lesa pomeni obračunano vrednost prevzetega lesa po odkupni ceni in je odvisna predvsem od količin odkupa ter aktualnih razmer na trgu okroglega lesa (tj. od ponudbe in povpraševanja). Letna in mesečna dinamika odkupa GLS iz zasebnih gozdov se med skupinami razlikuje; pri hlodovini iglavcev je bil po podatkih SURS v obdobju 2011–2020 največji odkup leta 2016 ko je bil povečan posek predvsem iglavcev zaradi naravnih ujm v gozdovih. Pri hlodovini bukve je bil v zadnjih desetih letih največji odkup v letu 2017 in lani. V obdobju 2011–2016 je bil odkup hlodovine bukve izredno nizek in je v povprečju znašal slabih 27.000 m³ na leto, pri čemer je potrebo upoštevati, da SURS podatki ne zajamejo vseh količin odkupa okroglega lesa. Po podatkih SURS odkup hlodovine hrasta predstavlja majhen delež (v povprečju 2 %) v skupnem odkupu GLS. Odkup teh sortimentov iz zasebnih gozdov je v zadnjih petih letih višji kot leta prej. Podoben trend kot količine odkupa ima tudi vrednost odkupljene hlodovine iz zasebnih gozdov. Največjo vrednost odkupljenih GLS iz zasebnih gozdov predstavlja hlodovina iglavcev, ki pa se od leta 2016 naprej zmanjšuje (npr. v letu 2020 se je vrednost znižala za 50 % v primerjavi z najvišjo vrednostjo v letu 2016). Vrednost hlodovine bukve od leta 2012 naprej

narašča, z izjemo leta 2018; v letu 2020 je po podatkih SURS dosegla 3,8 mio EUR, kar je največ od leta 2009 naprej. Tudi vrednost odkupljene količine hlodov hrasta iz zasebnih gozdov narašča in sicer je v letu 2019 znašala rekordnih 4,3 mio EUR, kar je 155 % več kot v povprečju desetih let pred tem letom. Lani je vrednost nekoliko padla, ampak še vedno ostaja druga najvišja odkar SURS spremlja odkup lesa. Trend gibanja količin odkupa celuloznega lesa iglavcev sovпада z naravnimi ujmami v gozdovih, ko je bilo v letih 2014–2016 posekanega veliko industrijskega lesa iglavcev slabše kakovosti. Odkup lesa za plošče listavcev je v strukturi odkupa iz zasebnih gozdov v obdobju 2011–2019 predstavljal povprečno 7 % od skupnega odkupa okroglega lesa, v lanskem letu pa se je delež povečal na 12 %. Vrednost odkupljenega celuloznega lesa iglavcev niha, v zadnjih treh letih pa vrednost teh sortimentov pada. Obratno je s skupino les za celulozo in plošče listavcev, ko vrednost odkupljenih teh sortimentov znatno narašča. Pri interpretaciji podatkov o količinah in vrednostih gozdnih lesnih sortimentov je potrebna previdnost, saj ocenjujemo, da ta raziskava, ki jo opravlja SURS, zajame okrog 50 % količin okroglega lesa na trgu (Poročilo o trajnostnem..., 2019).

Mesečna dinamika odkupa okroglega industrijskega lesa v letu 2020 kaže pri količinah na največji odklon trendov pri hlodovini iglavcev v primerjavi s preteklimi leti, zato predstavljamo podatke le za to kategorijo. V letu 2020 je bil odkup hlodovine iglavcev izredno nizek v mesecu aprilu, in sicer je bil za 35 % nižji v primerjavi z letom 2019 ter kar za 48 % nižji v primerjavi s povprečnim odkupom aprila v obdobju 2017–2019. Glavni razlog za tako nizke količine odkupa je epidemija COVID-19, ko se je trgovanje z GLS skoraj povsem ustavilo. Nizek odkup hlodovine iglavcev se je lani nadaljeval tudi v pozno pomladanskih in poletnih mesecih; v mesecih junij–avgust je bilo v povprečju za 51 % manj odkupa kot v letu 2019 in za 52 % manj odkupa kot v obdobju 2017–2019. Glavna razloga za to sta nizek obseg sanitarnih sečenj predvsem zaradi podlubnikov ter nizke cene tega lesa na trgu. V novembru 2020 se je odkup hlodovine iglavcev povečal, kar sovпада tudi z dvigom cen tega lesa v tem času (Ščap, 2021).

Kljub temu, da se odkup hlodovine iglavcev v zadnjih letih zmanjšuje, ta še vedno predstavlja več kot polovico celotnega odkupa GLS iz zasebnih gozdov. Glede na delež v skupnem odkupu sledi skupina les za celulozo in plošče iglavcev (s povprečno 15 % v zadnjih petih letih). V odkupu GLS iz zasebnih gozdov se po podatkih SURS povečuje odkup industrijskega lesa listavcev – hlodovine ter lesa za celulozo in plošče in je na podobni ravni kot pred pojavom žledoloma leta 2014.

Povprečne letne odkupne cene hlodovine iglavcev so se v zadnjem desetletju gibale med 57,41 EUR/m³ brez DDV (leto 2020) in 73,25 EUR/m³ brez DDV (leto 2013). Cene hlodovine iglavcev so v zadnjih dveh letih najnižje vse od leta 2010 naprej. Drugače je s hlodovino listavcev, ki v zadnjih letih narašča, najbolj izrazit dvig je opaziti pri hlodovini hrasta, katerega cena narašča že od leta 2012 naprej. V letu 2012 je odkupna cena iz zasebnih gozdov hrastovih hlodov znašala 87,50 EUR/m³ brez DDV, lani pa kar 157,50 EUR/m³ brez DDV. Glavni razlog za to je povečano povpraševanje po tem lesu, predvsem po hlodovini izredne kakovosti (Ščap, 2021). Cene lesa za celulozo in plošče med leti nihajo, pri iglavcih v zadnjih treh letih cena ostaja podobna (okrog 30 EUR/m³ brez DDV), pri listavcih pa je povprečna letna cena dosegla vrh v letu 2018 (47,98 EUR/m³ brez DDV), lani pa se je znižala na 43,47 EUR/m³ brez DDV. Povprečne letne cene lesa za kurjavo (iglavcev in listavcev) so bile v zadnjem desetletju najvišje v obdobju 2018–2020, ko so se gibale med 41,51 EUR/m³ brez DDV in 45,66 EUR/m³ brez DDV.

Odkupne cene GLS na kamionski cesti iz zasebnih gozdov GIS spremlja za skupno 38 sortimentov razvrščenih v kakovostne razrede. Od septembra 2020 pa do maja 2021 so se cene zvišale ali pa v nekaterih primerih ostale enake pri vseh 38 spremljanih GLS. Pri hlodovini iglavcev so se cene najbolj zvišale pri hlodih smreke kakovostnega razreda D2 (+50 %) in hlodih smreke in jelke kakovostnega razreda C (v povprečju +48 %). Pri hlodovini listavcev se je v enakem obdobju cena najbolj zvišala pri hlodih hrasta kakovostnega razreda C (+56 %), pri lesu slabše kakovosti pa se je cena posameznih GLS v obdobju september 2020–maj 2021 zvišala za od 4–10 %, v nekaterih primerih pa cena ostaja enaka. Odkupne cene GLS, ki jih spremlja GIS so ažurno objavljene na prosto dostopnem spletnem portalu: <http://wcm.gozdis.si/cene-okroglega-lesa>.

9.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	Obseg odkupa GLS iz zasebnih gozdov je še vedno prenizek glede na razpoložljive količine in je povečan le v letih obsežnih sanitarnih sečenj. Cene GLS se zaradi pestrega dogajanja na trgu lesa tekom leta 2021 pogosteje spreminjajo kot v letih prej in tako v Sloveniji kot na mednarodnih trgih je opaziti precejšnje povišanje cen pri večini GLS. V kolikor se bodo cene okroglega lesa še višale, je v prihodnje pričakovati povečano aktivnost gospodarjenja oz. večji posek v zasebnih gozdovih. Na drugi strani pa bodo kupci GLS primorani aktivno iskati in si zagotavljati količine lesa po njim sprejemljivi in ekonomsko upravičeni ceni. Zaradi trenutno velikega povpraševanja po okroglem lesu, je pričakovati višanje cen še naprej.

9.8 Metodologija

9.8.1. Cilj so povzeti po:

Resolucija o Nacionalnem gozdnem programu. 2007. Ur. l. RS, št. 111/2007

9.8.1 Druge zakonodajne podlage:

Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93)

Pravila družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov (datum sprejetja 20.8.2020, začetek uporabe 1.1.2021)

9.8.2 Izvor baze podatkov:

Podatki so zbrani iz virov: SURS, GIS.

9.8.3 Skrbnik podatkov:

Statistični urad RS (SURS)

Gozdarski inštitut Slovenije (GIS)

9.8.4 Datum zadnjega zajema podatkov

10.6.2021

9.8.5 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Podatki so posodobljeni vsako leto, ko so na voljo končni podatki o odkupu lesa iz zasebnih gozdov.

9.8.6 Metodologija obdelave podatkov

Pregled nad vrednostmi, količinami in povprečnimi cenami odkupljenih GLS iz zasebnih gozdov na kamionski cesti mesečno vodi in izvaja SURS. V raziskovanje so vključena vsa pomembnejša podjetja, ki odkupujejo les od zasebnih lastnikov gozdov. Izbrana so reprezentativna podjetja, oz. podjetja, ki opravljajo odkup lesa neposredno od lastnikov gozdov. V raziskovanje je vključenih približno 50 poročevalskih enot. Po podatkih, ki jih zbira SURS, so poročevalske enote v zadnjih petih letih v posameznem letu odkupile povprečnih 1,06 milijonov kubičnih metrov (m³) lesa. Podatki o povprečnih cenah so koristen pripomoček pri spremljanju trendov gibanja odkupnih cen in orientacijskih cen za skupine sortimentov (hlodovina, les slabše kakovosti, les za kurjavo) iz zasebnih gozdov, vendar metodologija zbiranja cen ni tako celovita predvsem zaradi premajhne razdrobljenosti posameznih skupin GLS.

Bolj celovit sistem spremljanja odkupnih cen GLS iz zasebnih gozdov je v letu 2017 razvil GIS, saj so GLS iglavcev in listavcev razvrščeni po kakovostnih razredih opredeljenih v Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 30/17, Priloga 6) in nekdanjih jugoslovanskih JUS standardih. Glede na to, da poročevalske enote podatke o odkupljenih količinah posredujejo v velikostnih razredih, ni natančnih podatkov o količinah letnega odkupa teh podjetij, ocena pa je, da podjetja, ki posredujejo podatke, v Sloveniji odkupijo približno 600.000 m³ lesa na leto (Stare in Ščap, 2019). V letih 2017 in 2018 so se odkupne cene za 38 različnih GLS zbirale dvakrat letno, v letu 2019 se je zaradi zanimanja različnih deležnikov v gozdno-lesni verigi zbiranje cen povečalo na trikrat v letu, v letu 2020 se je zbiranje cen izvajalo mesečno, predvsem z namenom spremljanja trga okroglega lesa v času epidemije COVID-19. V letu 2021 in naprej pa se bodo odkupne cene GLS iz zasebnih gozdov zbirale vsako četrletje.

9.8.7 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Kazalnik se na enak način v primeru vira SURS zbira že 15 let, v primeru GIS pa 5 let. Podatki o količinah odkupa okroglega lesa iz zasebnih gozdov zaradi nepopolnega zajema podjetij, ki se to dejavnostjo ukvarjajo, niso celoviti – zajamejo namreč okrog polovico količin okroglega lesa, ki v enem letu vstopi na trg. Enako podatki niso celoviti pri spremljanju vrednosti odkupljenega lesa. Podatki o povprečnih odkupnih cenah okroglega lesa iz zasebnih gozdov so koristen pripomoček pri spremljanju trendov gibanja odkupnih cen GLS.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

Podatki so za spremljanje trendov gibanja odkupnih cen GLS zanesljivi, njihova zanesljivost pa bi se povečala ob povečanju števila poročevalskih enot, tako v primeru SURS-a kot GIS-a. Odkupne cene posameznih GLS, ki jih spremlja GIS bi bile še bolj natančne, v primeru, da bi bile tehtane z odkupnimi količinami.

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):

Projekcije v kazalnik niso vključene.

- Skupna ocena ((1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)): 2
 - Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 3
 - Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 1
 - Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 1
 - Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): ni prostorskih podatkov

9.8.8 Druge opombe:

9.8.9 Literatura oz. Reference

Stare, Darja, Ščap, Špela. 2019. Odkupne cene gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov v Sloveniji = Purchase prices of the forest wood assortments from private forests in Slovenia. Gozdarski vestnik, letn. 77, št. 4, str. 170–178.

Statistični urad RS (SURS). 2021. Metodološko pojasnilo Odkup lesa. Vir dostopen na: <https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/8205/16-052-MP.pdf>

ŠČAP, Špela. 2021. Odkupne količine in cene gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov v 2020 nižje kot v 2019. Spletni portal WoodChainManager. <http://wcm.gozdis.si/slo/odkupne-kolicine-in-cene-gozdnih-lesnih-sortimentov-iz-zasebnih-gozdov-v-2020-nizje-kot-v-2019>

9.9 Avtorji

Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije

10 Kazalnik 6: Certificiranje gozdov

10.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

10.2 Ključno sporočilo

Certifikacija gozdov potrdi skladnost gospodarjenja z gozdovi glede na mednarodno sprejete standarde. Certificiranje omogoča boljše pogoje trgovanja in konkurenčno prednost. V Sloveniji sta najbolj uveljavljena certifikata Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) in Forest Stewardship Council® (FSC).

V Sloveniji ima PEFC certifikat za sledljivost izvora lesa že 66 podjetij, ki se ukvarjajo s prodajo ali predelavo lesa. V regijsko certificiranje PEFC je vključenih 1196 lastnikov, ki gospodarijo z 292.722 ha gozda, kar predstavlja skoraj ¼ slovenskih gozdov (Izvajanje regijske certifikacije gozdov po sistemu PEFC v letu 2019).

10.3 Definicija

Kazalnik prikazuje različne mednarodne certifikacijske sheme in stanje v Sloveniji in širše.

Certificiranje gozdov je ocena neodvisne, usposobljene in akreditirane organizacije, ki pisno potrdi skladnost gospodarjenja z gozdom z mednarodno določenimi standardi za trajnostno gospodarjenje.

V Sloveniji je možno pridobiti certifikat PEFC ter certifikat FSC, obstajajo pa tudi drugi sistemi za certificiranje gozdov, kot npr. SFI (Sustainable Forestry Initiative), ATFS (American Tree Farm System in CSA (Canadian Standards Association).

Certificiranje gozdov PEFC

PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) je svetovna neprofitna in nevladna organizacija, ki spodbuja trajnostno gospodarjenje z gozdovi preko certifikacije gozdov ter označevanje izdelkov, ki izvirajo iz gozda. Način gospodarjenja z gozdovi se med državami in regijami razlikuje zaradi različnih okoljskih, socialnih, ekonomskih ter zgodovinskih vidikov, zato PEFC svoje zahteve prilagaja lokalnim specifikam. Izdelki s PEFC logotipom prikazujejo zagotovilo, da uporabljene surovine v procesu proizvodnje izvirajo iz trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Organizacijo PEFC je leta 1999 ob podpori različnih združenj ustanovilo enajst predstavnikov evropskih držav. V skladu s shemo PEFC je po svetu

trenutno certificiranih 309 milijonov hektarjev gozdov in podeljenih 11.466 PEFC Chain of Custody certifikatov (Baša in Bale, 2019).

PEFC loči dva tipa certifikacije – za lastnike gozdov in za podjetja, ki uporabljajo gozdne proizvode:

- **PEFC Forest Management – certifikat gospodarjenja z gozdovi**
Certificiranje je namenjeno lastnikom gozdov in organizacijam, ki upravljajo z lastnimi gozdnimi viri. Certifikat zagotavlja skladnost gospodarjenja z gozdom z mednarodno določenimi standardi za trajnostno gospodarjenje.
- **PEFC Chain of Custody – certifikat skrbniške verige**
Certificiranje je namenjeno organizacijam in podjetjem, ki želijo prodajati svoj certificiran les, ki v svojih delovnih procesih (proizvodnja ali trgovina) uporabljajo PEFC certificirane materiale. Certifikat zagotavlja spremljanje vseh sprememb skrbništva gozdnih proizvodov in izdelkov iz njih, med procesom sečnje, transporta, predelave in distribucijske verige iz gozda do končne uporabe.

Način certifikacije gozdov

Zaradi razdrobljene gozdne posesti ter velikega števila lastnikov gozdov je zaradi zagotovitve stroškovne učinkovitosti ter zagotovitve enakovrednega položaja majhnih lastnikov PEFC primeren sistem certificiranja. PEFC™ omogoča tri načine certifikacije:

- **Regijsko**
Gozdove se certificira znotraj omejenih geografskih meja, za izvedbo katere zaprosi pooblaščen organizacija in zagotavlja prostovoljno udeležbo posameznih lastnikov gozdov in ostalih sodelujočih. Na ta način se omogoči certifikacija večjega števila lastnikov pod enim certifikatom za regijo. Zaradi velikega števila lastnikov gozdov, razdrobljene gozdne posesti, načina načrtovanja gospodarjenja ter upoštevanja treh osnovnih principov PEFC, temelji slovenski sistem certifikacije na regijski certifikaciji. V omenjeni način certifikacije se lahko vključijo posamezni lastniki gozdov ter skupnosti (agrarne, pašne, vaške), ki enotno gospodarijo z gozdovi.
- **Skupinsko**
V tem primeru govorimo certificiranju skupine oz. združenja pod enim krovnim certifikatom, ki potrjuje, da skupina zadošča zahtevam trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in ostalim zahtevam sistema certificiranja gozdov.
- **Individualno** Individualna certifikacija se izvede v primeru, če za izvedbo certifikacije zaprosi lastnik gozda, upravljalec posesti gozdnega lastnika ali pooblaščenec lastnika gozdne posesti.

Naloge lastnikov gozdov vključenih v regijsko certifikacijsko gozdov PEFC™

Že vrsto let se s slovenskimi gozdovi gospodari po osnovnih principih trajnosti, sonaravnosti in mnogonamenskosti. Vsi vključeni lastniki morajo s svojim gozdom gospodariti zakonito v skladu s predvidenimi merili. V Sloveniji že sama gozdarska zakonodaja določa trajnostni način gospodarjenja v skladu z gozdarskimi načrti in upravnimi odločbami Zavoda za gozdove, zato takšen način gospodarjenja ni novost. Regijska certifikacijska shema PEFC pa nadalje še podrobneje opredeljuje naloge lastnikov gozdov:

- Gospodariti v skladu z zakoni in merili trajnostnega gospodarjenja.
- Shranjevati dokumente v zvezi z gospodarjenjem z gozdom (odločbe, račune, dokazila o izobraževanju).
- Omogočiti izvedbo presoje in kontrole primernosti trajnostnega gospodarjenja na gozdnih parcelah.
- Zagotoviti da bodo tudi izvajalci del na njihovi gozdni posesti spoštovali načela trajnostnega gospodarjenja z gozdovi.
- Upoštevati priporočene korekcijske ukrepe za izboljšanje trajnostnega gospodarjenja.
- Kot certificiran les prodajati le les iz certificiranih gozdov.
- Dovoliti uporabo svojih podatkov za namene certifikacije gozdov.
- Prevzeti ob ugotovitvah resnih kršitev stroške izredne kontrole.

Prednosti PEFC™ certifikacije

Ključne prednosti PEFC™ certifikacije so:

- povpraševanje po certificiranem lesu se povečuje,
- vse več držav ne sprejema lesa iz necertificiranih gozdov (Avstrija, Nemčija, Francija, itd.),
- v bodoče se bo na licitacijah lesa lahko prodajal le les iz certificiranih gozdov,
- prednost in nemotena prodaja lesa,
- certificirani proizvodi bodo ustrezali pogojem za sodelovanje na razpisih v skladu z Uredbo o zelenem naročanju,
- PEFC etikete dajejo dodano vrednost izdelkom,
- blagovne znamke PEFC pomagajo pri promociji družbene odgovornosti in pozitivne podobe upravljalca gozdne posesti.

Certificiranje gozdov FSC

Forest Stewardship Council® je nevladna organizacija, ki je bila ustanovljena v letu 1993 kot odziv na krčenje svetovnih gozdov; sprejemljiv vir gozdnih proizvodov so le proizvodi, ki izvirajo iz ustrezno (odgovorno) upravljanih gozdov.

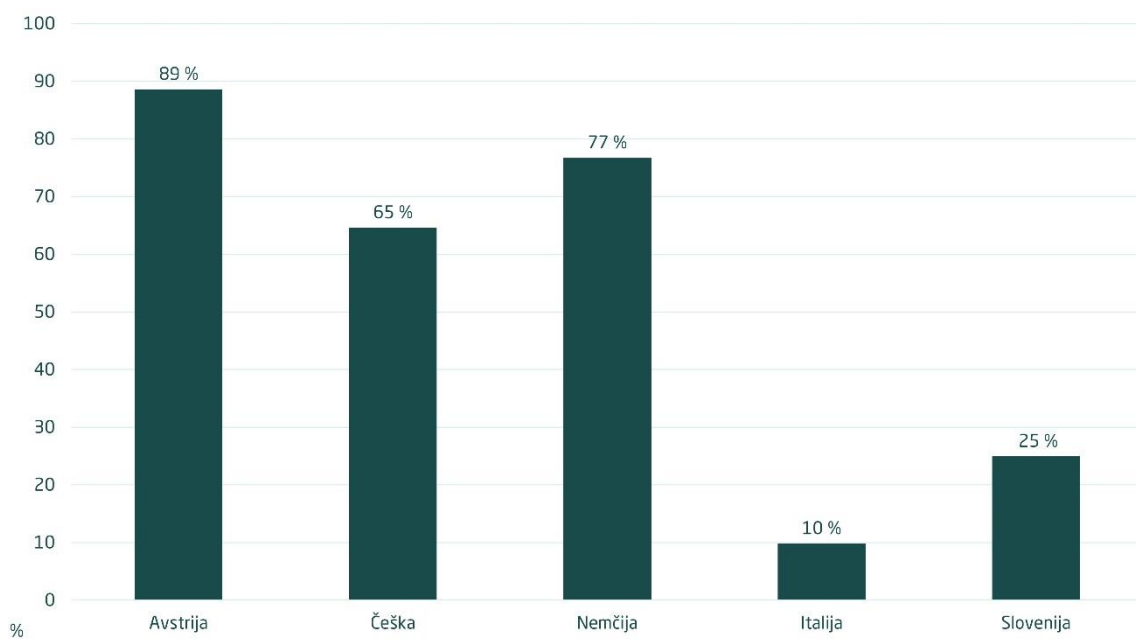
Certifikacija v skladu s standardi FSC® je prostovoljno dejanje, katerega namen je podpiranje odgovornega ravnanja z gozdovi na svetovnem nivoju. Ker morajo biti presojeni vsi člani v dobavni verigi je lahko kupec prepričan, da je kupljeni gozdni proizvod (les, lesni proizvodi, papir in papirni proizvodi) iz gozda, ki je odgovorno upravljan. Bureau Veritas je neodvisna organizacija, kateri je Assurance Services International (ASI) podelil akreditacijo za izvajanje presoje po shemi FSC® (Bureau Veritas).

FSC® loči dva tipa certifikacije – za lastnike gozdov in za podjetja, ki uporabljajo gozdne proizvode:

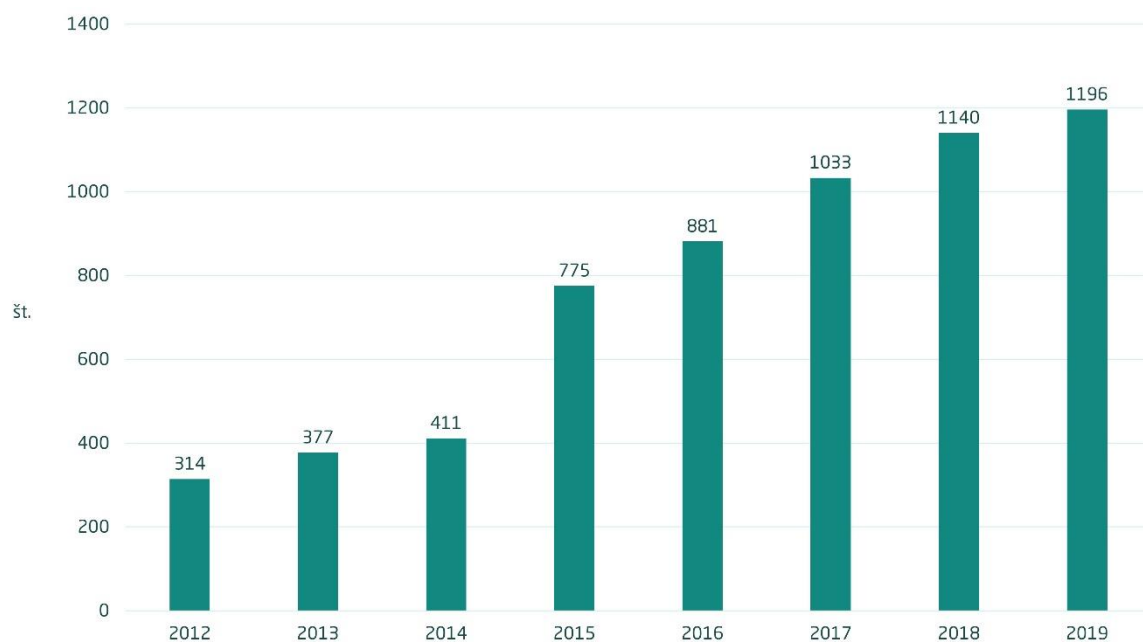
- Certificiranje FSC® Forest Management je namenjeno organizacijam, ki upravljajo lastne gozdne vire in ki bi rade svojim strankam sporočile, da gozd upravljajo na odgovoren način. V primeru, če želi ta organizacija les tudi prodajati kot FSC® certificiran, mora pridobiti tudi certifikat FSC®CoC.
- Certificiranje FSC® Chain of Custody je namenjeno podjetjem, ki v svojih delovnih procesih (proizvodni ali trgovini) uporabljajo FSC® certificirane materiale in ki bi rada

svoje proizvode tudi prodala kot FSC® certificirane. Ker certificirana podjetja dokazljivo zagotavljajo sledljivost izvora lesa, lahko uporabljajo tudi blagovne znamke FSC®.

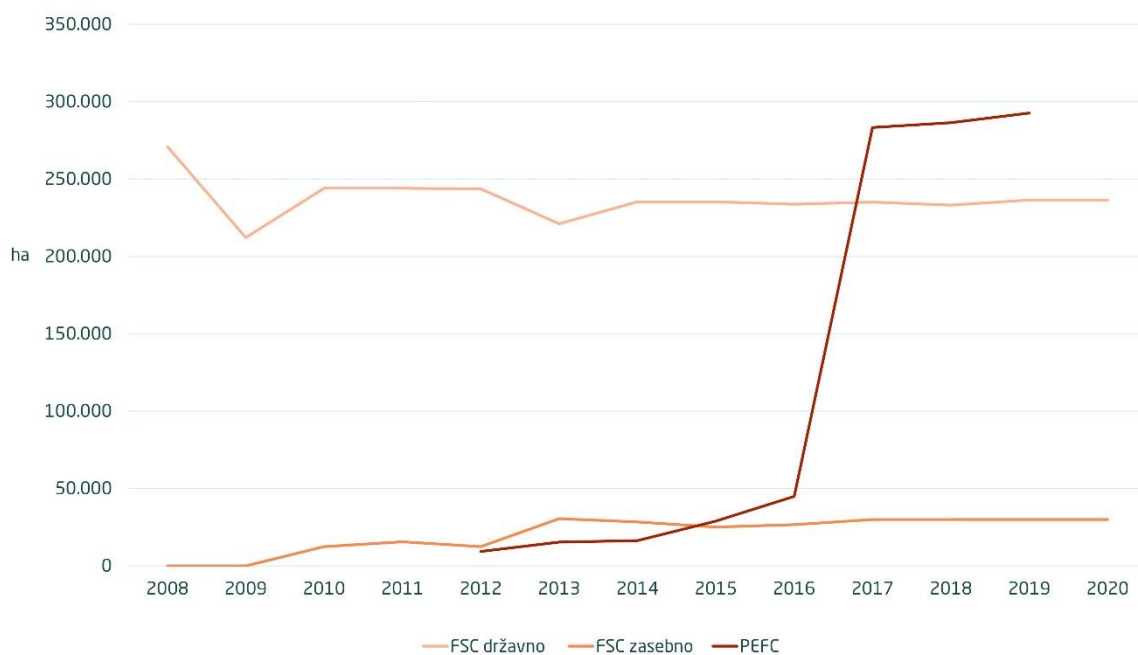
10.4 Grafi z virom podatkov

Slika 33: PEFC certificirani gozdovi v izbranih državah (Vir: PEFC Global Statistics, Marec 2021 in Forest information system for Europe)

Slika 34: Število lastnikov gozdov vključenih v PEFC certifikacijsko shemo ((Vir: Poročila o izvajanju regijske certifikacije gozdov PEFC, KGZS)

Slika 35: Površina gozdov z FSC ali PEFC certifikatom

10.5 Cilj

Za vse gozdove pridobiti mednarodne certifikate za trajnostno gospodarjenje z gozdovi ter zagotoviti njihovo vzdrževanje.

10.6 Komentar

Certificiranje gozdov in sledenje lesa se je pojavilo kot odgovor na pereče probleme netrajnostne rabe gozdov v tropih in neučinkovitost odmevnih akcij bojkota tropskega lesa v evropskih mestih, ki niso dosegle predvidenega namena, nasprotno, posledica so bila porušena in spremenjena globalna tržna razmerja, posledično pa tudi delitev vrednosti v produkcijski verigi. Z družbenimi spremembami in globalizacijo so nevladne organizacije, kupci in industrija postali pozorni in zaskrbljeni tudi na načine pridobivanja lesa v državah nekdanje Sovjetske zveze in v državah južne in jugovzhodne Evrope. Prvi začetki uvajanja certificiranja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi so bili prisotni v začetku 90-ih let. Vodilno vlogo pri razvoju ideje so imele različne nevladne okoljske organizacije (WWF – World Wildlife Fund, Greenpeace) (Piškur, 2011).

Stanje PEFC certifikatov v Sloveniji

V Sloveniji ima PEFC certifikat za sledljivost izvora lesa že 66 podjetij, ki se ukvarjajo s prodajo ali predelavo lesa. V regijsko shemo certificiranja PEFC je vključenih 1196 lastnikov, ki gospodarijo z 292.722 ha gozda, kar predstavlja skoraj $\frac{1}{4}$ slovenskih gozdov ((Izvajanje regijske certifikacije gozdov po sistemu PEFC v letu 2019). Med njimi so tudi največji lastniki gozdov v Sloveniji oziroma njihovi upravljalci, kot so Slovenski državni gozdovi d.o.o., Ljubljanska nadškofija, Občina Kočevje, Ugar d.o.o., Agrarna skupnost Dovje Mojstrana, lastniki Bornove posesti in drugi. Prav tako ima certifikat za sledljivost izvora lesa v Sloveniji že 50 podjetij, ki se ukvarjajo s trgovino z lesom ali pa predelavo lesa (Baša in Bale, 2019).

Cilji slovenske sheme certifikacije gozdov PEFC™ so:

- spremljava in stalno izboljševanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi,
- promocija uporabe lesa kot obnovljivega vira,
- oblikovanje tržnega instrumenta za prodajo lesa in izdelkov, izdelanih iz trajnostno pridobljenih surovin,
- zagotavljanje kupcem, da je les označen z logotipom PEFC, pridobljen iz področja, kjer se z gozdovi gospodarja po principih trajnosti.

Stanje FSC certifikatov v Sloveniji

Državni gozdovi so FSC certifikat pridobili leta 2007 s strani certifikacijskega organa Soil Association. Certifikat je pridobil Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, ki je takrat upravljal z državnimi gozdovi. Poleg lastne certifikacije gozdov pa je SiDG d.o.o. (Slovenski državni gozdovi) tudi nosilec 4 skupinskih FSC certifikatov. S spremembo sistema gospodarjenja z državnimi gozdovi je FSC certifikat Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov prešel na družbo SiDG. Družba SiDG je poleg certifikacije državnih gozdov tudi nosilec štirih skupinskih FSC certifikatov. V letu 2020 je bilo v skupinski FSC FM/CoC shemi SiDG certificiranih osem večjih zasebnih gozdnih veleposesti v skupni površini 30.032 hektarjev. V mesecu decembru 2020 je bil obnovljen FSC FM/COC certifikat skupinske sheme zasebnih lastnikov in certifikat podaljšan za pet let. Prav tako je bilo v letu 2020 v treh skupinskih FSC CoC shemah SiDG certificiranih enajst lesnih trgovcev, enajst manjših žagarskih obratov in 32

lesnopredelovalnih podjetij. Pri enajstih večjih lesnih oziroma gozdarskih podjetjih je SiDG vez med certifikacijskim organom in podjetji ter jim nudi strokovno pomoč.

10.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika napreduje v smeri cilja	Celotna površina državnih gozdov je certificirana po shemi FSC in PEFC. Z nakupom novih gozdov v imenu Republike Slovenije se obseg certificiranih državnih gozdov povečuje. Delež zasebnih gozdov, certificiranih po shemi FCS, ostaja relativno nizek. Površina certificiranih gozdov po shemi PEFC se konstantno povečuje, največji skok je zabeležen v letu 2017, ko so se v shemo vključili tudi državni gozdovi. V celoti je trend certificiranih gozdov pozitiven, za doseg cilja (vsi gozdovi certificirani) pa bo potreben bistven premik v zasebnih gozdovih.

10.8 Metodologija

10.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

10.8.2 Druge zakonodajne podlage:

10.8.3 Izvor baze podatkov:

Poročila o izvajanju regijske certifikacije PEFC, poročila letnih presoj FSC

10.8.4 Skrbnik podatkov:

Certifikat PEFC – Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, certifikat FSC – Slovenski državni gozdovi d.o.o.

10.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov:

FSC – leto 2020, PEFC- leto 2019

10.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik :

Podatki povzeti iz poročil oziroma presoj izvajanja posamezne certifikacijske sheme. Poročila se pripravljajo letno.

10.8.7 Metodologija obdelave podatkov:

Podatki so uporabljeni neposredno.

10.8.8 Informacije o kakovosti:

- o Prednosti in slabosti kazalnika:

Kazalnik se zbira v okviru standardnih poročil in presoj za obe certifikacijski shemi. Pri površini certificiranih državnih gozdov so po letu 2008 zabeležena večja nihanja, ki pa niso

vsebinske narave ampak rezultat denacionalizacijskih postopkov ter prehajanja pomembnega deleža gozdov iz državnih v zasebno last. Certifikat FSC se v tem primeru ne prenaša.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

Podatki temeljijo na poročilih presojevalcev (FSC) ali nosilcev certifikacijske sheme (PEFC).

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):

Projekcije v kazalnik niso vključene.

- Skupna ocena ((1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)): 1
 - Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 1
 - Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 2
 - Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 1
 - Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi na nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): ni prostorskih podatkov

10.8.9 Druge opombe:

10.8.10 Literatura oz. reference

Nacionalni PEFC standard za trajnostno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji, PEFC SLO 01:2020
Izvajanje regijske certifikacije PEFC - poročila 2012-2019. (<https://www.kgzs.si/gozdarstvo-in-lovstvo/pefc/pefc-podstran-regijska-certifikacija-gozdov> .)

Poročila presoj certifikacijskega organa FSC za obdobje 2008-2020 - državni gozdovi, koda certifikata SA-FM/COC-001663
(<https://info.fsc.org/details.php?id=a0240000005sQjcAAE&type=certificate>)

Poročila presoj certifikacijskega organa FSC za obdobje 2010-2020 – skupinska shema, koda certifikata SA-FM/COC-002747
(<https://info.fsc.org/details.php?id=a0240000006u0U1AAI&type=certificate>)

Bureau Veritas Slovenija (2021) <https://www.bureauveritas.si> (30. 7. 2021)

PEFC – Facts and figures (2021) <https://www.pefc.org/discover-pefc/facts-and-figures> (30. 7. 2021)

Piškur M., 2011. Razvoj certificiranja gozdov in tržni vidiki certificiranih lesnih proizvodov.
Gozdarski vestnik, letnik 69, številka 4, str. 216, 233-238

Baša M., Bele P., 2019. PEFC™ – Program za potrjevanje certifikacije gozdov.
<http://wcm.gozdis.si/splosno/pefctrade--program-za-potrjevanje-certifikacije-gozdov>

Forest information system for Europe. Vir dostopen na:

<https://forest.eea.europa.eu/countries>

10.9 Avtorji

Tina Jemec, Gozdarski inštitut Slovenije

Janez Zafran, Gozdarski inštitut Slovenije

11 Kazalnik 7: Gospodarjenje na kmetijskih gospodarstvih

11.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☒ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

11.2 Ključno sporočilo

V letu 2016 je bilo v Sloveniji nekaj več kot 62.2400 kmetijskih gospodarstev, ki so imela v lasti 387.868 ha gozda (SURS), kar predstavlja 43 % vseh zasebnih gozdov. Nekaj več kot 41.500 kmetijskih gospodarstev je v letu 2016 posekalo 1,8 milijona m³, kar predstavlja 42 % poseka v zasebnih gozdovih (ZGS, SURS), kar uvršča kmetijska gospodarstva med pomembnejše tržne akterje. V poseku iglavcev prevladujejo hlodi za žago in furnir (50 %), pri listavcih prevladuje les za kurjavo (84 %). Večino hlovov za žago prodajo, les za kurjavo večino porabijo sami. Posek na kmetijskih gospodarstvih se je v obdobju 2000-2016 povečalo iz 1,2 na 1,8 milijona m³. Kmetijska gospodarstva 89 % vseh aktivnosti v gozdu opravijo sama, 4 % v okviru medsosedske pomoči in le 7 % z najeto delovno silo. To pomeni, da so v letu 2016 sami z družinskimi člani posekali 1,5 milijona m³ lesa.

11.3 Definicija

Kazalnik povzema podatke o gospodarjenju z gozdom na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji in primerjalno v državah EU.

Podatke sistematično zbira SURS v okviru Popisa kmetijskih gospodarstev in vzorčnih raziskovanj Strukture kmetijskih gospodarstev.

Kmetijsko gospodarstvo je organizacijsko in poslovno zaokrožena celota kmetijskih zemljišč, gozdov, zgradb, opreme in delovne sile, ki se ukvarja s kmetijsko pridelavo in je enotno vodena, kar pomeni, da je enotno vodena pri delitvi dobička in izgub, ne glede na to, koliko oseb jo vodi. Če je upravljanje kmetijskega gospodarstva porazdeljeno med družinske člane, vendar sta dobiček in izguba skupna, skupni so udi delovna sila in stroji, je to eno kmetijsko gospodarstvo. Na kmetijskem gospodarstvu lahko gospodari fizična ali pravna oseba. Kmetijsko gospodarstvo je lahko v lasti fizične ali pravne osebe, ki vodi kmetijsko gospodarstvo za svoj račun.

Kmetijska gospodarstva za vzorčni okvir določi SURS (SURS, 2021) na podlagi praga, ki temelji na proizvodnih značilnostih kmetijskih gospodarstev:

1. uporabljajo najmanj 1 ha kmetijskih zemljišč ali pa

2. uporabljajo manj kot 1 ha kmetijskih zemljišč in ob tem:
 - uporabljajo najmanj 10 a kmetijskih zemljišč in 90 a gozda ali
 - uporabljajo najmanj 30 a vinogradov in/ali sadovnjakov ali
 - redijo najmanj 2 glavi velike živine (GVŽ) ali
 - uporabljajo 15 do 30 a vinogradov in redijo 1 do 2 glavi velike živine ali
 - imajo 50 panjev čebel ali
 - so tržni pridelovalci zelenjadnic, zelišč, jagod in gojenih gob ter cvetja in okrasnih rastlin.

Kmetijsko gospodarstvo je organizacijsko in poslovno zaokrožena gospodarska celota, ki obsega eno ali več proizvodnih enot, se ukvarja s kmetijsko ali kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ima enotno vodstvo, naslov ali sedež, ime ali firmo in je organizirano v eni izmed naslednjih oblik:

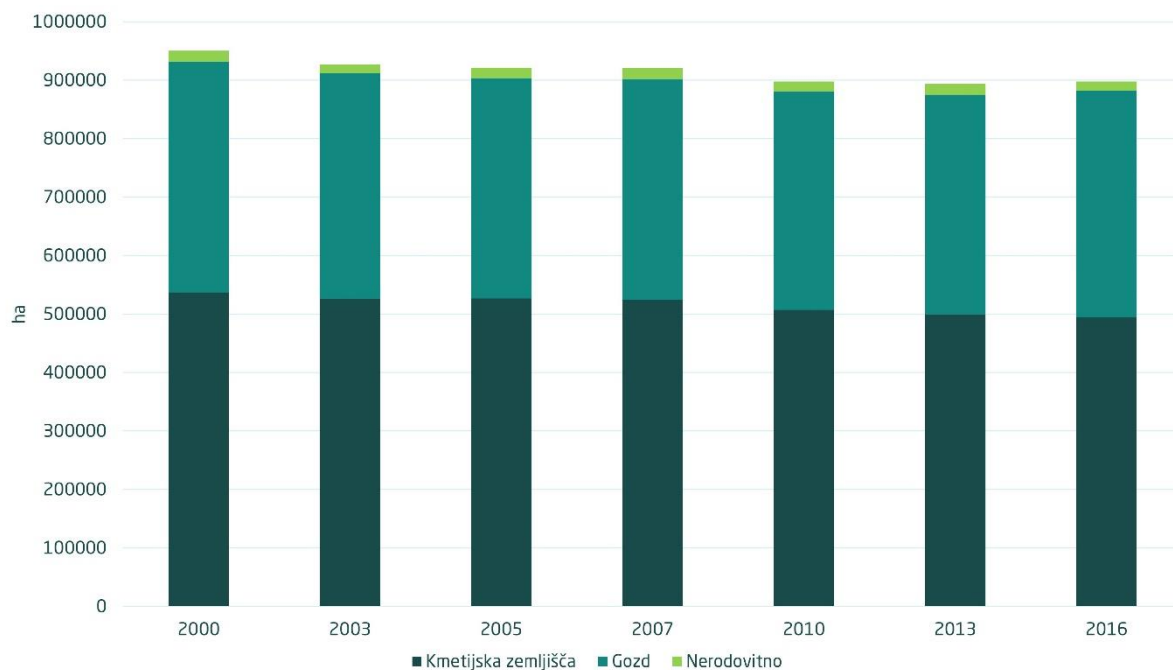
- pravna oseba,
- samostojna podjetnica posameznica ali samostojni podjetnik posameznik (v nadaljnjem besedilu: samostojni podjetnik posameznik),
- fizična oseba, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji in je vpisana v Centralni register prebivalstva (v nadaljnjem besedilu: CRP),
- kmetija, ki ni pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, pri čemer se za kmetijo šteje tudi čebelarka ali čebelar, ki ni samostojni podjetnik posameznik,
- agrarna skupnost,
- pašna skupnost;

Nosilec ali nosilka kmetijskega gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: nosilec) je pravna oseba, fizična oseba, agrarna skupnost ali pašna skupnost, ki je odgovorna za izvajanje kmetijske dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu, ima pravico za kmetijsko gospodarstvo vlagati vloge iz naslova ukrepov kmetijske politike in je dolžna posredovati podatke v evidence z delovnega področja ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo);

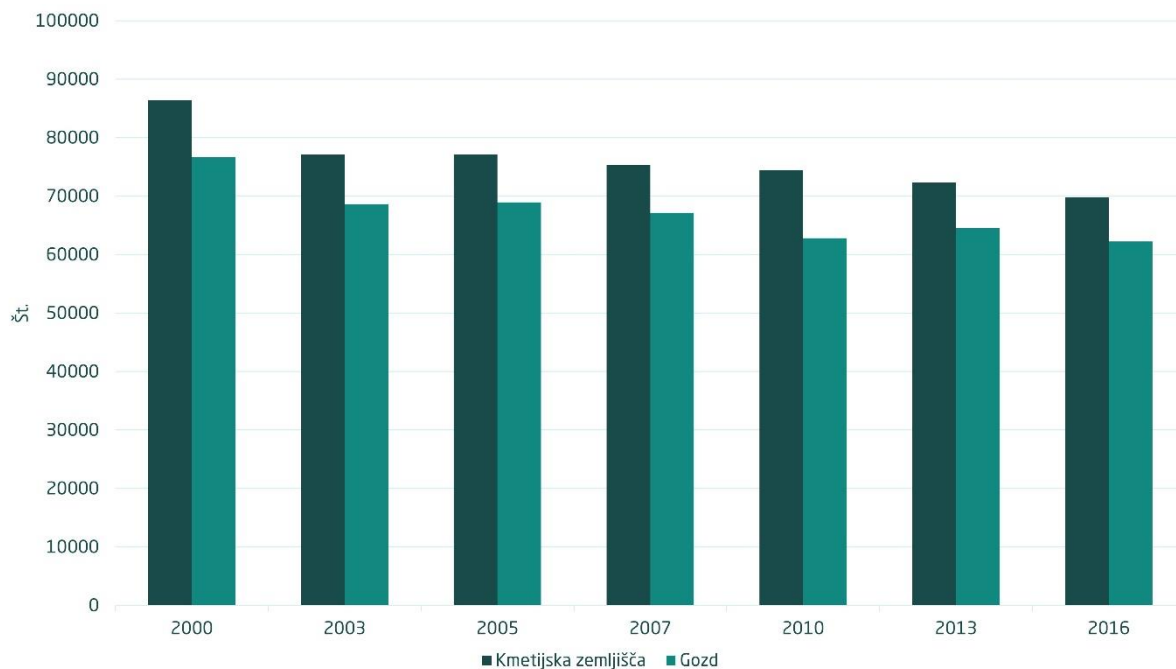
Delovno silo na kmetijskem gospodarstvu sestavljajo: osebe, redno zaposlene na kmetijskih gospodarstvih (bodisi v podjetjih bodisi na družinskih kmetijah), družinski člani družinskih kmetij (ki karkoli delajo v kmetijstvu ali pridobitnih dejavnostih, ki izhajajo iz kmetije) ter najeta delovna sila (bodisi v obliki strojnih storitev bodisi v obliki sezonskega ali priložnostnega dela).

Polnovredna delovna moč (PDM). Izražanje obsega dela v koeficientih polnovrednih delovnih moči (PDM) temelji na razmerju med številom ur, letno porabljenih za delo v kmetijski dejavnosti, in enoletnim obsegom dela polno zaposlene osebe (1800 ur), ki ga uporablja nacionalna statistika delovne sile.

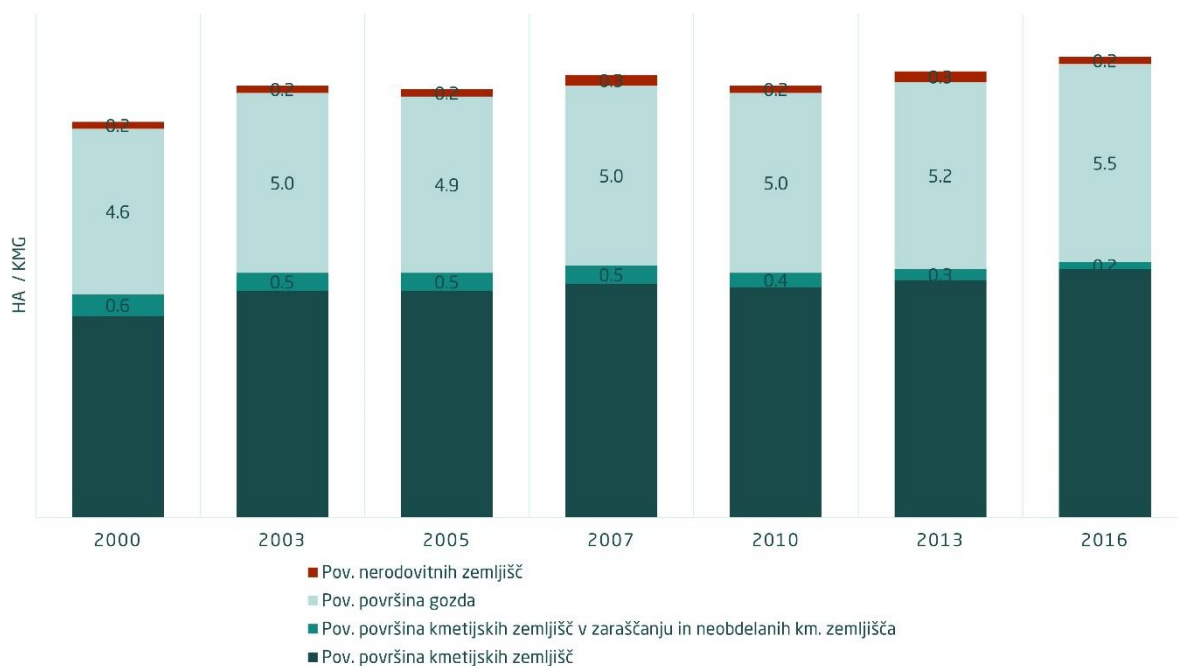
11.4 Grafi z virom podatkov

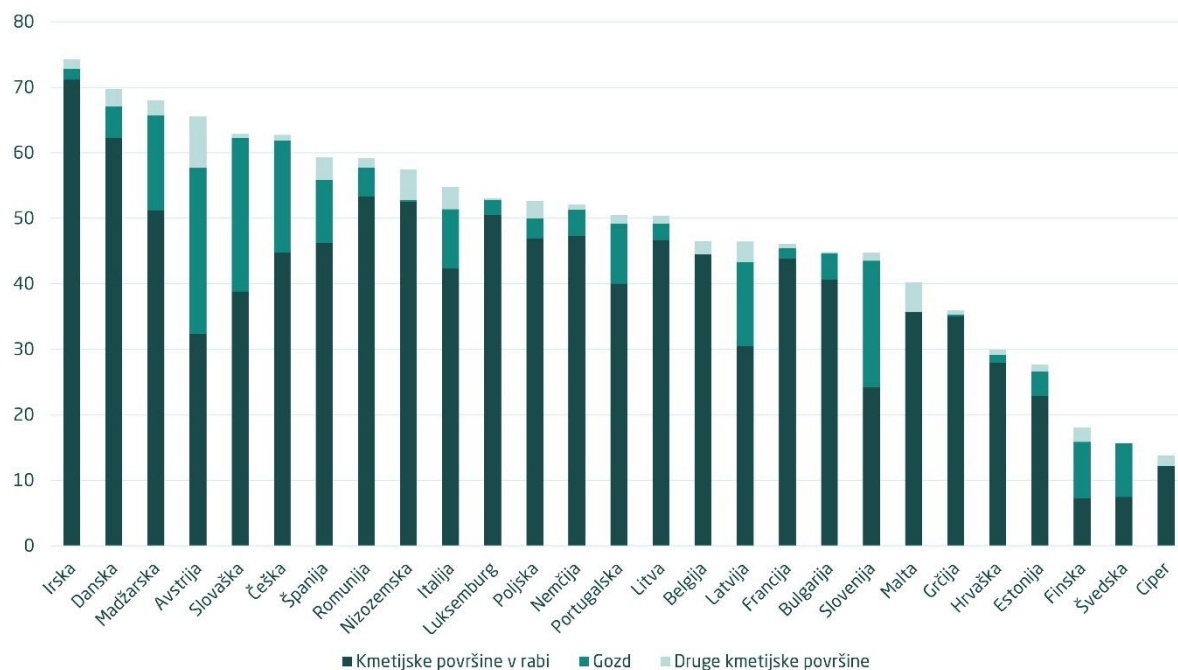
Slika 36: : Zemljišča v lasti kmetijskih gospodarstev v obdobju 2000 – 2016 (vrednost je prikazana ha) (Vir: Statistični urad RS (2016))

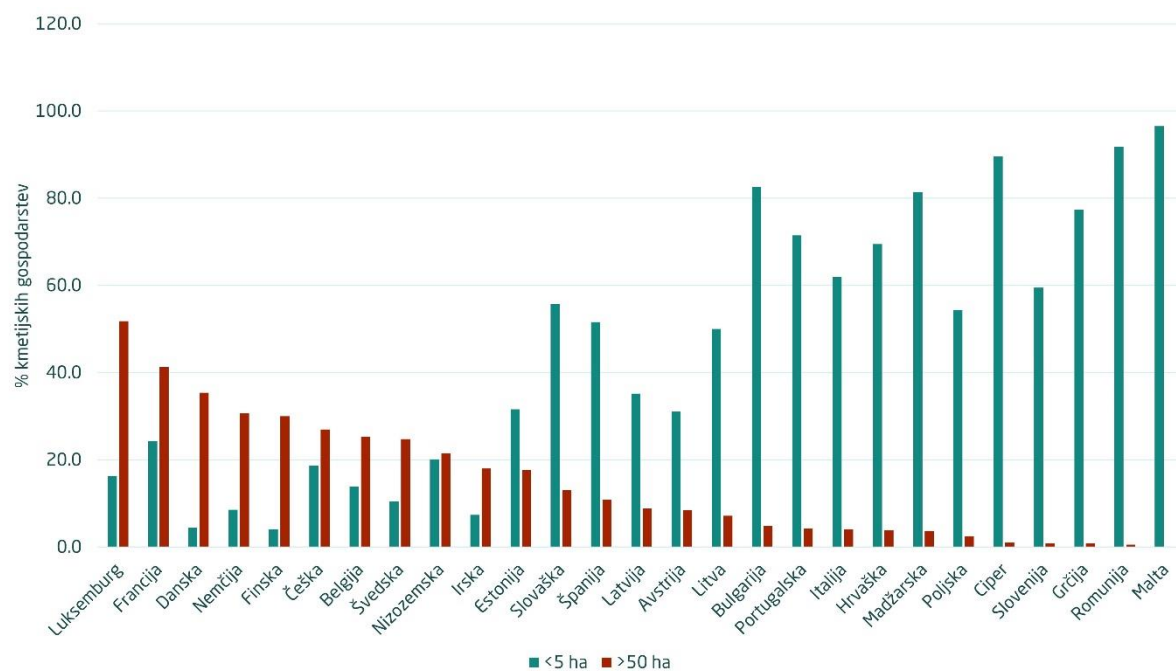
Slika 37: Število kmetijskih gospodarstev, ki je v obdobju 2000 – 2016 imelo v lasti kmetijska zemljišča in gozd (Vir: Statistični urad RS (SURS))

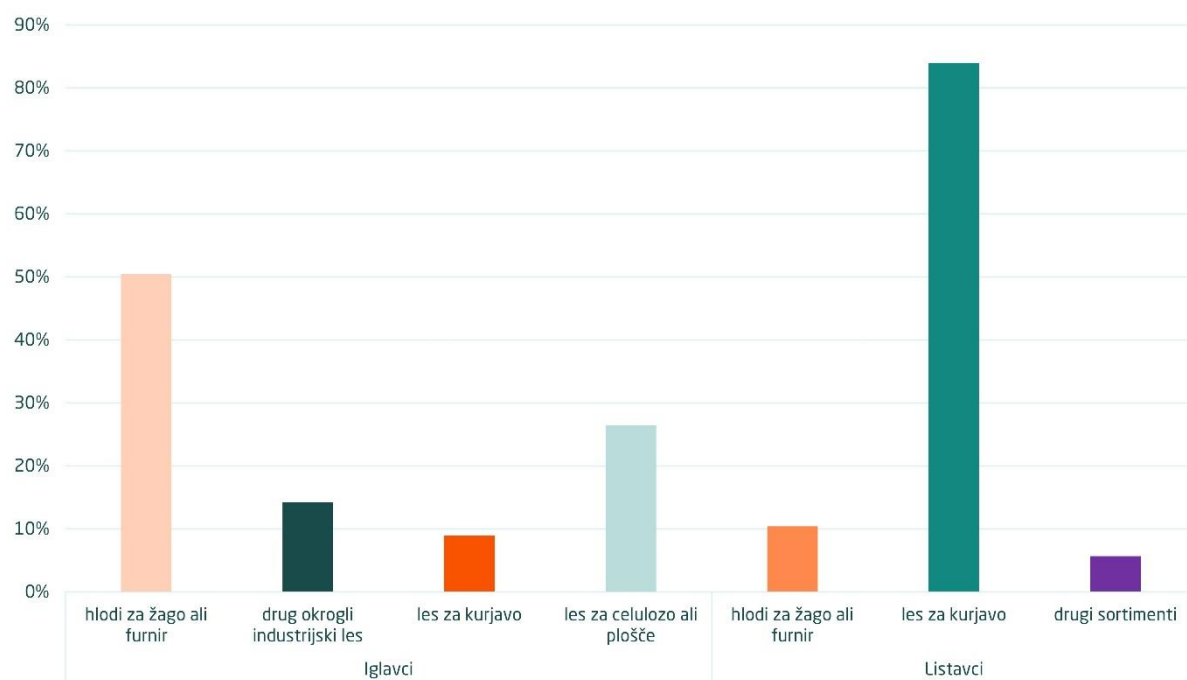
Slika 38: Povprečna velikost posesti na kmetijskih gospodarstvih (Vir: Statistični urad RS (SURS))

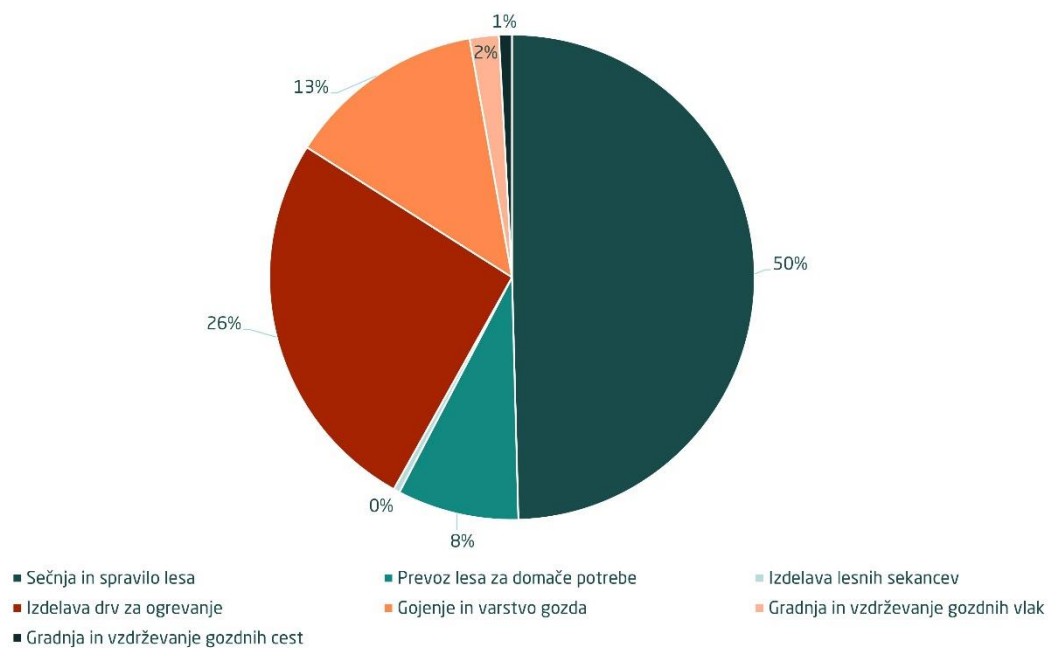
Slika 39: Delež gozdov na kmetijskih gospodarstvih v EU državah (Vir: EUROSTAT (2016))

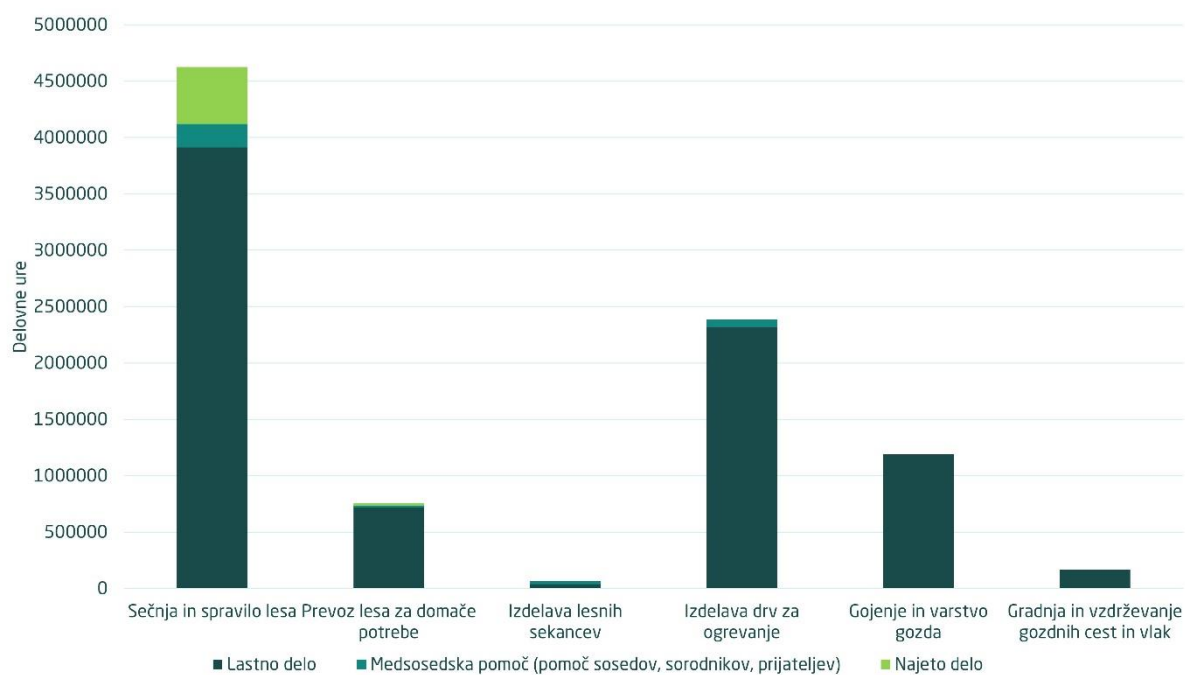
Slika 40: Delež velikih (površina nad 50 ha) in majhnih (površina pod 5 ha) kmetijskih gospodarstev v EU državah (Vir: EUROSTAT (2016))

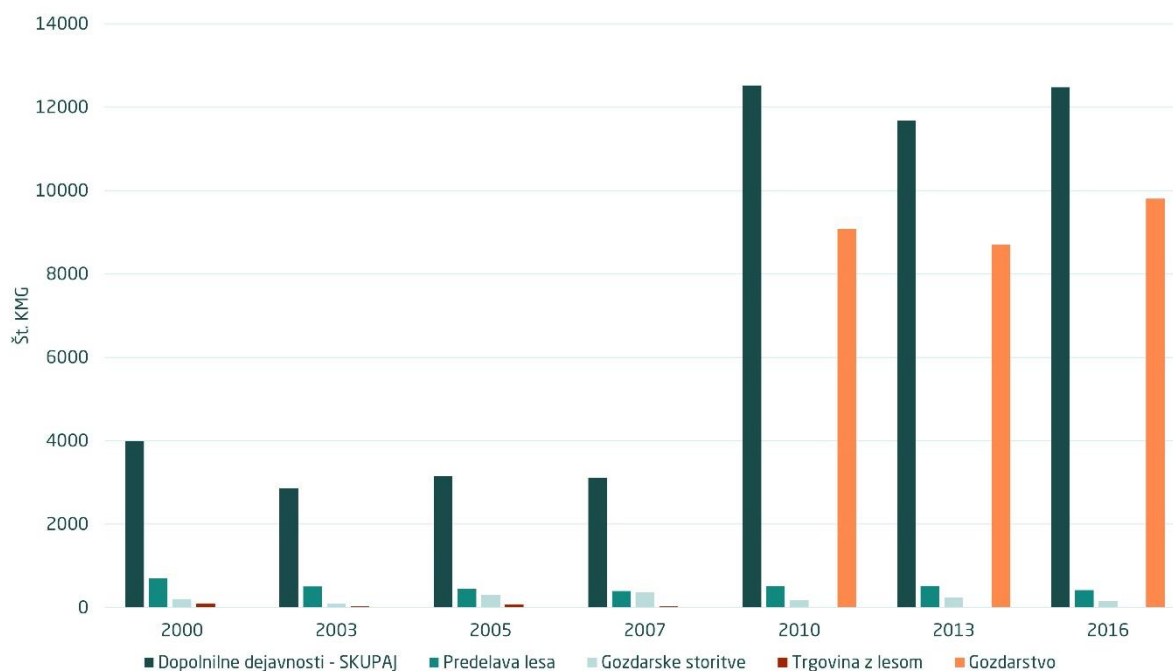
Slika 41: Struktura poseka na kmetijskih gospodarstvih (v 2016) (Vir: Statistični urad RS (SURS))

Slika 42: Struktura porabe čase za aktivnosti povezane z gozdom (v 2016) (Vir: Statistični urad RS (SURS))

Slika 43: Število opravljenih delovnih ur v gozdarstvu na kmetijskih gospodarstvih po vrsti aktivnosti in načinu izvedbe (Vir: Statistični urad RS (2016))

Slika 44: Število kmetijskih gospodarstev, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost Opomba: Trgovina z lesom je od 2010 dalje vključena v kategorijo: Gozdarstvo (Vir: SURS (2016))

11.5 Cilj

Cilj gospodarjenja z gozdom na kmetijskih gospodarstvih je:

1. Povečanje gozdne posesti, kar se izraža tudi v povprečni gozdni posesti, ki je v lasti posameznega gospodarstva
2. Večanje poseka in deleža poseka namenjenega prodaji
3. Večanje deleža najetega dela

Z razvojem dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, ki temeljijo na lesu in drugih dobrinah gozda, ter dejavnosti, povezanih z gozdom (čebelarstvo, turizem), ustvariti možnost dodatnih zaposlitev in dodatnega dohodka na kmetijah.

11.6 Komentar

V letu 2016 je bilo v Sloveniji 69.820 kmetijskih gospodarstev, od tega jih je nekaj več kot 62.240 imelo v lasti 387.868 ha gozda (SURs). Povprečna gozdna posest na kmetijskih gospodarstvih je 5,5 ha, kar je nad slovenskim povprečjem. Kmetijska gospodarstva imajo v lasti 43 % vseh zasebnih gozdov teh je bilo 907.080 ha (ZGS, 2019) oziroma 33 % vseh gozdov v Sloveniji. Skupna površina gozdov v lasti kmetijskih gospodarstev se je od leta 2000 do leta 2016 zmanjšala za slaba 2%.

Nekaj več kot 41.500 kmetijskih gospodarstev je v letu 2016 posekalo 1,8 milijona m³, kar predstavlja 42 % poseka v zasebnih gozdovih (ZGS, SURs). V letu 2016 je sekalo zgolj 67 % vseh kmetijskih gospodarstev, ki ima v lasti gozd. V poseku iglavcev prevladujejo hlodi za žago in furnir (50 %), večina je bila prodana (94%). V poseku listavcev prevladuje les za kurjavo (84

%), za prodajo je bilo namenjenih zgolj 20 %, kar nakazuje na veliko samooskrbnost kmetijskih gospodarstev z lesom za kurjavo.

Dejstva o poseku na kmetijskih gospodarstvih v letu 2016 (SURs, preračun GIS):

- 67 % kmetij, ki imajo v lasti gozd je v letu 2016 dejansko sekalo
- 34 % kmetij, ki je v letu 2016 sekalo je les tudi prodalo
- 42 % skupnega poseka v zasebnih gozdovih so izvedla kmetijska gospodarstva
- 55 % skupnega poseka listavcev v zasebnih gozdovih v letu 2016 so posekala kmetijska gospodarstva
- 87 % posekanega lesa iglavcev so prodali
- 30 % posekanega lesa listavcev so prodali

Posek na kmetijskih gospodarstvih se je v obdobju 2000-2016 povečalo iz 1,2 na 1,8 milijona m³.

Prodaja lesa se je v obdobju 2010 – 2016 skoraj podvojila, v deležu pa se je prodaja povečala iz 40 % posekanega lesa v letu 2010 na 62 % posekanega lesa v letu 2016. Kar nakazuje na vse večjo tržno usmerjenost kmetijskih gospodarstev.

Kmetijska gospodarstva 89 % vseh aktivnosti v gozdu opravijo sama, 4 % v okviru midsosedske pomoči in le 7 % z najeto delovno silo. V letu 2016 so v različna dela povezana z gozdom vložili 9.328.876 delovnih ur, kar predstavlja 5.183 PDM (polne delovne moči) (SURs 2016). Skoraj polovica vloženih delovnih ur (2.570 PDM) je namenjena za sečnjo in spravilo. Sledi izdelava drv za ogrevanje, kjer kar 96 % dela opravijo sami, za to opravilo pa letno porabijo več kot 2,4 milijona delovnih ur oziroma 1342 PDM. Kat 97 % gojitvenih in varstvenih del opravijo sami, za te aktivnosti pa porabijo nekaj več kot 1,2 milijona ur (SURs, 206). V povprečju za vse aktivnosti, ki jih spremlja SURs v okviru svoje raziskave, porabijo 5 ur na vsak posekan m³ lesa (2016).

V letu 2016 je imelo več kot 9800 kmetijskih gospodarstev registrirano dopolnilno dejavnost "Gozdarstvo" (16 % vseh kmetijskih gospodarstev, ki imajo v lasti gozd). Število kmetijskih gospodarstev z registrirano to dejavnostjo se je med leti 2010 in 2016 povečalo za 8 %. Medtem se je število kmetijskih gospodarstev, ki so imeli registrirano dejavnost "Predelava lesa" v obdobju 2000-2016 zmanjšalo za 41% (v letu 2016 je imelo registrirano predelavo lesa le 415 kmetijskih gospodarstev), prav tako se je v tem obdobju zmanjšalo število kmetijskih gospodarstev, ki so imele registrirano dopolnilno dejavnost: "storitve v gozdarstvu" (za 24 %).

11.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika napreduje v smeri cilja	Skupna površina gozdov v lasti kmetijskih gospodarstev se je od leta 2000 do leta 2016 zmanjšala za slaba 2%, vendar se je v tem obdobju število kmetijskih gospodarstev z gozdom zmanjšalo kar za 20 %. Povprečna posest se je tako povečala iz 4,6 ha (2000) na 5,5 ha v 2016. Posek na kmetijskih gospodarstvih se je v obdobju 2000-2016 povečalo iz 1,2 na 1,8 milijona m³.

	Prodaja lesa se je v obdobju 2010 – 2016 skoraj podvojila, v deležu pa se je prodaja povečala iz 40 % posekanega lesa v letu 2010 na 62 % posekanega lesa v letu 2016. Število kmetijskih gospodarstev, ki ima registrirano dopolnilno dejavnost na področju gozdarstva se je v zadnji letih povečevalo.
--	--

11.8 Metodologija

11.8.1 Cilj so povzeti po: -

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

11.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18 in 86/21 – odl. US)

11.8.3 Izvor baze podatkov:

Popis kmetijskih gospodarstev 2000, 2010 in vzorčna raziskovanja "Struktura kmetijskih gospodarstev 2003, 2005 in 2007, 2013, 2016, ki jih izvaja SURS v okviru svojega letnega programa statističnih raziskav.

11.8.4 Skrbnik podatkov:

Statistični urad RS

11.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

2016.

11.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Popis kmetijskih gospodarstev je bil izveden 2000, 2010, 2020. Vzorčna raziskovanja pa 2003, 2005, 2007, 2013, 2016, predvidena pa so še v 2023 in 2026.

11.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Podatke uredi SURS s kombinacijo sistematskih popravkov in postopkov vstavljanja podatkov. Pri vstavljanju podatkov so uporabili metodo logičnega vstavljanja, metodo povprečne vrednosti, metodo notranjega darovalca, metodo zgodovinskih vrednosti.

Z uteževanjem SURS izboljšuje reprezentativnost podatkov, zbranih v raziskovanju, tako da so uteženi podatki čim bolj nepristranska ocena opazovane populacije v določeni časovni točki. Postopek uteževanja je bil določen glede na vzorčni načrt, neodgovor enote ter glede na

razpoložljive pomožne populacijske spremenljivke, ki smo jih uporabili za kalibracijo. Končna utež enote je tako produkt uteži zaradi verjetnosti izbora enot, uteži zaradi neodgovora ter kalibracijskega faktorja.

11.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Metodologija se je v obdobju od 2000 do 2016 nekoliko spremenila zato vsi podatki niso primerljivi. Kljub temu pa lahko ugotavljamo trende pri gospodarjenju z gozdovi na kmetijskih gospodarstvih. Težje je slediti dejavnostim, ki so manj pogoste na kmetijskih gospodarstvih (npr. Prodaja nekaterih sortimentov listavcev, ali izvajanje nekaterih dejavnosti v okviru medsosedske pomoči).

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

podatki so relevantni in edini omogočajo nekoliko bolj podroben vpogled v gospodarjenje z gozdovi v zasebni lasti.

Podatki so zanesljivi. Zanesljivost starejših podatkov je primerljiva z novejšimi.

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):

Projekcije v kazalnik niso vključene.

- Skupna ocena ((1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)): 2
 - Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 2
 - Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 1
 - Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 1
 - Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): ni prostorskih podatkov

11.8.9 Druge opombe:

11.8.10 Literatura oz. reference

Krajnc, A., 2021. Struktura kmetijskih gospodarstev. Popis kmetijskih gospodarstev. Metodološka pojasnila. Statistični urad RS. Ljubljana. 16 str.

Kmetijska gospodarstva in popis kmetijstva. SISTAT

<https://pxweb.stat.si/sistat/sl/Podrocja/Index/85/kmetijstvo-gozdarstvo-in-ribistvo>, obiskano: 6.07.2021

Gozdarstvo na kmetijskih gospodarstvih. SISTAT

<https://pxweb.stat.si/sistat/sl/Podrocja/Index/85/kmetijstvo-gozdarstvo-in-ribistvo>, obiskano: 6.07.2021

Seznam vprašanj za statistično raziskovanje gozdarstvo na kmetijskih gospodarstvih za leto 2016. Statistični urad RS. Ljubljana. 9 str.

Poročilo zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za leto 2016. Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana, 123 str.

11.9 Avtorji

Dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

12 Kazalnik 8: Zaposleni v gozdarstvu

12.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☐ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☒ **Profesionalizacija del**
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

12.2 Ključno sporočilo

V gozdarski dejavnosti je bilo v letu 2019 zaposlenih 7.306 oseb. V letih 2014-2019 je zaposlenost v gozdarstvu najvišja od začetka spremljanja zaposlenosti v letu 1995. Število podjetij, ki so registrirana za izvajanje del v gozdovih je v letu 2020 znašalo več kot 1.600, in se je skoraj podvojilo glede na leto 2017, ko je število registriranih podjetij znašalo nekaj več kot 900.

Število zaposlenih v gozdarstvu se je v zadnjih petih letih povečevalo predvsem zaradi sanitarnega poseka. Zaradi rasti poseka ter večjih učinkov in profesionalizacije gozdne proizvodnje se prihodki v gozdarstvu večajo.

12.3 Definicija

Kazalnik prikazuje zaposlenost v gozdarstvu merjeno v polnovrednih delovnih močeh v Sloveniji in primerjalno v državah EU.

Zaposlenost v gozdarstvu vključuje vse osebe - zaposlene in samozaposlene -, katerih izvajanje značilnih gozdarskih in neločljivih negozdarskih dopolnilnih dejavnosti zagotavlja rezidenčnim enotam potreben – plačan in neplačan – vložek dela. Ker se upošteva tudi občasno in sezonsko delo, se zaposlenost v gozdarstvu meri v polnovrednih delovnih močeh (PDM).

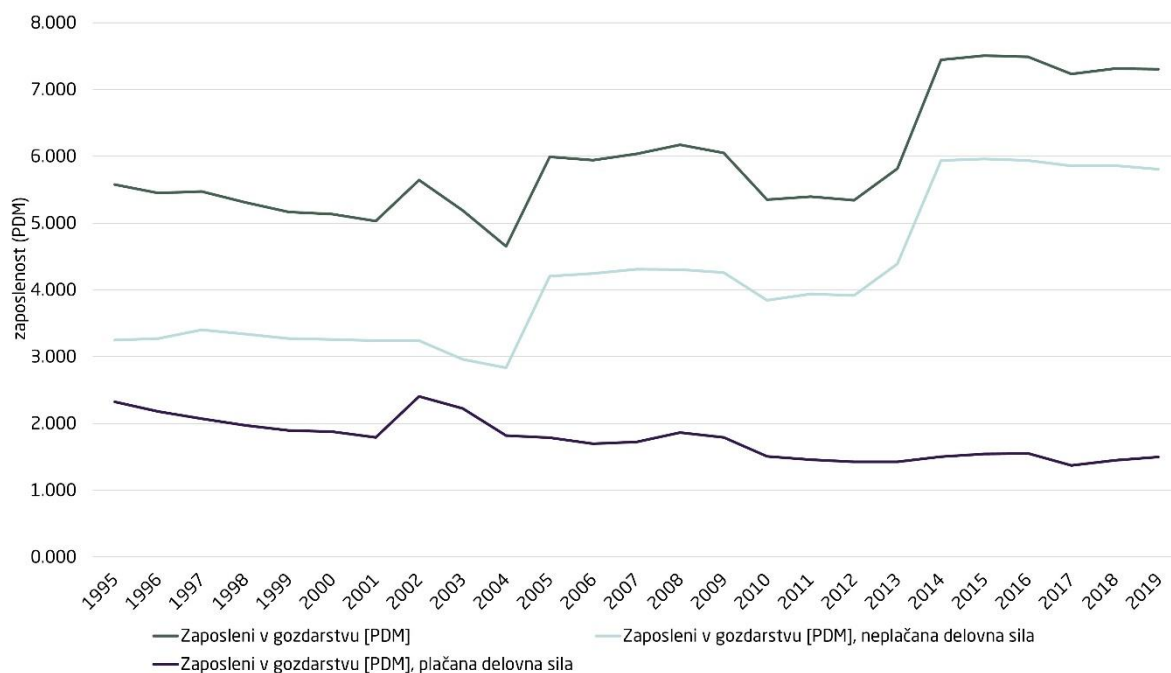
Ena PDM je ekvivalentna eni osebi, ki je polno zaposlena v gozdarski enoti gozdarske dejavnosti eno leto (225 delovnih dni ali 1800 ur). Celotna delovna sila v gozdarstvu zajema plačano delovno silo (zaposleni v gozdarskih družbah in zaposleni pri samostojnih podjetnikih) in neplačano delovno silo (samozaposlene osebe ter kmetje, ki opravljajo gozdarsko dejavnost, vključno s pomagajočimi družinskimi člani).

Zaposlenost se prikazuje v 1000 ekvivalentih PDM po naslednjih kategorijah SKD:

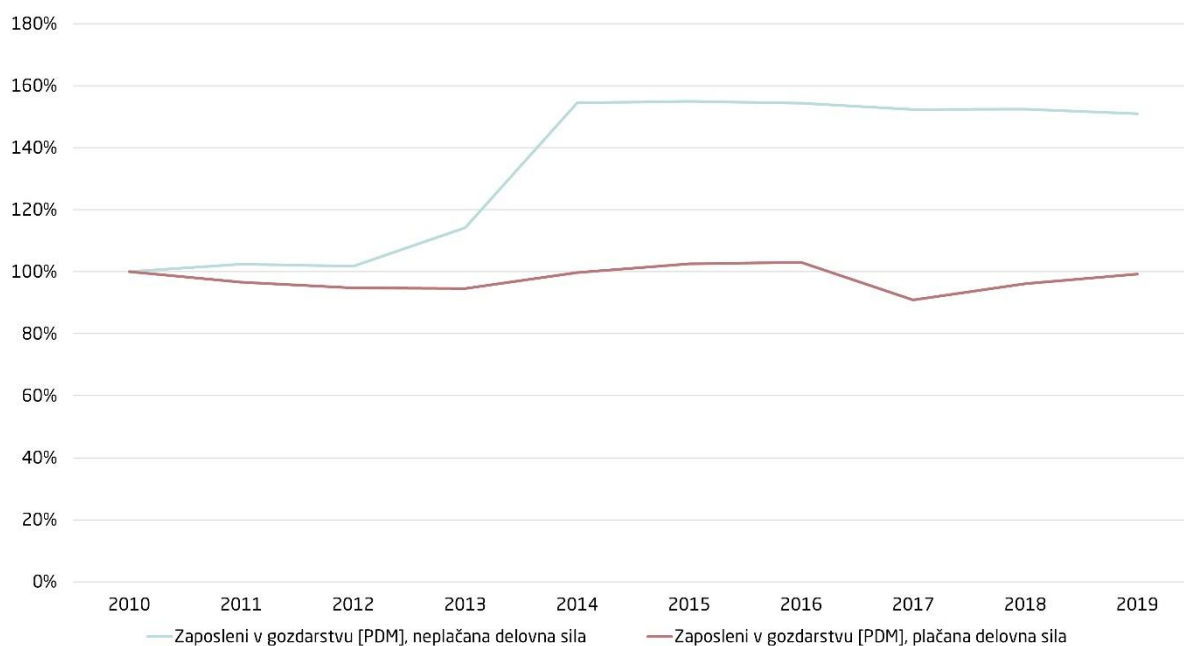
- 02: Gozdarstvo

- 16: Obdelava in predelava lesa; proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva
- 17: Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja

12.4 Grafi z virom podatkov

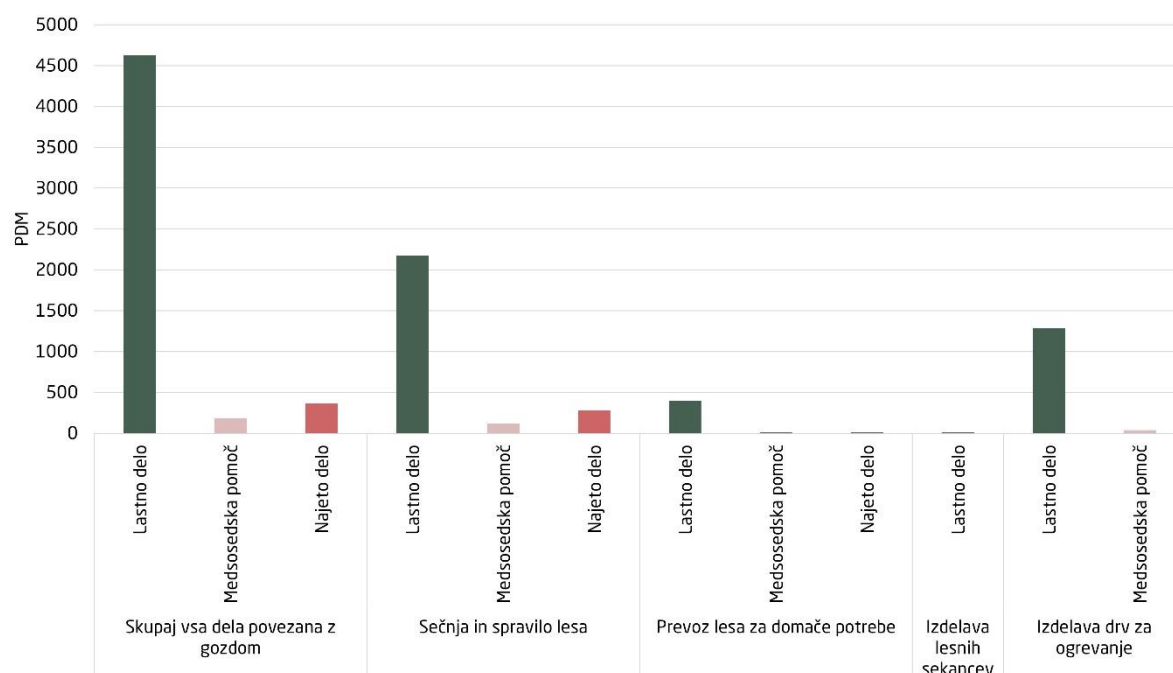

Slika 45: Zaposlenost v gozdarstvu merjena v polnovrednih delovnih močeh [tisoč PDM] po: ZAPOSLENOST V GOZDARSTVU, [PDM], LETO. (Vir: Statistični urad RS; dostopano: 22.6.2021)

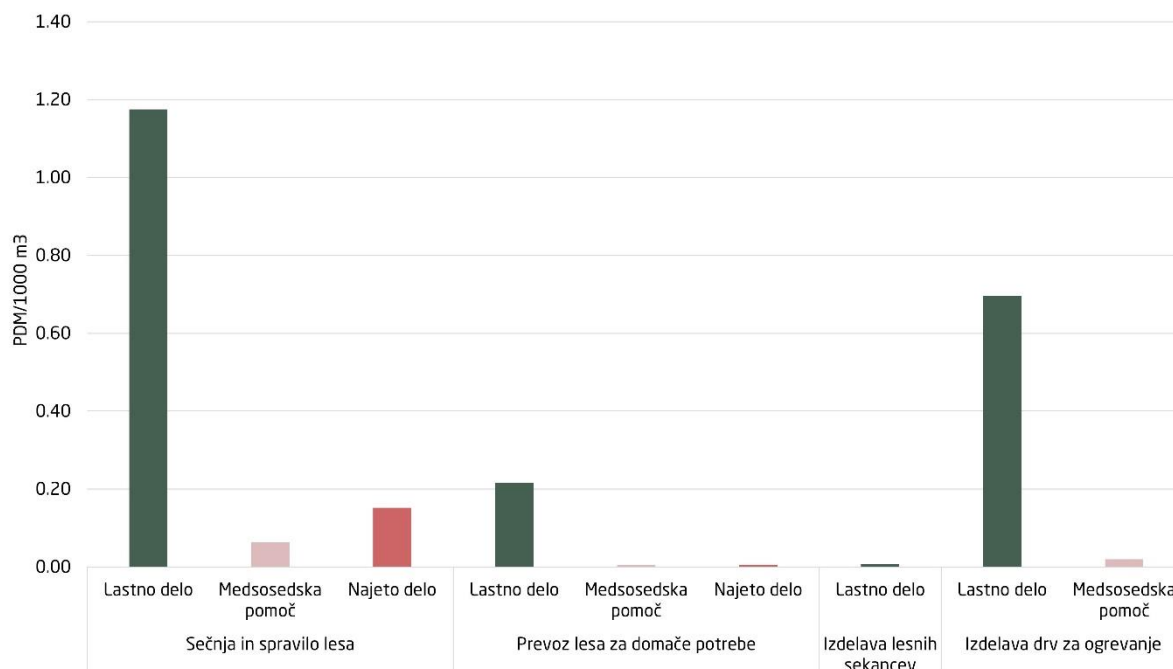

Vir: Statistični urad RS; dostopano: 22.6.2021, preračun GIS

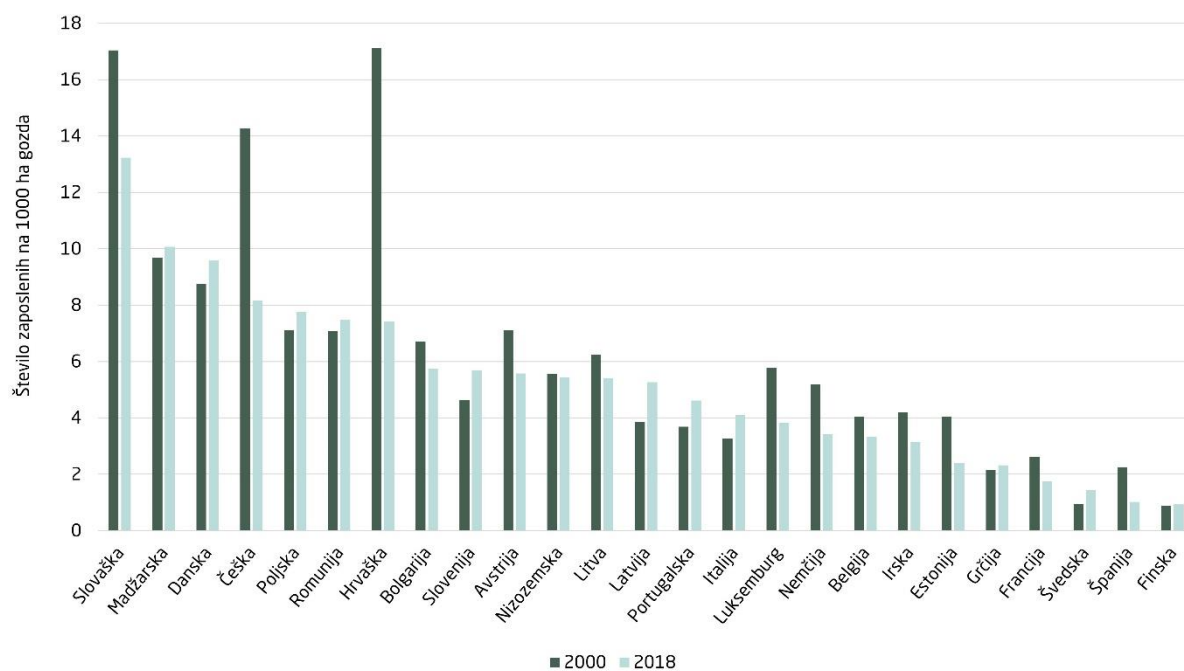
Slika 46: Indeks števila zaposlenih v gozdarstvu (leto 2010 je 100 %) (Vir: Statistični urad RS; dostopno: 22.6.2021, preračun GIS)

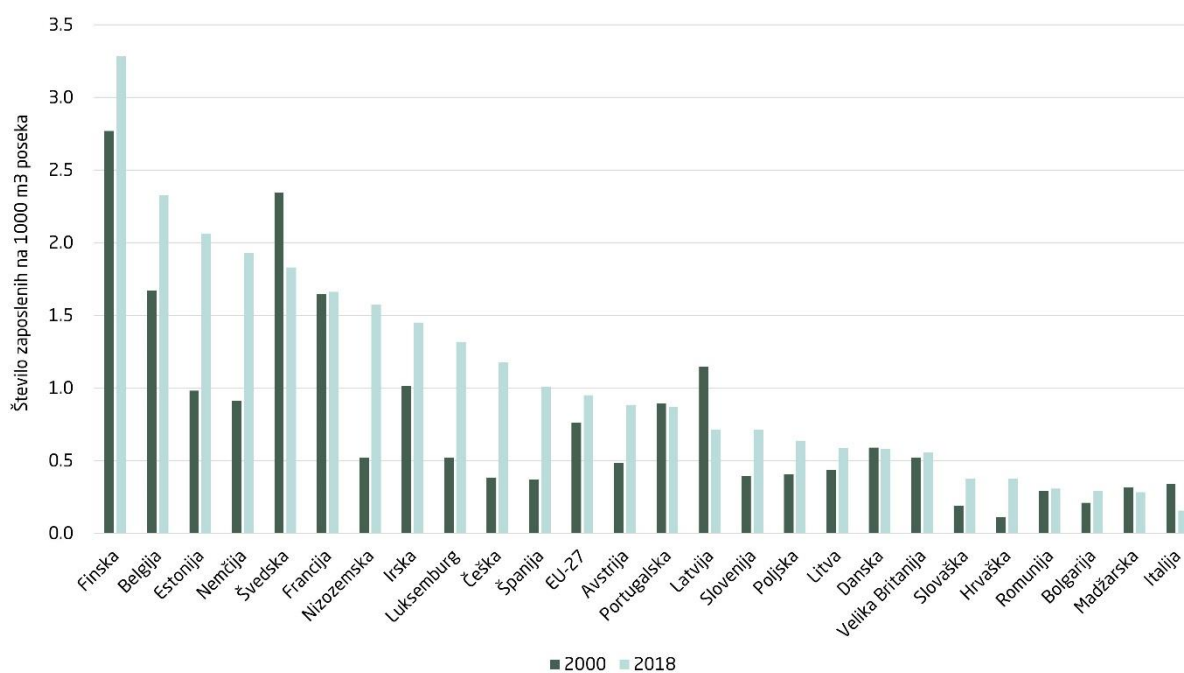
Slika 47: Število PDM na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji povezano z delom v gozdu (Vir: SURS, 2016)

Slika 48: Število PDM na 1000 m³ posekanega lesa na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji povezano z delom v gozdu

Slika 49: Število zaposlenih v gozdarstvu na 1000 ha gozda po državah članicah EU (VIR: EUROSTAT (online data, 2021))

Slika 50: Število zaposlenih v gozdarstvu na 1000 m³ posekanega lesa po državah članicah EU (VIR: EUROSTAT (online data, 2021))

12.5 Cilj

- Ustvarjanje novih delovnih mest in rast dodane vrednosti na zaposlenega v lesnopredelovalni panogi.

- Omogočiti zaposlitev in zaslužek ljudem na podežlju z delom v gozdovih in v dejavnostih, povezanih z lesom in gozdom, ter tako prispevati h kakovosti življenja na podežlju.

12.6 Komentar

Pred letom 1990 je gozdarstvo zaposlovalo okrog 8.000 ljudi, potem pa je zaposlenost padala. Najmanj zaposlenih v gozdarstvu v zadnjih 25 letih je bilo zabeleženih v letu 2004, in sicer nekaj več kot 4.600 zaposlenih. Z gozdarsko dejavnostjo se je v letih do 2014 v povprečju ukvarjalo okoli 6.000 oseb, leta 2019 pa več kot 7.300. Največ zaposlenih v gozdarstvu v zadnjih 25 letih pa je bilo zabeleženih v letu 2015, in sicer nekaj več kot 7.500 zaposlenih. Med vsemi zaposlenimi v gozdarstvu v obdobju do 2015 predstavlja največji delež neplačana delovna sila (79 %). Delež neplačane delovne sile se je v strukturi zaposlenih v gozdarstvu povečal iz 75 % v letu 2014 na 81 % v letu 2017 in se nato v letu 2019 ponovno znižal na 79 %.

Število zaposlenih v gozdarstvu se kljub uvajanju strojne sečnje, ki praviloma prinaša racionalizacijo kadra, ne zmanjšuje. Raziskava Gozdarskega inštituta Slovenije (Ščap in sod., 2021) kaže, da pri vseh anketirancih, ne glede na velikost posesti, prevladuje lastno delo v gozdovih oziroma delo s pomočjo družinskih članov. Najvišji delež dela, ki ga opravijo lastniki sami oziroma s pomočjo družinskih članov, je v najmanjših kategorijah lastnikov gozdov (do 5 ha), kjer je ta delež več kot 70 %. Glede na odgovore anketiranih, ki so v obdobju 2015–2019 izvajali sečnjo in spravilo v lastnem gozdu, ugotavljamo, da je bilo pri teh kar 41 % poseka izvedenega s poklicnimi izvajalci del.

12.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	Skupno število zaposlenih v gozdarstvu se je v zadnjih 10 letih povečalo za 36 %. Povečanje števila zaposlenih gre predvsem na račun neplačane delovne sile. Plačana delovna sila (PDM) se je namreč v zadnjih desetih letih zmanjšala za 1 %.

12.8 Metodologija

12.8.1 Cilj so povzeti po:

Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno lesne verige v Sloveniji do leta 2020 »LES JE LEP«. 2012.

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

12.8.2 Druge zakonodajne podlage:

/

12.8.3 Izvor baze podatkov:

SiStat, Statistični urad Republike Slovenije

EUROSTAT (online data codes: nama_10_a64_e and for_area_efa)

12.8.4 Skrbnik podatkov:

Statistični urad Republike Slovenije

EUROSTAT

12.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

Zadnja objava Statistični urad Republike Slovenije: 6.10.2020; Zajem podatkov Gozdarski inštitut Slovenije: 22.6.2021

Zadnja objava EUROSTAT: 14.3.2021; Zajem podatkov Gozdarski inštitut Slovenije: 27.3.2021

12.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Zaposlenost v gozdarstvu spremlja SURS s tremi različnimi raziskovanji:

1. s telefonskim in terenskim anketiranjem v okviru evropske ankete The Labour Force Survey (ADS-LFS);
2. z ekonomskimi računi za gozdarstvo (ERG);
3. z nacionalnimi računi (NG).

Najceloviteje zajemajo število zaposlenih (v enoti PDM) gozdni računi.

Anketa o delovni sili (ADS) se izvaja četrtletno. Pridobiva podatke o stanju in spremembah na slovenskem trgu dela skladno z navodili Mednarodne organizacije za delo (ILO) in skladno z zahtevami Statističnega urada Evropske unije (Eurostat), ki se nanašajo na usklajeno anketo o delovni sili Evropske unije (dostopno na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey_-_methodology#Core_questionnaires). Enota opazovanja so posamezniki, ki pretežno živijo v izbranem gospodinjstvu. Gospodinjstvo je vsaka skupnost oseb (družinska ali druga), ki stanujejo skupaj in skupaj porabljajo svoje dohodke za osnovne življenjske potrebe (stanovanje, hrana, drugo) – upoštevano je merilo stalnega prebivalstva (večinoma prebiva na ozemlju Slovenije). Anketa pokriva samo tisto prebivalstvo, ki živi v individualnih gospodinjstvih. Vir podatkov za število prebivalstva je Centralni register prebivalstva (CRP). Po Anketi o delovni sili štejemo med delovno aktivne prebivalce tudi pomagajoče družinske člane in osebe, ki delajo po pogodbah o delu, avtorskih pogodbah ali za neposredno plačilo.

Ekonomski računi za gozdarstvo (ERG) predstavljajo mednarodno standardizirano metodologijo za spremljanje gospodarskega dogajanja v gozdarski dejavnosti. Enoto opazovanja zaradi upoštevanja občasnega in sezonskega dela predstavlja polnovredna

delovna moč (PDM). Podatki o številu zaposlenih v gozdarski dejavnosti se pripravljajo kot ocena na osnovi zaključnih računov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov, oceni števila kmetov, ki opravljajo gozdarsko dejavnost iz podatkov kmetijskih statistik in ekonomskih računov za kmetijstvo (ERK), Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP).

Nacionalni računi za gozdarstvo (NG) temeljijo na podatkih Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP), letnih napovedih samostojnih podjetnikov, Ankete o delovni sili (ADS) ter na letnih poročilih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Število kmetov, ki imajo gozd in opravljajo gozdarsko dejavnost, se oceni na podlagi deleža proizvodnje gozdarske dejavnosti v skupni proizvodnji kmetijstva in gozdarstva za individualne kmete. Ta delež se nato odšteje od skupnega števila kmetov in njihovih pomagajočih družinskih članov. Ocena skupnega števila kmetov in pomagajočih družinskih članov temelji na podatkih ADS, ZPIZ in ZZZS.

Za obdobje po žledolomu v 2014 (2014-2017) je bila v okviru gozdnih računov opravljena metodološka nadgradnja izbranih vsebinskih kategorij, med njimi revizija skupnega števila PDM v gozdarski dejavnosti za to obdobje. Revidirana je bila tudi vsebina: vzdrževanje materiala in opreme, amortizacija gozdarske mehanizacije (potrošnja stalnega kapitala) in zaradi spremenjenega podatkovnega vira vrednost naravnega prirastka (nov vir podatkov za cene lesa na panju – prej SKGZ, sedaj SiDG).

Letna poročila temeljijo na številu registriranih kmetov. Le-ti nimajo nujno kmetije z gozdom, torej ne opravljajo nujno tudi gozdarske dejavnosti. V letnih poročilih je registriranih veliko žensk, ki opravljajo gozdarska opravila. Vrednost opravljenega ženskega dela (čiščenje gozda in izdelava butar), je verjetno drugačno od sečnje in spravila. Bolj točno oceno bi verjetno pridobili, če bi se določen % registriranih kmetov iz uporabljenih virov podatkov, ki nimajo gozda, izločili, prav tako tudi ženske, starejše od 50 let, ki dejansko ne delajo v gozdu.

12.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Na spletni strani SURS so na voljo metodološka pojasnila in objavljeni podatki:

http://www.stat.si/doc/metod_pojasnila/07-008-MP.htm (metodološka pojasnila)

http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0762001S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/02_07008_akt_preb_po_anketi/01_07620_akt_preb_ADS_cetrt/&lang=2 (objava podatkov)

12.8.8 Informacije o kakovosti:

- o Prednosti in slabosti kazalnika:

Kazalnik (podatki SURS) se na enak način zbira od leta 2014. Zaradi metodološke prilagoditve podatkov je bila spremenjena časovna vrsta podatkov o zaposlenosti v gozdarstvu (od leta 2014 dalje).

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

Podatki so relevantni in zanesljivi ter omogočajo podroben vpogled v zaposlenost v gozdarstvu.

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije): Projekcije v kazalnik niso vključene.
- Skupna ocena ((1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)): 1
 - Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 2
 - Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 1
 - Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 1
 - Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): ni prostorskih podatkov

12.8.9 Druge opombe:

12.8.10 Literatura oz. Reference

Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno lesne verige v Sloveniji do leta 2020 »LES JE LEP«. 2012.

Kovač, M., Ficko, A., Ščap, Š., Piškur, M., Japelj, A., Westergren, M., Božič, G. 2019. Katalog harmoniziranih kazalnikov za spremljanje nacionalnega programa gozdov in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi v Republiki Sloveniji. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije

Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019. 2021. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Ščap Š., Stare D., Krajnc N., Triplat M. 2021. Značilnosti izvajanja sečnje in spravila v zasebnih gozdovih v Sloveniji. Acta Silvae et Ligni, 125.

Gozdarstvo na kmetijskih gospodarstvih. SISTAT
<https://pxweb.stat.si/sistat/sl/Podrocja/Index/85/kmetijstvo-gozdarstvo-in-ribistvo>,
obiskano: 6.07.2021

12.9 Avtorji

Darja Stare, Gozdarski inštitut Slovenije

Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

13 Kazalnik 9: Izvajalci gozdarskih storitev

13.1 Področja

- ☒ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☒ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

13.2 Ključno sporočilo

Po podatkih, ki so dostopni na portalu MojGozdar (www.mojgozdar.si) se je število podjetij, ki so registrirana za izvajanje del v gozdovih, povečalo od nekaj več kot 900 (v letu 2017) na več kot 1600 v letu 2020. Do konca leta 2020 smo v Sloveniji zabeležili 1654 izvajalcev gozdarskih storitev. To število se je v zadnjem letu v povprečju povečalo za 10,2 izvajalca na mesec. Z organizacijskega vidika prevladujejo predvsem manjši izvajalci gozdarskih storitev, 48,7% izvajalcev gozdarskih storitev je organiziranih kot samozaposleni (običajno zaposlujejo lastnika in nekaj gozdnih delavcev). Druga največja skupina s 34,1% so kmetje, ki se lahko registrirajo za opravljanje storitev poleg svoje glavne poslovne dejavnosti (običajno kmetijske dejavnosti). Vendar je obseg dela, ki ga lahko opravljajo z opravljanjem storitev, količinsko omejen z zakonom. Tretja največja skupina s 14,6% so družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.) kot zasebne pravne osebe s svojo pravno identiteto, kar ločuje odgovornost družbe od zaposlenih.

13.3 Definicija

Kazalnik prikazuje število izvajalcev del, njihovo organizacijsko obliko ter storitve za katere so registrirani.

Pridobitno dejavnost v gozdovih lahko opravljajo:

- Gospodarske družbe. To so pravne osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Pridobitna dejavnost je vsaka dejavnost, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička. Gospodarske družbe se organizirajo kot:
 - kot osebne družbe: družba z neomejeno odgovornostjo in komanditna družba, ali
 - kot kapitalske družbe: družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba, komanditna delniška družba in evropska delniška družba.
- Podjetniki ali podjetnice so fizične osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja;

- Ter fizične osebe ali osebe, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost storitev z gozdarsko mehanizacijo (priglasitev na UE, ki izda dovoljenje za opravljanje) in tudi osebe vključene v strojne krožke.

Kazalnik vključuje podatke za naslednje organizacijske oblike za izvedbo gozdarskih storitev:

Zadruga - je organizacija vnaprej nedoločenega števila članov, ki ima namen pospeševati gospodarske koristi in razvijati gospodarske ali družbene dejavnosti svojih članov ter temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov. Zadruga lahko vodi svoje dejavnosti tudi preko odvisne družbe. Zadruga lahko ustanovi podjetje, drugo zadrugo ali drugo pravno osebo oziroma postane članica druge pravne osebe, če se s tem uresničuje namen, zaradi katerega je bila ustanovljena. Zadruga lahko opravlja eno ali več dejavnosti, če izpolnjuje za vsako od njih predpisane pogoje in če se s tem uresničuje namen, zaradi katerega je bila ustanovljena. Če tako določajo zadruga pravila, lahko zadruga posle, ki jih sklepa s svojimi člani, sklepa tudi z drugimi osebami, vendar ne na takšen način in v tolikšnem obsegu, da bi zaradi tega njeno sodelovanje s člani imelo podrejen pomen.

Delniška družba (d.d.) - je kapitalska družba, ki ima osnovni kapital (osnovno glavnico) razdeljen na delnice. Predstavlja jo pravna oseba, kar pomeni, da je le-ta samostojni nosilec pravic in obveznosti v pravnem prometu. Delniška družba je kapitalska družba, v kateri družbeniki za obveznost družbe ne odgovarjajo osebno, temveč zanje odgovarja družba z vsem svojim premoženjem do višine lastnega premoženja. Enako kot pri ostalih družbah je možna vzpostavitev osebne odgovornosti družbenikov s t. i. spregledom pravne osebe.

Družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.) - je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Na podlagi osnovnega vložka in sorazmerno z njegovo vrednostjo v osnovnem kapitalu pridobi družbenik svoj poslovni delež, ki je izražen v odstotkih. Vsak družbenik lahko ob ustanovitvi prispeva le en osnovni vložek in ima le en poslovni delež. Za obveznosti družbe z omejeno odgovornostjo družbeniki niso odgovorni. Družbo lahko ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki postanejo z ustanovitvijo družbe družbeniki. Družba ima lahko največ 50 družbenikov. Družba se ustanovi s pogodbo, ki je lahko sklenjena v obliki notarskega zapisa ali na posebnem obrazcu, v fizični ali elektronski obliki. Družbeno pogodbo podpisajo vsi družbeniki. Če je družbena pogodba sklenjena na posebnem obrazcu, morajo biti podpisi družbenikov overjeni.

Samostojni podjetnik (s.p.) - je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja. Registracija s.p. je preprosta in zanjo ustanovitveni kapital ni potreben. To pa ne pomeni, da samostojni podjetnik ne potrebuje osnovnega kapitala. Razmisliti je potrebno, koliko odgovornosti je podjetnik pripravljen nositi, saj je kot gospodarski subjekt neomejeno odgovoren z vsem svojim premoženjem. Podjetnik je lahko posameznik, več oseb pa lahko deluje samo v obliki gospodarske družbe. Skupnosti samostojnih podjetnikov slovenska zakonodaja torej ne pozna.

Dopolnilna dejavnost na kmetiji (d.d.k.) - Po Zakonu o kmetijstvu lahko dela v gozdu kot dodatno storitev na kmetiji (po pogojih 99. člena tega zakona) opravljajo tudi kmetje v okviru »Dopolnilne dejavnost na kmetiji (DDK)«. Poleg nosilca dopolnilne dejavnosti na kmetiji lahko DDK na kmetiji izvajajo še:

- nosilec kmetije ali
- član kmetije, ki ima za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji soglasje nosilca kmetije,

- zaposleni na kmetiji, ki so vpisani v RKG,
- osebe, ki opravljajo delo, ki ni opredeljeno kot zaposlovanje na črno v skladu s predpisom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno (na podlagi podjemne pogodbe ali pogodbe o začasnem ali občasnem delu upokojencev ter preko študentske napotnice.)

Izvajalci lahko opravljajo:

1. večino del v gozdovih, če zagotovijo, da načrtovanje, vodenje in nadziranje del opravljajo delavci, ki imajo najmanj izobrazbo podravni 6/1 (tj. Višješolsko in višje strokovno izobraževanje/višješolska, višja strokovna in podobna izobrazba) in eno leto delovnih izkušenj pri delih v gozdu;
2. več zaporednih faz s področja izkoriščanja gozdov, če zagotovijo, da načrtovanje, vodenje in nadziranje del opravljajo delavci, ki imajo najmanj 5. raven izobrazbe (tj. Srednje tehniško in drugo strokovno ter splošno izobraževanje/srednja strokovna in splošna izobrazba) s področja gozdarstva in najmanj eno leto delovnih izkušenj pri delih v gozdu;
3. posamezne faze del v gozdovih, če zagotovijo, da vodenje del opravljajo delavci, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje teh del ter imajo najmanj tri leta delovnih izkušenj pri delih v gozdu.

Izvajalci morajo zagotoviti, da posamezna spodaj navedena dela opravljajo delavci, ki imajo najmanj naslednjo izobrazbo oziroma usposobljenost:

1. projektiranje gozdnih cest: izobrazba podravni 6/2 s področja gozdarstva (tj. Visokošolsko izobraževanje prve stopnje, visokošolsko strokovno izobraževanje (prejšnje) in podobno izobraževanje/visokošolska izobrazba prve stopnje, visokošolska strokovna izobrazba (prejšnja) in podobna izobrazba) in usposobljenost za opravljanje te dejavnosti, ki je določena z zakonom, ki ureja graditev objektov;
2. projektiranje spravila lesa z gozdnimi žičnicami: izobrazba podravni 6/1 (tj. Višješolsko in višje strokovno izobraževanje/višješolska, višja strokovna in podobna izobrazba) s področja gozdarstva z opravljenim tečajem, katerega vsebina in obseg sta v skladu s katalogom strokovnih znanj in spretnosti za poklicni standard gozdarski žičničar;
3. sečno-spravalno načrtovanje v zahtevnejših delovnih razmerah oziroma na območjih z več možnostmi za spravilo, organiziranje del in nadzor: izobrazba podravni 6/1 (tj. Višješolsko in višje strokovno izobraževanje/višješolska, višja strokovna in podobna izobrazba) s področja gozdarstva;
4. vodenje delovnih skupin delavcev, sečno-spravalno načrtovanje v ustaljenih, manj zahtevnih razmerah: 5. raven izobrazbe s področja gozdarstva (tj. Srednje tehniško in drugo strokovno ter splošno izobraževanje/srednja strokovna in splošna izobrazba);
5. miner, strojna gradnja in strojno vzdrževanje gozdnih prometnic, strojna sečnja, nakladanje, razkladanje in prevoz lesa: 4. raven izobrazbe (tj. Srednje poklicno in podobno izobraževanje/srednja poklicna in podobna izobrazba) in tečaj za usposobitev za konkretno delo* ali pridobljen ustrezen certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji;
6. žično spravilo: ustrezen certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji;
7. traktorsko spravilo, sečnja z motorno žago, izdelava in dodelava gozdnih lesnih sortimentov ter nega mladovja: 4. raven (tj. Srednje poklicno in podobno

izobraževanje/srednja poklicna in podobna izobrazba) izobrazbe s področja gozdarstva ali pridobljen ustrezen certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji;

8. sajenje sadik gozdnega drevja, varstvo pred divjadjo, obžetev v lahkih delovnih razmerah, priprava tal za naravno nasemenitev, druga nezahtevna dela z ročnim orodjem: podučitev s strani delavca, ki izpolnjuje pogoje za nego mladovja iz prejšnje točke.

*Pogoje izpolnjujejo tudi delavci, ki imajo:

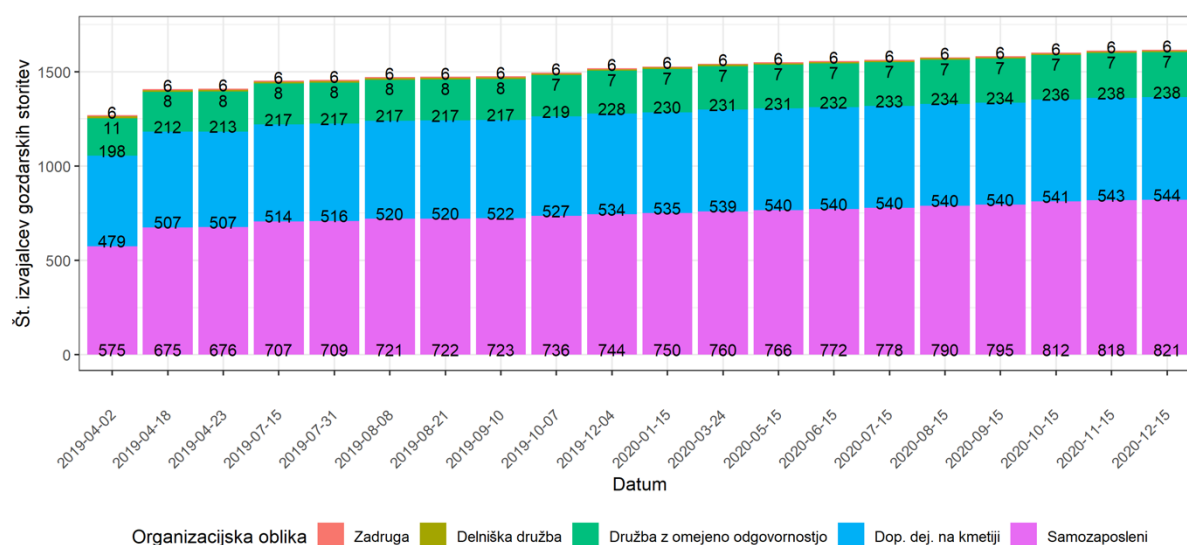
- **Dokazilo** o opravljenem tečaju za dela v gozdu, ki ga je organizirala gozdnogospodarska organizacija do **25. 06. 1993**.
- Opravljen **preizkus znanja** pri pooblaščenici gozdarski strokovni organizaciji do **01. 01. 1996**.

Delavci so lahko:

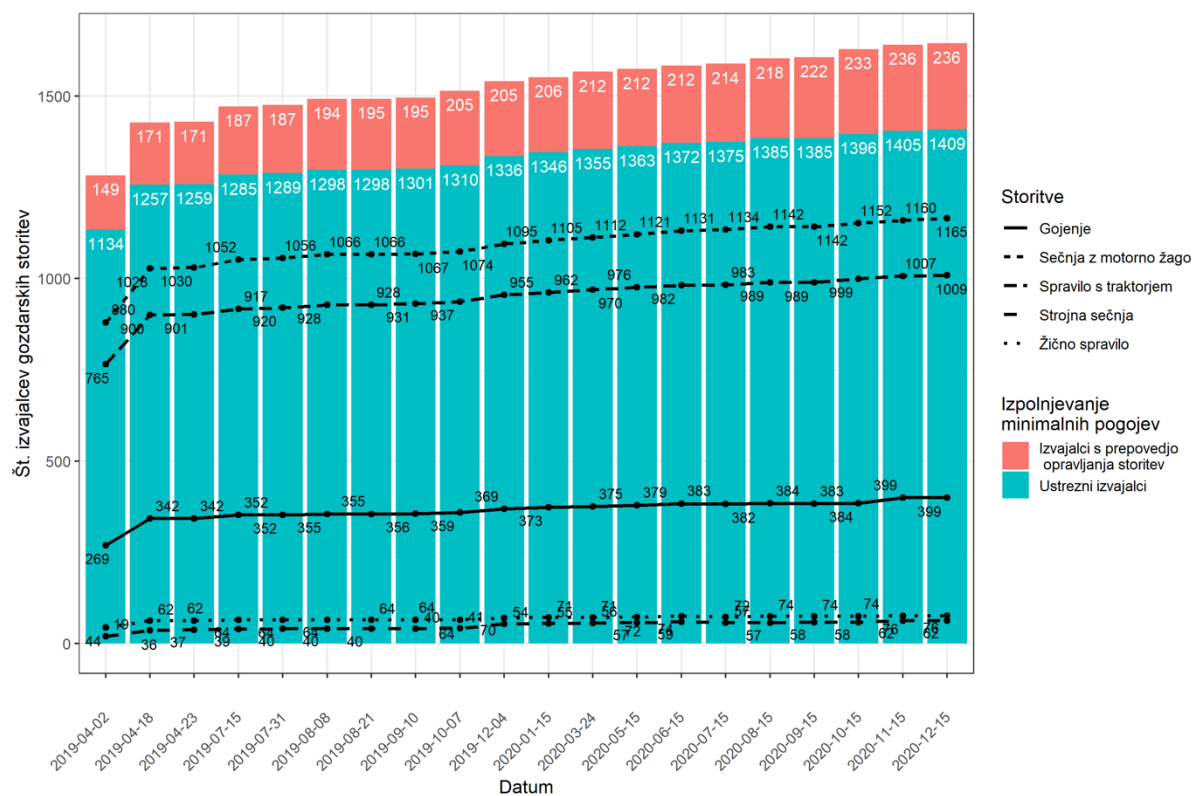
- izvajalci sami,
- pri izvajalcu zaposleni v skladu s predpisi o delovnih razmerjih,
- osebe, ki opravljajo delo na podlagi pogodb o delu,
- zaposleni pri organizaciji, s katero ima izvajalec sklenjeno pogodbo za opravljanje del

Pogoje za delo v gozdu so podrobneje predstavila Škrk in Triplat (2019). [Povezava do dokumenta.](#)

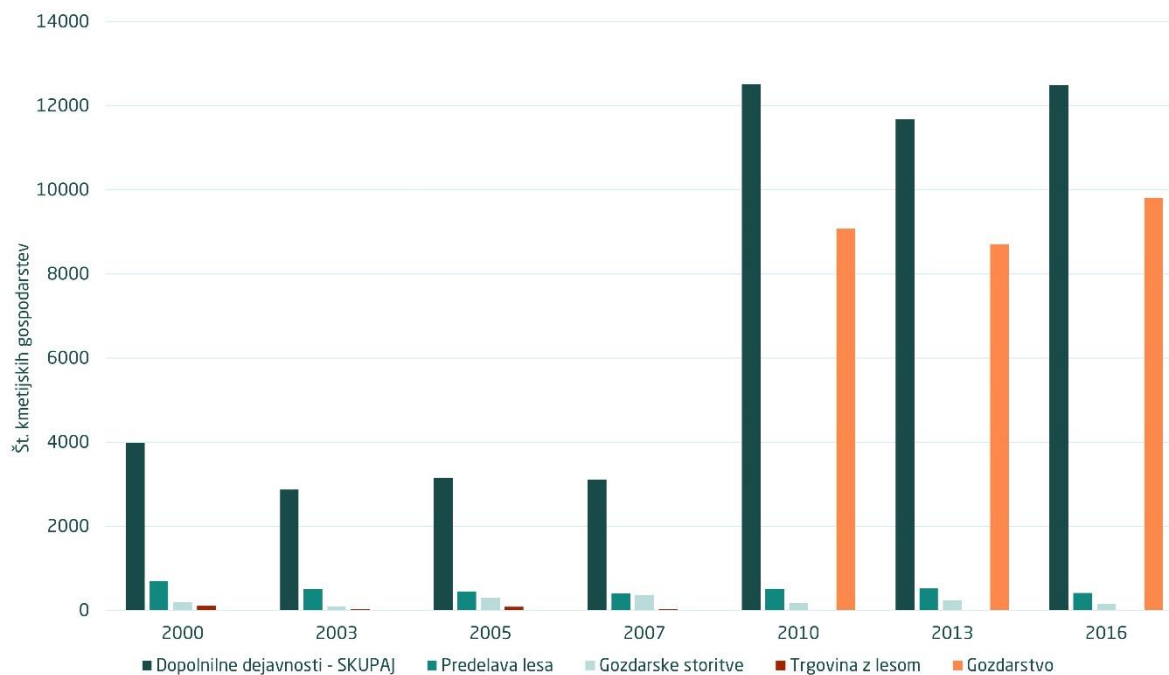
13.4 Grafi z virom podatkov

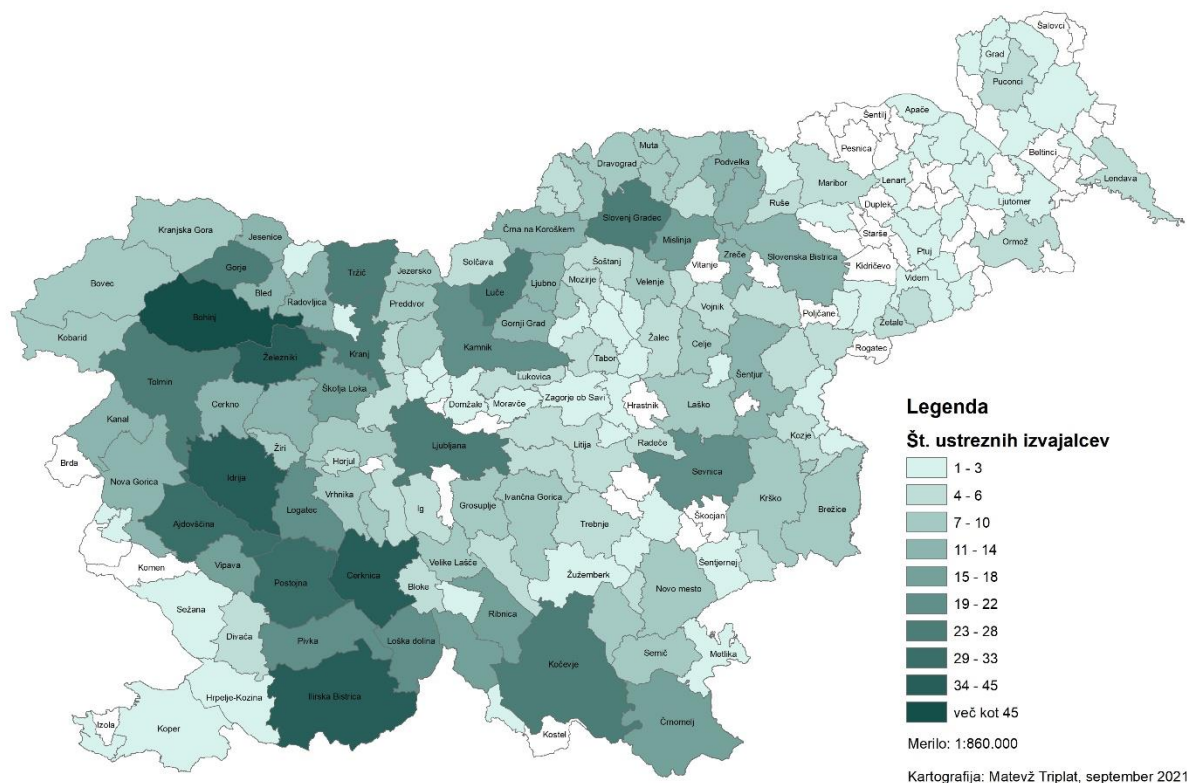
Slika 51: Število izvajalcev po organizacijskih oblikah (Vir: MojGozdar.si)

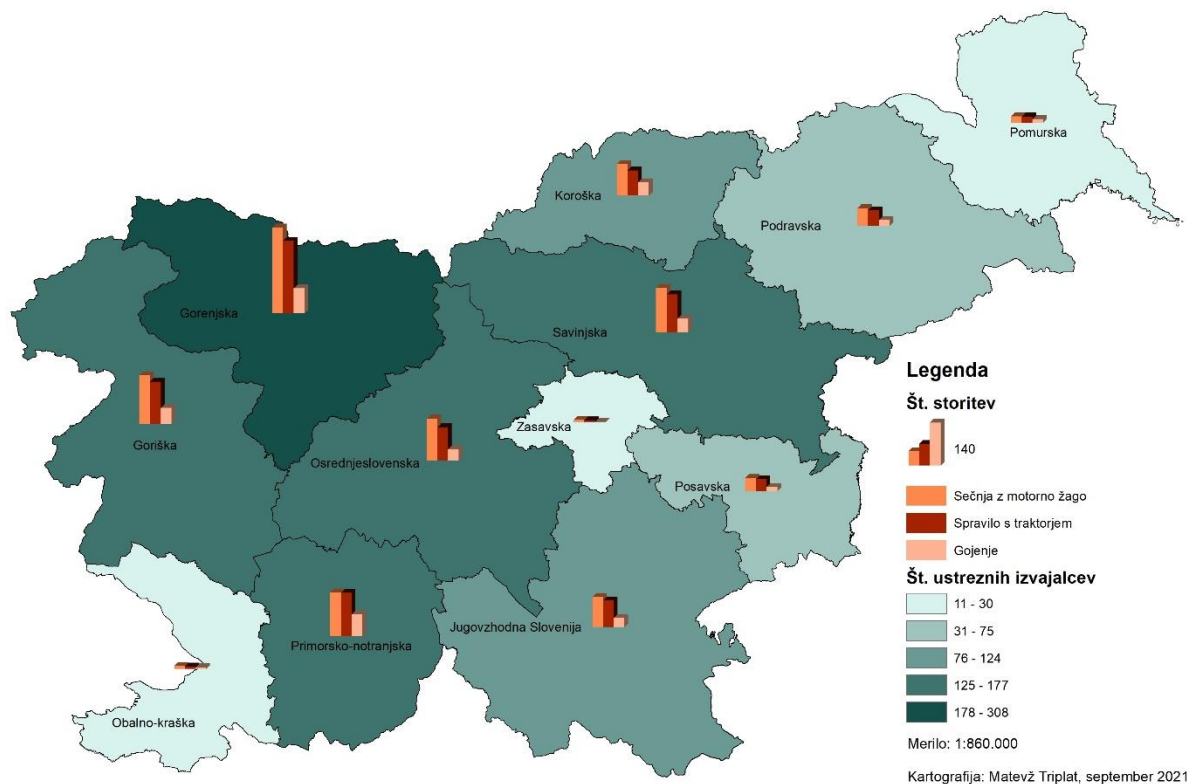
Slika 52: Število izvajalcev glede na storitve (Vir: MojGozdar.si)

Slika 53: Dopolnilne dejavnosti povezane z gozdom na kmetijskih gospodarstvih (Opomba: Trgovina z lesom je od 2010 dalje vključena v kategorijo: Gozdarstvo Vir: SURS (2016))

Slika 54: Število ustreznih izvajalcev po občinah (glede na sedež poslovnega subjekta)

Slika 55: Število ustreznih izvajalcev glede lokacijo, kjer je registriran sedež poslovnega subjekta. Stolpični grafikon predstavlja število glavnih storitev

13.5 Cilj

- Zagotoviti izvedbo del na tehnološko sodoben in varen način.
- Povečati delež del v zasebnih gozdovih, ki jih izvedejo poklicni izvajalci.
- Omogočiti razvoj borze gozdarskih storitev.

13.6 Komentar

V Sloveniji je trg gozdarskih storitev dinamičen. Težava se (še posebno) izkaže pri povečanem povpraševanju po storitvah ob veliko površinskih motnjah (npr. žledolom, napad podlubnikov, vetrolom, itn.). Z ukinitvijo koncesij za gospodarjenje z državnim gozdom se je trg storitev na področju gozdarskih del dodatno prestrukturiral. V kazalniku so predstavljene možne organizacijske oblike za izvedbo gozdarskih storitev, kot jih omogoča aktualna zakonodaja.

Do oktobra 2020 smo v Sloveniji zabeležili 1654 izvajalcev gozdarskih storitev. To število se je v zadnjem letu v povprečju povečalo za 10,2 izvajalca na mesec. Z organizacijskega vidika prevladujejo predvsem manjši izvajalci gozdarskih storitev, 48,7% izvajalcev gozdarskih storitev je organiziranih kot samozaposleni (običajno zaposlujejo lastnika in nekaj gozdnih delavcev). Druga največja skupina s 34,1% so kmetje, ki se lahko registrirajo za opravljanje storitev poleg svoje glavne poslovne dejavnosti (običajno kmetijske dejavnosti). Vendar je obseg dela, ki ga lahko opravljajo z opravljanjem storitev, količinsko omejen z zakonom. Tretja največja skupina s 14,6% so družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.) kot zasebne pravne osebe s svojo pravno identiteto, kar ločuje odgovornost družbe od zaposlenih.

13.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	Število ponudnikov gozdarskih storitev narašča iz leto v leto. Poslovne prakse se spreminjajo in kvaliteta izvedbe del je za lastnike gozdov vse bolj pomembna. Na podlagi zbranih podatkov ni mogoče kvantificirati ciljnega stanja. Ocenjujemo, da v zadnjih letih poklicni izvajalci izvedejo večji delež del v zasebnih gozdovih, a bi to lahko bil odraz oteženih razmer za delo v gozdu, ki so nastale kot posledica veliko površinskih motenj.

13.8 Metodologija

13.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

13.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih (Uradni list RS, št. 35/94, 50/06, 74/11 in 80/12)

Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US in 123/21)

Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21)

Zakon o zadrugah (Uradni list RS, št. 97/09 – uradno prečiščeno besedilo in 121/21)

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18)

13.8.3 Izvor baze podatkov:

Gozdarski inštitut Slovenije

13.8.4 Skrbnik podatkov:

Inšpektorat RS za kmetijstvo, ribištvo, gozdarstvo in lovstvo

Gozdarski inštitut Slovenije

13.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

15. 2. 2021

13.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Poslovni subjekti so na seznam izvajalcev spletnega informacijskega sistema moigozdar.si vključen iz različnih virov podatkov. Neposredno so vključeni vsi poslovni subjekti, ki so navedeni na:

- seznamu izvajalcev del v gozdu, ki ga vodi Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, ter
- seznamu ponudnikov storitev izdelave lesnih sekancev in drv, prevoza okroglega lesa ter izvajalci gozdnega gradbeništva, ki ga interno vodi Gozdarski inštitut Slovenije.

Podatki s seznama izvajalcev del v gozdu, ki ga vodi Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo se v sistem MojGozdar prenašajo dnevno. Podatkovne baze, ki jih interno void Gozdarski inštitut Slovenije se obnavljajo v različnih časovnih obdobjih:

- podatki o storitvah izdelave lesnih sekancev se zbirajo vsake 3 leta,
- podatke o prevoznikih okroglega lesa in izvajalcih gozdnega gradbeništva se posodobijo 1x letno.

13.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Spletni sistem MojGozdar je preko spletnega servisa wsPrsinfo povezan z javno bazo podatkov o vseh poslovnih subjektov s sedežem na območju Republike Slovenije (Poslovni register Slovenije), ki ga zagotavlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPes). V podatkovni bazi spletnega sistema MojGozdar so tako vsi poslovni subjekti

opremljeni s širokim naborom podatkov, ki med drugimi vključujejo tudi podatke za pripravo navedena kazalnika.

Za kazalnik se uporabi informacija o pravni organizacijski obliki, ki se preveri tudi na podlagi analize korena popolnega imena enote poslovnega registra. Poleg organizacijske oblike se zabeležijo še podatki o upravni enoti in občini.

Za prikaz podatkov v grafični obliki se podatki agregirajo na nivoju organizacijski oblik (grafikon) in na nivoju registra prostorskih enot (kartografija).

13.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Prednost kazalnika je v rednem pridobivanju podatkov in posodabljanju stanja. Slabost kazalnika je, da vključuje poslovne subjekte, ki so ustrezno usposobljeni in izpolnjujejo pogoje ni pa jasno ali dejansko opravljajo storitve ali so morda z opravljanjem storitev prenehali.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:

- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

Zanesljivost starejših podatkov je primerljiva z novejšimi.

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):

Projekcije v kazalnik niso vključene.

- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 3

- Relevantnost (*1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno*): 3
- Točnost (*1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki*): 2
- Časovna primerljivost (*1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov*): 3
- Prostorska primerljivost (*1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni*): 3

13.8.9 Druge opombe:

13.8.10 Literatura oz. reference

Triplat, M., & Krajnc, N. (2021). A System for Quality Assessment of Forestry Contractors. Croatian journal of forest engineering:[journal for theory and application of forestry engineering], 1(42), 77-90.

Škrk, N., Triplat, M. 2019. Pogoji za opravljanje del v gozdovih.

<https://www.mojgozdar.si/mma/pogoji-za-delo-v-gozdu/2019100317375586/>

Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US in 123/21)

Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21)

Zakon o zadrugah (Uradni list RS, št. 97/09 – uradno prečiščeno besedilo in 121/21)

13.9 Avtorji

Matevž Triplat, Gozdarski inštitut Slovenije

Dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

14 Kazalnik 10: Gozdarska mehanizacija

14.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☒ **Profesionalizacija del**
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

14.2 Ključno sporočilo

Število strojev in opreme se po podatkih SURS-a povečuje. Delno k temu prispeva tudi PRP, ki je v obeh programskih obdobjih podpiral naložbe v stroje in opremo za delo v gozdu. V zadnjih desetih letih se je povečalo predvsem število gozdarskih prikolic ter strojev za strojno sečnjo.

V okviru PRP 2007–2013 je bilo izmed mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa sofinanciranih največ traktorjev kolesnikov za delo v gozdu, in sicer je bilo za traktorje namenjenih kar 69 % od vseh izplačanih sredstev (Stare in Krajnc, 2021a). V okviru PRP 2014–2020 pa je bilo sofinanciranih največ vitlov (29 % glede na vso mehanizacijo in opremo) in dodatne opreme za vitle (19 % glede na vso mehanizacijo in opremo), čemur sledi sofinanciranje gozdarskih prikolic. V tem drugem obdobju se je bistveno povečal nakup gozdarskih prikolic ter mehanizacije za strojno sečnjo, kar lahko nakazuje na večjo profesionalizacijo del v gozdovih (Stare in Krajnc, 2021b).

14.3 Definicija

Kazalnik prikazuje stanje opremljenosti podjetji z različnimi stroji in opremo skozi čas ter predstavlja nakup strojev in opreme v okviru PRP.

Skupine strojev in naprav:

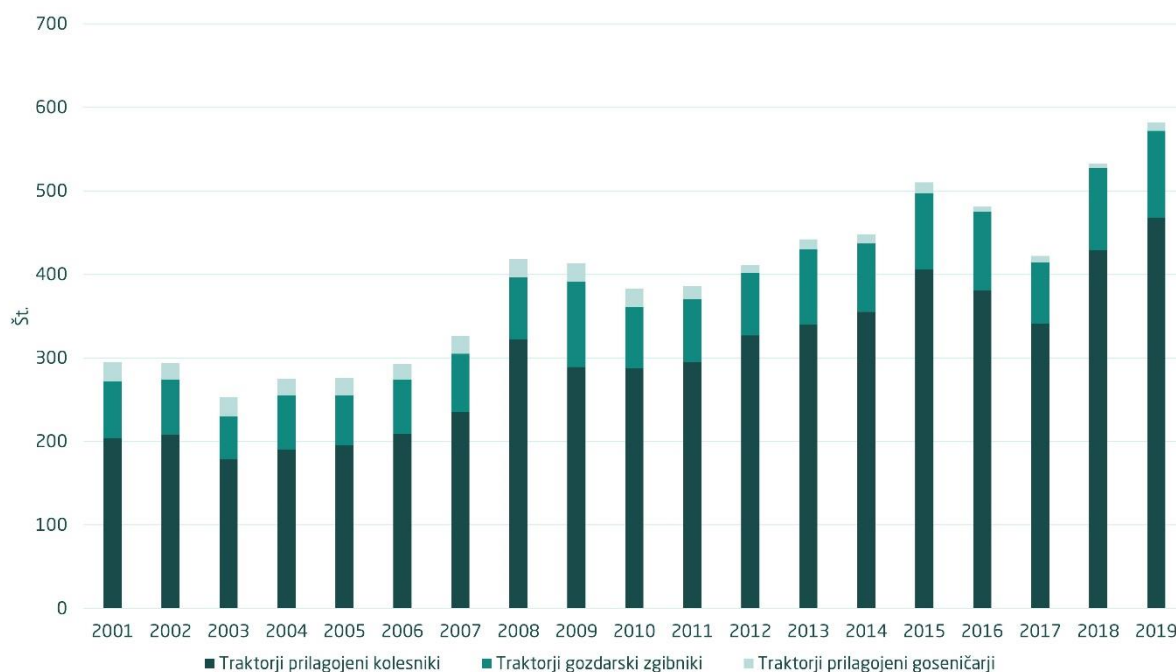
- Motorne žage: motorne žage in motorne čistilke/motorne kose.
- Kamioni: kamioni z gozdarsko nadgradnjo in nakladalno napravo, kamioni polpriklopniki (vlačilci) in kamioni za gradnjo (prekucniki).
- Traktorji: prilagojeni kolesniki, gozdarski zgibniki, prilagojeni goseničarji in traktorji za priključke.
- Drugi stroji in naprave: kamionske gozdarske prikolice in polprikolice, nakladalniki in druge nakladalne naprave, žični žerjavi, stroji za gradnjo gozdnih cest, sekalniki, traktorski priključki, drugi traktorski priključki, osebni avtomobili, kombiji, stroji za

sečnjo in izdelavo sortimentov, procesorski agregati na drugih strojih, zgibni polprikoličarji, kombinirani stroji za sečnjo in spravilo.

14.4 Grafi z virom podatkov

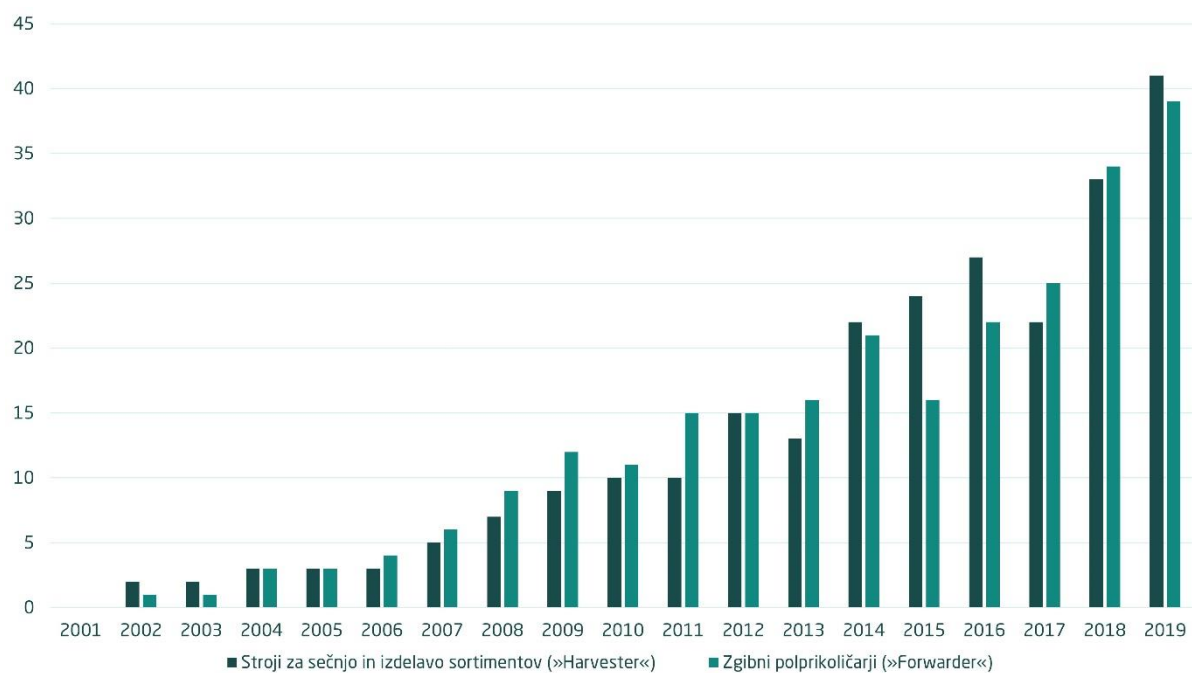
Slika 56: Število motornih žag v lasti podjetij, ki so vključena v raziskovanje gozdarske dejavnosti (Vir: SURS, GOZD-MEHAN/L)

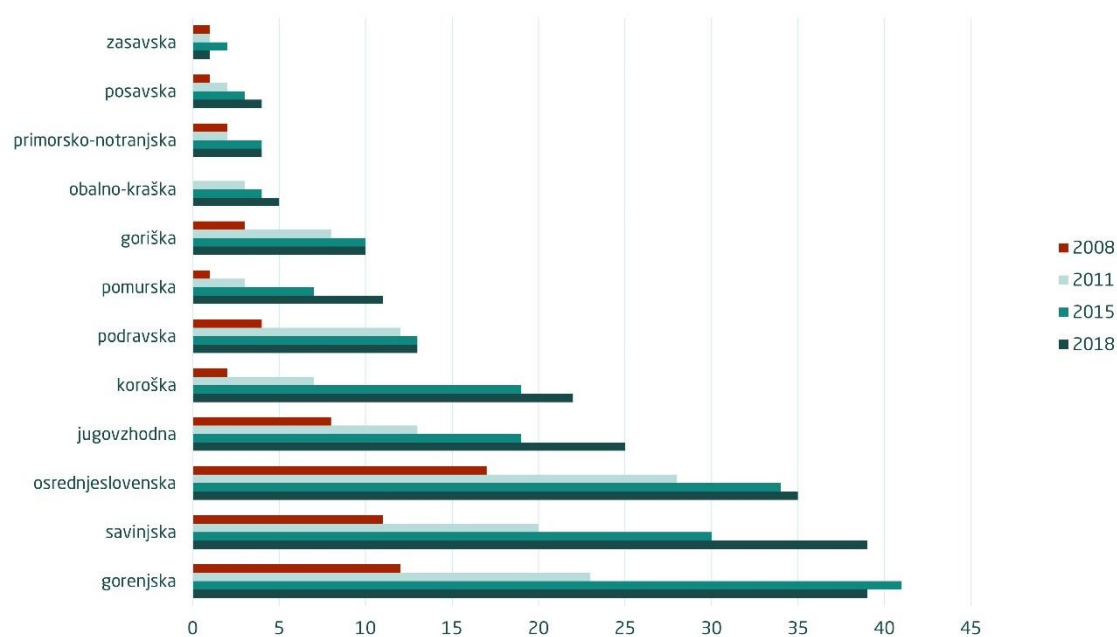
Slika 57: Število traktorjev, ki so v lasti podjetij, ki so vključena v raziskovanje gozdarske dejavnosti (Vir: SURS, GOZD-MEHAN/L)

Slika 58: : Število gozdarskih prikolic, ki so v lasti podjetij vključenih v raziskovanje gozdarske dejavnosti (Vir: SURS, GOZD-MEHAN/L)

Slika 59: Število strojev za izvajanje strojne sečnje, ki so v lasti podjetij, vključenih v raziskovanje gozdarske dejavnosti (Vir: SURS, GOZD-MEHAN/L)

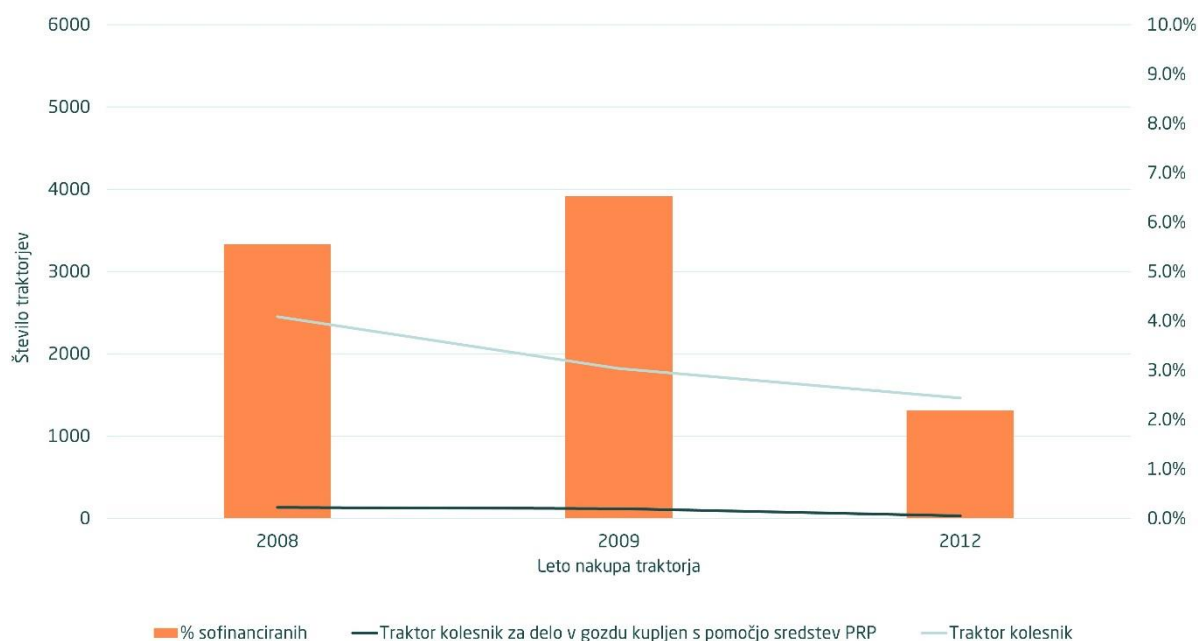
Vir: GIS (popisi sekalnikov 2008, 2011, 2015, 2018)

Slika 60: Število sekalnikov po statističnih regijah (Vir: GIS - popisi sekalnikov 2008, 2011, 2015, 2018)

Preglednica 7: Seznam opreme in strojev, nabavljenih v okviru ukrepa 122 – naložbe B, razpis PRP 2007-2013, in izplačanih v obdobju 2008-2015 (vir podatkov: MKGP, 2019)

Naziv stroška	Število	Vrednost (€)
Traktor kolesnik za delo v gozdu	287	10.492.802
Motorna žaga	149	60.936
Osebna zaščitna sredstva za delo s stroji in opremo	142	30.052
Vitel	130	329.361
Traktorska gozdarska prikolica	90	1.264.943
Traktorske gozdarske verige-kolesne	39	51.848
Komplet za daljinsko upravljanje	22	14.177
Oprema traktorja	15	15.740
Naletna ali odzivna deska	14	38.932
Nakladalna naprava za les	9	104.544
Žični žerjav	8	751.695
Zgibni traktor za delo v gozdu	7	674.725
Stroj za sečnjo	7	1.412.019
Zgibni prikoličar (forwarder)	6	911.542
Procesorska - harvesterska glava	2	74.322
Kleščni nosilnik za spravilo lesa	1	4.458
Voziček za žični žerjav	1	8.270

SKUPAJ	929	16.240.367
---------------	------------	-------------------

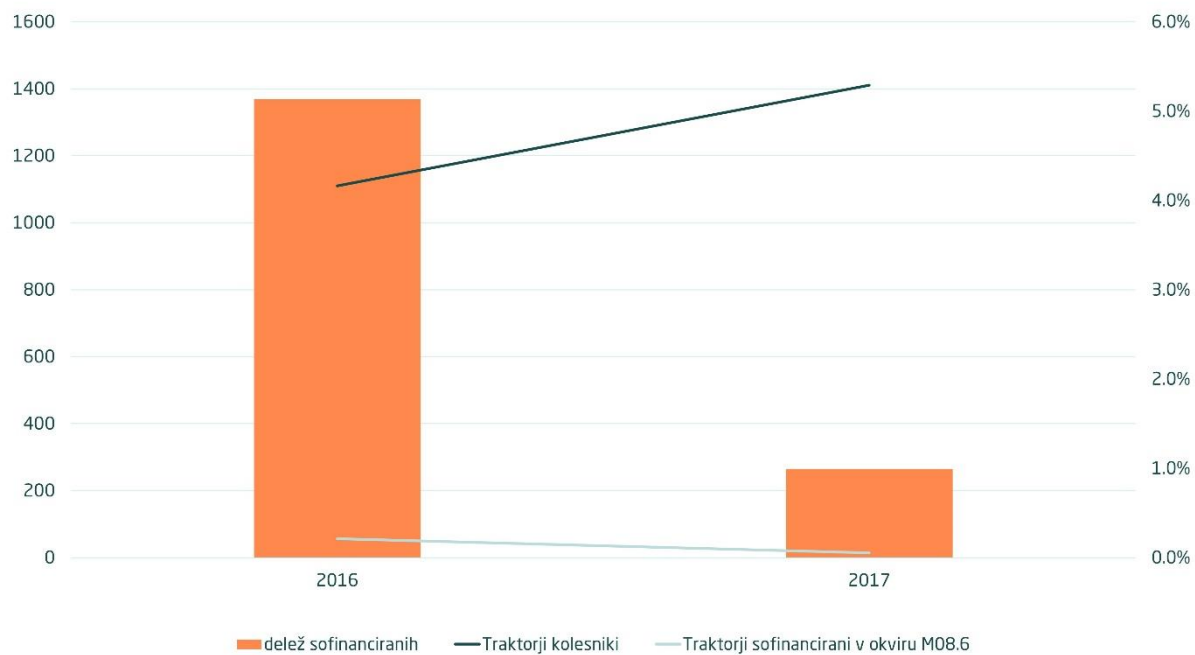
Vir: MKGP, 2019 in MZI, 2019

Slika 61: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju. (Vir podatkov: MKGP, 2019 in MZI, 2019)

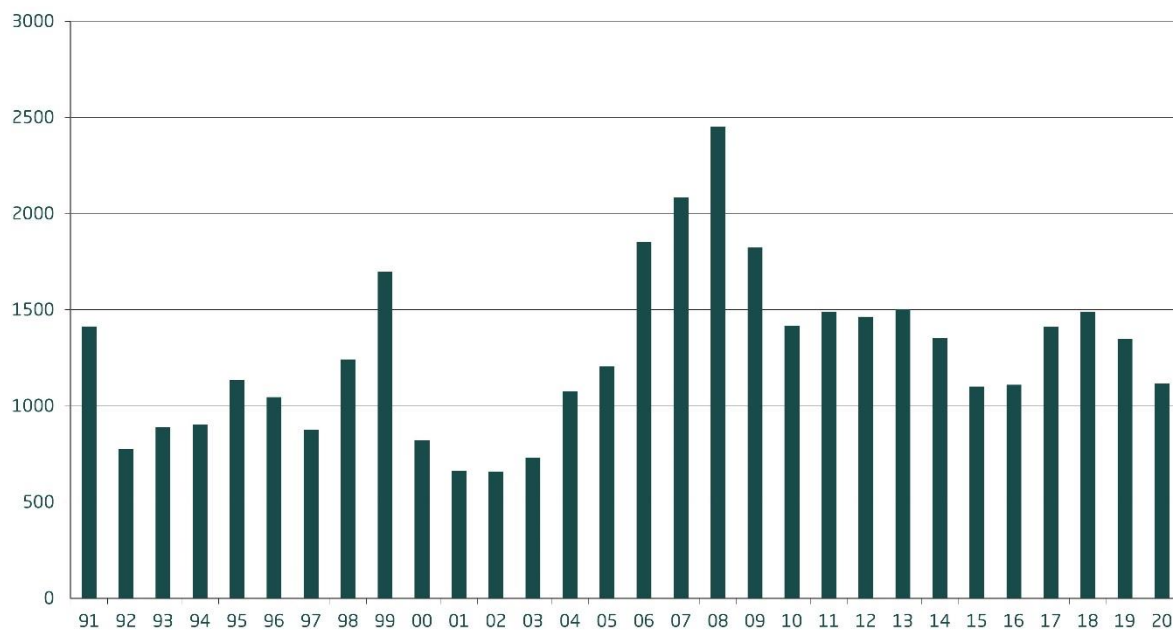
Preglednica 8: Preglednica 2: Seznam mehanizacije in opreme, katerih nakup je bil odobren v okviru podukrepa M08.6 – operacija A, razpis PRP 2014–2020 (vir podatkov: MKGP, 2021)

Naziv stroška	Število	Odobrena vrednost
Dodatna oprema za vitle	457	160.499
Vitli	304	754.107
Gozdarske prikolice	242	3.401.194
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon	197	5.541.807
Motorne žage	145	41.969
Gozdarska nadgradnja	118	526.516
Zgibni prikoličarji (forwarderji)	20	2.522.482
Radijsko krmiljenje	19	6.532
Stroji za sečnjo (harvesterji)	17	2.032.631
Odrivne deske za les	13	12.879
Žični žerjavi	8	1.191.801
Namenski gozdarski traktorji, drugi	7	858.436
Gozdarski mulčerji	4	15.558
Procesorske - harvesterske glave	4	109.770
Stroški informiranja in obveščanja javnosti	4	67

Gozdarski zgibnik	3	251.607
Enostavne naložbe od 15.000 do 200.000 €	2	358
Izvlačne klešče	2	1.706
Rezalne ali ščipalne glave	2	7.609
Vozički za žične žerjave	2	16.978
SKUPAJ	1.570	17.454.505

Slika 62: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju, za stanje na dan 31.12.2018 (vir podatkov: MKGP, 2019)

Vir: MZI, 2021, obdelava GIS

Slika 63: Število novo registriranih traktorjev v Sloveniji po letih od leta 1991 naprej (vir podatkov: MZI, 2021; obdelava GIS).

Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov, 2019

Slika 64: Opremljenost lastnikov gozdov z ustrezno mehanizacijo po velikostnih kategorijah posesti (Vir: GIS, anketa med lastniki gozdov, 2019)

14.5 Cilj

- Zagotoviti izvedbo del na tehnološko sodoben in varen način.
- Zagotoviti sofinanciranje za posodabljanje gozdarske mehanizacije.

14.6 Komentar

PODPORTE NALOŽBE V OKVIRU UKREPA 122, PRP 2007-2013

V okviru ukrepa 122, PRP 2007-2013, je bilo izmed opreme in strojev kupljenih največ traktorjev kolesnikov za delo v gozdu – z in brez vitla skupaj jih je bilo kupljenih 287. Za traktorje je bilo namenjenih kar 69 % od vseh izplačanih sredstev. To na eni strani kaže na prevladujočo tehnologijo dela v gozdovih, na drugi strani pa Slovenija velja za državo v EU, ki ima nadpovprečno število traktorjev.

Za nakup traktorjev v okviru PRP 2007-2013 je bilo mogoče pridobiti sredstva v treh javnih razpisih. V okviru 1. javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali v obdobju 1.1.2007 do 30.6.2009. Vsi traktorji, kupljeni v okviru 1. javnega razpisa, so bili kupljeni v letu 2008. V okviru 3. javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali po 1.1.2009. Vsi traktorji, kupljeni v okviru tega razpisa, so bili kupljeni v letu 2009. V okviru 5. javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali po 1.1.2012. To je bil zadnji razpis v obdobju PRP 2007-2013 za nakup mehanizacije. Vsi traktorji, kupljeni v okviru tega razpisa, pa so bili kupljeni v letu 2012. Pri primerjavi nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru naložbe B, ukrepa 122, v obdobju PRP 2007-2013, z nakupom vseh traktorjev kolesnikov, ki so bili po podatkih Ministrstva za infrastrukturo na novo registrirani v tem obdobju, ugotovimo, da je bilo v vseh letih sofinanciranih 5 % traktorjev za delo v gozdu.

Sofinanciranju traktorjev sledi sofinanciranje nakupa motornih žag, teh je bilo v okviru PRP 2007-13 kupljenih 149. V okviru PRP je bilo nabavljenih kar 142 kompletov osebnih zaščitnih sredstev za delo s stroji in opremo, kar vključuje zaščitne čevlje, zaščitno čelado z mrežico in glušniki, rokavice, zaščitne sekaške hlače ali zaščitno sekaško obleko. Po številu nabavljenih strojev je bilo tudi 130 vitlov ter 90 traktorskih gozdarskih prikolic z in brez pogona.

Seznam nabavljene opreme in strojev kaže na stanje oziroma prevladujoče tehnologije za delo v zasebnih gozdovih, kjer prevladuje sečnja z motorno žago in spravilo s prilagojenim kmetijskim traktorjem. Seznam kaže tudi na izrazit porast uporabe gozdarskih prikolic za izvoz okroglega lesa, ki se vse pogostejše uporablja tudi pri zasebnih lastnikih gozdov tako za izvoz okroglega lesa do gozdne ceste kot tudi kot za prevoz do končnega uporabnika na krajše razdalje.

PODPORTE NALOŽBE V OKVIRU PODUKREPA M08.6, PRP 2014-2020

Za spodbujanje naložb v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa so bili s sredstvi PRP sofinancirani stroški, ki vključujejo mehanizacijo in opremo za sečnjo in spravilo lesa ter pred industrijsko predelavo lesa. Do 31.12.2020 je bilo predloženih 3870 zahtevkov za izplačilo sredstev (za operaciji A in B), odobrenih pa je bilo 2368 zahtevkov, izmed katerih je bilo več (66 %) namenjenih nakupu mehanizacije in opreme (operacija A).

Izmed mehanizacije in opreme v okviru operacije A, je bilo kupljenih največ vitlov in dodatne opreme za vitle. Vlagatelji so največkrat pridobili sredstva za sofinanciranje nakupa tritočkovne elektrohidravlične vitle (62 %). Kot dodatna oprema pa so bila vlagateljem odobrena sredstva za nakup radijskega krmiljenja za vitle (53 %), škripcev za vitle (42 %) in opozarjanje na nagib za škripce. Sledi nakup gozdarskih prikolic, ki jih je bilo 242, kar je za 2,7 krat več kot v preteklem programskem obdobju. V kar 84 % gre za prikolice z nakladalnikom. Vseh odobrenih zahtevkov za nakup traktorjev za delo v gozdu je bilo 207 (31 % manj kot v

prvem programskem obdobju), in še 118 gozdarskih nadgradenj za traktor. Vrednostno prevladuje sofinanciranje traktorjev, za katere je bilo namenjenih več kot 6,6 milijona €, s 3,4 milijoni € pa sledijo gozdarske prikolice. Povečal se je tudi nakup kompletov za strojno sečnjo. V okviru podukrepa M08.6 je bil odobren nakup 17 strojev za sečnjo (t.i. »harvester«) in 20 zgibnih polprikoličarjev (t.i. »forwarder«), med tem ko je bilo v preteklem programskem obdobju odobren nakup za le 7 strojev za sečnjo ter 6 zgibnih polprikoličarjev. Nakup motornih žag se je v drugem obdobju zmanjšal (2 %).

Izmed 207 odobrenih vlog za nakup traktorjev jih je bilo kar 197 izmed vseh traktorjev (95 %) kmetijskih traktorjev, za kar je bilo porabljenih 83 % sredstev namenjenih traktorjem. Tri vloge so bile odobrene za nakup zgibnih traktorjev in sedem vlog za nakup drugih namenskih gozdarskih traktorjev. Če primerjamo nakup traktorjev z nakupom vse mehanizacije in opreme, je bilo 38 % vseh odobrenih sredstev namenjenih za nakup traktorjev. Po številu pa je bilo 13 % vlog odobrenih za sofinanciranje nakupa traktorjev.

Za nakup traktorjev v okviru operacije A je bilo mogoče do konca leta 2020 pridobiti sredstva na treh javnih razpisih. Vsi traktorji, za katere so bila odobrena sredstva PRP v okviru 1. javnega razpisa, so bili kupljeni v letu 2016. V okviru 2. javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali v letu 2017. V okviru 3. javnega razpisa pa so bili upravičeni stroški, ki so nastali v letu 2020 in po njem. Izplačila za tretji razpis še potekajo. Pri primerjavi nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru prvih dveh razpisov operacije A, podukrepa M08.6, z nakupom vseh traktorjev kolesnikov, ki so bili po podatkih Ministrstva za infrastrukturo na novo registrirani v tem obdobju, ugotovimo, da je bilo v teh letih sofinanciranih 3 % vseh novo registriranih traktorjev. V okviru PRP 2014–2020 je bil mogoč tudi nakup kmetijskih traktorjev iz naslova kmetijskih razpisov. V okviru kmetijskih razpisov je bilo v letih 2016 in 2017 sofinanciranih še 179 traktorjev. Če primerjamo nakup vseh traktorjev sofinanciranih s pomočjo sredstev PRP, z vsemi kupljenimi traktorji v istem obdobju (2016 in 2017) ugotovimo, da je bil sofinanciran nakup 10 % traktorjev.

14.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	V okviru obeh programskih obdobji PRP je bilo za sofinanciranje nabave sodobnih strojev in opreme porabljenih več kot 33,6 milijona €. V okviru obeh programskih obdobji PRP je bilo nabavljenih 24 strojev za sečnjo in 26 zgibnih prikoličarjev. Vendar številčno prevladujejo motorne žage ter različni traktorji opremljeni za delo v gozdu. To nakazuje, da v zasebnih gozdovih še vedno prevladuje posek z motorno žago ter spravilo lesa s traktorjem.

14.8 Metodologija

14.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

14.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Pravilnik o seznamu kmetijske in gozdarske mehanizacije ter katalogu stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije (Uradni list RS, št. 7/16 in 31/19)

14.8.3 Izvor baze podatkov:

Gozdarski inštitut Slovenije (GIS), anketa med lastniki gozdov, 2019

Gozdarski inštitut Slovenije (GIS), Popisi sekalnikov 2008, 2011, 2015, 2018

Statistični urad RS (SURS). Gozdarska mehanizacija in poraba goriv v podjetjih, registriranih za gozdarsko dejavnost, Slovenija, letno (GOZD-MEHAN/L)

Ministrstvo za infrastrukturo (MZI). Podatki o novo registriranih vozilih v Sloveniji od leta 1991 naprej. 2021.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2018. 2019.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2020. 2021.

14.8.4 Skrbnik podatkov:

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
- Ministrstvo za infrastrukturo
- Statistični urad RS
- Gozdarski inštitut Slovenije

14.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: 31.12.2020

14.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

V raziskovanje Gozdarska dejavnost v okviru SURS-a (GOZD-MEHAN/L) so z metodo polnega zajema vključeni tisti poslovni subjekti, ki so po Standardni klasifikaciji dejavnosti iz leta 2008 (SKD 2008) razvrščeni v področje dejavnosti Gozdarstvo (A), in sicer v podpodročja: A02.1 Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti; A02.2 sečnja; A02.4 Storitve za gozdarstvo, in nekatere ključne enote, ki sicer po svoji glavni dejavnosti ne spadajo v gozdarstvo, vendar so pomembne za to raziskovanje. Dopolnilna dejavnost na kmetiji ni zajeta v to raziskovanje.

Popis sekalnikov, ki ga redno izvaja Gozdarski inštitut Slovenije zajema podjetja in fizične osebe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo lesnih sekancev. Podjetja lahko sekance nato prodajajo ali se ukvarjajo z nadaljnjo rabo sekancev v energetske namene (lastno ogrevanje, toplotne, kogeneracije, proizvodnja peletov ...). V raziskavo nismo vključili največjih industrijskih podjetij, ki sekance proizvajajo za potrebe izdelave svojih končnih lesnih produktov. V vseh izvedenih popisih sekalnikov (2008, 2011, 2015, 2018) se število sekalnikov v Sloveniji nanaša na leto, ko je bil popis izveden.

Podatke o gozdarski mehanizaciji sofinancirani s pomočjo sredstev PRP redno zbira MKGP (Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja). Frekvenca zbiranja podatkov na GIS je odvisna od objavljenih in zaključenih razpisov vezanih na gozdarsko mehanizacijo.

14.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Uporabljeni podatki so predstavljeni v absolutnih številih in odstotkih. Podatki so prikazani za leta, v katerih so bili objavljeni javni razpisi za pridobitev sredstev v okviru PRP ter izplačana sredstva za sofinanciranje nakupa gozdarske mehanizacije.

14.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Prednost kazalnika je v rednem pridobivanju podatkov in posodabljanju stanja. Slabost kazalnika je v neprimerljivosti podatkov o pridobljenih sredstvih v okviru PRP v različnih obdobjih, ker so se spremenili ukrepi in razpisni pogoji, sofinancirana je bila različna mehanizacija, kot tudi samo poročanje se med obdobji razlikuje.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:

- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

Zanesljivost starejših podatkov je primerljiva z novejšimi.

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):

Projekcije v kazalnik niso vključene.

- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 3

- Relevantnost (*1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno*): 3
- Točnost (*1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki*): 2
- Časovna primerljivost (*1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov*): 1
- Prostorska primerljivost (*1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni*): ni prostorskih podatkov

14.8.9 Druge opombe:

14.8.10 Literatura oz. Reference

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2018. 2019.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2020. 2021.

Stare D., Krajnc N. 2021a. Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru Programa razvoja podeželja 2007–2013 za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Gozdarski vestnik, 79, 2: 33–40.

Stare D., Krajnc N. 2021b. Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru podukrepa M08.6 Programa razvoja podeželja 2014–2020. Gozdarski vestnik, 79, 4: 180–189.

14.9 Avtorji

Dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

Darja Stare, Gozdarski inštitut Slovenije

16 Kazalnik 11: Gozdarsko izobraževanje

16.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☒ Varnost in zdravje pri delu
- ☒ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

16.2 Ključno sporočilo

Stanje na področju gozdarskega izobraževanja je deloma povezano z zgodovinskim razvojem in tradicijo gozdarskega izobraževanja v Sloveniji, deloma pa z aktualno institucionalno ureditvijo oziroma zaposlitvenimi možnosti gozdarskega strokovnega kadra. Sistem šolskega izobraževanja gozdarskih strokovnjakov poteka na vseh ravneh (poklicni, srednji, višji in vseh treh stopnjah visokošolskega izobraževanja) ter je glede na potrebe trga dela v posameznih obdobjih različno uspešen pri zagotavljanju potrebnih strokovnih kadrov (v času majhnega povpraševanja so zmogljivosti prevelike, v času povečanega povpraševanja pa lahko tudi premajhne).

Sistem izobraževanja in usposabljanja zasebnih lastnikov gozdov opredeljuje Zakon o gozdovih (ZOG 1993), ki določa, da JGS zvaja svetovanje, izobraževanje in usposabljanje lastnikov gozdov (56. člen ZOG). Večina izobraževalnega procesa poteka pod okriljem ZGS, ki s pomočjo različnih deležnikov organizira in izvaja pestro paleto izobraževalnih aktivnosti (tečaji, študijski krožki, sodelovanje na sejnih, demonstracije, okrogle mize...), kakor tudi preko skupinskih in individualne oblike svetovanja lastnikom gozdov.

Sistem izobraževanja in usposabljanja zasebnih lastnikov gozdov ima velike možnosti za doseganje večje ravni znanja in veščin čim večjemu deležu lastnikov gozdov – tako tistih, ki delajo v gozdu sami, kakor tudi na tistih, ki izvedbo del oddajajo izvajalcem gozdarskih storitev. Pomemben napredek je bil narejen z uvedbo nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) in podpore organiziranim oblikam izobraževanja in usposabljanja lastnikov gozdov s strani PRP programa.

Tako gremo z razvojem in novimi oblikami izobraževanja v smeri ciljev, ki postavljajo v ospredje široko in kakovostno izobražen gozdarski strokovni kader in čim bolj ozaveščene in usposobljene zasebne lastnike gozdov.

16.3 Definicija

Področje usposabljanja je temeljni in ključni del upravljanja s človeškimi viri. **Kazalnik opredeljuje informacije o deležnikih, ki izvajajo oziroma so vključeni v izobraževanje in usposabljanje gozdarskih kadrov. Izvajanje izobraževalne dejavnosti je ločeno na formalno pridobivanje profesionalne izobrazbe na poklicni, srednji, višji in univerzitetni ravni ter usposabljanje za izvedbo del v gozdarstvu (predvsem v okviru Nacionalne poklicne kvalifikacije ter izobraževanje in usposabljanje lastnikov gozdov preko različnih oblik svetovanja in organizacije različnih tečajev v povezavi z gozdarstvom).** Kazalnik prav tako

prikazuje izobrazbeno strukturo profesionalnega kadra v osrednji inštituciji javne gozdarske službe (ZGS) in prikazuje obseg in časovno vrsto posameznih vsebin usposabljanja lastnikov gozdov v okviru nalog ZGS.

Tako na področju gozdarstva lahko ločimo več vrst izobraževanja:

- Izobraževanje **gozdarskega strokovnega kadra**, ki se izobražuje na poklicni, srednji, višji in univerzitetni ravni s ciljem izobraziti gozdarske strokovnjake s širokim znanjem o gozdu in z gozdom povezanih dejavnostih ter primerno število gozdarskih strokovnjakov s poglobljenim znanjem na ožjih strokovnih področjih.
- Izobraževanje **zaposlenih**, ki se vsebinsko in terminsko pri izvedbi izobraževalnih aktivnosti prilagodi potrebam, določene v skladu z zahtevami aktualnih delovnih nalog gozdarske službe.
- Izobraževanje in usposabljanje **zasebnih lastnikov gozdov** o pomenu gozdov in njihovih funkcijah z namenom, da bodo usposobljeni za delo v gozdovih in pripomore k njihovemu aktivnemu sodelovanju na področju načrtovanja razvoja gozdov.

Profesionalno gozdarsko izobraževanje neposredno izvajajo naslednje izobraževalne inštitucije:

- Biotehniška fakulteta – Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire,
- Šolski center Postojna- višja strokovna šola,
- Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna,
- Gozdarska in lesarska šola Maribor.

Gozdarske kadre poklicne in srednje stopnje izobražujeta Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna in Gozdarska in lesarska šola Maribor.

Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire v skladu z Bolonjsko deklaracijo izvaja visokošolski strokovni študij gozdarstva ter univerzitetni študij gozdarstva in obnovljivih gozdnih virov na vseh treh stopnjah (univerzitetni, magistrski in doktorski). Šolski center Postojna- višja strokovna šola od leta 2009 izvaja višješolski program (inženir gozdarstva in lovstva).

Institucije, ki samostojno ali z medsebojnim sodelovanjem delujejo na področju izobraževanja zasebnih lastnikov gozdov, so: Zavod za gozdove Slovenije, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gozdarski inštitut Slovenije, Andragoški center Slovenije, Biotehniška fakulteta, Grm Novo mesto – center biotehnik in turizma, Zveza gozdarskih društev Slovenije, Zveza lastnikov gozdov s svojimi lokalnimi društvi in druga društva s področja gozdarstva.

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna in Grm Novo mesto – center biotehnik in turizma sta verificirani instituciji za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij, kot so gozdarski gojitelj, gozdarski sekač, gozdarski traktorist, gozdarski žičničar, odkupovalec lesa, revirni lovec ter upravljalec strojev za strojno sečnjo in izvoz lesa z zgibnim polprikolničarjem. Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna v okviru NPK izvaja tudi tečaje in usposabljanja.

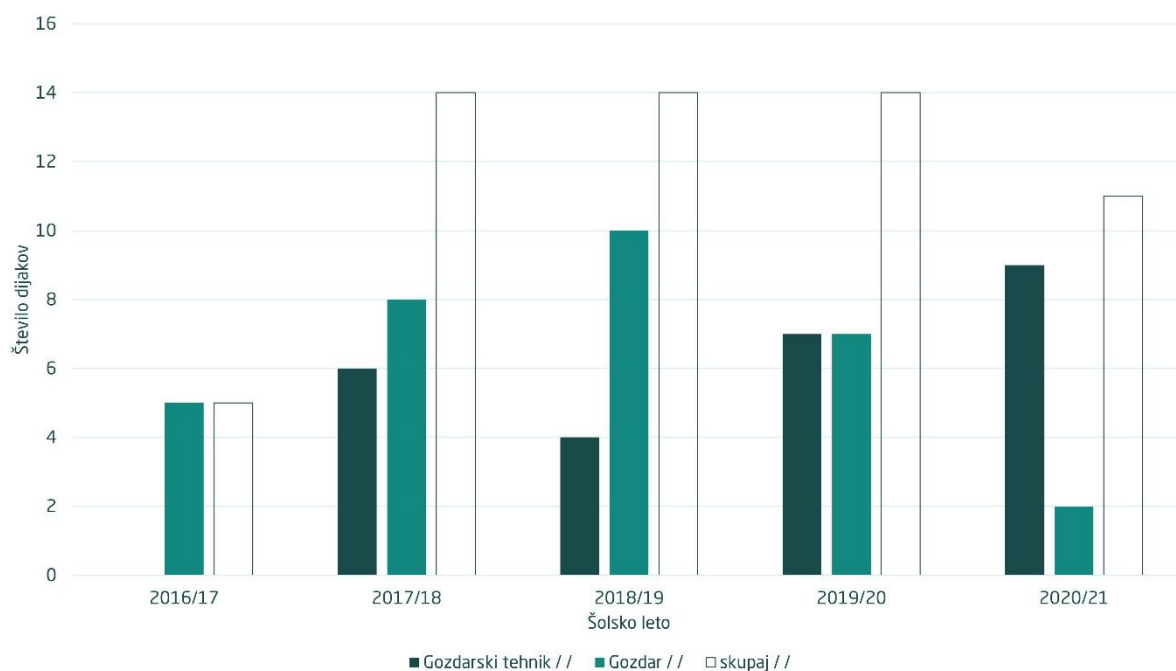
16.4 Grafi z virom podatkov

a. Evidenčni podatki o prvem vpisu na gozdarske programe (zanimanje za gozdarsko izobraževanje – prva želja)

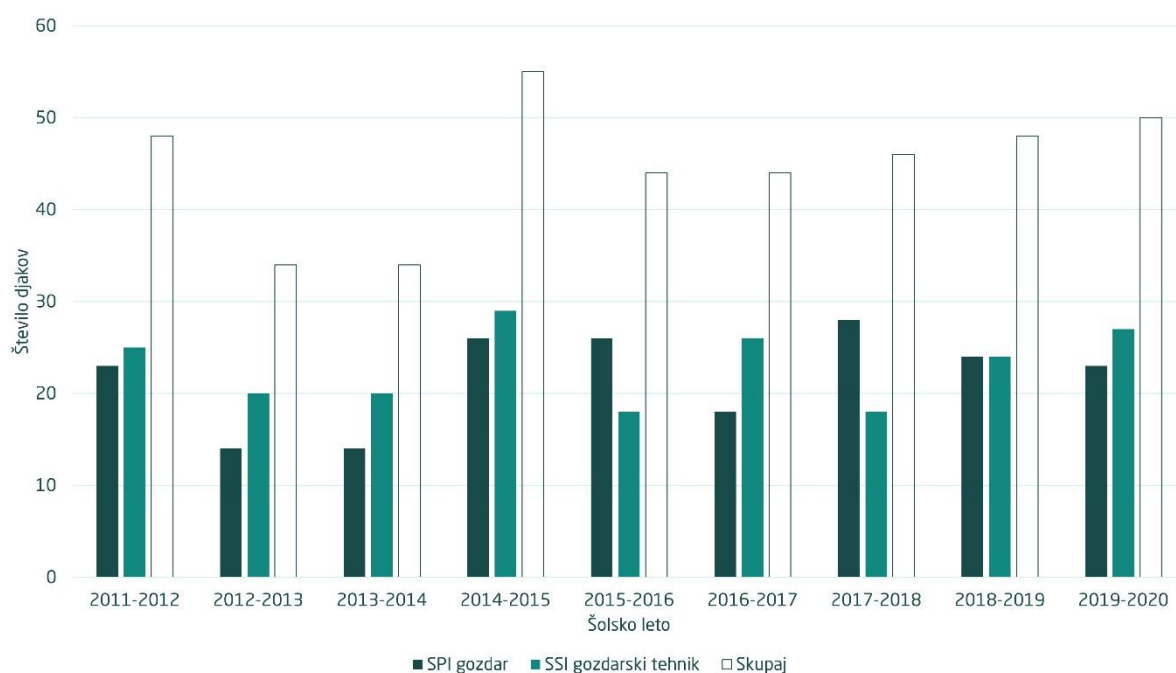
Preglednica 9: Stanje vpisa na gozdarske izobraževalne programe 2021/22 (Vir: Prijave na vpis v prvi letnik in Razpis za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe, UL)

INŠTITUCIJA	PROGRAM	RAZPISANA MESTA	ŠTEVILO PRVIH PRIJAV	INDEKS
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta	Gozdarstvo in obnovljivi gozdni viri (Prva stopnja, Univerzitetni, enopredmetni, 3 letni)	40	93	233%
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta	Gozdarstvo (Prva stopnja, Visokošolski strokovni, enopredmetni, 3 letni)	40	108	270%
Šolski center Postojna	Inženir gozdarstva in lovstva	52	16	31%
Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna	Gozdar	26	8	31%
Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna	Gozdarski tehnik	28	23	82%
Lesarska šola Maribor	Gozdar	26	12	46%
Lesarska šola Maribor	Gozdarski tehnik	28	7	25%

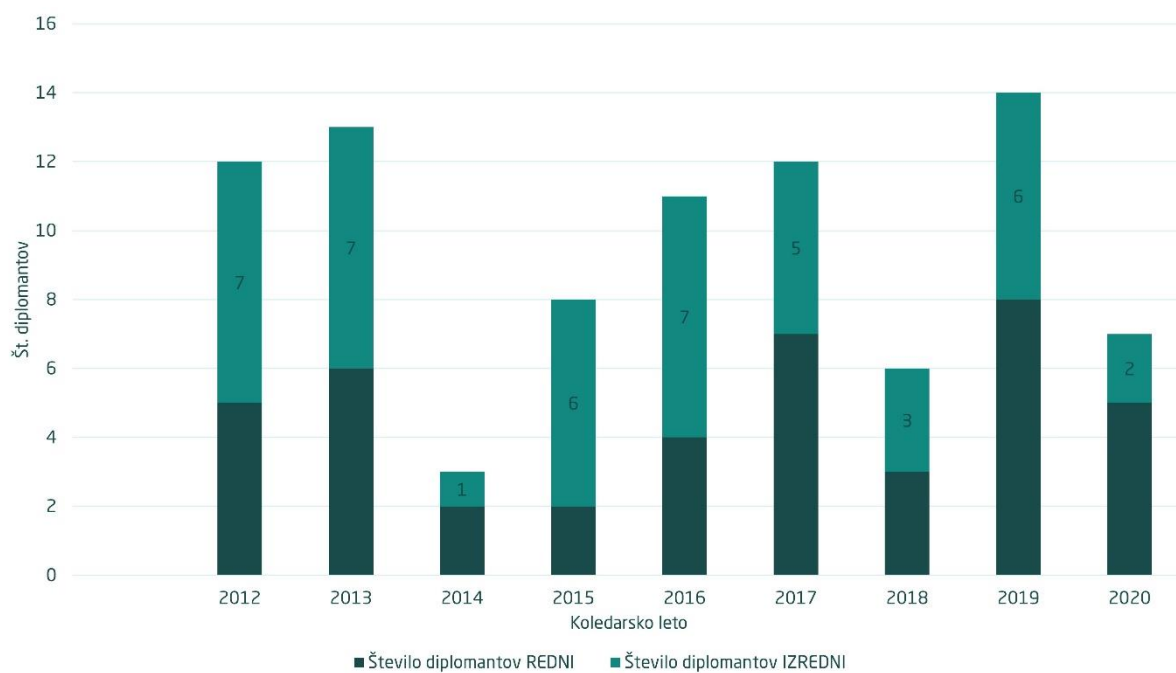
b. Število dijakov in študentov, ki končajo gozdarsko izobraževanje

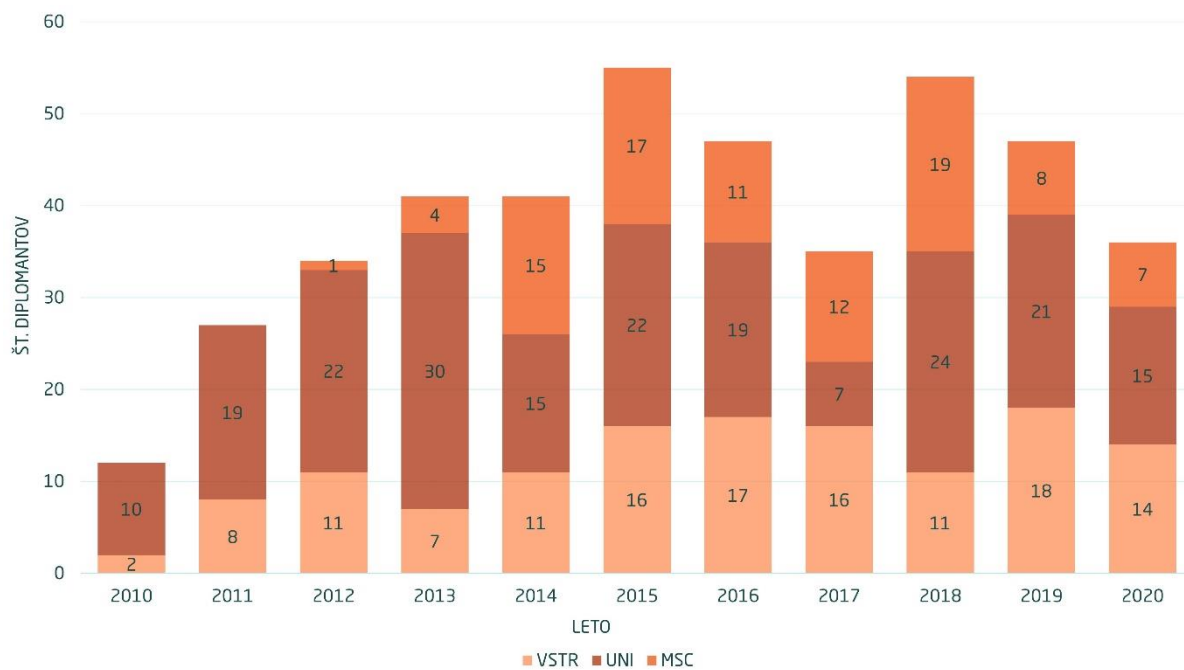
Slika 65: Število dijakov, ki so z zaključnim izpitom ali poklicno matura zaključili izobraževanje v SLŠ Maribor (2016-2021) Vir: Mateja Kišek (SLŠ Maribor)

Slika 66: Število dijakov, ki so z zaključnim izpitom ali poklicno matura zaključili izobraževanje v SGLŠ Postojna (2011-2021) Vir: tajništvo SGLŠ Postojna

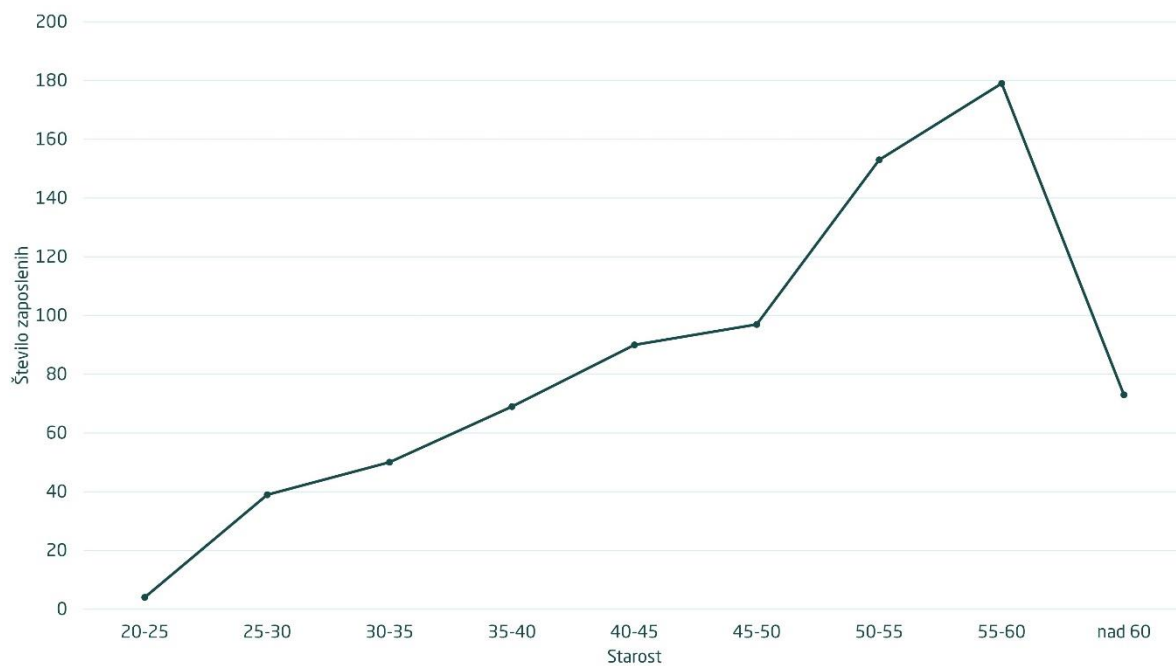

Slika 67: Število diplomantov na višji strokovni ravni gozdarskega izobraževanja – inženir gozdarstva in lovstva (Vir: Šolski center Postojna, Višja strokovna šola)

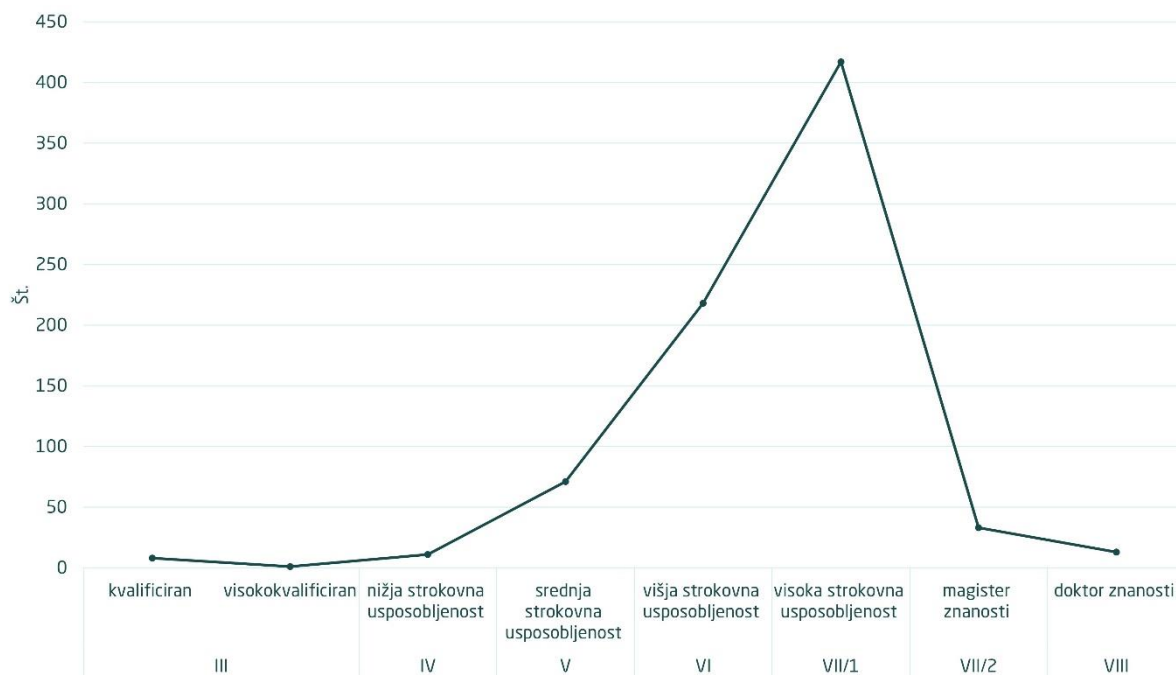

Slika 68: Število diplomantov na visokošolski in univerzitetni ravni gozdarskega izobraževanja (Vir: Poročilo Biotehniške fakultete za leto 2020)

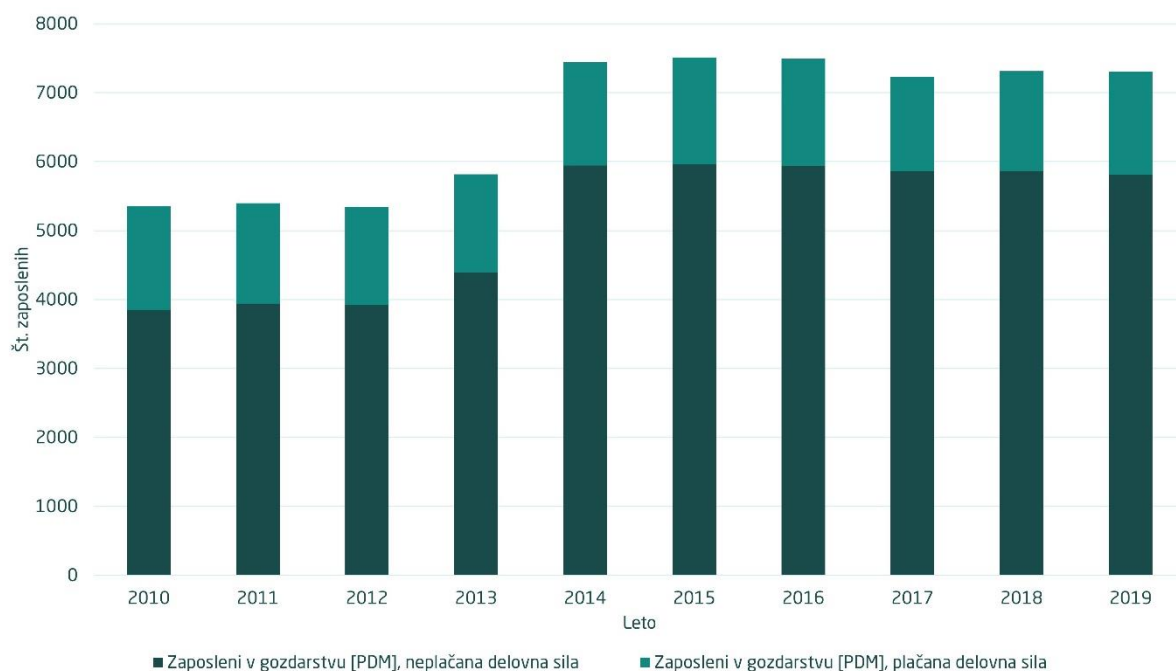
- c. Analiza stanja gozdarskega strokovnega kadra in drugih zaposlenih na področju gozdarstva

Slika 69: Starostna struktura zaposlenih na Zavodu za gozdove Slovenije (Vir: Poročilo o delu ZGS za leto 2019)

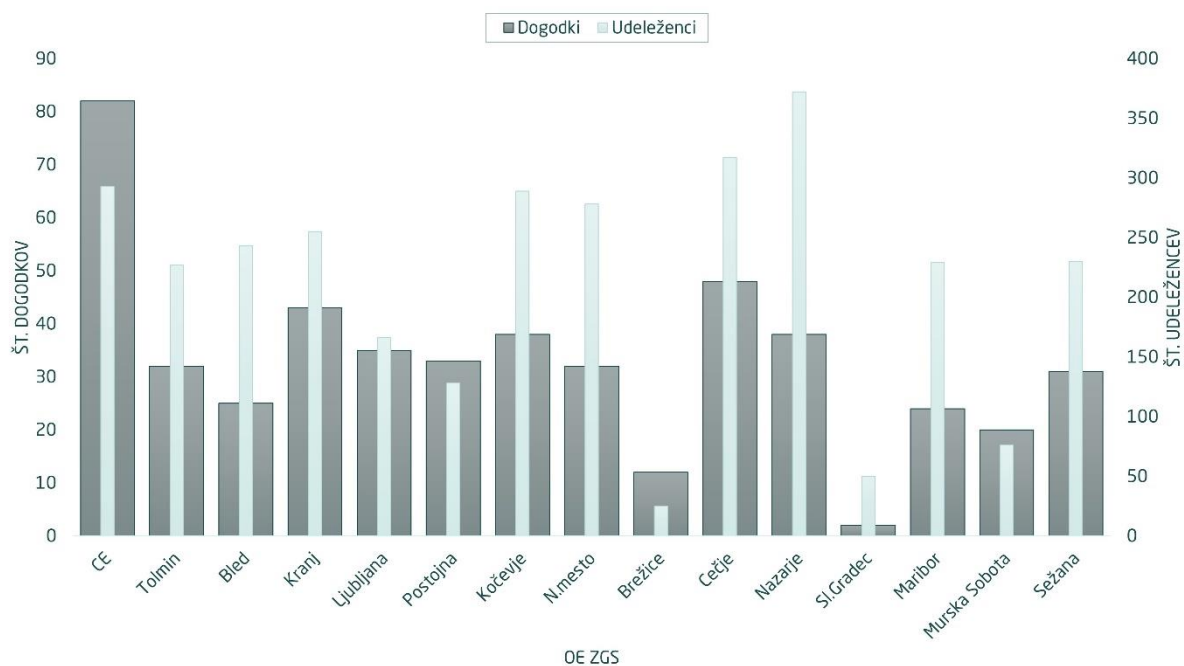

Slika 70: Število zaposlenih na Zavodu za gozdove Slovenije po izobrazbeni stopnji (Vir: tajništvo ZGS)

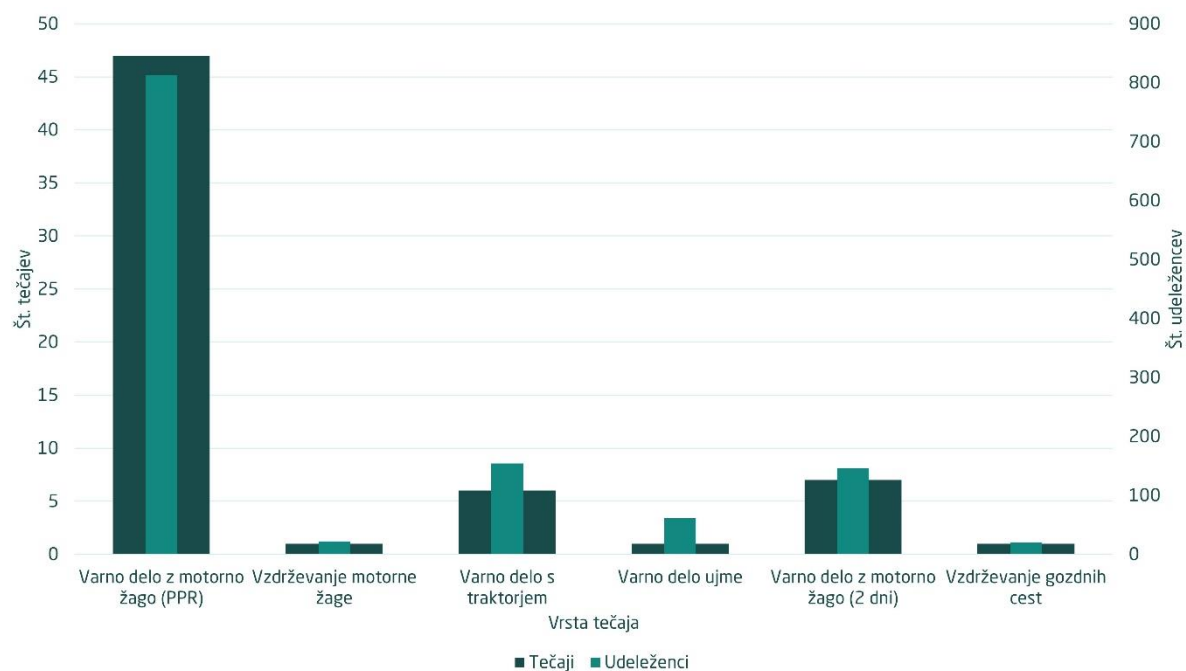

Slika 71: Zaposleni v gozdarstvu kot plačana in neplačana delovna sila v letih 2010-2019 (Vir: Sistat (<https://pxweb.stat.si/SiStat/sl/>))

d. Strokovno izpopolnjevanje gozdarskega kadra in izobraževanje ter usposabljanje zasebnih lastnikov gozdov

Slika 72: Strokovna izpopolnjevanja in število udeleženi zaposlenih na Zavodu za gozdove Slovenije v letu 2019 (Vir: Poročilo o delu ZGS za leto 2019)

Slika 73: Tečajji za zasebne lastnike gozdov in število udeležencev v letu 2019 (Vir: Poročilo o delu ZGS za leto 2019)

Preglednica 10: Vrsta in število tečajev s številom udeležencev v obdobju 2014-2018 (Stoklas, 2019)

Vrsta tečaja	Število tečajev za posamezno leto					Število udeležencev za posamezno leto				
Leto	2018	2017	2016	2015	2014	2018	2017	2016	2015	2014
Varno delo z motorno žago	46	3	15	33	82	783	48	296	730	1042
Varno delo s traktorjem	15	0	1	4	11	343	0	19	63	233
Krojenje lesa	2	1	4	1	0	37	41	70	16	0
Priprava udeležencev na NPK	1	1	3	4	0	8	14	27	48	0
Varno delo ujme	9	0	0	0	39	226	0	0	0	1359
Varnost in zdravje pri delu (prva pomoč)	1	1	3	6	0	44	13	38	45	0
Vzdrževanje gozdnih cest	2	1	2	2	1	35	24	38	39	Ni podatka

Slika 74: Število in struktura prejemnikov NPK na SGLŠ Postojna (Vir: Poslovno poročilo ali Letno poročilo SGLŠ Postojna)

16.5 Cilj

- Gozdarski strokovnjaki s širokim znanjem o gozdu in z gozdom povezanih dejavnostih ter primerno število gozdarskih strokovnjakov s poglobljenim znanjem na ožjih strokovnih področjih.
- Izobraževanje in usposabljanje zasebnih lastnikov gozdov o pomenu gozdov in njihovih funkcijah z namenom, da bodo usposobljeni za delo v gozdovih in njihovo aktivno sodelovanje na področju načrtovanja razvoja gozdov.

16.6 Komentar

Zanimanje za gozdarske poklice na poklicni, srednješolski in višješolski ravni prikazuje Preglednica 1, ki podaja razmerje med razpisanimi mesti na inštitucijah in zanimanjem kandidatov, izraženim kot »prva želja«. Ugotovimo lahko, da inštitucije različno uspešno zapolnjujejo prosta vpisna mesta. Največji primanjkljaj prostih razpisnih mest v letu 2021 je evidentiran na visokošolskem strokovnem programu (270% zasedenost), največji presežek prostih razpisnih mest pa na srednješolskem programu Gozdarski tehnik na Srednji lesarski šoli Maribor (25% zasedenost).

Na obeh izobraževalnih inštitucijah skupaj letno konča izobraževanje cca. 20 -25 dijakov tako poklicno, kakor tudi srednje gozdarsko izobraževanje. Predpostavljamo, da poklicno izobražen kader konča z izobraževanjem in se zaposli v gozdarskih poklicih, kjer je sorazmerno veliko možnosti za zaposlitev. Večina srednješolsko izobraženega kadra pa nadaljuje z izobraževanjem na višji, visokošolski ali univerzitetni ravni. Oba profila strokovnjakov sta tudi daleč najbolj zastopana v strukturi zaposlenih v osrednji in največji gozdarski strokovni inštituciji (ZGS).

Število diplomatov rednega in izrednega študija kaže na skupno v povprečju cca. 50 diplomatov na vseh štirih študijskih smereh (višji, VSTR, BSc in MSc), ki pa se po posameznih letih sorazmerno močno spreminja. Spremembe so deloma povezane s zaključkom »predbolonjskih« programov v letu 2016 ter posebej v začetnem in zadnjem obdobju z možnostjo zaposlovanja.

Z analizo zaposlenih v osrednji inštituciji (ZGS, Slika 5) je evidentiran problem starostne strukture zaposlenih, ki je močno desno asimetrična. Gre za posledico preteklih ukrepov državne in posledično gozdarske politike, ki je pogosto predvidevala posege v število zaposlenih v javni gozdarski službi. Posledice so se pokazale v začasno ustavljenem zaposlovanju in s tem zmanjšanju možnosti zaposlitve diplomantov gozdarskih smeri. Negotovost pridobitve zaposlitve po končanem izobraževanju se je posledično prenašala tudi na zanimanje za gozdarski poklic na vseh ravneh izobraževanja. To pa se med drugim odraža na kakovosti kandidatov za gozdarske poklice. Izobraževalne inštitucije so sprejemale vse kandidate brez selekcije, ki je izvedena na osnovi preverjanja kandidatovih znanj in sposobnosti.

V prihodnjem obdobju predvidevamo povečano povpraševanje za gozdarsko izobraženimi strokovnjaki (Sporočila ZGS 2021).

Izobraževanje zaposlenih v gozdarskih inštitucijah je vsebinsko in terminsko prilagojeno aktualnim potrebam, ki se določajo v skladu z zahtevami aktualnih delovnih nalog javne gozdarske službe (področja stikov z lastniki gozdov in javnostmi, gozdnogospodarskega načrtovanja, gojenja in varstva gozdov, gozdne tehnike, informatike, gozdnih živali in lovstva). Večina izobraževanj je izvedena z lastnimi izobraževalnimi kapacitetami v okviru strokovnih oddelkov ali v tesnem sodelovanju gozdarskimi izobraževalnimi (BF, SGLŠ) in raziskovalnimi inštitucijami (GIS) (Poročilo o delu... 2019).

Z vidika analize izobraževanja zasebnih lastnikov gozdov kazalniki kažejo na povečanje možnosti za izobraževanje in usposabljanje. To se odraža v številu tečajev, ki so potekali pod okriljem PRP. Poseben napredek pa predstavlja NPK, v katero so vključeni tudi lastniki gozdov. Zato menimo, da ima uvedba programov NPK številne pozitivne učinke – od najpomembnejše varnosti in zdravja pri delu v gozdarstvu do splošnega izboljšanja gospodarjenja z gozdovi.

16.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	PRP je omogočil izvedbo povečanega števila tečajev in s tem udeležbo večjega števila zasebnih lastnikov gozdov na tečajih. Uvedba NPK uspešno uvaja višjo raven profesionalizacije gozdarskih del. Oboje prispeva v prvi vrsti k varnosti in tudi učinkovitosti izvedbe del v gozdovih ter splošne ravni gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Izobraževanje gozdarskega strokovnega kadra se je z Bolonjsko prenovo študijskih programov posodobilo in deloma tudi internacionaliziralo, hkrati pa še vedno beležimo velike oscilacije v razmerju med zmogljivostmi sistema izobraževanja in potrebami na trgu delovne sile. Slabe, negotove zaposlitvene možnosti so vplivale na izbor kandidatov za gozdarske poklice in posledično na HRM

	(Upravljanje s človeškimi viri) in s tem posredno, na daljši rok, tudi na trajnost gospodarjenja z gozdovi.
--	---

16.8 Metodologija

Grafični prikaz podatkov je zbran po večini v obliki časovnih vrst (za evidentiranja števila izobraženih kadrov po izobrazbenih stopnjah in izvajalcih izobraževalnih programov) in analize izobrazbene strukture (za osrednjo strokovno inštitucijo Zavod za gozdove Slovenije). Viri podatkov so pridobljeni z neposredni kontakti s posamezni subjekti na področju izobraževanja v gozdarstvu (predvsem njihova letna poročila) ter drugih javno dostopnih podatkov (npr. Sistat).

16.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

16.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Zakon o visokem šolstvu, ZOG

16.8.3 Izvor baze podatkov:

JGS, ZGS, BF-UNI-LJ, SGLŠ Postojna, SLŠ Maribor

16.8.4 Skrbnik podatkov:

ZGS, BF-UNI-LJ, SGLŠ Postojna, SLŠ Maribor

16.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

avgust 2021

16.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalec

Podatki so povzeti po letnih poročilih subjektov na področju gozdarskega izobraževanja in preko drugih javno dostopnih podatkov (npr. Sistat).

16.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Grafični prikaz frekvenčnih porazdelitev po času in stopnjah izobrazbe

16.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika: Podatki niso zbrani v eni podatkovni zbirki, zato je vsakoletno zbiranje podatkov težko zagotoviti.
- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki): Podatki so zanesljivi in primerljivi po letih.
- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije): Projekcije v kazalnik niso vključene.
- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 2
- Relevantnost (*(1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno)*): 3
- Točnost (*(1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki)*): 2

- Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 2
- Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): ni prostorskih podatkov
-

16.8.9 Druge opombe:

16.8.10 Literatura oz. reference

Poročila o delu ZGS 2019, Zavod za gozdove Slovenije

Poročilo Biotehniške fakultete za leto 2020, BF, UNI-LJ

Poročila Šolskega centa Postojna, Višja strokovna šola

Poslovno poročilo ali Letno poročilo SGLŠ Postojna 2011-2020, SGLŠ Postojna

Prijave na vpis v prvi letnik 2021, MIZŠ (dostopno avgust 2021)

Razpis za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe, UL

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu, Uradni list RS, št. 111/07

Statistični urad 2021. (Sistat <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>) (dostopno avgust 2021)

Sporočila za javnost ZGS: V petih letih bodo na Zavodu za gozdove Slovenije potrebovali vsaj 250 inženirk in inženirjev gozdarstva (dostopno avgust 2021)

Stoklas B. 2019. Zadovoljstvo lastnikov gozdov s svetovalno dejavnostjo ZGS v revirju Rogaška Slatina. Dipl. delo. (VS). Ljubljana, Univ. v Lj., Biotehniška fakul., Odd. za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire,

16.9 Avtorji

dr. Špela Pezdevšek Malovrh, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire

prof. dr. Janez Krč, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire

17 Kazalnik 12: Varnost in zdravje pri delu v gozdu

17.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☒ Varnost in zdravje pri delu
- ☒ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

17.2 Ključno sporočilo

Nezgode pri delu še vedno predstavljajo velik problem predvsem v zasebnih gozdovih. Izobraževanja in usposabljanja za zmanjšanje števila nezgod ne potekajo v zadostnem obsegu. Preučiti velja pravne okvire minimalnih pogojev usposobljenosti in opremljenosti (osebna varovalna oprema) za delo v gozdovih tudi za nepoklicne delavce v gozdu. Pri poklicnem delu je za zmanjševanje tveganj za nezgodo pomembno izvajanje organizacijskih ukrepov in nadzora.

17.3 Definicija

Kazalnik prikazuje stanje in trende na področju varnosti pri delu v gozdu v slovenskem gozdarstvu.

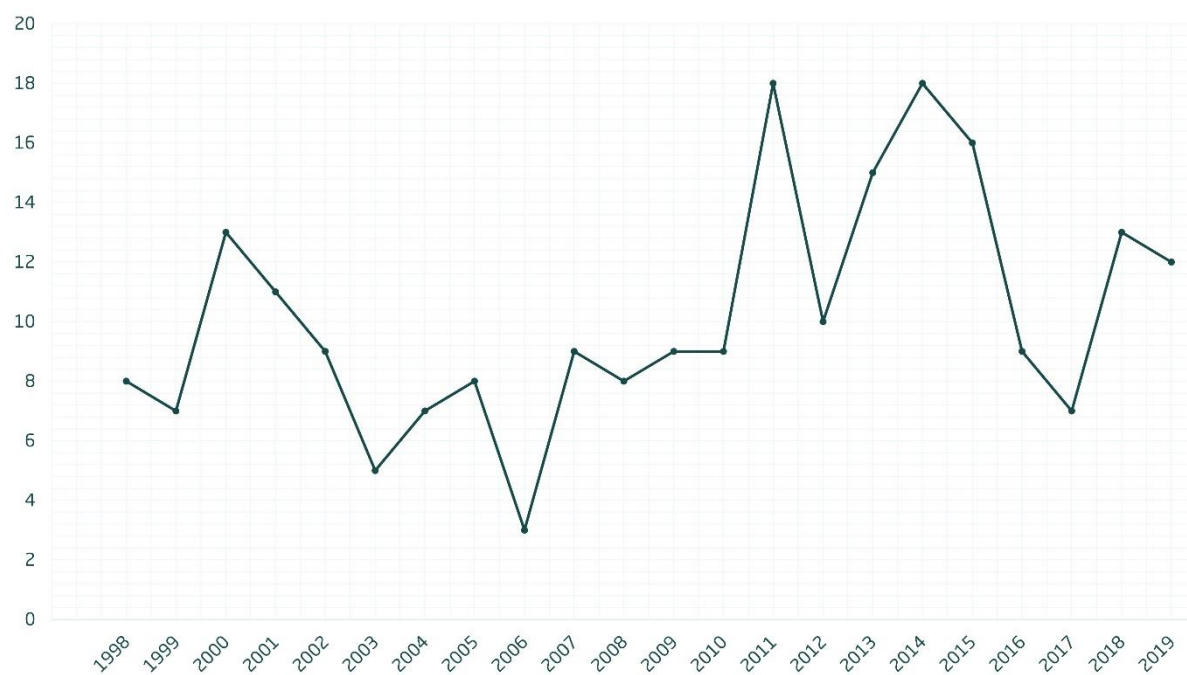
Nezgoda pri delu je nepredviden oziroma nepričakovan dogodek na delovnem mestu ali v delovnem okolju, ki se zgodi v času opravljanja dela ali izvira iz dela, in ki povzroči poškodbo delavca.

Nearni pojav je dogodek, ob katerem je ali bi lahko nastala premoženjska škoda, je ali bi lahko bilo ogroženo zdravje ali življenje delavca oziroma bi lahko prišlo do nezgode delavca zaradi katere bi bil delavec nezmožen za delo.

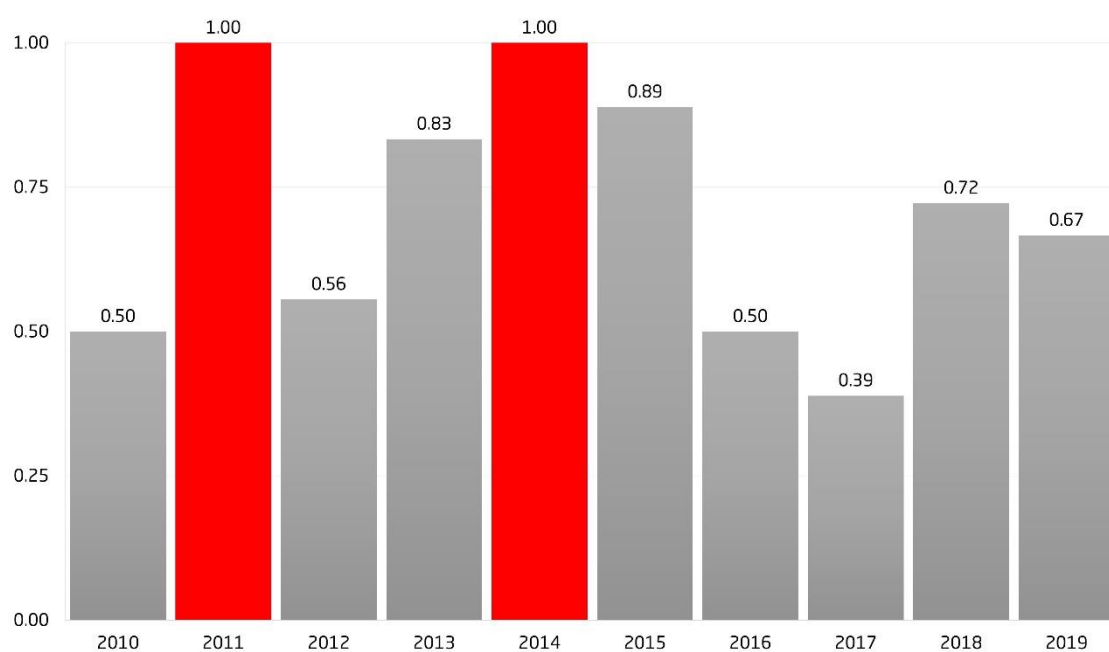
17.4 Grafi z virom podatkov

Preglednica 11: Število nezdod s smrtnim izidom med nepoklicnimi delavci pri delu v gozdu ter količina posekanega lesa na enega mrtvega 1998 – 2019 (vir: ZGS).

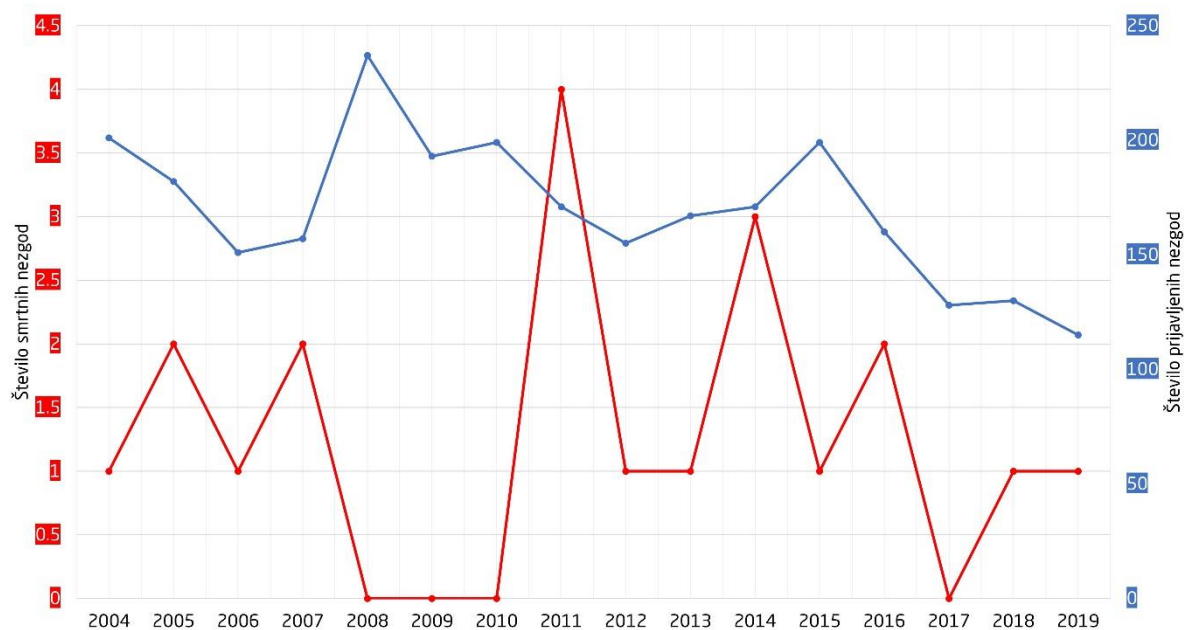
Leto	Nezgode s smrtnim izidom (število)	Letni posek v zasebnih gozdovih (m ³)	Količina posekanega lesa na enega mrtvega (m ³ /št. mrtvih))
1998	8	1.536.786	192.098
1999	7	1.498.450	214.064
2000	13	1.631.954	125.535
2001	11	1.614.973	146.816
2002	9	1.670.779	185.642
2003	5	1.848.753	369.751
2004	7	1.812.345	258.906
2005	8	1.964.895	245.612
2006	3	2.385.897	795.299
2007	9	2.058.723	228.747
2008	8	2.254.761	281.845
2009	9	2.134.025	237.114
2010	9	2.195.661	243.962
2011	18	2.645.324	146.962
2012	10	2.673.826	267.383
2013	15	2.718.304	181.220
2014	18	4.500.385	250.021
2015	16	4.210.000	263.125
2016	9	4.090.000	454.444
2017	7	4.110.000	587.143
2018	13	4.580.000	352.308
2019	12	3.720.000	310.000

Slika 75: Število nezgod s smrtnim izidom med nepoklicnimi delavci pri delu v gozdu 1998 – 2019 (vir: ZGS).

Slika 76: Delež nezgod s smrtnim izidom med nepoklicnimi delavci pri delu v gozdu v primerjavi z letoma ko jih je bilo največ (2011 in 2014) (vir: ZGS, GIS).

Slika 77: Število nezgod pri poklicnem delu v gozdarstvu. Vir: NIJZ; obdelava GIS.

Preglednica 12: Zanimanje lastnikov gozdov za izobraževanje in usposabljanje o varnem delu v gozdu (vir: ZGS, Poročilo o delu 2015 – 2019; obdelava GIS).

		2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Varno delo z motorno žago (16 ur)	planirano število udeležencev	740	710	0	750	850	3050
	število prijavljenih	775	733	0	737	896	3141
	% prijavljenost m. ž.	105%	103%	0%	98%	105%	103%
Varno delo s traktorjem (8 ur)	planirano število udeležencev	400	400	0	380	150	1330
	število prijavljenih	425	394	0	347	167	1333
	% prijavljenost t.	106%	99%	0%	91%	111%	100%
	% prijavljenost SKUPAJ	105%	102%	0%	96%	106%	102%

Preglednica 13: Izobraževanje in usposabljanje lastnikov gozdov o varnem delu v gozdu, število dogodkov in udeležba (vir: ZGS, Poročilo o delu 2015 – 2019; obdelava GIS).

Leto	Tečaji			Udeleženci		
	Št. dogodkov – tečaj Varno delo z motorno žago / Usposabljanje iz varnosti in zdravja pri delu	Št. dogodkov – tečaj Varno delo s traktorjem	Dogodki - skupaj	Št. udeležencev tečaja Varno delo z motorno žago (16 ur) / Usposabljanje iz varnosti in zdravja pri delu	Št. udeležencev tečaja Varno delo s traktorjem (8 ur)	Št. udeležencev - skupaj
2015	42	21	63	1114	449	1563
2016	43	17	60	743	394	1137
2017	1	0	1	13	0	13
2018	41	14	55	706	316	1022
2019	47	6	53	813	154	967
Skupaj	174	58	232	3389	1313	4702

17.5 Cilj

- Vizija 0, to je nič mrtvih in nič hudo poškodovanih.
- Intenzivirati izobraževanje lastnikov gozdov in svetovanje.

17.6 Komentar

Delovne nezgode so pogoste in težke, delovna invalidnost med poklicnimi delavci pa je najpogostejši vzrok za predčasno upokojevanje. Vse to prinaša številne neugodne posledice v nacionalnem gospodarstvu. V obdobju 2001-2019 se je pri delu v gozdovih smrtno ponesrečilo okoli 209 ljudi. Pogoste posledice delovnih nezgod so tudi invalidnost. Te lahko za zasebne gozdove ocenimo z 10-kratnikom smrtnih nezgod. Število vseh nezgod pa lahko ocenimo s 100-kratnikom smrtnih nezgod.

Človeški dejavnik je najpogostejši vzrok nezgod, nepravilni postopki pri delu v več kot polovici primerov, nepazljivost pa v dobri tretjini. Nepredvidljivi vzroki iz okolja so prisotni pri manj kot desetini nezgod v zasebnih gozdovih. Širše družbenoekonomske posledice nezgod pri delu v gozdu v zasebnih gozdovih so bile ocenjene na četrtno vrednosti letnega posekanega lesa, kar tudi negativno vpliva na gospodarske učinke gozdov.

Poseben problem še vedno predstavlja visoko število nezgod pri delu v gozdu, kljub temu, da se je varnost pri delu v gozdu v povprečju izboljšala tudi zaradi izobraževanja lastnikov gozdov.

Delo v gozdu je eno najtežjih in najnevarnejših opravil. Kljub vse večjem uvajanju strojne sečnje ter povečanem številu sodobnih gozdarskih strojev in opreme v zadnjem obdobju ostajata sečnja in spravilo lesa med najbolj tveganimi dejavnostmi. Raven varnega dela med poklicnimi delavci je tudi zaradi zahtev zakonodaje sorazmerno visoka, med nepoklicnimi delavci pa je ravno nasprotno.

V primerjavi s prejšnjim obdobjem, ko je bil razviden izrazit trend naraščanja smrtnih delovnih nezgod v gozdu, se je v zadnjem obdobju trend nekoliko umiril. V trendu nezgod s smrtnim izidom pri nepoklicnih delavcih v gozdu pa je opaziti skok leta 2018, kar pripisujemo sanaciji vetroloma, ki je Slovenijo prizadel v decembru 2017. Tudi leta 2019 je bila smrtnost visoka, vendar je bil posek v primerjavi z 2018 nižji prav zaradi nižjega sanitarnega poseka. Petletno povprečje količine posekanega lesa na enega mrtvega v zadnjem obdobju ($393.404 \text{ m}^3/\text{smrt}$) se je v primerjavi s prejšnjim skoraj podvojilo ($217.910 \text{ m}^3/\text{smrt}$), kar pomeni, da se je varnost pri delu v gozdu v povprečju izboljšala. Visoko število mrtvih med nepoklicnimi delavci v letu 2011 se pripisuje gospodarski krizi, ko so ljudje zaradi pomanjkanja sredstev pomoč spet poiskali v gozdu; v letu 2014 pa sanaciji žledoloma.

Ker se bo strojna sečnja lahko izvajala v največ 40 % gozdov, bo izboljšanje ravni usposobljenosti in opremljenosti nepoklicnih gozdnih delavcev še naprej predstavljalo izziv za vladne in nevladne organizacije. Pri tem izboljšanja stanja ne bo mogoče doseči brez predpisanih minimalnih zahtev za usposobljenost in uporabo osebne varovalne opreme tudi za tiste nepoklicne delavce, ki jih ne zajemajo predpisi s področja varnosti in zdravja pri delu. Dolgoročni podatki namreč kažejo, da samo prostovoljno izpolnjevanje zahtev ni dovolj.

Nezgode pri delu, predvsem v zasebnem gozdu, še vedno predstavljajo velik problem. Za zmanjšanje števila nezgod izobraževanje in usposabljanje ne potekata v zadostnem okviru. Preučiti velja pravne okvire minimalnih pogojev usposobljenosti in opremljenosti (osebna varovalna oprema) za delo v gozdovih tudi za nepoklicne delavce v gozdu. Pri poklicnem delu je za zmanjševanje tveganj za nezgodo pomembno izvajanje organizacijskih ukrepov in nadzora.

Poklicno delo v gozdu se na področju zagotavljanja varnosti in varovanja zdravja izvaja bolj organizirano. Še vedno pa se, tudi zaradi povečanih tveganj pri delu v zadnjih letih, trend

zmanjševanja nezgod s smrtnim izidom in težjih poškodb k »viziji 0« zmanjšuje oziroma se ustavlja. V zadnjem obdobju je opaziti tudi upadanje trenda števila prijavljenih nezgod. Če smo na področju zakonodaje ustrezno ukrepali, postaja pri poklicnem delu pomembnejše izvajanje organizacijskih ukrepov in nadzora za zmanjševanje tveganj za nezgodo.

Skupna količina mehanizacije za strojno sečnjo v Sloveniji se je povečala (SURS, 2019 (GOZD-MEHAN)), povečal se je tudi nakup kompletov za strojno sečnjo (PRP podukrep M08.6) in število ponudnikov storitev strojne sečnje (vir: MojGozdar).

Glede zdravja pri delu v Sloveniji je zaradi neizvajanja Pravilnika o poklicnih boleznih težavno odkrivanje in evidentiranje. Posledica trenutne zakonodaje je, da se poklicne bolezni v Sloveniji skoraj ne odkrivajo in ne preprečujejo. Letno v Sloveniji potrdimo le okoli 30 primerov poklicnih bolezni (vse panoge, ne le gozdarstvo), medtem ko smo jih imeli pred spremembo zakonodaje v letu 1990 okoli 800 letno. V anketi je 96 % lastnikov izjavilo, da pri delu v gozdu uporabljajo osebno varovalno opremo, največ jih uporablja rokavice, sledi čelada, najmanj pa glušniki. Le 16 % lastnikov v gozdu ne dela sama, kar pomeni, da večina še vedno v gozdu dela sama.

Izobraževanje lastnikov gozdov se ne intenzivira. Zaskrbljujoč je primer leta 2017, ko ZGS ni pridobil namenskih sredstev Programa razvoja podeželja (PRP) za izobraževanje lastnikov gozdov, kar se je pokazalo v zelo nizki realizaciji tečajev za lastnike gozdov. PRP sicer omogoča brezplačno udeležbo; za plačljiva usposabljanja, ki jih izvaja ZGS, pri lastnikih skoraj ni zanimanja. Pridobljena sredstva Programa razvoja podeželja pogojujejo izobraževanja in usposabljanja lastnikov gozdov (izvedbo tečajev) s področja varnega dela v gozdu, ki pripomorejo k dvigu varnosti lastnikov gozdov. Zanimanje (število prijav) lastnikov gozdov za udeležbo na tečajih varnega dela običajno presega kapacitete (plan), zanimanje je zelo veliko, zlasti v primeru za lastnika brezplačnih tečajev. Tečaji so relativno zelo pomembni kot vir znanja o gospodarjenju z gozdom, petina (20 %) lastnikov gozdov se je tam naučila pravilno opravljati sečnjo in spravilo lesa. Problematično je, da se je 35 % lastnikov gozdov sečnje in spravila lesa naučilo iz lastnih izkušenj.

Tečaj varnega dela z motorno žago variira v izvedbi in lahko traja od 1-3 dni, najbolj pogosto se izvaja 2-dnevni tečaj (16 ur). Poleg najbolj obiskanega tečaja za varno delo z motorno žago za lastnike gozdov, ZGS na pobudo lastnikov izvaja tudi tečaje vzdrževanja motorne žage, varnega dela v ujmah, vzdrževanja gozdnih cest in usposabljanja za področne gasilske zveze. V povprečju ZGS izvede letno 46 tečajev povezanih z varnostjo pri delu za lastnike gozdov, povprečno se jih letno udeleži približno 940 udeležencev. V zadnjih petih letih se je tečaja, povezanega z varnostjo pri delu, udeležilo skupaj 4702 udeležencev, kar predstavlja 1,15 % zasebnih lastnikov gozdov v Sloveniji. Približno 71 % (291.031) lastnikov gozda je aktivnih pri gospodarjenju s svojim gozdom (v zadnjih petih letih so izvajali sečnjo oz. spravilo v svojem gozdu). 1,62 % aktivnih lastnikov gozda je ZGS usposobil v zadnjih petih letih na področju varnosti pri delu.

Slovenija ima 2.107.126 prebivalcev, zasebnih lastnikov gozdov je 409.038, torej je približno vsak peti prebivalec lastnik gozda (19,4 %). Letno v Sloveniji umre 24.016 ljudi (2020), v celotni populaciji Slovenije je to 1,13 %. Ob predpostavki, da je populacija zasebnih lastnikov gozdov podobna splošni populaciji Slovenije (v resnici je v povprečju lastnik gozda še starejši kot prebivalec Slovenije), lahko sklepamo, da v Sloveniji letno umre približno 4.659 zasebnih lastnikov gozdov. Letno ZGS o varnem delu izobrazi približno 940 zasebnih lastnikov gozdov. S

povečanjem števila izobraževanj za varno delo v gozdu je treba intenzivirati izobraževanje lastnikov gozdov za zmanjševanje števila nezgod pri delu v gozdu.

17.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	Število mrtvih ali huje poškodovanih se zmanjšuje, a do vizije 0, to je nič mrtvih in nič hudo poškodovanih, smo še daleč. Še vedno pa se, tudi zaradi povečanih tveganj pri delu v zadnjih letih, trend zmanjševanja nezgod s smrtnim izidom in težjih poškodb k »viziji 0« zmanjšuje oziroma se ustavlja. Število smrti pri poklicnih delavcih se stalno zmanjšuje in je nizko. Število smrtnih nepoklicnih nezgod ima spremenljivo oz. neopredeljivo smer razvoja in se v primeru večje ujme zlahka znatno poveča. Izobraževanje lastnikov gozdov se ne intenzivira.

17.8 Metodologija

17.8.1 Cilji so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

International Social Security Association: Vision zero. <https://visionzero.global/>

17.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)

17.8.3 Izvor baze podatkov:

Zavod za gozdove Slovenije, portal "Popis nesreč v zasebnih gozdovih"

Nacionalni inštitut za javno zdravje, Zdravstveni statistični letopisi

Gozdarski inštitut Slovenije, Anketa med zasebnimi lastniki gozdov, 2019

17.8.4 Skrbnik podatkov:

Zavod za gozdove Slovenije

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Gozdarski inštitut Slovenije

17.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

31. 12. 2019

17.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Na podlagi Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva se za prijavo poškodbe pri delu uporablja obrazec Prijava nezgode – poškodbe pri delu (ER-8), ki ga izpolni delodajalec, poškodovani delavec pa ga izroči svojemu izbranemu osebnemu zdravniku. Slednji obrazec posreduje Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, preko katerega podatke prejema Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), ki je zadolžen za vodenje zdravstvene statistike. Nacionalni inštitut za javno zdravje objavlja statistične podatke o poškodbah pri delu v okviru zdravstvenih statističnih letopisov. NIJZ je od Statističnega urada Slovenije - SURS uradni pooblaščen upravitelj statističnih podatkov o zdravju ter zdravju in varnosti pri delu.

Zavod za gozdove Slovenije od leta 1998 sistematično zbira podatke o nezgodah, ki se zgodijo nepoklicnim delavcem pri delu v gozdu (Beguš, 2015). ZGS samoiniciativno prek svojih revirnih gozdarjev beleži nezgode v zasebnih gozdovih, saj je drugačen sistem zbiranja podatkov – prek policije in zdravstvenih ustanov – otežen med drugim tudi zaradi zakona o varovanju osebnih podatkov. Podatki so zbrani na podlagi informacij, ki jih delavci ZGS pridobijo na terenu oziroma iz sredstev javnega obveščanja. Na podlagi teh informacij se izdelajo poročila o nezgodah v zasebnih gozdovih. Kljub dejstvu, da podatki niso popolni in zato na tak način vseh nezgod ne moremo zajeti, nam služijo kot dobra informacija o tem, pri katerih opravilih se nesreče pripetijo, kako resne so poškodbe in kaj je vzrok tem nesrečam. V poročilih o nezgodah naj bi bile zajete vsaj vse smrtne nezgode. Pri lažjih nezgodah je potrebno omeniti, da je tukaj naša evidenca najmanj zanesljiva, saj večina lažjih nezgod pri delu v zasebnem gozdu ni nikjer zabeleženih.

Anketa GOZD-MEHAN je del letnega statističnega raziskovanja Gozdarska dejavnost, ki ga opravlja Statistični urad RS. Vprašalnik podjetjem pošljejo po pošti. V raziskovanje Gozdarska dejavnost (GOZD-MEHAN/L) so z metodo polnega zajema vključeni tisti poslovni subjekti, ki so po Standardni klasifikaciji dejavnosti iz leta 2008 (SKD 2008) razvrščeni v področje dejavnosti Gozdarstvo (A), in sicer v podpodročja: A02.1 gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti; A02.2 sečnja; A02.4 storitve za gozdarstvo) in nekatere ključne enote, ki sicer po svoji glavni dejavnosti ne spadajo v gozdarstvo, vendar so pomembne za to raziskovanje. Dopolnilna dejavnost na kmetiji ni zajeta v to raziskovanje. V raziskovanje je vključenih od 450 do 500 opazovanih enot (glede na število na novo ustanovljenih in ukinjenih poslovnih subjektov na letni ravni v Poslovnem registru Slovenije). Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je podjetje, ki je registrirano za gozdarsko dejavnost na območju Republike Slovenije, in sicer po vrsti aktivnosti in količini opravljenega dela v gozdu, po opremljenosti z mehanizacijo in opremo ter po količini in vrsti porabljene energije (goriv). Gozdarska mehanizacija in poraba goriv v podjetjih, registriranih za gozdarsko dejavnost, letna objava.

17.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Uporabljeni podatki so povzeti po podatkovnih bazah in evidencah NIJZ, ZGS, SURS ter anketi med lastniki gozdov GIS. Grafikoni in preglednice so bili pripravljeni v programu Microsoft Excel.

Uporabljeni podatki so predstavljeni v odstotkih in absolutnih vrednostih. Podatki so večinoma prikazani neposredno, brez dodatnih obdelav.

17.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Podatki za kazalnik se na enak način zbirajo približno dve desetletji. Ni enotne baze nezgod v gozdarstvu v Sloveniji. Pomanjkljivi podatki o težjih in lažjih nezgodah v zasebnih gozdovih, ter tudi pri poklicnih delavcih v gozdu. Slabi podatki o zdravju oz. poklicnih boleznih in obolenjih pri delu v gozdu.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:

- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):

Podatki so relativno zanesljivi, metodologija zbiranja se ni spreminjala. Zanesljivost starejših podatkov je primerljiva z novejšimi.

Zanesljivost podatkov prvo leto zbiranja (2000) je majhna, ima le en vnos.

V ZGS portal "Popis nesreč v zasebnih gozdovih" naj bi se vnašale nezgode pri nepoklicnih delavcih v gozdovih; mogoče je, da to ni čisto točno, saj lahko tudi kakšen poklicni gozdar dela v zasebnem gozdu.

Podatki o izobraževanjih in usposabljanju lastnikov gozdov v letnih poročilih o delu ZGS so uporabni, vendar letna poročila ne objavljajo istih preglednic, ali pa postavke v preglednicah niso konsistentne.

- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):

- Skupna ocena (1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom): 2

- Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 3
- Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 2
- Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 2
- Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): 3

17.8.9 Druge opombe:

Manjkajo podatki o zdravju pri delu v gozdu.

Manjka mednarodna primerjava.

17.8.10 Literatura oz. reference:

Analiza nezgod pri delu v gozdu med nepoklicnimi delavci, s poudarkom na analizi nezgod pri sanaciji žledoloma [Analysis of forestry accidents involving non-professional workers with an emphasis on accidents in the aftermath of ice-break damage]. J Beguš Ujma 29, 195-205, 2015.

Nacionalni inštitut za javno zdravje. 2020. Zdravstveni statistični letopisi

Pravilnik o poklicnih boleznih omogoča njihovo odkrivanje in preprečevanje.

<https://www.kimdps.si/novice/pravilnik-o-poklicnih-bolezni-omogoca-njihovo-odkrivanje-preprecevanje-ni-uperjen-proti> (avgust 2021)

Statistični Urad RS: Nezgode s smrtnim izidom pri poklicnem delu v gozdarstvu (1980-2012).

SURS. 2020. Število in sestava prebivalstva. <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/17/104> (avgust 2021)

Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)

Zavod za gozdove Slovenije: Nezgode s smrtnim izidom pri nepoklicnem delu v gozdarstvu (2009 - 2015).

Zavod za gozdove Slovenije. 2021. Portal "Popis nesreč v zasebnih gozdovih"

Zavod za gozdove Slovenije. 2021. Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019

17.9 Avtorji

Urban Žitko, Gozdarski inštitut Slovenije

mag. Marjan Dolenšek, Gozdarski inštitut Slovenije

dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

18 Kazalnik 13: Gospodarska aktivnost gozdno-lesnega sektorja

18.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☐ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☒ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

18.2 Ključno sporočilo

Odstotek dodane vrednosti v gozdno lesnega sektorju v bruto domačem proizvodu se je v obdobju med 2012 in 2019 povečala iz 2.2 % na 2.3 %. Prav tako se je v tem obdobju povečala dodana vrednost v stalnih cenah in sicer za 16 %. V gozdno lesnem sektorju se je zaposlenost v obdobju 2012- 2019 povečala iz 26.400 na 27.600 zaposlenih. Povečana zaposlenost je rezultat izboljšanja razmer na trgu dela tudi v gozdarstvu, kjer se je število zaposlenih v omenjenem obdobju povečalo za 18 %. Vrednost proizvodnje v stalnih cenah se je v obdobju od 2012-2019 povečala v celotnem gozdno lesnem sektorju iz 2.0 milijarde € na 2.4 milijarde €. V gozdarstvu se je v tem obdobju povečala za 28 %. Na ravni Evropske unije se Slovenija uvršča na 10. mesto med državami članicami po ustvarjeni dodani vrednosti na hektar gozda.

18.3 Definicija

Kazalnik Gospodarska aktivnost gozdno-lesnega sektorja prikazuje dodano vrednost, vrednost proizvodnje, število zaposlenih ter odstotke zastopanosti v bruto domačem proizvodu za dejavnosti, ki tvorijo gozdno lesni sektor: A2 – Gozdarstvo, C16 – Obdelava in predelava lesa; proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva, C17 – Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja in C31 – Proizvodnja pohištva.

Po metodoloških pojasnilih Statističnega urada Republike Slovenije so definicije omenjenih ekonomskih kazalnikov naslednje:

Dodana vrednost v osnovnih cenah je enaka proizvodnji v osnovnih cenah, zmanjšani za vmesno potrošnjo v cenah kupcev. Dodana vrednost v osnovnih cenah je tudi enaka vsoti sredstev za zaposlene, plačanim drugim davkom na proizvodnjo, zmanjšanim za prejete druge subvencije za proizvodnjo, ter vsoti bruto poslovnega presežka in bruto raznovrstnega dohodka.

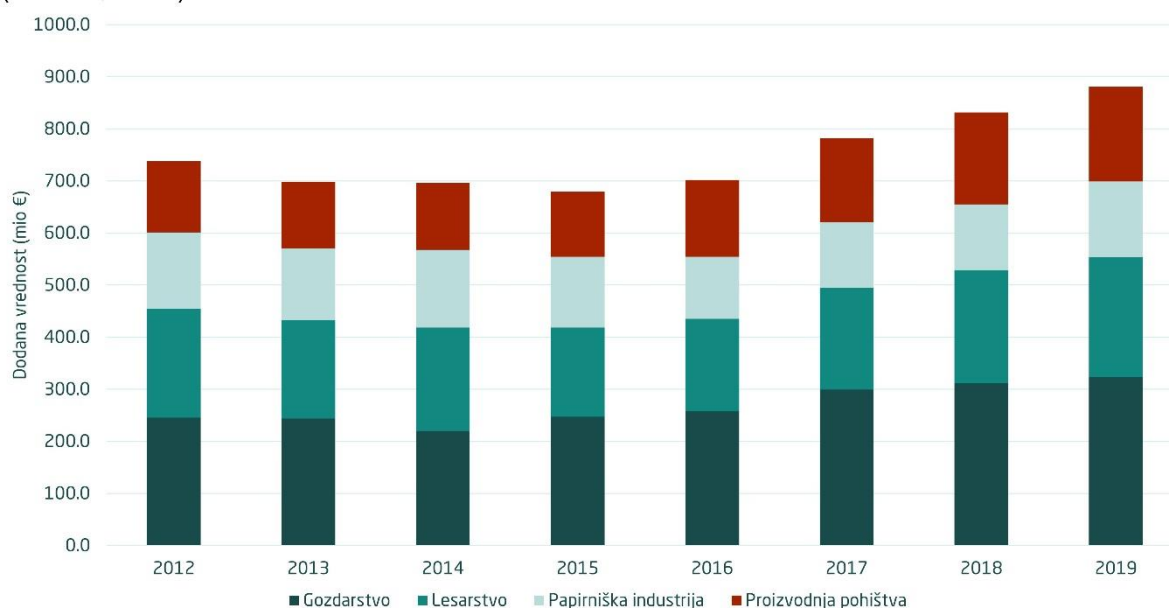
Proizvodnja je enaka vrednosti dokončanih proizvodov in opravljenih storitev od začetka do konca leta in je vrednotena v osnovnih cenah. V osnovnih cenah so iz vrednosti proizvodnje izločeni si davki na proizvode in storitve, vključene pa vse subvencije po proizvodih in storitvah. Proizvodnjo sestavljajo proizvodnja za trg, proizvodnja a lastno končno porabo in druga netržna proizvodnja.

Bruto domači proizvod po proizvodni metodi je enak dodani vrednosti v osnovnih cenah, povečani za davke na proizvode in zmanjšani za subvencije na proizvode. Bruto domači proizvod je tako enak vsoti dodane vrednosti v osnovnih cenah vseh domačih (rezidenčnih) proizvodnih enot in neto davkov na proizvode (davki na proizvode, zmanjšani za subvencije po proizvodih).

Zaposlenost po nacionalnem konceptu je enaka zaposlenosti po domačem konceptu, povečani za rezidente, ki delajo v tujini, in zmanjšana za nerezidente, ki delajo v Sloveniji. Zaposlenost po domačem konceptu zajema vse osebe, zaposlene za nedoločen čas, ter samozaposlene osebe in pomagajoče družinske člane v zasebnem kmetijstvu in samozaposlene v drugih dejavnostih gospodinjstev. Zaposlenost po nacionalnih računih vključuje tudi študentsko delo in druge oblike zaposlenosti za določen čas, zaposlenost v pomorskem transportu na naših ladjah in zaposlenost v naših diplomatskih in konzularnih predstavništvih v tujini, podjetja brez zaposlenih ipd. Zaposlenost, zaposleni in samozaposleni po dejavnostih so prikazani po domačem konceptu.

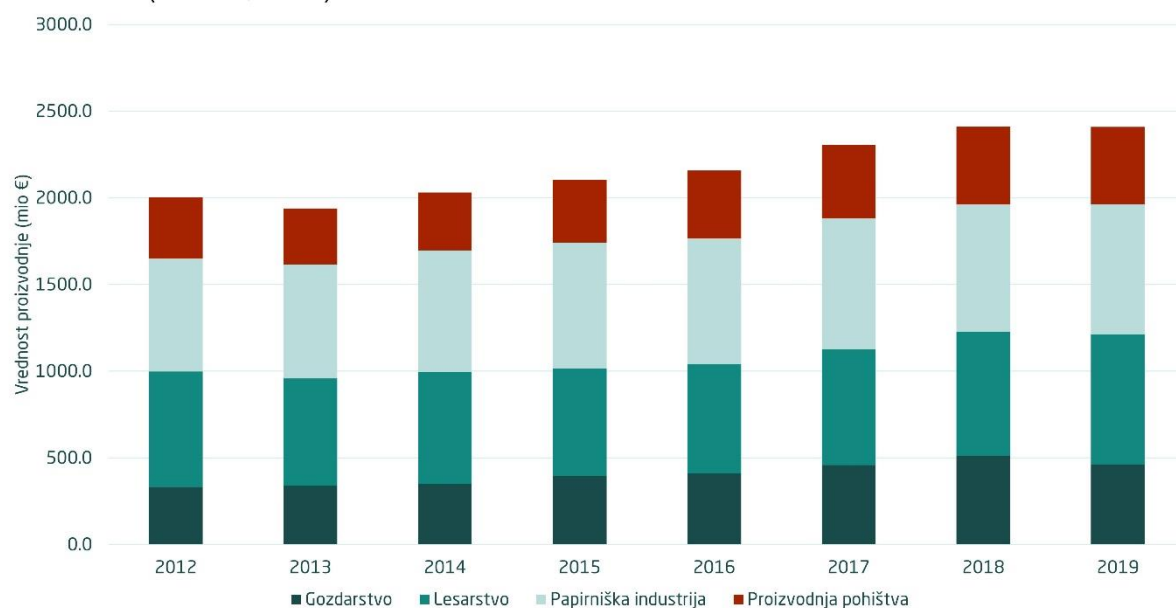
18.4 Grafi z virom podatkov

Dodana vrednost v stalnih cenah (referenčno leto 2010) v gozdno lesnem sektorju med letom 2012 in letom 2019
(Vir: SURS, 2020a)

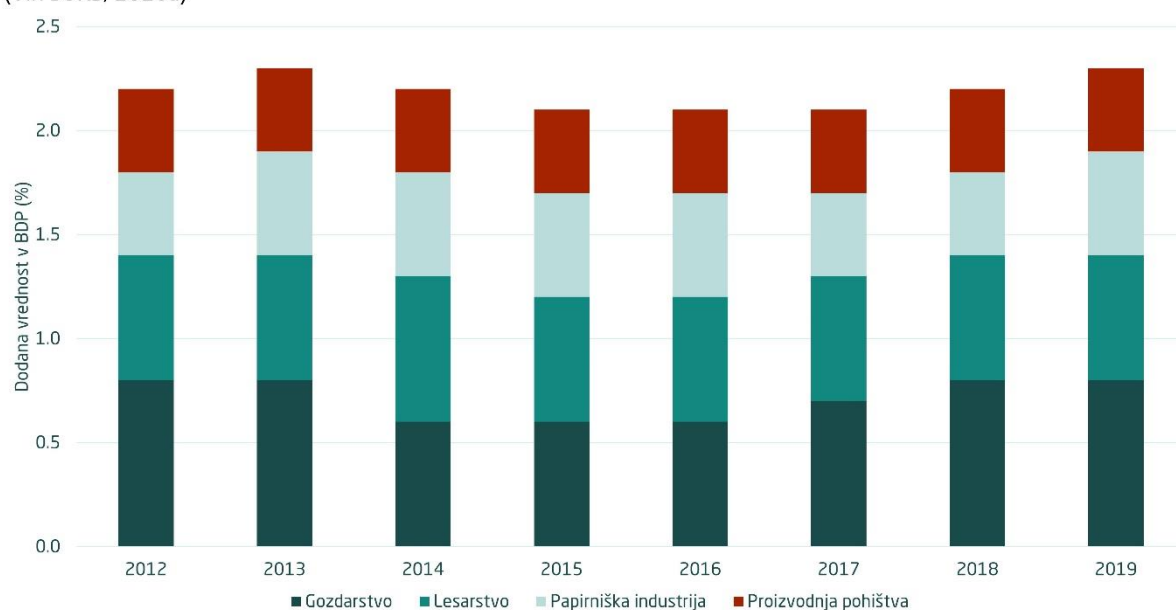
Slika 78: Dodana vrednost v stalnih cenah (referenčno leto 2010) v gozdno lesnem sektorju med letom 2012 in letom 2019
(Vir: SURS, 2020a)

Vrednost proizvodnje v stalnih cenah (referenčno leto 2010) v dejavnostih združenih v gozdno lesni sektor med leti 2012 in 2019 (Vir: SURS, 2020a)

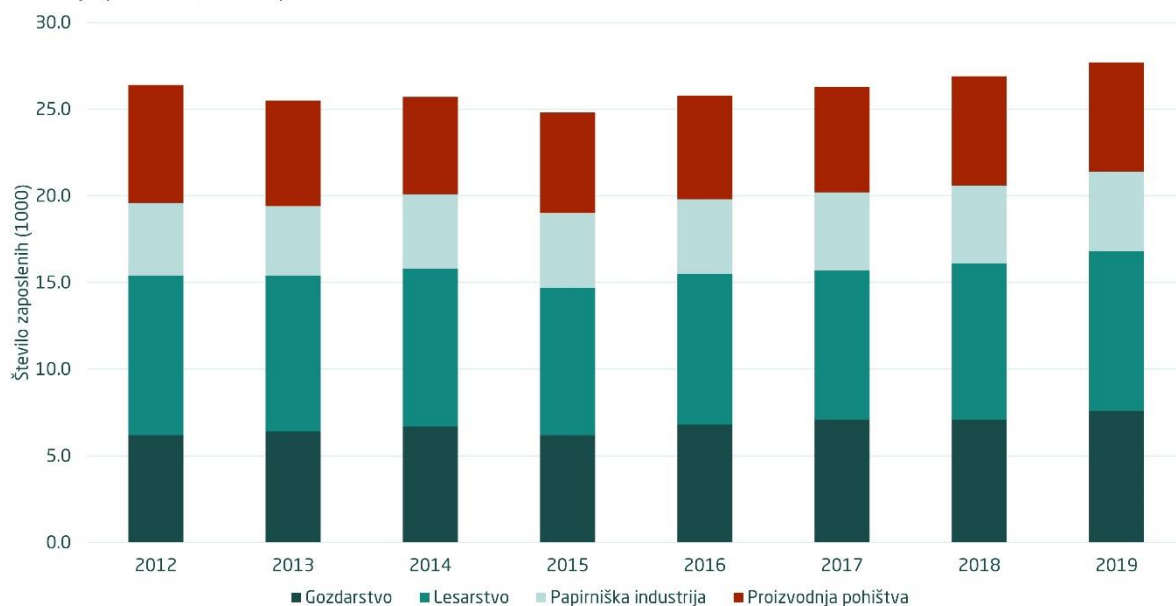
Slika 79: Vrednost proizvodnje v stalnih cenah (referenčno leto 2010) v dejavnostih združenih v gozdno lesni sektor med leti 2012 in 2019 (Vir: SURS, 2020a)

Zastopanost dodane vrednosti gozdno lesnega sektorja v bruto domačem proizvodu (BDP) med leti 2012 in 2019 (Vir: SURS, 2020a)

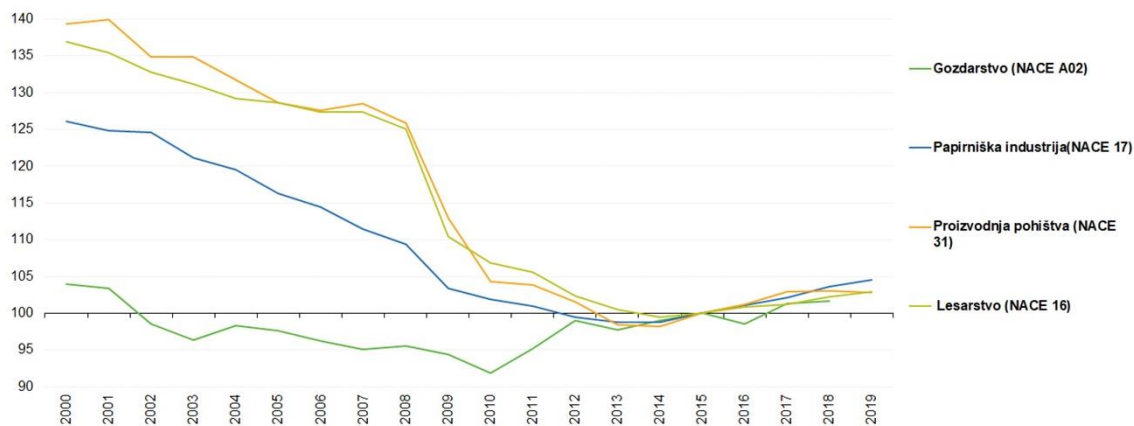
Slika 80: Zastopanost dodane vrednosti gozdno lesnega sektorja v bruto domačem proizvodu (BDP) med leti 2012 in 2019 (Vir: SURS, 2020a)

Struktura zaposlenosti gozdno lesnega sektorja v dejavnostih Gozdarstva, Lesarstva, Papirništva in Pohištvne industrije (Vir: SURS, 2020b)

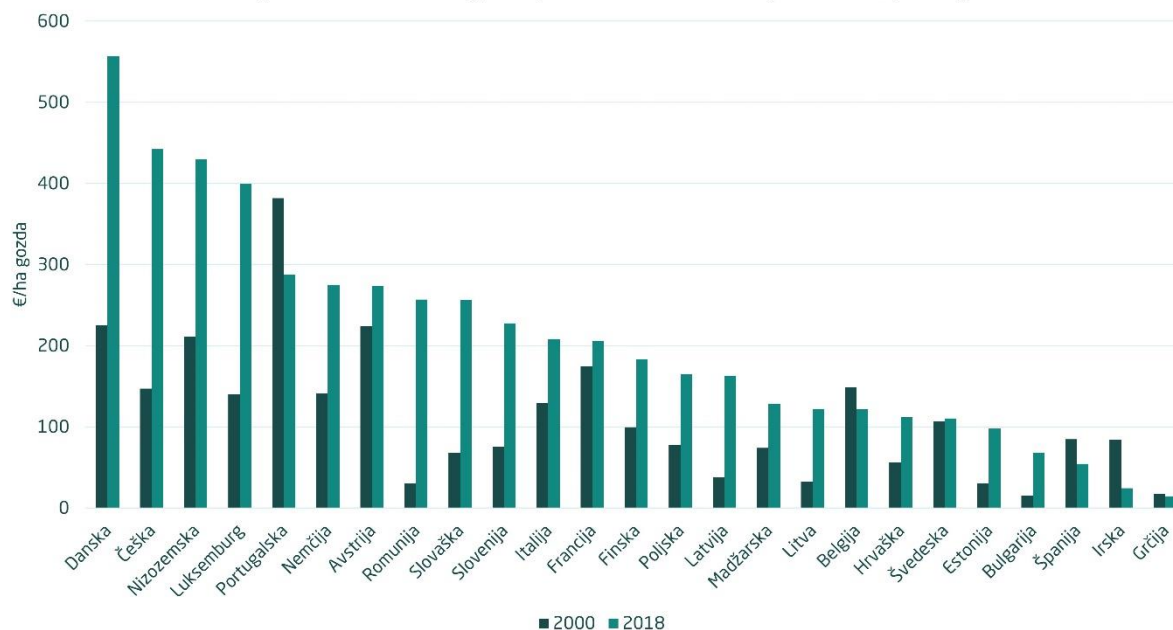
Slika 81: Struktura zaposlenosti gozdno lesnega sektorja v dejavnostih Gozdarstva, Lesarstva, Papirništva in Pohištvne industrije (Vir: SURS, 2020b)

Zaposlenost v gozdno-lesnem sektorju (2015=100) v EU-27 v obdobju 2000-2019 (Vir: Eurostat, 2020)

Slika 82: Zaposlenost v gozdno-lesnem sektorju (2015=100) v EU-27 v obdobju 2000-2019 (Vir: Eurostat (online data 2020)

Bruto dodana vrednost v gozdarstvu na hektar gozda po državah članicah EU (Vir: Eurostat, 2020)

Slika 83: Bruto dodana vrednost v gozdarstvu na hektar gozda po državah članicah EU (Vir: Eurostat: Economic aggregates of forestry, 2021)

18.5 Cilj

Cilj je:

- povečevanje bruto dodane vrednosti gozdno lesnega sektorja
- povečevanje števila zaposlenih
- Povečevanje vrednosti proizvodnje v stalnih cenah

Povečati obseg dejavnosti, ki uporabljajo les, še posebej na podeželju, kjer lahko te dejavnosti pomembno prispevajo k njegovemu razvoju.

18.6 Komentar

Gozdno lesno verigo v slovenskem prostoru sestavljajo gozdarstvo, lesno predelovalna industrija, pohištvena industrija ter papirniška industrija (Krajnc in Piškur, 2006; Arnič, Prislan in Juvančič, 2019). Dodana vrednost v stalnih cenah (referenčno leto 2010) je v omenjenih dejavnostih med leti 2012 in 2019 v povprečju znašala 751 milijonov evrov, kar predstavlja 2,2 % povprečnega bruto domačega proizvoda Slovenije (Statistični urad RS, 2020a). Predvsem po letu 2015 je zaznan trend rasti dodane vrednosti gozdno lesne verige, ki je v letu 2019 znašala že 881 milijonov evrov.

Vrednost proizvodnje gozdno lesne verige je v omenjenem obdobju v povprečju znašala 2,2 milijarde €, pri čemer je podobno kot pri dodani vrednosti v zadnjih letih zaznan trend rasti. Povprečno število zaposlenih v gozdno lesni verigi je med leti 2012 in 2019 znašalo 26.100 (Statistični urad RS, 2020b).

Gozdarstvo

Med leti 2012 in 2019 je v slovenskem gozdarstvu dodana vrednost v povprečju znašala 268 milijonov evrov, kar v povprečju predstavlja 0.7 % bruto domačega proizvoda. Vrednost proizvodnje je v omenjenem obdobju znašala 407 milijonov evrov. Po letu 2014 je zaznan trend večanja dodane vrednosti, le ta je med leti 2014 in 2019 povečala iz 219 na 323 milijonov evrov. Podoben trend rasti je zaznati tudi pri številu zaposlenih. Leta 2012 je bilo število zaposlenih v gozdarstvu 6200, do leta 2019 pa je naraslo na 7600. Relativno visok delež na tem področju predstavljajo samozaposleni, ki so v obravnavanem obdobju v povprečju predstavljali 76 % vseh zaposlenih (Statistični urad RS, 2020b).

Lesno predelovalna industrija

Lesno predelovalna industrija je med leti 2012 in 2019 v povprečju predstavljala 0.6 % bruto domačega proizvoda. Dodana vrednost omenjenega sektorja je med leti 2012 in 2019 znašala med 171 milijoni evrov (leto 2015) in 230 milijoni evrov (leto 2019). Število zaposlenih v lesarstvu se je v obravnavnem obdobju zmanjševalo pred letom 2015, po letu 2015 pa je zaznan trend zviševanja števila zaposlenih, ki je leta 2019 doseglo 9200. Delež samozaposlenih v skupnem številu zaposlenih v lesarstvu je bistveno nižji kot v gozdarstvu in je v obravnavanem obdobju znašal 17 % (Statistični urad RS, 2020b).

Pohištvena industrija

Pohištvena industrija znotraj gozdno lesne verige predstavlja hibridni sektor, saj je le del proizvodnje vezan na predelavo lesa (Arnič in sod., 2019). Ker je zaradi prepletenosti različnih materialov pri proizvodnji pohištva težko izločiti zgolj »lesni del« predstavljammo vrednosti za celotni sektor. Pohištvena industrija je v bruto domačem proizvodu med leti 2012 in 2019 v povprečju predstavljala 0.4 %. Dodana vrednost pohištvene industrije je v obravnavanem obdobju v povprečju znašala 148 milijonov evrov. Pri čemer je po letu 2015, ko je bila dodana vrednost najnižja (124 milijonov evrov), zaznan trend naraščanja in je v letu 2019 znašala 182 milijonov evrov. Število zaposlenih v pohištveni industriji je v omenjenem obdobju znašalo 6100. Število samozaposlenih v pohištveni industriji predstavlja 12 % vseh zaposlenih v omenjenem sektorju (Statistični urad RS, 2020b).

Papirniška industrija

Papirniški sektor znotraj bruto domačega proizvoda Slovenije med leti 2012 in 2019 predstavlja 0.5 %. Dodana vrednost je v obravnavanem obdobju v papirništvu znašala v povprečju 136 milijonov evrov. Najnižja je bila v letu 2016 in sicer 119 milijonov evrov, najvišja pa v letu 2014, ko je znašala 149 milijonov evrov. Število zaposlenih v papirništvu je bilo v obravnavanem obdobju relativno konstantno in je v povprečju znašalo 4300 zaposlenih, od katerih pa je bil delež samozaposlenih le 2 % (Statistični urad RS, 2020b).

18.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika napreduje v smeri cilja	Dodana vrednost v gozdno lesnega sektorja v bruto domačem proizvodu se je v obdobju med 2012 in 2019 povečala iz 2.2 % na 2.3 %. Prav tako se je v tem obdobju povečala dodana vrednost v stalnih cenah (povečala se je 16 %). V gozdno lesnem sektorju se je zaposlenost v obdobju 2012- 2019 povečala iz 26.400 na 27.600 zaposlenih. Prav tako se je zaposlenost v tem obdobju povečala tudi v gozdarstvu (za 18 %). Vrednost proizvodnje v stalnih cenah se je v obdobju od 2012- 2019 povečala v celotnem gozdno lesnem sektorju iz 2.0 milijarde € na 2.4 milijarde €. V gozdarstvu se je v tem obdobju povečala za 28 %.

18.8 Metodologija

18.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

18.8.2 Druge zakonodajne podlage:

18.8.3 Izvor baze podatkov:

Podatke zbira Statistični urad RS.

18.8.4 Skrbnik podatkov:

Statistični urad Republike Slovenije in EUROSTAT

18.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

2019

18.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Podatke zbira SURS po sledeči metodologiji (povzeto po SURS 2017). Glavni podatkovni vir za BDP po proizvodni metodi so letni računovodski izkazi (izkaz poslovnega izida in bilanca stanja), ki jih zbira Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (AJPEŠ). Vsi letni računovodski izkazi za predhodno leto so SURS-u skladno z dogovorom o posredovanju in uporabi podatkovnih baz letnih poročil poslovnih subjektov na voljo najkasneje do maja v tekočem letu. Pomemben podatkovni vir so podatki Ministrstva za finance za statistiko javnih financ, ki jih sestavljajo podatki iz štirih blagajn (centralnega proračuna, proračuna občin, ZZS in ZPIZ), podatki Finančne uprave o obračunu davka na dodano vrednost (DDV) in trošarinski podatki ter podatki Uprave RS za javna plačila o razporejenih javnofinančnih prihodkih in kritju; B2. Glavni vir za oceno števila zaposlenih je Statistični register delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP). Register se mesečno dopolnjuje oziroma osvežuje s podatki iz obrazcev »M«, tj. prijava podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem

zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo, zavarovanju za primer brezposelnosti in o sklenitvi delovnega razmerja (podatke zagotavljajo ZZZS, ZPIZ in Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje), ter s podatki iz Poslovnega registra Slovenije in Centralnega registra prebivalstva. Število zaposlenih se ocenjuje skupaj z BDP po proizvodni metodi na ravni dejavnosti.

18.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Uporabljeni podatki so povzeti iz podatkovne baze Statističnega urada Slovenije. Dodana vrednost, vrednost proizvodnje in zastopanost dodane vrednosti v BDP so del zbirke podatkov »Proizvodna struktura BDP (proizvodnja, vmesna potrošnja in dodana vrednost po dejavnostih, SKD 2008), število zaposlenih po dejavnostih pa je bilo povzeto iz podatkovne zbirke »Zaposlenost (SKD 2008)«.

Uporabljeni podatki za države EU so bili povzeti po EUROSTAT podatkovni bazi.

Grafikoni so bili pripravljeni v programskem okolju Microsoft Excel.

18.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Vir osnovnih informacij je ena ustanova (Statistični urad RS) za celoten časovni niz. Podatki so dostopni na letni ravni. To omogoča kakovostnejšo analizo dogajanja v obravnavanem obdobju. Dostopnost podatkov zgolj na ravni 1. nivoja SKD dejavnosti onemogoča podrobnejše analize spremljanja posameznih sektorjev gozdno lesne verige.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):
 - Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije):
- Skupna ocena ((1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)): 1
 - Relevantnost (1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno): 2
 - Točnost (1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki): 1
 - Časovna primerljivost (1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov): 1
 - Prostorska primerljivost (1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni): 3 - ni prostorskih podatkov

18.8.9 Druge opombe:

18.8.10 Literatura oz. reference

SURS. 2020a. Letni podatki o proizvodni strukturi BDP (proizvodnja, vmesna potrošnja in dodana vrednost po dejavnostih, SKD 2008) za Slovenijo. Statistični urad Republike

Slovenije.

https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko__03_nacionalni_racuni__05_03019_BDP_letni/0301915S.px (23.06.2021)

SURS. 2020b. Zaposlenost v Sloveniji (SKD 2008). Statistični urad Republike Slovenije.

<https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0301975S.px> (4.11.2020)

Eurostat: Economic aggregates of forestry [FOR_ECO_CP__custom_1138537] (zadnja sprememba: 03.02.2021)

Peceli, S., Dolinar, D., 2017. Bruto domači proizvod in drugi agregati nacionalnih računov ter zaposlenost. Metodološko pojasnilo. SURS. Ljubljana.

<https://podatki.gov.si/dataset/surs0301915s/resource/bf24b0f1-e6a2-4f96-8a82-64453e7592fa> (12.07.2021)

18.9 Avtorji

Domen Arnič, Gozdarski inštitut Slovenije

Dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

19 Kazalnik 14: Učinki ukrepov PRP na razvoj gozdarskega sektorja

19.1 Področja

- ☒ **Gozdarske politike**
- ☐ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☒ **Profesionalizacija del**
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

19.2 Ključno sporočilo

Program razvoja podeželja (PRP) s sofinanciranjem naložb pomembno podpira posodobitev gozdarske dejavnosti. Uspešnost PRP in njegov doprinos v gozdarskem sektorju je težko ovrednotiti. Rezultati naložb v gozdarstvu so dolgoročni, zato bodo učinki resnično vidni šele v nekaj desetletjih. Prav tako je težko izločiti vpliv drugih programov, trendov v širšem okolju programa in ugotoviti izključno prispevek PRP. Se pa brez podpore PRP določeni ukrepi v gozdovih najverjetneje ne bi izvajali, ali vsaj ne v enaki meri.

Prednosti ukrepov PRP se kažejo v korist za družbo, saj je razvoj podeželja ena nacionalnih prednostnih nalog. Uvedba novih tehnologij običajno pomeni tudi dvig produktivnosti, povečanje kakovosti del in stroškovne učinkovitosti ter večje varnosti pri delu. Naložbe v gozdne ceste in vlake pa povečujejo odprtost gozdov, s čimer je omogočeno boljše in intenzivnejše upravljanje gozdov.

19.3 Definicija

Kazalnik prikazuje stanje prejemnikov sredstev v okviru PRP za izboljšanje gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji.

Vstop Slovenije v Evropsko unijo je omogočil črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru ukrepov Programa razvoja podeželja (PRP).

Za izboljšanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja, z namenom izboljšati ponudbo gozdarskih storitev, je bil v okviru **Programa razvoja podeželja 2007–2013** financiran en ukrep, in sicer znotraj 1. osi – konkurenčnost kmetijstva in gozdarstva: Ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov. Glavni cilj ukrepa 122 je bil izboljšati učinkovitost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi preko večje izrabe proizvodnega potenciala gozdov, uvajanja izboljšav pri sečnji in spravilu lesa ter večje varnosti pri delu v gozdu. S tem je ukrep prispeval k povečanju produktivnosti dela v gozdarstvu skladno s cilji nacionalne in EU gozdarske strategije. Predmet podpore iz naslova ukrepa 122 je dodelitev nepovratnih sredstev za:

- A. naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak in

B. naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa.

Prejemniki sredstev naj bi povečali izkoriščenost proizvodnega potenciala gozdov z uvajanjem novih proizvodov in proizvodnih izboljšav pri sečnji in spravilu ter večje varnosti pri delu v gozdu, izboljšali gozdno-lesne vrednostne verige, povečali učinkovitost delovanja in konkurenčnost gospodarstev ter podjetij in zagotovili surovino na trgu.

Trenutno aktualen **Program razvoja podeželja 2014–2020** je bil s strani Evropske komisije za Slovenijo potrjen februarja 2015. Aktualno obdobje PRP odraža državne prednostne naloge, ki jih je Republika Slovenija opredelila na podlagi analize stanja v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu, pa tudi povezanost teh gospodarskih panog z drugimi področji delovanja na celotnem ozemlju države. Za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji je v okviru PRP 2014–2020 financiran ukrep M08: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje. Ukrep vključuje področje obnove gozdov po naravnih nesrečah ter naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa. Ukrep podpira naložbe v okviru dveh podukrepov:

- Podukrep M08.4: »Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov«, kjer se izvajata dve operaciji:
 - o Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči in
 - o Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov.
- Podukrep M08.6: »Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov«, kjer se izvajata dve operaciji:
 - o Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter
 - o Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa.

Podukrep M08.6 je namenjen trajnostnemu razvoju gozdarstva kot gospodarske panoge preko spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije, mobilizacijo in pred industrijsko predelavo lesa. To so naložbe, ki so ključne za trajnostno gospodarjenje z gozdom, krepitev gozdno-lesne verige, povečanje dodane vrednosti lesa, večjo profesionalizacijo in varnost dela v gozdovih in potencialno ustvarjanje novih delovnih mest. V okviru podukrepa M08.6 so bili do 31.12.2020 za nakup nove mehanizacije ter opreme za sečnjo in spravilo lesa odprti trije javni razpisi, za operacijo naložbe v pred industrijsko predelavo lesa pa štirje javni razpisi; izplačila še potekajo. Upoštevati je potrebno podatek, da stopnja javne podpore znaša do 40 % upravičenih stroškov, najnižji znesek javne podpore je 1.000 €, upravičenec pa lahko v celotnem programskem obdobju iz naslova te operacije pridobi največ 500.000 € javne podpore.

Zaradi zamika reforme skupne kmetijske politike se programsko obdobje 2014–2020 podaljšuje za dve leti, tako da bo Slovenija v letih 2021 in 2022 prejela dodatna sredstva. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je v okvirnem terminskem načrtu objav javnih razpisov do konca 2021, predvidelo še dodatni javni razpis za podukrep M08.6.

19.4 Grafi z virom podatkov

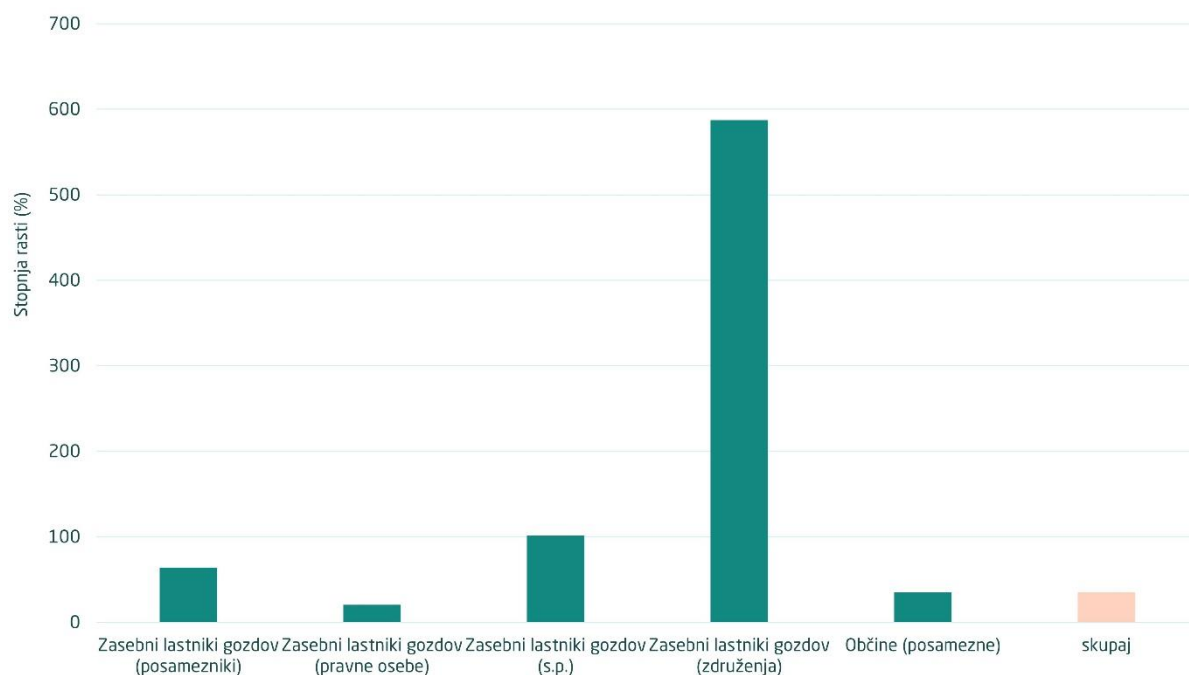
UKREP 122 v okviru PRP 2007-2013

Preglednica 14: Pregled prispelih in odobrenih vlog po vrsti naložbe v obdobju 2007-2013 (na dan 31.12.2015) (vir podatkov: MKGP, 2019).

	Število prispelih vlog	Število odobrenih vlog	Delež odobrenih vlog	Odobrena sredstva €	Celotna vrednost naložb €	Število izplačanih vlog	Izplačilo €
Skupaj	2.429	1.342	55 %	24.062.267	50.541.421	1.336	23.050.725
Naložba A	1.181	836	71 %	6.661.712	14.061.211	833	5.986.457
Naložba B	1.248	506	41 %	17.400.555	36.480.209	503	17.064.268

Preglednica 15: Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev po statusu vlagatelja in ločeno za naložbe A in B v okviru ukrepa 122, PRP 2007-2013 (vir podatkov: MKGP, 2019; preračun GIS, 2021)

	A-Naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak		B-Naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa	
	Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev	Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev
Kmetija z dopolnilno dejavnostjo	0	0	36	36
Zasebni lastniki (posamezniki)	791	695	423	392
Zasebni lastniki (pravne osebe, s.p.)	34	20	46	31
Zasebni lastniki (združenja)	8	7	1	1
Občine	3	3	0	0
Vsota	836	725	506	460

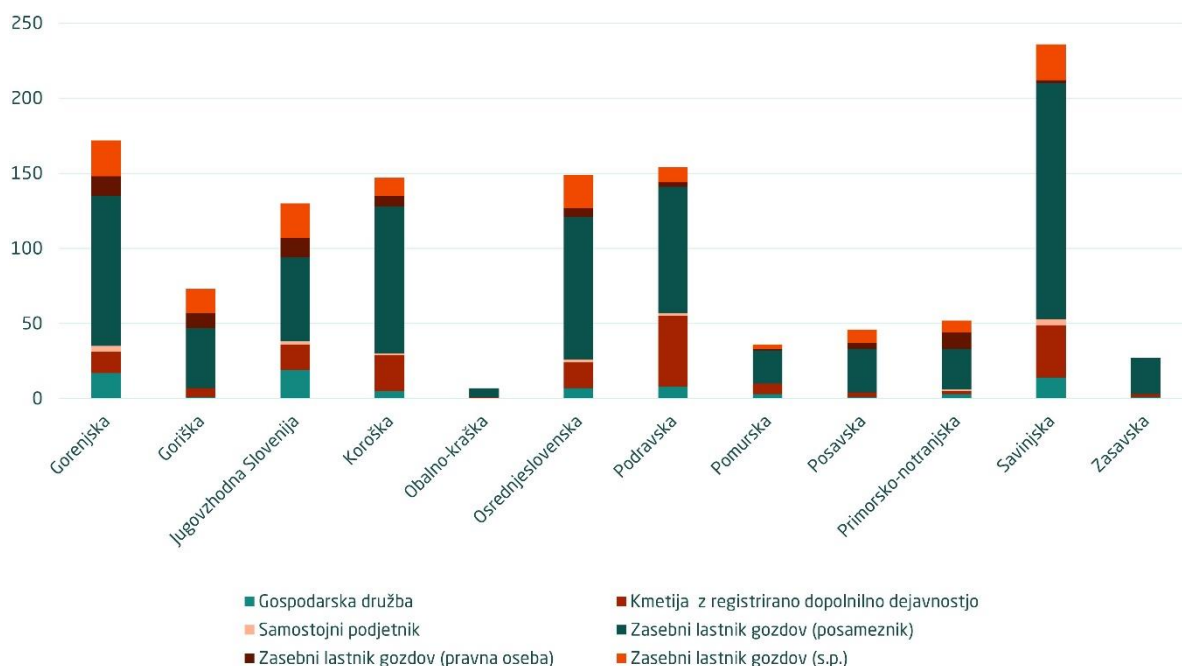
Slika 84: Sprememba (stopnja rasti) bruto dodane vrednosti gozdarskih gospodarstev vlagateljev za dodelitev sredstev iz PRP 2007-2013 (Vir podatkov: MKGP, 2019)

PODUKREP M08.6 v okviru PRP 2014–2020

Preglednica 16: Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev ter vrednost odobrenih sredstev in izplačil po statusu vlagatelja in ločeno za operacije A in B v okviru podukrepa M08.6, PRP 2014–2020 na dan 31.12.2020 (vir podatkov: MKGP, preračun GIS, 2021)

Status vlagatelja		Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev	Odobrena sredstva (mil €)	Vrednost izplačil (mil €)
A – Mehanizacija in oprema	Nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov	1	1	*	*
	Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	450	403	8,98	3,25
	Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	53	49	5,07	2,90
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	75	65	3,35	1,57
	SKUPAJ	579	518		
B – Predindustrijska predelava lesa	Gospodarska družba	63	53	5,34	3,10
	Kmetija z registrirano	156	135	4,49	2,16

	dopolnilno dejavnostjo				
	Samostojni podjetnik	18	18	1,34	0,79
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	37	34	2,07	0,56
	Zadruga	1	1	*	*
	SKUPAJ	275	241		

Slika 85: Število vlagateljev v okviru podukrepa M08.6 glede na status vlagatelja po statističnih regijah (Vir podatkov: MKGP, preračun GIS, 2021)

19.5 Cilj

- Z ustvarjanjem pogojev za smotno izvajanje gozdnih del (povezovanje lastnikov gozdov, uvajanje novih tehnologij) povečati intenzivnost gospodarjenja z gozdovi in s tem možnosti za delo v gozdovih in v dejavnostih, ki temeljijo na lesu.

19.6 Komentar

PREJEMNIKI SREDSTEV ZA UKREP 122 V OKVIRU PRP 2007-2013

V okviru PRP 2007-2013 je bilo za ukrep 122 do 31. decembra 2015 izplačanih 23,05 milijonov €. Znotraj ukrepa 122 sta bila podprta 2 tipa naložb, kriti pa so bili naslednji stroški: gradnja gozdne ceste in gozdne vlake, nakup mehanizacije in osebnih zaščitnih sredstev in splošni stroški. Nekoliko več vlog (51 %) je prispelo za naložbe B (Naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa). Po številu odobrenih in izplačanih vlog pa je več vlog (62 %) za naložbe A (Naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter

pripravo gozdnih vlak). Glede na vrednost izplačila je bilo več izplačanih sredstev za naložbo B (74 %).

Glede na število odobrenih in izplačanih zahtevkov (2.252 izplačanih zahtevkov, kar predstavlja 97 % glede na vse vložene zahtevke) so prevladovale vloge v kategoriji gozdne vlake. Za naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak je bilo odobrenih in izplačanih 46 % izmed vseh vlog ukrepa 122. Po vrednosti pa je bilo največ izplačanih zahtevkov v kategoriji mehanizacija, in sicer kar 67 %. Pri naložbah B, kjer so bile upravičene tri kategorije stroškov (mekhanizacija, osebna zaščitna sredstva in splošni stroški) so prevladovale vloge za mehanizacijo. Za nakup mehanizacije za delo v gozdovih je bilo skupno odobrenih skoraj 15 milijonov €, medtem ko je bilo za osebna zaščitna sredstva namenjeno nekaj več kot 1 milijonov €.

Med prejemniki sredstev tako po številu vlog kot po izplačanih sredstvih ne glede na vrsto naložbe prevladujejo zasebni lastniki gozdov – posamezniki (več kot 90 %), sledijo zasebni lastniki gozdov – pravne osebe, zasebni lastniki gozdov – s.p. in zasebni lastniki gozdov – združenja (z manj kot 1 %). Med posameznimi kategorijami prejemnikov PRP sredstev so bile najuspešnejše občine, katerim je bilo odobrenih 75 % vlog od vseh prejetih vlog (odobrene tri od štirih prejetih vlog). Sledijo zasebni lastniki – pravne osebe, katerim je bilo odobrenih 61 % izmed prispelih vlog. Večina upravičencev je oddalo zgolj eno vlogo (82 %), 12 % jih je oddalo 2 vloge, več kot štiri vloge pa je oddalo manj kot 1 % upravičencev.

Glede na podatke iz predloženih vlog za dodelitev sredstev iz PRP 2007-2013 se je bruto dodana vrednost (v nadaljevanju BDV) gozdarskih gospodarstev (to je gospodarskih enot, na katerih se opravlja gozdarska dejavnost) vlagateljev z naložbo v povprečju zvišala za 35 %. To pomeni, da se je skupna BDV gozdarskih gospodarstev, ki so prejela sredstva PRP, zvišala za več kot 7,6 milijonov €. Vrednostno je največje zvišanje BDV pri zasebnih lastnikih gozdov – posameznikih, to je za skoraj 4 milijone €. Glede na stopnjo rasti pa je največje povišanje BDV pri zasebnih lastnikih gozdov – združenjih, kjer gre za skoraj 600 % povečanje BDV gospodarskih enot vlagateljev.

PRP je s sofinanciranjem naložb v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa prejemnikom sredstev pomagal k tehnološkemu razvoju gozdnih gospodarstev in uvedbi novih tehnologij za izvajanje gozdarskih storitev ter učinkovitejše gospodarjenje z zasebnimi gozdovi. Obdobje PRP 2007-2013 je z zvišanjem BDV pokazalo, da so sredstva pripomogla k izboljšanju pogojev za gozdarstvo in upravljanje z gozdovi v Sloveniji.

PREJEMNIKI SREDSTEV ZA PODUKREP M08.6 V OKVIRU PRP 2014-2020

Za podukrep M08.6 je do 31. decembra 2020 prispelo 1.492 vlog, v katerih so vlagatelji zaprosili za skoraj 57,8 milijona €. Več kot polovica (57 %) vseh prispelih vlog v skupni vrednosti 30,8 milijonov € je bilo odobrenih. Od vseh odobrenih vlog pa je bilo do 31.12.2020 izplačanih 51 %, v skupni vrednosti več kot 14 milijonov €, vendar izplačila še potekajo in izplačana sredstva ne predstavljajo načrtovane končne vrednosti. Tako celotna vrednost naložb vlagateljev, ki so jim bila sredstva v okviru podukrepa M08.6 odobrena, znaša 95,4 milijonov €.

V okviru podukrepa se ločeno izvajata dve operaciji. Več vlog (73 %) je prispelo na razpis za operacijo A in tudi več sredstev je bilo zaprosenih za isto operacijo (63 % od vseh zaprosenih sredstev). Izplačila še potekajo, je pa na dan 31.12.2020 bilo izplačanih 434 vlog, od tega 65 % za operacijo A (tj. mehanizacijo in opremo).

Med vlagatelji za nakup mehanizacije in opreme (operacija A), katerim so bila sredstva odobrena, prevladujejo zasebni lastniki gozdov – posamezniki (78 %), sledijo zasebni lastniki gozdov – s.p. (13 %), zasebni lastniki gozdov – pravna oseba (9 %) in nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov (z zanemarljivim deležem 0,2 %). Zasebnim lastnikom gozdov – posameznikom je bilo izplačanih največ sredstev, in sicer 42 % vseh sredstev, ki so bila namenjena za sofinanciranje nakupa mehanizacije in opreme. Z 38 % prejetih sredstev jim sledijo zasebni lastniki gozdov – pravne osebe. Med vlagatelji, katerim so bila sredstva odobrena za predindustrijsko predelavo lesa (operacija B), prevladujejo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo (57 %), sledijo gospodarske družbe (23 %), samostojni podjetniki (6,5 %) in zasebni lastniki gozdov – s.p. (13,5 %). Največ izplačanih sredstev (46 %) je bilo namenjenih gospodarskim družbam, z 32 % pa sledijo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo, ki drugače prevladujejo po številu odobrenih in izplačanih vlog.

Za podukrep M08.6, ki predvsem prispeva k prednostnemu področju 6A: »Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest«, je pomembna ocena tega prednostnega področja. Ciljni kazalnik prednostnega področja 6A je 350 delovnih mest, ustvarjenih s podprtimi projekti do leta 2023. Od tega naj bi jih bilo 310 ustvarjenih v okviru izvajanja podukrepa M06.4 in 40 v okviru izvajanja podukrepa M08.6. Za investicije v okviru podukrepa M08.6 je potrebno ustvariti delovno mesto za vsako investicijo v operacije B ter vsako investicijo v operacije A nad 40.000 evrov.

V vrednotenju, ki je bilo opravljeno za presojo izplačil ukrepa M08, ocenjujejo, da je izvajanje podukrepa M08.6 ustrezno. Do 31.12.2020 je bilo, gledano na vloge, ki so bile v tem obdobju že izplačane, 115 novo ustvarjenih delovnih mest. To pomeni, da je izvajanje podukrepa M08.6 ustrezno, saj je ciljna vrednost tega podukrepa presežena (40 delovnih mest), za doseganje skupne ciljne vrednosti prednostnega področja 6A (350 delovnih mest) pa bo pomembno izvajanje podukrepa M06.4.

19.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika napreduje v smeri cilja	Ukrepi v obeh programskih obdobjih PRP so omogočali nakup strojev in opreme za delo v gozdu, kar je prispevalo tudi k diverzifikaciji, ustanavljanju in razvoju malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest na podeželju. Prav tako so prispevali k uvajanju sodobnih tehnologij in učinkovitejši izvedbi del v gozdovih.

19.8 Metodologija

19.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07): 8. Družbeni vidiki gozda.

19.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 9. sprememba. 2015. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. (18.11.2015).

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/2_PRP_2007-2013/2_1_Dokumenti/9._sprememba/PRP_07-13_9._spr.pdf (29.1.2020)

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 različica 9.1. 2019.

Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo

(22.09.2019). [https://www.program-](https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_1_Kaj_je_program_razvoja_pode%C5%BEelja/7._sprememba_PRP/Programme_2014SI06RDNP001_9_1_sl.pdf)

[podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-](https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_1_Kaj_je_program_razvoja_pode%C5%BEelja/7._sprememba_PRP/Programme_2014SI06RDNP001_9_1_sl.pdf)

[2020/1_1_Kaj_je_program_razvoja_pode%C5%BEelja/7._sprememba_PRP/Programme_2014SI06RDNP001_9_1_sl.pdf](https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_1_Kaj_je_program_razvoja_pode%C5%BEelja/7._sprememba_PRP/Programme_2014SI06RDNP001_9_1_sl.pdf) (30.1.2020)

Uredba razvoja podeželja: Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRR) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 487)

Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18)

Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007–2013 (1. sprememba, november 2009)

[https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/2_PRP_2007-](https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/2_PRP_2007-2013/2_1_Dokumenti/Arhiv_PRP_2007-2013/podlaga_nsnrp1_sprememba_november_2009.pdf)

[2013/2_1_Dokumenti/Arhiv_PRP_2007-](https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/2_PRP_2007-2013/2_1_Dokumenti/Arhiv_PRP_2007-2013/podlaga_nsnrp1_sprememba_november_2009.pdf)

[2013/podlaga_nsnrp1_sprememba_november_2009.pdf](https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/2_PRP_2007-2013/2_1_Dokumenti/Arhiv_PRP_2007-2013/podlaga_nsnrp1_sprememba_november_2009.pdf)

19.8.3 Izvor baze podatkov:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2018. 2019.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2020. 2021.

19.8.4 Skrbnik podatkov:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja

19.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2007–2013 za podukrep M08.6: 31.12.2015

Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: 31.12.2020

19.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Podatke o prejemnikih sredstev v okviru PRP za izboljšanje gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji redno zbira MKGP (Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ARSKTRP). Prejemniki sredstev morajo po zaključku naložbe in zadnjem izplačilu sredstev na ARSKTRP poročati o izpolnjevanju obveznosti.

Frekvenca zbiranja podatkov na GIS je odvisna od objavljenih in zaključenih razpisov vezanih na gospodarjenje z gozdovi.

19.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Uporabljeni podatki so predstavljeni v absolutnih številih in odstotkih. Podatki so prikazani ločeno za dve obdobji PRP, v katerih so bili objavljeni javni razpisi za pridobitev sredstev v okviru PRP.

19.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika:

Prednost kazalnika je v rednem pridobivanju podatkov in posodabljanju stanja. Slabost kazalnika je v neprimerljivosti podatkov o pridobljenih sredstvih v okviru PRP v različnih obdobjih, ker so se spremenili ukrepi in razpisni pogoji, sofinancirana je bila različna mehanizacija, kot tudi samo poročanje se med obdobji razlikuje.

- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
 - Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):
Zanesljivost starejših podatkov je primerljiva z novejšimi.
 - Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije): Projekcije v kazalnik niso vključene.
 - Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 2
- Relevantnost (*(1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno)*): 1
- Točnost (*(1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki)*): 2
- Časovna primerljivost (*(1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov)*): 2
- Prostorska primerljivost (*(1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni)*): ni prostorskih podatkov

19.8.9 Druge opombe:

19.8.10 Literatura oz. reference

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2018. 2019.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2020. 2021.

Stare D., Krajnc N. 2021. Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru Programa razvoja podeželja 2007–2013 za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Gozdarski vestnik, 79, 2: 33–40.

Stare D., Krajnc N. 2021. Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru podukrepa M08.6 Programa razvoja podeželja 2014–2020. Gozdarski vestnik, 79, 4: 180–189.

19.9 Avtorji

Darja Stare, Gozdarski inštitut Slovenije

Dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije

20 Kazalnik 15: Primarna odprtost gozdov

20.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☒ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

20.2 Ključno sporočilo

Slovenski gozdovi so dobro odprti s primarnimi prometnicami. Po predstavljeni metodologiji ocenjujemo, da je 75,1 % slovenskih gozdov optimalno odprtih, 22,1% gozdov je slabše odprtih, medtem pa je 2,8 % gozdov nezadostno odprtih za izvoz gozdnih lesnih sortimentov (GLS) s tovornjaki (primarna odprtost gozdov). Cilj je z umeščanjem novih prometnic v gozdni prostor optimizirati cestno omrežje slabše odprtih gozdov ter odpirati nezadostno odprte gozdove, kjer je to smotrno.

20.3 Definicija

Kazalnik definira stanje primarne odprtosti gozdov na slovenskem. Prikazane so aktualne dolžine gozdnih cest in protipožarnih gozdnih cest. Gozdovi so razdeljeni v tri kategorije primarne odprtosti: optimalno odprti, slabše odprti ter nezadostno odprti gozdovi. Prikazana so vlaganja v omrežje gozdnih cest (novogradnje, rekonstrukcije ter vzdrževanja) po letu 2014 ter njihov vpliv na odprtost gozdov.

Odprtost gozdov v grobem ločimo na primarno in sekundarno.

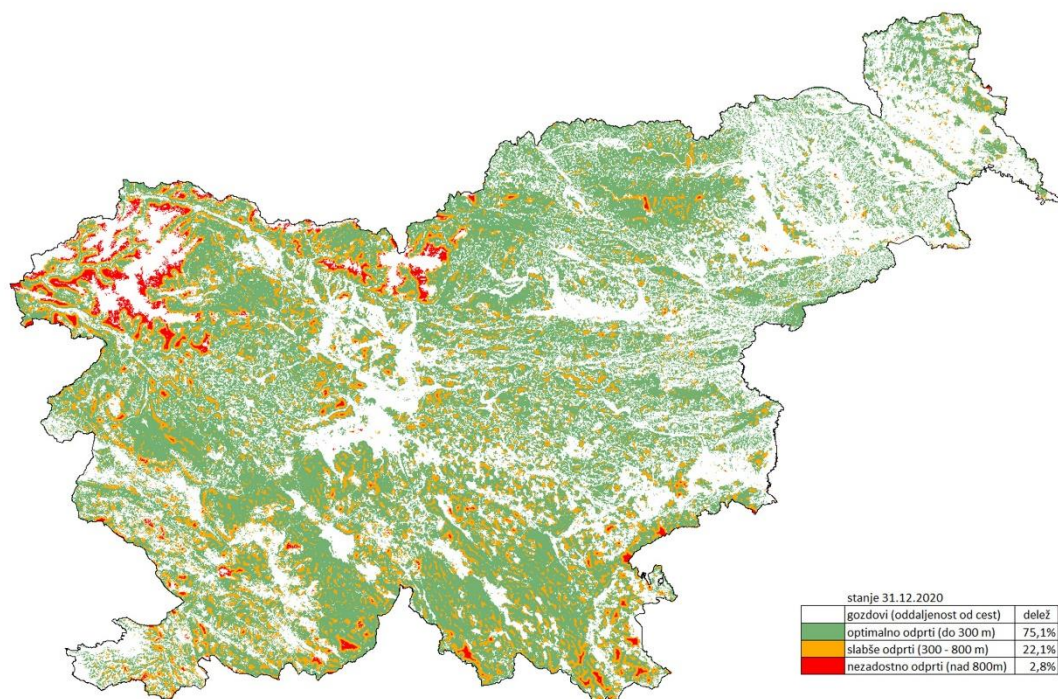
Primarna odprtost je v naših razmerah tesno vezana na prevoz GLS s tovornjaki po mreži gozdnih cest, ki jo smiselno dopolnjujejo protipožarne gozdne ceste in produktivne javne ceste. V nedavni preteklosti in marsikje drugod po svetu primarno odprtost gozdov zagotavljajo tudi z gozdnimi železnicami, vodotoki primernimi za plavljenje lesa ter nekaterimi drugimi oblikami transporta, ki pri nas niso več aktualne.

Sekundarna odprtost se nanaša na prometnice, po katerih poteka spravilo gozdnih lesnih sortimentov (GLS) (traktorsko, žičniško, strojna sečnja,...) do mesta (npr. skladišča ob gozdni cesti), kjer sledi prevoz po primarnih prometnicah.

Gozdna cesta je grajena gozdna prometnica, namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom in omogočanju racionalnega prevoza gozdnih lesnih sortimentov ter je vodena v evidenci gozdnih cest;

Pri določanju primarne odprtosti gozdov mora biti torej glavno vodilo možnost dostopa in dela s primernim gozdarskim tovornjakom. To pomeni: da je (1.) celotno omrežje primarnih prometnic prilagojeno vožnji tovornjakov z GLS in da je (2.) oddaljenost gozdnih površin od produktivnih primarnih prometnic krajša od maksimalno dopustnih spravičnih razdalj.

20.4 Grafi z virom podatkov

Slika 86: Primarna odprtost gozdov (Vir: ZGS, prikaz GIS)

Preglednica 17: Primarna odprtost gozdov

površine gozdov (ha)	stanje 2013*	stanje 2020	dodatno odprto glede na 2013	1km novogradnje na novo odpira
optimalno odprti (do 300m)	881349	883326	1977	23,0
slabše odprti (300-800m)	261083	259603	-1480	-17,2
nezadostno odprti (nad 800m)	33630	33133	-497	-5,8

*Maska gozda in mreža javnih cest sta bili uporabljeni vedno upoštevajoč stanje 2020.

Vir: ZGS, preračun GIS

20.5 Cilj

- Povečati odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami ter imeti primerno vzdrževane gozdne ceste.

20.6 Komentar

Gozdne prometnice imajo zelo pomembno vlogo pri gospodarjenju z gozdovi. V kolikor je mreža gozdnih prometnic primerna za proizvodnjo lesnih sortimentov, hkrati ta opravlja tudi številne druge naloge: Omogoča izvedbo gojitvenih del, lovske dejavnosti, dostopa interventnim službam in rekreacijske dejavnosti. Z minimalnimi prilagoditvami omrežja gozdnih prometnic, pa lahko to zagotavlja tudi dostop do kmetij in zaselkov, ali do infrastrukturnih objektov.

Slovenski gozdovi so v osnovi solidno odprti s primarnimi prometnicami. Po predstavljeni metodologiji ocenjujemo, da je 75,1 % slovenskih gozdov optimalno odprtih, 22,1% gozdov je slabše odprtih, medtem pa je 2,8 % gozdov nezadostno odprtih za izvoz gozdnih lesnih sortimentov s tovarnjaki.

V obdobju 2014-2020 se je izvedlo 24,2 km rekonstrukcij gozdnih cest ter zgradilo 85,1 km novih gozdnih cest (ZGS, 2014-2020). 1 km nove gozdne ceste je v povprečju odpiral 17,2 ha slabše odprtih gozdov (vplivno območje 300 do 800 m) ter 5,8 ha nezadostno odprtih gozdov (vplivno območje nad 800 m). Kar kaže na to, da se nove ceste umešča v precejšnji meri na območja, ki so od obstoječih prometnic oddaljena manj kot 300 m. Od tega je bilo 10,4 km rekonstrukcij gozdnih cest ter 63,8 km novogradenj v zasebnih gozdovih (ZGS, 2014-2020), od katerih je bilo 3,3 km rekonstrukcij (14 % od vseh, oz. 32 % v zasebnih gozdovih) in 18,0 km novogradenj (21 % od vseh, oz. 28 % v zasebnih gozdovih) sofinanciranih s strani PRP (MKGP 2021).

Vzdrževanje gozdnih cest so izvajale lokalne skupnosti v skladu s Programom vzdrževanja gozdnih cest, ki ga je pripravil ZGS v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi. Povprečen strošek za vzdrževanje 1 km gozdne ceste je v obdobju 2014-2020 znašal 785 €, medtem ko je povprečna letna realizacija predstavljala 60 % ugotovljenih potreb po vzdrževanjih (ZGS, 2014-2020).

Cilj je z umeščanjem novih prometnic v prostor optimizirati cestno omrežje slabše odprtih gozdov ter odpirati nezadostno odprte gozdove, kjer je to smotrno. Med slabše odprtimi in nezadostno odprtimi gozdovi je 51 195 ha varovalnih gozdov, kjer zaradi velikih naklonov izgradnja novih cest pogosto ni ekonomsko upravičena ter 6 766 ha gozdov, kjer ukrepanje ni dovoljeno. Na preostalih 236 753 ha slabše ali nezadostno odprtih gozdov bo v prihodnje smiselno zgoščati omrežje gozdnih cest ter s tem optimizirati primarno odprtost gozdov.

Cilj je tudi zagotoviti zadostno 100 % potrebnih sredstev za vzdrževanje obstoječega omrežja gozdnih prometnic.

20.7 Stanje

Komentar, ki opredeljuje stanje

 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	Odprtost slovenskih gozdov zelo počasi, a vztrajno raste. Zaradi razdrobljene gozdne posesti, se letno zgradi le malo gozdnih cest (cca 12 km). 1 km nove gozdne ceste v povprečju odpira 17,2 ha slabše odprtih gozdov ter 5,8 ha nezadostno odprtih gozdov.
---	---

20.8 Metodologija

20.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

20.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Zakon o cestah (Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15 in 10/18)

20.8.3 Izvor baze podatkov:

ZGS (sestoji, gozdne ceste in protipožarne preseke),

GURS (Zbirni kataster javne gospodarske infrastrukture)

20.8.4 Skrbnik podatkov:

ZGS, GURS

20.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov:

31.12.2020

20.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

ZGS enkrat letno posodobi masko gozdov ter redno posodablja bazo gozdnih cest in protipožarnih presek. GURS redno posodablja zbirni kataster javne infrastrukture. Kazalnik se lahko tako preračuna enkrat letno.

Za določanje primarne odprtosti gozdov je potrebno sestaviti mrežo produktivnih prometnic iz treh baz podatkov. V bazi »gozdne ceste«, se upošteva vse veljavne gozdne ceste.

V bazi »protipožarne preseke« se upošteva protipožarne preseke prve kategorije (protipožarne gozdne ceste).

V bazi »javne ceste« se upošteva ceste kategorij 3 do 13 (glavne ceste, regionalne ceste, turistične in lokalne ceste, javne poti ter mestne in krajevne ceste).

Aktualno masko gozda se izdela iz baze »sestoji«. Upošteva se vse sestoje kategorije »G« (gozd).

20.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Optimalna primarna odprtost gozdov predstavlja gostoto primarnih prometnic, kjer so skupni stroški prevoza in spravila gozdnih lesnih sortimentov najnižji. Odvisna je od številnih dejavnikov. Pri visoki gostoti gozdnih cest je omejujoč dejavnik strošek izgradnje in

vzdrževanja omrežja gozdnih cest, pri nizki gostoti pa stroški spravila (Pičman, 2007 in Potočnik, 2009).

Spravilne razdalje nad 1200 m pri traktorskem ter nad 800 m pri žičniškem spravilu, so zaradi visokih spravilnih stroškov težko ekonomsko upravičene, zato taki gozdovi niso upoštevani kot primarno odprti (Uredba,...1994). To stanje smo okvirno zajeli s horizontalno oddaljenostjo 800 m od najbližje primarne prometnice.

Optimalna gostota gozdnih cest se ob upoštevanju dejavnikov v našem širšem okolju večinoma giblje okoli 20 m/ha. Krč in Beguš (2011) sta za slovenske gozdove predlagala gostote od 15 do 25 m/ha. S 300 m horizontalno razdaljo gozdov od najbližje primarne prometnice smo okvirno zajeli najnižjo gostoto prometnic 15 m/ha. Iz tega sledi, da je za gozdna območja, ki so oddaljena več kot 300 m od najbližje prometnice, smiselno prednostno preučiti možnosti optimizacije (zgoščanje) omrežja.

Podatki se obdelujejo s programsko opremo za obdelavo prostorskih podatkov (npr. Arc Map).

Gozdove smo glede na primarno odprtost razdelili v naslednje tri skupine:

Optimalno odprti gozdovi, ki se od najbližje prometnice nahajajo manj kot 300 m (horizontalne razdalje),

Slabše odprti gozdovi se od najbližje prometnice nahajajo od 300 do 800 m (horizontalne razdalje),

Nezadostno odprti gozdovi se od najbližje prometnice nahajajo dlje kot 800 m (horizontalne razdalje).

20.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika: Metodologija izračuna kazalnika odprtosti gozdov je enostavna in transparentna ter relativno hitro preverljiva.
- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki):
- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije): Projekcije v kazalniku niso vključene.
- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 2
- Relevantnost (*(1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno)*): 3
- Točnost (*(1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki)*): 2
- Časovna primerljivost (*(1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov)*): 2
- Prostorska primerljivost (*(1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni)*): 1

20.8.9 Druge opombe:

V prihodnje bi bilo smiselno pregledati bazo javnih cest in določiti tiste ceste, ki dejansko omogočajo dostop (omejitve osne obremenitve ter ostale omejitve) ter nakladanje tovarnjaka z gozdnimi lesnimi sortimenti, upoštevajoč tudi linijske prepreke, ki onemogočajo spravilo lesa proti najbližji cesti (npr. visoke stene, široki vodotoki, železniške proge, zidovi in ograje,...).

20.8.10 Literatura oz. reference

Krč J., Beguš J. 2011. Zasnova modela določanja odpiranja gozdov z gozdnimi cestami za potrebe gozdnogospodarskega načrtovanja. XXVIII gozdarski študijski dnevi.

Pičman D., 2007. Šumske prometnice. Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Podatki o gozdnih prometnicah ter sestojih, stanje 31.12.2020. Zavod za gozdove Slovenije.

Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019. 2021. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Poročila o gozdovih 2014-2020, Zavod za gozdove Slovenije

Potočnik I., 2009. Gozdne prometnice, študijsko gradivo. Biotehniška fakulteta

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. UR. L. 38/94.

20.9 Avtorji

Jaša Saražin, Gozdarski inštitut Slovenije

21 Kazalnik 16: Pred industrijska predelava lesa v okviru PRP

21.1 Področja

- ☒ **Gozdarske politike**
- ☐ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☒ Trg lesa in lesnih proizvodov

21.2 Ključno sporočilo

Opisujemo trenutno stanje naložb PRP 2014-2020 v pred industrijsko predelavo lesa (operacije B znotraj podukrepa M08.6). Do konca leta 2019 so bili v okviru podukrepa M08.6 objavljeni trije javni razpisi za naložbe v predindustrijsko predelavo lesa v skupni višini 21,0 mio €.

21.3 Definicija

Kazalnik prikazuje stanje prejemnikov sredstev in naložb v pred industrijsko predelavo lesa v okviru PRP 2014-2020.

Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa ureja Uredba o izvajanju ukrepa naložbe v osnovna sredstva in podukrepa podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (v nadaljevanju Uredba).

Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa iz PRP 2014-2020 so naložbe v dejavnost obdelave okroglega lesa pred industrijsko predelavo lesa in dejavnosti prve predelave lesa majhnega obsega, ki diverzificira proizvodnjo upravičencev.

V obdelavo okroglega lesa, pred industrijsko predelavo lesa ter prvo predelavo lesa majhnega obsega spadajo: žaganje lesa, skobljanje lesa in druga strojna obdelava okroglega lesa, profiliranje, iveriranje, proizvodnja lesenih železniških pragov, proizvodnja lesenih drogov, kolov, sekancev in iveri, sušenje lesa, impregnacija ali biocidna zaščita lesa z biocidnimi proizvodi ali drugimi materiali, modifikacija lesa, proizvodnja sekancev ter proizvodnja lesnih peletov, briketov ali drv za energetske rabo. To so mikro in mala podjetja (glede na merila v prilogi 1 Uredbe), ki imajo skladno s standardno klasifikacijo dejavnosti registrirano dejavnost s šifro A02.200 – sečnja, C16.100 – žaganje, skobljanje in impregniranje lesa ali C16.290 – proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja.

Majhen obseg predelave lesa pomeni:

- do 10.000 m³ vhodne surovine za proizvodnjo žaganega lesa ali neimpregniranih pragov letno, če gre za žagarske obrate,

- do 2.000 ton proizvodnje lesnih peletov ali briketov letno, če gre za proizvodnjo peletov ali briketov kot dodatno dejavnost v okviru žagarskih obratov,
- do 6.000 nasutih m³ oziroma predelava 2.000 m³ okroglega lesa letno, če gre za proizvodnjo sekancev kot dodatna dejavnost v okviru žagarskih obratov,
- do 25.000 nasutih m³ oziroma predelavi 7.500 m³ okroglega lesa letno, če gre za proizvodnjo lesnih sekancev v gozdu ali
- do 10.000 nasutih prostorninskih metrov polen letno (ekvivalentno 5.000 m³ okroglega lesa), če gre za obrate za proizvodnjo drv.

Naložbe se glede na obseg delijo na enostavne in zahtevne. Naložba katere skupna vrednost je ob prijavi na javni razpis manjša ali enaka 100.000 eurov je enostavna. Če skupna vrednost naložbe ob prijavi na javni razpis presega 100.000 eurov je to zahtevna naložba.

Upravičenci do podpore so gospodarske družbe, zadruga, samostojni podjetniki posamezniki, skupine proizvajalcev s področja gozdarstva, nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji, skupine nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki so opredeljeni kot mikro in malo podjetje. Do podpore v okviru podukrepa M08.6 so upravičeni stroški nakupa novih strojev in opreme za pred industrijsko predelavo lesa in splošni stroški, do vključno 10 odstotkov upravičenih stroškov naložbe.

Glavni cilj operacije (naložb v predindustrijsko predelavo lesa) je dodajanje vrednosti gozdarskim proizvodom.

21.4 Grafi z virom podatkov

Preglednica 18: Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev ter vrednost odobrenih sredstev in izplačil po statusu vlagatelja za operacijo B v okviru podukrepa M08.6, PRP 2014–2020 na dan 31.12.2020)

Status vlagatelja		Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev	Odobrena sredstva (mil €)	Vrednost izplačil (mil €)
B – Predindustrijska predelava lesa	Gospodarska družba	63	53	5,34	3,10
	Kmetija z registrirano dopolnilno dejavnostjo	156	135	4,49	2,16
	Samostojni podjetnik	18	18	1,34	0,79
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	37	34	2,07	0,56
	Zadruga	1	1	*	*
	SKUPAJ	275	241		

vir podatkov: MKGP, preračun GIS, 2021

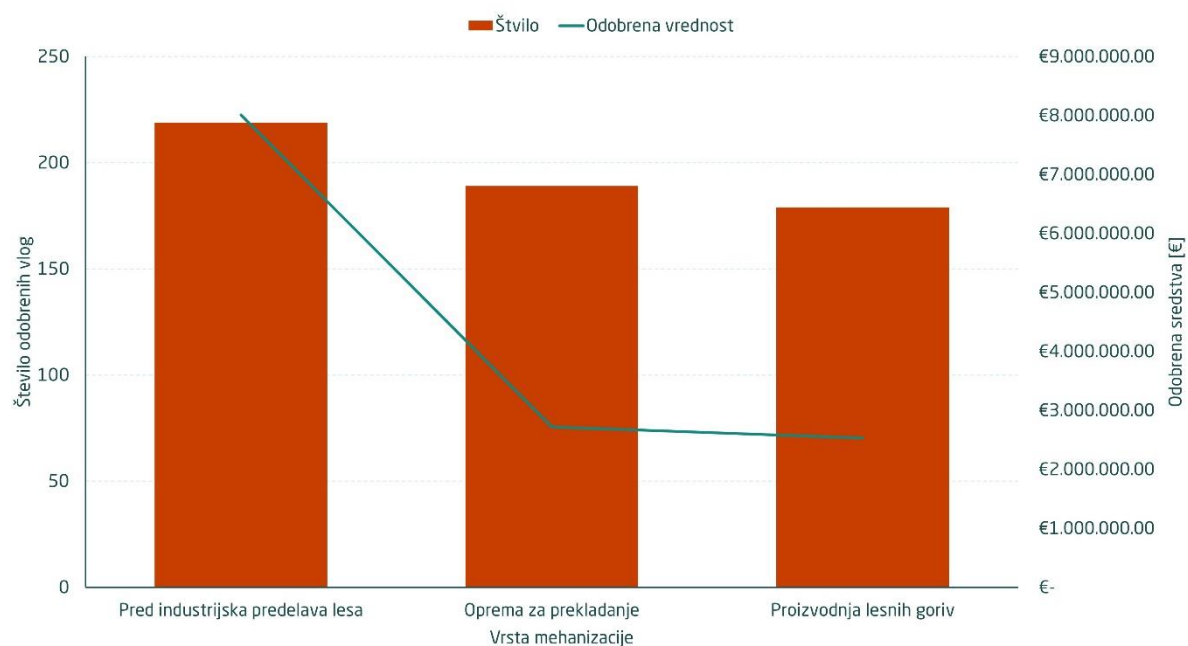
Preglednica 19: Seznam mehanizacije in opreme, katerih nakup je bil odobren v okviru podukrepa M08.6 – operacija B, razpis PRP 2014–2020

Vrsta mehanizacije in opreme	Naziv stroška	Število	Odobrena vrednost
Stroji za prekladanje	Naložbe (majhne, enostavne, zahtevne)	211	94.211
	Mehanizacija in oprema	587	13.267.232
	Nakladalniki	80	2.185.565
	Vakuumsko dvigalo	9	53.325
	Viličarji	26	449.858
	Oprema strojev za prekladanje	74	33.721
	Rezalno-cepilni stroj, traktorski	47	493.485
	Sekalniki, traktorski pogon	39	423.362
	Cepilnik	37	65.169
	Cepilne klešče	8	22.033
Proizvodnja lesnih goriv	Strojna linija za izdelavo pelet	15	986.283
	Stroj za izdelavo sekancev	14	192.272
	Strojna linija za izdelavo sekancev	6	164.868
	Strojna linija za izdelavo briketov	4	148.498
	Naprave za sušenje lesa	30	2.001.564
	Žagalni stroj	55	1.585.476
	Žagalna linija s tračno žago	48	2.328.161
	Linija za robljenje desk in razrez prizm	19	568.294
	Mobilna tračna žaga	18	286.096
	Čelilnik (stroj za čeljenje)	16	280.901
Pred industrijska predelava lesa	Skobeljni stroj	11	238.470
	Stroj za lupljenje hlodovine	11	653.206
	Krožna žaga za razrez drv	9	37.622
	Robilnik (stroj za robljenje)	8	69.002
	Parilnica za les	1	*
	Oprema za zaščito lesa med transportom	1	*
	Stroj za reduciranje premera hlodovine	1	*
	SKUPAJ	798	13.361.443**

vir podatkov: MKGP, 2021

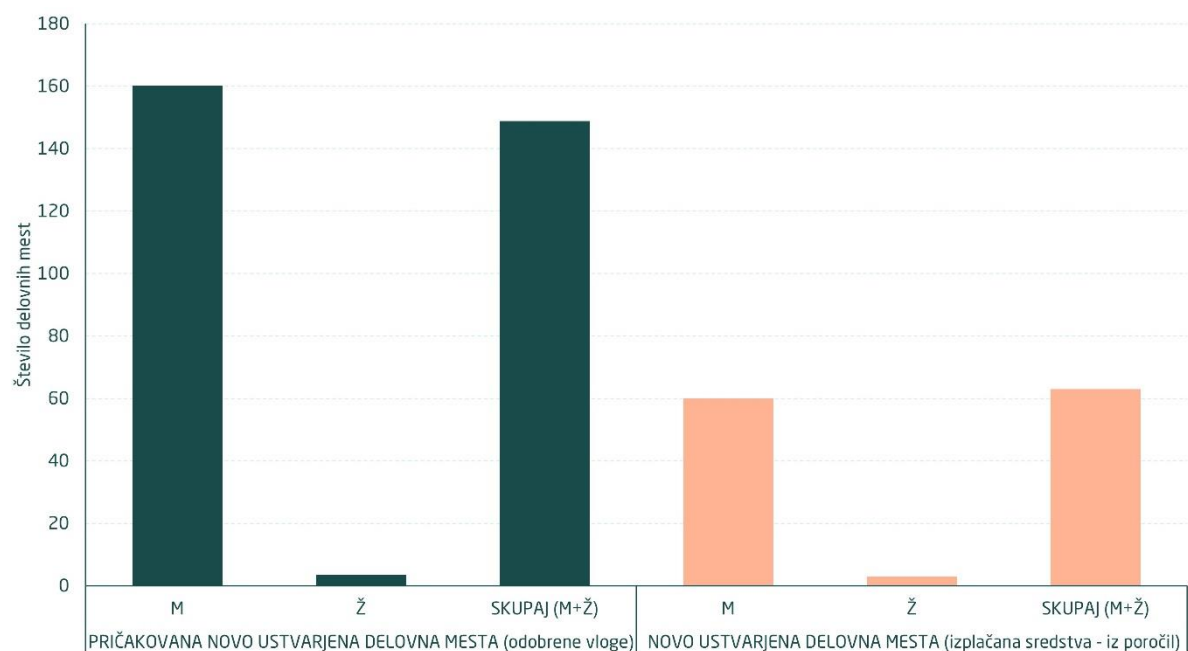
*zaradi nizkega števila vlagateljev vrednosti ne navajamo

**skupna vrednost brez upoštevanje vrednosti, kjer je št. vlagateljev = 1

Vir: MKGP, 2021

Slika 87: Število in odobrena vrednost investicij v pred industrijsko predelavo lesa, opremo za prekladanje in proizvodnjo lesnih goriv. (vir podatkov: MKGP, 2021)

Vir: MKGP, 2021

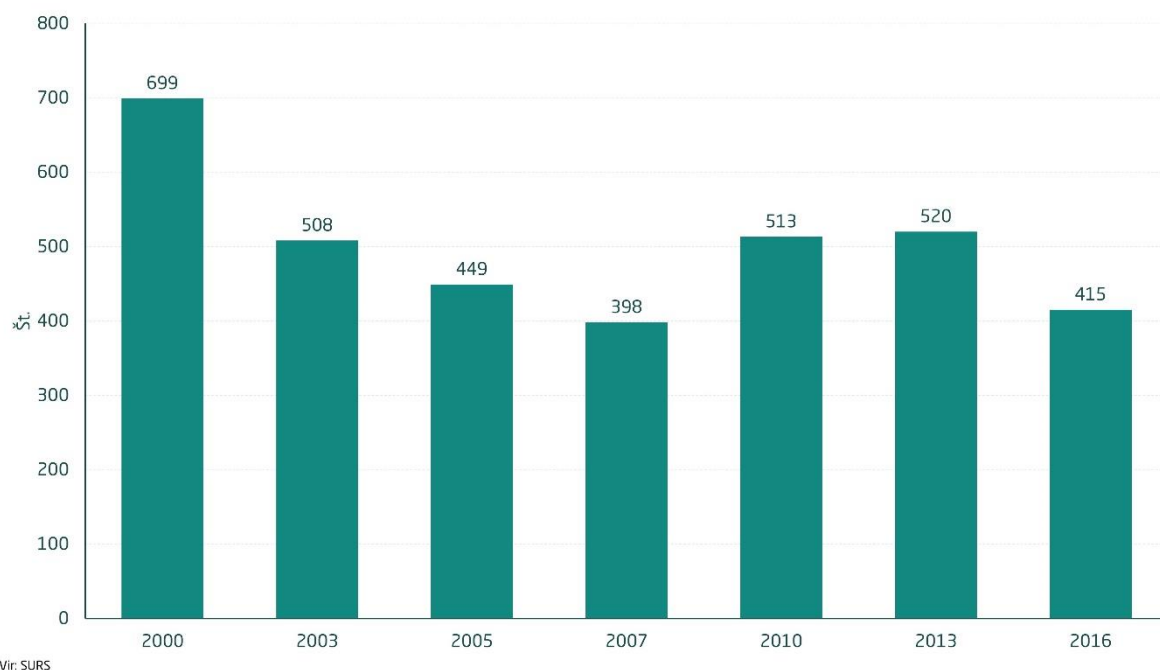
Slika 88: Ustvarjena delovna mesta v okviru predindustrijske predelave lesa. Šteje se pravne osebe (gospodarske družbe, zadruga) in s.p. (vir podatkov: MKGP, 2021)

Preglednica 20: Število in delež investicij, ki omogočajo večfaznost proizvodnega procesa.

Večfaznost investicije	Števil o	Delež [%]
Investicija v enofazni proiz. proces	179	65

Razrez lesa - izdelava sekancev	33	12
Razrez lesa - sušenje lesa	27	10
Razrez lesa - sušenje lesa; Razrez lesa - izdelava sekancev	21	8
Razrez lesa - izdelava pelet	7	3
Razrez lesa - impregnacija lesa	3	1
Razrez lesa - izdelava sekancev; Razrez lesa - izdelava pelet	3	1
Razrez lesa - sušenje lesa; Razrez lesa - impregnacija lesa; Razrez lesa - izdelava sekancev	1	0
Razrez lesa - sušenje lesa; Razrez lesa - sušenje lesa - impregnacija lesa; Razrez lesa - impregnacija lesa; Razrez lesa - izdelava sekancev	1	0
SKUPAJ	275	100

vir podatkov: MKGP, 2021

Slika 89: Število družinskih kmetij, ki se ukvarja s predelavo lesa med leti 2000 in 2016. (Vir: SURS)

Preglednica 21: Število odobrenih prošelj za subjekte z registrirano dopolnilno dejavnostjo na kmetiji glede na vrsto registrirane dopolnilne dejavnosti.

Registrirana dopolnilna dejavnost na kmetiji	Število odobrenih prošelj
A02.200 Sečnja	41
C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa	27

A02.200 Sečnja; C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa; C16.290 Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja	25
C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa; C16.290 Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja	12
A02.200 Sečnja; C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa	11
A02.200 Sečnja; C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa; Druga dejavnost	10
A02.200 Sečnja; C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa; C16.290 Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja; Druga dejavnost	7
A02.200 Sečnja; Druga dejavnost	7
A02.200 Sečnja; C16.290 Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja	5
C16.290 Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja	3
C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa; C16.290 Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja; Druga dejavnost	2
C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa; Druga dejavnost	2
A02.200 Sečnja; C16.290 Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja; Druga dejavnost	1
SKUPAJ	153

vir podatkov: MKGP, 2021

Preglednica 22: Število in vrsta strojev odobrena za sofinanciranje za subjekte z registrirano dopolnilno dejavnostjo na kmetiji.

Registrirana dopolnilna dejavnost	Kategorija odobrene opreme	Število	Vrsta strojev in naprav
A02.200 Sečnja	1.4.19. Pred industrijska predelava lesa	1	mobilne tračne žage
	7.13. Namenski gozdarski stroji	30	sekalniki, cepilniki, rezalno-cepilni stroji
	7.2. Stroji za prekladanje	10	oprema za prekladanje
C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa	1.4.19. Pred industrijska predelava lesa	21	žagalne linije, žagalni stroji, linije za robljenje desk
	7.13. Namenski gozdarski stroji	2	sekalniki, rezalno-cepilni stroji
	7.2. Stroji za prekladanje	4	oprema za prekladanje

A02.200 Sečnja; C16.100 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa; C16.290 Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja	1.4.19. Pred industrijska predelava lesa	7	žagalne linije, stroji za lupljenje, linije za robljenje desk
	7.13. Namenski gozdarski stroji	11	sekalniki, cepilnik, rezalno cepilni stroji
	7.2. Stroji za prekladanje	7	oprema za prekladanje

vir podatkov: MKGP, 2021

21.5 Cilj

Glavni namen kazalnika je spremljanje spodbud za razvoj dejavnosti z lesom na podeželju, tudi v obliki malih in srednje velikih podjetij. Izmed meril, ki se uporabljajo za ocenjevanje vlog in uspešnosti izvajanja PRP smo izbrali sledeče cilje kazalnika pred industrijske predelave lesa (operacija B v okviru podukrepa M08.6):

- Večanje števila odobrenih vlog ter sredstev za sofinanciranje mehanizacije in opreme za pred industrijsko predelavo lesa (naprave za lupljenje hlodovine, žagalni stroji, žagalne linije, naprave za sušenje lesa,...) ter proizvodnjo lesnih goriv (npr. linije za proizvodnjo sekancev, pelet, briket) predvsem pri kmetijah z registrirano dopolnilno dejavnostjo. Na takšen način se spodbuja razvoj dopolnilnih dejavnosti, ki so povezane z lesom na kmetijah;
- Večanje števila investicij, ki omogočajo večfaznost proizvodnega procesa;
- Večanje števila zaposlenih oz. števila družinskih kmetij, ki se ukvarja z predelavo lesa;
- Novo ustvarjena delovna mesta na področju pred industrijske predelave lesa.

21.6 Komentar

Do konca leta 2019 so bili v okviru podukrepa M08.6 objavljeni trije javni razpisi za naložbe v predindustrijsko predelavo lesa v skupni višini 21,0 mio €.

Glede na status vlagatelja pri naložbah v predindustrijsko predelavo lesa prevladujejo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo (55,8 %), sledijo gospodarske družbe (26,7 %), samostojni podjetniki (10,5 %) ter zasebni lastniki gozdov (s.p.) (7,0 %). Največji delež izplačanih sredstev pa so prejele gospodarske družbe (47,2 %) ter kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo (24,9 %).

Izmed mehanizacije in opreme v okviru operacije B (podukrep M08.6), je bilo v letu 2019 največje število opreme ali naprav kupljenih v okviru pred-industrijske predelave lesa (skupno 228 kosov opreme) z vrednostjo 8,01 milijona €, kar predstavlja 60 % celotne odobrene vrednosti. Številčno v tem segmentu prevladuje sofinanciranje žagalnih strojev (55 kosov opreme), vrednostno pa žagalnih linij s tračno žago (2,3 milijone €) in naprav za sušenje lesa (2,0 milijona €). V okviru operacije B je bilo sofinanciranih več strojev za pripravo lesnih goriv; skupno 179 kosov opreme z vrednostjo 2,5 milijonov € (31 % celotne odobrene vrednosti).

Največ za pripravo drv, kar 47 rezalno-cepilnih strojev, ter še 37 cepilnikov. Za pripravo lesnih sekancev je bilo sofinanciranih 39 sekalnikov na traktorski pogon, 14 strojev za izdelavo sekancev, in še 6 strojnih linij za izdelavo sekancev. Sofinanciranih je bilo tudi 15 linij za izdelavo peletov in 4 linije za izdelavo briketov. V stroje za prekladanje je bilo skupno vloženih 2,7 milijona € ali 32% odobrenih vrednosti, od tega je bilo 2,2 milijona € namenjenih sofinanciranju teleskopskih nakladalnik. Številčno v tem segmentu prevladuje tudi oprema strojev za prekladanje vendar skupna vrednost ne presega 0,5 milijona €.

Pri ocenjevanju in izboru vlog, ki prispejo na razpis se spremljajo sledeča merila:

- *interna stopnja donosnosti* (klasični kazalnik ekonomske učinkovitosti, ki pove kolikšno akumulacijo ustvari ena enota vloženega kapitala);
- *število zaposlenih v podjetju* (prednost imajo podjetja z več zaposlenimi; s tem se doseže intenziviranje gospodarjenja z gozdovi in ustvarjanje novih delovnih mest);
- *število na novo ustvarjenih delovnih mest* (podpirajo se podjetja, ki nameravajo na novo ustanoviti več delovnih mest);
- *razvitost občin in stopnja gozdnatosti občin*
- *večfaznost proizvodnega procesa* - Merilo spodbuja naložbe, ki povezujejo več faz proizvodnega procesa (prva faza je razrez lesa, druga je predelava odpadkov (nastane produkt peleti, sekanci) ali sušenje, impregnacija razrezanega lesa).
- *Okolijski prispevek naložbe* (pospešujejo se naložbe v učinkovitejšo rabo energije, izkoriščanje obnovljivih virov, zmanjšanje količine odpadkov);
- *Racionalnost porabe javnih sredstev in število članov kmetijskega gospodarstva, ki so zavarovani iz kmetijske dejavnosti.*

Uspešnost izvajanja PRP 2014-2020 se poroča v letnih poročilih. Med pomembnejše kazalnike (ocene) podukrepa M08.6, ki prispeva predvsem k prednostnemu področju 6A spada spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in **ustvarjanja novih delovnih mest**. Ciljni kazalnik prednostnega področja 6A je 350 delovnih mest, ustvarjenih s podprtimi projekti do leta 2023. Od tega naj bi jih bilo 310 ustvarjenih v okviru izvajanja podukrepa M06.4 in 40 v okviru izvajanja podukrepa M08.6.

Zadnje vrednotenje PRP 2014-2020 je bilo izvedeno v septembru 2019 (Vrednotenje: Presoja..., 2019) v katerem ugotavljajo, da je iz naslova podukrepa M08.6 za doseganje prednostnega področja 6A v dosedanjem izvajanju programa predvidenih 164 delovnih mest kar je 64,9 % postavljenega cilja (350 delovnih mest). Največ pričakovanih novo ustvarjenih delovnih mest (t.j. 148) je ravno v okviru operacije B (pred industrijska predelava lesa). Do sedaj pa je bilo dejansko ustvarjenih 63 delovnih mest.

PRP 2014-2020 v okviru operacije B spodbuja naložbe, ki povezujejo več faz proizvodnega procesa (prva faza je razrez lesa, druga predelava odpadkov (nastane produkt peleti, sekanci) ali sušenje, impregnacija razrezanega lesa). Kljub temu večji delež (65 %) odobrenih investicij, ne ustreza temu merilu. Med večfaznimi investicijami prevladujejo z 12 % stroji in naprave, ki povezujejo razrez lesa in sušenje lesa ter investicije (teh je 10 %), ki hkrati povezujejo razrez lesa in sušenje lesa ter razrez lesa in izdelavo sekancev .

Podatki Statističnega urada RS kažejo da število družinskih kmetij, ki se ukvarja s predelavo lesa od leta 2000 pada; največ jih je bilo evidentiranih ravno leta 2000 (t.j., 600), najmanj pa leta 2007 (t.j., 398), ob zadnjem popisu 2016 je to število glede na predhodno leta padlo (t.j., 415). V okviru PRP 2014-2020 sodelujočih kmetij (ki jim je bilo odobreno sofinanciranje) jih ima največ (t.j. 60 kmetij ali 39%) registrirano dopolnilno dejavnost A02.200 (Sečnja) kot tudi

C16.100 (Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa) ali C16.290 (Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja), 27 % (ali 41 kmetij) je takšnih, ki imajo registrirano zgolj dopolnilno dejavnost A02.200 in 18 % takšnih z registrirano dopolnilno dejavnostjo C16.100 (Preglednica 4). Pričakovano so kmetije z dopolnilno dejavnostjo A02.200 oddajale vloge predvsem za sofinanciranje namenskih gozdarskih strojev; največkrat so to sekalniki, cepilniki in rezalno-cepilni stroji. Pri kmetijah z dopolnilno dejavnostjo C16.100 prevladujejo investicije v žagalne linije, žagalne stroje in linije za robljenje desk. Pri kmetijah, ki imajo registrirane vse tri dopolnilne dejavnosti (A02.200, C16.100 in C16.290) prevladujejo investicije v namenske gozdarske stroje (predvsem sekalnike, cepilnike, rezalno cepilne stroje).

21.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika ostaja nespremenjeno	Statistični podatki za obdobje med 2000 in 2016 kažejo, da se število družinskih kmetij, ki se ukvarja s predelavo lesa, manjša. V okviru operacije B (pred industrijska predelava lesa) so bila kljub temu ustvarjena nova delovna mesta (36 dejansko ustvarjenih delovnih mest, še dodatnih 85 pa je predvidenih). Število investicij v pred industrijsko predelavo se večja; kljub temu pa je delež naložb, ki povezujejo več faz proizvodnega procesa relativno majhen (35 %).

21.8 Metodologija

21.8.1 Cilj so povzeti po:

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)

21.8.2 Druge zakonodajne podlage:

Uredba razvoja podeželja: Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 487)

Uredba o izvajanju ukrepa naložbe v osnovna sredstva in podukrepa podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6926>)

Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18)

Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007–2013 (1. sprememba, november 2009)

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/2_PRP_2007-2013/2_1_Dokumenti/Arhiv_PRP_2007-2013/podlaga_nsnrp1_sprememba_november_2009.pdf

21.8.3 Izvor baze podatkov:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2018. 2019.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2020. 2021.

21.8.4 Skrbnik podatkov:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja

21.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: 31.12.2020

21.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Podatke o prejemnikih sredstev v okviru PRP redno zbira MKGP (Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja - ARSKTRP). Prejemniki sredstev morajo po zaključku naložbe in zadnjem izplačilu sredstev na ARSKTRP poročati o izpolnjevanju obveznosti.

Frekvenca zbiranja podatkov na GIS je odvisna od objavljenih in zaključenih razpisov vezanih na gospodarjenje z gozdovi.

21.8.7 Metodologija obdelave podatkov

Uporabljeni podatki so predstavljeni v absolutnih številih in odstotkih. Podatki so prikazani ločeno za dve obdobji PRP, v katerih so bili objavljeni javni razpisi za pridobitev sredstev v okviru PRP.

21.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika: Podatki so vezani na program PRP. V kolikor bo v novi perspektivi PRP podoben ukrep bo možna primerjava med različnimi obdobji in skozi daljše obdobje.
- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost: podatki so robustni
- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki): Podatki so zanesljivi vendar se nanašajo na kratko obdobje.
- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 2
- Relevantnost (*(1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno)*): 3
- Točnost (*(1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki)*): 2

- Časovna primerljivost (*1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov*): 3
- Prostorska primerljivost (*1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni*): ni prostorskih podatkov
-

21.8.9 Druge opombe:

21.8.10 Literatura oz. Reference

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2020. 2021.

Stare D., Krajnc N. 2021. Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru podukrepa M08.6 Programa razvoja podeželja 2014–2020. Gozdarski vestnik, 79, 4: 180-189.

21.9 Avtorji

Dr. Peter Prislan, Gozdarski inštitut Slovenije

Darja Stare, Gozdarski inštitut Slovenije

22 Kazalnik 17: Podprti projekti v okviru PRP

22.1 Področja

- ☐ Gozdarske politike
- ☒ Pridobivanje lesa
- ☐ Varnost in zdravje pri delu
- ☐ Profesionalizacija del
- ☐ Biogospodarstvo
- ☐ Lastništvo gozdov
- ☐ Trg lesa in lesnih proizvodov

22.2 Ključno sporočilo

V Sloveniji smo v letu 2017 preko ukrepa Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja 2014-2020 pričeli z izvajanjem pristopa Evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti (EIP). Trenutno se pri nas izvaja 32 projektov EIP, od tega je bilo v mesecu juliju 2020 potrjenih prvih 5 projektov EIP na področju gozdarstva.

Potrjeni gozdarski projekti EIP se nanašajo na **razvoj in širitev digitalizacije v gozdarstvu, modele lokalne oskrbe, dodajanje vrednosti lesu ter na ohranjanje raznovrstnosti v gozdnih habitatih.**

22.3 Definicija

Kazalnik predstavlja projekte s področja gozdarstva, ki so bili podprti v sklopu Programa razvoja podeželja.

Evropsko partnerstvo za inovacije (EIP) je nov koncept evropske politike za spodbujanje inovativnosti in učinkovitejšega povezovanja med raziskavami in inovativnostjo z namenom hitrejšega pridobivanja uporabnih rešitev. V sklopu »inovativne Unije« je bilo vzpostavljenih pet evropskih inovacijskih partnerstev. Eno izmed njih je tudi Evropsko partnerstvo za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti (EIP-AGRI). Glavni namen EIP-AGRI je spodbujati konkurenčno in trajnostno kmetijstvo in prispevati k zagotavljanju stabilne pridelave hrane, krme in biomaterialov, trajnostnemu upravljanju naravnih virov od katerih sta odvisna tako kmetijstvo kot gozdarstvo in sožitje z okoljem. EIP na področju produktivnosti in trajnosti kmetijstva je opredeljen od 55. do 57. Člena Uredbe 1305/2013/EU.

Pristop EIP se spodbuja v okviru ukrepa M16 – Sodelovanje, ki je povsem nov ukrep PRP 2014-2020. V središču teh projektov je kmetijsko gospodarstvo in praktični izziv, s katerim se to kmetijsko gospodarstvo srečuje v svoji vsakdanji praksi.

Projekti EIP so projekti, ki se nanašajo na iskanje rešitev dejanskega problema, ki ga kmet zaznava na svoji kmetiji. Je natančno definiran, strokovno utemeljen, v njem so vse informacije, kaj in na kakšen način bodo udeleženci projekta počeli v obdobju trajanja projekta.

Za namen izvedbe projekta EIP se na podlagi sklenjene pogodbe o medsebojnem sodelovanju vzpostavi partnerstvo (trikotnik znanja), ki ga sestavljajo najmanj trije člani:

- kmetijsko gospodarstvo,
- pravna oseba, ki opravlja raziskovalno in razvojno dejavnost in

- pravna oseba, ki opravlja dejavnost svetovanja na področju kmetijstva, živilstva oziroma gozdarstva ali varstva okolja, ohranjanja narave ali varstva voda.

Seveda se trikotniku znanja lahko priključijo še ostali člani (kot npr. posamezniki, podjetja, zadruga, NVO), ki s svojim znanjem in izkušnjami lahko bistveno pripomorejo k uspešni izvedbi projekta. Partnerstva, ki izvajajo projekte EIP, se priznajo kot operativne skupine.

Operativna skupina je skupina ljudi, ki sodeluje pri razvoju konkretnih rešitev za praktične probleme ali inovativne priložnosti in katere projekti so podprti z evropsko politiko razvoja podeželja. Operativno skupino sestavlja več partnerjev, in sicer tako kmet, kmetijsko podjetje, svetovalec, raziskovalec, kot mnogi drugi akterji, ki se med seboj povežejo z namenom pridobitve praktične rešitve konkretnega problema, ki ga ima kmetovalec. Vsaka država ali regija ima možnost določiti svoje specifične zahteve ali omejitve o tem, kako vzpostaviti operativno skupino.

22.4 Grafi z virom podatkov

Odobreni projekti EIP na podukrepu 16.2: Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa - gozdarstvo

Elektronsko poslovanje kmetijskih gospodarstev z izrazito gozdarsko dejavnostjo	
Vodilni partner: Gozdarski inštitut Slovenije Ostali člani partnerstva: ZGS, RACE KOGO d.o.o., Aretur d.o.o., ZLGS, Jure Čas, Sara Berglez Zajec, Srečko Bricman, Lepold Pustinek, Marjana Vošner, Agrarna skupnost Čezsoča, Darko Prezelj, Janez Benedičič Spletna stran: https://www.gozdis.si/projekti/eGOZD/	Akronim: eGOZD Obdobje trajanja: 1.8.2020 - 31.7.2023 Višina odobrenih sredstev: 347.222,86 €
Glavni namen projekta je dvig stopnje digitalizacije na področju učinkovitega in ekonomsko vzdržnega gospodarjenja z gozdovi in tako neposredno vplivati na dvig produktivnosti in dodani vrednosti v celotni gozdnolesni proizvodni verigi. Glavni cilj projekta je digitalizacija in razbremenitev birokratskih bremen kmetijskih gospodarstev z namenom optimizacije gozdno-lesnih verig ter intenziviranja gospodarjenja z zasebnimi gozdovi	

DEBLO++

Vodilni partner:

RIng, razvojna družba, d.o.o.

Akronim:

DEBLO++

Ostali člani partnerstva:

skupaj 12 partnerjev, od tega 5 KMG

Obdobje trajanja:

30.7.2020 – 30.7.2023

Spletna stran projekta:

<https://www.ring.eu/projekti/deblo/>

Višina odobrenih**sredstev:**

348.969,94 €

▣ **Namen projekta** DEBLO++ je iskanje rešitev na področju problematike celostnega in trajnostnega upravljanja gozdov na nivoju posameznega upravljavca, v primeru projekta je to kmetijsko gospodarstvo.

Namen projekta je izdelati demo verzijo digitalne rešitve (aplikacija) optimiziranega posestnega načrta, ki bo vključeval informacije iz različnih podatkovnih baz. Del projekta se nanaša na nadgradnjo standardnega gozdno gojitvenega načrta, ki bo vključeval območja, ki so prizadeta zaradi vremenskih ujm ali nastajajočih podnebnih sprememb.

Digitalizacija kmetijskih gospodarstev za načrtovanje gospodarjenja z gozdovi

Vodilni partner:

Univerza v Ljubljani, Biotehniška
fakulteta

Ostali člani partnerstva:

9 ostalih partnerjev, od tega 6 kmetijskih
gospodarstev.

Spletna stran projekta:

<http://www.digigozd.si/>

Akronim:

DIGIGOZD

Obdobje trajanja:

1.8.2020 – 31.7.2023

Višina odobrenih

sredstev:

348.650 €

Glavni cilj projekta je omogočiti lastniku gozda, da sam pridobi podatke o sestojih ter oceni prihodnji razvoj sestojev in tveganja pri gospodarjenju.

V projektu bodo **razvili in testirali mobilna in računalniška orodja** za 1) sestojno inventuro; 2) modeliranje razvoja gozdnih sestojev; in 3) podporo odločanju pri gospodarjenju ob spremenjenih okoljskih in ekonomskih razmerah.

DI-Gozd

Digitalna inventarizacija gozda

Vodilni partner:

Kočevski les d.o.o.

Ostali člani partnerstva:

Abelium d.o.o., CtrlArt d.o.o., BF
Gozdarstvo, Podjetniški inkubator Kočevje,
Marko Kalič s.p., Albin Likar, Valentin
Tekavec, Tomaž Žagar, Davor Papež,
Klemen Paulič, Boštjan Janež, Jože Zidar

Akronim:

DI-Gozd

Obdobje trajanja:

9/2020 - 9/2023

**Višina odobrenih
sredstev:**

348.629,64 €

V sklopu projekta bodo razvili mobilno in spletno aplikacijo, ki bo omogočila lastniku gozda, da samostojno pridobi podatke o sestojih ter oceni prihodnji razvoj sestojev in tveganje pri gospodarjenju. Lastniki bodo pridobili orodja za sestojno inventuro gozda, podlago za prognoziranje razvoja gozdov ter kot podpora odločanju pri načrtovanju in uporabi gozdne mase.

Cilj projekta je digitalno transformirati izbrane procese gospodarjenja z gozdom s pomočjo razvoja novih inovativnih digitalnih orodij.

Odobreni projekti EIP na podukrepu 16.5: Okolje in podnebne spremembe iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa - gozdarstvo

GOZDNI ROB

Plodonosni gozdni rob kot podpora ohranjanja vrstne pestrosti gozda v funkciji zagotavljanja ekosistemskih storitev

Vodilni partner:

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna

Ostali člani partnerstva:

KIS, KGZS, Biotehniška fakulteta UNI LJ,
Fakulteta za naravoslovje in matematiko
UNI MB, Beneficij d.o.o., Novinet d.o.o.,
Turistična kmetija Široko, Turistična kmetija
pri Andrejevih, Kmetija Vertovšek, Kmetija
Zaplana in MakroBios Panonija, so.p.

Akronim:

GOZDNI ROB

Obdobje trajanja:

6/2020 – 6/2023

**Višina odobrenih
sredstev:**

249.954,42 €

Namen projekta je ozaveščanje o ključnih znanjih in veščinah, povezanih z ohranjanjem in povečanjem biodiverzitete gozdnega roba (meja med gozdom in kmetijskimi površinami, ki predstavlja izjemno pester del gozdnega ekosistema) ter varovanje in razširjanje gozdnega roba.

Cilj projekta je povečanje in ohranjanje biodiverzitete v tem gozdnem življenjskem prostoru ter izdelati smernice za gospodarjenje, vzpostavitev, sanacijo, oblikovanje, vzdrževanje gozdnega roba, z upoštevanjem ekološke, gospodarske, socialne in estetske funkcije.

Odobreni pilotni projekti na podukrepu 16.2: Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa – gozdarstvo

Razvoj novih praks za upravljanje gozdnih posesti in krepitev vseh njegovih funkcij

Vodilni partner:

STRITIH, svetovanje za
trajnostni razvoj, d.o.o.

Ostali člani partnerstva:

Kmetija Volk, Višja strokovna šola Postojna,
Kmetija Jernejevi, Kmetija Žustovi, Marko
Mahne, Kmetija Morelj d.o.o., InnoRenew
CoE, Tamara Urbančič s. p., Društvo
lastnikov gozdov Vrhe-Vremščica

Obdobje trajanja:

9. 7. 2020 –
9. 7. 2022

**Višina odobrenih
sredstev:**

74.997,13 €

Glavni cilj projekta je pripraviti načrt za štiri gozdne posesti vključenih kmetij ter pripravljene načrte pilotno izvesti na štirih kmetijah. Aktivnosti bodo usmerjene tudi v izobraževanje in informiranje lastnikov gozdov ter k spodbujanju povezovanja, vključevanja v lesno-predelovalne verige in iskanja novih, inovativnih rešitev in možnosti rabe lesa.

Ob zaključku projekta bo pripravljena Analiza izvedljivosti prenosa Načrtov gozdnih posesti v prakso drugih kmetij. Partnerstvo pa bo poskrbelo tudi za prenos znanja in razširjanje informacij o projektu.

**Pilotiramo spravilo lesa z izboljšano mobilno
gozdarsko žičnico in inoviramo nov način
izdelave lesenih objektov iz manj vrednega lesa**

Vodilni partner:

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna

Ostali člani partnerstva:

Izidor Černigoj, Kmetija Podobnik, Marjan
Podobnik, s.p., Bojan Majdič, Kmetija Vok,
Melita Stegel, Tamara Urbančič, s.p.,
Gozdarski inštitut Slovenije, Medivar,
Bogdan Plesničar s. p.

Višina odobrenih

sredstev:

74.661,62 €

Namen projekta je izboljšanje gospodarjenja z gozdovi v času podnebnih sprememb s poudarkom na žičnem spravilu s postavitvijo mobilnih gozdarskih žičnic na težje dostopnem terenu ter inovativni način uporabe manj kakovostnega lesa za gradnjo malih lesenih objektov, ki hkrati omogoča manj kvalitetnemu lese dodati višjo vrednost.

Cilji projekta: razvoj oziroma izboljšava tehnologije spravila lesa z mobilno gozdarsko žičnico, razvoj novega načina izdelovanja malih lesenih objektov, prenos znanja v prakso, razširjanje rezultatov projekta.

22.5 Cilj

Cilj EIP projektov je iskanje rešitev dejanskega problema, ki ga kmet zaznava na svoji kmetiji. Z EIP projekti se krepi sodelovanje znotraj kmetijskega oziroma gozdarskega sektorja ter med kmetijstvom, gozdarstvom in drugimi sektorji. S projekti EIP želimo doprinesti k zmanjševanju vrzeli v pretoku znanja in inovacij od stroke do kmetijske in gozdarske prakse ter k izboljšanemu pretoku informacij s kmetijske in gozdarske prakse do stroke glede dejanskih, praktičnih problemov, s katerimi se srečujejo kmetje, kmetijska podjetja ter lastniki gozdov.

EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti si prizadeva izpolniti svoje cilje: (a) z ustvarjanjem dodane vrednosti z boljšim povezovanjem raziskav in kmetijske prakse ter spodbujanjem širše uporabe razpoložljivih inovativnih ukrepov; (b) s spodbujanjem hitrejšega in širšega prenosa inovativnih rešitev v prakso ter (c) z obveščanjem znanstvenikov o potrebah po raziskavah kmetijske prakse.

22.6 Komentar

V Evropski uniji trenutno deluje več kot 1.800 operativnih skupin EIP (od tega okoli 100 gozdarskih), ki predstavljajo pomemben dejavnik pri zagotavljanju pametnejšega, prožnejšega in bolj trajnostnega kmetijskega in tudi gozdarskega sektorja.

Pristop EIP se uresničuje preko oblikovanja »partnerstva« oziroma tako imenovanih »operativnih skupin EIP«, ki jih sestavljajo kmetje, raziskovalci, svetovalci, nevladne organizacije, zadruga in drugi akterji. S tem se daje močno spodbudo krepitvi sodelovanja

znotraj kmetijskega oziroma gozdarskega sektorja ter med kmetijstvom, gozdarstvom in drugimi sektorji. S projekti EIP želimo doprinesiti k zmanjševanju vrzeli v pretoku znanja in inovacij od stroke do kmetijske in gozdarske prakse ter k izboljššanemu pretoku informacij s kmetijske in gozdarske prakse do stroke glede dejanskih, praktičnih problemov, s katerimi se srečujejo kmetje, kmetijska podjetja ter lastniki gozdov.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je 8. 11. 2019 v Uradnem listu objavilo dva javna razpisa za ukrep 16 Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja 2014-2020, namenjena izvedbi projektov sodelovanja na področju gozdarstva. Gre za 3. javni razpis za ukrep 16 Sodelovanje, a za prvega namenjenega področju gozdarstva.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na podlagi sklepa Evropske komisije o združljivosti sheme pomoči »Pomoč za sodelovanje v gozdarskem sektorju PRP 2014–2020« z notranjim trgom pridobilo podlago za dodeljevanje podpor na podlagi Smernic Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 za projekte sodelovanja, ki se nanašajo izključno na gozdarstvo. S tem je dana večja možnost različnim upravičencem za izvedbo projektov izključno na področju gozdarstva, pri katerih bi sicer le-ti zaradi omejitve dodeljevanja pomoči po pravilu *de minimis* sodelovali v manjši meri.

Podukrep 16.2 Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij je namenjen izvedbi pilotnih projektov in projektov EIP s ciljem razvoja novih oziroma izboljšanih proizvodov, praks, procesov ali tehnologij izključno na področju gozdarstva, prenosu znanj v prakso ter razširjanju rezultatov projekta. Za ta namen je bilo v letu 2019 razpisanih 1,55 milijona evrov nepovratnih sredstev, od tega 150.000 evrov za pilotne projekte in 1,4 milijona evrov za projekte EIP.

Za izvedbo pilotnega projekta se je na posamezno vlogo na javni razpis lahko dodelila podpora, ki je znašala od 15.000 do vključno 75.000 evrov. Za izvedbo projekta EIP se na je posamezno vlogo na javni razpis lahko dodelila podpora, ki je znašala od 75.000 do vključno 350.000 evrov.

Celoten razpis je dostopen na naslednji povezavi:

<https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/3-javni-razpis-za-podukrep-16-2-podpora-za-pilotne-projekte-ter-za-razvoj-novih-proizvodov-praks-procesov-in-tehnologij-na-podrocju-gozdarstva/>

Podukrep 16.5 Okolje in podnebne spremembe je namenjen izvedbi pilotnih projektov in projektov EIP s ciljem razvoja rešitev, ki so namenjene zmanjšanju negativnih vplivov gozdarstva na okolje, izvajanju skupnih pristopov na področju gozdarstva za varstvo biotske raznovrstnosti ali zmanjšanju ali blažitvi oziroma prilagajanju na podnebne spremembe v gozdarstvu, prenosu znanj v prakso in razširjanju rezultatov projekta. Za ta namen je bilo v letu 2019 razpisanih 590.000 evrov nepovratnih sredstev, od tega 90.000 evrov za pilotne projekte in pol milijona evrov za projekte EIP.

Za izvedbo pilotnega projekta se je na posamezno vlogo na javni razpis lahko dodelila podpora, ki je znašala od 5.000 do vključno 45.000 evrov. Za izvedbo projekta EIP se je na posamezno vlogo na javni razpis lahko dodelila podpora, ki je znašala od 45.000 do vključno 250.000 evrov.

Celoten razpis je dostopen na naslednji povezavi:

<https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/3-javni-razpis-za-podukrep-16-5-podpora-za-skupno-ukrepanje-za-blazitev-podnebnih-sprememb-ali-prilagajanje-nanje-ter-za-skupne-pristope-k-okoljskim-projektom-in-stalnim-okoljskim-praksam-na-podrocju-gozdarstva/>

Ključni pogoji ob vložitvi vloge na oba javna razpisa v letu 2019 so bili:

- na podlagi sklenjene pogodbe o medsebojnem sodelovanju vzpostavljeno partnerstvo,
- za izvedbo pilotnih projektov je bilo treba vzpostaviti partnerstvo, ki ga sestavljata najmanj dva člana,
- za izvedbo projektov EIP je treba vzpostaviti partnerstvo, ki ga sestavljajo najmanj trije člani,
- projekt, v katerem partnerstvo opredeli predvidene cilje, rezultate, aktivnosti in stroške,
- pilotni projekti so projekti manjšega obsega in lahko trajajo 12, 24 ali 36 mesecev od datuma izdaje odločbe o dodelitvi sredstev,
- projekti EIP so projekti večjega obsega in trajajo 36 mesecev od datuma izdaje odločbe o dodelitvi sredstev,
- javna podpora na posamezno vlogo znaša do 100 odstotkov upravičenih stroškov projekta.

22.7 Stanje

	Komentar, ki opredeljuje stanje
 - Stanje kazalnika napreduje v smeri cilja	Opisani projekti EIP so prvi tovrstni projektni na področju gozdarstva. V letu 2020 so bili odobreni: - 4 EIP projekti na podukrepu 16.2 (skupna vrednost projektov približno 1,4 milijona €) - 1 EIP projekt na podukrepu 16. 5 (vrednost 250.000 €) ter - 2 pilotna projekta na podukrepu 16.2 (skupna vrednost 150.000 €). Projekti naj bi prispevali k rešitvi dejanskih problemov.

22.8 Metodologija

22.8.1 Cilj so povzeti po:

Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005

22.8.2 Druge zakonodajne podlage:

22.8.3 Izvor baze podatkov:

Odobreni projekti EIP na podukrepu 16.2: Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa – gozdarstvo, objavljeno 18. 8. 2020

Odobreni projekti EIP na podukrepu 16.5: Okolje in podnebne spremembe iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa – gozdarstvo, objavljeno 18. 8. 2020

Odobreni pilotni projekti na podukrepu 16.2: Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa – gozdarstvo, objavljeno 18. 8. 2020

22.8.4 Skrbnik podatkov:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja

22.8.5 Datum zadnjega zajema podatkov

30. 7. 2021

22.8.6 Metodologija in frekvenca zbiranja podatkov za kazalnik

Podatki so povzeti po PRP razpisih in rezultatih odobrenih projektov.

22.8.7 Metodologija obdelave podatkov

22.8.8 Informacije o kakovosti:

- Prednosti in slabosti kazalnika: kazalnik je vezan na program PRP, ki se lahko iz obdobja v obdobje spremeni, zato podatki ne bodo več primerljivi.
- Relevantnost, točnost, robustnost, negotovost:
- Zanesljivost kazalnika (arhivski podatki): Podatki so zanesljivi, vendar se nanašajo zgolj na eno programsko obdobje PRP.
- Negotovost kazalnika (scenariji/projekcije): Projekcije v kazalnik niso vključene.
- Skupna ocena (*(1 = brez večjih pripomb, 3 = podatki z zadržkom)*): 2
- Relevantnost (*(1 = globalno, 2 = EU, 3 = nacionalno)*): 3
- Točnost (*(1 = uradni podatki, ki so javni in se poročajo v skladu z EU zakonodajo, 2 = podatki, ki so dostopni javnosti, vendar niso uradni, 3 = interni podatki)*): 2
- Časovna primerljivost (*(1 = vsaj 10-leten niz podatkov, 2 = vsaj 5-leten niz podatkov, 3 = manj kot 5-leten niz podatkov)*): 3
- Prostorska primerljivost (*(1 = uradni prostorski podatki, dostopni tudi za nižje ravni od nacionalne, 2 = uradni prostorski podatki na nacionalni ravni, 3 = obstajajo prostorski podatki, ki pa niso uradni)*): ni prostorskih podatkov

22.8.9 Druge opombe:

22.8.10 Literatura oz. reference

Kobal N., 2017. Kaj slovenskemu kmetijstvu prinaša EIP - Evropsko partnerstvo za inovacije v okviru ukrepa M16 - Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2014 – 2020. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: 13 str.

Odobreni projekti EIP na podukrepu 16.2: Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa – gozdarstvo. 2020. Vir dostopen na: https://skp.si/wp-content/uploads/2021/02/Seznam_odobrenih_projektov_EIP_gozdarstvo.pdf

Odobreni projekti EIP na podukrepu 16.5: Okolje in podnebne spremembe iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa – gozdarstvo. 2020. Vir dostopen na: https://skp.si/wp-content/uploads/2021/02/Seznam_odobrenih_projektov_EIP_gozdarstvo.pdf

Odobreni pilotni projekti na podukrepu 16.2: Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij iz PRP 2014-2020 v okviru tretjega javnega razpisa – gozdarstvo. 2020. Vir dostopen na: https://skp.si/wp-content/uploads/2021/02/Seznam_odobrenih_pilotnih_projektov_16.2_gozdarstvo.pdf

3. javni razpis za podukrep 16.2 Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij na področju gozdarstva, objavljen 8.11.2019. Vir je dostopen na: <https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/3-javni-razpis-za-podukrep-16-2-podpora-za-pilotne-projekte-ter-za-razvoj-novih-proizvodov-praks-procesov-in-tehnologij-na-podrocju-gozdarstva/>

3. javni razpis za podukrep 16.5 Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam na področju gozdarstva, objavljen 8.11.2019. Vir je dostopen na: <https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/3-javni-razpis-za-podukrep-16-5-podpora-za-skupno-ukrepanje-za-blazitev-podnebnih-sprememb-ali-prilagajanje-nanje-ter-za-skupne-pristope-k-okoljskim-projektom-in-stalnim-okoljskim-praksam-na-podrocju-gozdarstva/>

22.9 Avtorji

Tina Jemec, Gozdarski inštitut Slovenije

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«

Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

Št. projekta: V4 1812

Poročilo naloge 4.1: Analiza podatkov o prejemnikih nepovratnih sredstev v okviru PRP

DS4: Ukrepi Programa razvoja podeželja

Avtorji: Darja Stare in dr. Nike Krajnc

Ljubljana, 16. december 2019

Kazalo vsebine

1.	Uvod.....	5
2.	PRP v obdobju 2007-2013.....	6
2.1.	Analiza prejemnikov sredstev za ukrep 122	7
2.2.	Podprte naložbe v okviru ukrepa 122	11
2.2.1.	Nakup traktorjev v okviru ukrepa 122	14
2.2.1.1.	Nakup vseh traktorjev v Sloveniji v obdobju PRP 2007-2013.....	14
2.2.2.	Nakup vitlov v okviru ukrepa 122	16
3.	PRP v obdobju 2014-2020	17
3.1.	Analiza prejemnikov sredstev za podukrep M08.6.....	18
3.2.	Podprte naložbe v okviru podukrepa M08.6.....	21
3.2.1.	Nakup traktorjev v okviru podukrepa M08.6	23
3.2.1.1.	Nakup vseh traktorjev v Sloveniji v obdobju PRP 2014-2020.....	24
4.	Vrednotenje izvajanja PRP	26
4.1.	Vrednotenje PRP 2007-2013	26
4.2.	Vrednotenje PRP 2014-2020	27
5.	Viri	29

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Pregled prispelih in odobrenih vlog po vrsti naložbe v obdobju 2007-2013 (na dan 31.12.2015).	7
Preglednica 2: Pregled prispelih, odobrenih in izplačanih vlog po prejemnikih sredstev v obdobju 2007-2013.	8
Preglednica 3: Seznam opreme in strojev, ki je bil nabavljen v okviru ukrepa 122 – naložbe B, razpis PRP 2007-2013, in izplačan v obdobju 2008-2015.....	13
Preglednica 4: Seznam traktorjev, ki so bili izplačani v okviru naložbe B, razpis PRP 2007-2013.....	14
Preglednica 5: Število traktorjev, ki so bili izplačani v okviru naložbe B, PRP 2007-2013, po posameznih letih.	15
Preglednica 6: Število vseh traktorjev kolesnikov, ki so bili kupljeni in registrirani v Sloveniji v posameznih letih.	15
Preglednica 7: Seznam vitlov, ki so bili izplačani v okviru naložbe B, razpis PRP 2007-2013.	16
Preglednica 8: Pregled prispelih, odobrenih in izplačanih vlog po vrsti operacije v obdobju PRP 2014-2020 (na dan 31.12.2018).	18
Preglednica 9: Pregled prispelih, odobrenih in izplačanih vlog po prejemnikih sredstev in vrsti operacije v obdobju PRP 2014-2020.	19
Preglednica 10: Seznam opreme in strojev, ki je bil nabavljen in izplačan v okviru razpisa PRP 2014-2020; stanje na dan 31.12.2018.	22
Preglednica 11: Seznam traktorjev, ki so bili izplačani v okviru naložbe A, razpis PRP 2014-2020, na dan 31.12.2018.	24
Preglednica 12: Število traktorjev, ki so bili izplačani v okviru naložbe A, podukrepa M08.6, na dan 31.12.2018, po posameznih letih.	24
Preglednica 13: Število vseh traktorjev kolesnikov, ki so bili kupljeni in registrirani v Sloveniji v posameznih letih.	24
Preglednica 14: Novo ustvarjena delovna mesta s strani podukrepa M08.6.	28

Kazalo slik

Slika 1: Število izplačanih vlog in sredstev po prejemnikih glede na naložbo.....	8
Slika 2: Prikaz uspešnosti vlog za pridobitev PRP sredstev v obdobju 2007-2013.....	9
Slika 3: Prikaz števila prejemnikov sredstev po nazivu vlagatelja primerjano s količino gozda, ki ga imajo v lasti.	10
Slika 4: Sprememba BDV vlagateljev za dodelitev sredstev iz programa PRP 2007-2013.	10
Slika 5: Število vloženih zahtevkov po vrstah stroška.....	11
Slika 6: Prikaz števila vloženih in izplačanih zahtevkov ter vrednost izplačil po vrstah stroška.	12
Slika 7: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju.	15
Slika 8: Prikaz uspešnosti vlog za pridobitev PRP sredstev v obdobju 20014-2020 na dan 31.12.2018 po statističnih regijah..	20
Slika 9: Prikaz števila prejemnikov sredstev po nazivu vlagatelja primerjano s količino gozda, ki ga imajo v lasti.	21
Slika 10: Prikaz števila vloženih in izplačanih zahtevkov ter vrednost izplačil po vrstah stroška.	22
Slika 11: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v obdobju PRP 2014-2020, za stanje na dan 31.12.2018.....	25

1. Uvod

Gozd v Sloveniji predstavlja pomemben element krajine, vir biološke pestrosti in tudi vir dohodka. Delo v zasebnem gozdu z namenom izkoriščanja njegovih proizvodov izvajajo lastniki gozdov. Poznavanje izvajanja del v gozdovih je pomembno, vendar tudi precej nepoznano področje. Namreč nemogoče je pričakovati, da bodo vsi lastniki gozdov aktivno izvajali dela v svojem gozdu ali bili ustrezno opremljeni in usposobljeni za delo. Predvidevamo, da se bo trg gozdarskih storitev v prihodnosti še razvijal in širil. Že z novo organiziranostjo izvajanja del v državnih gozdovih v letu 2016 so se oblikovali številni ponudniki. Vse to pa zahteva budnejše spremljanje stanja in prilagoditve v politikah spodbud in podpor za bolj učinkovito izkoriščanje gozda.

Slovenija za boljše izkoriščanje potenciala gozdov znaten vir sredstev nameni z ukrepi Programa razvoja podeželja (PRP), ki je skupni programski dokument Slovenije in Evropske komisije in pomeni podlago za koriščenje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Zasebni lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetijah in v okviru organizirane oblike medsosedske pomoči, so med pomembnimi prejemniki nepovratnih sredstev ukrepov PRP. Ukrepi PRP za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Republiki Sloveniji so v zadnjem desetletju podprli naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa z namenom izboljšanja gozdno-lesne vrednostne verige in povečanja učinkovitosti delovanja in konkurenčnosti gospodarstev/podjetij.

V nadaljevanju smo analizirali razpoložljive podatke o rezultatih ukrepov PRP 2007–2013 in PRP 2014–2020 na področju oblikovanja ponudbe gozdarskih storitev.

2. PRP v obdobju 2007-2013

Program razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013 je bil s strani Evropske komisije potrjen leta 2007, izplačila pa so potekala do konca leta 2015. Prejemniki sredstev morajo izpolnjevati svoje obveznosti še pet let po prejemu sredstev. PRP 2007–2013 je odražal nacionalne prednostne naloge, ki jih je Slovenija opredelila na podlagi analize danosti in stanja kmetijstva, živilstva in gozdarstva, pa tudi vpetosti teh gospodarskih panog v dogajanje na podeželju in celotnem prostoru. Nacionalne prednostne naloge so prispevale k učinkovitemu doseganju skupnih ciljev EU, določenih v pravnih aktih EU. Za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Sloveniji je bil v okviru PRP financiran en ukrep, in sicer znotraj 1. osi – konkurenčnost kmetijstva in gozdarstva: **Ukrep 122:** Povečanje gospodarske vrednosti gozdov.

Glavni namen ukrepa 122 je bil izboljšati učinkovitost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi preko večje izrabe proizvodnega potenciala gozdov, uvajanja izboljšav pri sečnji in spravilu lesa ter večje varnosti pri delu v gozdu, in s tem prispevati k povečanju produktivnosti dela v gozdarstvu skladno s cilji nacionalne in EU gozdarske strategije. Ta ukrep je podprl naložbe v zasebne gozdove za:

A – naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak in

B – naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa,

s čimer bi prejemniki sredstev povečali izkoriščenost gozdov in zagotovili surovino na trgu.

Doseganje ciljev PRP 2007-2013 je bilo sprotno vrednoteno (OIKOS 2010, 2012, 2013 in 2015), zaključno vrednotenje izvajanja PRP pa je bilo objavljeno v dokumentu Naknadno vrednotenje PRP 2007-2013 (2017, OIKOS). Cilji ukrepa 122 naj bi bili doseženi.

2.1. Analiza prejemnikov sredstev za ukrep 122

Za ukrep 122 je bilo v celotnem obdobju 2007-2013 odprtih 5 javnih razpisov, na katere je prispelo 2429 vlog. Odobrenih je bilo 55 % od vseh prejetih vlog, izplačanih pa 6 vlog manj, kot je bilo odobrenih. V okviru 1.336 izplačanih vlog je prišlo še do izplačila 18 pritožb v skupni vrednosti dobrih 845.000 €. Tako je bilo do 31. decembra 2015 izplačanih 23.050.725 €. Znotraj ukrepa 122 sta bili podprti 2 naložbi. Več vlog (51 %) je prispelo za naložbo B (Naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa), vendar je bilo po številu odobrenih in izplačanih več vlog v naložbo A (Naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak; 62 %). Glede na vrednost izplačila je bilo več izplačanih sredstev za naložbo B (74 %).

Preglednica 1: Pregled prispelih in odobrenih vlog po vrsti naložbe v obdobju 2007-2013 (na dan 31.12.2015).

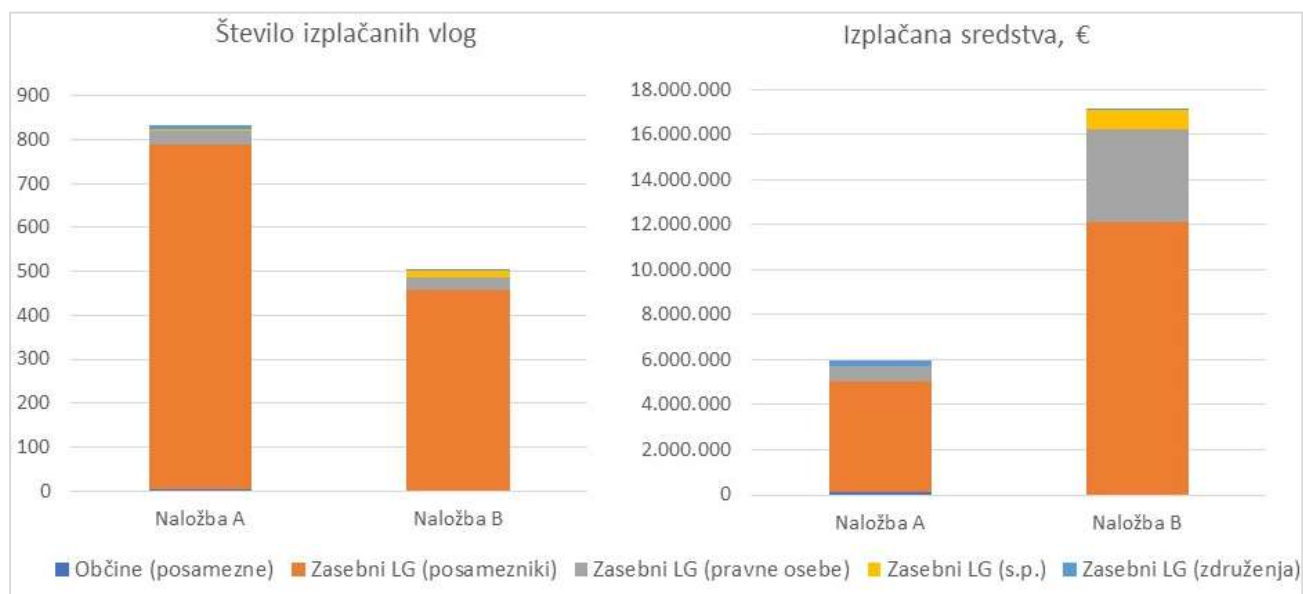
	Število prispelih vlog	Število odobrenih vlog	Delež odobrenih vlog	Odobrena sredstva €	Celotna vrednost naložb €	Število izplačanih vlog	Izplačilo €
Skupaj	2.429	1.342	55 %	24.062.267	50.541.421	1.336	23.050.725
Naložba A	1.181	836	71 %	6.661.712	14.061.211	833	5.986.457
Naložba B	1.248	506	41 %	17.400.555	36.480.209	503	17.064.268

Med prejemniki sredstev tako po številu vlog kot po izplačanih sredstvih ne glede na vrsto naložbe prevladujejo zasebni lastniki gozdov – posamezniki (več kot 90 %), sledijo zasebni lastniki gozdov – pravne osebe (6 %), zasebni lastniki gozdov – s.p. (3 %) in zasebni lastniki gozdov – združenja (z zanemarljivim 0,3 %). Med posameznimi kategorijami prejemnikov PRP sredstev pa so bile najuspešnejše občine, katerim je bilo odobrenih 75 % vlog, sledijo zasebni lastniki – pravne osebe, katerim je bilo odobrenih 61 % izmed prispelih vlog.

Preglednica 2: Pregled prispelih, odobrenih in izplačanih vlog po prejemnikih sredstev v obdobju 2007-2013.

Vrsta prejemnika PRP sredstev	Št. prispelih vlog	Št. odobrenih vlog	Št. izplačanih vlog	Izplačilo €
Zasebni lastniki gozdov (posamezniki)	2251	1249	1243	17.101.044
Zasebni lastniki gozdov (pravne osebe)	101	62	62	4.661.881
Zasebni lastniki gozdov (s.p.)	44	19	19	880.516
Zasebni lastniki gozdov (združenja)	29	9	9	303.665
Občine (posamezne)	4	3	3	103.619
SKUPAJ	2429	1342	1336	23.050.725

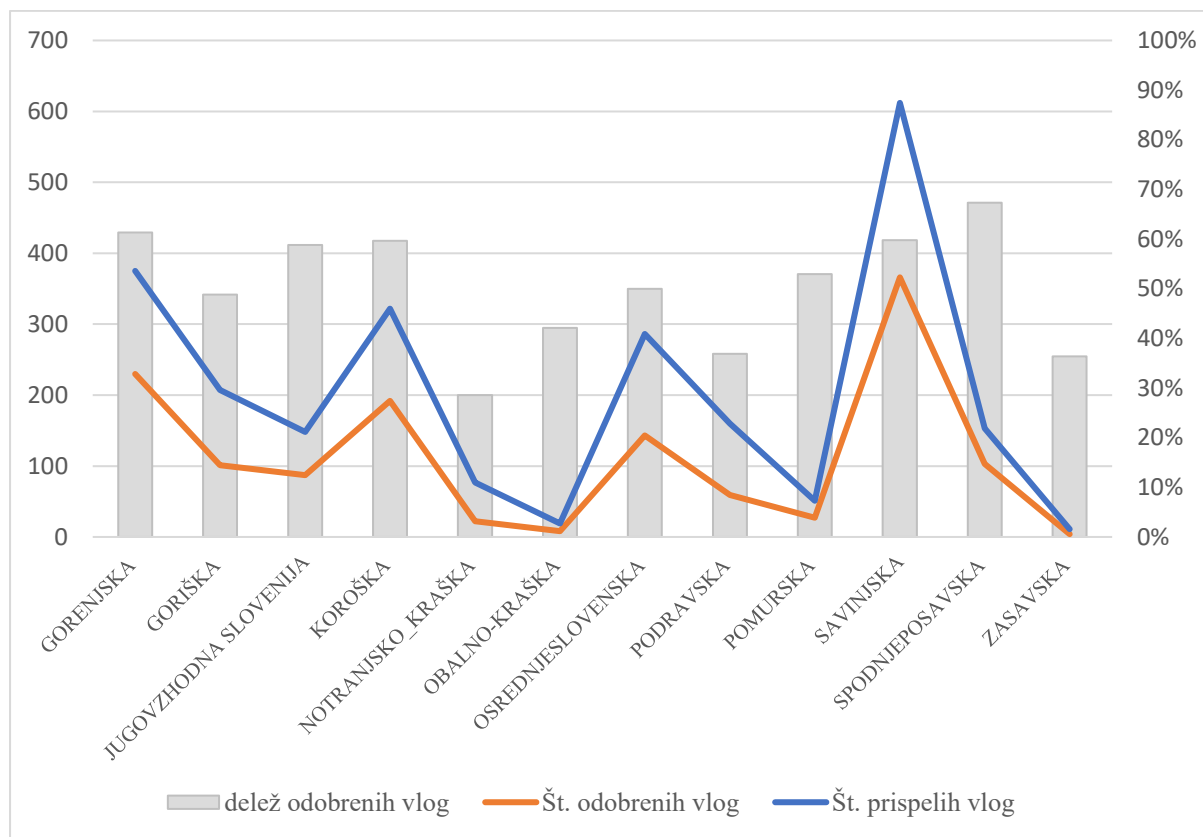
Razmerja so nekoliko drugačna, če primerjamo izplačana sredstva, kjer je delež zasebnih lastnikov gozdov – posameznikov zgolj 70 %, bistveno večji pa je delež sredstev, ki so bila izplačana pravnim osebam (več kot 24 %).

Slika 1: Število izplačanih vlog in sredstev po prejemnikih glede na naložbo.

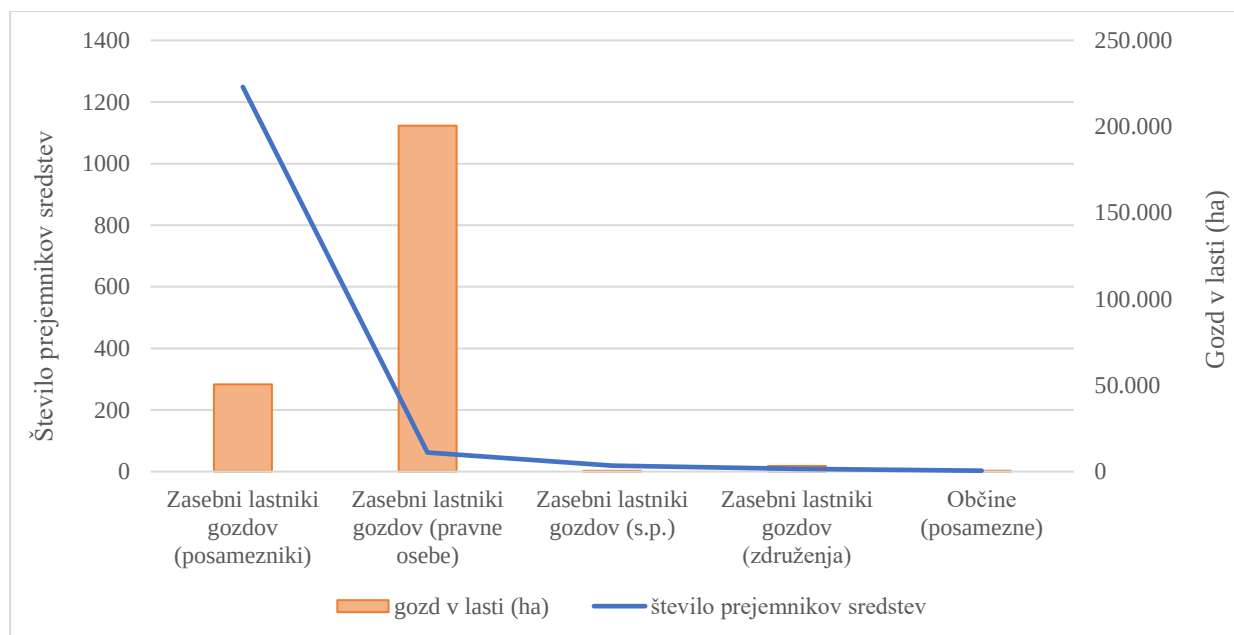
Geografsko gledano po skupnem številu vlog je bilo največ izplačanih v Savinjski regiji (27 %), vrednostno pa v Gorenjski regiji (21 % celotne vrednosti izplačanih vlog, kar predstavlja 4,73 mil €). Pri črpanju sredstev iz ukrepa 122 je bila najbolj uspešna Spodnjeposavska regija, saj je bilo kar 67 % prejetih vlog tudi odobrenih. Sledita ji Gorenjska (z 61 %) in Savinjska

regija (s skoraj 60 %). Največ vlog je bilo odobrenih in izplačanih v letu 2009 (358 izplačanih vlog), sledita leti 2012 (335 izplačanih vlog) in 2008 (248 izplačanih vlog).

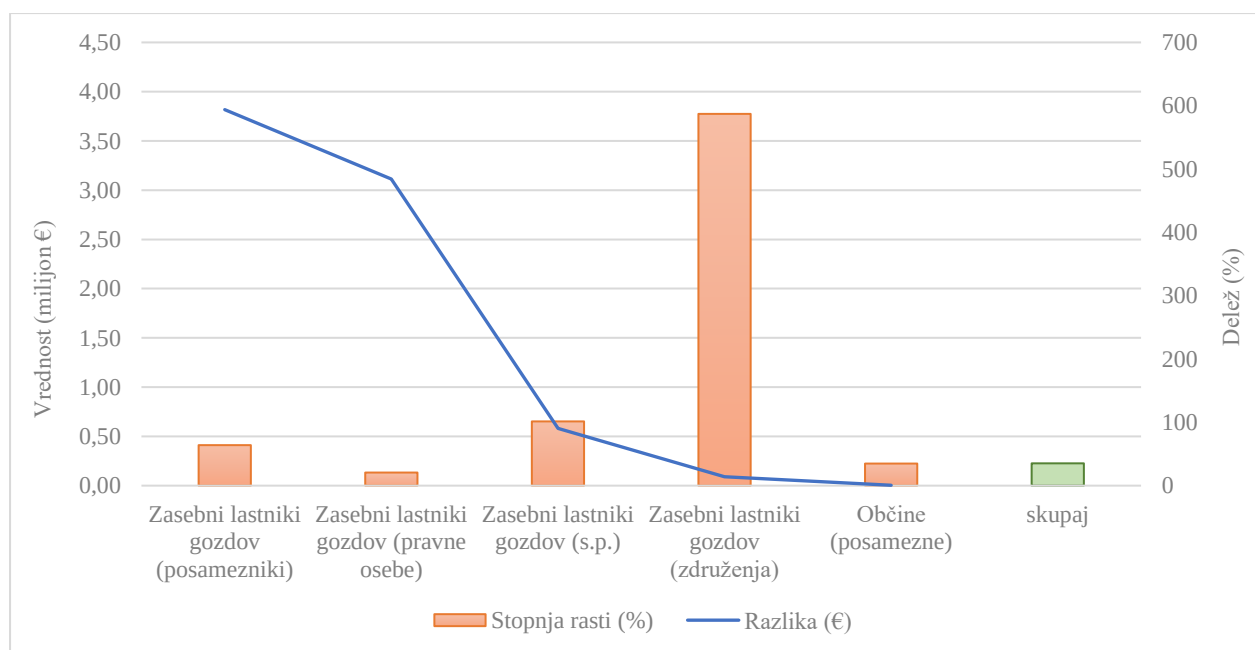
Slika 2: Prikaz uspešnosti vlog za pridobitev PRP sredstev v obdobju 2007-2013.

Vlagatelji za dodelitev nepovratnih sredstev za podpore v okviru ukrepa 122 morajo biti lastniki ali solastniki zasebnih gozdov na območju Republike Slovenije, ki mora biti večji od 0,5 ha. V primeru nakupa opreme za sečnjo in spravilo (dodelitev sredstev za namen B) mora imeti lastnik gozda ob predložitvi vloge v lasti vsaj 3 ha gozda, oziroma posekati ali spraviti vsaj 150 m³ lesa letno (v 5. javnem razpisu najmanj 300 m³), v primeru nakupa mehanizacije za strojno sečnjo, pa mora vlagatelj posekati ali spraviti vsaj 2.500 m³ lesa v zasebnih ali občinskih gozdovih na območju Republike Slovenije. Kadar je vlagatelj zasebni lastnik gozda – samostojni podjetnik ali pravna oseba, mora letno posekati najmanj 1.000 m³ lesa. Po pridobljenih podatkih imajo vlagatelji skupno v lasti 321.314 ha gozda. Vlagatelji, katerih vloge za PRP sredstva so bila odobrena in izplačana, pa imajo v lasti 255.035 ha gozda. Večino gozdov med prejemniki sredstev imajo v lasti zasebni lastniki gozdov – pravne osebe in sicer skoraj 79 % poročenih površin. Sledijo zasebni lastniki gozdov – posamezniki z 20 % deležem, kar predstavlja dobrih 50.000 ha gozdov.

Slika 3: Prikaz števila prejemnikov sredstev po nazivu vlagatelja primerjano s količino gozda, ki ga imajo v lasti.

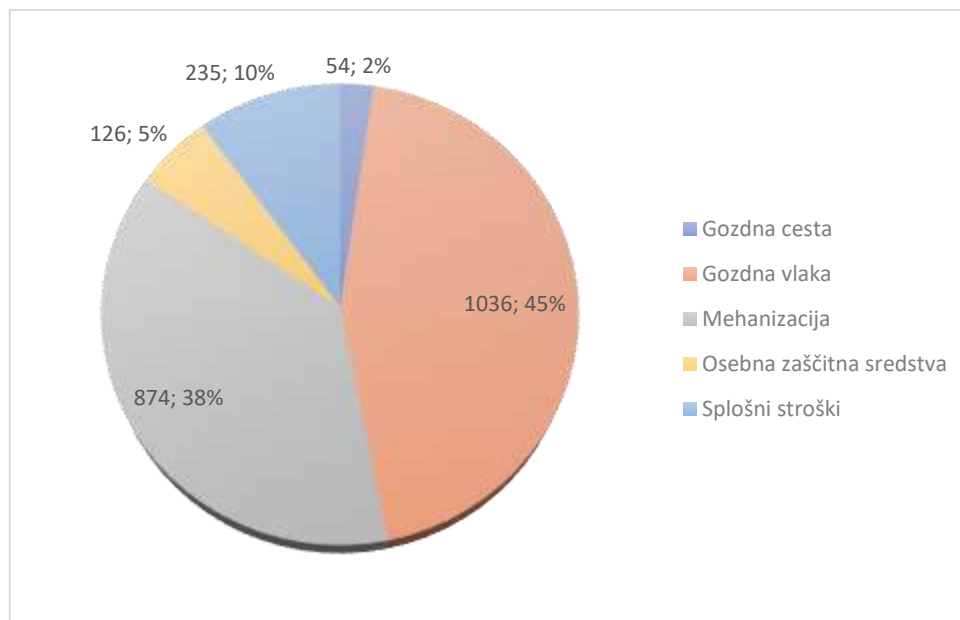
Glede na podatke iz predloženih vlog za dodelitev sredstev iz programa PRP 2007-2013 se je bruto dodana vrednost (BDV) gospodarskih enot vlagateljev z naložbo v povprečju zvišala za 35 %. To pomeni, da se je skupna BDV zvišala za več kot 7,6 mil €. Vrednostno je največje zvišanje BDV pri zasebnih lastnikih gozdov – posameznikih, to je za skoraj 4 mil €. Glede na stopnjo rasti pa je največje povišanje BDV pri zasebnih lastnikih gozdov – združenjih, kjer gre za skoraj 600 % povečanje BDV gospodarskih enot vlagateljev.

Slika 4: Sprememba BDV vlagateljev za dodelitev sredstev iz programa PRP 2007-2013.

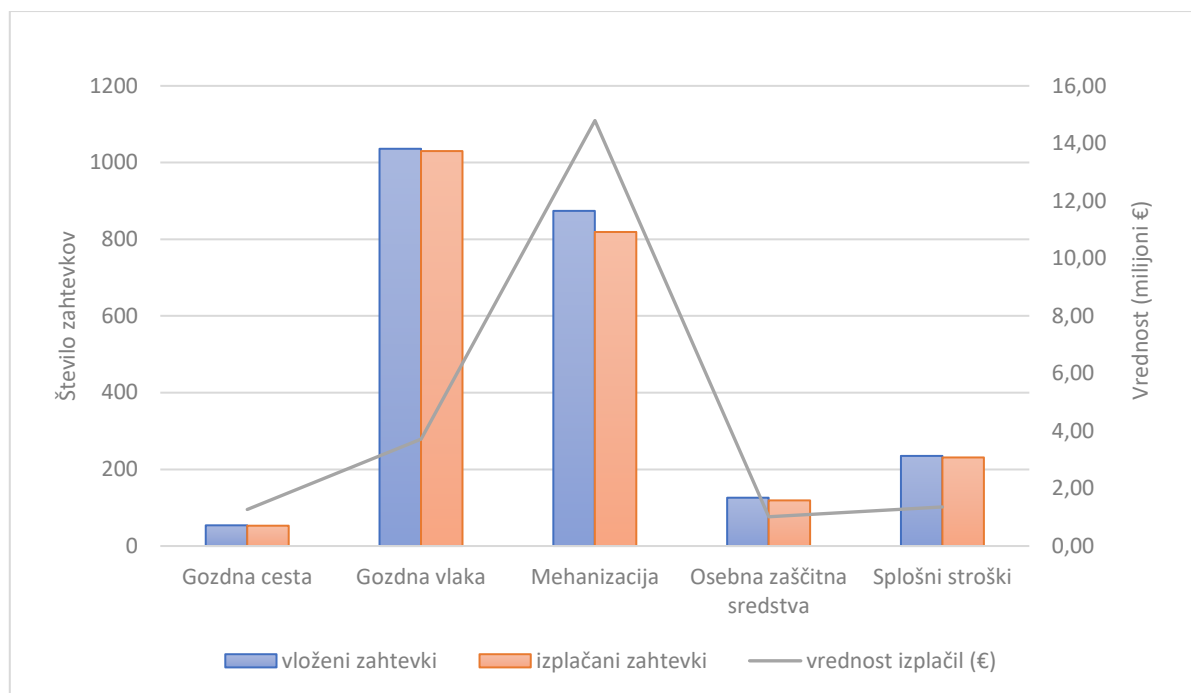
2.2. Podprte naložbe v okviru ukrepa 122

Za povečanje gospodarske vrednosti gozdov so bili s sredstvi PRP kriti naslednji stroški: gozdne ceste, gozdne vlake, mehanizacija, osebna zaščitna sredstva in splošni stroški.

Slika 5: Število vloženih zahtevkov po vrstah stroška.

Glede na število odobrenih in izplačanih zahtevkov (2.252 izplačanih zahtevkov, kar predstavlja 97 % glede na vse vložene zahtevke) so prevladovale vloge v kategoriji gozdne vlake (1030 vlog, kar predstavlja 46 % izmed vseh vlog ukrepa 122). Po vrednosti pa je bilo največ izplačanih zahtevkov v kategoriji mehanizacija, in sicer kar 67 %. Pri naložbah tipa B so prevladovale vloge za mehanizacijo (852 odobrenih in 819 izplačanih zahtevkov). Za nakup mehanizacije za delo v gozdovih je bilo skupno odobrenih skoraj 15 milijonov €, medtem ko je bilo za osebna zaščitna sredstva namenjeno nekaj več kot 1 milijon €.

Slika 6: Prikaz števila vloženih in izplačanih zahtevkov ter vrednost izplačil po vrstah stroška.

Znotraj naložbe B so bile upravičene tri kategorije stroškov (mehanizacija, osebna zaščitna sredstva in splošni stroški), in v vseh treh kategorijah so bila izplačana sredstva za stroje in opremo. Zato je v preglednici 3 seznam vse opreme in strojev ne glede na vrsto stroška znotraj naložb B. V vseh treh kategorijah skupaj je bilo izplačanih 1.169 zahtevkov, samo za nakup strojev in opreme pa 929 zahtevkov v skupni vrednosti dobrih 16 milijonov €.

Izmed opreme in strojev je bilo kupljenih največ traktorjev kolesnikov za delo v gozdu – z in brez vitla skupaj jih je bilo v okviru PRP kupljenih 287. Sledi nakup motornih žag, teh je bilo kupljenih 149. V okviru PRP 2007-13 je bilo nabavljenih kar 142 kompletov osebnih zaščitnih sredstev za delo s stroji in opremo, kar vključuje zaščitne čevlje, zaščitno čelado z mrežico in glušniki, rokavice, zaščitne sekaške hlače ali zaščitno sekaško obleko. Po številu nabavljenih strojev je bilo kar nekaj tudi vitlov, in sicer 130 ter traktorskih gozdarskih prikolic, skupaj s in brez pogona jih je bilo kupljenih 90.

Preglednica 3: Seznam opreme in strojev, ki je bil nabavljen v okviru ukrepa 122 – naložbe B, razpis PRP 2007-2013, in izplačan v obdobju 2008-2015.

Naziv stroška	število	vrednost
Dvobobenski gozdarski vitel - tritočkovni priklop - elektrohidravlično krmiljen	34	110.704,50
Dvobobenski vitel z zadnjo naletno desko	1	2.880,00
Enobobenski gozdarski vitel - tritočkovni priklop - elektrohidravlično krmiljen	55	121.728,25
Enobobenski gozdarski vitel - tritočkovni priklop - mehansko krmiljen	17	12.255,41
Enobobenski vitel z zadnjo naletno desko	7	10.852,38
Gozdarski vitel - vgradni dvobobenski	5	33.142,50
Gozdarski vitel - vgradni enobobenski	5	32.399,24
Gozdarski zgibni prikoličar (Forwarder)	6	911.542,49
Kleščni nosilnik za spravilo lesa s stranskim pomikom telekopske roke	1	4.458,00
Komplet za daljinsko upravljanje	22	14.176,59
Mali vitel za motorne žage (brez pogonske motorne žage)	2	1.118,61
Mali vitel za motorne žage (skupaj s pogonsko motorno žago)	4	4.280,56
Motorna žaga	149	60.936,44
Nakladalna naprava za les	1	17.734,34
Naletna deska z nastavki za pritrditev vitlov (vključno s smerni škripci)	5	16.845,20
Odrivna deska	5	12.162,00
Odrivna deska s kleščami za sortiranje	4	9.925,00
Osebnostna zaščitna sredstva za delo s stroji in opremo (zaščitni čevlji, zaščitna čelada z mrežico in glušniki, rokavice, zaščitne sekaške hlače)	112	20.715,45
Osebnostna zaščitna sredstva za delo s stroji in opremo (zaščitni čevlji, zaščitna čelada z mrežico in glušniki, zaščitne rokavice, zaščitna obleka)	30	9.336,30
Prednja utež in spodnja zaščita traktorja	2	2.000,00
Procesorska - harvesterska glava	2	74.322,00
Stroj za sečnjo na goseničnem podvozju	1	132.500,00
Stroj za sečnjo na kolesnem podvozju	6	1.279.519,10
Traktor kolesnik za delo v gozdu	168	5.849.911,18
Traktor kolesnik za delo v gozdu s fiksnim gozdarskim vitlom	35	1.822.622,72
Traktor kolesnik za delo v gozdu s snemljivim ali tritočkovnim vitlom	84	2.820.267,94
Traktorska gozdarska prikolica (z nakladalno napravo) brez pogona	76	919.788,05
Traktorska gozdarska prikolica (z nakladalno napravo) in s pogonom	14	345.155,17
Traktorske gozdarske verige-kolesne za 4 kolesa	39	51.847,55
Traktorski žerjavni nakladalnik (teleskopski) za les	8	86.809,20
Varovalna kabina traktorja z dodanimi zunanjimi cevni ojačitvami	3	7.489,99
Voziček za žični žerjav - univerzalni	1	8.270,00
Zgibni traktor za delo v gozdu	7	674.725,26
Žični žerjav brez lastnega motorja	2	19.574,11
Žični žerjav na tovornjaku	2	217.294,84
Žični žerjav z lastnim motorjem	4	514.826,16
Zračno vzmeteni traktorski sedež	10	6.250,94
SKUPAJ	929	16.240.367,47

2.2.1. Nakup traktorjev v okviru ukrepa 122

V okviru naložbe B (naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa) je bilo izplačanih 294 vlog za nakup traktorjev, od tega 287 traktorjev kolesnikov in 7 zgibnih traktorjev, skupna vrednost izplačil pa je znašala dobrih 11 milijonov €. Kar 98 % izmed vseh traktorjev je bilo kupljenih traktorjev kolesnikov za delo v gozdu, za kar je bilo porabljenih 94 % sredstev namenjenih traktorjem, 2 % (ali sedem strojev) pa je bilo kupljenih zgibnih traktorjev. Glede na vrsto stroška je bilo 91 % traktorjev kupljenih v okviru mehanizacije, 7 % v okviru osebnih zaščitnih sredstev in 2 % kot splošni strošek. Če primerjamo nakup traktorjev z nakupom vse opreme in strojev, je bilo kar 69 % od vseh izplačanih sredstev namenjenih za traktorje. Po številu pa je bilo v okviru PRP naložbe B izmed vse opreme in strojev kupljenih 32 % traktorjev.

Preglednica 4: Seznam traktorjev, ki so bili izplačani v okviru naložbe B, razpis PRP 2007-2013.

Naziv stroška	Število	Vrednost
Traktor kolesnik za delo v gozdu	168	5.849.911,18
Traktor kolesnik za delo v gozdu z vitlom	119	4.642.890,66
Zgibni traktor za delo v gozdu	7	674.725,26
SKUPAJ	294	11.167.527,10

Poleg nakupa traktorjev je bilo nekaj sredstev porabljenih tudi za nadgradnjo traktorja. Tako je bilo porabljenih dobrih 51 tisoč € za nakup 39 kompletov traktorskih gozdarskih verig (za 4 kolesa), 3 varovalne kabine traktorja z dodanimi zunanjimi cevni ojačitvami ter 10 zračno vzmetenih traktorskih sedežev.

2.2.1.1. Nakup vseh traktorjev v Sloveniji v obdobju PRP 2007-2013

Za nakup traktorjev v okviru PRP 2007-2013 je bilo mogoče pridobiti sredstva v treh javnih razpisih. V okviru 1. javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali v obdobju 1.1.2007 do 30.6.2009. Vsi traktorji, kupljeni v okviru 1. javnega razpisa, so bili kupljeni v letu 2008, izplačila za vseh 136 zahtevkov za traktorje kolesnike za delo v gozdu, pa so potekala še v naslednjih dveh letih. V okviru 3. javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali po 1.1.2009. Vsi traktorji, kupljeni v okviru tega razpisa, so bili kupljeni v letu 2009. Izplačanih je bilo 119 zahtevkov za traktorje kolesnike in 3 zahtevki za zgibne traktorje. V okviru 5. javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali po 1.1.2012. To je bil zadnji rapis v

obdobju PRP 2007-2013 za nakup mehanizacije in v tem obdobju je bilo izplačanih 32 zahtevkov za traktorje kolesnike in 4 zahtevki za zgibne traktorje za delo v gozdu. Vsi traktorji, kupljeni v okviru tega razpisa, pa so bili kupljeni v letu 2012.

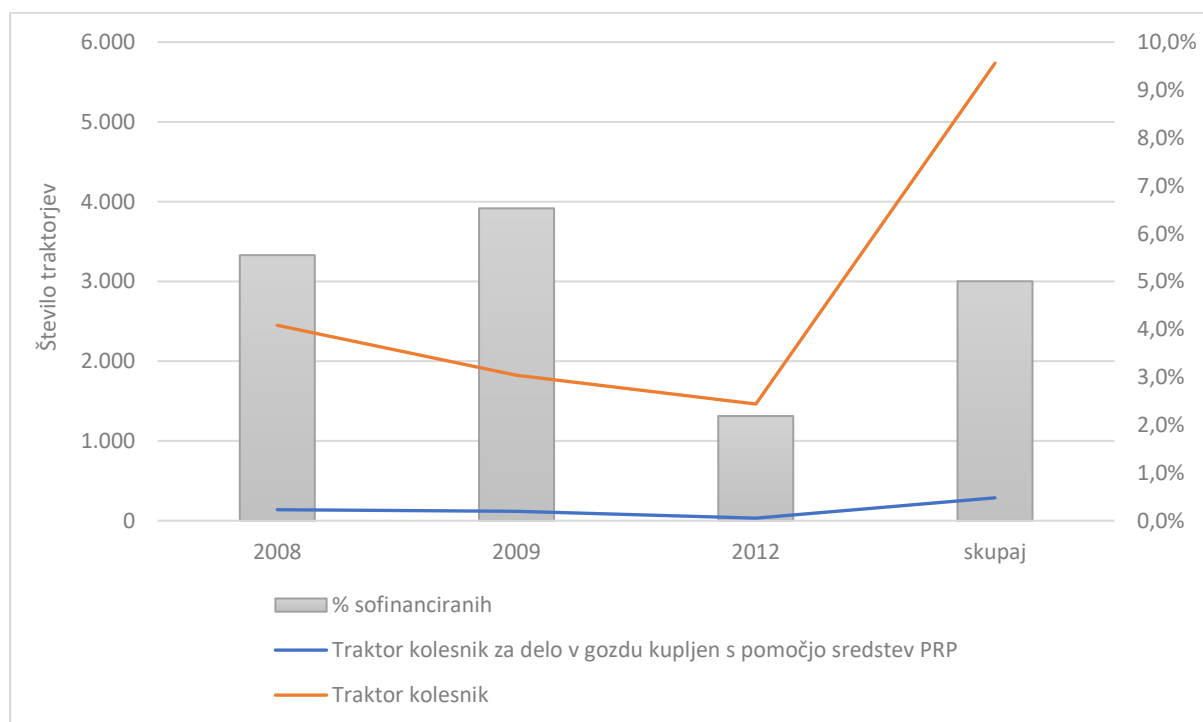
Preglednica 5: Število traktorjev, ki so bili izplačani v okviru naložbe B, PRP 2007-2013, po posameznih letih.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	skupaj
Traktor kolesnik	100	59	83	10	3	23	6	3	287
Zgibni traktor	0	1	2	0	0	2	2	0	7

Preglednica 6: Število vseh traktorjev kolesnikov, ki so bili kupljeni in registrirani v Sloveniji v posameznih letih.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	skupaj
Traktor kolesnik	2.451	1.823	1.417	1.490	1.463	1.504	1.352	1.101	12.601

Pri primerjavi nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru naložbe B, ukrepa 122, v obdobju PRP 2007-2013, z nakupom vseh traktorjev kolesnikov, ugotovimo, da je bilo v vseh letih sofinanciranih 5 % traktorjev.

Slika 7: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju.

2.2.2. Nakup vitlov v okviru ukrepa 122

V okviru naložbe B je bilo izplačanih 130 vlog za nakup vitlov, skupna vrednost izplačil pa je znašala skoraj 330 tisoč €. Glede na vrsto stroška je bilo 92 % vitlov kupljenih v okviru mehanizacije, 6 % v okviru osebnih zaščitnih sredstev in 2 % kot splošni strošek. Če primerjamo nakup vitlov z nakupom vse opreme in strojev, sta bila zgolj 2 % od vseh izplačanih sredstev namenjena za vitle. Po številu pa je bilo v okviru PRP naložbe B izmed vse opreme in strojev kupljenih 14 % vitlov.

Preglednica 7: Seznam vitlov, ki so bili izplačani v okviru naložbe B, razpis PRP 2007-2013.

Naziv stroška	Število	Vrednost
Enobobenski vitel	84	177.235,28
Dvobobenski vitel	40	146.727,00
Mali vitel za motorne žage	6	5.399,17
SKUPAJ	130	329.361,45

3. PRP v obdobju 2014-2020

Program razvoja podeželja v obdobju 2014–2020 je bil s strani Evropske komisije za Slovenijo potrjen februarja 2015, za katerega je na voljo več kot 1,1 milijarde evrov. Na podlagi izkušenj iz preteklega programskega obdobja PRP, priporočil stroke in ob upoštevanju nacionalnih strateških dokumentov, ki opredeljujejo razvoj kmetijstva, živilstva in gozdarstva do leta 2020, je Slovenija opredelila 6 težišč ukrepanja, za doseganje ciljev pa se bo izvajalo 14 ukrepov. Za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Sloveniji je v okviru PRP 2014-2020 financiran en ukrep, in sicer **ukrep M08**: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje. Glavni namen ukrepa je spodbujati naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšati sposobnosti gozdov za preživetje, kar vključuje področje obnove gozdov po naravnih nesrečah ter naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa. Za ukrep M08 je predvidenih 59.481.066 EUR sredstev. Ukrep podpira naložbe v okviru dveh podukrepov:

- Podukrep M08.4: Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov, kjer se izvajata dve operaciji:
 - Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči in
 - Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov.
- Podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, kjer se izvajata dve operaciji:
 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter
 - Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa.

Tako kot v preteklem obdobju PRP, tudi v obdobju izvajanja PRP 2014-2020 poteka sprotno spremljanje in vrednotenje izvajanja posameznih aktivnosti. Za merjenje uspešnosti izvajanja skupne kmetijske politike je Evropska komisija vzpostavila okvir skupnega spremljanja in vrednotenja (CMEF), ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami. Tako mora Odbor za spremljanje PRP do 30. 6. posameznega leta pripraviti letno poročilo o izvajanju PRP 2014-2020 v prejšnjem koledarskem letu. Vrednotenje pa traja od začetka priprave PRP in predhodnega vrednotenja do zaključka izvajanja PRP in naknadnega vrednotenja (2024).

3.1. Analiza prejemnikov sredstev za podukrep M08.6

Za podukrep M08.6 sta bila do konca leta 2018 (stanje na dan 31.12.2018) odprta dva javna razpisa, ločeno za dve operaciji, ki se izvajata v okviru podukrepa. Na razpisa je prispelo 631 vlog, v katerih so vlagatelji zaprosili za skoraj 25,5 mil €. 78 % od vseh prispelih je bilo odobrenih, od tega pa 58 % izplačanih (oz. 45 % izplačanih glede na prejete vloge), kar znaša 7,7 milijonov evrov sredstev. Celotna vrednost izplačanih naložb pa znaša 23,8 milijonov evrov. Več vlog (69 %) je prispelo na razpis za nakup mehanizacije in opreme, in tudi zaproseno je bilo za več sredstev za to operacijo (56 %). Izplačila še potekajo, je pa na dan 31.12.2018 bilo izplačanih 284 vlog, od tega 87 % za mehanizacijo in opremo. Glede na prejete vloge je prišlo do izplačila 57 % sredstev za nakup mehanizacije in opreme, za predindustrijsko predelavo lesa pa je bilo izplačanih le 19 % sredstev.

Preglednica 8: Pregled prispelih, odobrenih in izplačanih vlog po vrsti operacije v obdobju PRP 2014-2020 (na dan 31.12.2018).

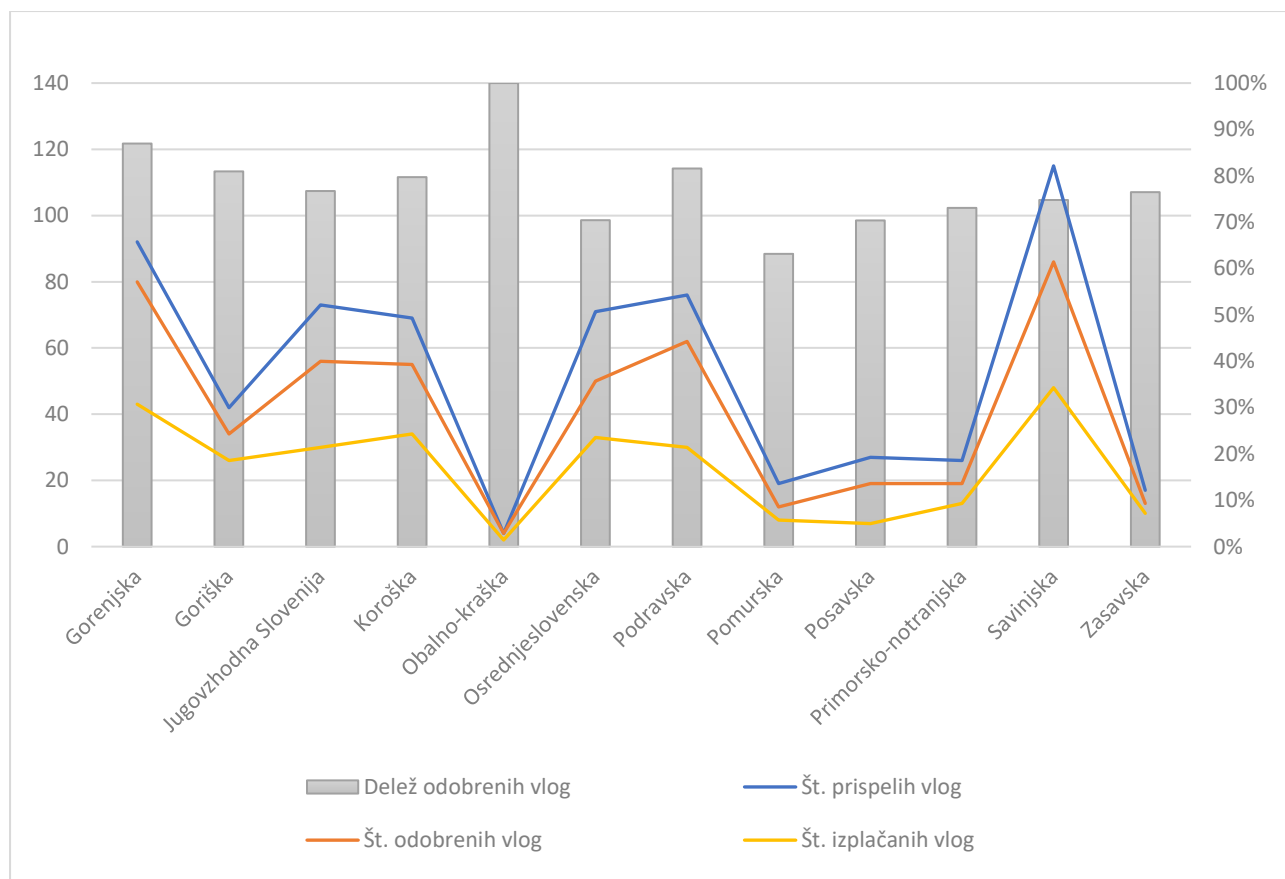
	Št. prispelih vlog	Št. odobrenih vlog	Delež odobrenih vlog	Odobrena sredstva, €	Št. izplačanih vlog	Izplačilo, €	Celotna vrednost naložb, €
Mehanizacija in oprema	438	342	78,08%	9.879.507,94	248	6.100.552,79	18.834.631,62
Predindustrijska predelava lesa	193	148	76,68%	7.379.298,74	36	1.637.523,57	4.958.761,29
Skupaj	631	490	77,65%	17.258.806,68	284	7.738.076,36	23.793.392,91

Med prejemniki sredstev za nakup mehanizacije in opreme (delež odobrenih vlog glede na vse odobrene vloge) prevladujejo zasebni lastniki gozdov – posamezniki (74 %), sledijo zasebni lastniki gozdov – s.p. (14,6 %), zasebni lastniki gozdov – pravna oseba (11 %) in nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov (z zanemarljivim deležem 0,3 %). Zasebnim lastnikom gozdov – posameznikom je bilo izplačanih največ sredstev in sicer 44,5 % vseh sredstev, ki so bila namenjena za nakup mehanizacije in opreme. S 34 % prejetih sredstev jim sledijo zasebni lastniki gozdov – pravne osebe. Med prejemniki sredstev za predindustrijsko predelavo lesa prevladujejo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo (51 %), sledijo gospodarske družbe (26 %), samostojni podjetniki (12 %) in zasebni lastniki gozdov – s.p. (11 %). Največ izplačanih sredstev (64 %) je bilo namenjenih gospodarskim družbam, z 19 % pa sledijo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo, ki drugače prevladujejo po številu odobrenih vlog.

Preglednica 9: Pregled prispelih, odobrenih in izplačanih vlog po prejemnikih sredstev in vrsti operacije v obdobju PRP 2014-2020.

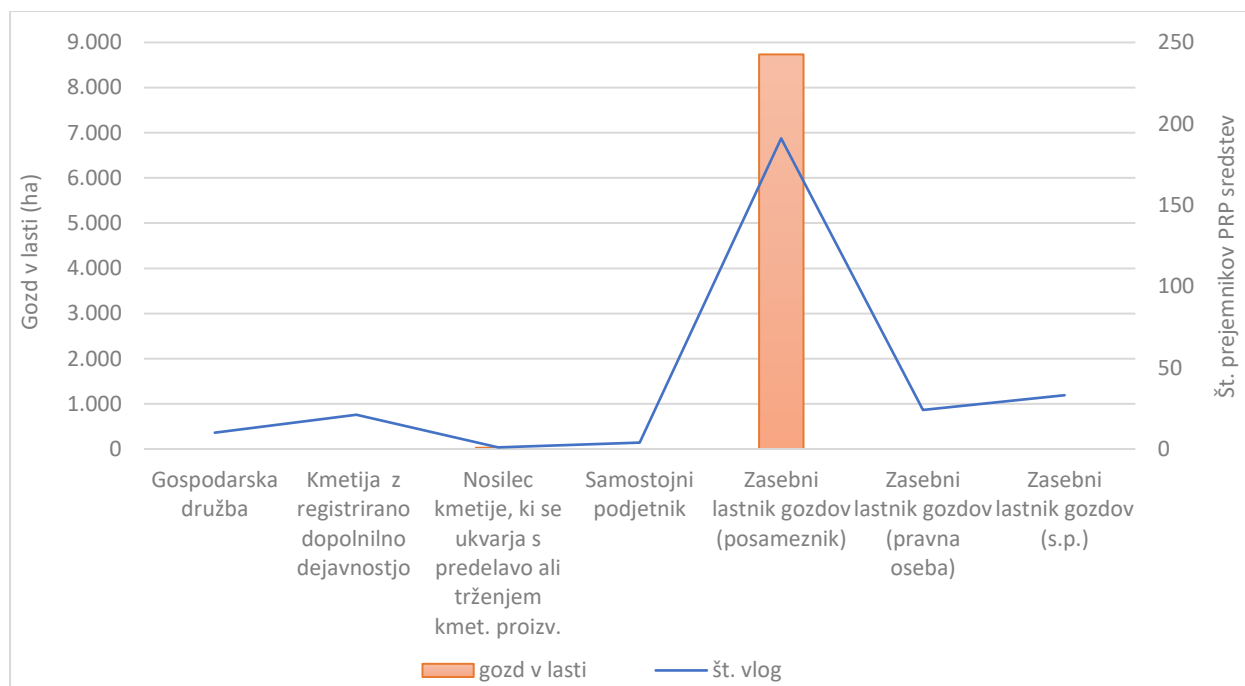
Status vlagatelja		Št. prispelih vlog	Št. odobrenih vlog	Št. izplačanih vlog	Izplačilo, €
Mehanizacija in oprema	Nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmet. proizvodov	1	1	1	14.599,60
	Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	314	253	191	2.714.276,30
	Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	53	38	24	2.061.488,07
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	70	50	32	1.310.188,82
	SKUPAJ	438	342	248	6.100.552,79
Predindustrijska predelava lesa	Gospodarska družba	63	38	10	1.054.618,24
	Kmetija z registrirano dopolnilno dejavnostjo	90	75	21	317.232,33
	Samostojni podjetnik	20	18	4	257.957,00
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	20	17	1	7.716,00
	SKUPAJ	193	148	36	1.637.523,57

Geografsko gledano je na dva javna razpisa za obe vrsti operacije prispelo največ vlog iz Savinjske regije (18 %), prav tako je bilo odobrenih (18 %) in izplačanih (17 %) največ vlog iz iste regije. Vrednostno pa je bilo izplačanih največ vlog v Gorenjski regiji (18 % celotne vrednosti izplačanih vlog, kar predstavlja skoraj 1,4 mil €). Pri črpanju sredstev je bila najbolj uspešna Obalno-kraška regija, saj so bile vse prejete vloge tudi odobrene. Sledi ji Gorenjska regija (87 %), ostale regije pa so imele odobrenih med 63 in 82 % vlog.

Slika 8: Prikaz uspešnosti vlog za pridobitev PRP sredstev v obdobju 20014-2020 na dan 31.12.2018 po statističnih regijah..

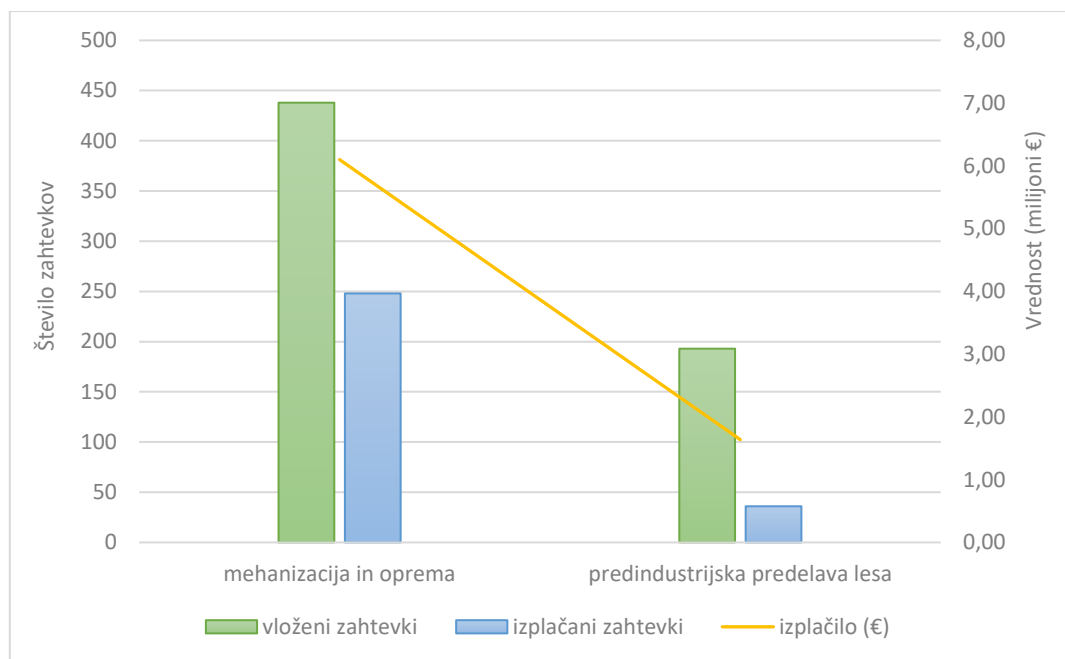
Vlagatelji za dodelitev nepovratnih sredstev za podpore v okviru podukrepa M08.6, če je vlagatelj fizična oseba, razen samostojnega podjetnika posameznika, morajo imeti najmanj 10 ha zasebne gozdne posesti v lasti ali zakupu, najmanj za obdobje pet let od zaključka naložbe. Če je vlagatelj za dodelitev nepovratnih sredstev agrarna skupnost, gozdna posest, ki jo imajo člani agrarne skupnosti v solasti ali skupni lasti, ne sme biti manjša od 10 ha. Po pridobljenih podatkih imajo vlagatelji skupno v lasti 25.635 ha gozda. Vlagatelji, katerih vloge za PRP sredstva so bila odobrena in izplačana, pa imajo v lasti 8.762 ha gozda. Kar 99,7 % gozdov med prejemniki sredstev imajo v lasti zasebni lastniki gozdov – posamezniki; preostali del 0,3 % pa imajo v lasti nosilci kmetij, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov. Njihov delež predstavlja 28 ha gozdov.

Slika 9: Prikaz števila prejemnikov sredstev po nazivu vlagatelja primerjano s količino gozda, ki ga imajo v lasti.

3.2. Podprte naložbe v okviru podukrepa M08.6

Za spodbujanje naložb v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa so bili s sredstvi PRP kriti stroški, ki vključujejo mehanizacijo in opremo za sečnjo in spravilo lesa ter pred industrijsko predelavo lesa. Za nakup mehanizacije in opreme stopnja javne podpore znaša 40 % upravičenih stroškov. Najnižji znesek javne podpore je 1.000 evrov, upravičenec pa lahko v celotnem programskem obdobju iz naslova te operacije pridobi največ 500.000 evrov javne podpore. Do 31.12.2018 je bilo predloženih 1902 zahtevkov za izplačilo sredstev (za obe vrsti operacije) v vrednosti 25.485.307 evrov. V aktualnem PRP obdobju so izplačila za podukrep M8.6 potekala v letih 2017 in 2018. Do 31.12.2018 je bilo izplačanih 836 zahtevkov, izmed katerih je bilo večina denarja namenjena nakupu strojev in opreme (812 zahtevkov, preglednica 6).

Slika 10: Prikaz števila vloženih in izplačanih zahtevkov ter vrednost izplačil po vrstah stroška.

Preglednica 10: Seznam opreme in strojev, ki je bil nabavljen in izplačan v okviru razpisa PRP 2014-2020; stanje na dan 31.12.2018.

Naziv stroška	Št. zahtevkov	Vrednost (€)
Avtomatska krožna žaga za razrez drv	1	5.037,60
Čelilnik (stroj za čeljenje)	2	13.066,20
Cepilne klešče za dvigalo ali stacionarno rabo	1	2.480,00
Cepilniki, traktorski hidravlični; ležeči	2	7.278,76
Cepilniki, traktorski hidravlični; pokončni	3	3.368,61
Druge gozdarske prikolice	7	164.662,09
Drugi namenski gozdarski traktorji	3	326.804,00
Drugi stroji za sečnjo (harvesterji)	3	489.999,20
Drugi tritočkovni elektrohidravlični vitli	16	69.960,81
Drugi vgradni vitli	8	33.380,43
Drugi zgibni prikoličarji (forwarderji), vključno s kombiniranim strojem za sečnjo in prevoz	4	542.212,00
Dvoosni krožni žagalni stroj	1	81.204,40
Enoosni krožni žagalni stroj	2	27.160,00
Gozdarska nadgradnja, kompletna	35	225.764,00
Gozdarska nadgradnja, lažja izvedba	34	79.783,50
Gozdarske prikolice z nakladalnikom	76	962.265,02
Gozdarski zgibnik	2	162.734,80
Horizontalni tračni žagalni stroj	5	73.381,11
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon	68	1.349.579,27
Linija za robljenje desk in razrez prizm z optimizacijo	2	83.760,00
Mali vitli z motorno žago, z vrvjo	1	677,00
Mobilna tračna žaga	2	23.696,72

Motorne žage, klasične - bencin	51	15.874,11
Naprave za sušenje lesa	2	55.152,00
Nihalni verižni žagalni stroj - mobilni	1	3.960,00
Odrivne deske za les	4	6.140,03
Opozarjanje na nagib	12	1.826,12
Procesorske - harvesterke glave	2	58.750,00
Radijsko krmiljenje	149	61.185,49
Rezalno-cepilni stroj traktorski	8	72.550,36
Sekalniki; traktorski pogon	8	118.344,14
Skobeljni stroj	1	14.640,00
Škripec, gnan za izvleko vrvi	96	37.906,41
Škripec, zunanji	15	1.113,68
Stroj za izdelavo sekancev: horizontalni drobilnik	1	7.716,00
Stroji za sečnjo (harvesterji) - gosenični	2	117.000,00
Strojna linija za izdelavo briketov	2	74.817,60
Strojna linija za izdelavo pelet	9	481.125,16
Vakuumsko dvigalo	1	3.880,00
Vertikalni tračni žagalni stroj s pomičnim vozičkom	2	87.388,00
Viličarji, plinski pogon	1	7.599,20
Vitli, tritočkovni mehanski	1	7.930,00
Vitli, tritočkovni, elektrohidravlični	89	135.943,21
Vitli, tritočkovni, zobniško gonilo	22	67.981,88
Vitli, vgradni 2 bobna	40	142.224,49
Vozički za žične žerjave	2	16.978,00
Žagalna linija s tračno žago	5	387.855,60
Zgibni prikoličarji (forwarderji)	5	492.553,10
Žični žerjavi	4	627.817,38
SKUPAJ	812	7.834.507,48

3.2.1. Nakup traktorjev v okviru podukrepa M08.6

V okviru naložbe A (naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa) je bilo izplačanih 73 vlog za nakup traktorjev, skupna vrednost izplačil pa je znašala slaba 2 milijona €. Kar 93 % izmed vseh traktorjev je bilo kupljenih kmetijskih traktorjev, za kar je bilo porabljenih 73 % sredstev namenjenih traktorjem, 3 % pa je bilo kupljenih zgibnih traktorjev. Če primerjamo nakup traktorjev z nakupom vse opreme in strojev, je bilo 23 % od vseh izplačanih sredstev namenjenih za traktorje. Po številu pa je bilo v okviru PRP naložbe A izmed vse opreme in strojev kupljenih 9 % traktorjev.

Preglednica 11: Seznam traktorjev, ki so bili izplačani v okviru naložbe A, razpis PRP 2014-2020, na dan 31.12.2018.

Naziv stroška	Število	Vrednost (€)
Gozdarski zgibnik	2	162.734,80
Drugi namenski gozdarski traktorji	3	326.804,00
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon	68	1.349.579,27
SKUPAJ	73	1.839.118,07

3.2.1.1. Nakup vseh traktorjev v Sloveniji v obdobju PRP 2014-2020

Za nakup traktorjev v okviru PRP 2014-2020 je bilo mogoče do konca leta 2019 pridobiti sredstva v dveh javnih razpisih. Vsi traktorji, za katere so bila zaprošena sredstva PRP v okviru 1. javnega razpisa, so bili kupljeni v letu 2016. V okviru 2. javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali v letu 2017. Izplačila še potekajo.

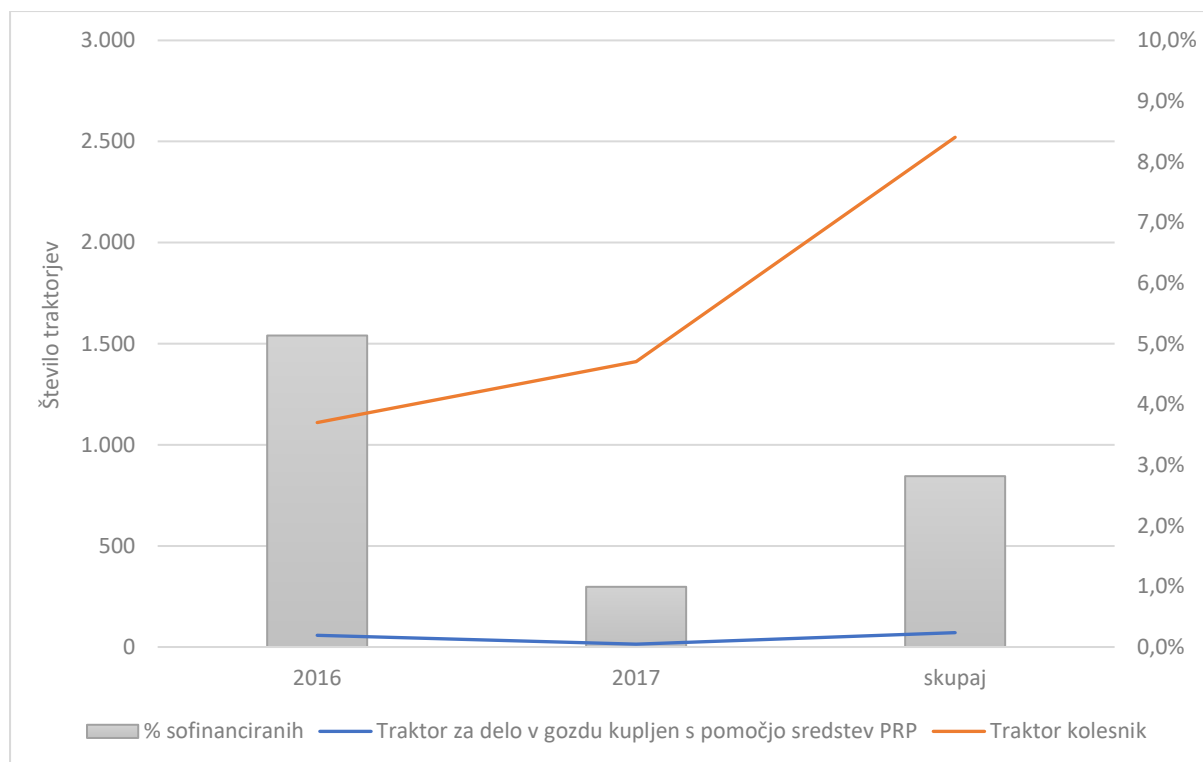
Preglednica 12: Število traktorjev, ki so bili izplačani v okviru naložbe A, podukrepa M08.6, na dan 31.12.2018, po posameznih letih.

	2016	2017	skupaj
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon	54	14	68
Drugi namenski gozdarski traktorji	3	0	3
Gozdarski zgibnik	1	1	2

Preglednica 13: Število vseh traktorjev kolesnikov, ki so bili kupljeni in registrirani v Sloveniji v posameznih letih.

	2016	2017	skupaj
Traktor kolesnik	1.110	1.411	2.521

Pri primerjavi nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru naložbe A, podukrepa M08.6, v obdobju PRP 2014-2020, z nakupom vseh traktorjev kolesnikov, ugotovimo, da je bilo v teh dveh letih sofinanciranih 3 % traktorjev.

Slika 11: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v obdobju PRP 2014-2020, za stanje na dan 31.12.2018.

4. Vrednotenje izvajanja PRP

4.1. Vrednotenje PRP 2007-2013

Uspešnost, ustreznost in učinkovitost izvajanja ter doseganje ciljev PRP 2007-2013 je bilo sprotno vrednoteno (OIKOS 2010, 2012, 2013 in 2015). Po zaključku obdobja PRP 2007-2013 pa je bilo opravljeno zaključno vrednotenje izvajanja, ki je bilo objavljeno v dokumentu Naknadno vrednotenje PRP 2007-2013 (2017, OIKOS). Vrednotenje je temeljilo na preverjanju intervencijske logike posameznega ukrepa (v skladu z »Guidelines for the ex-post evaluation of 2007-2013 RDPs« (2014)) in izračunu vrednosti naslednjih kazalnikov:

- Kazalniki »gospodarska rast«, »ustvarjanje delovnih mest« in »produktivnost dela«
- Obračanje trenda zmanjševanja biološke raznovrstnosti – indeks indikatorskih vrst ptic
- Ohranjanje kmetijske in gozdarske površine visoke naravne vrednosti
- Izboljšanje kakovosti vode (spremembe bruto bilance hranil – presežki dušika) in vnos hranil v tla (sprememba v količini vnesenih hranil)

V zaključnem poročilu Naknadnega vrednotenja PRP (OIKOS, 2017) ocenjujejo uspešnost in doseganje ciljev ukrepa 122 (Povečanje gospodarske vrednosti gozdov) s kazalnikom *vpliv gospodarske rasti (neto dodana vrednost, PPS) in produktivnost dela – sprememba BDV glede na ekvivalent polnega delovnega časa (EUR/EPDČ)*.

Večina končnih ciljnih vrednosti je bila dosežena, edini cilj, ki ni bil dosežen, je bil celotni obseg naložb, ki je bil 92,91 odstoten s 50,17 mio EUR izplačanih sredstev. V splošnem so v poročilu zaključili, da je bil ukrep predviden za večje število prejemnikov in nižje investicije, vendar se je izkazalo, da je bilo prijaviteljev in prejemnikov manj. Ostali cilji ukrepa 122 so bili preseženi, kar je dokazano z vrednostmi kazalnikov kot so izboljšanje učinkovitost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, kjer se je BDV na podprtih gospodarstvih/v podjetjih povečala za 131,89 %, povečalo se je število gospodarstev/podjetij, ki uvajajo nove proizvode in/ali tehnologije (108,50 %), povečalo se je tudi število gozdarskih gospodarstev in njihovih združenj, ki so z naložbo povečali varnost pri delu v gozdu (108,50 %), prav tako naj bi se povečala tudi gospodarska vrednost zasebnih gozdov (število gozdarskih gospodarstev, ki so prejeli pomoč: 108,50 %).

Ukrep 122 je bil najtesneje povezan z ukrepom 123, kjer so bila sredstva namenjena tudi za naložbe v predelavo lesa. Prejemniki sredstev ukrepa 122 so z naložbami povečali

izkoriščenost gozdov in zagotovili surovino na trgu, katere kupci oz. odjemalci so bili tudi prejemniki ukrepa 123.

4.2. Vrednotenje PRP 2014-2020

Spremljanje in vrednotenje programa PRP 2014-2020 opravlja Odbor za spremljanje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije, katerega glavna naloga je pregled izvajanja PRP 2014-2020 in napredka pri doseganju ciljev (preko finančnih podatkov in kazalnikov), potrjevanje letnih poročil, najmanj enkrat letno pa mora biti Odbor za spremljanje PRP 2014-2020 seznanjen z rezultati vrednotenij v okviru načrta vrednotenja. Načrt vrednotenja prispeva k izboljšanju kakovosti oblikovanja in izvajanja PRP 2014-2020 ter oceni uspešnost in učinkovitost samega izvajanja.

V letu 2017 je bilo opravljeno prvo vrednotenje (Presoja rezultatov..., 2017), vendar iz ukrepa M08 izplačil v tem času še ni bilo, zato vpliva PRP na gozdarstvo še ni bilo mogoče ovrednotiti. Naslednje vrednotenje je bilo opravljeno junija 2018 (Vrednotenje: Ukrepov..., 2018). Za podukrep M08.6, ki prispeva k prednostnemu področju 4: Obnova, ohranjanje in izboljšanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom, ter prednostnemu področju 6A: Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest, je pomembna ocena teh dveh prednostnih področij. V poročilu ocenjujejo, da so bili cilji prednostnega področja 4, glede na stanje kazalnikov že preseženi, pri doseganju ciljev prednostnega področja 6A pa obstaja tveganje, da ti ne bodo doseženi. Vendar je s strani podukrepa M08.6, cilj ustvariti nova delovna mesta, že presežen (preglednica 7). Če gre za operacijo v nakup mehanizacije je novo delovno mesto obveznost pri investiciji nad 40.000 evrov odobrenih sredstev. Pri operaciji predindustrijska predelava lesa pa so k novemu delovnemu mestu zavezani vsi gospodarski subjekti, ne glede na višino odobrenih sredstev.

Preglednica 14: Novo ustvarjena delovna mesta s strani podukrepa M08.6.

	Število potencialno ustvarjenih delovnih mest	Pričakovana novo ustvarjena delovna mesta		
		M	Ž	skupaj (M+Ž)
Mehanizacija in oprema (investicija > 40.000 EUR odobrenih sredstev)	33	56	0	56
Predindustrijska predelava lesa	95	105,5	2,1	107,6
Skupaj	128	161,5	2,1	163,6

5. Viri

Javni razpis za ukrep Povečanje gospodarske vrednosti gozdov iz PRP 2007-2013 za leto 2009.

Uradni list RS, št. 35/2009 z dne 8.5.2009

OIKOS, 2017. Naknadno vrednotenje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013. Zaključno poročilo. Dostopno:

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/2_PRP_2007-2013/2_4_Spremljanje_in_vrednotenje/Vrednotenje/Ex-post_PRP20072013_zakljucno_porocilo_15012017_final_cistopis.pdf

Presoja rezultatov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014 – 2020.

2017. Končno poročilo. Dostopno:

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_4_Spremljanje_in_vrednotenje/3_Vrednotenje/Vrednotenje_PRP_Koncno_porocilo_16062017.pdf

Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 - 7. sprememba (potrjena 22. 9. 2019)

Dostopno:

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_1_Kaj_je_program_razvoja_pode%C5%BEelja/7._sprememba_PRP/Programme_2014SI06RDNP001_9_1_sl.pdf

Vrednotenje: Ukrepov, ki se prvič izvajajo v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020; Ukrepov, ki se niso uspešno izvajali oz. niso dosegli pričakovanih rezultatov v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013; Doseganja ciljev Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020. 2018. Končno poročilo. Dostopno:

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_4_Spremljanje_in_vrednotenje/3_Vrednotenje/Vrednotenje_ukrepov_PRP_Program_razvoja_pode%C5%BEelja_med_izvajanjem_2018_MK_projekt.pdf

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«

Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

Rezultati anketiranja prejemnikov PRP sredstev in vpliv ukrepov PRP na profesionalizacijo gozdarskih del in ponudbe gozdarskih storitev

Darja Stare

Nike Krajnc

Marjan Dolenšek

Ljubljana, oktober 2021

Šifra projekta:	V4 1812
Naslov projekta:	Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev (angl. Development of indicators and methodology for monitoring of forest contractors)
Vodilna RO:	Gozdarski inštitut Slovenije
Vodja projekta:	dr. Nike Krajnc
Naslov dokumenta:	Rezultati anketiranja prejemnikov PRP sredstev in vpliv ukrepov PRP na profesionalizacijo gozdarskih del in ponudbe gozdarskih storitev
Delovni sklop:	Ukrepi Programa razvoja podeželja (DS4)
Delovna naloga:	Predlog metodologije spremljanja učinkovitosti ukrepov PRP (DS4.3)
Avtorji dokumenta:	Darja Stare, Nike Krajnc, Marjan Dolenšek
Ključne besede:	Gozdarstvo, Program razvoja podeželja, nepovratna sredstva, mehanizacija, oprema, zasebni lastniki gozdov, anketa
Keywords:	Forestry, Rural Development Program, grants, mechanization, equipment, private forest owners, survey
Kraj izdaje:	Ljubljana
Založnik:	Gozdarski inštitut Slovenije
Leto izdaje dokumenta:	2021
Financerji:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Agencija za Raziskovalno dejavnost Republike Slovenije v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Zagotovimo.si hrano za jutri«.

Kazalo vsebine

1. Uvod.....	5
2. Metoda dela.....	7
2.1. Anketiranje prejemnikov sredstev PRP v obdobju 2014-2020	7
3. Rezultati	8
3.1. Značilnosti anketiranih zasebnih lastnikov gozdov – posamezniki, ki so prejemniki sredstev PRP	8
3.1.1. Naložbe v okviru PRP	10
3.1.2. Ujme.....	13
3.2. Značilnosti anketiranih zasebnih lastnikov gozdov – pravna oseba in s.p., ki so prejemniki sredstev PRP.....	14
3.2.1. Naložbe v okviru PRP	15
3.2.2. Ujme.....	18
3.3. Nezgode	19
4. Razprava in zaključek	21
5. Viri.....	23

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Prikaz v anketo vključenih zasebnih lastnikov gozdov posameznikov, ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020, in njihovih vlog (vir podatkov: MKGP in anketa GIS).....	8
Preglednica 2: Število strojev in opreme, ki so jo anketiranci kupili v okviru PRP 2014-2020 ter delež gelde na število anketirancev (vir podatkov: MKGP, preračun GIS).....	10
Preglednica 3: Obseg del pred in po naložbi v okviru PRP 2014-2020, ki jih opravljajo anketirani ZLG (vir podatkov: anketa GIS).	11
Preglednica 4: Prikaz v anketo vključenih zasebnih lastnikov gozdov pravne osebe in s.p., ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020, in njihovih vlog (vir podatkov: MKGP in anketa GIS).....	14
Preglednica 5: Prikaz letnega prihodka anketirancev iz gozdarske dejavnosti (vir podatkov: MKGP, preračun: GIS)	15
Preglednica 6: Število strojev in opreme, ki so jo anketiranci kupili v okviru PRP 2014-2020 ter delež gelde na število anketirancev (vir podatkov: MKGP, preračun GIS).....	15
Preglednica 7: Obseg del pred in po naložbi v okviru PRP 2014-2020, ki jih opravljajo anketirani ZLG – pravna oseba in s.p. (vir podatkov: anketa GIS).	16

Kazalo slik

Slika 1: Prikaz izobrazbe in statusa anketiranih zasebnih lastnikov gozdov, ki so prejeli sredstva PRP 2014-2020.	8
Slika 2: Prikaz članstva anketirancev v združenjih ali društvih.	9
Slika 3: Število gozdnih parcel, ki jih imajo v lasti anketirani zasebni lastniki gozdov.	9
Slika 4: Prikaz prevladujoče dejavnosti gospodinjstev anketirancev.	10
Slika 5: Prikaz povečanja povprečnega obsega del pri anketiranih ZLG, ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020.	11
Slika 6: Mnenje anketirancev o povečanju obsega dela in produktivnosti s pomočjo nove opreme in strojev.	12
Slika 7: Mnenje anketirancev o ključnih dejavnikih, ki so vplivali na odločitev za pridobitev sredstev v okviru PRP.	12
Slika 8: Mnenje anketirancev o težavnosti pridobitve sredstev v okviru PRP.	13
Slika 9: Vpliv ujm na naložbe v okviru PRP.	14
Slika 10: Prikaz povečanja ali zmanjšanja povprečnega obsega del pri anketiranih ZLG – pravna oseba in s.p. , ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020.	16
Slika 11: Mnenje anketirancev o povečanju obsega dela in produktivnosti s pomočjo nove opreme in strojev.	17
Slika 12: Mnenje anketirancev o ključnih dejavnikih, ki so vplivali na odločitev za pridobitev sredstev v okviru PRP.	17
Slika 13: Mnenje anketirancev o težavnosti pridobitve sredstev v okviru PRP.	18
Slika 14: Vpliv ujm na naložbe v okviru PRP, ki so jih opravili anketirani ZLG- pravne osebe in s.p.	19
Slika 15: Število mrtvih pri delu v gozdu od leta 1981 do 2020.	19
Slika 16: Nezgode pri delu v gozdu (vir podatkov: anketa GIS, n=50 anketirancev).....	20
Slika 17: Povečanje povprečnega obsega del pri anketiranih ZLG, ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020.	21
Slika 18: Težavnost pridobitve sredstev po mnenju anketiranih zasebnih lastnikov gozdov.	22

1. Uvod

Gozd v Sloveniji predstavlja pomemben element krajine, vir biološke pestrosti in tudi vir dohodka. Delo v zasebnem gozdu z namenom izkoriščanja njegovih proizvodov izvajajo lastniki gozdov. Poznavanje izvajanja del v gozdovih je pomembno, vendar tudi precej nepoznano področje. Namreč nemogoče je pričakovati, da bodo vsi lastniki gozdov aktivno izvajali dela v svojem gozdu ali bili ustrezno opremljeni in usposobljeni za delo. Predvidevamo, da se bo trg gozdarskih storitev v prihodnosti še razvijal in širil. Že z novo organiziranostjo izvajanja del v državnih gozdovih v letu 2016 so se oblikovali številni ponudniki. Vse to pa zahteva budnejše spremljanje stanja in prilagoditve v politikah spodbud in podpor za bolj učinkovito izkoriščanje gozda.

Slovenija za boljše izkoriščanje potenciala gozdov znaten vir sredstev nameni z ukrepi Programa razvoja podeželja (PRP), ki je skupni programski dokument Slovenije in Evropske komisije in pomeni podlago za koriščenje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Zasebni lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetijah in v okviru organizirane oblike medsosedske pomoči, so med pomembnimi prejemniki nepovratnih sredstev ukrepov PRP. Ukrepi PRP za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Republiki Sloveniji so v zadnjem desetletju podprli naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa z namenom izboljšanja gozdno-lesne vrednostne verige in povečanja učinkovitosti delovanja in konkurenčnosti gospodarstev/podjetij.

Program razvoja podeželja v obdobju 2014–2020 je bil s strani Evropske komisije za Slovenijo potrjen februarja 2015, za katerega je na voljo več kot 1,1 milijarde evrov. Na podlagi izkušenj iz preteklega programskega obdobja PRP, priporočil stroke in ob upoštevanju nacionalnih strateških dokumentov, ki opredeljujejo razvoj kmetijstva, živilstva in gozdarstva do leta 2020, je Slovenija opredelila 6 težišč ukrepanja, za doseganje ciljev pa se bo izvajalo 14 ukrepov. Za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Sloveniji je v okviru PRP 2014-2020 financiran en ukrep, in sicer ukrep M08: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje. Glavni namen ukrepa je spodbujati naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšati sposobnosti gozdov za preživetje, kar vključuje področje obnove gozdov po naravnih nesrečah ter naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa. Za ukrep M08 je predvidenih 59.481.066 EUR sredstev. Ukrep podpira naložbe v okviru dveh podukrepov:

- Podukrep M08.4: Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov, kjer se izvajata dve operaciji:
 - Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči in
 - Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov.
- Podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, kjer se izvajata dve operaciji:
 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter
 - Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa.

V obdobju izvajanja PRP 2014-2020 poteka sprotno spremljanje in vrednotenje izvajanja posameznih aktivnosti. Za merjenje uspešnosti izvajanja skupne kmetijske politike je Evropska komisija vzpostavila okvir skupnega spremljanja in vrednotenja (CMEF), ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami. Tako mora Odbor za spremljanje PRP do 30.06. posameznega leta pripraviti letno poročilo o izvajanju PRP 2014-2020 v prejšnjem koledarskem letu. Vrednotenje pa traja od začetka priprave PRP in predhodnega vrednotenja do zaključka izvajanja PRP in naknadnega vrednotenja (2024).

Za podukrep M08.6, ki predvsem prispeva k prednostnemu področju 6A: »Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest«, je pomembna ocena tega prednostnega področja. Ciljni kazalnik prednostnega področja 6A je 350 delovnih mest, ustvarjenih s podprtimi projekti do leta 2023. Od tega naj bi jih bilo 310 ustvarjenih v okviru izvajanja podukrepa M06.4 in 40 v okviru izvajanja podukrepa M08.6. Za investicije v okviru podukrepa M08.6 je potrebno ustvariti delovno mesto za vsako investicijo v operacije B ter vsako investicijo v operacije A nad 40.000 evrov.

V letu 2017 je bilo opravljeno prvo vrednotenje (Vrednotenje: Presoja..., 2017), vendar izplačil ukrepa M08 v tem času še ni bilo, zato vpliva PRP na gozdarstvo še ni bilo mogoče oceniti. Naslednje vrednotenje je bilo opravljeno junija 2018 (Vrednotenje: Ukrepov..., 2018). V poročilu ocenjujejo, da pri doseganju ciljev prednostnega področja 6A obstaja tveganje, da ti ne bodo doseženi. Zadnje vrednotenje je bilo opravljeno v septembru 2019 (Vrednotenje: Presoja..., 2019), kjer ugotavljajo, da je iz naslova podukrepa M08.6 za doseganje prednostnega področja 6A v dosedanjem izvajanju programa predvidenih 164 delovnih mest, kar predstavlja 46,9 % zastavljenega cilja (350 delovnih mest). Ocenjujejo, da je izvajanje podukrepa M08.6 ustrezno. Za leto 2020 vrednotenje še ni bilo opravljeno, je pa glede na odobrene vloge (MKGP, 2021) iz naslova podukrepa M08.6 za obdobje 2014–2020 skupaj pričakovanih 216,7 novo ustvarjenih delovnih mest. Do 31.12.2020 je bilo, gledano na vloge, ki so bile v tem obdobju že izplačane, 115 novo ustvarjenih delovnih mest. To pomeni, da je izvajanje podukrepa M08.6 ustrezno, saj je ciljna vrednost tega podukrepa presežena (40 delovnih mest), za doseganje skupne ciljne vrednosti prednostnega področja 6A (350 delovnih mest) pa bo pomembno izvajanje podukrepa M06.4.

V nadaljevanju smo analizirali podatke anketiranja, ki smo ga izvedli med zasebnimi lastniki gozdov posamezniki, pravnimi osebami in s.p., ki so prejeli sredstva PRP v obdobju 2014-2020. Podatke anketiranja smo združili z razpoložljivimi podatki o rezultatih javnih razpisov za ukrep M08.6 v okviru PRP 2014-2020. Glavni namen naloge je ugotoviti, kakšen je vpliv ukrepov PRP na izboljšanje gospodarjenja z gozdom po mnenju prejemnikov sredstev.

2. Metoda dela

2.1. Anketiranje prejemnikov sredstev PRP v obdobju 2014-2020

Anketo namenjeno prejemnikom sredstev PRP, za ugotavljanje njihove dejavnosti v lastnem gozdu, smo opravili med tistimi upravičenci, ki imajo v lasti gozd. To so iz kategorije Nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov in Zasebni lastnik gozdov (posameznik). Najprej smo v bazi podatkov izbrali le tiste, ki so se prijavili na vsaj enega izmed dveh razpisov v okviru podukrepa 8.6 in so jim bila sredstva odobrena. Nadalje pa smo med njimi izbrali tiste, ki imajo v lasti gozd. Takšnih je skupaj 193. Izmed teh smo spletno anketo poslali na 134 email naslovov.

STATUS_UPRAVICENCA	Skupaj	ha gozda
Nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmet. proizvodov	1	28
Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	192	9109,5776
Skupaj	193	9137,5776

Anketo namenjeno zasebnim lastnikom gozdov smo nekoliko prilagodili in jo poslali tudi prejemnikom PRP sredstev, ki v svoji lasti nimajo gozda, vendar so uspešno kandidirali na razpisu za sredstva PRP tako v okviru javnega razpisa za mehanizacijo in opremo kot v javnem razpisu za predindustrijsko predelavo lesa.

STATUS UPRAVIČENCA	1. JR mehanizacija in oprema	1. JR predindustrijska predelava lesa	2. JR mehanizacija in oprema	2. JR predindustrijska predelava lesa	Skupaj
Gospodarska družba		30		33	63
Kmetija z registrirano dopolnilno dejavnostjo		39		51	90
Nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmet. proizvodov	1				1
Samostojni podjetnik		21			21
Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	202		66		268
Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	32		22		54
Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	48		24	20	92
Skupaj	283	90	112	104	589

Prilagojeno anketo smo tako poslali še kategorijam Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba) in Zasebni lastnik gozdov (s.p.), katerih je 98. Če izločimo tiste, ki so kandidirali za predindustrijsko predelavo lesa, dobimo seznam 84 prejemnikov. Med njimi elektronskega naslova niso posredovale samo 4 osebe. Anketa je bila poslana na 80 naslovov.

3. Rezultati

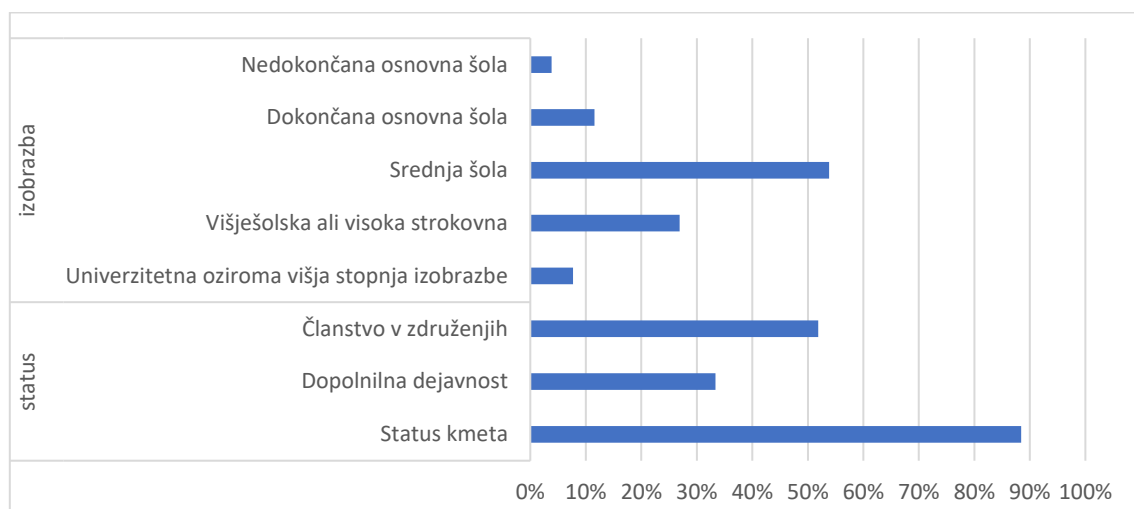
3.1. Značilnosti anketiranih zasebnih lastnikov gozdov – posamezniki, ki so prejemniki sredstev PRP

V anketi je sodelovalo 31 zasebnih lastnikov gozdov (ZLG), ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020. Izmed 31 sodelujočih v anketi, eden ni podal imena, zato zanj nismo mogli pridobiti podatkov o vlogah in stroških v okviru PRP. 30 anketirancev, ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020, ima skupaj v lasti 1.745 ha gozda. Skupaj so oddali 42 vlog, od katerih je bilo 37 odobrenih v skupnem znesku več kot 485 tisoč evrov (preglednica 1). 32 % anketirancev je kandidiralo za sofinanciranje nakupa gozdarske mehanizacije tudi na preteklem razpisu v okviru PRP 2007-2013; izmed teh je bilo kar 67 % neuspešnih, ostalih 33 %, ki so bili na razpisih uspešni, pa so pridobili sredstva v skupni vrednosti nekaj več kot 400 tisoč €.

Preglednica 1: Prikaz v anketo vključenih zasebnih lastnikov gozdov posameznikov, ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020, in njihovih vlog (vir podatkov: MKGP in anketa GIS).

Status	Zasebni lastnik gozdov (posameznik)
Število vlagateljev	30
Gozd v lasti (ha)	1745
Število odobrenih vlog	37
ZAPROŠENA vrednost	485.241
ODOBRENA sredstva	479.051
IZPLAČANA sredstva	202.911
Št. zavrženih vlog	5
ZAPROŠENA vrednost zavrženih vlog	152.323

Med sodelujočimi v anketi, ki so prejemniki sredstev PRP 2014-2020, je bilo 87 % moških in 13 % žensk. Njihova povprečna starost je 51 let. Najmlajši med njimi je bil ob prvi prijavi na javni razpis star 30 let, najstarejši pa kar 81 let. 54 % prejemnikov sredstev med zasebnimi lastniki gozdov ima dokončano srednješolsko izobrazbo (Slika 1), kar 88 % med njimi ima status kmeta, 33 % jih ima prijavljeno dopolnilno dejavnost na kmetiji in 52 % jih je članov v enem izmed združenj ali društev. Izmed anketirancev, ki so odgovorili, da so člani združenja ali društva, jih je več kot 70 % članov enega izmed društev lastnikov gozdov in več kot 60 % članov Kmetijsko gozdarske zbornice (Slika 2).

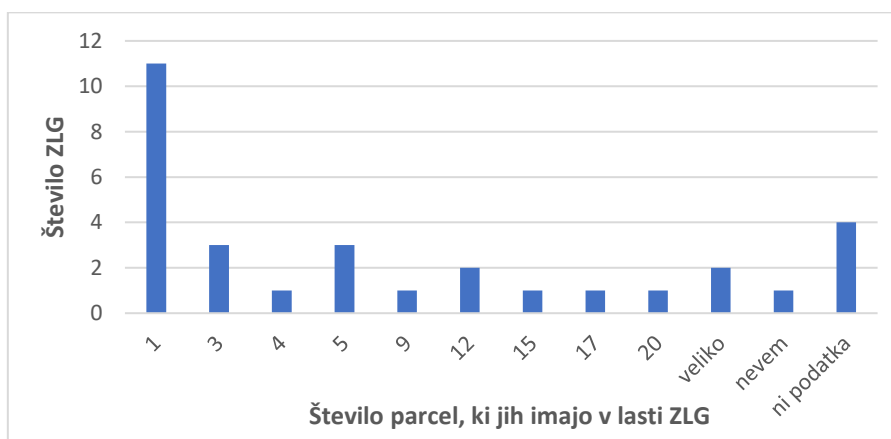
Slika 1: Prikaz izobrazbe in statusa anketiranih zasebnih lastnikov gozdov, ki so prejeli sredstva PRP 2014-2020.

Slika 2: Prikaz članstva anketirancev v združenjih ali društvih.

Povprečna velikost gozdne posesti anketirancev znaša 58 ha. Najmanjša gozdna posest, ki jo ima anketirani prejemnik sredstev v lasti, je velika 11,5 ha, največja pa 203 ha, ki je v lasti ženske lastnice gozda in prejemnice sredstev PRP. Vlagatelji za dodelitev nepovratnih sredstev za podpore v okviru podukrepa M08.6, če je vlagatelj fizična oseba, razen samostojnega podjetnika posameznika, morajo imeti najmanj 5 ha zasebne gozdne posesti v lasti ali zakupu, najmanj za obdobje pet let od zaključka naložbe (Program..., 2021).

Večji del anketirancev (62 %) ima v lasti razdrobljeno gozdno posest (slika 3). 5 jih je celo poročalo, da imajo v lasti več kot 10 parcel. Zgolj 2 anketiranci (6 %) sta poročala, da imata gozd v solastništvu. V enem primeru gre za solastništvo z zakoncem oz. partnerjem, v drugem primeru pa si solastniki niso v sorodu.

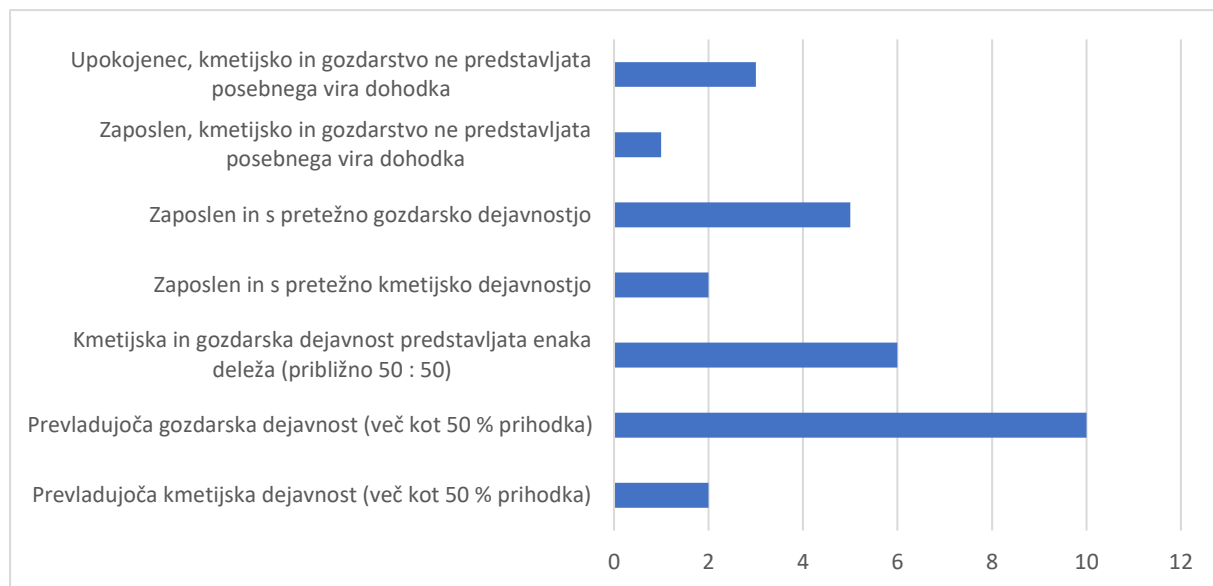

Slika 3: Število gozdnih parcel, ki jih imajo v lasti anketirani zasebni lastniki gozdov.

Kar 21 anketirancev (68 %) živi v oddaljenosti do 1 km do najbližje gozdne parcele. V povprečju živijo v oddaljenosti 2,7 km do najbližje gozdne parcele, največja oddaljenost do najbližje gozdne parcele pa je bila poročana 25 km. Do najbolj oddaljene gozdne parcele imajo anketiranci v povprečju 10 km, največja oddaljenost do najbolj oddaljene parcele pa je bila poročana 25 km.

Anketirance smo vprašali tudi o njihovi prevladujoči dejavnosti v gospodinjstvu. V največ gospodinjstvih (35 %) prevladuje gozdarska dejavnost, ki predstavlja več kot 50 % prihodka. V 21 % gospodinjstev pa kmetijska in gozdarska dejavnost predstavljata enaka deleža (slika 4). Gospodinjstva

imajo v povprečju 19.670 € dohodka iz gozdarske dejavnosti letno. Večina anketirancev (77 %) ne opravlja storitev v drugih gozdovih ampak le v gozdovih, ki jih imajo sami v lasti. Izmed anketirancev, ki so poročali, da opravljajo tudi storitve v drugih gozdovih, jih 57 % manj kot ¼ gozdarskih storitev opravlja v drugih gozdovih, ostali pa več kot polovico gozdarskih storitev opravijo v drugih gozdovih.

Slika 4: Prikaz prevladujoče dejavnosti gospodinjstev anketirancev.

3.1.1. Naložbe v okviru PRP

Sodelujoči v anketi (n=30) so s pomočjo sofinanciranja v okviru PRP 2014-2020 skupaj nabavili 82 različnih strojev in opreme (preglednica 2). Med opravljenimi nakupi je bilo največ vitlov za spravilo in radijskih krmiljenj. Kar 67 % anketiranih je kupilo vitel in 60 % anketiranih radijsko krmiljenje. Sledi nakup škripecev, te je kupilo 33 % vseh anketiranih in nakup gozdarskih prikolic ter motornih žag. Gozdarske prikolice je kupilo 33 % vseh anketiranih in motorne žage 27 % vseh anketiranih. V okviru PRP je le 13 % sodelujočih v anketi kupilo traktor. V vseh primerih gre za standardni kmetijski traktor s štirikolesnim pogonom. Prav tako so vsi anketiranci, ki so v okviru PRP kupili traktor, kupili tudi gozdarsko nadgradnjo in vitel.

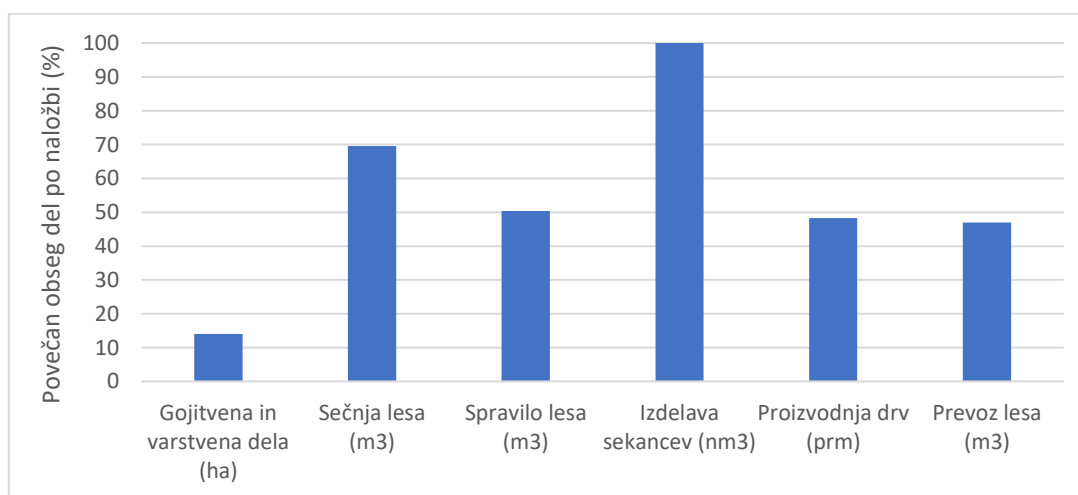
Preglednica 2: Število strojev in opreme, ki so jo anketiranci kupili v okviru PRP 2014-2020 ter delež gelde na število anketirancev (vir podatkov: MKGP, preračun GIS).

Stroji in oprema kupljena s sredstvi PRP	Število	Delež glede na št. anketirancev
Gozdarska nadgradnja	5	17 %
Gozdarska prikolica	10	33 %
Kmetijski traktor	4	13 %
Motorna žaga	10	27 %
Radijsko krmiljenje	19	60 %
Škripec	11	33 %
Vitel	21	67 %
Voziček za žični žerjav	1	3 %
Žični žerjav	1	3 %
Skupaj	82	

S pomočjo strojev in opreme, ki je bila kupljena v okviru PRP, anketiranci opravljajo različna dela v svojih gozdovih (preglednica 3). V vseh primerih se je obseg del po opravljeni naložbi povečal (slika 5). Z dejavnostjo izdelave sekancev se pred naložbo ni ukvarjal noben izmed anketirancev, zato gre v tem primeru za 100 % povečanje obsega del. Sledi sečnja lesa; ta se je po opravljenih naložbah povečala v povprečju za 70 %. Najmanjše povečanje obsega del se je zgodilo pri gojitvenih in varstvenih delih, kjer je prišlo do 14 % povečanja del. Kljub povečanemu obsegu del, se anketirani ZLG v kar 52 % ne bi odločili za naložbo, če jim sredstva v okviru PRP ne bi bila odobrena. 48 % anketirancev pa bi naložbo kljub temu opravilo.

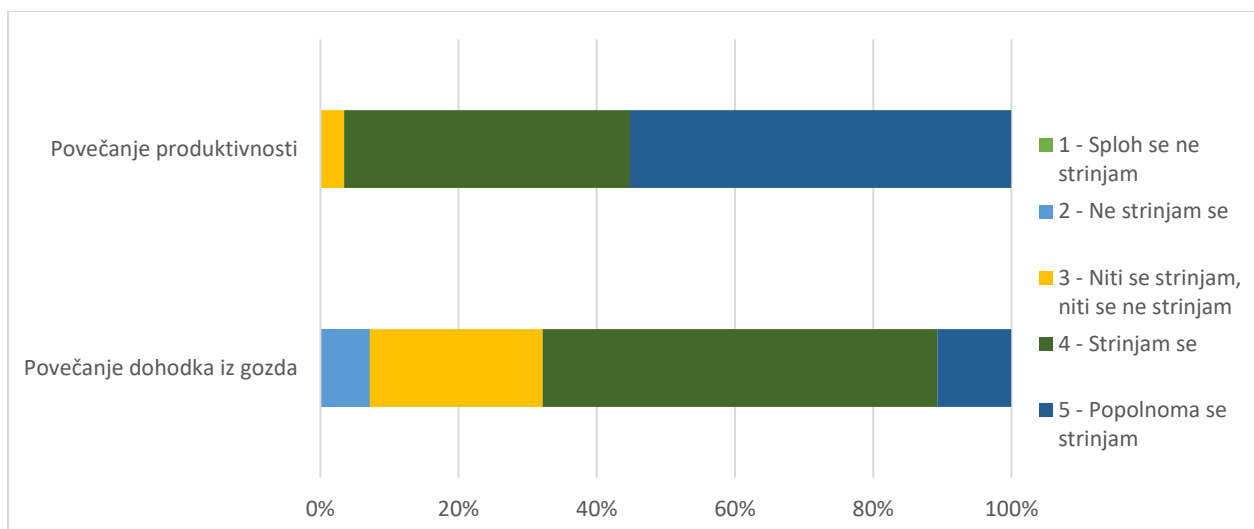
Preglednica 3: Obseg del pred in po naložbi v okviru PRP 2014-2020, ki jih opravljajo anketirani ZLG (vir podatkov: anketa GIS).

	PRED naložbo			PO naložbi		
	obseg del	št. podatkov	povprečje	obseg del	št. podatkov	povprečje
GOJITVENA IN VARSTVENA DELA (ha)	320,5	12	26,7	365,5	12	30,5
SEČNJA LESA (m ³)	3.785	17	222,7	6796	18	377,6
SPRAVILO LESA (m ³)	11.825	16	739,1	18.886	17	1.110,9
IZDELAVA SEKANCEV (nm ³)	0	0	0	100	1	100,0
PROIZVODNJA DRV (prm)	680	9	75,6	1120	10	112,0
PREVOZ LESA (m ³)	1.470	4	367,5	4.860	9	540,0

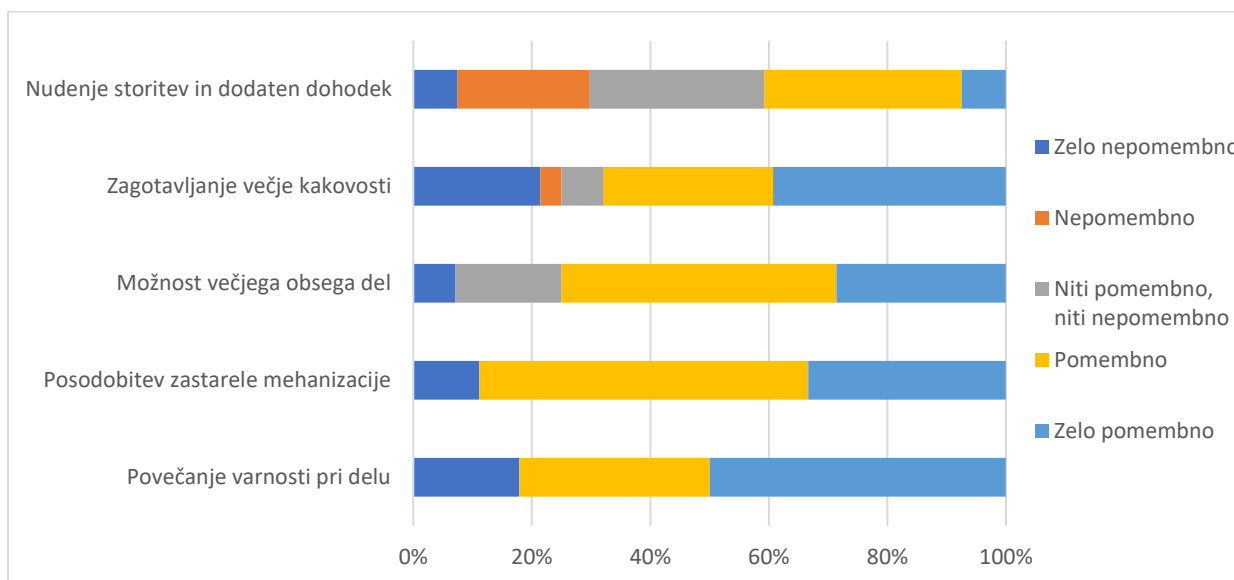
Slika 5: Prikaz povečanja povprečnega obsega del pri anketiranih ZLG, ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020.

Anketirane prejemnike sredstev v okviru PRP smo povprašali o njihovem strinjanju s trditvami, da se je s sredstvi PRP povečal dohodek iz gozda in da se je povečala produktivnost dela. Na lestvici od 1 (Sploh se ne strinjam) do 5 (Popolnoma se strinjam) so podali svoje ocene (slika 6). Kar 68 % sodelujočih se je strinjalo, da se je dohodek iz gozda povečal (svoje strinjanje so označili z ocenami 4 in 5), še več, velika večina sodelujočih (97 %) se je strinjala s tem, da se je s pomočjo PRP sredstev povečala produktivnost dela v gozdovih.

Slika 6: Mnenje anketirancev o povečanju obsega dela in produktivnosti s pomočjo nove opreme in strojev.

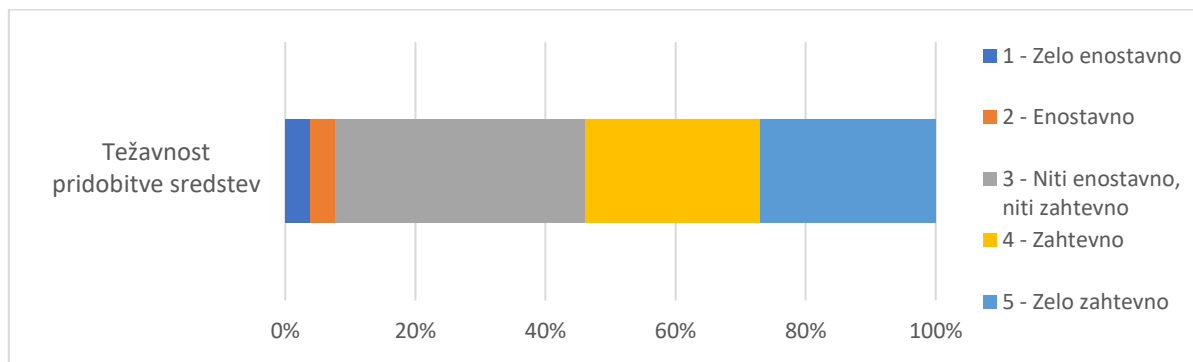
Anketirane prejemnike sredstev v okviru PRP smo povprašali o ključnih dejavnikih, ki so vplivali na njihovo odločitev za pridobitev sredstev v okviru PRP. Na lestvici od 1 (Zalo nepomembno) do 5 (Zelo pomembno) so podali svoje ocene (slika 7). Kot pomemben oziroma zelo pomemben dejavnik se je izkazala potreba po posodobitvi zastarele mehanizacije, kar je z oceno 4 ali 5 ovrednotilo kar 89 % anketirancev. Kot naslednji najpomembnejši dejavnik pa je 82 % anketirancev kot pomembno in zelo pomembno ocenilo povečanje varnosti pri delu. 75 % anketirancev je kot pomembno in zelo pomembno ocenilo možnost večjega obsega del. Zagotavljanje večje kakovosti del pa je kot pomembno in zelo pomembno ocenilo 68 % anketirancev. Najmanj pomemben dejavnik pri odločitvi za pridobitev sredstev PRP je nudenje storitev in dodaten dohodek.

Slika 7: Mnenje anketirancev o ključnih dejavnikih, ki so vplivali na odločitev za pridobitev sredstev v okviru PRP.

Anketirane prejemnike sredstev v okviru PRP smo povprašali o njihovem mnenju o težavnosti izpolnjevanja vloge in pridobitvi sredstev v okviru PRP. Na lestvici od 1 (Zalo enostavno) do 5 (Zelo zahtevno) so podali svoje ocene (slika 8). Kar 54 % sodelujočih meni, da je pridobitev sredstev težavna

ali zelo težavna. Nadalnjih 38 % jih meni, da pridobitev sredstev ni niti enostavna, niti zahtevna, in le 8 % sodelujočih v anketi meni, da je pridobitev sredstev enostavna ali zelo enostavna. Kar 79 % sodelujočih v anketi je pri izpolnjevanju vloge za pridobitev sredstev v okviru PRP imelo pomoč. Največkrat gre za pomoč uslužbencev Zavoda za gozdove Slovenije (v 50 % primerih) in Kmetijsko gozdarske zbornice (v 25 % primerih). V ostalih 25 % primerov pa gre za različna zasebna podjetja: Espero d.o.o., GG Luče, Irena Velikonja, KSS Lesce in Tiko Pro.

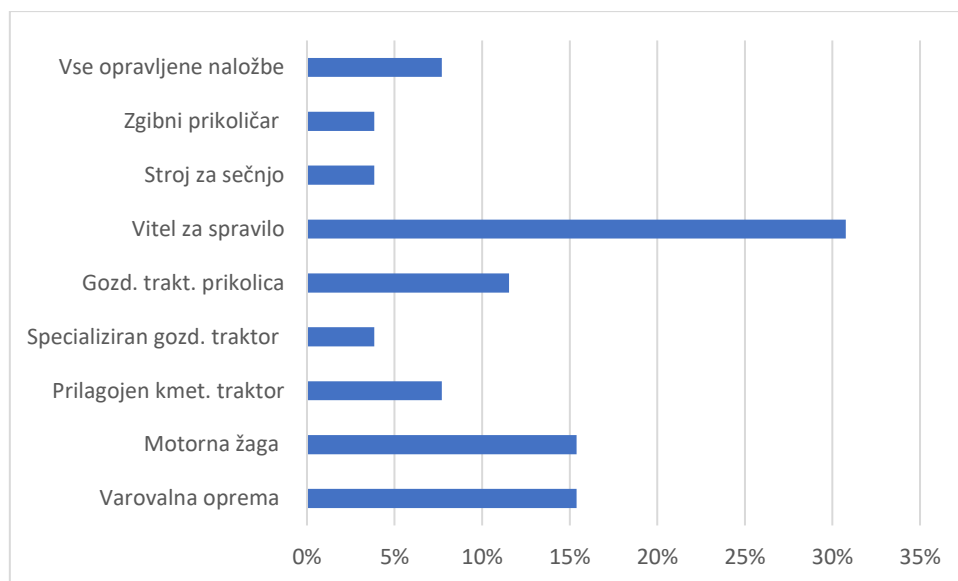
Slika 8: Mnenje anketirancev o težavnosti pridobitve sredstev v okviru PRP.

Kar 74 % anketirancev, kljub težavnosti pridobitve sredstev, razmišlja o ponovni vlogi za nakup mehanizacije in več kot polovica anketirancev v podukrepu 8.06 GOZDARSKA MEHANIZACIJA ne vidi nobenih pomanjkljivosti. 44 % anketirancev pa v podukrepu 8.06 vidi pomanjkljivosti, in sicer:

- Premalo informacij glede določenih polj, težko se pridobi dodatne informacije
- Preveč kompliciranja
- Preveliki obseg potrebnega spravila oz prevoženih m³ lesa
- Preveč komplicirana pot do sredstev, traja predolgo
- Zelo draga pomoč KGZ
- Uporaba traktorja tudi za kmetijske namene
- Nepošteno točkovanje
- Zelo veliko, premalo prostora za vse napisat
- V naprej določena priznana vrednost ne glede na končno ceno izdelka (šifrant)
- Prenizek procent sredstev iz ukrepa glede na naložbo
- Morali bi imeti prednost kmečki zavarovanci
- Zelo zapleteno

3.1.2. Ujme

V raziskavi nas je zanimalo tudi, ali so imeli anketirani ZLG prejemniki sredstev PRP v zadnjih petih letih gozdove poškodovane zaradi ujm. Na to vprašanje je odgovorilo 28 anketirancev, od tega jih je kar 68 % v zadnjih petih letih imelo poškodovane gozdove zaradi naravnih motenj. 48 % anketirancev pa je potrdilo, da je povečana pogostost ujm v gozdovih vplivala na njihovo odločitev za pridobitev PRP sredstev. V največ primerih (31 %) je vplivala na nakup vitla za spravilo. 8 % anketirancev je celo odgovorilo, da so ujme vplivala na odločitev za vse njihove naložbe v okviru PRP.

Slika 9: Vpliv ujm na naložbe v okviru PRP.

3.2. Značilnosti anketiranih zasebnih lastnikov gozdov – pravna oseba in s.p., ki so prejemniki sredstev PRP

V anketi je sodelovalo 27 zasebnih lastnikov gozdov iz kategorij pravna oseba in s.p., ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020. Za enega izmed sodelujočih v anketi nismo mogli pridobiti podatkov o vlogah in stroških v okviru PRP, zato se podatki nanašajo na 26 anketirancev. Skupaj so oddali 42 vlog, od katerih je bilo 31 odobrenih (74 %) v skupnem znesku več kot 2 milijona € (preglednica 4). 26 % anketirancev je kandidiralo za sofinanciranje nakupa gozdarske mehanizacije tudi v preteklem obdobju PRP 2007-2013; izmed teh je bilo kar 83 % uspešnih, ki so pridobili sredstva v skupni vrednosti 467.000 €.

Preglednica 4: Prikaz v anketo vključenih zasebnih lastnikov gozdov pravne osebe in s.p., ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020, in njihovih vlog (vir podatkov: MKGP in anketa GIS).

Status	Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	SKUPAJ
Število vlagateljev	14	12	26
Število odobrenih vlog	16	15	31
ZAPROŠENA vrednost	1.129.552	937.779	2.067.332
ODOBRENA sredstva	1.118.414	931.734	2.050.148
IZPLAČANA sredstva	410.825	468.934	879.759
Št. zavrženih vlog	5	6	11
ZAPROŠENA vrednost zavrženih vlog	582.792,31	499.278,92	1.082.071

Zasebni lastniki gozdov – pravna oseba in s.p. se od zasebnih lastnikov gozdov posameznikov razlikujejo v tem, da za prijavo na razpis ne potrebujejo lastnega gozda. Pogoji je, da mora upravičenec samostojni podjetnik posameznik ali pravna oseba, v koledarskem letu pred objavo javnega razpisa imeti 9.000 € prihodka iz sečnje in spravila lesa (Program..., 2021). 26 anketirancev pravnih oseb in s.p., ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020, imajo v povprečju 1.374.091 € dohodka iz gozdarske dejavnosti letno (preglednica 5).

Preglednica 5: Prikaz letnega prihodka anketirancev iz gozdarske dejavnosti (vir podatkov: MKGP, preračun: GIS)

	Skupaj letni prihodek	Št. podatkov	Povprečje
Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	32.536.252,54	14	2.324.018,04
Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	3.190.109,07	12	265.842,42
Skupaj	35.726.361,61	26	1.374.090,83

Anketirance smo vprašali o njihovi gozdarski dejavnosti. V največ podjetjih (78 %) izvajajo sečnjo z motorno žago in spravilo lesa s traktorjem. V 56 % podjetjih opravljajo gojitvena dela, s 26 % sledi gozdno gradbeništvo. 22 % sodelujočih podjetij izvaja strojno sečnjo, 19 % podjetij pa še žičniško spravilo ter izdeluje sekance. Največ v anketi sodelujočih podjetij opravlja dela v Osrednjeslovenski regiji in Jugovzhodni Sloveniji, najmanj pa v Goriški in Obalno-kraški regiji.

3.2.1. Naložbe v okviru PRP

Sodelujoči v anketi (n=26) so s pomočjo sofinanciranja v okviru PRP 2014-2020 skupaj nabavili 95 različnih strojev in opreme (preglednica 6). Med opravljenimi nakupi je bilo največ vitlov za spravilo lesa. Tudi zasebni lastniki gozdov posamezniki so v okviru sredstev PRP kupili največ vitlov. Kar 54 % anketiranih zasebnih lastnikov gozdov – pravna oseba in s.p. je kupilo vitel in 46 % anketiranih radijsko krmiljenje. Z istim odstotkom sledi nakup kmetijskega traktorja in gozdarske nadgradnje. Gozdarske prikolice je kupilo 35 % vseh anketiranih.

Preglednica 6: Število strojev in opreme, ki so jo anketiranci kupili v okviru PRP 2014-2020 ter delež gelde na število anketirancev (vir podatkov: MKGP, preračun GIS).

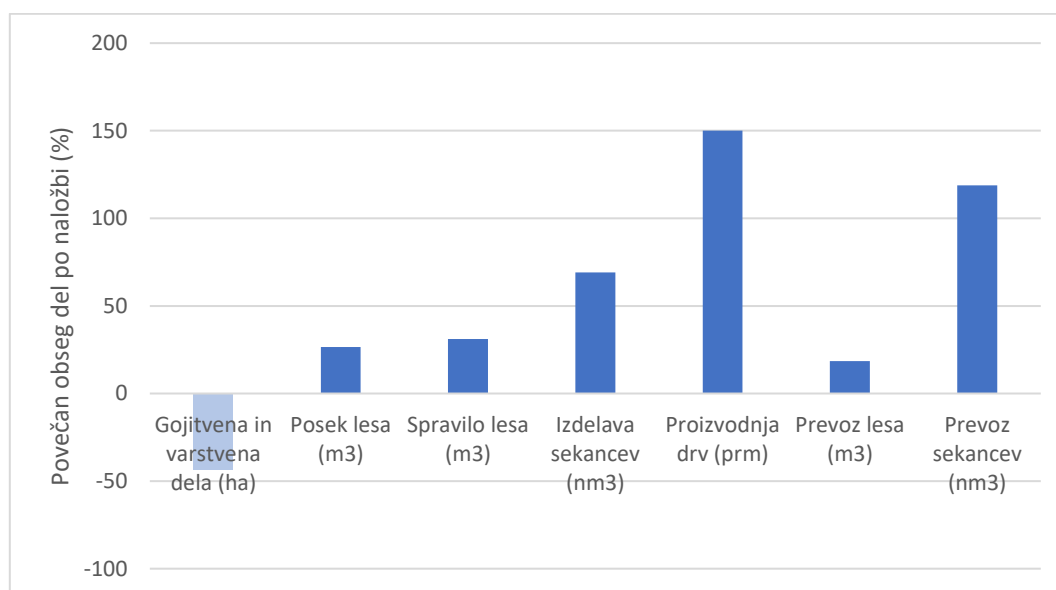
Stroji in oprema	število	Delež glede na št. anketirancev
Forwarder	5	19 %
Gozdarska nadgradnja	13	46 %
Gozdarska prikolica	9	35 %
Gozdarski zgibnik	2	8 %
Harvester	1	4 %
Izvalčne klešče	1	4 %
Kmetijski traktor	13	46 %
Motorna žaga	2	8 %
Odrivne deske za les	1	4 %
Opozarjanje na nagib	1	4 %
Priprava poslovnih načrtov	1	4 %
Procesorske - harvesterske glave	2	8 %
Radijsko krmiljenje	13	46 %
Strojna linija za izdelavo pelet	1	4 %
Stroški informiranja in obveščanja javnosti	2	8 %
Škripec	9	31 %
Vitel	15	54 %
Voziček za žični žerjav	1	4 %
Žični žerjav	3	12 %
Skupaj	95	

S pomočjo strojev in opreme, ki je bila kupljena v okviru PRP, anketiranci opravljajo različne gozdarske storitve (preglednica 7). V večina primerov gozdarskih del se je obseg del po opravljeni naložbi povečal (slika 10). Do največjega povečanja obsega del je prišlo pri proizvodnji drv, ta se je namreč v povprečju povečala za kar 150 %. Sledita prevoz sekancev (119 % povečanje dejavnosti) in izdelava sekancev (69 % povečanje dejavnosti). Najmanjše povečanje obsega del se je zgodilo pri prevozu lesa, kjer je prišlo do 19 % povečanja del. V primeru gojitvenih in varstvenih delih pa je prišlo do zmanjšanja obsega del in sicer kar za 43 %.

Kljub povečanemu obsegu del, se anketirani ZLG v kar 68 % ne bi odločili za naložbo, če jim sredstva v okviru PRP ne bi bila odobrena. Le 32 % anketirancev bi naložbo kljub temu opravilo.

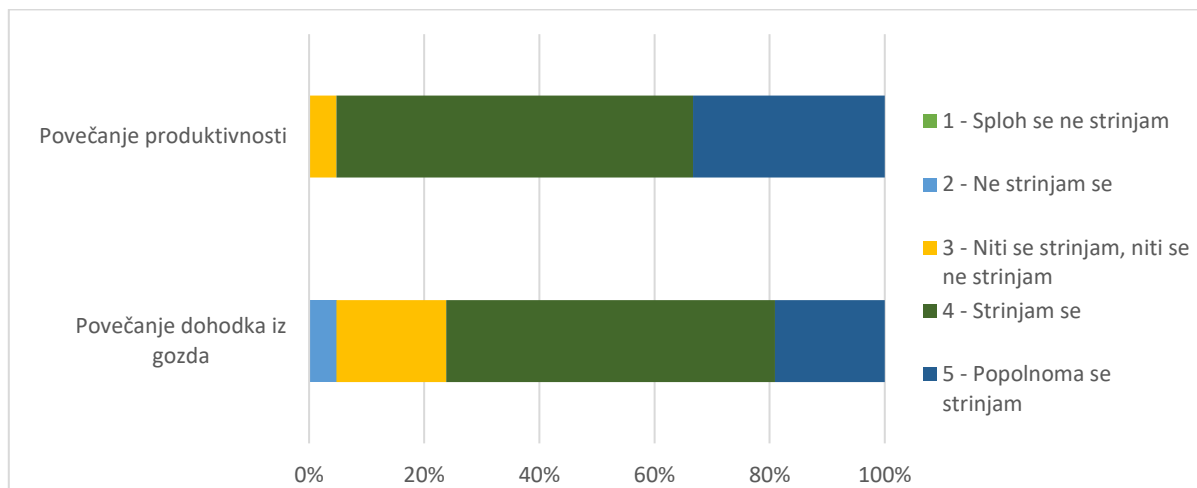
Preglednica 7: Obseg del pred in po naložbi v okviru PRP 2014-2020, ki jih opravljajo anketirani ZLG – pravna oseba in s.p. (vir podatkov: anketa GIS).

	PRED naložbo			PO naložbi		
	obseg del	št. podatkov	povprečje	obseg del	št. podatkov	povprečje
GOJITVENA IN VARSTVENA DELA (ha)	190	7	27	107,5	7	15,36
POSEK LESA (m ³)	72.500	13	5.577	91.700	13	7.054
SPRAVILO LESA (m ³)	100.200	17	5.894	131.400	17	7.729
IZDELAVA SEKANCEV (nm ³)	6.800	2	3.400	11.500	2	5.750
PROIZVODNJA DRV (prm)	300	3	100	750	3	250
PREVOZ LESA (m ³)	11.050	4	2.762	13.100	5	2.620
PREVOZ SEKANCEV (nm ³)	11.520	1	11.520	25.200	1	25.200

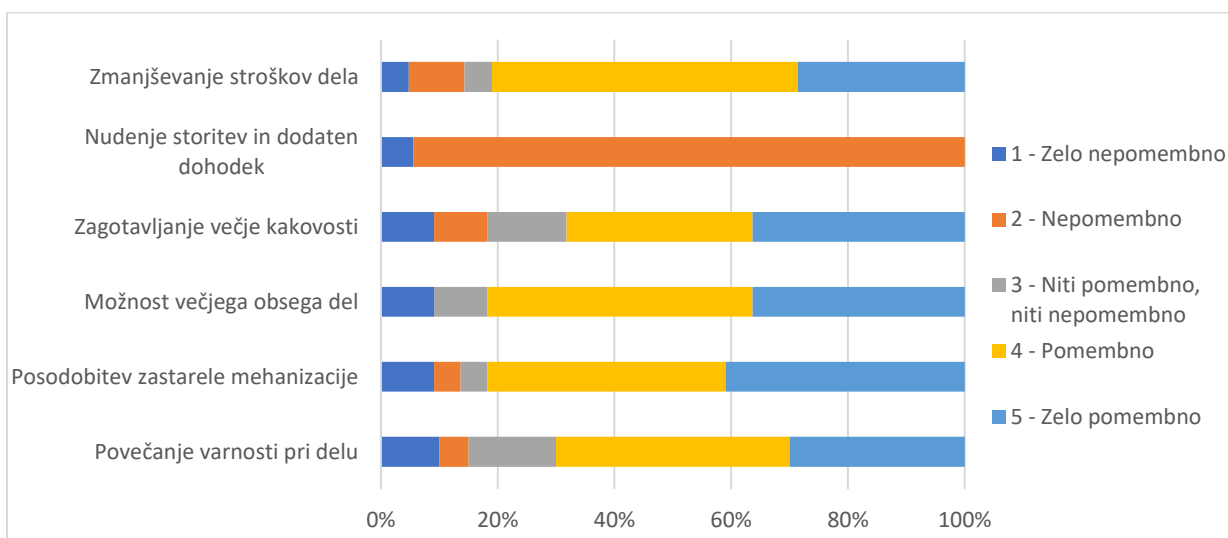
Slika 10: Prikaz povečanja ali zmanjšanja povprečnega obsega del pri anketiranih ZLG – pravna oseba in s.p. , ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020

Anketirane prejemnike sredstev v okviru PRP smo povprašali o njihovem strinjanju s trditvami, da se je s sredstvi PRP povečal dohodek iz gozda in da se je povečala produktivnost dela. Na lestvici od 1 (Sploh se ne strinjam) do 5 (Popolnoma se strinjam) so podali svoje ocene (slika 11). Kar 76 % sodelujočih se je strinjalo, da se je dohodek iz gozda povečal (svoje strinjanje so označili z ocenami 4 in 5), še več, velika večina sodelujočih (95 %) se je strinjala s tem, da se je s pomočjo PRP sredstev povečala produktivnost dela v gozdovih.

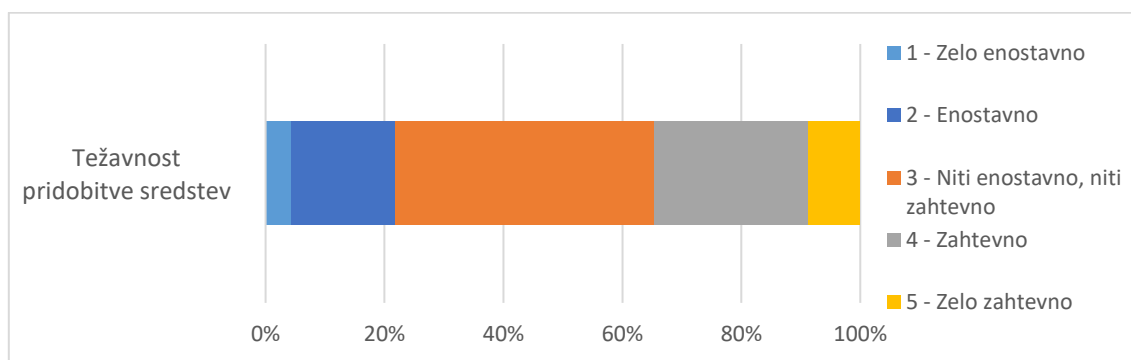
Slika 11: Mnenje anketirancev o povečanju obsega dela in produktivnosti s pomočjo nove opreme in strojev.

Anketirane prejemnike sredstev v okviru PRP smo povprašali o ključnih dejavnikih, ki so vplivali na njihovo odločitev za pridobitev sredstev v okviru PRP. Na lestvici od 1 (Zelo nepomembno) do 5 (Zelo pomembno) so podali svoje ocene (slika 12). Kot najpomembnejša dejavnika sta se izkazala potreba po posodobitvi zastarele mehanizacije in možnost večjega obsega del, kar je z oceno 4 ali 5 ovrednotilo 82 % anketirancev. Kot naslednji najpomembnejši dejavnik pa je 81 % anketirancev kot pomembno in zelo pomembno ocenilo zmanjševanje stroškov dela. 70 % anketirancev je kot pomembno in zelo pomembno ocenilo povečanje varnosti pri delu. Zagotavljanje večje kakovosti del pa je kot pomembno in zelo pomembno ocenilo 68 % anketirancev. Najmanj pomemben dejavnik pri odločitvi za pridobitev sredstev PRP je nudenje storitev in dodaten dohodek. Vsi anketiranci so ta dejavnik ocenili kot nepomemben ali zelo nepomemben.

Slika 12: Mnenje anketirancev o ključnih dejavnikih, ki so vplivali na odločitev za pridobitev sredstev v okviru PRP.

Anketirane prejemnike sredstev v okviru PRP smo povprašali o njihovem mnenju o težavnosti izpolnjevanja vloge in pridobitvi sredstev v okviru PRP. Na lestvici od 1 (Zelo enostavno) do 5 (Zelo zahtevno) so podali svoje ocene (slika 13). 35 % sodelujočih meni, da je pridobitev sredstev zahtevna ali zelo zahtevna. Največ, 43 % je neopredeljenih in so kot odgovor izbrali, da pridobitev sredstev ni niti enostavna, niti zahtevna, in 22 % sodelujočih v anketi meni, da je pridobitev sredstev enostavna ali zelo enostavna. Kar 70 % sodelujočih v anketi je pri izpolnjevanju vloge za pridobitev sredstev v okviru PRP imelo pomoč. Največkrat gre za pomoč uslužbencev Kmetijsko gozdarske zbornice (v 25 % primerih). V 17 % primerov gre za pomoč podjetja 2KM Consulting, v posameznih primerih pa gre za pomoč različnih podjetij: Espero d.o.o., ZGS, OLGA PREGI S.P., PORA, razvoja agencija Gornja Radgona, Posoški razvojni center, Solvero d.o.o. in Valteo Palčič s.p.

Slika 13: Mnenje anketirancev o težavnosti pridobitve sredstev v okviru PRP.

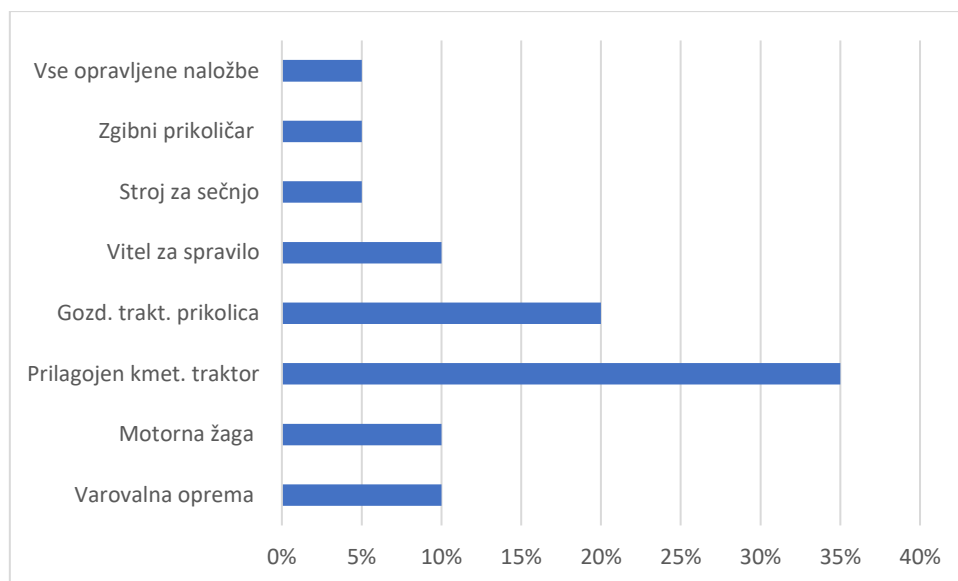
Kar 91 % anketirancev razmišlja o ponovni vlogi za nakup mehanizacije in kar 86 % anketirancev v podukrepu 8.06 GOZDARSKA MEHANIZACIJA ne vidi nobenih pomanjkljivosti. 14 % anketirancev pa v podukrepu 8.06 vidi pomanjkljivosti, in sicer:

- Cene strojev in opreme so se dvignile, najvišje priznane vrednosti pa so ostale enake
- Nisem mogel koristiti sredstev zaradi bankrota proizvajalca strojev, ter če tukaj zahtevate vse okoljevarstvene vidike, kdaj jih bomo deležni tudi v praksi (kakšne manjše dajatve za nove stroje) saj je v gozdu veliko starih traktorjev ki puščajo sledi olja za sabo, delajo pa lahko isto kot ostali z novo mehanizacijo.
- Premalo namenjenih sredstev, obseg potrebnega spravila oz prevoženih m³ lesa

3.2.2. Ujme

V raziskavi nas je zanimalo tudi, ali so imele ujme vpliv na obseg del, ki jih opravljajo anketirani ZLG – pravne osebe in s.p. Na to vprašanje je odgovorilo 20 anketirancev, od tega jih je kar 75 % odgovorilo, da se je zaradi ujm obseg dela povečal. V 20 % se obseg dela ni povečal, le v 5 % pa se je zaradi ujm obseg dela zmanjšal.

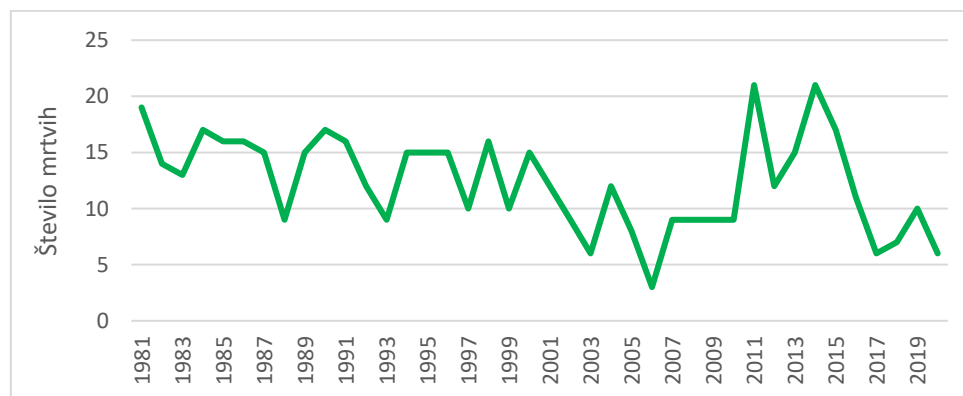
50 % anketirancev je potrdilo, da je povečana pogostost ujm v gozdovih vplivala na njihovo odločitev za pridobitev PRP sredstev. V največ primerih (35 %) je vplivala na nakup prilagojenega kmetijskega traktorja in gozdarske traktorske prikolice (slika 14).

Slika 14: Vpliv ujm na naložbe v okviru PRP, ki so jih opravili anketirani ZLG- pravne osebe in s.p.

3.3. Nezgode

V Sloveniji je od leta 1981 do leta 2020 pri delu v gozdu umrlo 496 oseb, oziroma v povprečju 12,4 osebe letno, v zadnjih 10 letih pa 126 oseb ali 12,6 letno. Zanesljivih podatkov o številu poškodovanih, posebej lažje poškodovanih, ni. Iz literature je znano, da na eno smrtno žrtev pride še vsaj 100 poškodovanih. Kot primer navajamo leto 2020, ko so revirni gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije na terenu zbrali podatke o 6 smrtnih nezgodah, 35 s težje poškodovanimi in 4 z lažje poškodovanimi, Policija pa je dobila prijave o 24 lažje poškodovanih pri delu v gozdu.

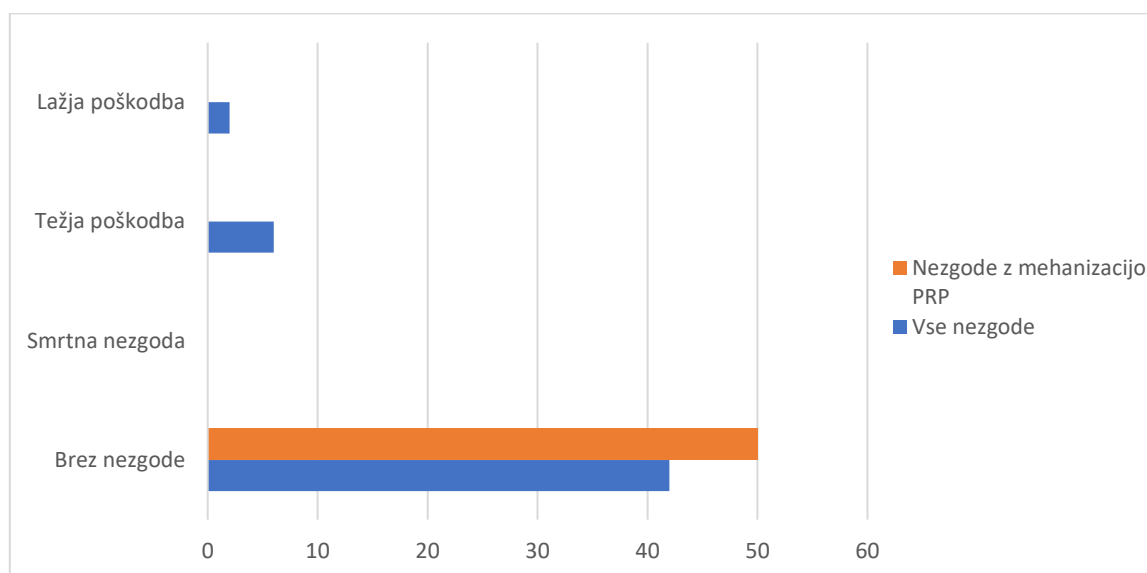
Slika 15: Število mrtvih pri delu v gozdu od leta 1981 do 2020.

Splošno sprejeto mnenje je, da ukrepi programa razvoja podeželja, posebej operacija v naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa vplivajo na izboljšano varnost pri delu v gozdovih. V okviru obravnavanega CRP smo želeli preveriti navedeno mnenje in ugotoviti ali imajo dodeljena sredstva PRP vpliv na varnost in zdravje pri delu v gozdu. Želeli smo primerjati podatke o prejemnikih sredstev in žrtvah nezgod pri delu v gozdu, kar pa se je izkazalo za neizvedljivo zaradi anonimnosti osebnih podatkov o žrtvah v razpoložljivih policijskih podatkih o nezgodah pri delu v gozdu. Zato smo podatke pridobili z anketo.

V anketi smo anketirancem postavili vprašanje ali so imeli kakšno nezgodo pri delu v gozdu in vprašanje ali so imeli kakšno nezgodo pri delu z mehanizacijo in opremo sofinancirano v okviru razpisov PRP za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa. V primeru nezgode so anketiranci le to opredelili kot lažjo, težjo ali smrtno.

Od 56 anketirancev, ki izpolnili ankete, jih je 50 odgovorilo na vprašanja nezgodah pri delu v gozdu (28 zasebnih lastnikov gozdov posameznikov od 30-tih in 22 lastnikov gozdov pravnih oseb oz. s.p. od 26-tih). 42 anketirancev oz. 84 % ni imelo pri delu v gozdu nobene nezgode, 8 anketirancev oz. 16 % pa je imelo nezgodo pri delu v gozdu, od teh pa 6 težje in 2 lažje, smrtnih žrtev pa ni bilo. Med lastniki gozdov posamezniki jih 26 oz. 92,9 % ni imelo nezgod pri delu v gozdu, 2 pa sta imela nezgodi pri delu v gozdu (7,1 %), oba težje. Med lastniki gozdov pravnimi osebami oz. s.p. jih 16 oz. 72,7 % ni je imelo nezgod pri delu v gozdu, 6 pa je imelo nezgode pri delu v gozdu (27,3 %), od teh 4 težje in 2 lažje. Med vsemi 50 anketiranci, ki so odgovorili na vprašanje o nezgodah pri delu v gozdu, pa nihče ni imel nezgode z mehanizacijo in opremo sofinancirano v okviru razpisov PRP za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa.

Na osnovi rezultatov ankete med prejemniki sredstev PRP za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa lahko zaključimo, da imajo dodeljena sredstva PRP vpliv na večjo varnost pri delu v gozdu.

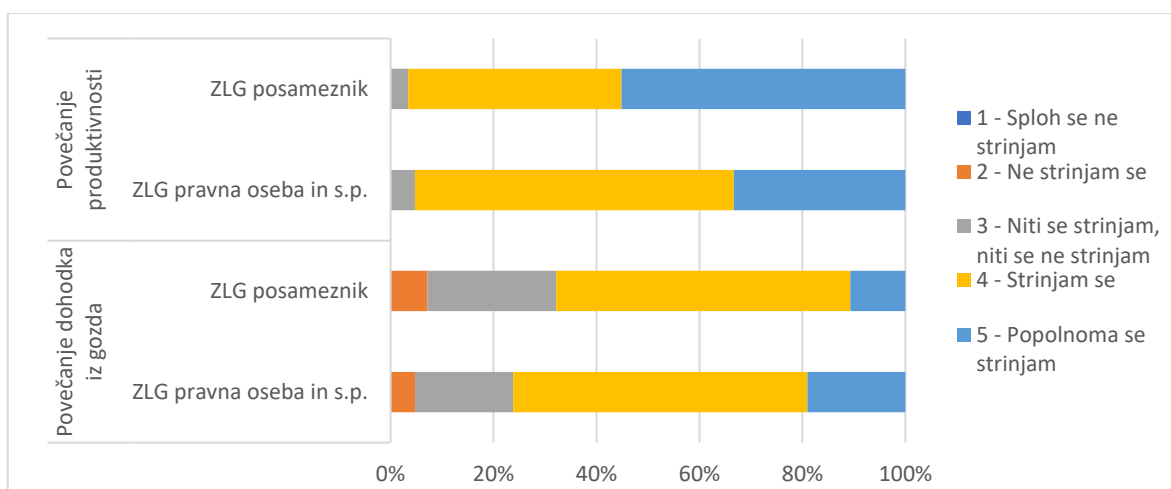

Slika 16: Nezgode pri delu v gozdu (vir podatkov: anketa GIS, n=50 anketirancev)

4. Razprava in zaključek

Na razpise v okviru PRP so se prijavili večji ZLG. Kljub pogoju, da je za prijavo potrebno imeti v lasti minimalno 5 ha gozda, znaša velikost najmanjše gozdne posesti, ki jo ima anketiranec v lasti, 11,5 ha. Povprečna velikost gozdne posesti anketirancev znaša 58 ha, kar v Sloveniji sodi že med zelo velike zasebne lastnike gozdov. Izmed anketiranih ZLG posameznikov, ki so bili uspešni na razpisih PRP, jih je 36 % članov enega izmed društev lastnikov gozdov. Ti imajo skupaj v lasti 502 ha gozda, kar predstavlja v povprečju 50 ha na posameznega ZLG. Če podatek primerjamo z vsemi anketiranimi, katerih povprečna velikost posesti je 58 ha, ugotovimo, da imajo člani društev lastnikov gozdov v povprečju manjše posesti. Skupaj jim je bilo odobrenih skoraj 227 tisoč € sredstev. To predstavlja kar 47 % odobrenih sredstev vseh v anketi sodelujočim ZLG. Iz tega lahko sklepamo, da je članstvo v društvih pozitivno vplivalo na pridobitev sredstev v okviru PRP.

S pomočjo strojev in opreme, ki je bila kupljena v okviru PRP, anketiranci opravljajo različna dela v svojih gozdovih. Po njihovem mnenju se je s pomočjo sredstev PRP povečala produktivnost dela in tudi dohodek iz gozda (slika 17). S trditvijo, da se je povečala produktivnost, se strinja več kot 90 % vseh anketirancev – tako ZLG posameznikov kot pravne osebe in s.p. S trditvijo, da se je povečal dohodek iz gozda, se prav tako strinja večji del anketirancev, je pa nekaj več pravnih oseb in s.p. (skoraj 80 %), ki menijo, da se je povečal dohodek iz gozda, med posamezniki je teh nekaj manj kot 70 %.

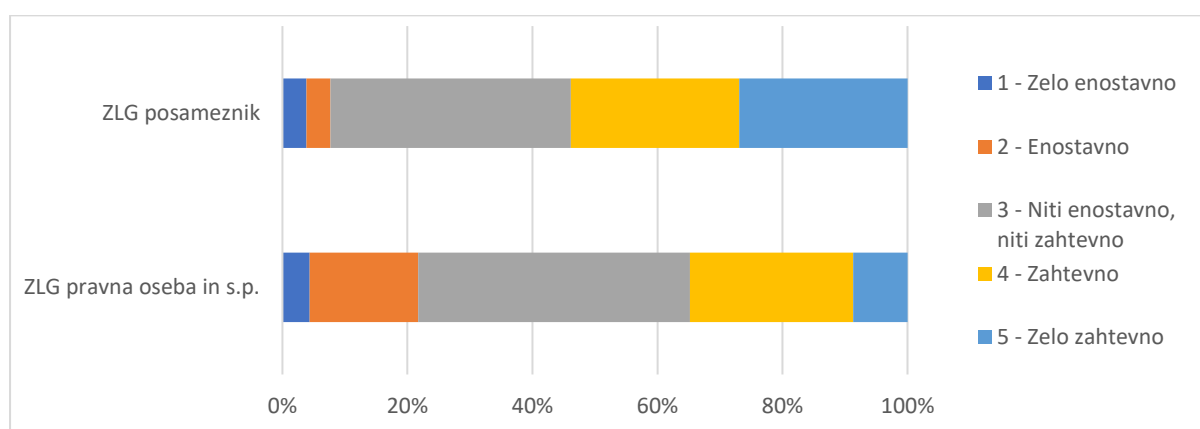
Slika 17: Povečanje povprečnega obsega del pri anketiranih ZLG, ki so prejeli sredstva v okviru PRP 2014-2020.

Prav tako podatki kažejo, da se je povečal obseg del v gozdu. Pri ZLG posameznikih se je obseg del v vseh primerih (gojitvena in varstvena dela, sečnja lesa, spravilo lesa, izdelava sekancev, proizvodnja drv in prevoz lesa) po opravljeni naložbi povečal. Najmanjše povečanje obsega del se je zgodilo pri gojitvenih in varstvenih delih, kjer je prišlo do 14 % povečanja del. Pri ZLG pravne osebe in s.p. pa se je obseg del po opravljeni naložbi povečal za sečnjo in spravilo lesa, izdelavo in prevoz sekancev, proizvodnjo drv in prevoz lesa. V primeru gojitvenih in varstvenih delih pa je prišlo do zmanjšanja obsega del in sicer kar za 43 %. Gojitvena in varstvena dela so pomembna za rast in razvoj gozdov ter za zagotavljanje ekoloških in socialnih funkcij gozdov, zato bi bilo potrebno v prihodnje povečati izvajanje teh del in tudi s pomočjo sredstev PRP zagotoviti, da bi z naložbami omogočili povečano izvajanje teh del.

Na podlagi primerjave podatkov o poškodbah ter žrtvah nezgod pri delu v gozdu s podatki pridobljenimi v anketi, smo ugotovili, da imajo dodeljena sredstva PRP pozitiven vpliv na večjo varnost in zdravje pri delu v gozdu. Zato bi bilo v prihodnjem obdobju PRP smiselno nadaljevati z ukrepi

vezanimi na posodobitev mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter opreme za varno delo v gozdu.

Z raziskavo smo (po pričakovanjih) ugotovili, da je med anketirani zasebnimi lastniki gozdov posamezniki več takšnih, ki menijo, da je pridobitev sredstev PRP težavna ali zelo težavna (slika 18). Tako namreč meni več kot polovica anketirancev. Med tem ko skoraj polovica ZLG pravnih oseb in s.p. meni, da pridobitev sredstev ni niti enostavna, niti zahtevna. Med anketirani zasebnimi lastniki gozdov posamezniki je zelo nizek delež takšnih, ki menijo, da je pridobitev sredstev enostavna ali zelo enostavna, je pa ta delež višji pri pravnih osebah in s.p. Posledično je pri zasebnih lastnikih gozdov posameznikih višji delež tistih, ki so pri izpolnjevanju vloge za pridobitev sredstev v okviru PRP poiskali pomoč. Pri pravnih osebah in s.p. je ta delež 9 % nižji, vendar še vedno visok, saj je več kot dve tretjini slednjih prav tako poiskalo pomoč pri izpolnjevanju vlog. Je pa med ZLG pravnimi osebami in s.p. višji delež tistih, ki razmišljajo o ponovni vlogi za nakup mehanizacije. Teh je več kot 90 %. Med tem ko pri ZLG posamezniki o ponovni vlogi razmišlja nekaj več kot 70 % anketirancev.

Slika 18: Težavnost pridobitve sredstev po mnenju anketiranih zasebnih lastnikov gozdov.

Z raziskavo smo zbrali tudi nekaj pomanjkljivosti, ki so jih občutili prijavitelji in bi jih bilo smiselno upoštevati v prihodnjih javnih razpisih za pridobitev sredstev PRP:

- Premalo informacij o tem, kako izpolniti prijavo in težko se pridobi dodatne informacije za izpolnjevanje prijave
- Dolgi postopki
- Prezahtevni pogoji glede obsega del (spravila oz. prevoženih m³ lesa)
- Zelo draga pomoč KGZ
- Možnost uporabe strojev (traktor) tudi za kmetijske namene
- Morali bi imeti prednost kmečki zavarovanci
- Zahtevno točkovanje
- Zelo obsežna in zapletena prijava
- Vnaprej določena priznana vrednost ne glede na končno ceno izdelka (šifrant)
- Prenizek delež sofinanciranja iz ukrepa glede na naložbo
- Cene strojev in opreme so se dvignile, najvišje priznane vrednosti pa so ostale enake
- Nezmožnost koriščenja odobrenih sredstev zaradi bankrota proizvajalca strojev
- Zahtevni okoljevarstveni vidiki, ki se ne izvajajo v praksi (npr. manjše dajatve za nove stroje; v gozdu je veliko starih traktorjev ki puščajo olje, delajo pa lahko isto kot ostali z novo mehanizacijo)
- Premalo namenjenih sredstev

5. Viri

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31.12.2020. 2021.

Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 – 10. sprememba. 2021. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo.

https://skp.si/wp-content/uploads/2021/08/Programme_2014SI06RDNP001_12_1_sl.pdf
(6.10.2021)

Vrednotenje: Presoja dosežkov in vplivov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. Končno poročilo. 2019.

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_4_Spremljanje_in_vrednotenje/3_Vrednotenje/Vrednotenje_2019_PRP_2014-2020.pdf (1.3.2021).

Vrednotenje: Presoja rezultatov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. Končno poročilo. 2017.

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_4_Spremljanje_in_vrednotenje/3_Vrednotenje/Vrednotenje_PRP_Koncno_porocilo_16062017.pdf (1.3.2021).

Vrednotenje: Ukrepov, ki se prvič izvajajo v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020; Ukrepov, ki se niso uspešno izvajali oz. niso dosegli pričakovanih rezultatov v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013; Doseganja ciljev Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. 2018. Končno poročilo. MK projekt. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_4_Spremljanje_in_vrednotenje/3_Vrednotenje/Vrednotenje_ukrepov_PRP_Program_razvoja_pode%5BEelja_med_izvajanjem_2018_MK_projekt.pdf
(1.3.2021).

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«

Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

**Analiza spremljanja uspešnosti prejemnikov nepovratnih
sredstev v okviru PRP za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev
v Sloveniji**

Darja Stare

Ljubljana, januar 2021

Šifra projekta:	V4 1812
Naslov projekta:	Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev (angl. Development of indicators and methodology for monitoring of forest contractors)
Vodilna RO:	Gozdarski inštitut Slovenije
Vodja projekta:	dr. Nike Krajnc
Naslov dokumenta:	Analiza spremljanja uspešnosti prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru PRP za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Sloveniji
Delovni sklop:	Ukrepi Programa razvoja podeželja (DS4)
Delovna naloga:	Predlog metodologije spremljanja učinkovitosti ukrepov PRP (DS4.3)
Avtorji dokumenta:	Darja Stare
Ključne besede:	Gozdarstvo, Program razvoja podeželja, nepovratna sredstva, vrednotenje, spremljanje uspešnosti
Keywords:	Forestry, Rural Development Program, grants, evaluation, performance monitoring
Kraj izdaje:	Ljubljana
Založnik:	Gozdarski inštitut Slovenije
Leto izdaje dokumenta:	2021
Financerji:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Agencija za Raziskovalno dejavnost Republike Slovenije v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Zagotovimo.si hrano za jutri«.

KAZALO VSEBINE

1	Uvod	4
2	Vrednotenje PRP 2007-2013	6
2.1	Spremljanje uspešnosti v okviru ukrepa 122	9
3	Vrednotenje PRP 2014-2020	10
3.1	Spremljanje uspešnosti v okviru podukrepa M08.6	11
4	Primeri vrednotenja ukrepov PRP iz področja kmetijstva	12
4.1	Prostorska ekonometrija	12
4.2	Pregled in ocena učinkovitosti	13
4.3	Drugo	13
5	Zaključki	14
6	Viri	15

1 Uvod

Za podporo podeželju, z namenom izboljšati konkurenčnost kmetijskega in gozdarskega sektorja, država znaten vir sredstev nameni z ukrepi Programa razvoja podeželja (PRP), ki je skupni programski dokument Slovenije in Evropske komisije in pomeni podlago za koriščenje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Sprejetje politike razvoja podeželja (v Bruslju sredi leta 2005) za obdobje 2007-2013 pomeni povezovalni faktor za bolj primerljivo gospodarjenje z gozdovi na celotnem območju EU, predvsem pa gozdarstvo poleg kmetijstva postane sestavni del slovenskega načrta razvoja podeželja (Korbar, 2005).

Za vse države članice EU so postavljena enotna izhodišča in skupen okvir politike razvoja podeželja, vendar je zaradi nacionalnih razlik omogočena fleksibilnost pri izvajanju ukrepov. Za merjenje uspešnosti izvajanja skupne kmetijske politike je Evropska komisija vzpostavila enoten okvir skupnega spremljanja in vrednotenja (CMEF), ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami. Ta omogoča strateški pristop k spremljanju programov razvoja podeželja na ravni države, regije in EU. Spremljanje in vrednotenje politike razvoja podeželja temelji na sistemu kazalnikov in omogoča konsistentno vrednotenje skozi kvantitativno in kvalitativno ocenjevanje. Vendar pa ostajajo težave s postopki spremljanja in vrednotenja ukrepov razvoja podeželja, kot tudi ni zagotovljene mreže zbiranja podatkov ali zanesljivega preverjanja pridobljenih podatkov (Saje, 2010; Travnikar, 2017). Raziskovalci so v zadnjem desetletju v okviru CMEF zaznali pomanjkljivosti kazalnikov spremljanja in nedorečen metodološki okvir (Travnikar, 2017). Zato nosilci odločanja in stroka išče in razvija ustreznejše metodologije spremljanja učinkov ukrepov PRP na razvoj podeželja.

Zasebni lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetijah in v okviru organizirane oblike medsosedske pomoči, so med pomembnimi prejemniki nepovratnih sredstev ukrepov PRP. Ukrepi PRP za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Republiki Sloveniji so v zadnjem desetletju podprli naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa z namenom izboljšanja gozdno-lesne vrednostne verige in povečanja učinkovitosti delovanja in konkurenčnosti gospodarstev/podjetij. Za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev je bil v okviru PRP 2007-2013 financiran en ukrep, in sicer znotraj 1. osi – konkurenčnost kmetijstva in gozdarstva (slika 1): Ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov. Za ta ukrep je bilo prevedenih 1,86 % vseh sredstev namenjenih ukrepom PRP 2007-2013. Doseganje ciljev je bilo sprotno vrednoteno, zaključno vrednotenje izvajanja PRP pa je bilo objavljeno v dokumentu Naknadno vrednotenje PRP 2007-2013 (2017, OIKOS). Cilji ukrepa 122 naj bi bili doseženi.

V okviru aktualnega obdobja PRP 2014-2020 je ključni ukrep za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Sloveniji ukrep M08: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje. Podukrep M08.6 najbolj neposredno vpliva na povečanje konkurenčnosti gozdarskih podjetij. Sofinanciranje teh dejavnosti bi moralo v naslednjih desetletjih izboljšati ponudbo lesa na trgu. Za vrednotenje doseganja ciljev se izvaja sprotno

spremljanje in vrednotenje izvajanja posameznih aktivnosti. Tako mora Odbor za spremljanje PRP do 30. 6. posameznega leta pripraviti letno poročilo o izvajanju PRP 2014-2020 v prejšnjem koledarskem letu. Vrednotenje pa traja od začetka priprave PRP in predhodnega vrednotenja do zaključka izvajanja PRP in naknadnega vrednotenja (2024).

V nadaljevanju predstavljamo spremljanje uspešnosti ukrepov PRP, ki se je izvajalo na različnih ravneh in različnih obdobjih tekom izvajanja in po zaključku izvajanja posameznih PRP obdobj, in se predvsem nanaša na izboljšanje konkurenčnosti gozdarstva.

Slika 1: Logika ciljev PRP 2007-2013 in 2014-2020 (vir: Travnikar, 2017).

2 Vrednotenje PRP 2007-2013

V UREDBI SVETA (ES) št. 1698/2005 z dne 20. septembra 2005 o podpori za razvoj podeželja iz EKSRP, je nanašajoč se na spremljanje in vrednotenje zapisano:

- Da se izvaja sprotno vrednotenje vsako leto od l. 2008 dalje;
- Da se l. 2010 ločeno opravi vmesno vrednotenje in se predlagajo ukrepi za izboljšanje kakovosti programov in njihovega izvajanja;
- Da se l. 2015 opravi naknadno vrednotenje;
- Napredek, učinkovitost in uspešnost PRP glede na njihove cilje se meri s pomočjo kazalnikov, ki se nanašajo na izhodiščno stanje ter na finančno izvajanje, učinke, rezultate in vpliv programov.

Za vrednotenje PRP je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pripravilo Priročnik za spremljanje izvajanja ukrepov Programa razvoja podeželja za RS 2007-2013, ki je bil namenjen vzpostavitvi in delovanju sistema za spremljanje učinkov in rezultatov izvajanja ukrepov PRP 2007-2013. V obdobju PRP 2007-2013 je vrednotenje izvajalo podjetje Oikos, Svetovanje za razvoj, d.o.o. Doseganje ciljev je bilo sprotno vrednoteno (preglednica 1). Po zaključku obdobja PRP 2007-2013 pa je bilo opravljeno naknadno vrednotenje izvajanja, ki je bilo objavljeno v dokumentu Naknadno vrednotenje PRP 2007-2013 (2017, OIKOS). Vrednotenje je temeljilo na preverjanju intervencijske logike posameznega ukrepa (v skladu z »Guidelines for the ex-post evaluation of 2007-2013 RDPs« (2014)) in izračunu vrednosti naslednjih kazalnikov:

- Kazalniki »gospodarska rast«, »ustvarjanje delovnih mest« in »produktivnost dela«
- Obračanje trenda zmanjševanja biološke raznovrstnosti – indeks indikatorskih vrst ptic
- Ohranjanje kmetijske in gozdarske površine visoke naravne vrednosti
- Izboljšanje kakovosti vode (spremembe bruto bilance hranil – presežki dušika) in vnos hranil v tla (sprememba v količini vnesenih hranil).

Preglednica 1: Pregled predhodnega, sprotnega in naknadnega vrednotenja izvajanja ukrepov PRP v obdobju 2007-2013.

Naslov	Avtor/izvajalec	Leto	Vrednotenje za leto
Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013	MKGP	2007	predhodno vrednotenje
Poročilo o napredku za leto 2007	MKGP	2008	2007
Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja 2007 – 2013 za leto 2008	MKGP	2009	2008
Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja 2007 – 2013 za leto 2009	MKGP	2010	2009
Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2007 – 2013 za leto 2010	MKGP	2011	2010

Poročilo o strateškem spremljanju Nacionalnega strateškega načrta razvoja podeželja 2007–2013	MKGP		2010
Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2007-2013 za leto 2011	MKGP	2012	2011
Poročilo o sprotnem vrednotenju Programa razvoja podeželja 2007–2013 v letu 2012, Analiza inovativnosti ukrepov Programa razvoja podeželja, Končno poročilo	OIKOS	2012	2012
Poročilo o sprotnem vrednotenju Programa razvoja podeželja 2007–2013 v letu 2012, Metodologija in izračun kazalnika vpliva Kakovost življenja, Končno poročilo	OIKOS	2012	2012
Poročilo o strateškem spremljanju Nacionalnega strateškega načrta razvoja podeželja 2007–2013	MKGP		2012
Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2007-2013 za leto 2012	MKGP	2013	2012
Poročilo o sprotnem vrednotenju Programa razvoja podeželja 2007–2013 v letu 2013, Izvajanje PRP 2007–2013 v odvisnosti od kakovosti storitev javne službe kmetijskega svetovanja Dopolnjeno končno poročilo	OIKOS	2013	2013
Poročilo o sprotnem vrednotenju Programa razvoja podeželja 2007–2013 v letu 2013, Analiza FADN standardnih rezultatov prejemnikov sredstev PRP 2007–2013 Dopolnjeno končno poročilo	OIKOS	2013	2013
Poročilo o sprotnem vrednotenju Programa razvoja podeželja 2007–2013 v letu 2013, Metodologija samovrednotenja Lokalnih akcijskih skupin o izvajanju Lokalnih razvojnih strategij Dopolnjeno končno poročilo	OIKOS	2013	2013
Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2007-2013 za leto 2013	MKGP	2014	2013
Izdelava sprotnega vrednotenja Programa razvoja podeželja 2007–2013 v letu 2014, Sklop 1: Vrednotenje vplivov plačil I. stebra SKP in investicijskih ukrepov na uspešnost izvajanja KOP (PRP 2007–2013)	KIS in IER	2015	2014
Izdelava sprotnega vrednotenja Programa razvoja podeželja 2007-2013 v letu 2014, Sklop 2: Vrednotenje mreže za podeželje PRP 2007-2013	KIS in IER	2015	2014
Izdelava sprotnega vrednotenja Programa razvoja podeželja 2007-2013 v letu 2014, Sklop 3 : Vrednotenje ključnih dosežkov izvajanja PRP 2007-2013 ter utemeljitev mejnikov in ciljev okvira uspešnosti PRP 2014-2020	KIS in IER	2015	2014
Poročilo o strateškem spremljanju Nacionalnega strateškega načrta razvoja podeželja 2007–2013	MKGP	2014	2014
Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2007-2013 za leto 2014	MKGP	2015	2014
Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2007-2013 za leto 2015	MKGP	2016	2015

Naknadno vrednotenje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013, Zaključno poročilo	OIKOS	2017	naknadno vrednotenje
REVIZIJSKO POROČILO: Spremljanje uspešnosti projektov, ki so prejeli evropska sredstva za razvoj podeželja	Računsko sodišče RS	2019	revizija

V letu 2019 je Računsko sodišče Republike Slovenija na podlagi izvedene revizije pripravilo poročilo o učinkovitosti spremljanja uspešnosti projektov, ki so prejeli evropska sredstva za razvoj podeželja (Računsko sodišče RS, 2019). Revizija je bila izvedena pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in Agenciji Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju agencija) in sicer na podlagi Zakona o računskem sodišču in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije ter v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij. Pri preverjanju so ugotovili, da so bile navedbe v vlogah upravičencev različne in odvisne od vsebine ter namena ukrepa oziroma podukrepa. Upravičenci so različno podrobno, a skladno z zahtevami javnih razpisov, navajali in utemeljevali načrtovane naložbe. Ob zaključku projekta je agencija preverjala, ali so bila sredstva porabljena namensko, ni pa se ukvarjala z ugotavljanjem uspešnosti doseganja ciljev na ravni projekta, prav tako tega ni ugotavljalo MKGP.

V več obravnavanih primerih iz programskega obdobja 2007–2013 je Računsko sodišče ugotovilo, da so podatki, ki so jih upravičenci sporočali, nepravilni, pomanjkljivi in neažurni, zato ne odražajo v celoti dejanskega stanja. MKGP in agencija kakovosti podatkov nista preverjala. Nadalje v reviziji ugotavljajo, da večina upravičencev ni dosegla v vlogi zastavljenih ciljnih vrednosti kazalnikov ali da nekateri projekti niso odražali uspešnosti naložbe, saj so bili dejanski učinki naložbe lahko vidni šele kasneje, kot tudi, da so se nanašali na celotno poslovanje upravičenca in ne samo na tiste spremembe v poslovanju, ki so posledica izvedene naložbe. Na podlagi uspešnosti doseganja zastavljenih kazalnikov pri obravnavanih primerih so v reviziji ocenili, da je pomembno, da MKGP ali agencija vsaj na omejenem obsegu projektov, kjer je to mogoče, preverita uspešnost doseganja ciljev na ravni projektov in na tak način dobita bolj popolno informacijo o dejanskih učinkih dodeljenih sredstev tudi na ravni upravičencev (Revizijsko poročilo, 2019).

2.1 Spremljanje uspešnosti v okviru ukrepa 122

Rezultati naložb v gozdarstvu so dolgoročni, zato je težko zanesljivo oceniti učinek izvajanja ukrepov, saj bodo učinki resnično vidni v nekaj desetletjih (Evaluation ..., 2019). Prav tako je težko je izločiti vpliv drugih programov, trendov v širšem okolju programa in ugotoviti izključno prispevek PRP.

V zaključnem poročilu Naknadnega vrednotenja PRP (OIKOS, 2017) ocenjujejo uspešnost in doseganje ciljev ukrepa 122 (Povečanje gospodarske vrednosti gozdov) s kazalnikom vpliv gospodarske rasti (neto dodana vrednost, standard kupne moči (PPS)) in produktivnost dela – sprememba bruto dodane vrednosti (BDV) glede na ekvivalent polnega delovnega časa (EUR/EPDČ).

Večina končnih ciljnih vrednosti je bila dosežena, edini cilj, ki ni bil dosežen, je bil celotni obseg naložb, ki je bil 92,91 odstoten s 50,17 mio EUR izplačanih sredstev. V splošnem so v poročilu zaključili, da je bil ukrep predviden za večje število prejemnikov in nižje investicije, vendar se je izkazalo, da je bilo prijaviteljev in prejemnikov manj. Ostali cilji ukrepa 122 so bili preseženi, kar je dokazano z vrednostmi kazalnikov kot so izboljšanje učinkovitost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, kjer se je BDV na podprtih gospodarstvih/v podjetjih povečala za 131,89 %, povečalo se je število gospodarstev/podjetij, ki uvajajo nove proizvode in/ali tehnologije (108,50 %), povečalo se je tudi število gozdarskih gospodarstev in njihovih združenj, ki so z naložbo povečali varnost pri delu v gozdu (108,50 %), prav tako naj bi se povečala tudi gospodarska vrednost zasebnih gozdov (število gozdarskih gospodarstev, ki so prejeli pomoč: 108,50 %).

Ukrep 122 je bil najtesneje povezan z ukrepom 123, kjer so bila sredstva namenjena tudi za naložbe v predelavo lesa. Prejemniki sredstev ukrepa 122 so z naložbami povečali izkoriščenost gozdov in zagotovili surovino na trgu, katere kupci oz. odjemalci so bili tudi prejemniki ukrepa 123.

V obdobju 2007-13 so bili ukrepi namenjeni predvsem boljšemu vključevanju gozdarstva v razvoj podeželja. Na splošno pa je poudarek gozdarskih ukrepov na njihovem prispevku k splošnim ciljem SKP. Nabor ukrepov za gozdarstvo je bil v obeh obdobjih zelo podoben (Evaluation ..., 2019).

3 Vrednotenje PRP 2014-2020

Spremljanje in vrednotenje programa PRP 2014-2020 opravlja Odbor za spremljanje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije, katerega glavna naloga je pregled izvajanja PRP 2014-2020 in napredka pri doseganju ciljev (preko finančnih podatkov in kazalnikov), potrjevanje letnih poročil, najmanj enkrat letno pa mora biti Odbor za spremljanje PRP 2014-2020 seznanjen z rezultati vrednotenij v okviru načrta vrednotenja. Načrt vrednotenja prispeva k izboljšanju kakovosti oblikovanja in izvajanja PRP 2014-2020 ter oceni uspešnost in učinkovitost samega izvajanja.

Preglednica 2: Pregled predhodnega in sprotnega vrednotenja izvajanja ukrepov PRP v obdobju 2014-2020

Naslov	Avtor/izvajalec	Leto	Vrednotenje za leto
Predhodno vrednotenje slovenskega Programa razvoja podeželja 2014-2020	KPMG	2014	predhodno vrednotenje
Letno poročilo o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 za leti 2014 in 2015	MKGP	2016	2014-2015
Presoja rezultatov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014 -2020	Deloitte	2017	2014-2016
Letno poročilo o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 za leto 2016	MKGP	2017	2016
Vrednotenje: - Ukrepov, ki se prvič izvajajo v okviru PRP Republike Slovenije za obdobje 2014-2020; - Ukrepov, ki se niso uspešno izvajali oz. niso dosegli pričakovanih rezultatov v okviru PRP Republike Slovenije za obdobje 2007-2013; - Doseganja ciljev PRP Republike Slovenije za obdobje 2014-2020	MK projekt	2018	2015-2017
Letno poročilo o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017	MKGP	2018	2017
Presoja dosežkov in vplivov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020	Deloitte	2019	2014-2018
Letno poročilo o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 za leto 2018	MKGP	2019	2018
REVIZIJSKO POROČILO: Spremljanje uspešnosti projektov, ki so prejeli evropska sredstva za razvoj podeželja	Računsko sodišče RS	2019	revizija
Letno poročilo o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 za leto 2019	MKGP	2020	2019

3.1 Spremljanje uspešnosti v okviru podukrepa M08.6

V letu 2017 je bilo opravljeno prvo vrednotenje (Presoja rezultatov..., 2017), vendar iz ukrepa M08 izplačil v tem času še ni bilo, zato vpliva PRP na gozdarstvo še ni bilo mogoče ovrednotiti. Naslednje vrednotenje je bilo opravljeno junija 2018 (Vrednotenje: Ukrepov..., 2018). Za podukrep M08.6, ki prispeva k prednostnemu področju 4: Obnova, ohranjanje in izboljšanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom, ter prednostnemu področju 6A: Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest, je pomembna ocena teh dveh prednostnih področij. V poročilu ocenjujejo, da so bili cilji prednostnega področja 4, glede na stanje kazalnikov že preseženi, pri doseganju ciljev prednostnega področja 6A pa obstaja tveganje, da ti ne bodo doseženi. Vendar je s strani podukrepa M08.6, cilj ustvariti nova delovna mesta, že presežen (preglednica 7). Če gre za operacijo v nakup mehanizacije je novo delovno mesto obveznost pri investiciji nad 40.000 evrov odobrenih sredstev. Pri operaciji predindustrijska predelava lesa pa so k novemu delovnemu mestu zavezani vsi gospodarski subjekti, ne glede na višino odobrenih sredstev.

Preglednica 3: Novo ustvarjena delovna mesta s strani podukrepa M08.6

	Število potencialno ustvarjenih delovnih mest	Pričakovana novo ustvarjena delovna mesta		
		M	Ž	skupaj (M+Ž)
Mehanizacija in oprema (investicija > 40.000 EUR odobrenih sredstev)	33	56	0	56
Predindustrijska predelava lesa	95	105,5	2,1	107,6
Skupaj	128	161,5	2,1	163,6

4 Primeri vrednotenja ukrepov PRP iz področja kmetijstva

4.1 Prostorska ekonometrija

Travnikar (2017) je v svoji doktorski disertaciji raziskovala možnosti vrednotenja ukrepov politike razvoja podeželja s prostorsko ekonometrijo, predvsem podrobno za programsko obdobje 2007-2013. Obdobje 2014-2020 se bistveno ne razlikuje, zato je upoštevala le pomembnejše spremembe. V raziskavi navaja, da je pri načrtovanju javnih intervencij zelo pomembno zagotavljanje sledljivosti dogodkov, kar dosežemo z zbiranjem in analiziranjem informacij. Najpomembnejše informacije so merljivi podatki in od njihove kakovosti (zanesljivost, natančnost, ažurnost) je odvisna kakovost spremljanja in vrednotenja.

Travnikar je ugotovila, da podatki spremljanja PRP 2007–2013, ki se nanašajo na izvajanje ukrepa 121 in 214, beležijo zgolj informacijo o kazalnikih učinka, ne pa tudi o kazalnikih vpliva. Pomembna ugotovitev raziskave je tudi, da bi bilo potrebno izvajanje ukrepov spremljati daljše časovno obdobje ter upoštevati vpliv trga, gospodarstva in zaostrenih razmer.

Rezultati naloge sicer kažejo, da v večini primerov obstaja povezava pozitivnega vpliva javnofinančnih transferjev na učinek ukrepov PRP, potrjujejo pa tudi, da so vzročno-posledične povezave zelo kompleksne in prispevka k doseganju nekega cilja ne moremo pripisovati samo finančni intervenciji. Enostavnih odnosov, kot jih predvideva intervencijska logika CMEF, ni. K doseganju ciljev prispevajo številni dejavniki in kombinacije teh dejavnikov, ki hkrati niso nujno povezani z intervencijami razvoja podeželja. Sem prištevamo tako zunanje (npr. stanje na trgih in makroekonomska dogajanja) kot notranje dejavnike (npr. krivulja učenja, vzorci odločitvenega obnašanja kmetij).

V podatkovnih zbirkah CMEF so številne pomanjkljivosti. Ena ključnih je pomanjkanje spremljanja in poročanja informacij o kazalnikih vpliva. Dodatna težava, ki jo izpostavljajo tudi drugi raziskovalci, je pomanjkanje spremljanja in poročanja podatkov na nižjih prostorskih ravneh (cit. po Travnikar, 2017; Huelemeyer in Schiller, 2010b; Terres in sod., 2010; Uthes in sod., 2011; Morkvénaš in Schwarz, 2012; Piorr in Viaggi, 2015; Reinhard in Linderhof, 2015).

Travnikar predlaga, da se poleg primarnih podatkovnih zbirk (CMEF), uporablja tudi sekundarne podatkovne zbirke. Med glavne sekundarne podatkovne zbirke, primerne tudi za spremljanje in vrednotenje programov razvoja podeželja, sodijo nacionalni strukturni popisni podatki kmetijstva in druga uradna statistika kmetijskih in ekonomskih kazalnikov (v primeru Slovenije: SI-STAT), administrativne zbirke kmetijstva (npr. IAKS, GERK, EUROSTAT, CATS itd.) ter računovodski podatki kmetij (najpogosteje FADN). Glede na vrsto raziskovalne tematike (ekonomski, sociološki, okoljski vidik itd.) so dodatno primerne še številne druge podatkovne zbirke, ki niso neposredno povezane s kmetijstvom in razvojem podeželja.

4.2 Pregled in ocena učinkovitosti

Saje (2010) je v diplomski nalogi preučila sistem spremljanja in vrednotenja ukrepov prve osi razvoja podeželja v Sloveniji za obdobje 2007-2013. Za bolj učinkovito spremljanje predlaga anketiranje in študije primerov (vpliv na izboljšanje kakovosti, dostop do trga in povečanje tržnega deleža); poudarja hkratni širši spekter uporabljenih metod in sodelovanje z deležniki/vključevanje deležnikov v proces vrednotenja.

V nalogi je tudi ugotovila, da je za ustrezno spremljanje in vrednotenje razvojnih politik potrebno voditi evidence, ki morajo vsebovati finančne podatke o programih in projektih ter podatke o poteku izvajanja programa.

4.3 Drugo

- Filipčič V. 2016. Analiza izvajanja ukrepa »posodabljanje kmetijskih gospodarstev« v obdobju od 2007 do 2011. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko. 54 str.
- Ljubec M. 2009. Pomen sredstev EKS za razvoj podeželja na razvoj kmetijstva v Sloveniji.
- Erjavec E., Šumrada T., Juvančič L., Rac I., Cunder T., Bedrač M., Lovec M. (2018): Vrednotenje slovenske kmetijske politike v obdobju 2015–2020. Raziskovalna podpora za strateško načrtovanje po letu 2020. Ljubljana, Kmetijski inštitut Slovenije. 266 str.
- <https://www.sdeval.si/2011/01/17/predstavitev-rezultatov-vrednotenja-programa-razvoja-podeelja/>

5 Zaključki

Koristi ukrepov PRP za podeželsko gospodarstvo in družbo je težko oceniti, kot rezultat podpor PRP pa vključujejo določeno stopnjo ohranjanja zaposlitve v primarnem sektorju. Še več, brez podpore PRP se določeni ukrepi v gozdovih sploh ne bi izvajali, ali vsaj ne v enaki meri. Za prihodnost pa je pomembno predvsem, da se izvaja pravilno in stalno spremljanje dosežkov (Evaluation ..., 2019).

6 Viri

Evaluation of the Regulation (EU) No 1305/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Council Regulation (EC) No 1698/2005 concerning the forestry measures under Rural Development. 2019. European Commission.

Računsko sodišče Republika Slovenija. 2019. Revizijsko poročilo: Spremljanje uspešnosti projektov, ki so prejeli evropska sredstva za razvoj podeželja. 60 str.

Saje A. 2010. Pregled in ocena učinkovitosti sistema spremljanja ukrepov za dvig konkurenčnosti kmetijskega, gozdarskega in živilskega sektorja: diplomsko delo. (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta). Ljubljana, samozaložba: 79 str.

Travnikar T. 2017. Vrednotenje ukrepov politike razvoja podeželja s prostorsko ekonometrijo: doktorska disertacija. (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta). Ljubljana, samozaložba: 145 str.

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«
Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

Vrednotenje ukrepov Programa razvoja podeželja s področja gozdarstva in predlogi za naprej

Darja Stare

Nike Krajnc

Ljubljana, 2021

Šifra projekta:	V4 1812
Naslov projekta:	Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev (angl. Development of indicators and methodology for monitoring of forest contractors)
Vodilna RO:	Gozdarski inštitut Slovenije
Vodja projekta:	dr. Nike Krajnc
Naslov dokumenta:	Vrednotenje ukrepov Programa razvoja podeželja s področja gozdarstva in predlogi za naprej
Delovni sklop:	Ukrepi Programa razvoja podeželja (DS4)
Delovna naloga:	Predlog ukrepov za prihodnje programsko obdobje PRP (DS4.4)
Avtorji dokumenta:	Darja Stare, Nike Krajnc
Ključne besede:	Gozdarstvo, Program razvoja podeželja, ukrepi, prejemniki sredstev, izkušnje, predlogi
Keywords:	Forestry, Rural Development Program, measures, recipients of funds, experience, proposals
Kraj izdaje:	Ljubljana
Založnik:	Gozdarski inštitut Slovenije
Leto izdaje dokumenta:	2021
Financerji:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Agencija za Raziskovalno dejavnost Republike Slovenije v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Zagotovimo.si hrano za jutri«.

Vsebina

1. Ukrepi v PRP 2014–2020	4
1.1. Ukrepi povezani z gozdarstvom v PRP 2014–2020	6
2. Pogledi in izkušnje prejemnikov sredstev PRP	12
2.1. Pogledi in izkušnje s PRP v družbi Slovenski državni gozdovi	12
2.2. Odzivi udeležencev zaključne konference	13
3. Predlogi za naprej	14
3.1. Odzivi udeležencev zaključne konference	14
3.2. Rezultati spletne ankete	14
4. Viri	28

1. Ukrepi v PRP 2014–2020

V obdobju 2014–2020 se v okviru PRP izvaja 15 ukrepov. Ti se nadalje delijo na podukrepe oz. operacije (Program ..., 2020).

- **Ukrep M1: Prenos znanja in dejavnosti informiranja** (7.218.750 EUR)
 - podukrep M1.1 – Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti
 - podukrep M1.2 – Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja
- **Ukrep M2: Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah** (6.568.000 EUR)
 - podukrep M2.1 – Podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja
- **Ukrep M3: Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila** (3.700.000 EUR)
 - podukrep M3.1 – Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti
- **Ukrep M4: Naložbe v osnovna sredstva** (237.576.442,53 EUR)
 - podukrep M4.1 – Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva
 - podukrep M4.2 – Podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov
 - podukrep M4.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva
- **Ukrep M6: Razvoj kmetij in podjetij** (116.983.333,33 EUR)
 - podukrep M6.1 – Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete
 - podukrep M6.3 – Pomoč za zagon dejavnosti, namenjena razvoju majhnih kmetij
 - podukrep M6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetskih dejavnosti
- **Ukrep M7: Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih** (10.000.000 EUR)
 - podukrep M7.3 – Podpora za širokopasovno infrastrukturo, vključno z njeno vzpostavitev, izboljšanjem in razširitvijo, pasivno širokopasovno infrastrukturo ter zagotavljanje dostopa do širokopasovnega interneta in rešitev v zvezi z e-upravo
- **Ukrep M8: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje** (41.581.066,67 EUR)
 - podukrep M8.4 – Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov
 - operacija: Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči
 - operacija: Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov
 - podukrep M8.6 – Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov

- operacija: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa
 - operacija: Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa
- **Ukrep M9: Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (2.227.950 EUR)**
 - podukrep M9.1 – Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- **Ukrep M10: Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (207.127.386,67 EUR)**
 - podukrep M10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti (ukrep KOPOP)
 - podukrep M10.2 – Podpora za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj genskih virov v kmetijstvu
- **Ukrep M11: Ekološko kmetovanje (66.131.000 EUR)**
 - podukrep M11.1 – Plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja
 - podukrep M11.2 – Plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja
- **Ukrep M13: Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (252.614.928 EUR)**
 - podukrep M13.1 – Izplačilo nadomestil v gorskih območjih
 - podukrep M13.2 – Izplačilo nadomestil za druga območja, ki imajo pomembne naravne omejitve
 - podukrep M13.3 – Izplačilo nadomestil za druga območja s posebnimi omejitvami
- **Ukrep M14: Dobrobit živali (36.333.333,33 EUR)**
 - podukrep M14.1 – Plačilo za dobrobit živali
- **Ukrep M16: Sodelovanje (20.062.500 EUR)**
 - podukrep M16.2 – Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij
 - podukrep M16.4 – Vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov
 - podukrep M16.5 – Okolje in podnebne spremembe
 - podukrep M16.9 – Diverzifikacija dejavnosti na kmetiji
- **Ukrep M19: Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (56.365.614,45 EUR)**
 - podukrep M19.1 – Pripravljalna podpora
 - podukrep M19.2 – Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost
 - podukrep M19.3 – Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine
 - podukrep M19.4 – Podpora za tekoče stroške in stroške animacije
- **Ukrep M21: Izjemna začasna podpora kmetom ter MSP, ki jih je kriza zaradi covid-19 še posebej prizadela (3.500.000 EUR)**

1.1. Ukrepi povezani z gozdarstvom v PRP 2014–2020

Ukrep	Podukrep
M1: Prenos znanja in dejavnosti informiranja	- M 1.1 – Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti - M 1.2 – Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja
M4: Naložbe v osnovna sredstva	M 4.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva (operacija 4: Ureditev gozdne infrastrukture)
M6: Razvoj kmetij in podjetij	M 6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti
M8 - Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje	- M 8.4 – Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov (operacija: Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči; operacija: Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov) - M 8.6 – Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov (operacija: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa; operacija: Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa)
M9: Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev	M 9.1 – Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju
M16: Sodelovanje	M 16.2 – Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij

Ukrep M1: Prenos znanja in dejavnosti informiranja - podukrep M1.1 – Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti - podukrep M1.2 – Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja	
CILJ	Omogočiti brezplačno pridobitev dodatnih teoretičnih in praktičnih znanj osebam, dejavnim v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju (npr. kmetom, ekološkim kmetom, lastnikom gozdov)
UPRAVIČENCI	Subjekti javnega ali zasebnega prava, ki bodo izvedli tečaje, delavnice, predavanja, praktične prikaze ali druge dejavnosti prenosa znanja in so ustrezno usposobljeni

Ukrep M4: Naložbe v osnovna sredstva ▪ podukrep M4.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva ○ operacija 4: Ureditev gozdne infrastrukture	
CILJ	Ureditev in izboljšanje gozdarske infrastrukture s ciljem boljšega upravljanja in gospodarjenja s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči. Operacija je namenjena podpori naložbam v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest ter gradnjo, rekonstrukcijo in pripravo gozdnih vlak.
UPRAVIČENCI	Do podpore pri operaciji 4 so upravičeni lastniki in solastniki zasebnih gozdov ter njihova združenja, agrarne in pašne skupnosti ter druge fizične in pravne osebe, ki so pooblašene za izvedbo naložbe.
Ukrep M6: Razvoj kmetij in podjetij ▪ podukrep M6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti	
CILJ	Zagotoviti podporo naložbam v ustanovitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti na podeželju. Podprte bodo naložbe povezane z opravljanjem naslednjih dejavnosti: - dodajanje vrednosti lesu; - lokalna samooskrba; - turizem; - ohranjanje naravne in kulturne dediščine, kamor sodijo tudi dejavnosti, povezane s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki, v skladu z uredbo, ki ureja dopolnilne dejavnosti na kmetiji; - socialno varstvo; - ravnanje z organskimi odpadki; - proizvodnjo električne in toplotne energije iz obnovljenih virov (kot so lesna masa, gnoj, voda, veter, sonce) za namene prodaje, itd.
UPRAVIČENCI	Upravičenec do podpore je lahko: pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Upravičenci morajo delovati in izvajati dejavnost za katero so prejeli podporo v naseljih z manj kot 5.000 prebivalci, razen upravičenci, ki so nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji.
Ukrep M8 - Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje ▪ podukrep M8.4 – Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov ○ operacija: Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči	
CILJ	Odprava škode in obnova gozda, poškodovanega po naravnih nesrečah (žledolomu, prenamnoženih populacijah podlubnikov, vetrolomu),

	ureditev gozdnih vlak, nujno potrebnih za sanacijo gozdov po naravnih nesrečah.
UPRAVIČENCI	Zavod za gozdove Slovenije je upravičen do podpore za nakup sadilnega materiala in materiala za zaščito sadik. Do podpore za odpravo škode in obnovo gozda so upravičeni zasebni in javni lastniki ter solastniki gozdov (tudi agrarne skupnosti). Te upravičence lahko zastopa Zavod za gozdove Slovenije.
OPIS	Operacija je namenjena krepitvi ekoloških funkcij gozda preko obnove v naravni nesreči poškodovanih gozdov. Izvaja se na podlagi sprejetih načrtov sanacije gozdov po naravni nesreči, ki jih je pripravil Zavod za gozdove Slovenije. V okviru operacije se izvajata dve aktivnosti: - <u>nakup sadik</u> gozdnega drevja in <u>potrebne materiala</u> za zaščito mladja pred divjadjo ter - <u>dela za odpravo škode in obnove gozda</u>, kot so odstranitev podrtega drevja iz varovalnih gozdov, priprava površin za obnovo, sadnja sadik, zaščita mladja na obnovljenih površinah, nega poškodovanega mladovja in tanjših drogovnjakov ter nega obnovljenih površin. Do podpore so upravičene aktivnosti na območju, na katerem se je prirastni potencial gozda zmanjšal za 20 % in več. Stroški so upravičeni od datuma nastanka naravne nesreče dalje.
Ukrep M8 - Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje ▪ podukrep M8.4 – Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov ○ operacija: Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov	
CILJ	Ureditev gozdnih vlak, nujno potrebnih za sanacijo gozdov po naravnih nesrečah.
UPRAVIČENCI	Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki so lastniki ali solastniki gozdov. Upravičenci so tudi druge fizične in pravne osebe, ki so lastniki gozdov, in imajo za ureditev gozdne vlake pridobljeno soglasje lastnikov zemljišč, na katerih se izvede ureditev gozdne vlake.
Ukrep M8 - Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje ▪ podukrep M8.6 - Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov	

o operacija: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa	
CILJ	Intenziviranje gospodarjenja z gozdovi, zlasti v zasebnih gozdovih, povečanje sečnje, profesionalizacija dela v gozdovih in zmanjšanje števila delovnih nesreč pri delu v gozdu ter uvajanje učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za posek in spravilo lesa.
UPRAVIČENCI	Upravičenci so pravne in fizične osebe, njihova združenja, agrarne, pašne skupnosti, ki so zasebni lastniki, solastniki ali zakupniki gozdov ter podjetja, ki izpolnjujejo pogoje za mikro, mala ali srednja podjetja.
OPIS	Operacija je namenjena trajnostnemu razvoju gozdarstva kot gospodarske panoge preko spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije in mobilizacijo. To so naložbe, ki so ključne za trajnostno gospodarjenje z gozdom, krepitev gozdno-lesne verige, večjo profesionalizacijo in varnost dela v gozdovih in potencialno ustvarjanje novih delovnih mest.
Ukrep M8 - Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje ▪ podukrep M8.6 - Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov - o operacija: Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa	
CILJ	Dodajanje vrednosti gozdarskim proizvodom.
UPRAVIČENCI	Upravičenci do podpore so gospodarske družbe, zadruge, samostojni podjetniki posamezniki in kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo, ki so opredeljeni kot mikro ali malo podjetje.
OPIS	Podpora se dodeli naložbam v dejavnosti obdelave okroglega lesa pred industrijsko predelavo lesa ter dejavnosti prve predelave lesa "small scale" obsega, ki diverzificira proizvodnjo upravičencev. Sem sodi: žaganje lesa, skobljanje lesa in druga strojna obdelava okroglega lesa, profiliranje, iveriranje, proizvodnjo lesenih železniških pragov, proizvodnjo lesenih drogov, kolov, sekancev in iveri, sušenje lesa, impregnacija ali biocidna zaščita lesa z biocidnimi proizvodi ali drugimi materiali, modifikacija lesa, proizvodnja sekancev ter proizvodnja lesnih peletov, briketov ali drv za energetske rabo, ki so omejeni na "small scale". Majhen obseg predelave lesa (»small scale«) pomeni: - naložbo za proizvodnjo žaganega lesa s kapaciteto predelave do vključno 10.000 m³ vhodne surovine, če gre za žagarske obrate. Če se v okviru žagarskega obrata kot dodatna dejavnost izvaja: - o proizvodnja peletov ali briketov, je lahko podprta naložba v proizvodnjo lesenih peletov ali briketov s

	kapaciteto strojev, opreme do vključno 2.000 ton letno ali ○ proizvodnja sekancev ali iveri, je lahko podprta naložba v proizvodnjo sekancev ali iveri s kapaciteto strojev, opreme do vključno 6.000 nasutih m³ letno (2.000 m³ okroglega lesa letno) ali - naložbo za proizvodnjo lesnih sekancev ali iveri v gozdu s kapaciteto strojev, opreme do vključno 25.000 nasutih m³ letno (7.500 m³ okroglega lesa letno) sekancev ali iveri ali - naložbo za proizvodnjo drv v obratih za proizvodnjo drv s kapaciteto strojev, opreme do vključno 10.000 nasutih metrov drv letno (5.000 m³ okroglega lesa letno).
Ukrep M9: Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev ▪ podukrep M9.1 – Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju	
CILJ	Povečati povezanost in tržno usmerjenost v kmetijskem ter gozdarskem sektorju prek organizirane prodaje in skupnega nastopa na trgu.
UPRAVIČENCI	Upravičenci v okviru tega ukrepa so na novo ustanovljene skupine in organizacije proizvajalcev, ki imajo pomemben tržni delež, so pravne osebe in izpolnjujejo pogoje za mikro, mala in srednja podjetja. Ustanovljene morajo biti za področje kmetijstva oziroma gozdarstva ter biti uradno priznane v skladu z nacionalnimi pravilniki, ki urejajo področje skupin in organizacij proizvajalcev.
Ukrep M16: Sodelovanje ▪ podukrep M16.2 – Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij	
CILJ	Vzpostaviti sodelovanje med različnimi akterji s področja kmetijstva, živilstva ali gozdarstva pri izvajanju projektov s področja tehnološkega razvoja in vpeljave inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu ali živilstvu, ki bodo prispevali k doseganju zastavljenih ciljev razvoja podeželja. Podpora je namenjena: 1. razvoju novih oziroma izboljšanih proizvodov, praks, procesov ali tehnologij na področju kmetijstva, živilstva ali gozdarstva, 2. prenosu znanj v prakso ter 3. razširjanju rezultatov projekta.
UPRAVIČENCI	Za izvedbo <u>pilotnega projekta</u> se mora vzpostaviti partnerstvo iz najmanj 2 članov (kmetijsko gospodarstvo, svetovalci ali raziskovalci ali izobraževalna institucija ali fizična oseba, ki je vpisana v register zasebnih raziskovalcev), tem se lahko pridružijo tudi druga kmetijska

	gospodarstva, pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki ali fizične osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost. Za izvedbo <u>projekta EIP</u> se mora vzpostaviti partnerstvo iz najmanj 3 članov (kmetijsko gospodarstvo, svetovalci in raziskovalci), tem se lahko pridružijo tudi druga kmetijska gospodarstva, pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki ali fizične osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost.
--	---

2. Pogledi in izkušnje prejemnikov sredstev PRP

V okviru anketiranja prejemnikov sredstev PRP (naloge 4.2, poročilo: Stare in sod., 2021. Rezultati anketiranja prejemnikov PRP sredstev in vpliv ukrepov PRP na profesionalizacijo gozdarskih del in ponudbe gozdarskih storitev), smo anketirance povprašali o njihovem mnenju glede pomanjkljivosti ukrepov PRP.

Med anketiranimi **zasebnimi lastniki gozdov – posamezniki** jih več kot polovica v podukrepu 8.06 GOZDARSKA MEHANIZACIJA ne vidi nobenih pomanjkljivosti. 44 % anketirancev pa v podukrepu 8.06 vidi pomanjkljivosti. Med anketiranimi **zasebnimi lastniki gozdov – pravne osebe in s.p.** pa kar 86 % anketirancev v podukrepu 8.06 GOZDARSKA MEHANIZACIJA ne vidi nobenih pomanjkljivosti. 14 % anketirancev pa v podukrepu 8.06 vidi pomanjkljivosti.

Navedene pomanjkljivosti so:

- Premalo informacij o tem, kako izpolniti prijavo in težko se pridobi dodatne informacije za izpolnjevanje prijave
- Dolgi postopki
- Prezahtevni pogoji glede obsega del (spravila oz. prevoženih m3 lesa)
- Zelo draga pomoč KGZ
- Možnost uporabe strojev (traktor) tudi za kmetijske namene
- Morali bi imeti prednost kmečki zavarovanci
- Zahtevno točkovanje
- Zelo obsežna in zapletena prijava
- Vnaprej določena priznana vrednost ne glede na končno ceno izdelka (šifrant)
- Prenizek delež sofinanciranja iz ukrepa glede na naložbo
- Cene strojev in opreme so se dvignile, najvišje priznane vrednosti pa so ostale enake
- Nezmožnost koriščenja odobrenih sredstev zaradi bankrota proizvajalca strojev
- Zahtevni okoljevarstveni vidiki, ki se ne izvajajo v praksi (npr. manjše dajatve za nove stroje; v gozdu je veliko starih traktorjev ki puščajo olje, delajo pa lahko isto kot ostali z novo mehanizacijo)
- Premalo namenjenih sredstev

2.1. Pogledi in izkušnje s PRP v družbi Slovenski državni gozdovi

Družba Slovenski državni gozdovi d.o.o. je v aktualnem obdobju PRP upravičena do sredstev v okviru podukrepa M08.4 Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov.

Izkušnje s PRP in pomanjkljivosti:

- Potreben je ogromen angažma za večji obseg koriščenja sredstev.
- Deležni so bili izobraževanja in pomoči s strani ZGS. ZGS je zelo aktivno sodeloval pri pripravi dopolnitev vlog za katere so bili pozvani.
- Zelo pozitivna izkušnja je oddaja vlog v elektronski obliki in oddaja dokumentov v pdf obliki.
- Korektno sodelovanje s predstavniki ARSKTRP.
- Počasno delovanje aplikacije ARSKTRP pri vnosu podatkov.
- Premalo posredovanja tedenskih informacij s strani ARSKTRP o razpoložljivih sredstvih po posameznih sklopih.

2.2. Odzivi udeležencev zaključne konference

Udeleženci zaključne konference »Izzivi izvajanja del v gozdovih« so delili svoje izkušnje s PRP, in opozorili na nekatere pomanjkljivosti.

Izkušnje s PRP in pomanjkljivosti:

- Sredstva in pogoji namenjeni vlaganjem v mehanizacijo so ustrezni. Na tem področju se je dejansko stanje na terenu močno izboljšalo. Dejansko se je tudi realizacija poseka in spravila močno nagnila v smeri profesionalizacije, kar gre gotovo pripisati tudi programu PRP.
- Sredstev namenjenih vlaganju v gozdove praktično ni bilo možno koristiti zaradi zelo zahtevnih postopkov in prezahtevnih pogojev. V oziru je potrebno imeti razdrobljeno lastniško strukturo s pogostimi solastninami ali celo parcelami brez znanih lastništev.
- Med ukrepi PRP manjka zatiranje invazivnih vrst.
- Podukrep M8.4 je edini, ki ga lahko koristijo državni gozdovi; več ukrepov potrebnih tudi za državne gozdove
- Financiranje po m³ ni v redu
- Podukrep M9 ni smiselno za naprej; majhne zasebne lastnike gozdov je na tak način nemogoče povezati
- Nepotrebna izključenost velikih podjetij iz PRP za mehanizacijo in opremo

3. Predlogi za naprej

PRP je trenutno v prehodnem obdobju, saj se obdobje PRP 2014-2020 zaključuje, v pripravi pa je izvajanje novih ukrepov, ki se bodo izvajali v okviru Skupne kmetijske politike (SKP) za obdobje 2023–2027. Ukrepi za novo obdobje so sicer že zapisani, sami postopki pridobivanja sredstev pa še niso predvideni. Z namenom, da zberemo mnenja in predloge, kako bi lahko v prihodnje izboljšali učinkovitost izvajanja ukrepov PRP, je bilo v prvi fazi razposlano vprašanje vsem udeležencem zaključne konference »Izzivi izvajanja del v gozdovih«, v drugi fazi pa je bila pripravljena kratka spletna anketa, ki je bila poslana deležnikom gozdno-lesne verige, ki smo jih skozi trajanje projekta zajeli v našo bazo kontaktov (n=525).

3.1. Odzivi udeležencev zaključne konference

Udeleženci zaključne konference »Izzivi izvajanja del v gozdovih« so podali nekaj predlogov za učinkovitejše izvajanje PRP v prihodnje.

Predlogi za naprej:

- Povečati % sofinanciranja ukrepov sanacijske obnove gozdov. Sofinanciranje iz sredstev gozdnega sklada je 95 %, sofinanciranje iz sredstev PRP je enako kot sofinanciranje iz proračunskih sredstev RS za vlaganja v gozdove.
- Čim bolj poenostaviti postopke.
- Povečati obseg razpoložljivih sredstev za gozdarstvo, da se bo lahko sredstva namenilo tudi predlogom, ki so bili črtani (protipožarne preseke, varstvo pred erozijo oz. hudourništvu).
- Pri gradnji (vlak, cest) bi bilo potrebno omogočiti, da vlagatelj ne glede na lastništvo pridobi sredstva tudi ostalih lastnikov. Seveda z ustreznimi soglasji. Kjer lastnikov, ni postavitev skrbnikov, zastopnikov.
- Pri vlaganjih v gozd (sadnja, nega) bi bilo smiselno omogočiti delo tudi nelastniku v kolikor lastnik soglaša. Predvsem bi to bilo smiselno, ko imamo več majhnih objektov in jih zaokrožimo v eno celoto.
- Potrebno bi bilo realno oceniti stroške dela na hektar. Prevetriti normative glede na realne terenske danosti. Trenutne urne postavke v zahtevnih razmerah se gibljejo pod 2 €/uro, zato realizirajo potrebno nego le redki lastniki gozdov.

3.2. Rezultati spletne ankete

V spletni anketi smo anketirance vprašali, kako bi lahko izboljšali učinkovitost ukrepov PRP v prihodnje. V treh sklopih trditev (Postopkovne izboljšave / Pogoji za prijavitelje / Delež sofinanciranja) so anketiranci ocenili, kako močno se strinjajo s predlagano izboljšavo. V

zadnjem, četrtem sklopu, pa so ocenili svoje strinjanje s splošnimi trditvami o vplivu ukrepov PRP na gospodarjenje z gozdovi. Svoje ocene so anketiranci izrazili na lestvici od 1 (Sploh se ne strinjam) do 5 (Povsem se strinjam). S 6 pa so označili trditve, katere niso bile relevantne za ukrepe, ki so jih ocenjevali, oziroma jih niso mogli oceniti. Pred začetkom ocenjevanja trditev so morali namreč označiti, za katere podukrepe bodo podali svoje mnenje. V ocenjevanje smo vključili ukrep 8, razdeljen na podukrepe:

- 8.4 A: Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči
- 8.4 B: Ureditve gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov
- 8.6 A: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa
- 8.6 B: Naložbe v pred-industrijsko predelavo lesa
- VSE NAVEDENE UKREPE

Prvi sklop trditev:

POSTOPKOVNE IZBOLJŠAVE						
	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam	ni relevantno/ni morem oceniti
Poenostavitev postopkov za prijavo na razpis (tehnično manj zahtevna vloga, manj potrebnih podatkov za vnos)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dostopna tehnična pomoč (brezplačna pomoč)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnost pridobitve sredstev za zasebnega lastnika gozda s pomočjo soglasij tudi za parcele, ki niso v njegovi lasti (v primeru gradenj cest in vlak)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
večja prilagodljivost že odobrenih vlog (npr. sprememba proizvajalca strojev)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugi sklop trditev:

POGOJI ZA PRIJAVITELJE						
	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam	ni relevantno/ni morem oceniti
Poenostavitev pogojev prijaviteljev za prijavo na razpis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnost pridobitve sredstev za vse lastnike gozdov (trenuten pogoj: minimalna velikost gozdne posesti 5 ha)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnost pridobitve sredstev za vsa podjetja (trenuten pogoj: mikro, mala in srednja podjetja ter minimalen prihodek iz sečnje in spravila lesa 9.000 €)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnost uporabe strojev in opreme iz gozdarskih razpisov tudi za kmetijske namene	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prilagajanje priznane vrednosti glede na končno ceno izdelka (ne po šifrantu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Izvajanje okoljevarstvenih vidikov je zadostno	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pogoji za prijavitelje in točkovanje vlog je pravično in enakopravno za vse vlagatelje	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tretji sklop trditev:

DELEŽ SOFINANCIRANJA	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam	ni relevantno/ni morem oceniti
Večji delež sofinanciranja iz ukrepa glede na nalozbo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Povišanje najvišje priznane vrednosti sofinanciranja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Realna ocenitev stroškov dela na hektar (večje sofinanciranje za težje terene)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Več namenjenih sredstev za gozdarske ukrepe	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Delež sofinanciranja se določi glede na količino proizvodnje (večja letna proizvodnja pomeni večji delež sofinanciranja)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Četrti sklop trditev:

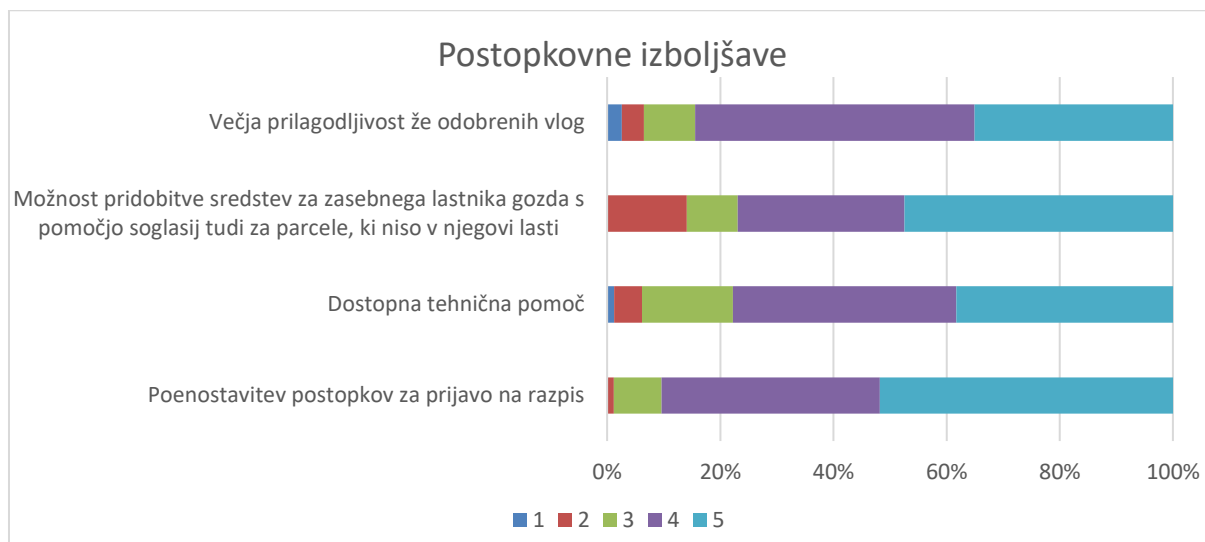
SPLOŠNO	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam	ni relevantno/ni morem oceniti
Ukrepi na področju gozdarstva pripomorejo k doseganju horizontalnih ciljev.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Investicije v mehanizacijo in gozdno infrastrukturo pripomorejo k učinkovitejšemu gospodarjenju z gozdovi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora za odpravo škod in obnovo gozdov po naravnih nesrečah omogoča učinkovito sanacijo naravnih ujm v gozdovih.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

V anketi je sodelovalo 133 anketirancev, kar predstavlja 25 % odziv na poslano spletno anketo. Največ anketirancev (n=103, 77 %) je svoje mnenje podalo za podukrep M8.6 A: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa (preglednica). Za vse navedene podukrepe pa je svoje mnenje podalo 31 % anketirancev (n=41).

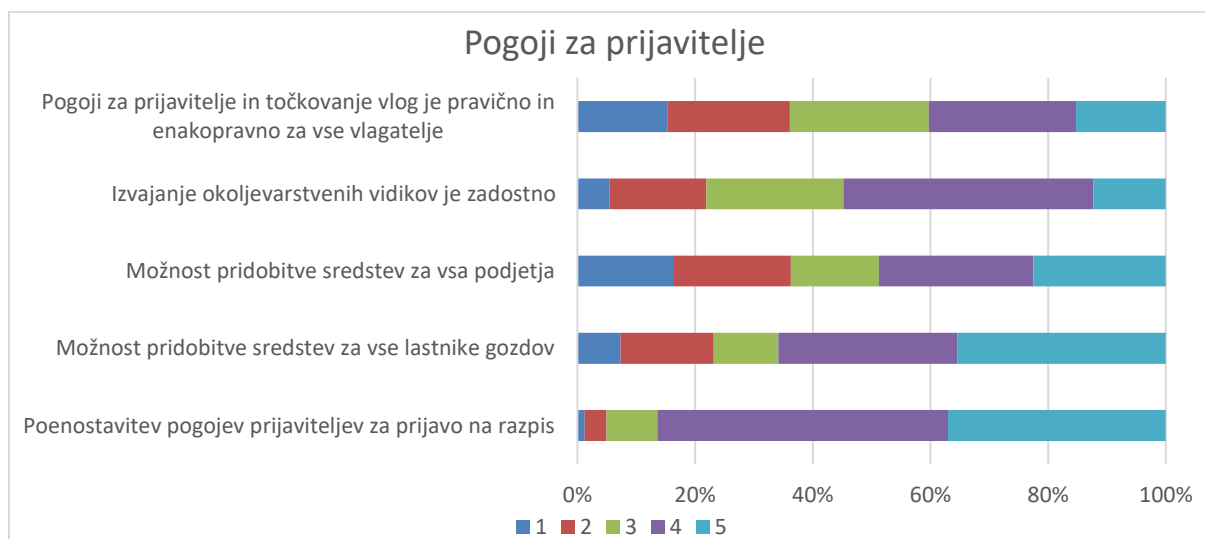
UKREP	Število ocenjevalcev
8.4 A: Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči	83
8.4 B: Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov	91
8.6 A: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa	103
8.6 B: Naložbe v pred-industrijsko predelavo lesa	57
VSE NAVEDENE UKREPE	41

Podukrep 8.4 A: Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči

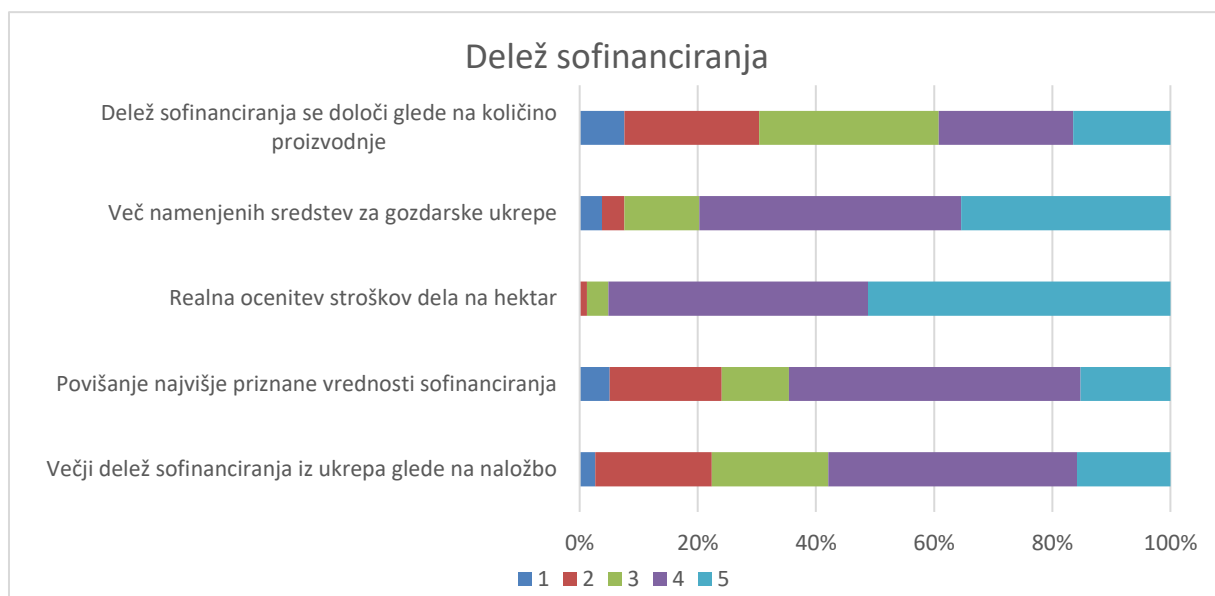
Podukrep 8.4 A je ocenjevalo 83 sodelujočih v anketi. V sklopu **Postopkovne izboljšave** so anketiranci vse trditve največkrat ovrednotili s 4 in 5, torej da se strinjajo ali povsem strinjajo z vplivom vseh predlaganih postopkovnih izboljšav na izboljšanje učinkovitosti ukrepov PRP. V največ primerih pa se jim za prihodnje zdi pomembna *Poenostavitev postopkov za prijavo na razpis (tehnično manj zahtevna vloga, manj potrebnih podatkov za vnos)* in *Večja prilagodljivost že odobrenih vlog (npr. sprememba proizvajalca strojev)*.

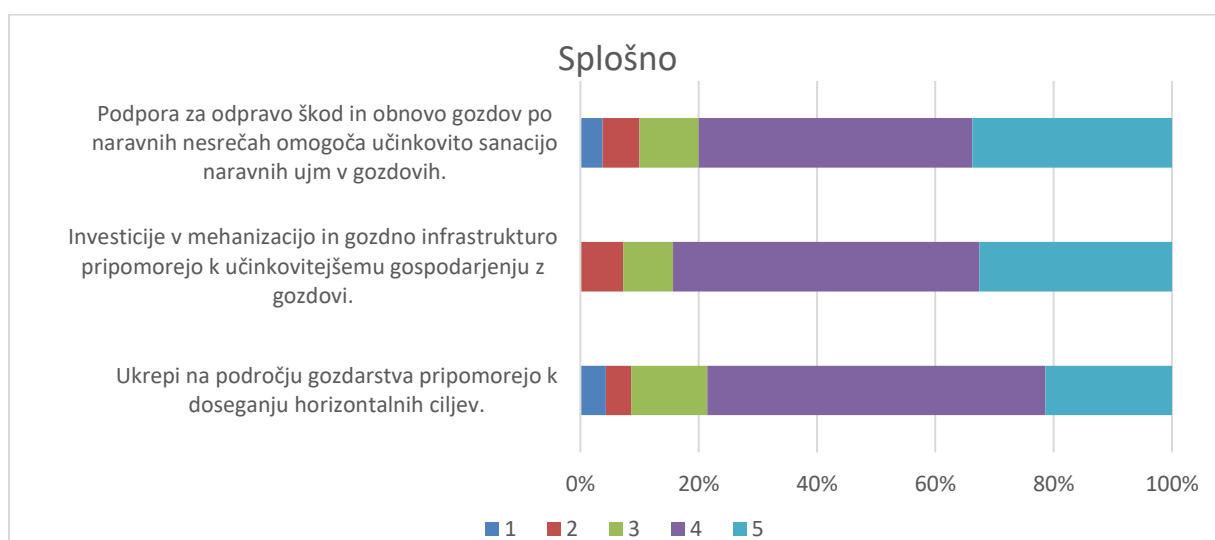
V sklopu **Pogoji za prijavitelje** so mnenja bolj raznolika. Največkrat so anketiranci (v 85 %) s 4 in 5 ovrednotili trditev *Poenostavitve pogojev prijaviteljev za prijavo na razpis*. Dokaj velik delež anketirancev (skoraj 40 %) meni, da *pogoji za prijavitelje in točkovanje vlog ni pravično in enakopravno za vse vlagatelje*. Vendar pa za isto trditev 40 % anketirancev meni, da so pogoji *za prijavitelje in točkovanje vlog pravični in enakopravno za vse vlagatelje*.

V sklopu **Delež sofinanciranja** je anketirancem najbolj pomembna trditev *Realna ocenitev stroškov dela na hektar (večje sofinanciranje za težje terene)*, saj je več kot 90 % anketirancev to trditev ocenilo s 4 in 5. Pomembno jim je tudi, da bi bilo *več sredstev namenjenih za gozdarske ukrepe*, saj se s to trditvijo strinja ali povsem strinja 80 % anketirancev.

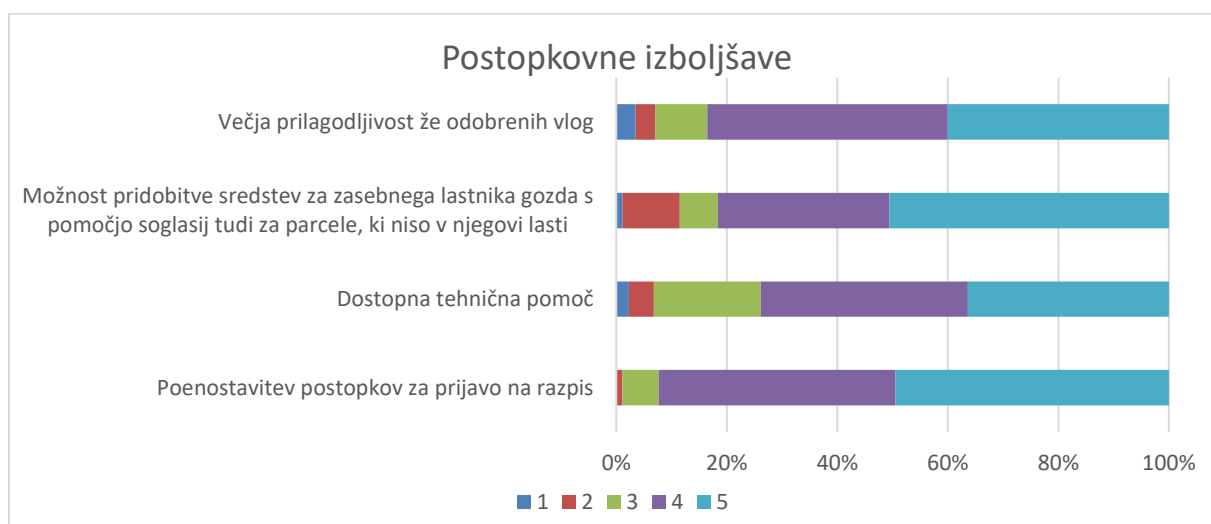

Anketiranci, ki so ocenjevali trditve vezane na podukrep 8.4 A: Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči, se strinjajo s pozitivnim vplivom ukrepov PRP. Več kot 80 % sodelujočih meni, da *investicije v mehanizacijo in gozdno infrastrukturo pripomorejo k učinkovitejšemu gospodarjenju z gozdovi*. 80 % pa jih meni, da *podpora za odpravo škod in obnovo gozdov po naravnih nesrečah omogoča učinkovito sanacijo naravnih ujm v gozdovih*.

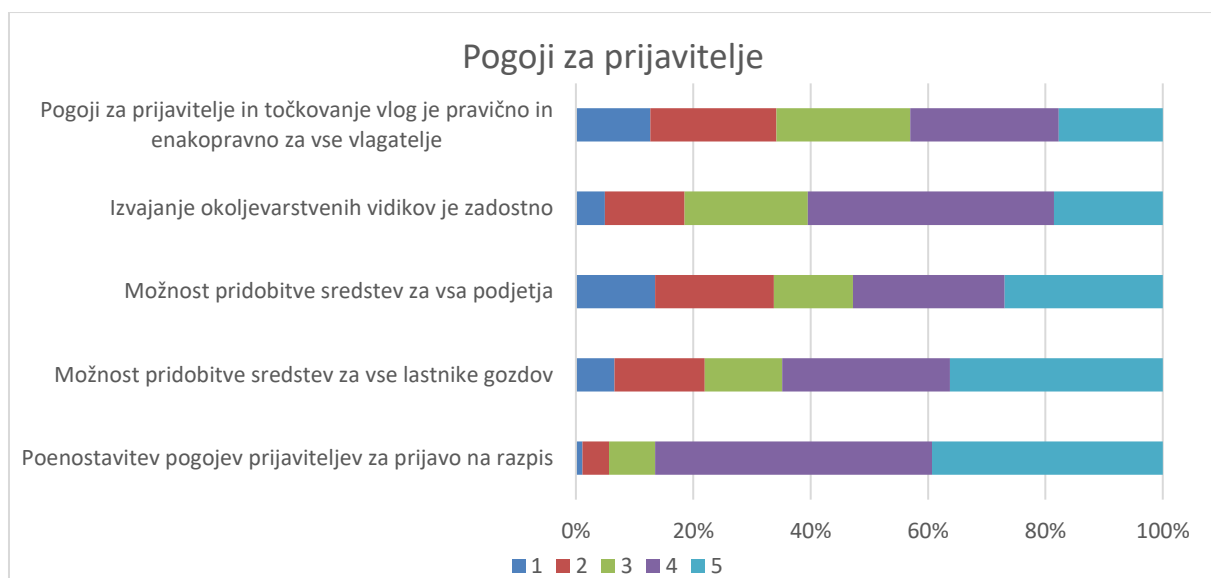

Podukrep 8.4 B: Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov

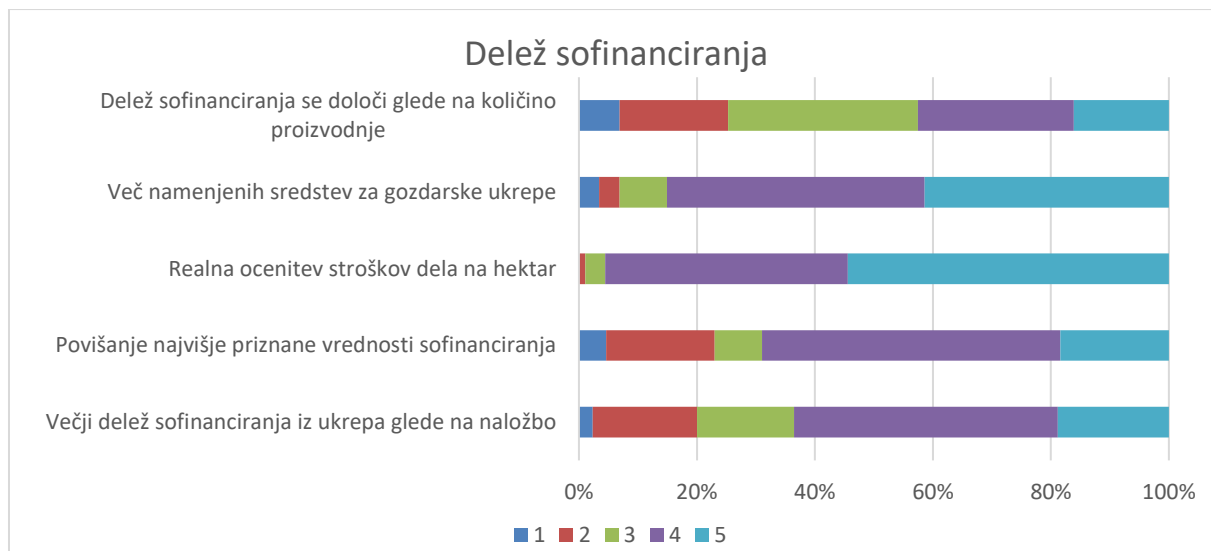
Podukrep 8.4 B je ocenjevalo 91 sodelujočih v anketi. V sklopu **Postopkovne izboljšave** so anketiranci vse trditve največkrat ovrednotili s 4 in 5, torej da se strinjajo ali povsem strinjajo z vplivom vseh predlaganih postopkovnih izboljšav na izboljšanje učinkovitosti ukrepov PRP. V največ primerih pa se jim za prihodnje zdi najbolj pomembna *Poenostavitev postopkov za prijavo na razpis (tehnično manj zahtevna vloga, manj potrebnih podatkov za vnos)*.

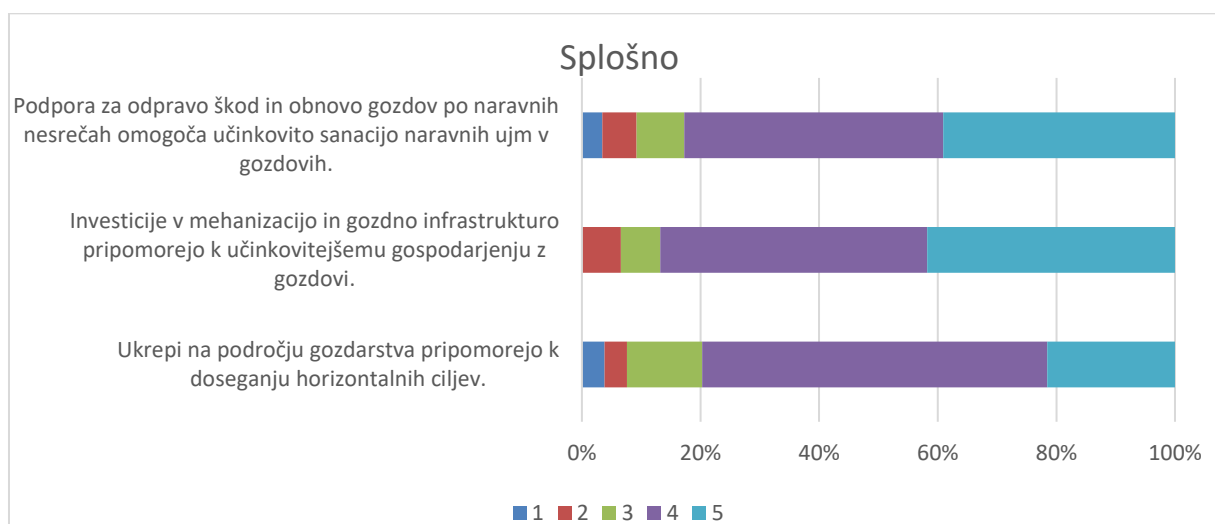
V sklopu **Pogoji za prijavitelje** so mnenja bolj raznolika. Največkrat so anketiranci (v 86 %) s 4 in 5 ovrednotili trditev *Poenostavitve pogojev prijaviteljev za prijavo na razpis*. Dokaj velik delež anketirancev (skoraj 40 %) meni, da *pogoji za prijavitelje in točkovanje vlog ni pravično in enakopravno za vse vlagatelje*. Vendar pa za isto trditev nekaj več 40 % anketirancev meni, da so *pogoji za prijavitelje in točkovanje vlog pravični in enakopravni za vse vlagatelje*.

V sklopu **Delež sofinanciranja** je anketirancem najbolj pomembna trditev *Realna ocenitev stroškov dela na hektar (večje sofinanciranje za težje terene)*, saj je kar 96 % anketirancev to trditev ocenilo s 4 in 5. Pomembno jim je tudi, da bi bilo *več sredstev namenjenih za gozdarske ukrepe*, saj se s to trditvijo strinja ali povsem strinja več kot 80 % anketirancev.

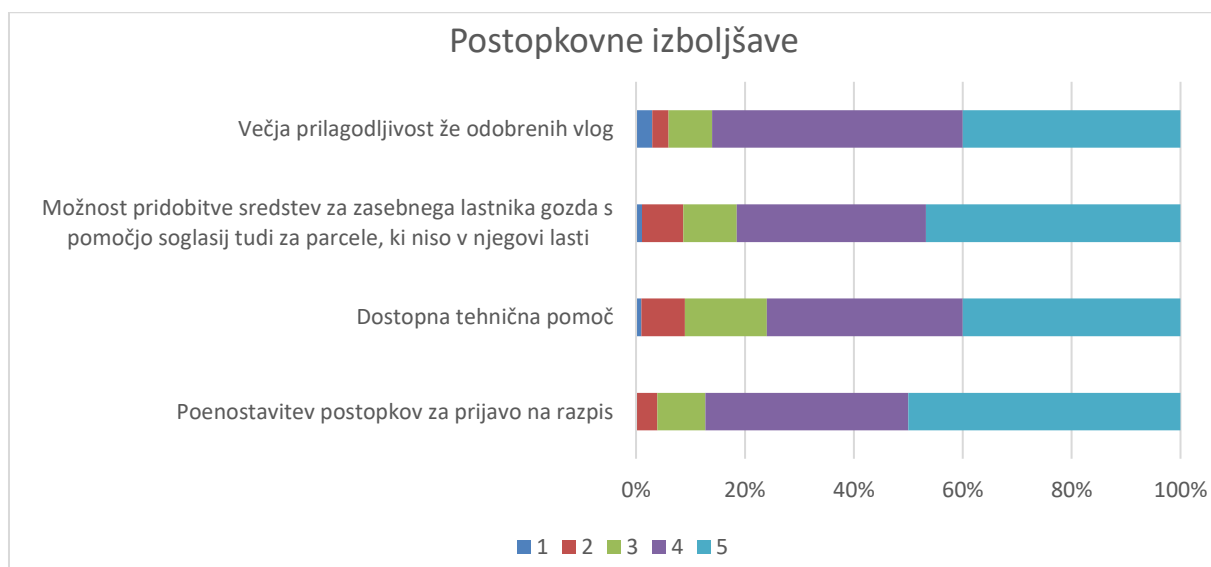

Anketiranci, ki so ocenjevali trditve vezane na podukrep 8.4 B: Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov, se strinjajo s pozitivnim vplivom ukrepov PRP. Skoraj 90 % sodelujočih meni, da *investicije v mehanizacijo in gozdno infrastrukturo pripomorejo k učinkovitejšemu gospodarjenju z gozdovi*. Več kot 80 % pa jih meni, da *podpora za odpravo škod in obnovo gozdov po naravnih nesrečah omogoča učinkovito sanacijo naravnih ujm v gozdovih*.

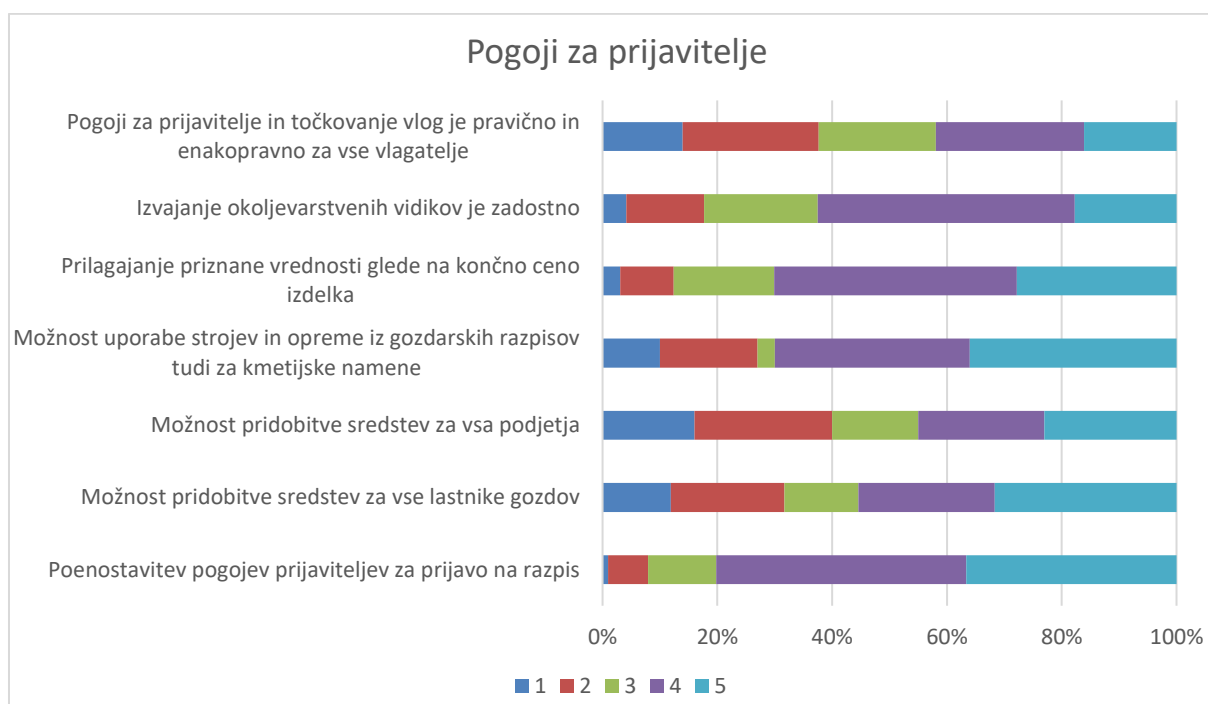

Podukrep 8.6 A: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa

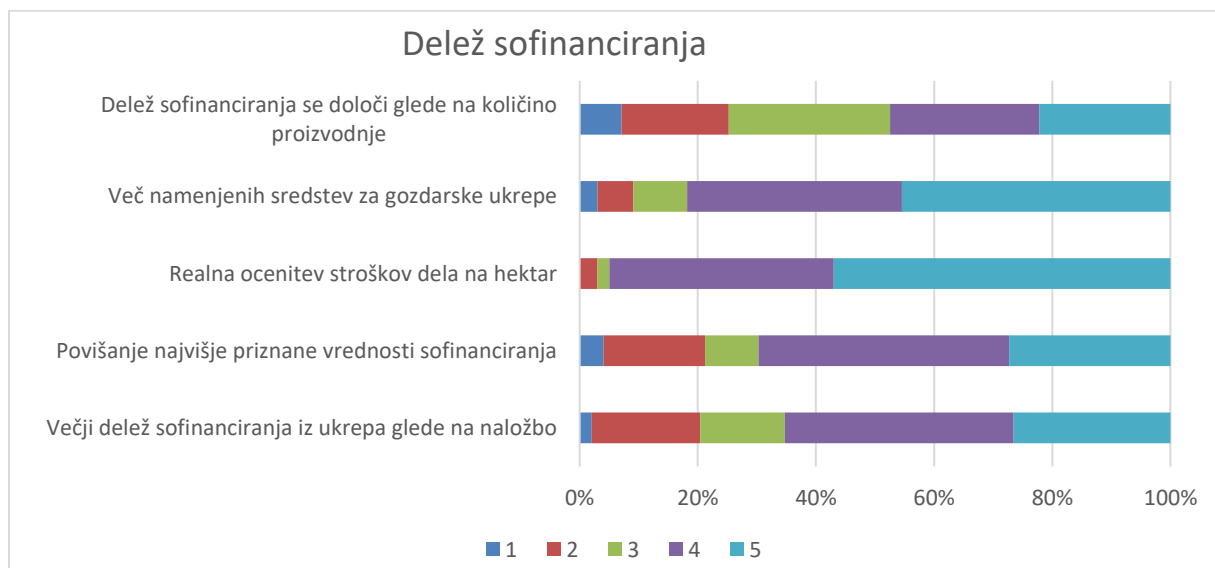
Podukrep 8.6 A so ocenjevali 103 sodelujočih v anketi. V sklopu **Postopkovne izboljšave** so anketiranci največkrat ovrednotili trditve s 4 in 5, torej da se strinjajo ali povsem strinjajo z vplivom vseh predlaganih postopkovnih izboljšav na izboljšanje učinkovitosti ukrepov PRP. V največ primerih pa se jim za prihodnje zdi pomembna *Poenostavitev postopkov za prijavo na razpis (tehnično manj zahtevna vloga, manj potrebnih podatkov za vnos)* in *Večja prilagodljivost že odobrenih vlog (npr. sprememba proizvajalca strojev)*.

V sklopu **Pogoji za prijavitelje** so mnenja bolj raznolika. Največkrat so anketiranci (v 80 %) s 4 in 5 ovrednotili trditev *Poenostavitev pogojev prijaviteljev za prijavo na razpis*. S prav tako visokim deležem strinjanja sledita trditvi *Možnost uporabe strojev in opreme iz gozdarskih razpisov tudi za kmetijske namene* in *Prilagajanje priznane vrednosti glede na končno ceno izdelka (ne po šifrantu)*. Velik delež anketirancev (skoraj 40 %) meni, da pogoji za prijavitelje in točkovanje vlog ni pravično in enakopravno za vse vlagatelje. Podoben delež (nekaj več kot 40 %) anketirancev pa meni, da so pogoji in točkovanje vlog pravični in enakopravni za vse vlagatelje. Podobno deljeno mnenje je tudi pri trditvi *Možnost pridobitve sredstev za vsa podjetja (trenuten pogoj: mikro, mala in srednja podjetja ter minimalen prihodek iz sečnje in spravila lesa 9.000 €)*. 40 % jih meni, da bi morala vsa podjetja imeti možnost prijave na razpise v okviru PRP in 40 % se s tem ne strinja in da bi izključitveni pogoji morali veljati še naprej.

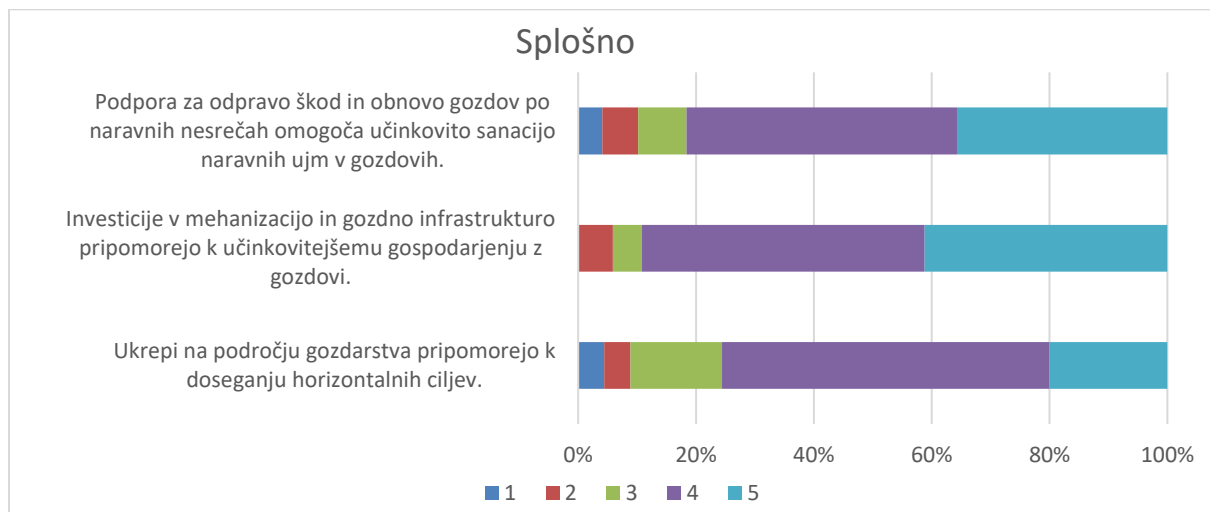

V sklopu **Delež sofinanciranja** je anketirancem najbolj pomembna trditev *Realna ocenitev stroškov dela na hektar (večje sofinanciranje za težje terene)*, saj je več kot 90 % anketirancev to trditev ocenilo s 4 in 5. Pomembno jim je tudi, da bi bilo *več sredstev namenjenih za gozdarske ukrepe*, saj se s to trditvijo strinja ali povsem strinja več kot 80 % anketirancev.

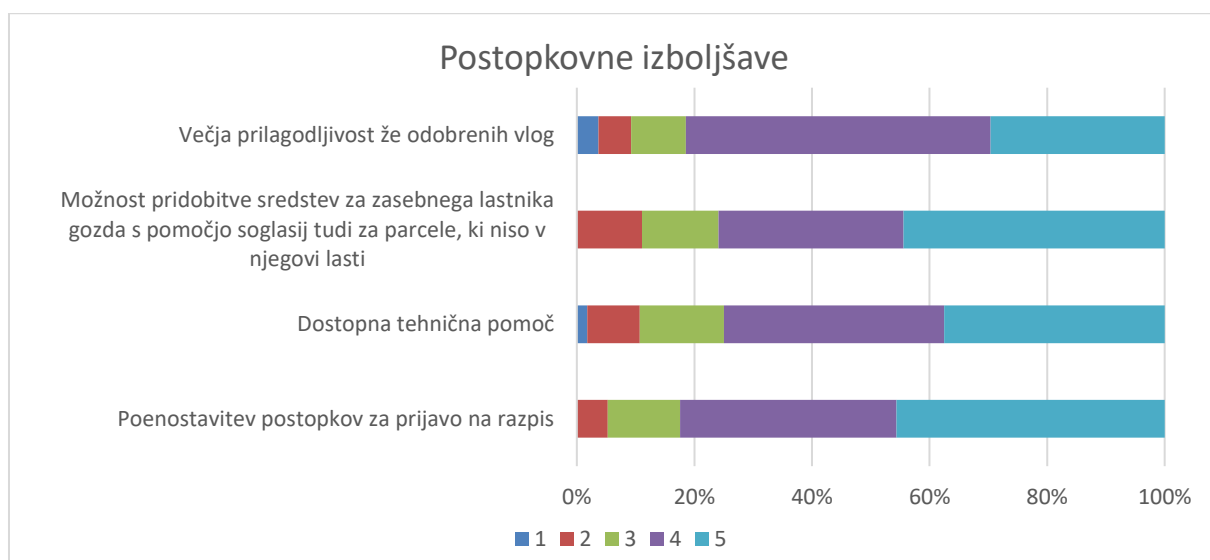
Anketiranci, ki so ocenjevali trditve vezane na podukrep 8.6 A: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa, se strinjajo s pozitivnim vplivom ukrepov PRP. Skoraj 90 % sodelujočih meni, da *investicije v mehanizacijo in gozdno infrastrukturo*

pripomorejo k učinkovitejšemu gospodarjenju z gozdovi. 79 % pa jih meni, da podpora za odpravo škod in obnovo gozdov po naravnih nesrečah omogoča učinkovito sanacijo naravnih ujm v gozdovih.

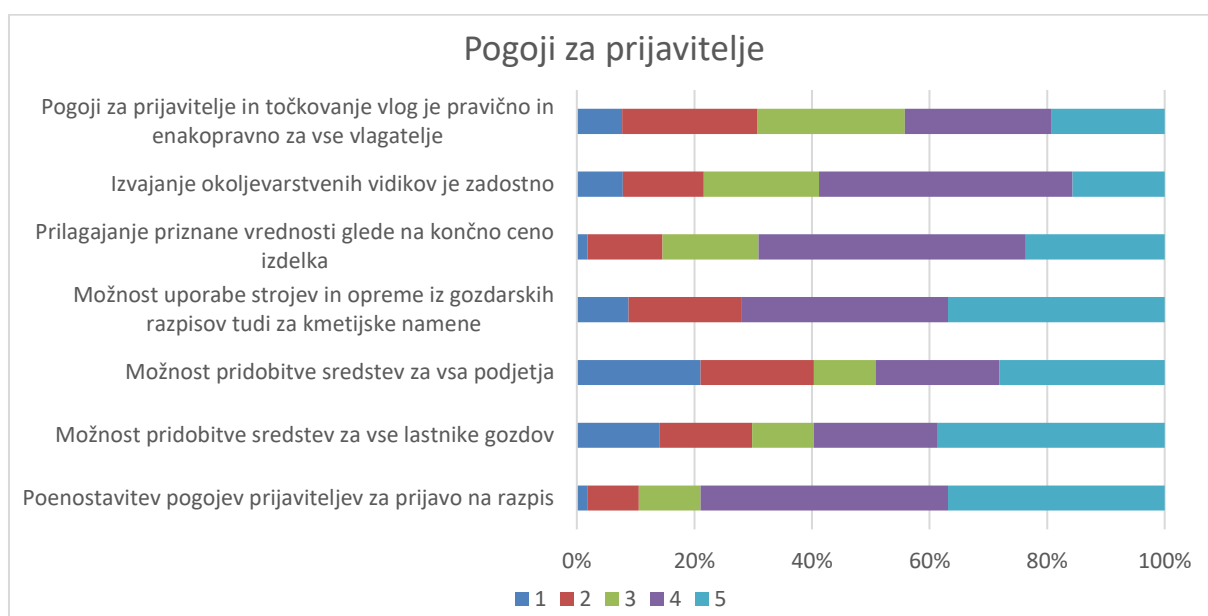

Podukrep 8.6 B: Naložbe v pred-industrijsko predelavo lesa

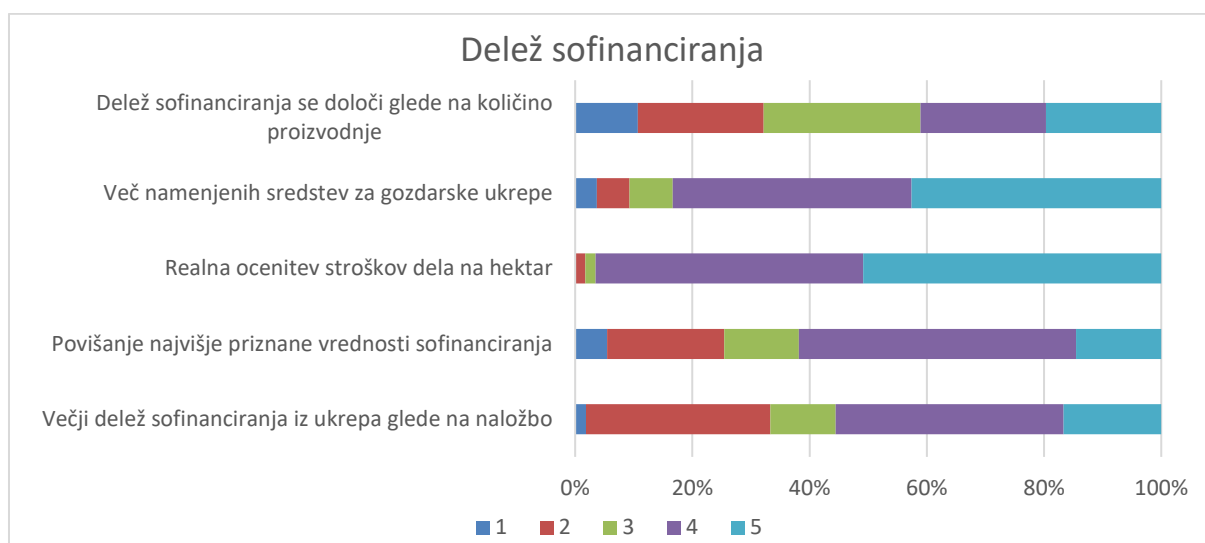
Podukrep 8.6 B je ocenjevalo 57 sodelujočih v anketi. V sklopu **Postopkovne izboljšave** so anketiranci vse trditve največkrat ovrednotili s 4 in 5, torej da se strinjajo ali povsem strinjajo z vplivom vseh predlaganih postopkovnih izboljšav na izboljšanje učinkovitosti ukrepov PRP. V največ primerih (več kot 80 % strinjanje) pa se jim za prihodnje zdi pomembna *Poenostavitev postopkov za prijavo na razpis (tehnično manj zahtevna vloga, manj potrebnih podatkov za vnos)* in *Večja prilagodljivost že odobrenih vlog (npr. sprememba proizvajalca strojev)*.

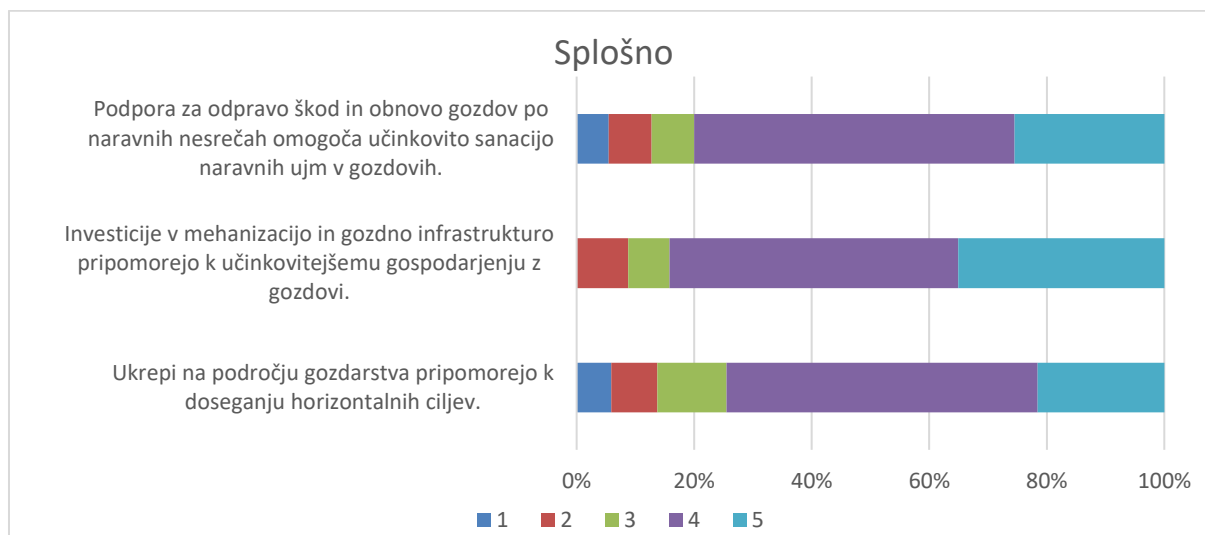
V sklopu **Pogoji za prijavitelje** so mnenja bolj raznolika. Največkrat so anketiranci (v skoraj 80 %) s 4 in 5 ovrednotili trditev *Poenostavitev pogojev prijaviteljev za prijavo na razpis*. Z visokim deležem strinjanja (okoli 70 %) sledita trditvi *Možnost uporabe strojev in opreme iz gozdarskih razpisov tudi za kmetijske namene* in *Prilagajanje priznane vrednosti glede na končno ceno izdelka (ne po šifrantu)*. Dokaj velik delež anketirancev (40 %) meni, da bi morali ostati izključitveni pogoji za večja podjetja in da ne sme priti do *možnosti pridobitve sredstev za vsa podjetja (trenuten pogoj: mikro, mala in srednja podjetja ter minimalen prihodek iz sečnje in spravila lesa 9.000 €)*. Vendar pa za isto trditev okoli 50 % anketirancev meni, da bi morala vsa podjetja imeti možnost prijave na razpise v okviru PRP.

V sklopu **Delež sofinanciranja** je anketirancem najbolj pomembna trditev *Realna ocenitev stroškov dela na hektar (večje sofinanciranje za težje terene)*, saj je kar 96 % anketirancev to trditev ocenilo s 4 in 5. Pomembno jim je tudi, da bi bilo *več sredstev namenjenih za gozdarske ukrepe*, saj se s to trditvijo strinja ali povsem strinja več kot 80 % anketirancev.

Anketiranci, ki so ocenjevali trditve vezane na podukrep 8.6 B: Naložbe v pred-industrijsko predelavo lesa, se strinjajo s pozitivnim vplivom ukrepov PRP. 84 % sodelujočih meni, da *investicije v mehanizacijo in gozdno infrastrukturo pripomorejo k učinkovitejšemu gospodarjenju z gozdovi*. 80 % jih meni, da *podpora za odpravo škod in obnovo gozdov po naravnih nesrečah omogoča učinkovito sanacijo naravnih ujm v gozdovih*. Dve tretjini sodelujočih pa meni, da *ukrepi na področju gozdarstva pripomorejo k doseganju horizontalnih ciljev*.

Sklop POSTOPKOVNE IZBOLJŠAVE: kategorija DRUGO

Sodelujoči v anketi so v prvem sklopu *Postopkovne izboljšave* dodali še nekaj lastnih izkušenj s PRP in pomanjkljivosti:

- Težave z aplikacijo eKmetija; potrebna bolj enostavna aplikacija za vnos vlog
- Premalo dostopnih informacij o razpisih
- Možnost gradnje vlak po parcelah kjer na podlagi uradnih preverb ni lastnikov
- Potrjevanje vlog in prevzem odgovornosti na nižjih organizacijskih stopnjah (npr. overovitev oz. pridobitev soglasja na UE od zakonca oz. sorodnika)
- Pri podporah za odpravo škod in obnovo gozdov po naravnih nesrečah je potrebno sistem za prihodnje obdobje celostno prenoviti, saj ne ustreza več stanju gozdov niti potrebam lastnikov gozdov. Na ZGS imamo pripravljene konkretne predloge.
- Super bi bilo, da bi na administrativni strani zaposlili vsaj dve osebi, ki bi imeli izkušnje z gozdarstvom, kar diploma iz gozdarstva ni. Dogaja se resen razmak v znanju in praktični usposobljenosti oseb, ki izvajajo razpise. Vsaj nekdo, da bi bil prisoten na administrativni strani, ki bi imel npr. 10 let praktičnih izkušenj iz gozdarstva.
- Bolj profesionalizirana svetovalna služba za gozdarstvo
- Upoštevanje statusa kmeta, ne samo velikosti posesti
- Preostri pogoji: zahtevani so NPK, vendar (starejši) kmetje teh stvari nimajo in pri tem izgubijo toliko točk, da ne pridejo zraven - so pa še zelo dejavni v gozdu
- Več sredstev za pravne osebe ki prispevajo več sredstev v proračun. Sedaj pa d.o.o. dobi 10 % sredstev od 10.000.000 €
- Vnaprejšnje obveščanje o potrebni dokumentaciji, da je čas za pripravo

Sklop POGOJI ZA PRIJAVITELJE: kategorija DRUGO

Sodelujoči v anketi so v drugem sklopu *Pogoji za prijavitelje* dodali še nekaj lastnih izkušenj s PRP in pomanjkljivosti:

- Glede pogojev za prijavitelje naj bo sedež podjetja ali naslov in gozdnatost občine nerelevanten. Ni razloga, da bi nekdo, ki živi v mestni občini dobil 20 točk manj.
- NPK, status kmeta; konec koncev tudi izobrazba, včasih izobrazba ni bila toliko pomembna kot načelo, da je nekdo nasledil kmetijo, zato so bili ti otroci -danes možje primorani poprijeti za delo že kot mladoletni in za šolo ni bilo časa, niti ni bila pomembna
- Poseben sklop za manjše kmetije - slaba gozdarska opremljenost se vidi predvsem na manjših kmetijah, ki na razpis ponavadi ne dosegajo zadostnega števila točk.
- Potrebno je ločiti opremo od mehanizacije. Za povečanje ravni varnega dela bi morali imeti možnost nabave opreme v okviru PRP tudi manjši lastniki.

- Potrebno med pogoje za ocenjevanje vlog dodati tudi članstvo v različnih oblikah interesnega oziroma poslovnega povezovanja, deležniki so zelo nezadovoljni ker se posamezne oblike ne prepoznajo v PRP, npr. zadruga pa sea
- Razpis rabe strojev in opreme-kombinacija Kmetijstvo/gozdarstvo posebej
- To je program razvoja podeželja in ne velikih podjetij.
- Točkovanje vlog glede na predhodno pridobitev sredstev.
- Uporaba sistema poenostavljenih stroškov, to pomeni, da ne bo potrebno prilagati niti ene ponudbe.

Sklop **DELEŽ SOFINANCIRANJA: kategorija DRUGO**

Sodelujoči v anketi so v tretjem sklopu *Delež sofinanciranja* dodali še nekaj lastnih izkušenj s PRP in pomanjkljivosti:

- Če se prijavi na razpise npr. 7.000 dokaj resnih vložnikov, upravičenih pa je 15.00.000, je potrebno zelo resno razmisliti, kdo lahko gre ponovno na iste razpise in kako razširiti krog upravičencev. Manjšine bolj uspešnih ne bo rešila zagat v gozdarskem in tudi kmetijskem sektorju.
- Delež financiranja pri ukrepu vlaganja v gozd bi moral biti tak, da krije realne stroške dela. Moralo bi se spremeniti način obrčunavanja glede na realne razmere.
- Naj bo dana možnost, da bi sredstva pridobili izvajalci storitev, ki so začetniki, in nimajo velikih prihodkov v preteklem letu
- Obveznosti za fizične osebe naj se povečajo. Ni neke logike, da kupiš traktor za 750 m³ spravila.
- Podjetja z več zaposlenimi tudi več ustvarijo zato je nelogično, da ni dovolj sredstev za njih.
- Sofinancirana je predvsem eksploatacija, ne pa nega
- Trgovci in njihove marže izničijo vlogo deleža sofinanciranja
- Zakaj ni mogoče dobiti subvencij za terene, ki niso v Naturi (habitatna drevesa)?

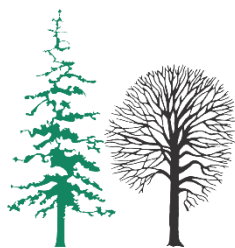
4. Viri

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 različica 11.1. 2020. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo. 990 str.

Stare, D., Krajnc, N., Dolenšek, M. 2021. Rezultati anketiranja prejemnikov PRP sredstev in vpliv ukrepov PRP na profesionalizacijo gozdarskih del in ponudbe gozdarskih storitev: Ciljni raziskovalni program "Zagotovimo si hrano za jutri", Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, 23 str.

<http://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=14509>

	Organizacija/Inštitucija	Krajše ime	Oddelek/Področje	Kratek opis	Kontaktna oseba	Kontakt
1	Gozdarski inštitut Slovenije	GIS	Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko	Javni raziskovalni zavod s področja temeljnega in aplikativnega raziskovanja gozdov, ki prenaša znanstvena spoznanja na vsa področja trajnostnega razvoja družbe.	Nike Krajnc	nike.krajnc@gozdis.si
2	Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani	BF-G	Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire	Temeljne raziskave o delovanju gozdnih ekosistemov in reševanje sodobne problematike upravljanja gozdov.	Janez Krč	janez.krc@bf.uni-lj.si
3	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	MKGP	Direktorat za gozdarstvo in lovstvo	Sektor za gozdarstvo spremlja stanje in pripravlja sistemske rešitve za zagotavljanje trajnostnega razvoja gozdov.	Gregor Meterc	gregor.meterc@gov.si
4	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	MKGP	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Izvajanje najzahtevnejših postopkov pri dodeljevanju finančnih sredstev na področju kmetijstva, živilskopredelovalne industrije in razvoja podeželja.	Miran Mihelič	miran.mihelic@gov.si
5	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	MKGP	Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo	Gozdarska inšpekcija nadzira izvajanje zakonskih določb preko predpisov, ki se kakor koli dotikajo gozda oz. gozdnega prostora.	Andrej Drašler	andrej.drasler@gov.si
6	Statistični urad RS	SURS	Oddelek za statistiko okolja in energije	Samostojna strokovna vladna služba, ki zagotavlja podatke o stanju in gibanjih na ekonomskem, demografskem in socialnem področju ter na področju okolja in naravnih virov v Sloveniji.		oki.surs@gov.si
7	Zavod za gozdove Slovenije	ZGS	Služba za gozdarsko tehniko in ekonomiko	Krovna gozdarska organizacija v RS, ki opravlja javno gozdarsko službo v vseh gozdovih Slovenije.	Janez Logar	janez.logar@zgs.si
8	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije	KGZS		KGZS je nevladna organizacija, ki združuje in zastopa fizične in pravne osebe, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, gozdarstvom in ribištvom.	Miha Koprivnikar	miha.koprivnikar@kgzs.si
9	Gospodarska zbornica Slovenije	GZS; ZG	Združenje za gozdarstvo	GZS je največja povezava gospodarstva v Sloveniji. ZG pokriva večinski tržni delež gozdarske panoge.	Dušan Gradišar	dusan.gradisar@gozd.si
10	Gospodarska zbornica Slovenije	GZS; ZLPI	Združenje lesne in pohištvene industrije	GZS je največja povezava gospodarstva v Sloveniji. ZLPI zajema podjetja iz lesne in pohištvene industrije.	Igor Milavec	igor.milavec@gzs.si
11	Zveza lastnikov gozdov	/		Prostovoljna organizacija, ki povezuje zasebne lastnike gozdov povezane v društva lastnikov gozdov, ter zastopa in usklajuje interese svojih članov.	Marjan Hren	info.zlgs@gmail.com
12	Izvajalci del v gozdovih	MojGozdar		Spletni informacijski sistem, ki povezuje ponudnike in naročnike gozdarskih storitev in presoja ustreznost izvajalcev del		http://www.mojgozdar.si
13	Slovenski državni gozdovi	SIDG		Podjetje v lasti Republike Slovenije, ki gospodari z državnimi gozdovi.	Robert Robek	robert.robek@sidg.si
14	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije	OZS		Organizacija, ki tvori obrtno-podjetniški zbornični sistem, ki ga vodijo obrtniki-funkcionarji prostovoljno.	Iris Ksenija Brkovič	iris.brkovic@ozs.si
15	Zveza strojnih krožkov	SK		Organizacija izvajanja storitev med kmetijskimi gospodarstvi, skrb za ozaveščanje o varnosti pri delu in usposabljanje kmetov.	Marjan Dolenšek	marjan.dolensek@gov.si
16	Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna	SGLŠ Postojna	Gozdarstvo	Prenos znanja in veščin mladim in odraslim na tehniških področjih (gozdarstvo in lesarstvo).	Tomaž Ščuka	scuka.tomaz@gmail.com
17	Srednja lesarska in gozdarska šola Maribor	SLGŠ Maribor	Gozdarstvo	Prenos znanja in veščin mladim in odraslim na tehniških področjih (gozdarstvo in lesarstvo).	Mateja Kišek	kisekmateja@gmail.com

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«

**Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe
gozdarskih storitev**

Št. projekta: V4 1812

D 5.3 Participativne delavnice za deležnike
POROČILO

Ljubljana, maj 2021

1. DELAVNICA

Datum: 18. 2. 2021

Kraj: Slovenske Konjice

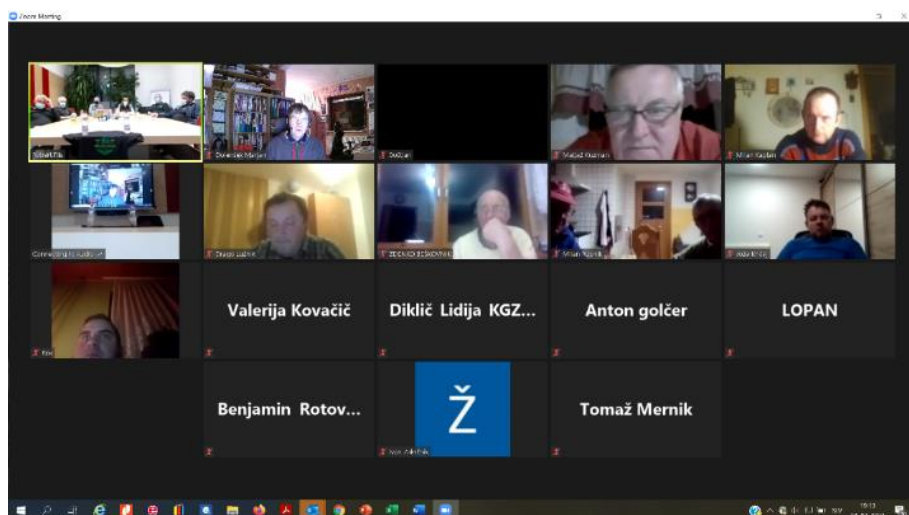
Dogodek: Občni zbor Strojnega krožka Slovenske Konjice

Način izvedbe: preko aplikacije ZOOM

Št. udeležencev: 31

Povzetek: Prvo delavnico smo izvedli v sklopu občnega zbora Strojnega krožka Slovenske Konjice, ki je bil 18. 2. 2021 preko Zoom-a. Na delavnici je bilo prisotnih 31 udeležencev. Udeležencem smo predstavili ukrepe Programa razvoja podeželja, pretekle ukrepe, stroje in opremo, ki je bila sofinancirana v sklopu PRP in druge zanimive informacije povezane z ukrepi PRP.

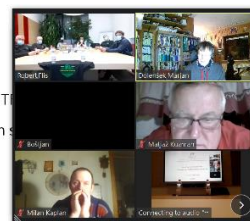
FOTOGRAFIJE Z DOGODKA

You are screen sharing. Stop Share

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRO«
Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

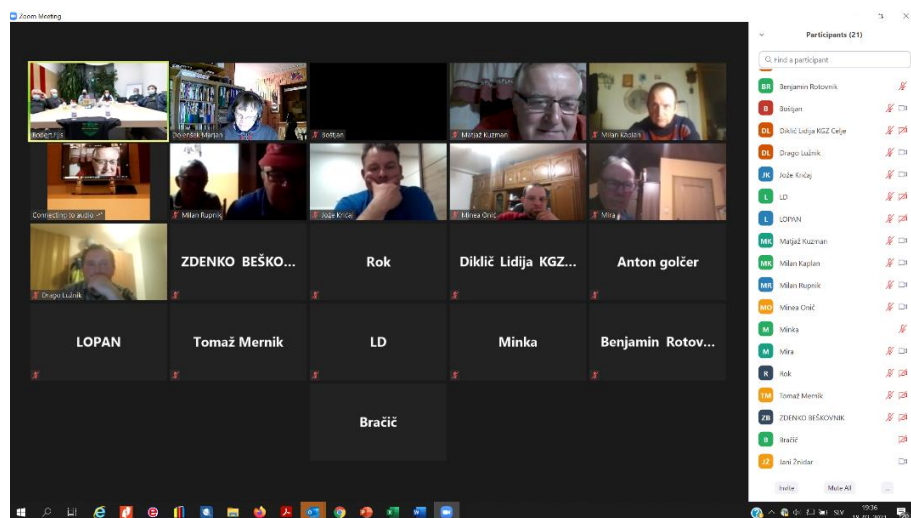

Ukrepi Programa razvoja podeželja:
PREJEMNIKI NEPOVRATNIH SREDSTEV V OKVIRU PRP

Darja Stare in Nike Krajnc

18.2.2021

SEZNAM UDELEŽENCEV DOGODKA – izvoz iz Zoom

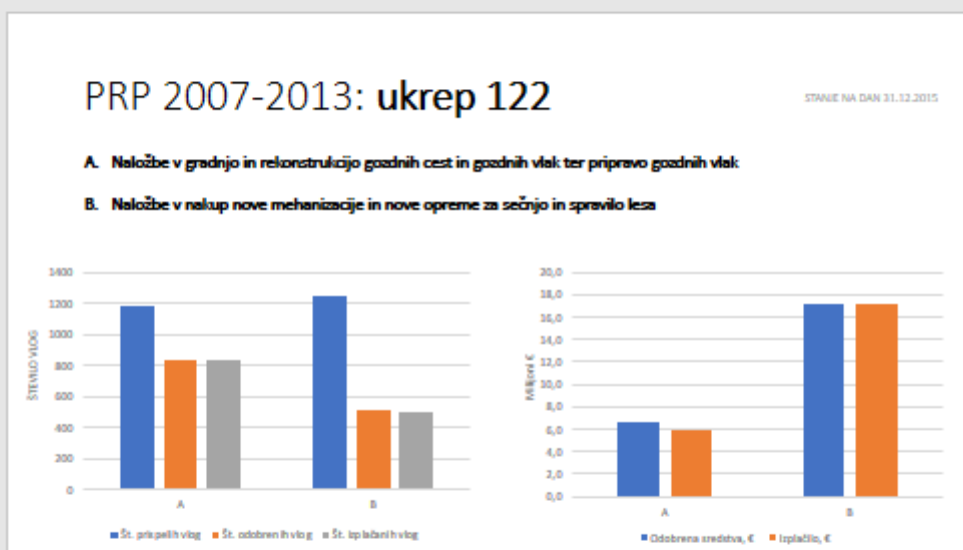
1	Meeting ID,Topic,Start Time,End Time,User Email,Duration (Minutes),Participants,				
2	94234023994,Občni zbor SK Slovenske Konjice,02/18/2021 05:35:00 PM,02/18/2021 07:44:04 PM,marjan.dolensek@gov.si,130,36,				
3					
4	Name (Original Name)	User Email	Total Duration (Minutes)	Guest	
5	Flis Robert		88	Yes	
6	Ivana Podkrajšek		88	Yes	
7	Peter Koren		88	Yes	
8	Vladko Pogladič		88	Yes	
9	Marguč Boris		88	Yes	
10	Zvonar Peter		88	Yes	
11	Dolenšek Marjan	marjan.dolensek@gov.si	95	No	
12	Milan Rupnik (ANA POŠ) + Senker Slavk		87	Yes	
13	Boštjan		83	Yes	
14	Diklić Lidija KGZ Celje		81	Yes	
15	LOPAN		80	Yes	
16	Matjaž Kuzman		77	Yes	
17	Benjamin Rotovnik		75	Yes	
18	anton		10	Yes	
19	Rok		73	Yes	
20	Milan Kaplan		73	Yes	
21	Ivan Založnik (Žan založnik Žan založnik zaloznikzan4@gmail.com)		62	Yes	
22	ZDENKO BEŠKOVNIK (Jaka Vidmar)		68	Yes	
23	Anton golčer		71	Yes	
24	Drago Lužnik (Iuka&)		58	Yes	
25	Jani Žnidar		45	Yes	
26	Tomaž		14	Yes	
27	Jože Kričaj (blaz blaz)		44	Yes	
28	Tomaž Mernik		34	Yes	
29	Valerija Kovačič		14	Yes	
30	LD		27	Yes	
31	Minea Onič		26	Yes	
32	Minka		24	Yes	
33	Mira		20	Yes	
34	Bračič		12	Yes	
35	HUAWEI P20		78	Yes	
36					

PREZENTACIJA Z DOGODKA

1

 GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
 SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
 Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«
 Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev
 Ukrepi Programa razvoja podeželja:
 PREJEMNIKI NEPOVRATNIH SREDSTEV V OKVIRU PRP
 Darja Stare in Nike Krajnc
 18.2.2021

2

3

Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev po statusu vlagatelja in ločeno za naložbe A in B

	A – Naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlakov ter pripravo gozdnih vlakov		B – Naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa	
	Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev	Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev
Kmetija z dopolnilno dejavnostjo	0	0	36	36
Zasebni lastniki (posamezniki)	791	695	423	392
Zasebni lastniki (pravne osebe, s.p.)	34	20	46	31
Zasebni lastniki (združenja)	8	7	1	1
Občine	3	3	0	0
Vsota	836	725	506	460

4

Seznam opreme in strojev, nabavljenih v okviru ukrepa 122 – naložbe B, in izplačanih v obdobju 2008-2015

Naziv stroška	Število	Vrednost (€)
Traktor kolesnik za delo v gozdu	287	10.492.802
Motorna žaga	149	60.936
Osebnostna zaščitna sredstva za delo s stroji in opremo	142	30.052
Vitel	130	329.361
Traktorska gozdarska prikolica	90	1.264.943
Traktorske gozdarske verige-kolesne	39	51.848
Komplet za daljinsko upravljanje	22	14.177
Oprema traktorja	15	15.740
Naletna ali odrivna deska	14	38.932
Nakladalna naprava za les	9	104.544
Žični žerjav	8	751.695
Zgibni traktor za delo v gozdu	7	674.725
Stroj za sečnjo	7	1.412.019
Zgibni prikolica (forwarder)	6	911.542
Procesorska - harvesterjska glava	2	74.322
Kleščni nosilnik za spravilo lesa	1	4.458
Voziček za žični žerjav	1	8.270
SKUPAJ	929	16.240.367

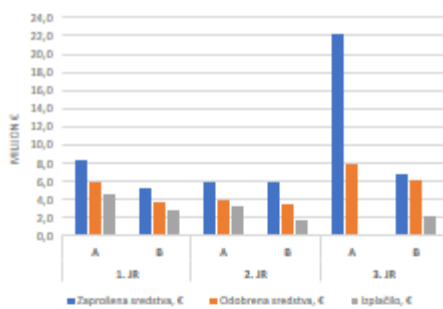
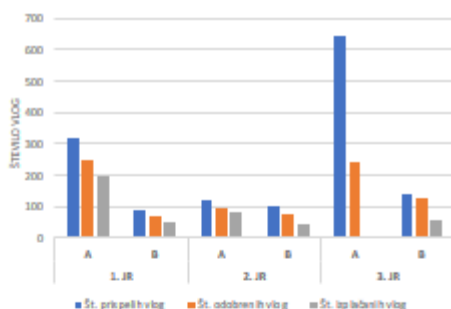
5

PRP 2014-2020: podukrep 8.6

STANJE NA DAN 31.12.2020

A. Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa

B. Naložbe v predindustrijsko predelavo lesa

6

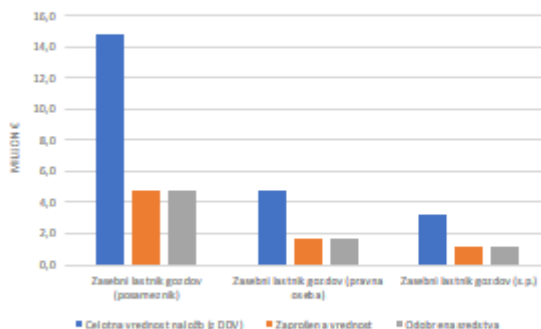
Število odobrenih vlog, posameznih vlagateljev in vrednost izplačil po statusu vlagatelja in ločeno za naložbe A in B

Status vlagatelja		Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev	Vrednost izplačil (mil €)
A – Mehanizacija in oprema	Nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov	1	1	*
	Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	450	402	3,2
	Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	53	48	2,9
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	75	65	1,6
	SKUPAJ	579	516	7,7
B – Predindustrijska predelava lesa	Gospodarska družba	63	52	3,1
	Kmetija z registrirano dopolnilno dejavnostjo	156	134	2,2
	Samostojni podjetnik	18	18	0,8
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	37	36	0,6
	Zadruga	1	1	*
	SKUPAJ	275	241	6,7

7

3. JAVNI RAZPIS - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa

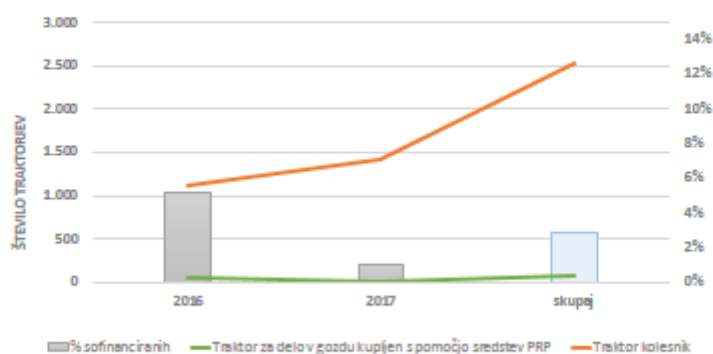
Status upravičenca	Št. vlagateljev
Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	196
Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	15
Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	25
SKUPAJ	236

8

Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju

Stanje na dan 31.12.2018

2. DELAVNICA

Datum: 1. 4. 2021

Dogodek: Kmetijska in gozdarska vozila na cesti

Način izvedbe: preko aplikacije ZOOM

Organizatorji: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zavod Ljubljana

Št. udeležencev: 16

Povzetek: Druga delavnica je bila organizirana kot on-line dogodek (ZOOM) 1. 4. 2021. Organizator dogodka je bila KGZS – Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana. Glavna tema dogodka so bila kmetijska in gozdarska vozila na cesti. Ena izmed dodatnih tem na dogodku je bila tudi predstavitev ukrepov Programa razvoja podeželja, preteklih ukrepov, strojev in opreme, ki je bila sofinancirana v sklopu PRP in druge zanimive informacije povezane z ukrepi PRP.

FOTOGRAFIJE Z DOGODKA

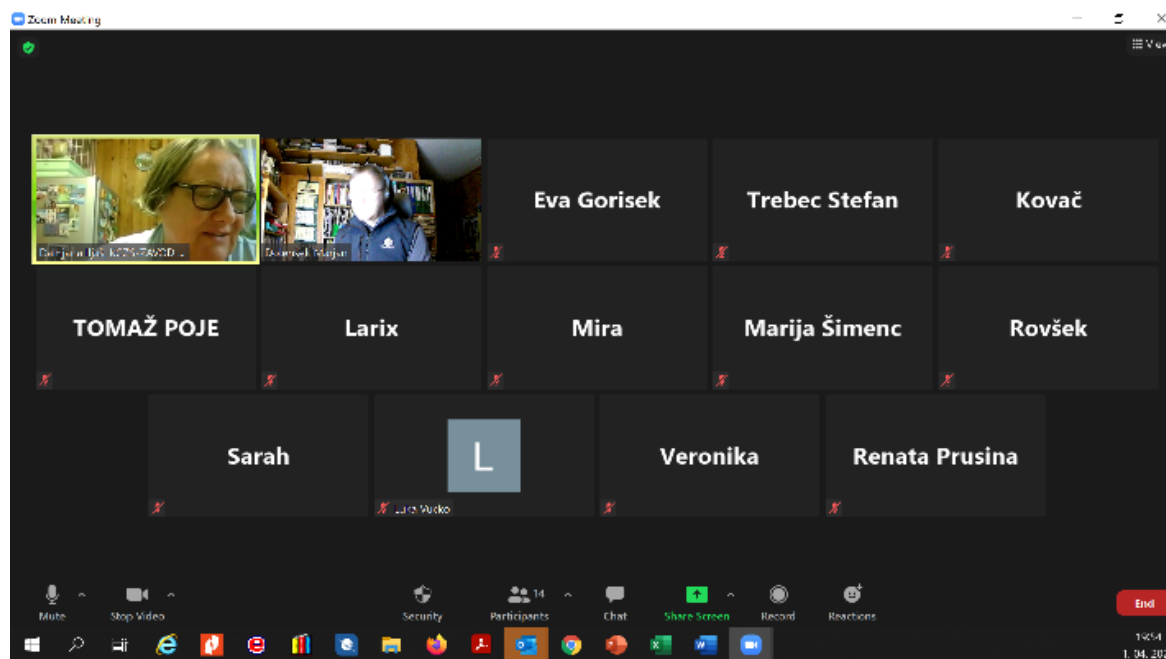
VABILO

Obvestilo KGZS – Zavod LJ z obvestili o raznih dogodkih v tekočem tednu

Datum in ura	Tema in povezava
torek 30.3.2021 ob 9:00 uri (dostop od 8.30) (predavanje na isto temo tudi v četrtek 1.4.2021 ob 19.00 uri)	Predavanje: Kmetijska in gozdarska vozila na cesti Predavatelj: Marjan Dolenšek, KGZS – Zavod LJ Predhodna prijava ni potrebna. Povezava za dostop: https://zoom.us/j/92832020900?pwd=WxzQNGxYdFRXdkozNXM5aHFwVmtXUT09 Meeting ID: 928 3202 0900, Passcode: 009919
torek 30.3.2021 od 9:00 do 14:00 ure (začetek ob isti uri kot predavanje zgoraj)	Seminar: Socialna varnost kmetov/kmetov Več predavateljev; podrobno vabilo je v prilogi. Za udeležbo je obvezna predhodna registracija na povezavi: https://zoom.us/webinar/register/WN_BP3DqounSm6Uta3l-2_1lA Po uspešni registraciji boste prejeli povezavo na seminar.
torek 30.3.2021 od 20:00	Predavanje: Preprečevanje zanašanja škropilne brozge v poljedelstvu, čiščenje škropilnic in uporaba fungicidov v žitih Predavatelj: <u>prof. dr. Mario Lešnik</u> , Maribor; podrobno vabilo je v prilogi. Predhodna prijava ni potrebna. Povezava za dostop: https://us02web.zoom.us/j/84651601311?pwd=RnJHRzlmFNGbFNHlZUs0cVUwMEpNUT09
sreda 31.3.2021 ob 19 uri	Predavanja: Aktualne teme v gozdarstvu (SK Urban) Predavatelji: sodelavci oddelka za gozdno tehniko in ekonomiko Gozdarskega inštituta Slovenije Predhodna prijava ni potrebna Povezava za dostop: https://zoom.us/j/94858460760?pwd=Yyt1NE1zZ3B2ZFpaZEtRl0tWYS9HZz09 Meeting ID: 948 5846 0760 Passcode: 500002
četrtek 1.4.2021 ob 19:00 uri (dostop od 18.30)	Predavanje: Kmetijska in gozdarska vozila na cesti Predavatelj: Marjan Dolenšek, KGZS – Zavod LJ Predhodna prijava ni potrebna. Povezava za dostop: https://zoom.us/j/93301246866?pwd=cjhlempHNmdPTnZETfkwU1Q5Rk5CdZ09 Meeting ID: 933 0124 6866 Passcode: 353424

SEZNAM UDELEŽENCEV

Meeting ID	Topic	Start Time	End Time
93301246866	tijska in gozdarska vozila na cesti"	4.1.2021 18:25	4.1.2021 20:03
Name (Original Name)	User Email	Total Duration (Minutes)	Guest
Trebec Stefan		99	Yes
Dolenšek Marjan	marjan.dolensek@gov.si	95	No
Eva Gorisek		93	Yes
Damjana Iljaš# KGZS-ZAVOD LJ		76	Yes
Kovač		76	Yes
Sarah		74	Yes
Renata Prusina		73	Yes
Aleš Bojan (Aleš Marija)		40	Yes
ANTON JAMNIK	anton.jamnik@lj.kgzs.si	34	Yes
TOMAŽ POJE		66	Yes
Luka Vucko	vucko.luka@gmail.com	65	Yes
Larix		62	Yes
Mira		60	Yes
Marija Šimenc		55	Yes
Rovšek (Brajdež)		55	Yes
Veronika		18	Yes

PREZENTACIJA Z DOGODKA

1

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

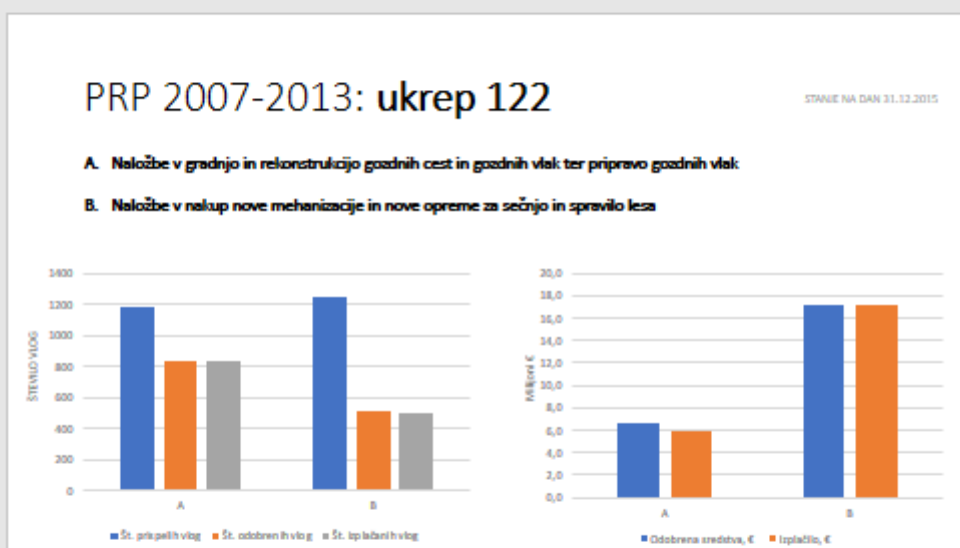
Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«
Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev

Ukrepi Programa razvoja podeželja:
PREJEMNIKI NEPOVRATNIH SREDSTEV V OKVIRU PRP

Darja Stare in Nike Krajnc

18.2.2021

2

3

Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev po statusu vlagatelja in ločeno za naložbe A in B

	A – Naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak		B – Naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa	
	Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev	Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev
Kmetija z dopolnilno dejavnostjo	0	0	36	36
Zasebni lastniki (posamezniki)	791	695	423	392
Zasebni lastniki (pravne osebe, s.p.)	34	20	46	31
Zasebni lastniki (združenja)	8	7	1	1
Občine	3	3	0	0
Vsota	836	725	506	460

4

Seznam opreme in strojev, nabavljenih v okviru ukrepa 122 – naložbe B, in izplačanih v obdobju 2008-2015

Naziv stroška	Število	Vrednost (€)
Traktor kolesnik za delo v gozdu	287	10.492.802
Motorna žaga	149	60.936
Osebnna zaščitna sredstva za delo s stroji in opremo	142	30.052
Vitel	130	329.361
Traktorska gozdarska prikolica	90	1.264.943
Traktorske gozdarske verige-kolesne	39	51.848
Komplet za daljinsko upravljanje	22	14.177
Oprema traktorja	15	15.740
Naletna ali odzivna deska	14	38.932
Nakladalna naprava za les	9	104.544
Žični žerjav	8	751.695
Zgibni traktor za delo v gozdu	7	674.725
Stroj za sečnjo	7	1.412.019
Zgibni prikolica (forwarder)	6	911.542
Procesorska - harvesterjska glava	2	74.322
Kleščni nosilnik za spravilo lesa	1	4.458
Vozilec za žični žerjav	1	8.270
SKUPAJ	929	16.240.367

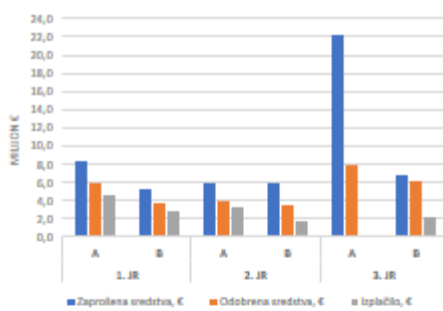
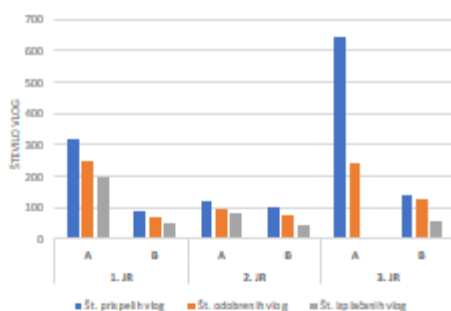
5

PRP 2014-2020: podukrep 8.6

STANJE NA DAN 31.12.2020

A. Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa

B. Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa

6

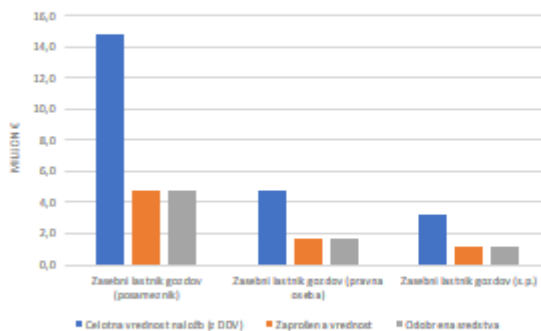
Število odobrenih vlog, posameznih vlagateljev in vrednost izplačil po statusu vlagatelja in ločeno za naložbe A in B

Status vlagatelja		Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev	Vrednost izplačil (mil €)
A – Mehanizacija in oprema	Nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov	1	1	*
	Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	450	402	3,2
	Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	53	48	2,9
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	75	65	1,6
	SKUPAJ	579	516	7,7
B – Predindustrijska predelava lesa	Gospodarska družba	63	52	3,1
	Kmetija z registrirano dopolnilno dejavnostjo	156	134	2,2
	Samostojni podjetnik	18	18	0,8
	Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	37	36	0,6
	Zadruga	1	1	*
	SKUPAJ	275	241	6,7

7

3. JAVNI RAZPIS - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa

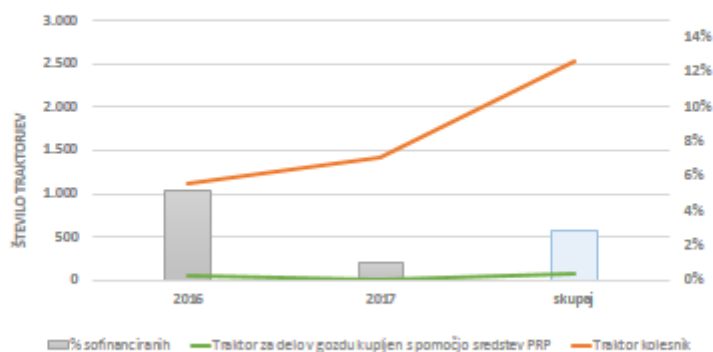
Status upravičenca	Št. vlagateljev
Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	196
Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	15
Zasebni lastnik gozdov (s.p.)	25
SKUPAJ	236

8

Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju

Stanje na dan 31.12.2018

CILJNI RAZISKOVALNI PROGRAM

RAZVOJ KAZALCEV IN METODOLOGIJE SPREMLJANJA PONUDBE GOZDARSKIH STORITEV

Glavni cilj projekta je povečanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja z izboljšanjem načina spremljanja stanja na področju izvajanja del v gozdovih ter vrednotenja ukrepov programa razvoja podeželja (PRP).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta
Oddelek za gozdarstvo
in obnovljive gozdne vire

arrrs
JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Trajanje projekta: november 2018 - oktober 2021

Projekt financirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (70 %) ter
Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (30 %).

ZAKAJ?

Po padcu koncesij v državnih gozdovih se je **trg gozdarskih storitev razvil in razširil**, kar zahteva prenovo sistema spremljanja stanja in prilagoditve v politikah spodbud in podpor.

KAKO BOMO TO NAREDILI?

1. Pregled obstoječih metodologij zbiranja podatkov o **izvajanju del v gozdovih** pri nas in v izbranih državah.
2. Analiza stanja na področju izvajanja del v zasebnih gozdovih - **preučitev izvajalcev**.
3. **Trajnostna raba** proizvodnih potencialov in zagotavljanje s kmetijstvom, gozdarstvom in ribištvom povezanih javnih dobrin.
4. **Analiza ukrepov PRP** (2007-2013) na področju **oblikovanja ponudbe** gozdarskih storitev.
5. **Analiza vplivov ukrepov PRP na profesionalizacijo** izvajanja gozdarskih del, ponudbo gozdarskih del in varnost del v gozdovih.

KAJ BODO GLAVNI REZULTATI?

1. Predlogi za **izboljšave obstoječega sistema** spremljanja stanja
2. Predlogi spremljanja **učinkov ukrepov PRP** v prihodnosti
3. **Predlogi ukrepov PRP** v podporo gozdarskim investicijam in organizacijskim ukrepom

Za več informacij obiščite:

mehan.gozdis.si ali

wcm.gozdis.si ali

[facebook/gisgte](https://facebook.com/gisgte)

RAZVOJ KAZALCEV IN METODOLOGIJE SPREMLJANJA PONUDBE GOZDARSKIH STORITEV

O projektu

Projekt je potekal v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Zagotovimo si hrano za jutri«, ki ga sofinancirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS.

S potekom koncesij za gospodarjenje v državnih gozdovih se je pod vplivom novih tržnih zakonitosti, ki jih je uvedel Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije (ZGGLRS, 2016), število, struktura in organiziranost gozdarskih podjetij spremenila. Na omenjenem področju je zato ključna presoja obstoječih podatkovnih virov, ki bo podlaga za oblikovanje novih politik, ukrepanje ob velikopovršinskih motnjah, zmanjševanje obsega sive ekonomije ter približevanje še večji profesionalizaciji del v gozdarstvu. Predvidevamo, da se bo trg gozdarskih storitev v prihodnosti še razvijal in širil, kar zahteva prenovo sistema spremljanja stanja in prilagoditve v politikah spodbud in podpor.

Glavni cilj projekta je bil povečati konkurenčnost gozdarskega sektorja z izboljšanjem načina spremljanja stanja na področju izvajanja del v gozdovih ter vrednotenja ukrepov programa razvoja podeželja (PRP).

Glavni rezultati projekta so predlogi za izboljšave obstoječega sistema spremljanja stanja in predlogi za spremljanje učinkov ukrepov PRP v prihodnosti.

Izzivi izvajanja del v gozdovih

DR. NIKE KRAJNC

Ob zaključku projekta smo organizirali posvet, katerega glavni namen je bil predstaviti različne izzive iz izvajanjem del tako v državnih kot v zasebnih gozdovih. Dogodka, ki je potekal v hibridni obliki, se je udeležilo več kot 190 udeležencev. Med udeleženci so bili predstavniki vseh gozdarskih institucij, lastniki gozdov, predstavniki gozdarskih podjetji, predstavniki odločevalcev ter študenti gozdarstva.

Prvi sklop predavanj je bil posvečen izzivom izvajanja del v gozdovih. V tem delu je Špela Ščap iz GIS predstavila rezultate ankete, ki smo jo izvedli v okviru omenjenega projekta in katere glavni cilj je bilo ugotoviti stanje na področju izvajanja sečnje in spravila lesa v zasebnih gozdovih. V nadaljevanju je glavni direktor SiDG predstavil izzive pri izvajanju del v državnih gozdovih. Sledila je predstavitev pogleda izvajalcev del (gozdarska gospodarska družba GG Bled d.o.o.) ter lastnika gozdov. Prvi del smo zaključili s predstavitvijo novega sistema kazalnikov gospodarjenja z gozdovi, ki smo ga razvili v okviru projekta.

Drugi del posveta je bil posvečen Programu razvoja podeželja, najprej smo pogledali nazaj in predstavili pretekle ukrepe relevantne za gozdarstvo in izkušnje z izvajanjem ukrepov PRP 2014 -2020 na področju sanacije poškodovanih gozdov. Zaključili smo s pogledom naprej in predstavitvijo prihodnjega programa PRP (2023-2027).

Odziv ter razprava na samem dogodku je pokazala, da je izzivov pri izvajanju del v gozdovih res veliko in da je PRP pomemben tudi za gozdarstvo.

Udeleženci so poleg aktivne udeležbe v razpravi odgovarjali tudi na 9 tematskih vprašanj. Izpolnjen je bil 101 anketni vprašalnik. Pomembno sporočilo za vse strokovne institucije je, da več kot 80 % udeležencev meni, da lahko razprava na strokovnih srečanjih prinese pozitiven napredek pri učinkovitejšemu gospodarjenju z gozdovi. Pozitivno nas je presenetilo tudi dejstvo, da je 74 % anketiranih odgovorilo, da je hibridna oblika srečanja ustrezna oblika tudi za aktivno sodelovanje udeležencev.

Poročilo iz dogodka, prezentacija ter posnetek celotnega dogodka so dostopni na: <https://www.gozdis.si/projekti/razvoj-kazalcev-in-metodologije-spremljanja-ponudbe-gozdarskih-storitev/>.

Rezultati ankete med zasebnimi lastniki gozdov

ŠPELA ŠČAP, DARJA STARE, DR. NIKE KRAJNC, MATEVŽ TRIPLAT

Z namenom ugotoviti stanje na področju izvajanja sečnje in spravila lesa v zasebnih gozdovih, smo na Gozdarskem inštitutu Slovenije v septembru 2019 izvedli obširno anketiranje med naključnimi gospodinjstvi na področju celotne Slovenije. V raziskavi je bilo zajetih 544 naključno izbranih gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd. Od tega je bilo 60 % moških in ti imajo v lasti 75 % površin gozdov vseh anketiranih. Povprečna starost anketiranih lastnikov gozdov je bila 54 let. Več kot polovica anketiranih ima v lasti gozdno posest veliko od 1 do 4,99 ha. Za 62 % anketiranih je glavni namen gospodarjenja z gozdom uporaba lesa za lastne potrebe.

Med anketiranimi zasebnimi lastniki gozda je 71 % takšnih, ki so v obdobju 2015–2019 opravili sečnjo in spravilo lesa. Skupaj so posekali nekaj manj kot 50.000 m³ lesa (oz. povprečno 24 m³/ha ali 141 m³ na gospodinjstvo), ki v 67 % ne vstopi na trg, ampak se porabi večinoma (84 %) za pokrivanje lastnih potreb. Zasebni lastniki, ki sami opravljajo sečnjo in spravilo v gozdu ali s pomočjo družinskih članov, imajo pri delu prisotnih največkrat dve ali tri osebe različnih starostnih skupin. Rezultati o številu in starosti oseb kažejo na medgeneracijsko sodelovanje pri delu v gozdu, kjer so prisotne tako mlajše kot starejše osebe. Člani gospodinjstev, ki sami delajo v gozdu so se dela največkrat priučili iz lastnih izkušenj in so hkrati v 96 % opremljeni z osebno varovalno opremo.

Analiza je pokazala, da obstajajo statistično značilne razlike med velikostjo gozdne posesti in intenziteto sečnje. Intenziteta sečnje je bila najvišja pri zasebnih lastnikih z malimi gozdnimi posestmi (do 0,99 ha) in sicer v povprečju 41,4 m³/ha. Najmanj intenzivno so v zadnjih petih letih izvajali sečnjo lastniki gozdov, ki imajo v lasti med 10 in 29,99 ha gozda, ti so v povprečju sekali 11,5 m³/ha. V anketi je bilo ugotovljeno, da je bilo 41 % sečnje in spravila izvedenega s poklicnimi izvajalci del. Kot glavni razlog za najem izvajalca za sečnjo in spravilo je bila navedena zahtevnost dela, pri izbiri izvajalca za sečnjo in spravilo pa je bilo zasebnim lastnikom gozda najbolj pomembna kakovost izvedbe del v gozdu.

Z raziskavo smo potrdili značilen vpliv velikosti zasebne gozdne posesti na način izvedbe sečnje in spravila. Rezultati so pokazali, da je največji delež zasebnih lastnikov, ki vsa dela izvedejo s pomočjo najetih izvajalcev, v velikostnem razredu gozdne posesti od 5 do 9,99 ha. Rezultati ankete kažejo, da so moški zasebni lastniki gozda posekali kar 85 % od celotne količine poseka v obdobju 2015–2019. Vendar kljub temu ni večjih razlik glede na intenziteto sečnje, saj so moški lastniki v povprečju posekali 25,4 m³/ha lesa, ženske lastnice pa 22,4 m³/ha.

Več na: <http://dirros.openscience.si/lzpisGradiva.php?id=14270>

Kazalniki gospodarjenja z gozdovi

MATEVŽ TRIPLAT, DR. NIKE KRAJNC

Kazalniki gospodarjenja z gozdovi napovedujejo in nakazujejo stanje ter nakazuje razvoj gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji. Kazalniki so predvsem količinski ali kakovostni podatki in so tako lahko pomembno orodje pri oblikovanju politik. Na gospodarjenje z gozdovi gledamo iz različnih zornih kotov, zajeti so tako okoljski kot socialni in ekonomski vidiki. Pri pripravi metodologije za izbor in prikaz kazalnikov gospodarjenja z gozdovi smo se zgledovali po kazalnikih okolja, ki jih pripravlja in objavlja Agencija za okolje Republike Slovenije (ARSO OKOLJE, <http://kazalci.arso.gov.si>). Kazalniki se ne podvajajo, ampak se dopolnjujejo, zato nismo razvijali kazalcev s področja okolja. Družbene in gospodarske kazalnike smo za boljše preglednost dodatno razdelili v 6 poglavij (Gozdarske politike, Profesionalizacija del, Lasništvo gozdov, Pridobivanje lesa, Biogospodarstvo ter Trg lesa in lesnih proizvodov).

Spletišče je dinamično in se bo v prihodnosti nadgrajevalo. Vsi predstavljeni kazalniki temeljijo na obstoječih podatkih in podatkovnih bazah, ki kažejo stanje, lastnosti ali razvoj določenega pojava oziroma aktivnosti. Podatki se spreminjajo v določenih časovnih periodah, zato se bodo tudi kazalniki dopolnjevali in nadgrajevali z različnimi časovnimi periodami. Vse kazalnike gospodarjenja z gozdovi predstavljamo na enak način. S tem želimo informacije in razumevanje kazalnikov približati končnim uporabnikom. Posamezen kazalnik je opredeljen:

- s ključnim sporočilom, ki zajema kratek povzetek stanja, cilja in smeri razvoja,
- z definicijo, ki podaja temeljne informacije o načinu merjenja in prikaza kazalnika,
- v razdelku »Graf z virom podatkov« so predstavljene količinske vrednosti kazalnika, ki so največkrat izražene v letnih vrednostih za večletno obdobje, če je bilo to le mogoče in prikazane z grafi ali preglednicami, v nekaterih primerih tudi s kartami,
- dodan je komentar, ki obrazloži izkazan razvoj in domnevne vzroke zanj ter izvajane in načrtovane ukrepe za izboljšanje ali ohranjanje dobrega stanja.
- K razumevanju predstavljenih informacij pripomore poglavje, ki opisuje metodo spremljanja izbranih kazalnikov. Ta podrobno definira nabor uporabljenih podatkovnih virov in hkrati poda vse metodološke razlage in druge pomembne opombe. Hkrati opredeli strokovne in zakonodajne podlage, na katerih je določena ciljna količinska ali kakovostna vrednost kazalnika.

Priprava metodologije, izbor ter opis kazalnikov je rezultat projekta "Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev (V4-I812)". S pripravo kazalnikov želimo nadaljevati tudi v obdobju po koncu projekta. S ciljem pripraviti kakovostne vsebine, ki so primerne za širšo uporabo smo za vse kazalnike gospodarjenja z gozdovi vzpostavili sistem recenzijskega postopka, kar naj bi bilo zagotovilo za kakovost in verodostojnost kazalnikov. Za več informacij o kazalnikih gospodarjenja z gozdovi obiščite prenovljeno spletno stran WCM/InfoGozd.

Gozdarstvo v ukrepih PRP 2007-2013

DARJA STARE

Vstop Slovenije v Evropsko unijo je omogočil črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru ukrepov Programa razvoja podeželja (PRP). Zasebni lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih so med pomembnimi prejemniki nepovratnih sredstev ukrepov PRP. Ukrepi PRP za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Sloveniji so v zadnjem desetletju podprli naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa z namenom izboljšanja gozdno-lesne vrednostne verige in povečanja učinkovitosti delovanja in konkurenčnosti zasebnih lastnikov gozdov, kmetijskih gospodarstev in gozdarskih podjetij.

Za izboljšanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja je bil v okviru PRP 2007-2013 financiran ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov, ki je podprl (A) naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak in (B) naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa. Do 31. decembra 2015 je bilo za ukrep 122 izplačanih 23,05 milijonov €, ki so bili v več kot 90 % izplačani zasebnim lastnikom gozdov – posameznikom. Glede na število odobrenih in izplačanih zahtevkov (2.252 izplačanih zahtevkov, kar predstavlja 97 % glede na vse vložene zahtevke) so prevladoval vlogi v kategoriji gozdne vlake. Za gozdne vlake je bilo odobrenih in izplačanih 46 % izmed vseh vlog ukrepa 122. Po vrednosti pa je bilo največ izplačanih zahtevkov v kategoriji mehanizacija, in sicer kar 67 %.

Pri naložbah tipa B, kjer so bile upravičene tri kategorije stroškov (mekhanizacija, osebna zaščitna sredstva in splošni stroški) so prevladoval vlogi za mehanizacijo. Za nakup mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa je bilo izplačanih nekaj več kot 16 milijonov €, med katerimi je bilo kupljenih največ traktorjev kolesnikov za delo v gozdu – z in brez vitla skupaj jih je bilo v okviru PRP kupljenih 287. Sledi nakup motornih žag, teh je bilo kupljenih 149. V okviru PRP 2007-13 je bilo sofinanciranih kar 142 kompletov osebnih zaščitnih sredstev za delo s stroji in opremo, kar vključuje zaščitne čevlje, zaščitno čelado z mrežico in glušniki, rokavice, zaščitne sekaške hlače ali zaščitno sekaško obleko. Po številu sofinanciranih strojev je bilo kar nekaj tudi vitlov, in sicer 130 ter traktorskih gozdarskih prikolc, skupaj s in brez pogona jih je bilo kupljenih 90. PRP je v obdobju 2007-2013 z nepovratnimi sredstvi pomembno podprl posodobitev gozdarske mehanizacije ter tako prispeval k dvigu bruto dodane vrednosti gozdarskih gospodarstev in povprečju za 35 %.

Gozdarstvo v ukrepih PRP 2014-2020

DARJA STARE

Trenutno aktualen Program razvoja podeželja 2014-2020 je Evropska komisija za Slovenijo potrdila februarja 2015. Zaradi zamika reforme skupne kmetijske politike se programsko obdobje 2014-2020 podaljšuje za dve leti, tako da bo Slovenija v letih 2021 in 2022 prejela še dodatna sredstva. Sofinanciranje razvoja podeželja se bo po tem obdobju nadaljevalo v okviru Skupne kmetijske politike 2023-2027, ki bo z znanjem, inovacijami in vlaganji podpirala kmetijski, živilski in gozdarski sektor.

Za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z gozdovi je v trenutno aktualnem programu ključni ukrep M08: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje. V okviru ukrepa M08 najbolj neposredno vpliva na intenziviranje gospodarjenja z gozdovi in izboljšanje ponudbe lesa na trgu podukrep M08.6, kjer se izvajata dve operaciji: (A) naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter (B) naložbe v pred industrijsko predelavo lesa. Podukrep M08.6 prek spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije, mobilizacijo in predindustrijsko predelavo lesa, krepi gozdno-lesne verige, povečuje dodano vrednost lesa in spodbuja večjo profesionalizacijo ter varnost dela v gozdovih. Za omenjeni podukrep je do 31. decembra 2020, ločeno za dve operaciji, prispelo 1.492 vlog, v katerih so vlagatelji zaprosili za skoraj 58 milijona €. Več kot polovica (57 %) vseh prispelih vlog v skupni vrednosti 30,8 milijona € je bilo odobrenih. Več vlog (73 %) je prispelo na razpis za operacijo operacija A in tudi več sredstev je bilo zaprosenih za isto operacijo (63 % od vseh zaprosenih sredstev).

Med vlagatelji za nakup mehanizacije in opreme, katerim so bila sredstva odobrena, prevladujejo zasebni lastniki gozdov – posamezniki (78 %). Med vlagatelji, katerim so bila sredstva odobrena za predindustrijsko predelavo lesa (operacija B), prevladujejo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo (57 %). Med vlagatelji je bilo skupaj 748 zasebnih lastnikov gozdov, ki imajo v lasti okrog 40 tisoč ha gozdov. Vlagatelji zasebni lastniki gozdov, katerih vloga je bila odobrena (403), pa imajo skupaj v lasti 18,6 tisoč ha gozdov. Največ zasebnih lastnikov (44 %) ima v lasti gozdne posesti velikosti od 10 do 29,99 ha. Izmed mehanizacije in opreme v okviru operacije A je bilo kupljenih največ vitlov in dodatne opreme za vitle. V primerjavi s PRP 2007-2013 se je 2,7-krat povečal nakup gozdarskih prikolc, povečal se je tudi nakup kompletov za strojno sečnjo. Izmed mehanizacije in opreme v okviru operacije B je bilo kupljenih največ nakladalnikov in opreme za prekladanje lesa.

Ker obdobje PRP 2014-2020 še ni končano, težko govorimo o uspešnosti, je pa PRP s sofinanciranjem naložb v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov pomembno podprl posodobitev gozdarske dejavnosti. V okviru podukrepa M08.6 je bilo do 31.12.2020 odobrenih več kot 30 milijonov € sredstev in ustvarjenih 115 novih delovnih mest.

Varnost in zdravje pri delu v gozdu

MARJAN DOLENŠEK

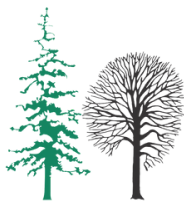
V Sloveniji je od leta 1981 do leta 2020 pri delu v gozdu umrlo 496 oseb, oziroma v povprečju 12,4 osebe letno, v zadnjih 10 letih pa 126 oseb ali 12,6 letno. Zanesljivih podatkov o številu poškodovanih, posebej lažje poškodovanih, ni. Iz literature je znano, da na eno smrtno žrtev pride še vsaj 100 poškodovanih. Kot primer navajamo leto 2020, ko so revirni gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije na terenu zbrali podatke o 6 smrtnih nezgodah, 35 s težje poškodovanimi in 4 z lažje poškodovanimi, Policija pa je dobila prijave o 24 lažje poškodovanih pri delu v gozdu.

Splošno sprejeto mnenje je, da ukrepi programa razvoja podeželja, posebej operacija v naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa vplivajo na izboljšano varnost pri delu v gozdovih. V okviru obravnavanega CRP smo želeli preveriti navedeno mnenje in ugotoviti ali imajo dodeljena sredstva PRP vpliv na varnost in zdravje pri delu v gozdu. Želeli smo primerjati podatke o prejemnikih sredstev in žrtvah nezgod pri delu v gozdu, kar pa se je izkazalo za neizvedljivo zaradi anonimnosti osebnih podatkov o žrtvah v razpoložljivih policijskih podatkih o nezgodah pri delu v gozdu. Zato smo podatke pridobili z anketo.

V anketi smo anketirancem postavili vprašanje ali so imeli kakšno nezgodo pri delu v gozdu in vprašanje ali so imeli kakšno nezgodo pri delu z mehanizacijo in opremo sofinancirano v okviru razpisov PRP za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa. V primeru nezgode so anketiranci le to opredelili kot lažjo, težjo ali smrtno.

Od 56 anketirancev, ki izpolnili ankete, jih je 50 odgovorilo na vprašanja nezgodah pri delu v gozdu (28 zasebnih lastnikov gozdov posameznikov od 30-tih in 22 lastnikov gozdov pravnih oseb oz. s.p. od 26-tih). 42 anketirancev oz. 84 % ni imelo pri delu v gozdu nobene nezgode, 8 anketirancev oz. 16 % pa je imelo nezgodo pri delu v gozdu, od teh pa 6 težje in 2 lažje, smrtnih žrtev pa ni bilo. Med lastniki gozdov posamezniki jih 26 oz. 92,9 % ni imelo nezgod pri delu v gozdu, 2 pa sta imela nezgodi pri delu v gozdu (7,1 %), oba težje. Med lastniki gozdov pravnimi osebami oz. s.p. jih 16 oz. 72,7 % ni imelo nezgod pri delu v gozdu, 6 pa je imelo nezgode pri delu v gozdu (27,3 %), od teh 4 težje in 2 lažje. Med vsemi 50 anketiranci, ki so odgovorili na vprašanje o nezgodah pri delu v gozdu, pa nihče ni imel nezgode z mehanizacijo in opremo sofinancirano v okviru razpisov PRP za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa.

Na osnovi rezultatov ankete med prejemniki sredstev PRP za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa lahko zaključimo, da imajo dodeljena sredstva PRP vpliv na večjo varnost pri delu v gozdu.

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

arrrs

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Univerza v Ljubljani
Biotebniška fakulteta

Bilten izdaja: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

Odgovorna urednica: dr. Nike Krajnc; Oblikovanje: Tina Jemec

Bilten izhaja v elektronski obliki. Objava na spletni strani:

<https://www.gozdis.si/projekti/razvoj-kazalcev-in-metodologije-spremljanja-ponudbe-gozdarskih-storitev/>

Za vsebino tega biltena, ki ni nujno, da izraža mnenje financerjev, v celoti odgovarjajo avtorji.

»Izzivi izvajanja del v gozdovih«

Poročilo zaključne delavnice oz. strokovnega srečanja

*Ciljni raziskovalni projekt
Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev
(V4-1812)*

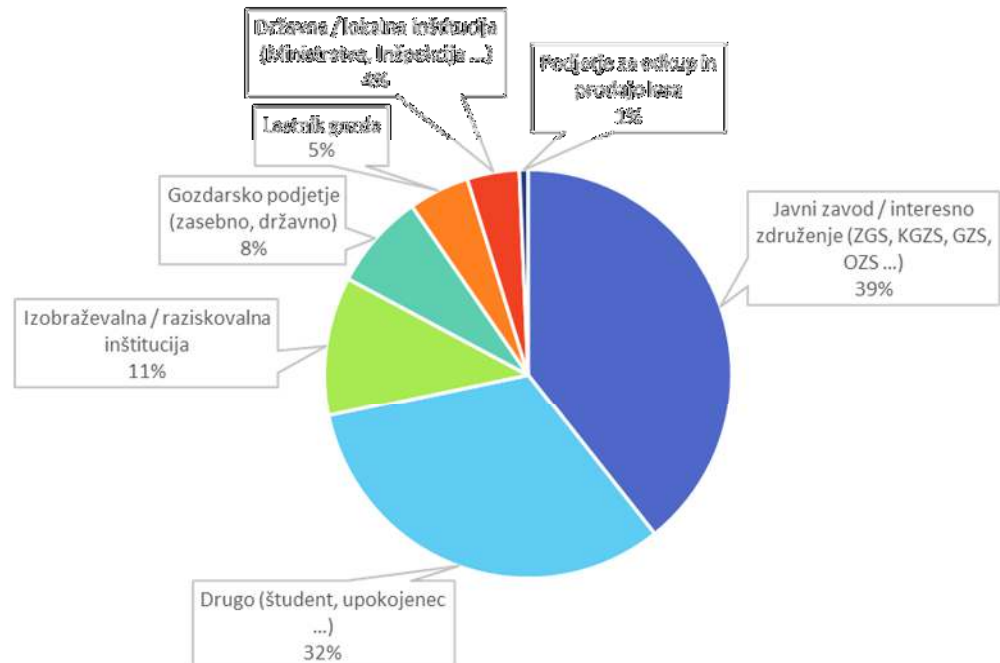
Urban Žitko, Nike Krajnc

Ljubljana, oktober 2021

Uvod

Ob zaključku projekta *Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev* smo organizirali posvet, katerega glavni namen je bil predstaviti različne izzive z izvajanjem dela tako v državnih kot v zasebnih gozdovih. Dogodka se je udeležilo 200 udeležencev. Med udeleženci so bili predstavniki vseh gozdarskih institucij in javnih zavodov (ZGS, KGZS, GZS, OZS), lastniki gozdov, predstavniki gozdarskih podjetij, predstavniki odločevalcev ter študenti gozdarstva.

V katero interesno skupino spadate glede na glavno dejavnost?

Slika 1: Prisotnost organizacij na zaključnem strokovnem srečanju.

Strokovno srečanje smo organizirali v sredo, 13. 10. 2021 v živo v Veliki dvorani Gozdarskega inštituta Slovenije ter virtualno prek videokonferenčne platforme Zoom. Na dogodek smo neposredno povabili 525 ljudi, vabilo pa smo objavili tudi na družbena omrežja. Interes za udeležbo v živo je bil precejšen, kapacitete Velike dvorane so se hitro zapolnile, zato smo ljudi preusmerili na spletno videokonferenco.

Slika 2: Priprava dvorane na zaključno strokovno srečanje "Izzivi izvajanja del v gozdovih".

Struktura dogodka

Dogodek je bil sestavljen iz dveh delov. V prvem delu smo se tematsko osredotočili na značilnosti in problematiko izvajanja del v gozdovih, v drugem delu pa na izzive, ki jih prinaša Program razvoja podeželja. Zbrane podatke in poglede so predstavili strokovnjaki vključeni v ciljni raziskovalni projekt »Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev«, svoje izkušnje pa so predstavili še predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, SiDG d.o.o., GG Bled d.o.o., zasebni lastnik gozda, predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije in drugi gostje.

Prvi sklop predavanj je bil posvečen izzivom izvajanja del v gozdovih. V tem delu je Špela Ščap iz GIS predstavila rezultate ankete, ki smo jo izvedli v okviru omenjenega projekta in katere glavni cilj je bilo ugotoviti stanje na področju izvajanja sečnje in spravila lesa v zasebnih gozdovih. V nadaljevanju je glavni direktor SiDG predstavil izzive pri izvajanju del v državnih gozdovih. Sledila je predstavitev pogleda izvajalcev del (gozdarska gospodarska družba GG Bled d.o.o.) ter lastnika gozdov. Prvi del smo tako zaključili s predstavitvijo novega sistema kazalnikov gospodarjenja z gozdovi (Matevž Triplat), ki smo ga razvili v okviru projekta.

Slika 3: Prvi del strokovnega srečanja.

Drugi del posveta je bil posvečen Programu razvoja podeželja. Najprej smo pogledali v preteklost in predstavili relevantne pretekle ukrepe za gozdarstvo in izkušnje z izvajanjem ukrepov Programa razvoja podeželja 2014 –2020 na področju sanacije poškodovanih gozdov. Zaključili smo s pogledom naprej in predstavitvijo prihodnjega programa PRP (2023-2027).

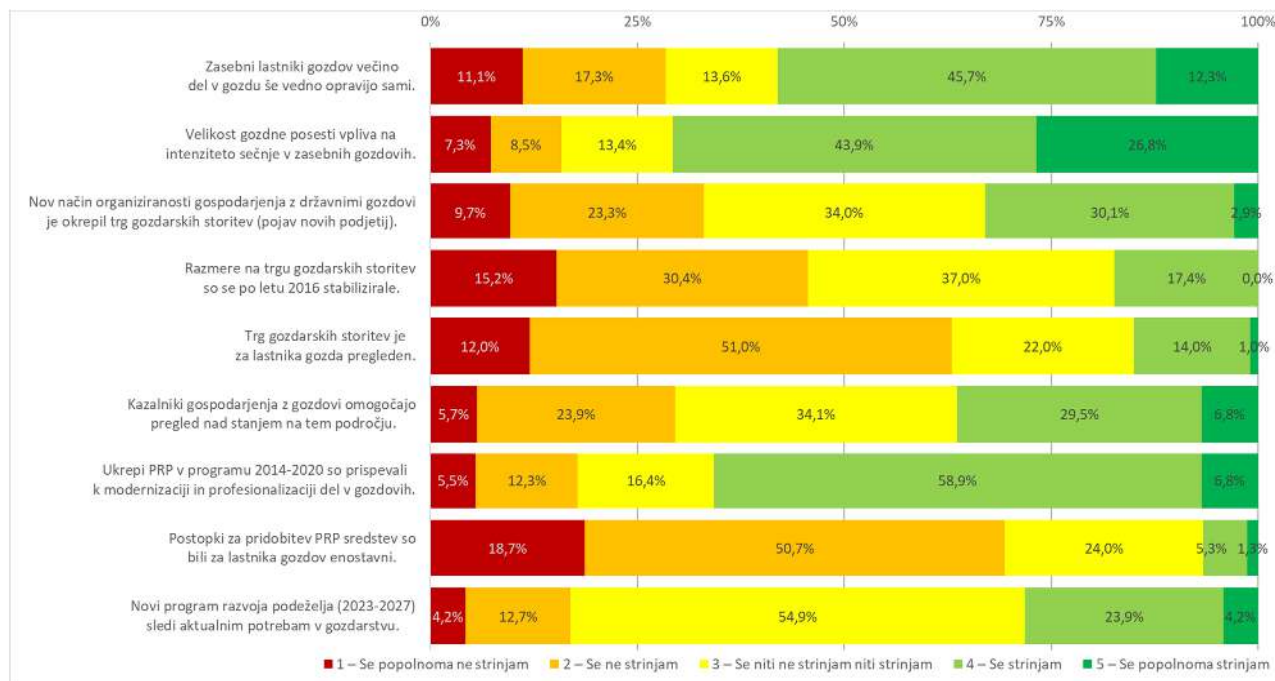

Slika 4: Drugi del strokovnega srečanja.

Rezultati

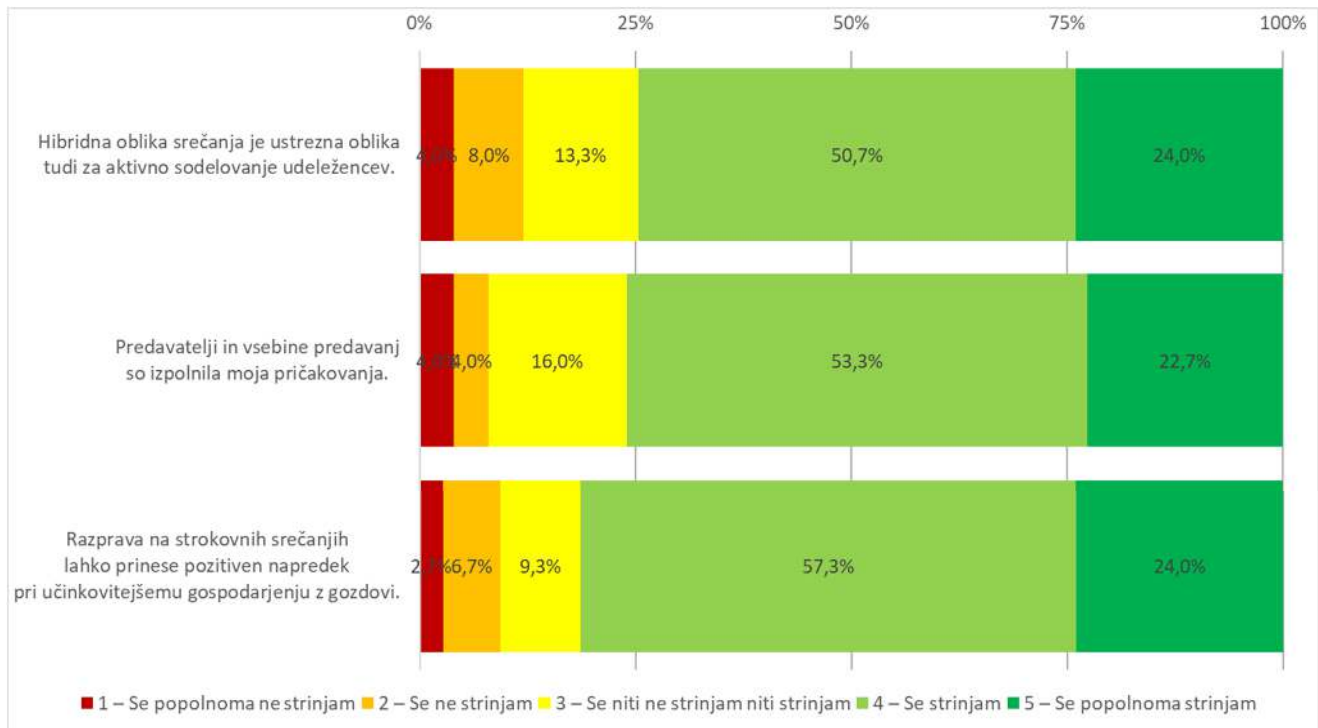
Novi ukrepi za PRP 2023-2027 so sicer že zapisani, sami postopki pridobivanja sredstev pa še niso predvideni. Želeli smo zbrati tudi poglede strokovnjakov na Program razvoja podeželja ter pridobiti njihovo mnenje, kako bi lahko izboljšali učinkovitost ukrepov PRP v prihodnje. Po koncu strokovnega srečanja smo zato na 525 e-mail naslovov razposlali spletno anketo, s katero ugotavljamo pomen Programa razvoja podeželja za gozdarstvo. Zbiranja odgovorov še nismo v celoti zaključili, rezultati pa bodo predstavljeni v poročilu, ki nastaja v okviru CRP naloge 4.4, v dokumentu z naslovom »Vrednotenje ukrepov Programa razvoja podeželja s področja gozdarstva in predlogi za naprej«. Analiza rezultatov bo kasneje javno objavljena.

Odziv udeležencev ter živahna razprava na samem dogodku je pokazala, da je izzivov pri izvajanju del v gozdovih res veliko in da je Program razvoja podeželja pomemben tudi za gozdarstvo. Udeleženci so poleg aktivne udeležbe v razpravi odgovarjali tudi na 9 tematskih vprašanj. Izpolnjeni so bili 103 anketni vprašalniki. Strukturo odgovorov na tematska vprašanja prikazuje spodnji grafikon. Izpostavili bi večinsko strinjanje udeležencev z izjavo, da so ukrepi PRP v programu 2014-2020 prispevali k modernizaciji in profesionalizaciji del v gozdovih (65,7 %).

Slika 5: Odgovori na tematska vprašanja.

Pomembno sporočilo za vse strokovne institucije pa je, da več kot 80 % udeležencev meni, da lahko razprava na strokovnih srečanjih prinese pozitiven napredek pri učinkovitejšem gospodarjenju z gozdovi. Pozitivno nas je presenetilo tudi dejstvo, da je 74,7 % anketiranih odgovorilo, da je hibridna oblika srečanja ustrezna oblika tudi za aktivno sodelovanje udeležencev, več kot tri četrtine udeležencev je bilo zadovoljnih tudi s programom, vsebino predavanj in predavatelji.

Slika 6: Zadovoljstvo udeležencev z zaključnim strokovnim srečanjem.

Glavni namen dogodka je bil predstaviti različne aktualne izzive povezane z izvajanjem del v gozdu, tako v državnih kot v zasebnih gozdovih, kar nam je tudi uspelo.

Več o projektu, prezentacije predavateljev ter posnetek celotnega dogodka je dostopen na: <https://www.gozdis.si/projekti/razvoj-kazalcev-in-metodologije-spremljanja-ponudbe-gozdarskih-storitev/>.

Videoposnetek dogodka je dostopen na: <https://www.youtube.com/watch?v=IV8yFCtLaaM>

Projekt *Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev (V4-1812)* je potekal v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Zagotovimo si hrano za jutri«, ki ga sofinancirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS.

Strokovno srečanje

“IZZIVI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH”

Program dogodka:

9:00 – 9:15	Otvoritev dogodka
(Tomaž Remic MKGP, Primož Simončič in Nike Krajnc GIS)
9:15 – 9:40	Sečnja in spravilo v zasebnih gozdovih – rezultati ankete med lastniki gozdov (Špela Ščap, GIS)
9:40 – 10:00	Izkušnje z izvajanjem del v državnih gozdovih, načrti za prihodnost (Robert Tomazin, SiDG)
10:00 – 10:20	Izvajanje del v gozdovih – pogled gozdarske gospodarske družbe GG Bled d.o.o. (Aleš Kadunc, GG Bled)
10:20 – 10:40	izkušnje pri izvajanju del manjšega lastnika gozda (Jurij Obreza, lastnik gozda)
10:40 – 11:00	Kazalniki gospodarjenja z gozdom (Matevž Triplat, GIS)
11:00 – 11:20	Odmor za Kavbo
11:20 – 11:40	Analiza ukrepov Programa razvoja podeželja (Darja Stare, GIS)
11:40 – 12:00	Izkušnje z izvajanjem ukrepov Programa razvoja podeželja 2014 - 2020 na področju sanacije poškodovanih gozdov (Andrej Breznikar, Marijana Minić Vidrih, ZGS)
12:00 – 12:20	Kaj prinaša Program razvoja podeželja 2023-2027 lastnikom gozdov (Zoran Planko, MKGP)
12:20 – 13:00	Razprava na temo: Kako ocenjujete uspešnost ukrepov PRP za učinkovitejše gospodarjenje z gozdovi?
13:00 –	Pogostitev za udeležence na Gozdarskem inštitutu

Slika 7: Program strokovnega srečanja.

Vabilo na strokovno srečanje:
“IZZIVI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH”

Strokovno srečanje bo potekalo v
hibridni obliki v sredo, 13. 10. 2021, z začetkom ob 9:00.

Udeleženci, ki bodo spremljali dogodek v živo, so vabljeni v Veliko dvorano
Gozdarskega inštituta Slovenije, na Večni poti 2, v Ljubljani.
Vsem, ki bodo dogodek spremljali na daljavo, bomo dostop uredili preko ZOOM-a.

Glavni namen dogodka je predstaviti različne izzive
z izvajanjem del tako v državnih kot v zasebnih gozdovih.

Dogodek je organiziran v sklopu ciljno raziskovalnega projekta
»Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev«.

Program dogodka:

- 9:00 – 9:15 Otvoritev dogodka
 (Tomaž Remic MKGP, Primož Simončič in Nike Krajnc GIS)
- 9:15 – 9:40 Sečnja in spravilo v zasebnih gozdovih – rezultati ankete med
 lastniki gozdov (Špela Ščap, GIS)
- 9:40 – 10:00 Izkušnje z izvajanjem del v državnih gozdovih, načrti za
 prihodnost (Robert Tomazin, SIDG)
- 10:00 – 10:20 Izvajanje del v gozdovih – pogled gozdarske gospodarske družbe
 GG Bled d.o.o. (Aleš Kadunc, GG Bled)
- 10:20 – 10:40 Izkušnje pri izvajanju del manjšega lastnika gozda
 (Jurij Obreza, lastnik gozda)
- 10:40 – 11:00 Kazalniki gospodarjenja z gozdom (Matevž Triplat, GIS)
- 11:00 – 11:20 Odmor za Kavo
- 11:20 – 11:40 Analiza ukrepov Programa razvoja podeželja
 (Darja Stare, GIS)
- 11:40 – 12:00 Izkušnje z izvajanjem ukrepov Programa razvoja podeželja 2014
 – 2020 na področju sanacije poškodovanih gozdov
 (Andrej Breznikar, Marijana Minić Vidrih, ZGS)
- 12:00 – 12:20 Kaj prinaša Program razvoja podeželja 2023-2027 lastnikom
 gozdov (Zoran Planko, MKGP)
- 12:20 – 13:00 Razprava na temo: Kako ocenjujete uspešnost ukrepov
 PRP za učinkovitejše gospodarjenje z gozdovi?
- 13:00 – Pogostitev za udeležence na Gozdarskem inštitutu

Zaradi lažje organizacije prosimo, da se registrirate [TUKAJ](#).

Za več informacij smo dostopni na:
nike.krajnc@gozdis.si in tina.jemec@gozdis.si

dr. Nike Krajnc
Vodja Oddelka za gozdno tehniko in ekonomiko

Slika 8: Vabilo na strokovno srečanje.

Spodaj je seznam udeležencev na Zoomu (Preglednica 1). Odstranjeni so udeleženci, ki so bili prisotni manj kot 30 min. Zabeleženih imamo 110 uporabnikov, pri čemer je treba upoštevati, da sta

sodelovala tudi dva razreda študentov (17+30 študentov). Prek videokonferenčne platforme Zoom smo skupaj dosegli 157 slušateljev. V Veliki dvorani GIS je bilo prisotnih 43 ljudi, torej smo skupaj neposredno dosegli 200 ljudi.

Preglednica 1: Seznam prisotnih na zaključnem strokovnem srečanju - Zoom.

Ime in priimek	e-mail	Prisotnost (min)
Primož Simončič# Gozdarski inštitut Slovenije		34
Aljaž Černe		39
matej		42
lj_kesko@ljica		71
Špela Koblar Habič		89
Vida Papler Lampe		89
anže.ovsenek		114
Boštjan Hren (Slovenia Forest Service)	bostjan.hren@zgs.si	121
Studenti 2. letnik UNI BFGO (Studenti BFGO)		124
Mateja Cojzer# ZGS - 3		148
Marija Jakopin		149
antonp		151
JOŽE BENEČ	joze.benec@lj.kgzs.si	151
David G		156
Marko Gašperin		159
Gregor		165
Katja Jakljevič		174
Ana Simčič# Gozdarski inštitut Slovenije		175
Katja Škrubej		184
marjan.grah		196
Blaška Božnar	blaska.boznar@kr.kgzs.si	197
dejan.gavez		205
stanek		210
Jure J	erujkinslej@gmail.com	212
Marija Černe		220
Lojze Gluk		221
Mojca Povsnar Starman	mojca.povsnar@kr.kgzs.si	223
Marko		230
Jaša Saražin# GIS Slovenija		233
Sasa Vochl		233
simon klaužer		234
ZGS# Matej Kravanja		234
tine.verderber		237
Simon Resman		241
Hinko Andrejc		243
Domen Arnič		249
Bojan Bajželj		250
KlemenZ		250
adolf trebec		251
Franček Kolbl		252
Tina Krhin		252
Manica		253
Ana Prešeren		254
gregor jan		254
andrej.gartner		255
Zoran Bitorajc		257
BOŠTJAN TANKO		258
matej.vuga		258
Martina Kastelec (martina kastelec)	martina.kastelec@sidg.si	259
joze.primc		261
profesor		261
aleksander.valencic		263
andrej.zadnik ZGS (andrej.zadnik (Rok# Maks))		263

Kastelec I		263
Ana Demšar - Benedičič		264
Janja Lukanc		264
Katarina Flajšman# GIS# Slovenia		264
Miran Orožim		264
Emil (emil.pelhan)		265
Katja Kunc		265
milansi		265
Peter Prislan	peter.prislan@gozdis.si	265
stanislav.krizan		265
Špela Pezdevšek Malovrh (MC)		265
JanezZ		266
matjaz.zeljko		266
polla		266
radko.bilicic		266
Helena Kranjc Kavčič		267
Irena Pivk Rupnik (Julija Rupnik)		267
Marija Kolšek		267
Veronika Valentar		267
damjan.jan		268
drejc.kotnik		268
Helena Zorn		268
M		268
Marko Mermal		268
Revir Liboje		268
uros.vranesic		268
anton.lipaj		269
Igor.kuscer		269
Jakob Ivanuša		269
kr_keskloka		269
joze.kovac		270
klemen.hosta		270
rudl.omahen		270
urska.slomsek		270
Andrej Strniša		271
Bojan		271
ke04		271
matija.spacapan		271
branko.bradac		272
matic.sercelj		272
Bojan Kocjan - Slovenia Forest Service		273
Darja Stare (Darja Stare# Slovenia)		273
ke02		274
Marija		274
Zoran Zavrtanik		274
Bogdan Bartol		275
klemen.jancan		276
Marjan Dolensek	marjan.dolensek@gov.si	277
Urban Žitko (Urban Žitko# GIS# Slovenia)		277
katja.geltar		278
Revir 2321		279
Edo		283
Petra		286
Aleš Šekoranja		290
Ali		290

Nike Krajnc - Gozdarski inštitut SLO		318
Tina Jemec# GIS	tina.jemec@gozdis.si	319

Preglednica 2: Seznam prisotnih na zaključnem strokovnem srečanju – Velika dvorana GIS.

Strokovni posvet IZZIVI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH

Ljubljana, GIS, 13. 10. 2021

LISTA PRISOTNOSTI

Št.	Ime in priimek	Organizacija	Podpis
1	Ahačič Pogačnik Urška	IRSKGLR	<i>[Signature]</i>
2	Arnič Domen	GIS	<i>A=D</i>
3	Bojc Dominik	Kočevski les d.o.o.	<i>[Signature]</i>
4	Breznikar Andrej	ZGS	<i>[Signature]</i>
5	Čar Seražin Alenka	IRSKGLR	<i>[Signature]</i>
6	Dolenšek Marjan	GIS	<i>[Signature]</i>
7	Gerl Tomaž	ZGS	<i>[Signature]</i>
8	Gregorič Andreja	ZGS	<i>[Signature]</i>
9	Hren Marjan	ZLSS	<i>[Signature]</i>
10	Jemec Tina	GIS	<i>[Signature]</i>
11	Kadunc Aleš	GG BLED	<i>[Signature]</i>

Strokovni posvet IZZIVI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH

Ljubljana, GIS, 13. 10. 2021

Št.	Ime in priimek	Organizacija	Podpis
12	Kermavnar Andrej	ZGS	[Signature]
13	Kocjančič Simon	MEGALIS	[Signature]
14	Koprivnikar Mihael	KULS	[Signature]
15	Korenjak Alenka	MKG P	[Signature]
16	Krajčič Darij	ZGS	[Signature]
17	Krajnc Nike	GIS	[Signature]
18	Krč Janez	BT	[Signature]
19	Logar Janez	/	/
20	Marolt Aleš		
21	Mihelič Marija	ZGS	[Signature]
22	Minič Marijana	ZGS, CF n	[Signature]
23	Mori Jože	/	/

Strokovni posvet IZZIVI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH

Ljubljana, GIS, 13. 10. 2021

Št.	Ime in priimek	Organizacija	Podpis
24	Novak Klemen	BF-LEI	<i>[Signature]</i>
25	Oblak Brigita	/	/
26	Obranovič Alan	KOČEVSKI LES d.o.o.	<i>[Signature]</i>
27	Obreza Jurij	LASTNIK GOZDA	<i>[Signature]</i>
28	Papac Boris	255 OGBL	<i>[Signature]</i>
29	Peharda Miro	AS Teh d.o.o.	<i>[Signature]</i>
30	Peterman Andraž	TISA d.o.o.	<i>[Signature]</i>
31	Planko Zoran	MKG P	<i>[Signature]</i>
32	Pogačnik Franc	METROPOLITANA d.o.o.	<i>[Signature]</i>
33	Poljanec Aleš	/	/
34	Prah Jože	/	/
35	Pregl Aleš	MKG P	<i>[Signature]</i>

Strokovni posvet IZZIVI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH

Ljubljana, GIS, 13. 10. 2021

Št.	Ime in priimek	Organizacija	Podpis
36	Prislan Peter		
37	Pristovnik Darko	ZGS	
38	Resman Andraž	MEGAUS d.o.o.	
39	Saražin Jaša	GIS	Jurij Saražin
40	Sever Kristina	ZGS	
41	Stare Darja	GIS	Jane
42	Ščap Špela		
43	Škrlep Boštjan	ZGS	
44	Triplat Matevž		
45	Vidojević Mateja	IRSKELR	Mateja Vidojević
46	Vovk Renato	SGS MARIBOR	Renato
47	Vrhunc Špela	ZGS	

Strokovni posvet IZZIVI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH

Ljubljana, GIS, 13. 10. 2021

Št.	Ime in priimek	Organizacija	Podpis
48	Zafran Janez		
49	Žitko Urban	GIS	Žitko
	ROBERT TOMAZIN	SIDG	Robert Tomazin
	REMIČ TOBIJAČ	MKG	Remič